ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

VENDREDI 1er DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9268 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5069

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 3500 ՀՈԳԻ

«Ո՞չինչ է ի ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի, եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի» (Ղուկաս, ժբ. 2-3)։

Մոսկուայի ԻԲ. Համագումարը եկաւ անգամ մը եւս հաստատելու այս յաւիտենական ճշմարտութիւնը։

Չեկայի սարսափը կղպանք էր դրած մարդոց բերաններուն։

Հարկ եղաւ սպասել քառորդ դար, մասամբ իմանալու համար 1937ին Հայաստանի մտաւորականութեան գլխուն եկածները՝ հրամանաւ «հանճարափայլին», որուն փառքը կը հիւսէին, դեռ երէկ, արտասահմանի կարմիր-կտուցները, «Հայաստանասէր»ի պիտակին տակ։

«Մասամբ» կ'ըսենք, որովհետեւ տակաւին չեն բացուած բոլոր ծալքերը։ Չեն տրուած բոլոր մանրամասնութիւնները։

Կը գոհանանք սակայն այսքանով ալ, առ այժմ, սպասելով նոր յայտնութեանց։

Համագումարին մէջ պատասխանատու բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ իրենց բոլոր մերկութեամբ քօղազերծեցին Սթալինեան զազրելի վարչաձեւին տակ «յանուն ընկերվարութեան» գործուած ստորին ու խայտառակ ոճիրները։

Այս մերկացումներէն վերջ ալ Հակադաշնակցական մամուլը չի համարձակիր տակաւին քննադատական խօսք ընել Համայնավարական վարչակարգին մասին։

Դաշնակցութիւնը քառասուն տարիէ ի վեր կը պայքարի մեր ժողովուրդին պարտադրուած այդ խորդ վարչաձեւին դէմ եւ պիտի շարունակէ պայքարիլ՝ մինչեւ ժողովրդավարական կարգերու հաստատումը, մինչեւ մարդկային տարրական ազատութեանց ճանաչումը։

Հայաստանի կոմկուսի Ա. քարտուղար Զարոբեան եւ ընկերները Մոսկուայէն վերադարձին քաջութիւնն են ունեցած «պարտիական ակտիւի ռեսպուբլիկական ժողով»ին մէջ պարզելու ինչ որ լսեր էին համագումարին մէջ։

Չեն քաշուիր «ոճրագործ», «սրիկայ», «ավանտիւրիստ», «ոխերիմ թշնամի» եւ այլ ածականներով որակելու Բերիան, որ Թիֆլիզի իր առանձնասենեակին մէջ ատրճանակով սպաննած էր Աղասի Խանջեանը եւ պատժած «բազմաթիւ ազնիւ մարդկանց, այդ թւում պարտիայի ու սովետական պետութեան ականաւոր գործիչներ»։

Մինչեւ Մոսկուայի յայտնութիւնները կը կարծէինք թէ միայն Սթալինն ու Բերիան էին Հայոց թշնամիները։ Այժմ կը պարզուի, որ շատ աւելի տխուր եւ եղերական դեր է կատարած Մալենկով Հայաստանի 1937ի զանգուածային ձերբակալութեանց եւ ջնջակահարումներուն մէջ։

Միտք պահե՛նք այս անունն ալ։

Ի՜նչ զարհուրելի յայտնութիւն։

«1937 թուականի միայն մի քանի ամսում ռեսպուբլիկայում ձերբակալուեցին ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ ԵՐԵՔ ՀԱԶԱՐ ՀԻՆԳ ՀԱՐԻՒՐ պարտիական, սովետական, տնտեսական, զինուորական եւ կոմերիտական պատասխանատու աշխատողներ»։

Ու դեռ աւելին.

«ՆՐԱՆՑԻՑ ՇԱՏԵՐԸ ԱՌԱՆՑ ԴԱՏԻ ԵՒ ՓԱՍՏԱՑԱՁ ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԻՆ» (Սով. Հայաստան, 15 Նոյեմբեր)։

Ասոնց կարգին Զարոբեան կը յիշէր անունները երեք նախարարներու (ժողկոմ) եւ մէկ հրամանատարի (մանրամասնութիւնները տեսնել Յառաջ, 28 Նոյեմբեր)։

Մեկնութիւնները աւելորդ են։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԵՆԸՏԻ Ի՞ՆՉ ԸՍԱԾ Է ԱՃՈՒՊԷՅԻ

Միացեալ Նահանգները շատ ուրախ են որ Քենըտիի յայտարարութիւնները հրատարակուած են «Իզվեստիայի» մէջ, զոր ձեռքէ ձեռք քաշած են Մոսկուացիները եւ Քենըտի կը գտնէ նոյնիսկ թէ մեծ քայլ մըն է Խորհ. Միութեան եւ Միացեալ Նահանգներու փոխադարձ հասկացողութեան համար։

Աճուպէյ նախ հարցուցած է Քենըտիի թէ ի՞նչ կը մտածէ իրենց երկու երկիրներուն ներկայ յարաբերութեանց շուրջ։ Միացեալ Նահանգներու նախագահը գոհացուցիչ չի գտներ այդ յարաբերութիւնները։ Կը կարծէ թէ ասոնց բարելաւման համար նախ պէտք է համաձայնութեան մը յանգիլ Ժընեւ (հիւլէական փորձերու ժողով)։ Ցաւալի է որ Խորհրդ. Միութիւնը վերսկսած է իր փորձերը։ Քենըտիի համար Խորհ. Միութիւնը պէտք է նաեւ ձգէ որ միւս երկիրները ապրին իրենց ուզածին պէս — «դժուարութիւնը հոն է որ Խորհ. Միութիւնը ճիգ կը թափէ որ համայնավար դարձնէ, ձեւով մը, բովանդակ աշխարհը։ Եթէ Խորհ. Միութիւնը ուզէր միայն իր ազգային շահերը, իր ազգային ապահովութիւնը պաշտպանել, եւ թոյլ տար միւս երկիրներուն որ ապրին իրենց կամքին համեմատ — խաղաղութեամբ ապրին — այն ատեն կարծեմ, այն հարցերը որ մթնոլորտը կը լարեն ներկայիս, կը մարին»։

Աճուպէյ հարցուցած է նաեւ թէ Քենըտի չի կարծեր որ Քուպայի ներքին հարցերուն խառնուիլը սխալ մը եղած է։ Քենըտի, այս առթիւ, պատմականն ըրած է Քասթրեան յեղափոխութեան որ չեղած է իր ճամբէն, չէ կատարած խոստացած ազատ ընտրութիւնները եւ այսօր Քասթրօ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը չի ներկայացներ։ Միացեալ Նահանգները հաւատարիմ կը մնան այն սկզբունքին թէ ամէն ժողովուրդ իր ուզած վարչաձեւը պէտք է ունենայ եւ Քենըտի օրինակ կը բերէ Բրիտանական Կիւյանը որ մարքսիստ վարչապետ մը ունի, բայց Մ. Նահանգները դէմ չեն եղած որովհետեւ ազատ ընտրութեամբ այդ պաշտօնին գլուխը եկած է։

Աճուպէյ ապա անդրադարձած է իրենց երկու երկիրներուն յարաբերութեանց եւ հարց տուած թէ ի՞նչ կը մտածէ երկու երկիրներու միջեւ դաշինք մը ստորագրելու մասին։ Քենըտի, չեշտած է թէ պէտք է որ երկու երկիրներուն համաձայնին եւ խօսած է Պերլինի եւ Արեւելեան Գերմանիոյ մասին։ Եթէ այս հարցերը լուծուին, ամէն բան կը դիւրանայ։ Քենըտի խօսած է Եալթայի եւ Փոցտամի մասին, յայտնելով թէ ըստ անոնց արեւելեան Եւրոպայի ժողովուրդները պէտք է ազատօրէն ընտրեն իրենց վարչաձեւը, ինչ որ չէ եղած։ «Պիտի ըսէք թէ կ'ուզեն համայնավար վարչաձեւի տակ ապրիլ, բայց եթէ չեն փափաքիր կարելիութիւն չունին փոխելու», աւելցուցած է նախագահը։

Քենըտի խօսած է նաեւ Պերլինի ազատ երթեւեկի մասին զոր բռնաբարած են Ռուսերը, յայտնած է թէ արեւմտեան Գերմանիան հիւլէական զէնք չունի եւ յանգած այն եզրակացութեան թէ պէտք է խաղաղութիւնը շահիլ։

Օրը Օրին

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ԳԵՐՄԱՐԴԵՐԸ

Մեր սիրելի Թաշեանը, այս աշնան, հրապարակ հանեց նոր հատոր մը, Ներածութիւն Հայ Գրական Պատմութեան։ Որքան ծանօթ իբրեւ գրական քննադատ, նոյնքան ծանօթ իբրեւ հեղինակ դպրոցական սիրուած դասագիրքերու (Թանգարաններու շարք մը), կը սպասէի իրմէ դասագիրք մը եւս Հայ Գրականութեան Պատմութեան, — մեզի կը բերէ Ներածութիւն մը Հայ Գրական Պատմութեան։

Այս տոմսով կուտամ հատուած մը, իբրեւ նախանաշակ, որ սակայն ··· աղու պղպեղ է։

Ահա թէ ի՛նչ կ'ըսէ.—

«Յոյները, Պարսիկները, Ասորիները, Հրեաները մեզմէ առաջ արդէն գիր ունէին, ուստի՝ նաեւ գրուած գրականութիւն։ Մենք ունէինք անգիր գրականութիւն, բայց չունէինք գիր։ Մեզ այս «հարկատու» վիճակէն ազատեց «Սուրբ Երրորդութիւնը»՝ Վռամշապուհ, Սահակ, Մեսրոպ։ Գիր չունենալով հանդերձ՝ ունէինք հոյակապ լեզու մը, որ յետագային, այբուբենի գիւտէն ետք, կարելի դարձուց Մեծ Մատեանը թարգմանել ամենայն ճշգութեամբ։ Դիւրին չէր թարգմանութեան այս գործը, մասնագիտական բառերու եւ դարձուածքներու համար պէտք էին հմուտ թարգմանիչներ, ոչ միայն հայագէտներ, այլեւ յունագէտներ եւ ասորագէտներ, նոյնիսկ եբրայագէտներ։

Մեր թարգմանիչները հազիւ 6, 8 կամ 10 հոգի էին։ Բաղդատութեան համար յիշենք Աստուածաշունչի թարգմանութեան փորձ մը, որ կատարուեցաւ Քրիստոսէ առաջ Գ. դարուն (250 թուին), եբրայերէնէ յունարէն, Աղեքսանդրիոյ մէջ։ Թարգմանութեան այս գործին լծուեցան ոչ թէ 6, 8 կամ 10 անձինք, այլ 70 – 72 հոգի, բոլորն ալ վարժ եւ հմուտ՝ երկու լեզուներուն, թէ՛ եբրայերէնի եւ թէ յունարէնի, բոլորն ալ մասնագէտ՝ իրենց ընտրած ճիւղին մէջ։

70 – 72ի դէմ՝ 6, 8 կամ 10։ Այս միակ փաստը կը բաւէ հաստատելու ոչ միայն գործին մեծութիւնն ու դժուարութիւնը, այլեւ թարգմանելու արուեստին մէջ Հայաստանի գերազանցութիւնը Աղեքսանդրիոյ վրայ, — կեդրոն դպրութեանց եւ արուեստից, — ուր կ'երթային ուսանիլ մեր թարգմանիչներն ու մատենագիրները։

Ուրիշ բաղդատութիւն մը (պատմողը Ներսէս Արք. Մելիք – Թանգեանն է).—

Հայոց կաթողիկոսութիւնը՝ 433–35 թուին, եւ Հայոց կաթողիկոսարանը՝ 1901 թուին։

1901ին Էջմիածնի Հայոց կաթողիկոսարանը եւս ձեռնարկեց թարգմանելու Ս. Գիրքը ոչ թէ յունարէնէ կամ ասորերէնէ, այլ գրաբարէ աշխարհաբար, այսինքն՝ հայերէնէ հայերէն։

Այդ շրջանին Մայր Աթոռի գահակալն էր Հայոց Հայրիկը՝ Խրիմեան։ Թարգմանութեան գործին պիտի լծուէին Էջմիածնի Միաբանութեան անդամները, — միջնակարգ եւ բարձրագոյն ուսում ստացած վարդապետներ, Գերմանիոյ մէջ ուսած աստուածաբաններ, Գէորգեան ճեմարանը աւարտած հայերէնագէտներ։ Հայոց Հայրիկը կը հրամայէ գործի անցնիլ, նախապէս արդէն ապահոված ըլլալով բոլոր ծախքերը, անշուշտ բարերարներու լիառատ նուիրատուութեամբ։

Էջմիածին ունէր ելեկտրաշարժ տպարան, դրամ, թուղթ, թարգմանիչ եւ այլ ամէն յարմարութիւն։ Յունարէնի կամ ասորերէնի խնդիր չկար։ Աթէնք կամ Աղեքսանդրիա մարդ ղրկելու պէտք չըկար։ Գիտնական վարդապետները պատրաստ էին, իսկ կատարուելիքը գրաբար հայերէնը աշխարհաբար հայերէնի վերածել մըն էր միայն։

Կը սկսի տպագրութիւնը շնդալից յայտարարութիւններով։ Տպագրուած առաջին պրակը կը ղրկուի ականաւոր հայկաբաններու՝ «ի տես, ի քննութիւն եւ ի վերադարձ»։

Բայց տպագրութիւնը կ'ընդհատուի առաջին իսկ պրակին հրատարակութենէն ետք։ Գործը կը վիժի, եւ թարգմանութեան ծրագիրը մէկ կողմ կը դրուի վերջնապէս։

Աւելցնենք որ Մայր Աթոռին գանձարկղին մէջ, այդ օրերուն, պատրաստ կար շուրջ մէկ միլիոն ոսկի րուբլի, նուիրաբերուած՝ ազգին բոլոր խաւերուն կողմէ, ի նախատեսութիւն Ս. Գրքի թարգմանութեան եւ հրատարակութեան ծախքերուն։

Ահա Հայոց կաթողիկոսարանը 433 – 435ին, եւ ահա Հայոց կաթողիկոսարանը 1901ին։ Տարբերութիւնը մեծ բան մը չէ, ընդամէնը... հազարհինգհարիւր տարի»։

Ձեզի կը թողում եզրակացնել, ձեր գնահատութիւնը յայտնել, — Աղեքսանդրիոյ յունագէտներո՞ւն, Վաղարշապատի հայագէտներո՞ւն, էջմիածնի վարդապետներո՞ւն։ Կեցէք, կեցէք։

Գահիրէի մէջ եւս նշանա՛ա՛ա՛ւոր եպիսկոպոսական ժողով մը, Պոլսոյ Հայոց պատրիարքին թելադրութեամբ, ծրագրեց եւ յայտարարեց թէ Աստուածաշունչ Մատեանի աշխարհաբար թարգմանութիւն մը պիտի կատարուի։ Տարինե՛ր անցան, — ոչինչ ծնաւ։

Հիմա չափեցէք մարդոց մեծութիւնը եւ ծանրութիւնը։

Վաղարշապատի թարգմանիչները գերմարդ էին, անպայման։ Ահա թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզէ Թաշեան։

ԱՐԱԶ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԷՆՈՍ, ամերիկեան կապիկը ողջ–առողջ ձեռք ձգուեցաւ երկու անգամ տիեզերքին շրջանն ընելէ ետք։ Այս յաջող փորձէն ետք Ամերիկացիները պիտի ղրկեն իրենց «Կակաուինը» կ'ըսեն։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ, որոշեց բարձրացնել պետական պաշտօնեաներու ամսաթոշակները։ Ասոնց գումարը կը հասնի 615 միլիոն Նոր Ֆրանքի, զորս պիտի գտնեն հետեւեալ ձեւով.— 292 միլիոն Ն. Ֆ.ի նոր տուրք (գլխաւորաբար ընկերութիւններու վրայ) ու 323 միլիոն Ն. Ֆ.ի խնայողութիւն։

ՓՈՓԻՒԼԵՌԸ, ընկերվարական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը պիտի դադրեցնէ իր հրատարակութիւնը յառաջիկայ Յունուար 1ին։ Ըրնէ Նեժըլէն «Սրտի սեղմումով» խմբագրականով մը կը յայտնէ թէ թերթին նիւթական կացութիւն թոյլ չի տար որ աւելի երկար դիմանայ։ Արդէն երկար ատեն է, երկու էջի վրայ լոյս կը տեսնէր, կանաչ թուղթի մը վրայ։

ՕՌԱՆԻ մէջ ծանր բախումները կը շարունակուին երկու համայնքներու միջեւ։ 9 Մահմետականներ սպաննուած են, 35 հոգի վիրաւորուած է որոնց մէջ՝ հինգ Եւրոպացի։ Մթնոլորտը շատ լարուած է եւ երկու կողմերն ալ վայրագութեամբ կը վարուին իրարու հետ։ Լուսարգել հաստատուած է ժամը 20ին։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ընտրութիւնները տեղի կ'ունենան այսօր Ուրբաթ։ 165 աթոռի համար 1800 թեկնածու կայ։ Սուրիոյ եւ Լիբանանի սահմանը փակուած է ընտրութեան օրը։

ՆԱՍՐ մերժեց ազատ արձակել ֆրանսացի դիւանագէտները։ Դիմումը կատարուած էր զուիցերական դեսպանին կողմէ։

ԽՐՈՒՇՉԵՒ որ ատենէ մը ի վեր Ուզպեկիստան, Ղազախստան եւ Նովոսիպիրսք էր, Մոսկուա վերադարձաւ։

ԽՆՁԱՐԱՅԻ ԲԱՐՁՈՒՆՔԻՑ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒՍ

Այս վեհանիստ պանդոկը — Մուքարդէլ — Խնձարայի բարձունքի վրայ, սիրուն Լիբանանում, դեռ երէկ այնքան խաղաղ էր ու հանդստաւէտ։

Ցերեկները ականջ էիր դնում ճպուռների համանուագին, մայրիների վրայ։ Երեկոները՝ զուռնաղեղ, զմայլելի վերջալոյս։ Եւ գիշերները երազում էիր աստղազարդ երկնքի տակ՝ զով զեփիւռի օրօրով։ Ցողած ջղերի անզուգական բուժարան։

Այժմ քաղաքակրթութիւնը նուաճել է Մուքարդէլի պանդոկն էլ, Խնձարայի բարձունքում։

Ամբողջ օրը առանձին – առանձին կամ հաւաքաբար, աշխարհիս բոլոր լեզուներով, մեզ զուարճացնում է խուժդուժ ձայնասփիւռը, Լիբանանի նոր, բայց արդէն ձանձրալի դարձած պատկերասփիւռը, ընկերակցութեամբ ճանճերի չափ առատ եւ ճանճերի պէս անբեռ երեխաների կանչվռտուքին։ Հերովդէսն էլ անզօր է զսպելու սրանց։

Երեկոյեան ճպուռները լռում են եւ նրանց գործը, մինչեւ ուշ գիշեր, շարունակում են Փարիզի բեմերի ճպուռները եւ Իտալիայից հրաւիրուած բազմահնչակ ճազը՝ չարչարելու համար մեր բազմաչարչար ականջները։ Ջղեր ունեցիր, որ հանդստանաս։

Եւ ահա եկել եմ յոգնած ջղերս հանգստացնելու Խնձարայի բարձունքին, հովասուն մայրիների ներքեւ, լիբանանեան ու փարիզեան ճպուռների համանուագով եւ մօտից ու հեռուից այցելող բարեկամների հոգեպարար զրոյցներով։

Առաջին այցելուս՝ Կոլոմբոսի աշխարհից։ Եթէ չասէր, որ խարբերդցի է, վերայ – գլխից պիտի կարծէի, թէ օքլահոմացի է։ Վիզը բաց, լայն տաբատ, գլխին խաբէ փանամա եւ թուխ, քրտնած դէմք։ Օքլահոմացի։

— Բարեւ, ասաց, ի՞նչպէս ես, ճանչցա՞ր զիս։

Ես չեմ սիրում, երբ ինձ հարցնում են՝ «ճանչցա՞ր զիս»։ Հազար մարդ ես տեսնում, ամէնքին կարելի՞ է ճանաչել։ Բայց փորձիր պատասխանել «չեմ յիշում» կամ «չեմ ճանաչում», — ապուրը կ'ուտես։

— Հը՛, ինչո՞ւ չես խօսիր, ձեռքս սեղմելով ասաց նորեկը, չճանչցա՞ր։ Է՛, բարեկամ, ծերացեր ես. չե՞ս յիշեր, ծանօթացանք «Հայաստան Քեմփ»ի մէջ։ Խարբերդցիներու դաշտահանդէսին Արտաւազդ Ռստիկեանը մեզ ծանօթացուց։

Չէի յիշում, բայց պատասխանեցի։

— Հա՛, ինչպէս չէ, լաւ կը յիշեմ, Արտաւազդի հետ, լճի ափին...

— Ծերացեր ես, բարեկամ. լճի ափին չէր, քաֆեթերիայի մէջ, խըյմա կերանք միասին։

Այդ ուղղութեամբ շարունակելը անիմաստ էր. աւելի պիտի ծերանայինք։ Նիւթը փոխեցի, բայց նորից ծուղակն ընկայ։

— Ե՞րբ ես եկել, ի՞նչ կայ – չկայ ձեր Փրաւիտէնսում։

— Որ կ'ըսեմ ծերացեր ես... Ես Փրաւիտէնսէն չեմ. Միտըլ Իսաէն եմ։ Աղէկ բաներ չկան։

— Ինչո՞ւ։ Գործերը վա՞տ են։

— Չէ, գործերը պէշ չեն, փառք Աստուծոյ։ Ես ռիթայ եմ. սոշըլ սեքիւրիթի կ'առնեմ Ընքըլ Սեմէն։ Աղէկ չեն Հայու գործերը։ Զիրար կ'ուտեն։ Շուտով հայ չի մնար Ամերիկայի մէջ։ Մեծերը կը մեռնին — ի՞նչ ընեն հապա չմեռնին։ Պզտիկները ամերիկացի կը դառնան։ Մարկոսը՝ Մայք, Շուշանը՝ Լիլի... Մեր մեծերն ալ շան քարոզ կը կարդան մեր գլխուն. հայ մնացէք։ Իրենց զաւակները հայերէն չեն խօսիր, հայ ըլլալէ կ'ամըչնան, մեզ կ'ըսեն՝ «Հայ մնացէք»։ Մէկը դաշնակ է, միւսը հնչակ է, երրորդը՝ ռամկավար։ Մէկը միւսի միս կ'ուտեն եւ մեզի կ'ըսեն. «Համերաշխեցէք, հայ մնացէք»։ Աս աղէկ խէր չկայ։

Ինձ հետաքրքրեց իմ հին ծանօթը, որի հետ «Հայաստան Քեմփ»ի քաֆեթերիայում խըյմա էինք կերել։ Հարցրի.

— Դուն ի՞նչ կուսակցութեան կը պատկանիս։

— Ե՞ս, զարմացած նայեց երեսիս։

— Դաշնա՞կ ես, հնչա՞կ ես, համայնավա՞ր։

— Ե՞ս, խնդաց մարդը, ես իշու քուռակ եմ։

— Ինծի նայէ, ինչո՞ւ կը դժգոհիս, հայ ազգի գործերն աղէկ չեն։ Ազգէն մէկըն ալ դուն ես. ի՞նչ ես անում, որ ազգի գործերը լաւ ընթանան։

— Աս ըսէ, համաձայնուեց նա։ Քառասուն տարի Ընքըլ Սեմին ծառայեցի Սքիլ Քըմփընիի մէջ։ Տունէն գործարան, գործարանէն տուն — աշխարհէն բան չհասկցայ։ Հիմա որ աչքերս բացի, տեսայ, որ ազգը ձեռքէ կ'երթայ։

— Է՛, հիմա ելար ազգը փրկելո՞ւ։

— Չէ, ես ի՞նչ փրկիչ եմ։ Ըսի՝ ալ Ամերիկայի ազգէն խէր չկայ. երթամ, մեռնելէս առաջ, տեսնեմ ազգ մնացե՞ր է։

— Է՛...

— Գացի Հայաստան, հայ շատ մնացեր է, բայց ազգ չտեսայ հոն։ Միայն երկու շաբաթ մնացի. աւելի թոյլ չըրին։ Է՛, եթէ ազգ մնացած ըլլար, կը քշէի՞ն հայրենիքէն իր զաւակը։

— Ուրեմն, Հայաստանում էլ գործերը աղէկ չեն։

— Աս չեմ ուզեր ըսել. պէշ աղէկ՝ Հայաստանը մերն է, բայց ինչո՞ւ զիս Հայաստանէն քշեցին, ինչո՞ւ մեր հայրենիքի դռները բաց չեն իր զաւակներուն առջեւ։ Աս է, որ չեմ հասկնար։

— Է՛, հարցրի, եթէ ասէին. «Մնայ ընդմիշտ Հայաստանում», կը մնայի՞ր։

Մարդը զարմանքով նայեց ինձ։

— Ի հարկէ, չէի մնար, ի՞նչ ընէի մնայի։ Ես կը սիրեմ առտու – իրիկուն շաուր առնել. Երեւանի մէջ շաբաթը անգամ մըն ալ կարելի չէ բաղնիք առնել։ Ես վարժուած եմ ամէն առտու թոստով փրայտ էկս էնտ բէքըն ուտել պաղ ջըրով, ամերիքըն կոֆիով, իրիկունը սթէյք ունենալ պէյքըտ փթէյթոստով։ Ունեմ սեփական տուն՝ լաւ կահաւորուած, սեփական օթօ։ Վարժուած եմ Քորընըրի տըրկ ստորի մէջ այսքըիմ առնել բարեկամներու հետ՝ խօսելով բէյսբոլի վերջին խաղի մասին։ Այդ ամէնը Հայաստանի մէջ ո՞վ կուտար ինծի։

— Ուրեմն, ինչո՞ւ կը բարկանաս, որ քեզ իրաւունք չտուին մնալու Հայաստանում։

— Ախպար, վրդովուեց մարդը, սա Հայաստան մեր հայրենիքը չէ՞, ես կը սիրեմ իմ հայրենիքը. շա՛տ կը սիրեմ, բայց, ներեցէք, չեմ կրնար ապրիլ հոն։

— Ուրեմն, պիտի սպասես որ Հայաստանում շաուր եւ բէյս – բո՞լ լինի...

Մարդը չպատասխանեց։ Լիբանանում էլ իրեն լաւ չէր զգում։ Հարցրել էր ամերիկեան հիւպատոսարանում՝ կարո՞ղ է Հալէպ գնալ։ Ասել էին. «Հայ հայրենակիցներիդ չե՞ս հարցրել։ Մենք արգելք մը չունինք, բայց եւ չենք ըսեր գընա»։ Աս ի՞նչ տարօրինակ բան է. «Արգելք մը չունինք, բայց եւ չենք ըսեր գընա»։ Աս արգելք չէ՞։

Բայց Լիբանանի Հայութեանը շատ էր հաւանել. «Իսկական Հայաստանը աս է»։

Երեւի, Պէյրութ կը մնար, եթէ Թուրիկի պանդոկը իջած չլինէր։

Ճաշարանում, սեղանի շուրջ, ցանկացայ իմանալ, թէ ինչո՞վ էի պարտական իր այցելութեան պատւի համար։

— Պատիւը մերն է, պատասխանեց։ Գացի տեսնելու մեր Ճեմարանը՝ փակ էր։ Դիտեցի դուրսէն։ Շատ հաւնեցայ։ Մտածեցի իմ լուման ալ տալ՝ քանի մը տալեր։ Ըսին հոս ես։ Եկայ – գտայ։

«Մեր Ճեմարանը» կարծես ցոյց տուեց իր ինչ լինելը։ Մեր նշանակում է մեր եւ ոչ ի նոցանէ։

— Երեւի, Եգիպտոս ալ կ'երթաս, հարցրի ես ճանապարհ դնելիս։

— Չէ., կը բաւէ, եղաւ կտրուկ պատասխանը։ Կը բաւէ՝ կ'ըսեմ։ Հայաստանը մեր Հայաստանն է, բայց Ամերիկան ալ՝ մեր Ամերիկան։ Հայաստանէն տոպրակ մը հող կը տանեմ հետս, որ գերեզմանիս ամերիկեան հողին խառնեն։

Հեռացաւ օքլահոմացին քայլուածքով։ «Քանի մը տալեր լուման Ճեմարանին» մտքից ելել էր։

Երեւի, Միտըլ Իսաի իր տունը կը ծախէ եւ կը փոխադրէ Ֆրէզնօ, ուր վերջին ապաստանն են փնտռում յուրտ նահանգների ամերիկահայերը։ Եւ «Ասպարէզ»ի ակումբում, փինոքըլ են խաղում, ծամոն ծամելով դանդաղ կամ քաղաքապետարանի առջեւ, պարտէզում, նստած աշխարհի ճակատագիրն են վճռում։

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Սէն Գէտի Գեղածիծաղ Ափին

ԱԶԳԻՆ ՏՈՒՆԸ

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱՉԻՆԵԱՆ

Ամէն տարի, տարուան սկիզբը, չքեղ թատերական ներկայացում մը կը պատրաստէինք... «Սամուէլ»ը, «Քաջն Վարդան»ը, «Պաղտասար Աղբար»ը, «Բարե – կենդանի Անկուտիները», եւայլն։

Իսկ զարնան վերջաւորութեան՝ շատ ձոխ մարզահանդէս մը կը կազմակերպէինք։

Ու երբեմն, բացառիկ առիթներով, յատուկ հանդէսներ կը տրուէին։ Այսպէս, Աստուածաշունչի թարգմանութեան 1500ամեակը մեծ շուքով տօնեցինք։ Դպրոցիս գրեթէ բոլոր ձիրք ունեցողներուն բաժին տրուած էր իրենց մասնակցութիւնը բերելու։ Բայց ինչպէս միշտ կը պատահի, մէկը մոռցուած էր։

Եւ այդ աշակերտը շատ վիրաւորուած կը զգար որ զինքը անտեսած էին ու, գեղարուեստական բաժինը չվերջացած, բեմին ետեւը գնաց տեսուչ վարդապետին գանգատելու համար։

Տեսուչը Արշաւիրին վստահեցուց որ պարզապէս թիւրիմացութիւն մը եղած ըլլալու էր ու, զինքը մխիթարելու համար, խոստացաւ որ յաջորդ անգամ անպայման իրեն պատեհութիւն կը տրուէր։

— «Շատ լաւ», պատասխանեց Արշաւիրը, «բայց ես չեմ կրնար 1500 տարի սպասել»։

Լաւ արտասանողներ շատ ունէինք։ Ֆրանսերէն կտորներու համար՝ Վահրամը ամենալաւերէն էր։ Իր շարժուձեւերով, իր կազմով, իր արտայայտութիւնով, իր ձայնով ու իր առոգանութիւնով՝ շատ տպաւորիչ էր Վահրամը։

Փրոֆէսէօր Եարկան՝ Ռումանիայէն այցելութեան եկած էր Փարիզ։ Մեծ հայաւէրին ի պատիւ տրուած դպրոցական հանդէսին՝ յայտագրին վրայ Վահրամին անունն ալ դրուած էր։ Ալֆրէտ Տը Միւսէի «Մայիսի գիշերը» կտորը պիտի արտասանէր եւ Պօղոսը պիտի յուշէր։

Կարգը եկաւ Վահրամին։ Համարձակ եւ ինքնավստահ՝ բարձրացաւ բեմ, ու թեւատարած կեցուածքով բերանը բացաւ ու հոկայաձայն՝ սկսաւ. —

« Lorsque le pélican lassé d'un long voyage... »

Ու մնացեալը չկրցաւ յիշել։

Վերստին սկսաւ։

« Lorsque le pélican lassé d'un long voyage... »

Երկրորդ տողը միտքը չէր գար։ Ու դառնալով դէպի վարագոյրը՝ յուշարարին ըսաւ. — «Ծօ՛, ըսէ՛»։ Բայց Պօղոսը, շուարած, ակնոցները կը փնտռէր ու գիրքին էջն իսկ չէր կրնար գտնել։

Անգամ մը եւս սկսաւ Վահրամը։

« Lorsque le pélican lassé d'un long voyage... »

Ու զարմացած կեցաւ։ Անգամ մը եւս ետ դարձաւ ու աւելի սրդողած եւ աւելի ուժգին՝ Պօղոսին հրամայեց.

— « Ծօ՛, ըսէ. ծօ՛»։

Լռութիւն վարագոյրին ետին։

Ասոր վրայ, Վահրամը կրկին սկսաւ. —

« Lorsque le pélican lassé d'un long voyage... »

Ու կեցաւ։ Վրան յուսահատութիւն եկաւ ու հրաժարելով այս արտասանութենէն բարձրաձայն՝

M... alors !

բացականչեց զայրացած ու հեռացաւ։ Հանդիսականները ծափահարութեամբ իրենց գնահատանքը արտայայտեցին։

*

Սովորաբար՝ հանդէսներուն Պիւֆէ կը պատրաստուէր ու, զանազան աղանդերներու հետ, ըստ տեղական սովորութեան՝ ուտելիք ըմպելիներ ալ տրամադրելի էին հիւրերուն։

Պէտք է ըսել որ հիւրերը սովորաբար բաւական ժուժկալ էին ու մէկ երկու բաժակով կը բաւարարուէին։ Օր մը սակայն, ազգային մը՝ խանդավառուելով վարժարանին հայկական մթնոլորտէն ու յուզուելով Հայր Սահակին հայրենաշունչ ճառէն, քիչ մը շատ յաճախած էր պիւֆէն։ Ու գլուխը տաքնալով՝ գացած էր աշակերտներուն ննջարանը եւ հոն, Անդրանիկին անկողնին վրայ փռուած, հանգիստ քուն մը կը քաշէր։

Շատ ատեն չանցած՝ հսկիչներն ու վարդապետները — եւ աշակերտները իրենց գլխուն հաւաքուած — բարձրացան ննջարան ու մեր հայրենակիցը արթնցուցին իր խոր քունէն, բացատրելով իրեն որ չէր կարելի այդտեղ պառկիլ։

Անկողնին մէջ՝ դանդաղօրէն վեր ելաւ, նստաւ, ու աչքերը շփելով՝ զարմացած հարցուց. — «Ինչո՞ւ չէ կարելի. միթէ ասիկա ազգին տունը չէ՞»։

Ուղիղ խօսքերը գրեթէ միշտ՝ երախաներու — ինչպէս նաեւ գինովներու — բերնէն կ'ելլեն։

Սխալած չէր։ Վարժարանը ազգին տունն էր։

(14 Շար.)

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐԸ ՈՐՊԷՍ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Ինչպէս ակնարկեցինք, Ս. Ղազարի կղզեակին մէջ հայեցի գրականութիւնը նոր շունչ ու նոր աւիւն կը ստանայ, լեզուն կը յղկուի ու կը սկսի մաքրուիլ դարերու մէջ իր ստացած աղաւաղումներէն. կը ստանայ խորաթափանց պայծառութիւն մը եւ ոճի ու գեղեցկագիտական արտայայտութիւններով նոր թարմութեամբ կը շպարուի։

Սկիզբ կ'առնէ արեւմտահայ գրականութիւնը։

Նախնական փթթումի շրջանին իսկ, երբ հայրենի գիրն ու գիրքը Մխիթարեան տպարանէն դուրս կ'ելլեն, կը սկսին ծաւալիլ դէպի արեւելք ու մինչեւ Հնդկաստան, ուրկէ օր մը երկու լուսամիտ Հայեր, Ղարամեան Ռափայէլ ու Սամուէլ Մուրատեան, իրենց անունները յաւերժօրէն պիտի միացնէին Մխիթարեան հաստատութեան անուան։

Հայրենի մատենագրութեան կարգին, Մխիթարեանները կը ձեռնարկեն եւրոպական մաքի ու քաղաքակրթութեան գլուխ գործոցներու թարգմանութեան։

Եւ այսպէս Հոմերոս, Վիրգիլիոս, Սոփոկլէս, յիշելու համար, միայն դասական գրականութեան քանի մը անուններ։

Իտալական, ֆրանսական, անգլիական դասականները, Տանթէ, Մոլիէռ, Ռասին, Միլտոն նոր թռիչք կուտան գալիք ու իրարու յաջորդող Մխիթարեաններուն դաստիարակութեան յանձնուած սերունդներուն։

Այդ մեղուաջան ու ընդարձակ շունչով աշխատանքները իրագործելու համար, սակայն հարկ էր հոգիի, մաքի, կամքի դաստիարակութիւն նոյն ինքն դաստիարակչին կողմէ։

Այս հոգեկան դաստիարակութիւնը ամէն Մխիթարեան վարդապետ կ'ամբողջացնէ այն օրը, երբ նա ծնրադիր ու ֆրանչիսքեան օրինակելի աղքատութեամբ, կը ստանայ իր կրօնքին եւ ազգին նուիրուելու երդումի երրեակ նշանները, սեւ կապան, մաշկեղէն գօտին, եւ Ս. Կուսին Վարդարանը։

Մշակելով բանաստեղծական, թատերական, դիւցազներգական, քնարերգական ու ընդհանրապէս գրական արուեստի բոլոր գեղեցկագիտական ուղիները, Մխիթարեանները կը հետապնդէին կատարելագործել դաստիարակչական այն պարտականութիւնները զորս իրենց պարտադրէ հայ պատանիներու կրթութիւնը։

Մխիթարի ապրումի օրերէն իսկ, 1747էն, (կը մեռնի 1749ին), հիմը կը դրուէր դպրոցներու, Հայաշատ կեդրոններու մէջ։ Անոնց թիւը երկու տասնեակի կը հասնի։

Բայց ուր որ Մխիթարեանները իրենց տուած դաստիարակութեան դաշտն ու կէտին կը հասնին, իրենց կրթած դաստիարակած աշակերտներու շարունակական թուին ու որակին բարձրացման չափով, այդ Մուրատեան եւ Ռափայէլեան սկիզբէն զոյգ դպրոցներու

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԻՊԱՍԱՆՔ

ՔԱՋԱՐԻ ՀԱՏՈՒՑԸ

(ԱՀԱ ՅԱՐՈՒՑԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԳԻ)

ԳԼՈՒԽ

ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

Մտորելին ալ ժամուն ատրոպոսը քաշքշեց զիս, չէի տարակուսիր թէ ինծի կրկին կախաղան պիտի հանէին, ուր ես ալ պիտի ենթարկուէի ինչպէս ուրիշ հարիւրներ, որոնք ինծմէ առաջ նոյն ճակատագրին ենթարկուած էին։ Օ՛, մեծ էր իմ տառապանքս։ Ամէն անգամ որ կը յիշէի անցեալ կեանքս, ամէն անգամ որ կը մտածէի ներկայ դրութեանս վրայ, կը զգայի որ ինծի համար ոչ մէկ յոյս կայ, ոչ մէկ ապագայ։ Ես կը մեռնէի, ես կը մեռնէի, ես կը մեռնէի։

— Դուն, որդեակ, կարծես ինծմէ աւելի կը վախնաս մահէն, ըսաւ ինծի ատրոպոսը, որ ինծի կը նայէր ուշադրութեամբ։ Ես կը մեռնիմ, որովհետեւ ուզեցի մեռնիլ, որովհետեւ ուզեցի ազատիլ ամէն տեսակ չարչարանքներէ, որոնք ինծի կը սպասէին։ Ես կը մեռնիմ, որովհետեւ ուզեցի ազատիլ ամէն տեսակ ամօթեր

Այրի Տիկին Սուլթան Փափազեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Յովհաննէսեան եւ զաւակները, Պ. Կարապետ Փափազեան խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝

ԲԱՐԹՈՂ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

կսկծալի մահը, որ տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 29ին, յետ անողոք հիւանդութեան :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այս Ուրբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին, Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին :

Մասնաւոր մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

×

Հ. Յ. Դ. Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէն խոր ցաւով կը ծանուցանէ իր բոլոր ընկերներուն իր նուիրեալ անդամներէն՝

ԲԱՐԹՈՂ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ Զորեքշաբթի առաւօտ : Այս տխուր առթիւ ենթակոմիտէն իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերոջ այրիին եւ զաւակներուն :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տիկին Վերոնիք Թադէսեան կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իր խնամիին՝

ՍԻՐԱՆՈՅՇ ՃԻԶՄԷՃԵԱՆԻ
(Ծնեալ Կանչոյեան)

յիշատակին, այս Կիրակի առաւօտ, Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ մէջ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Պանեէօ Քաշանի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Կարպիս Գարօղլանեանէ յիսուն Ն. Ֆ., իրենց ողբացեալ մօրեղբօր եւ եղբօր յիշատակին համար, 10 Ն. Ֆ. ալ Նոյեմբեր 26ի մասնաճիւղիս սարքած ընկերահամակրական թէյասեղանին առթիւ :

×

Լիոնի Եկեղեցաշէն Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ շինութեան .—

Ոմն հարիւր Ն. Ֆ., Օր. Ազաւնի Գազանճեան իր եղբօր ի յիշատակ 10, Պ. Արսէն Թէրզեան իր մօր յուղարկաւորութեան առթիւ հարիւր, Պ. Կ. Քէլէկեան փոխան ծաղկեպսակի հանգ. Թ. Թէրզեանի մահուան առթիւ 10 Ն. Ֆ. :

×

Լիոնի Ազգ. Միութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնները եւ երախտիքը կը յայտնէ Տէսինէն Պ. Մարտիկ Սահակեանի որ անձնուիրաբար նուիրեց եկեղեցւոյն դրան ապակին նոյն ատեն ստանձնելով անոր զետեղումը :

×

Լիոնի Աղքատախնամ Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ Պ. Արսէն Թէրզեանէ իր մօրը հոգւոյն ի յիշատակ հարիւր Ն. Ֆ. :

Պ. Արսէն Թէրզեան այս առթիւ Հայ Բարեգործականի նուիրեց հարիւր Ն. Ֆ. :

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս Կիրակի Ս. Եկեղեցւոյ անուան տօնակատարութեան առթիւ հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի : Ս. Եկեղեցւոյ շինարարութեան եւ պայծառութեան սատարողներու հոգւոյն ի յիշատակ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի մատուցուի ի մասնաւորի Թեմիս բազմարդիւն Առաջնորդ Տէր Գրիգորիս Եպիսկ. Պալաքեանի Ս. եկեղեցւոյ կնքամօր Օր. Նունիկ Տէր Ղեւոնդեանի : Առաւօտեան ժամերգ. ժամը ութին, Ս. պատարագ 10ին, հոգեհանգիստ 11ին : Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին Ս. եկեղեցւոյ երկսեռ դպրաց դասու կողմէ ղեկավարութեամբ Պ. Համբարձում Քէյիշեանի :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկին Պօղոս Գորգիկեան իրենց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Տէր եւ Տիկին Սիսակ Սիսլեանի, Գրիգոր Գոստիկեանի մահուան առթիւ եւ քսան Ն. Ֆ. կը նուիրեն Շ. Միսաքեան սրահին : (Ստանալ «Յառաջ»էն) :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանդա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ :

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացընեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման գեղարուեստական ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, Կիրակի ժամը 16ին :

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ :

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,
Երգ՝ Օր. Աստղիկ Քէօսէեան,
Ջութակ՝ Ս. Քաջեան :

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ կարկանդակով :

Մուտքը ազատ է :

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի կողմէ,

ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Դեկտեմբեր 9ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 22էն մինչեւ լոյս :

Մասնակցութեամբ հանրածանօթ փողահար ՄԱՐՍԷԼ ՓԵՐԷՆԻ եւ իր նուագախումբին ու երգչուհի ՀԻԻԿԷԹ ԼԸՔԱՅԻ :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին կողմէ :

Դեկտեմբեր 16ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտեան 2, Վիէնի քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ :

Orchestre JO BERRUYER
et sa grande formation

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ժամը 16էն 22

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ
Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ՝
ՑԵՐԵԿՈՅԹ
ՄԱՐՏ 11ԻՆ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Surprise Party

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Իսիի Խանասոր խումբին, այս Կիրակի, ժամը 15էն 22, Մշակոյթի Տան մէջ, 17, Րիւ Պլէօ :

J. N. L'S QUARTETT
AMBIANCE DISQUES SELECTIONNES
BUFFET - BAR

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

10 bis, Rue Thouin, PARIS

Այս Կիրակի ժամը 10·30ին, հանդիսաւոր պատարագ՝ ԿԱՏԱՐԻՆԷ ՔԻՀԵԱՆԻ հոգւոյն համար, անոր մահուան քառասունքին առիթով :

Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ՝
Գեր. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՊԻՍԿ. ԱՄԱՏՈՒՆԻ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները այս Շաբաթ օր, ժամը 3ին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 Րիւ Պլէօ : Կը խնդրուի չբացակայիլ :

Հ. Յ. Դ.

ԱՌՆՈՒՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ԻՍԻ.— Հ. Յ. Դ. «Զաւարեան» կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին, Խրիմեան դպրոցին մէջ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն, Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ին ներկայացուցիչը :

ՊՕՄՈՆ.— Հ. Յ. Դ. «Զաւարեան» ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

Բացակաները, գրաւոր պէտք է ներկայացնեն իրենց պատճառաբանեալ բացակայութիւնը :

ՍԷՆԹ ՄԱՐԿՐԻԹ.— Հ. Յ. Դ. «Համազասպ» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 20ին, սովորական հաւաքատեղին : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Շաւիլի Կրօն. Ընկերակցութեան կողմէ եւ հովանաւորութեամբ Կաթ. Պատուիրակ Գերշ.

ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

Կիրակի, Դեկտեմբեր 3, ժամը 15ին Շաւիլի քաղաքապետարանին սրահին մէջ

Rue Stalingrad. CHAVILLE

Կը ներկայացուի, ղեկավարութեամբ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆի
« ՄԻՋԻՆ ԳԻՒՂԻ ԲԺԻՇԿԸ »

Զաւեշտ 3 արար, Մոլիէրի «Ակամայ բժիշկ»էն հայացուած Գ. Վահանի կողմէ :

Երգ, արտասանութիւն եւ պար դպրոցի աշակերտներուն կողմէ :

Ժամը 20էն ետք, պարահանդէս .—

ORCHESTRE RAGO NURIAS

ՄՈՒՏՔ 4 Ն. Ֆ. ՊԻՒՖԷ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, Դեկտեմբեր 3ին, ժամը 17էն կէս գիշեր, Կրան Օթէլի շքեղ սրահներուն մէջ, 12, Bd. des Capucines

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Երկու նուագախումբ, հաճելի գեղարուեստական բաժին :

Մուտք 6 Ն. Ֆ., իրենց քարտը ներկայացնող ուսանողներուն կէս գին :
Կը խնդրուի կանխաւ ապահովել սեղանները :

WAG. 38-54

AU BEAU NOYER
A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
185, BD. JEAN JAURÈS --- 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԷԼՎԱ ԹԱՀԻՆ
ԼՈԳՈՒՄ ՇԱՐՈՑ
Սուսամ – (ՌՈՃԻԿ)
ՀԷԼՎԱ ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA · CHOCO-LOC
Ste le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

SAMEDI 2 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9269 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5070

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Տարի մը եւս բոլորեց Հայաստան բոլշեւիկեան վարչաձեւին տակ :

Տարի մը, որուն ընթացքին չողչողուն յոյսերուն յաջորդեց հիասթափութիւնը, — ինչպէս միշտ, քառասունեւմէկ տարիէ ի վեր :

Խորհրդային խորհրդաւոր ալբիւրներէ բխած զաղտասացութիւններ ամբողջ տարի մը յուսադրած էին սփիւռքի հայրենասէրները : « Ձեզի մեզի մե՛ծ աւետիս : Խորհրդայնացման քառասնամեակին առթիւ պիտի ընդարձակուէին Հայաստանի սահմանները ... :

Ղարաբաղն ու Նախիջեւանը վերջապէ՛ս պիտի միացուէին կորիզին : Խրուշչեւ անձամբ պիտի տար այնքան անձկութեամբ սպասուած այդ բարի լուրը Երեւանի մէջ, քառասնամեակի հանդիսաւոր տօնակատարութեան ընթացքին :

Հինգ ամիս սպասցնել ետք, վերջապէ՛ս Մայիսի սկիզբը եկաւ «Թանկագին ընկեր Նիկիտա Սերգեւիչ»ը : Հոգեչահ խօսքերուն աւրնթեր իր տուրքը տուաւ Դաշնակներուն՝ բոլշեւիկեան բերնի ծամոց յանկերգով, քննադատեց կոլխոզներն ու սովխոզները, որոնք լաւ չէին աշխատած եւ խորհուրդ տուաւ «հայրուածային կարգով՝ աշխատանքի լծուիլ «ժամկէտէն առաջ» լրացնելու համար «եօթնամեայ պլան»ը :

Նոյն հիասթափութիւնն էինք կրած 1947ին, ամբողջ երկու տարի Հայաստանի սահմաններու ընդարձակման երազներով օրօրուելէ վերջ : Այն ատեն մեր «ազատարար»ը պիտի ըլլար Սթալին, որ «բերանացի» խոստումներ ըրեր էր Գէորգ Արք. Չէօրէքճեանի, նախ քան անոր կաթողիկոս ընտրուիլը, ինչպէս կը հաւաստէին 1945 Յունիսին էջմիածնէն վերադարձող պատգամաւորները :

Այդ օրերուն ներգաղթ կը կազմակերպէին՝ արդարացնելու համար Հայաստանի սահմաններուն ընդարձակումը :

Պատմութիւնը կը կրկնուի :

Այս անգամ ալ ջուրն ինկաւ սահմաններու ընդարձակումը, բայց հրապարակ դրուեցաւ դարձեալ ներգաղթը, 1962էն սկսեալ :

Տարօրինա՛կ քաղաքականութիւն :

Հայաստանի սահմանները նեղ են : Ո՛չ « հանճարափայլ»ը, ոչ ալ «Թանկագին»ը կրցան թիզ մը հող աւելցնել այն կորիզին վրայ, զոր ժառանգեցին Դաշնակցական կառավարութենէն, 41 տարի առաջ :

Բազմածին է Հայ ժողովուրդը : Ծնունդները կ՚աւելնան տարուէ տարի : Չափահասութեան տարիքը թեւակոխած երիտասարդներն ու համալսարան աւարտող ուսանողները գործ չգտնելով Հայաստանի մէջ, արտագաղթի կը դիմեն :

Ապրուստ ճարելու համար կ՚երթան Ատրպէջան, Վրաստան, Հիւս. Կովկաս, Մոսկուա, ու մինչեւ Ղազախստան ... «խամ ու խոպան» հողերը մշակելու :

Չեն կրնար գործ հայթայթել տեղացիներուն, թոյլ տալով որ աշխատանքի ընդունակ մարդիկ հեռանան Հայաստանէն, ըստ միշտ կորսուելու համար խորհրդային Միութեան համայնակուլ ովկիանոսին մէջ : Չեն ուզեր — կամ չեն կրնար — դէպի հայրենիք վերադարձնել այդ ովկիանոսին մէջ «կոմունիզմ կառուցանող» մէկ միլիոն Հայերը, ու ներգաղթ կը կազմակերպեն արտասահմանէն :

Խ. Միութեան մէջ ուծացումի, օտարացումի, ձուլումի վտանգը նոյնքան մեծ է — եթէ ոչ աւելի — որքան արեւմուտքի մշակոյթով բարձր երկիրներուն մէջ :

Այս քանի մը խորհրդածութիւններն ըրինք 41րդ տարեդարձին առթիւ :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱԼԺԵՐԱԿԱՆ ՀՈԳԵՐԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՅ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ապահովութեան իշխանութիւնները խոստովանեցան որ այլեւս տէր չեն Օրանի ուր համայնական բախումները սուր եւ վայրագ հանգամանք մը առած են :

Ամէն օր, դէպքերը ծնունդ կ՚առնեն նոյն ձեւով : Ատոտն Եւրոպացի մը կը սպաննուի, լուրը կը տարածուի, յաճախ չափազանցուած, ամէն պարագայի մէջ միշտ խեղաթիւրուած ձեւով : Այդ պահէն սկսեալ Եւրոպացիները կը սկսին իրենց «որսը» մահմետականներուն դէմ եւ մեծերը ոչ մէկ ձեւով արգելք կը հանդիսանան երիտասարդներու մոլեռանդ յարձակումներուն : Բախումները կը բազմանան եւ ամէն ինչ ցեղապաշտ կիւներու բնոյթ կը ստանայ : «Հատ մը կայ, հատ մը կայ» կը սկսին պոռալ Եւրոպացիները ակնարկելով առաջին մահմետականին զոր կը տեսնեն եւ լինչի կ՚ենթարկեն : Ապահովութեան ուժերը անկարող են կացութեան տէր դառնալու եւ կ՚ընդունին թէ ի վիճակի չեն քաղաքը հակակշռելու :

Առջի օր երկաթուղիի պաշտօնեայ մը սպաննուեցաւ, լուրը տարածուեցաւ եւ անմիջապէս Եւրոպացի երիտասարդներ դանակի մէկ հարուածով սպաննեցին առաջին մահմետականը որուն հանդիպած էին, փողոցը :

Մթնոլորտը նոյնն է Ալժէի մէջ, ուր Ալժ. Ազատ. Ճակատը մէկ կողմէ, Գաղտնի Բանակը միւս կողմէ յուսահատական կացութիւն մը ստեղծած են :

Իրերաց այս կացութեան մէջ, տը Կոլ տեսակցութիւն մը ունեցած է Ժոքսի հետ (ալժերական հարցերու նախարար) եւ կը խորհի թէ ժամ առաջ պէտք է սկսիլ բանակցութիւնները :

Բանակցութեանց առնչութեամբ, հարկ է յիշել թէ ի վերջոյ Պէն Պելլայի արժանավայել դղեակ մը դտնուեցաւ, Մըլէօնէն 15 քիլոմեթր հեռու, Օնուա ուր Պէն Պելլա իրեն վերապահուած պիտի ունենայ Արիսթիտ Պրիանի պատմական սենեակը :

Պէն Պելլա այլեւս բանտարկեալ չէ այլ՝ տեսակ մը հիւր աւելի ճիշդը փանօիօ — նէր : Պիտի վայելէ նոյն պայմանները — այցելու, թերթ, ծրար եւն. — միայն ասկէ վերջ ինք պիտի վճարէ հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները :

Այս դէպքերուն կողքին զանազան լուրեր կը շրջին զորս կարելի չէ եղած ստուգել : Դիմում եղած է ՄԱԿի Քաղաքական Բիւրոյին որ ալժերական հարցը օրակարգի նիւթ չդառնայ Դեկտեմբեր 14էն առաջ : Այս լուրը կը բացատրուի եթէ հաստատուի թէ Ֆրանսա եւ Ալժ. Ազատ. Ճակատը արդէն իսկ բանակցութեան մէջ են, գաղտնի : Նման պարագայ մը պիտի բացատրէր նաեւ Ալժերիոյ ծանրակշիռ դէպքերը որ իրարու կը յաջորդեն : Փարի-Ժուռ թերթը կը գրէ նոյնիսկ թէ Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ ըմբոստական շարժումին միջեւ գաղտնի շփումներու առթիւ, Ֆրանսա ապահովութիւն ստացած է որ Մերս Էլ Քէպիրը պիտի պահէ, գալով միւս կայաններուն, 99 տարուան համար վարձու (պայ) պիտի տրուին Ֆրանսայի :

Միջադէպեր պատահեցան նաեւ Ազգ. Ժողովին մէջ : Քիչ էր մնացած որ երկու երեսփոխաններ՝ Առիկի եւ Ժանվիէ իրար ծեծէին :

Նախ խօսք կ՚առնէ Ժոքս վստահեցնելու համար թէ երեք ընտրութիւնները միշտ իզօրու են (Ֆրանսացում – Ընկերակցութիւն – անկախութիւն) եւ կը շեշտէ թէ եթէ երկու պարագաները՝ Ֆրանսացում եւ անկախութեան որոշ հարցերու դուռ չեն բանար, ընդհակառակն ընկերակցութիւնը պարագայ մըն է որ պէտք է ուսումնասիրուի : Լօրիոլ բեմ կը բարձրանայ ճչելու համար թէ եթէ իսկապէս համաձայնութիւն մը կայ արեւելեան պլոքի եւ Ալժերացիներուն միջեւ որ կ՚արգիլէ ասոնց որեւէ համաձայնութեան գալ Ֆրանսայի հետ (Յառաջ, Նոյեմբեր 18), աւելորդ է ընկերակցութեան մասին խօսիլ : Լօրիոլ ձեռքը փաստաթուղթ մը ունի որ կը հաստատէ թէ Ալժերական հարցերուն նախարարին տեղեկութիւն տրուած է Նոյեմբեր ութէն առաջ, բայց այդ փաստաթուղթը խնդրոյ առարկայ կ՚ընէ պաշտօնեայ մը եւ Լօրիոլ կը խուսափի, բայց երեսփոխանները կը պոռան « կարդացէ՛ք, կարդացէ՛ք » : Լօրիոլ կը կարդայ, Աջը կը պոռայ, նախարարին՝ «պատասխանեցէք» : Աղմուկը կը բարձրանայ, Առիկի կը պոռայ «Բարձրագոյն Ատեանը հրապարակային պիտի ըլլայ» եւ հազիւ առաջքը կ՚առնուի ծանր բախումներու : Լօրիոլ կը շարունակէ յայտարարելով թէ իր ստացած լուրերուն համաձայն Խորհ. Միութիւնը եւ « ԱՀԱԿ»ը համաձայնութիւն մը ստորագրած են, Մարտ 27ին, Մոսկուա :

Ժոքս կը ճչէ թէ Լօրիոլի լուրին վաւերականութիւնը հաստատուած չէ : Կ՚աւելցնէ թէ տրամադրութիւն ալ չունի այդ մասին որեւէ հարցում ընելու «Ա-ՀԱԿ»ին զոր չի ճանչնար :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ փոխ-վարչապետը՝ Տոքթ. Վուլկօ Շերվենքոֆ որ սթալինեան շրջանի «օրուան մարդն էր» արտաքսուեցաւ Քաղաքական Բիւրոյէն :

ՎԱԼԹԵՐ ՈՒԼՊՐԻԽԹ յայտարարեց թէ վճռած է համայնավարութիւն «կառուցանել» արեւելեան Գերմանիոյ մէջ :

ՀՌՈՄԻ Ունիթաճ որ համայնավար պաշտօնաթերթն է կը գրէ, անդրադառնալով Մոսկուայի ԻԲ. համագումարին, թէ «ոչ գոյութիւն ունի ոչ ալ գոյութիւն կրնայ ունենալ առաջնորդ կուսակցութիւն մը կամ պետութիւն մը, ոչ ալ մէկ կամ քանի վայրեր համայնավար միջազգային շարժումին կեդրոնացուած ղեկավարութեան համար» : Խորհրդային կուսակցութիւնը միշտ իբրեւ օրինակ կը տրուի բայց ոչ իբրեւ առաջնորդ : Ինչպէս կ՚երեւի «երիտասարդ պահակախումբ մը» կայ որ սկսած է գլուխ վերցնել, մինչ «պահպանողական» Թոլիաթթի կը փորձէ միշտ կուսակցութեան միասնականութիւնը պահել :

ԵՈՒՐԻ ԿԱԿԱՐԻՆ Հնդկաստան հասած է առջի օր, ուր տասը օր պիտի մնայ :

ՔՈՒՊԱՅԻ մէջ, ի մօտոյ պիտի կազմուի ընկերվարական յեղափոխութեան միակ կուսակցութիւնը :

ԽՐՈՒՇՉԵՒ շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկած է Պապին, իր 80ամեակին առթիւ : Առաջին անգամն է որ Խորհրդային Պետական ղեկավար մը շնորհաւորութիւններ կամ մաղթանքներ կը ղրկէ Պապին : Յովհաննէս ԻԳ. պատասխանած է Խրուշչեւի, բայց ոչ մէկ մանրամասնութիւն կայ այդ պատասխանին բնոյթին վրայ : Ակնարկելով Խրուշչեւի հեռագրին, Վատիկանի անձնաւորութիւն մը ըսած է «այս մարդէն ամէն բան կը սպասուի » :

ԳԱՂՏՆԻ Բանակի Կազմակերպութեան (Օ Ա ԷՍ) սպայակոյտին անունով հինգ միլիոն ուզուած է Պրիժիթ Պարտոյէն : Դերասանուհին դատ բացած է Օ.ի դէմ :

ԷՔՍՓՐԷՍ շաբաթաթերթը գրաւուեցաւ առջի օր Ֆրանսուազ Ժիրուի մէկ գրախօսականին պատճառաւ, գիրքի մը շուրջ որ Ալժերիոյ չարչարանքներու մասին կը խօսի : Խմբագրութիւնը երկրորդ թիւ մը հրատարակեց, ճերմակ ձգելով գրաքննուած մասերը :

ՓՐԱՒՏԱ հաւանական կը գտնէ որ Քենըտի Խորհրդ. Միութիւն երթայ :

ՆԻՒ ԵՈՐՔ կոչունքի մը ընթացքին, խորհրդային պատուիրակը՝ Զորին ձգած գացած է անհաճոյ եւ անտեղի գտնելով Լինտըն Ճոնսընի արտասանած ճառին որոշ մասերը : Խորհ. Միութեան համար Ճոնսընի ըսածները խոտոր կը համեմատին Քենըտիի յայտարարութեանց հետ :

ԱՆԳԱՐԱՅԷՆ կը հաղորդեն թէ ջնջուած է պատերազմական վիճակը որ հռչակուած էր 1960 Ապրիլ 28ին, Մենտերէսի իշխանութեան կողմէ :

ՍՊԻՏԱԿ ՏԱՆ բամբերը հաստատեց թէ նախագահ Քենըտի լատին Ամերիկա պիտի այցելէ :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ տեղեկատուութեան նախարարութիւնը կը հաղորդէ թէ այն օտար լրագրողները որոնք տեսակցութիւններ կ՚ունենան մարդոց հետ որոնք դատապարտուած են, երկրին ապահովութեան դէմ դաւած կ՚ըլլան եւ համաձայն 1945ի Նոյեմբեր 2ի հրամանագրին, կ՚արտաքսուին :

ՏԻՏ որ ձերբակալուած էր Միւթիլալըթէի հանրաժողովին մէջ ըրած յայտարարութիւններուն պատճառաւ, առժամեայ ազատութիւն ստանալէ անմիջապէս ետք, վարչական բանտարկութեան կ՚արժանանար : Տիտ, այս պայմաններու մէջ, կը մերժէր մեկնիլ Սանթէի իր խուցէն, քաջ գիտնալով թէ ինչ կը սպասէ իրեն : Նախ՝ Պօժոն, ապա դաւառի անկիւն մը որպէսզի «անվնաս» պահուի :

ՃԻՈՎԱՆՆԻ ՊՈՒԻԹՈՆԻ, իտալացի միլիառատէրը ի վերջոյ իրագործեց իր երազը եւ «Տոն Խուան» երգեց, 70 տարեկան Քարնէկի Հոլի մէջ (Նիւ Եորք) : Իտալական խմորի նշանաւոր վաճառականը սրահը լեցուցած էր իր 2800 բարեկամներով եւ պաշտօնեաներով :

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Այսու կը յայտնենք մերազն ժողովրդեան, թէ 26 Նոյեմբեր 1961, Կիրակի օր, Լիբանանի Թեմի բոլոր շրջաններուն մէջ տեղի ունեցան Ազգային Գաւառական Ժողովի լրացուցիչ եւ յաւելեալ ընտրութիւնները համաձայն Ազգ. Սահմանադրութեան տրամադրութեանց՝ խաղաղ ու ազատ պայմաններու ներքեւ :

Ս. ՆՇԱՆԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԷՆ

Պ. Պ. Տոքթ. Հրանդ Զալլասեան, Յակոբ Թէրճանեան վերընտրուած, Տոքթ. Վարդգէս Կիւրեղեան, Յակոբ Աչճեան ընտրուած :

ՊՈՒՐՃ - ՀԱՄՈՒՏԻ ՇՐՋԱՆԷՆ

Պ.Պ. Միսաք Ալիբեան, վերընտրուած,
Ռուբէն Մավիսագալեան, »
Շահէ Տէրտէրեան, »
Ռուբէն Հայգազործեան, ընտրուած
Տոքթ. Միսաք Արզումանեան »
Արամ Մինասեան, »
Գառնիկ բանեան
Յակոբ Քարբանեան, »

ԷՇՐԷՖԻԷ - ՀԱՅԱՇԷՆ ՇՐՋԱՆԷՆ

Մեթր Խաչիկ Պապիկեան, ընտրուած, Պ. Գառնիկ Մինասեան, ընտրուած :

ԳԱՐԱՆԹԻՆԱՅԻ ՇՐՋԱՆԷՆ

Պ. Վահէ Սէթեան, վերընտրուած,
Տոքթ. Գարեգին Թապուրեան, ընտրուած :

ԶԱՀԼԷ - ՇԹՈՐԱ ՇՐՋԱՆԷՆ

Պ. Սահակ Գասպարճեան, ընտրուած :

ԹՐԻՓՈԼԻԻ ՇՐՋԱՆԷՆ

Տոքթ. Խորէն Թէրզեան ընտրուած :

27 Նոյեմբեր, 1961, Պէյրութ

ԴԻՒԱՆ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ

Ի՞նչ կրթական մակարդակ ունի Հայաստանի ժողովուրդը այսօր : Դժբախտաբար, անմիջական վիճակագրութիւնները կը պակսին, որով, ստիպուած ենք դիմելու կողմնակի աղբիւրներու :

Նախ առնենք բանուորները :

Հայաստանի արդիւնաբերութեան բանուորութիւնը տարիքով երիտասարդ է, անոր գերակշռող մասը աւարտած է նախակրթարանը 1930էն ետք, երբ քաղաքներուն եւ աւաններուն մէջ մտցուեցաւ եօթնամեայ պարտադիր ուսումը : Այսպիսով 1940 թուականէն սկսեալ գործարաններուն մէջ ընդունուած երիտասարդ բանուորներուն գերակշռող մասը եօթնամեայ կրթութիւն ունեցող երիտասարդներ են :

Վերջին 10 տարուան ընթացքին, այսինքն 1950էն սկսեալ, Հայաստանի եօթնամեայ դպրոցներու շրջանաւարտները կազմած են 213, 993 հոգի, ասոնցմէ 8րդ դասարանը անցած են 159·765 հոգի, մասնագիտական դպրոց մտած են 36·800 հոգի եւ աշխատանքի անցած են, գլխաւորապէս, արդիւնաբերութեան մէջ՝ 17·428 հոգի :

Բանուորական շարքերը ամբողջացած են նաեւ 10ամեայ դպրոցներու շրջանաւարտներով : Նոյն վերջին տասը տարուան ընթացքին (1950 – 1960) Հայաստանի տասնամեայ միջնակարգ դպրոցները աւարտած են քաղաքներուն մէջ՝ 40·971 հոգի, գիւղերուն մէջ՝ 42·472 հոգի, ընդամէնը՝ 83·443 անձ : Ինչ կը վերաբերի քաղաքներու եւ քաղաքատիպ միջնակարգ դպրոցաւարտներուն, ատոնց մէկ մասը, այն է 23·157 հոգի, մտած են բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնները, իսկ միւս մասը ճնշող մեծամասնութեամբ՝ շուրջ 17·000 հոգի մտած են արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններուն մէջ :

Հայաստանի այսօրուան բանուորներուն կրթական մակարդակին մասին գաղափար կրնայ տալ նաեւ բանուորական երիտասարդական դպրոցներուն մէջ սորվողներուն թիւը : Վիճակագրական վարչութեան տուեալներով այս դպրոցներուն ցանցը հետեւեալ պատկերը ունեցած է վերջին տասը տարիներուն ընթացքին :

Բանուորական երիտասարդական դպրոցներուն (բաներիտ) քանակը 1950–54ին եղած է 32, իսկ 1959–60ին՝ 91 : Սորվողներուն քանակը 1950–54ին եղած է 4932, իսկ 1959–60ին՝ 11·318, որոնցմէ 428 հոգի 1950–54ին հետեւած են մինչեւ չորրորդ դասարաններուն դասընթացքներուն միայն, 2383ը՝ 5–7րդ դասարան յաճախած են, իսկ 2121ը՝ շարունակած են 8էն 10րդ դասարանները, իսկ 1959–60ի թիւին վրայ (11·318 հոգի) 1էն 4րդ դասարաններով գոհացած են 25 հոգի, հինգէն 7րդ դասարաններով՝ 3382 հոգի, իսկ ութէն տասներորդ դասարաններու դասընթացքները շարունակած են 7911 հոգի :

Այս վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ թէ սորվողներուն չնչին տոկոսը միայն գոհացած է 1–4րդ դասարաններուն մէջ ստացած իր կրթութեամբ, մնացած ջախջախիչ մեծամասնութիւնը հետեւած է միջնակարգ դպրոցին բարձրագոյն դասարաններուն, մասնաւորապէս 8–10րդ դասարաններուն :

Որակեալ եւ միջնակարգ կրթութեան տէր, այսինքն 7ամեայ դպրոցները աւարտած բանուորներ պատրաստելու ձեւ մըն ալ կայ, այն է արհեստագիտական եւ մասնագիտական դպրոցներու դրութիւնը : Ցետպատերազմեան շրջանին, այսինքն 1946էն մինչեւ 1958 այս դըպրոցներէն շրջանաւարտ եղած են 26·000 որակեալ բանուորներ :

Վերջապէս պէտք է նկատի առնել նաեւ գործարաններուն մէջ հաստատուած դասընթացքները, որոնք կը պատրաստեն մասնագէտներ կամ որակեալ բանուորներ : Միայն վերջին չորս տարուան ընթացքին այս դասընթացքներուն հետեւած են 141·000 բանուորներ :

Այսպէսով, եթէ հաշուի առնենք եօթնամեայ պարտադիր ուսումը, այնուհետեւ եօթնամեայ եւ տասնամեայ դըպրոցներու շրջանաւարտներուն կարեւոր տոկոսին մուտքը գործարաններէն ներս, վերջապէս բանուորական երիտասարդական դպրոցներու, ինչպէս նաեւ արհեստագիտական եւ մասնագիտական վարժարաններու շրջանաւարտները, գործարաններուն մէջ հաստատուած դասընթացքները եւ այդ դասընթացքներուն հետեւածներուն թիւը, ապա կարելի է ըսել, թէ Հայաստանի բանուորութեան կրթական մակարդակը հաւասար է եօթնամեայ եւ տասնամեայ դպրոցների մակարդակին :

Այժմ քննենք գիւղացիներուն կրթական մակարդակը :

1959 Յունուար մէկի վիճակագրութեամբ Հայաստանի գիւղերու բնակչութեան թիւը 884·000 էր, որուն 747·800 հոգին կը կազմէր կոլտնտեսներու գիւղացիութիւնը :

Որպէսզի որոշենք կոլտնտեսներու մասկազմող գիւղացիութեան աշխատող խաւը, պէտք է այս թիւէն, այսինքն 747·800էն հանենք նախադպրոցական հասակ ունեցող երախաները, որոնց թիւը 166·000 է, դպրոցականները՝ 150·400, անաշխատունակ (16–60 տարեկան) 18–900, անաշխատունակ ծերերը՝ 74·100, գումար՝ 409·400 :

Այսպէսով, Հայաստանի հաւաքական տնտեսութիւններուն մէջ աշխատողներուն քանակը եղած է 747·800 — 409·400 =338·400 : Այս թիւը անշուշտ յաւակնութիւնը չունի բացարձակապէս ճիշդ ըլլալու, կրնան մէկէն մինչեւ հինգ տոկոս տատանումներ ունենալ այս կամ այն կողմ, այսուհանդերձ այս թիւը այնքան ալ հեռու չէ 1958ի հաշուետուութենէն, որ 332·754 կը ցուցնէր կոլտնտեսութիւններուն մէջ աշխատողներուն թիւը :

Ուրեմն, մեր հետաքրքրութեան եւ ուսումնասիրութեան առարկան վերը յիշուած 338·400 աշխատողներուն կրթական մակարդակն է : 1959ի տուեալներուն համաձայն այդ աշխատողները ըստ հասակի պէտք է բաժնուին հետեւեալ կերպով, 16 տարեկանէն մինչեւ 39 տարեկան՝ 224–900, իսկ քառասուն տարեկանէն մինչեւ վաթսուն տարեկան՝ 113·500 :

Ինչ կը վերաբերի 16էն մինչեւ 39՝ տարեկաններուն, ապա ասոնք շատ քիչ բացառութեամբ ունին կրթութիւն եօթնամեակի սահմաններուն մէջ կամ ասոր մօտ բան մը : Այս խումբին պատկանող ամէնէն տարիքոտը 39 տարեկան է, եւ պարտադիր ուսման օրէնքը յայտարարուած ժամանակ, այսինքն 1930ին, ինը տարեկան էր եւ կը գտնուէր երկրորդ դասարան :

Աւելի բարդ է քառասունէն մինչեւ 60 տարեկան հասակ ունեցողներուն՝ 113·500 հոգիին կրթական մակարդակին հարցը : Այս խումբին պատկանողներուն մէկ մասը 1930ին տասը տարեկան էր եւ կը սորվէր 2 – 3րդ դասարաններուն մէջ, իսկ մեծ տարիք ունեցողը՝ երեսուն տարեկան էր, մեծ մասամբ տարրական կըրթութեամբ, թերեւս ալ անգրագէտ կամ կիսագրագէտ : Այս խումբին պատկանողներուն մէկ մասը անկասկած յաճախած է տարիքաւորներուն համար 1930էն մինչեւ 1955 – 56 ուսումնական տարին գործած միջնակարգ դպրոցները եւ բարձրացուցած է իր կրթական մակարդակը, յամենայն դէպս մինչեւ եօթնամեակին աստիճանը : Այս խումբին պատկանողներուն մէկ ուրիշ մասն ալ բարձրացուցած է իր կրթական – մասնագիտական մակարդակը պատրաստութեան եւ վերապատրաստութեան դասընթացքներուն մէջ, որոնք կազմակերպուած էին գիւղերուն եւ շրջանային կեդրոններուն մէջ : Այսպէս, օրինակ՝ 1928 – 1938ի տարիներուն այդ դասընթացքներուն հետեւած եւ պատրաստուած են՝ դաշտավարութեան գործին՝ 48·600 հոգի, անասնաբուծութեան գործին՝ 35·500 հոգի, այգեգործութեան՝ 3600 հոգի, անասնաբուծութեան՝ 3600 հոգի :

Գիւղացիներուն կրթական մակարդակը բարձրացնելու գործին մէջ կարեւոր դեր կատարեցին նաեւ գիւղերիտները (գիւղ· երիտասարդական դպրոցներ), որոնց թիւը 1950ին կը հասնէր 189ի, 10·608 աշակերտներով : Ցետագային, սակայն, հանրային դպրոցներու ցանցին ընդլայնումով իջաւ այս դպրոցներուն թիւը ու հասաւ 1959ին 129ի, 4214 աշակերտներով : Այս դպրոցները յաճախողները կ'աշխատին միեւնոյն ատեն :

Ներկայիս ընդհանուր երեւոյթ դարձած է գիւղական լրիւ միջնակարգ (10 – ամեայ) դպրոցներուն գոյութիւնը գիւղերուն մէջ : Վերջին տասը տարիներուն ընթացքին այս դպրոցներէն շրջանաւարտ ելած են 42·472 հոգի, որոնց մեծ մասը պաշտօնի կոչուած է գիւղատնտեսութեան մէջ :

Վերոյիշեալ բոլոր կէտերը նկատի առնելով կրնանք ըսել, թէ Հայաստանի գիւղացիներուն կրթական մակարդակը այսօր մօտ է եօթնամեայ կրթութեան մակարդակին : Այս պարագան ցոյց կուտայ հայ գիւղացիին զարգանալու ընդունակութիւնը եւ փափաքը :

Ա· ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ

Քաղուած՝ «Հայաստանի Տնտեսական զարգացումը» գիրքէն :

Սեն Գեթի Գեղասիրաց Ափին

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱՉԻՆԵԱՆ

Ամէն առտու, ժամը 6·30ին, ելեկտրական զանգակի երկար եւ զիլ ձայնով կ'արթննայինք :

Ոմանք՝ կէս քուն, գիշերաշապիկնին ամառ խարխափելով, յամրընթաց կը շարժէին դէպի լուացարանը ու քանի մը կաթիլ պաղ ջուր զարնելով իրենց երեսին քիչ թէ շատ կ'արթննային :

Ուրիշներ, անկողնէն ցատկելով, մէջքէն վեր կը մերկանային եւ առատ պաղ ջուրով լաւ մը կը լուացուէին :

Ես՝ միջին ճամբան կը բռնէի : Այսինքն՝ Կիրակի եւ Հինգշաբթի օրերը ամբողջ գլուխս ծորակին տակ կը դնէի, իսկ միւս օրերը թեթեւակի կը լուացուէի :

Ժամը ճիշդ 7ին, մէկ կարգով — պզտիկներուն դասարանները առաջ — աստիճաններէն կ'իջնէինք բակը եւ ուղղուելով դէպի կողքի շէնքը, պարտէզի մայրիներէն անցնելով, կ'երթայինք մատուռ :

Ամառը՝ դարձեալ կարելի էր նախաճաշ չըրած, անօթի փորով, «Խորհուրդ խորին» երգել առտու կանուխ՝ արշալոյսին : Բայց ձմեռը — եւ այն ալ Փարիզեան մառախլապատ ձմեռը — հաւատոյին՝ շարական երգելու համար Նարեկացիի մը ջերմեռանդութիւնը կ'ուզէր :

Թէեւ վառարանը կը ջանար քիչ մը տաքութիւն տարածել, բայց մատուռը մեծ էր եւ խոնաւ ցուրտը այդպէս դիւրին կարելի չէր վարել :

Քիչ մը մեր ձեռքերը իրարու շփելով, քիչ մը մեր վերարկուներուն օձիքը բարձրացնելով, քիչ մըն ալ աւելի բարձր երգելով, այս ձեւով կամ այն ձեւով՝ քիչ մը կը տաքնայինք : Ու մեր տաք շունչը խառնուելով պաղ օդին, մեր ամէնուն բերնէն եղեամնման գուլաներ կը բարձրանային դէպի բարձր առաստաղը :

Ամբողջ մատրան մէջ՝ միայն մէկ հոգի չէր մսեր ... ան՝ ժամկոչն էր :

Բարձրագոյն դասարանի աշակերտներէն ոմանց պաշտօն տրուած էր : Ոմանք գծագրութեան ուսուցիչին կ'օգնէին, ուրիշներ՝ Պ· Գույումճեանին կ'աջակցէին «գրենական պիտոյք» բաշխելու գործին մէջ, եւ մէկ երկու հոգի նուագածութեան գործիքներուն եւ մարզարանին հոգ կը տանէին : Բայց ամենալաւ եւ ամենաբաղձալի գործը ժամկոչի պաշտօնն էր :

Թէեւ ճիշդ է որ ժամկոչը մեզմէ քիչ մը շուտ կ'արթննար մատուռը ձեւի դնելու համար, բայց այս պզտիկ անպատեհութեան փոխարէն՝ անիկա կը վայելէր անհամեմատ չափով անփոխարինելի աւելութիւններ :

Շատ բնական էր որ անիկա մսած չէր ըլլար : Արդէն կէս ժամ չիւ պատարագի անպատ զինի խմած կ'ըլլար նախ քան մոմերը վառելը : Երբեմն՝ մօտս կանգնած կ'ըլլար Պերճը եւ իր բերնէն, երկու մեթրը հեռաւորութեան վրայ, այնքան յստակօրէն կը զգացուէր գինիի հոտը որ եթէ բերնին մէջ պատրոյգ մը դրուէր եւ լուցկիով մը վառուէր, խորանին ճրագին նման՝ պայծառ լոյս պիտի տար :

Պատարագիչը միշտ տեսուչն էր, Հ· Սահակ վարդապետը :

Բարեբախտաբար՝ Հայր Սահակը արագօրէն կը վերջացնէր պատարագը որ ընդհանրապէս քսան վայրկեանէն աւելի չէր տեւեր : Երկու շունչով Հաւատամքը կ'ըսէր եւ մէկ շունչով Յովհաննու Աւետարանը :

Պատարագը հազիւ վերջացած, Հ· Սահակ շուտափոյթ՝ պատարագի զգեստները կը հանէր վրայէն եւ աւանդատան առջեւ, ձախ ձեռքին բթամատը գօտիին վրայ դրած, եւ փոքր քիչ մը դուրս ցցուած՝ դիրք կը բռնէր աշակերտներուն անցքը հսկելու համար :

Առիթէն օգտուելով՝ իւրաքանչիւր աշակերտ անցած ատենը, ամենայն լրջութեամբ եւ մեծարանքով, կանգ կ'առնէր եւ մէջքէն ծռելով՝ աջը կը համբուրէր : Այսպէս՝ 106 աշակերտ հերթի կը սպասէին Տեսուչին ձեռքը համբուրելու համար :

Անոնք որ անգամ մը այս արարողութիւնը կատարած էին, վազելով շարքին ծայրը, դարձեալ հերթի կը կանգնէին եւ այսպէս՝ ոմանք երկու կամ երեք անգամ տեսուչին աջը համբուրելով, կը ստեղծուէր օձապտոյտ երկար շարք մը, կարծես պատերազմի տարիներու տեսարան մը ըլլար մսավաճառին խանութին առջեւ :

Երբեմն՝ մրցումի կ'ելլէինք տեսնելու համար թէ ով կրնար Հայր Սահակին ձեռքը ամենաշատը համբուրել առանց հսկիչներուն ուշադրութիւնը հրաւիրելու :

Այս մրցումին հետեւանքով յաճախ խուճապային անկարգութիւն կը ստեղծուէր աւանդատան դրան առջեւ, մինչեւ որ ճարահատ՝ Պ· Գույումճեանը սուլիչը կը հանէր եւ քանի մը կարճ փչումներով — եւ սպառնական յորդորներով — շարքը նորէն ճամբայ կ'ելլէր :

Կը շարունակէինք մեր գնացքը դէպի միմեանց եւ կ'երթայինք նախաճաշի :

(15 Շար·)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՊԱՍԹԱԼԻՆԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Բռնատէրին անունը կրող պողոտայէն ետք, ապասթալինացման կարգը եկաւ Երեւանի Սթալինեան շրջանին, որ Հայաստանի Գերագոյն խորհուրդի նախագահութեան որոշումով այսուհետեւ պիտի կոչուի Լենինեան շրջան, իսկ այս վերջնոյն անունով մկրտուած շրջանը՝ Օրճոնիկիձէ :

« Որոշումը տրուած է, կը գրէ «Սով· Հայաստան», ընդառաջելով Երեւան քաղաքի Սթալինեան շրջանի արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններու, կառոյցներու եւ հիմնարկութիւններու հաւաքականութեանց ցանկութիւններուն, ինչպէս նաեւ հասարակական կազմակերպութիւններու միջնորդութեան » :

ՀԱՄԱԴՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆԻՒԹ

« Լոռինիտ » կը կոչուի նոր սոսինձը, որ կահոյքի արդիւնաբերութեան համար պատրաստած է Կիրովականի «Հայքիմնախագիծ» գիտահետազօտական հիմնարկութիւնը :

« Լոռինիտը » աչքի կը զարնէ իր կայունութեամբ եւ աւելի աժան պիտի նստի արտադրութեան տեսակէտով :

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԸ ԿԸ ԳՆԱՀԱՏՈՒԻ

Փեշտայէն Թասի գործակալութիւնը արձագանգ հանդիսացաւ այն ջերմ ընդունելութեան, որուն արժանացած են խումբ մը հայ արուեստագէտներ, Հայաստանէն : « Հունգարիոյ մէջ մեծ յաջողութիւն կը գտնեն հայ արուեստագէտները, որոնց մէջ են ծանօթ երգիչներ, երգահաններ եւ երաժիշտներ : Հունգար մամուլը, երաժշտական քննադատները մեծ գնահատանքով կը խօսին հայ արուեստագէտներուն եւ հայ արուեստին մասին : Ցատկապէս գնահատուեցաւ երգչուհի Գոհար Գասպարեան : Անոր երգահանդէսները, կը գրէ «Նեպսաբադշագ» թերթը, կը հանդիսանան երաժշտական եղանակին աչքի զարնող իրադարձութիւն մը» :

ԿԱՅԱՆԻ ՂՈՍՈՒՅՑ

ՀԱՐՑԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՒՅՔ ՅՅՑՆԵԼՈՒ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(ԱՀԱՒ ՅՅՑՆՈՂԱՊԱՏԻ ԿԱՊԱՐԱՏ)

ԳԻՆ

ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՎԱՃԱՌՔԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Նիւթական ապահովութիւն տալ ընտանիքին, որ անդամ մը կը զրկուի իւրաքանչիւր աշխատաւորական ընտանիքի համար :

Տարեկան արձակուրդ վճարովի, որ պիտի տեւէ առնուազն երկու շաբաթ :

Ամսական ռոճիկ ... ռուբլի ... կոպեկ :

Ամսական ռոճիկ ... ռուբլի ... կոպեկ ... ռուբլի ... կոպեկ ... ռուբլի ... կոպե

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Գազոյեան եւ զաւակները եւ Օր. Ալիս Ֆաքրիքեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց եւ գլխաւորաբար Լիոնի Հայ Մշակութային Միութեան որոնք իրենց յարգանքը արտայայտեցին ներկայ ըլլալով իրենց զաւկին, եղբօր եւ նշանածին՝

ԱՐԹԻՒՐ ԳԱԶՈՅԵԱՆԻ

յիշատակին կատարուած քառասունքի հոգեհանգիստին, անցեալ Նոյեմբեր 12-ին:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս Կիրակի Փարիզի Սուրբ Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն, հանգուցեալ ՏԻՐՈՒՀԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿԵԱՆԻ համար:

Կը խնդրուի իր բարեկամներէն եւ ծանօթներէն ներկայ գտնուիլ աղօթելու իր հոգւոյն հանգստեան համար:

Surprise Party

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Իսիի Խանասոր խումբին, այս Կիրակի, ժամը 15էն 22, Մշակոյթի Տան մէջ, 17, Րիւ Պլէօ:

J, N. L'S QUARTETT
AMBIANCE DISQUES SELECTIONNES
BUFFET - BAR

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ժամը 16էն 22

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս Կիրակի Ս. Եկեղեցւոյս անուան տօնակատարութեան առթիւ հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի: Ս. Եկեղեցւոյս շինարարութեան եւ պայծառութեան սատարողներու հոգւոյն ի յիշատակ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի մատուցուի ի մասնաւորի Թեմիս բազմարդիւն Առաջնորդ Տէր Գրիգորիս Եպիսկ. Պալաքեանի Ս. եկեղեցւոյս կնքամօր Օր. Նունիկ Տէր Ղեւոնդեանի: Առաւօտեան ժամերգութիւն, Ս. պատարագ 10ին, հոգեհանգիստ 11ին: Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին Ս. եկեղեցւոյս երկսեռ դպրաց դասու կողմէ ղեկավարութեամբ Պ. Համբարձում Քէյիշեանի:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուի Սարգոյեան Լեւոն (Ամիրբէկ) Մամբրէի, ծնած 1922ին Թալինի շրջանի Դաշալու գիւղը, 1941ին մեկնել է խորհրդային բանակ, ներկայումս ծնողքը գտնուում են Ստանցի Ղառաբուրուն: Մօրը անունը՝ Աղուն Սարգոյեան, հօրը՝ Մամբրէ (մահացած), եղբայրները Հըրանդ եւ Փայլակ: Ալեւոր մայրը թախանձագին կը խնդրէ իր զաւկէն կամ զինքը ճանչցողներէն տեղեկութիւն տալ իր մասին հետեւեալ հասցէին: Պ. Գէորգ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Սիթէ տը լա Լիւնէթ, Լանսէյ (Իզէր):

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

կը ներկայացնէ՝ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կը մասնակցին՝ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Տիկ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ Լա Շաաանեը — ԽՏՐՇԵԱՆ, Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ, ԳՐԻԳՈՐ - ՎԱՀԱՆ, ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ:

Երկուշաբթի Դեկտեմբեր 11ին, ժամը 20.45ին: Սալ Փօլ Ֆարալիք, 21 Րիւ Իվ Թուտիք:

Տոմսերը կը ծախուին սովորական գիներով Հրանդ Բալուեան գրատունը:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները:

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ:

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն Յառաջի վարչական գործը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման գեղարուեստական ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, Կիրակի ժամը 16ին:

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ:

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,

Երգ՝ Օր. Աստղիկ Քէօսէեան,

Ջութակ՝ Ս. Քաջեան:

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ կարկանդակով:

Մուտքը ազատ է:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի կողմէ,

ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Դեկտեմբեր 9ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 22էն մինչեւ լոյս:

Մասնակցութեամբ համբաւաւոր փոքհար ՄԱՐՍԷԼ ՓԵՐԷՆԻ եւ իր նուագախումբին ու երգչուհի ՀԻԻԿԷԹ ԼԵՔԱՅԻ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերուն կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Վալանսահայ Մարզական Միութեան կողմէ:

Այս Շաբաթ երեկոյ, Օթէլ Քրուա տ'Օռ չքեղ սրահին մէջ:

Կը հրաւիրուի շրջանի Հայութիւնը:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ ԽԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ:

500 էջ

13 Hors-Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըրթական մարմնին:

Գին 12 Ն. Ֆ.

Թղթատարի ծախքով 13.40 Ն. Ֆ.

Արտասահման 4 տոլար:

Դիմել՝

Յառաջին

Հայ գրավաճառներուն

Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան

ՏԷՐ - ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Հ. Յ. Դ.

ԱՌՆՈՒՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան Ենթակոմիտէի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԻՍԻ.— Հ. Յ. Դ. «Զաւարեան» կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Խրիմեան դպրոցին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն, Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ին ներկայացուցիչը:

ՊՈՄՈՆ.— Հ. Յ. Դ. «Զաւարեան» Ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Բացակաները, գրաւոր պէտք է ներկայացնեն իրենց պատճառաբանեալ բացակայութիւնը:

ՍԷՆԹ ՄԱՐԿՐԻԹ.— Հ. Յ. Դ. «Համազասպ» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 20ին, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները այս Շաբաթ օր, ժամը 3ին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 Րիւ Պլէօ: Կը խնդրուի չբացակայիլ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Շաւիլի Կրօն. Ընկերակցութեան կողմէ եւ հովանաւորութեամբ Կաթ. Պատուիրակ Գերշ.

ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

Կիրակի, Դեկտեմբեր 3, ժամը 15ին Շաւիլի քաղաքապետարանին սրահին մէջ

Rue Stalingrad. CHAVILLE

Կը ներկայացուի, ղեկավարութեամբ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆԻ

« ՄԻՋԻՆ ԳԻՒՂԻ ԲԺԻՇԿԸ »

Զաւեշտ 3 արար, Մոլիէրի «Ակամայ բժիշկ»էն հայացուած Գ. Վահանի կողմէ:

Երգ, արտասանութիւն եւ պար դպրոցի աշակերտներուն կողմէ:

Ժամը 20էն ետք, պարահանդէս —

ORCHESTRE RAGO NURIAS

ՄՈՒՏՔ 4 Ն. Ֆ. ՊՈՒՖԷ

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2էն, Բարեգործականի սրահներուն մէջ

Կիրակի, իրիկուն Դեկտեմբեր 10, 11 Սքուար Ալպօնի, Մէթրօ Փասի

Այս տարի, յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ԶՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը:

Նկարներ, մանրանկարչութիւն, Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ աշխարհագրութեան, գրագէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր, սալեր եւն.:

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ

Մարգրիտներ, գոհարեղէնի տուփեր, ձայն - պատկերասփիւռ, թրանզիսթօր, մոմէջ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, թրոււ, ժերզէ հագուստներ, փարֆէօն, նայլըն գուլպայ, գրամեքենայ, փիւլեր այր մարդոց եւ կիներու համար, այր մարդոց շապիկ, մետաքսէ փողկապ, ֆանթէզի գոհարեղէններ, սեղանի սպասներ, խաղալիքներ եւն. եւն.:

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, Դեկտեմբեր 3ին, ժամը 17էն կէս գիշեր, Կրան Օթէլի շքեղ սրահներուն մէջ, 12, Bd. des Capucines

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Երկու նուագախումբ, հաճելի գեղարուեստական բաժին:

Մուտք 6 Ն. Ֆ., իրենց քարտը ներկայացնող ուսանողներուն կէս գին:

Կը խնդրուի կանխաւ ապահովել սեղանները:

WAG. 38-54

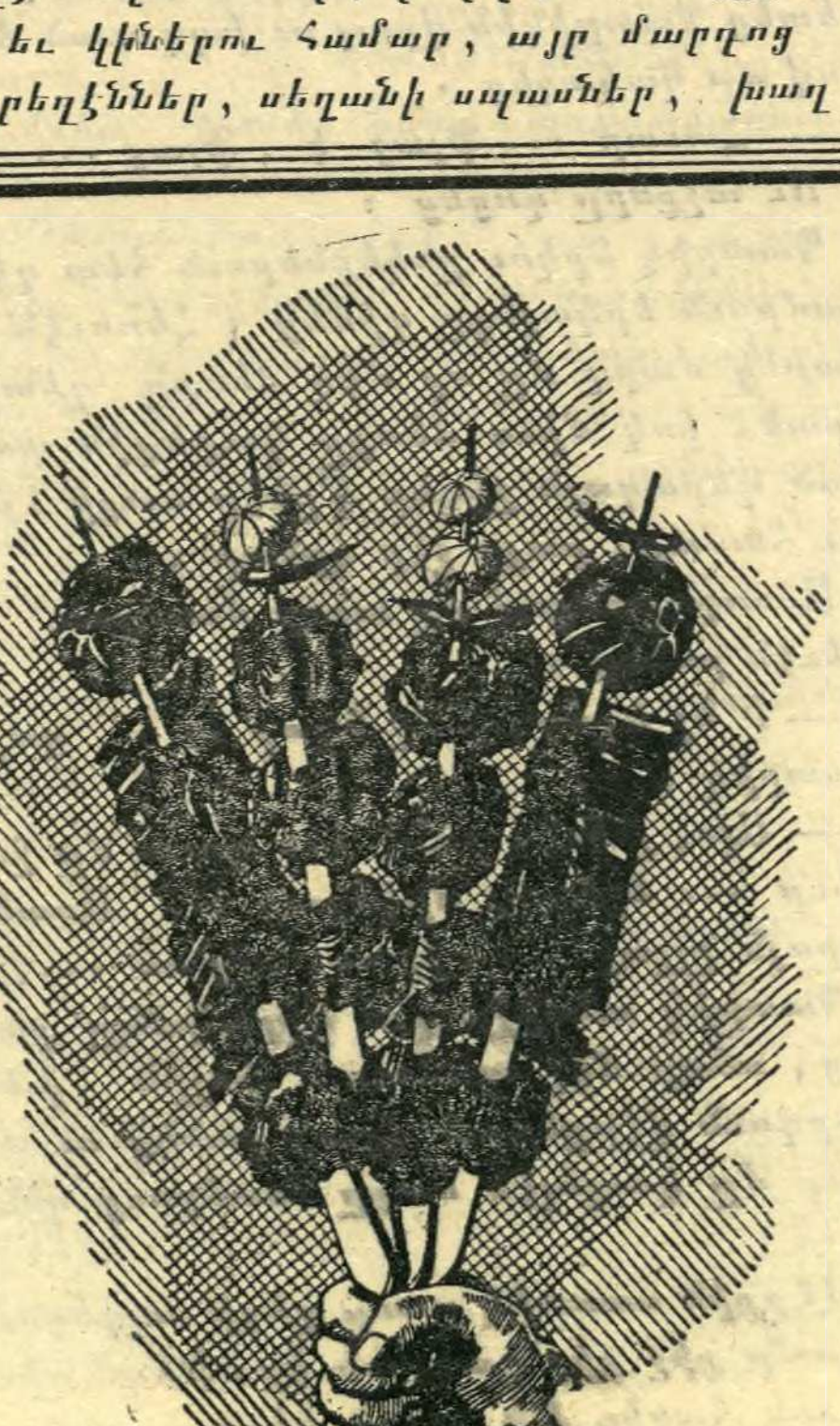

ՃԱՇԱՐԱՆ

ԵԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵԻԱՆԵԱՆ

Եւրոպական, հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր:

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, շաշլիք, քարսքի:

ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Bar Américain

AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ
3
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
3 DÉCEMBRE
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9270 37EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5071

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԵՔ ՇՐՋԱՆՆԵՐԸ

—o—

Երեք դէմառուր շրջաններ կը յատկա – նշեն բոլշեւիկեան վարչաձեւը 1917էն ի վեր, — Լենինի, Սթալինի եւ Խրուշչեւի տիրապետութեան շրջանները :

Շատ կարճ էր ճամբան Լենինէն Սթա – լին : Սակայն այդ շրջանը ճակատագրա – կան եղաւ Հայաստանի եւ հայ ժողովուր – դին համար :

Լենինի օրով է, որ ոտքի կանգնեցաւ մահամերձ Թուրքիան : Մոսկուայի կար – միր ոսկիներուն, արդիական զէնքերուն եւ առատ ռազմամթերքին շնորհիւ է, որ Մուսթաֆա Քեմալ չհեծեծաւ իր «անկա – խութեան պատերազմ»ը՝ ըղդէմ «իմպե – րիալիստ » պետութեանց :

Բոլշեւիկներու գործօն օժանդակու – թեան եւ դաւադիր մեղսակցութեան չը – նորհիւ է, որ Քեազիմ Քարապեքիրի բա – նակները քանդեցին մանուկ Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ զայն նուէր տուին Լենինի :

Աչխարհակալ Ռուսիա՝ կարմիր պատ – մուճան հագած՝ յանուն «համաչխար – հային յեղափոխութեան» զինակցեցաւ Հայութեան գարաւոր թշնամիին հետ : Ռուսն ու Թուրքը անդամ մը եւս իրա – րու միջեւ բաժնեցին Հայաստանը :

Լենինեան շրջանը աղետաբեր եղաւ հայ ժողովուրդին համար : Հայաստան խորհրդայնացաւ : կարմիր բանակի անօ – թի զինուորները կողոպտեցին սովէ ու համաճարակէ հազիւ ազատած եւ տուն – տեղ եղած մեր հայրենակիցները :

Դարձեալ Լենինի օրով է, որ արեան մէջ խեղդուեցաւ հայ ազատամարտիչ ժո – ղովուրդի ազատամարտութիւնը 1921 Փետր· 18ին,— առաջին զանգուածային պոռթ – կումը բոլշեւիկեան բռնակալութեան դէմ, Հունգարիոյ ապստամբութենէն 35 տարի առաջ :

Աւելի բախտաւոր չեղաւ Սթալինեան շրջանը Հայաստանի համար : Երկաթէ վարագոյրը , որ առաջին օրէն իսկ քաշուած էր Սփիւռքի եւ հայրենիքի մի – ջեւ, աստիճան մը աւելի ամրապնդուե – ցաւ :

Բռնակալական վարչաձեւը, իր ահու – սարսափի զարհուրելի մեթոտներով , ա – մենաղօր Չեկայի քմահաճոյքին ենթար – կեց մեր ժողովուրդը, որ մինչեւ վերջ զրկուած մնաց մարդկային տարրական ազատութիւններէ :

Բանտերն ու Սիպերիոյ աքսորավայրե – րը լեցուեցան հայրենասէրներով, որոնց – մէ չատեր Դաշնակցական ըլլալու «ո – տիր»ն ալ չէին գործած :

Դեռ վերջերս Մոսկուայի համազումա – րին մէջ է, որ բացուեցան ծալքերը 1937ի բոլշեւիկեան Մեծ Եղեռնին : Աւելի քան 3500 համայնավար պատասխանա – տու մարդիկ ձերբակալուած են Սթալինի հրամանով եւ Մալենկովի ու Բերիայի անձնական կարգադրութեամբ : Ասոնցմէ շատեր զնդակահարուեցան առանց դատի ու դատաստանի, իրենց իսկ խոստովա – նութեամբ :

Չենք յայտներ տակաւին թէ քանի՞ Դաշնակցականներ եւ քանի՞ մտաւորա – կաններ նոյն դժբախտութեան արժանա – ցան «արեւափայլ»ին օրով :

Ներկայիս Խրուշչեւեան հարստութեան շրջանին մէջ ենք :

Շատ ջուր խառնուած է բոլշեւիկեան կարմիր գինիին մէջ : Աւելի տանելի պայմաններ ստեղծուած են մեր հայրե – նակիցներուն համար : Չեկայի սարսափը չի ճնշեր այլեւս անոնց վրայ :

Մոռնանք որ աւելի լաւ պայմաններ ստեղծուին :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏԸՊՐԷ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ ԶԴՐԱՒ

—o—

ՊԻՏՍՃԷՆ ՔՈՒԼՍԱՐԿՈՒԵՑԱՒ
234Ի ԴԷՄ 261 ՁԱՅՆՈՎ

—o—

1962ի պիւտճէն երկրորդ անդամ կը ներկայանար Ազգ· Ժողովին եւ նոյն օր – ուան Նախարարաց Արտակարգ խորհուր – դը իրաւասութիւն տուած էր նախարա – րապետ Տըպրէի , որ ի հարկին, վաստա – հութեան քուէ դնէ : Ծանօթ է որ սահ – մանադրութեան 49րդ յօդուածին համա – ձայն, կառավարութիւնը իր պատաս – խանատուութիւնը խնդրոյ առարկայ կը դարձնէ երբ Ազգ· Ժողովը, երկրորդ ըն – թերցումով, կը մերժէ կառավարական ծրագիրը մը :

Ուրբաթ դիւերուան նախօրեակին, միջա – դէպեր պատահեցան : Այս անգամ իբրեւ պատրուակ ծառայեց այն պարագան որ խումբ մը երեսփոխաններ նախորդ իրի – կունը Սանթէի բանտը զացած էին Տիտի խնդրին առթիւ : Մուսթեան Նոր Հանրա – պետութեան համար կուսակցութեան (ԻԽ ԷՆ ԷՒ) անդամները կը բողոքեն, «անկ – եան Գաղտնի Բանակի կողմնակիցները » կը լսուէր իրենց նստարաններէն : Զայ – ները կը բարձրանային եւ նիստին նախա – գահը՝ Ֆրեեերիք – Տիւփոն այնքան ուժ – գնօրէն կը ցնցնէ զանգակը որ կը թափէ ջուրին զաւաթը :

Մթնոլորտը աւելի հանդարտ է երբ նիստը կը վերսկսի : Բարեփոխման քը – ւէարկութենէն առաջ, Տըպրէ կը խօսի : կը բացատրէ թէ քուէարկութիւնը քա – ղաքական բնոյթ ունի, զլխաւորաբար կառավարութեան առաջարկած բարեփո – խումը զոր Տըպրէ կենսական կը նկատէ : Ասիկա նոր տուրքերու կը վերաբերի եւ Մերակոյտին մերժած յաւելեալ տուրքին (թաֆս ֆոնփլէմանթէր) :

Այս բարեփոխումը կ'ընդունուի 291 ձայնով (դէմ քուէարկած էին 233 երես – փոխաններ) : Կը քուէարկուի նաեւ այն բարեփոխումը որ կը վերաբերի ընկերու – թեանց պահեստներուն վրայ դրուելիք 1·5 առ հարիւր տուրքին եւ վերջապէս , 1962ի պիւտճէն, ձեռնարձ , (ելեկտրո – նիք մեքենան աւրուած էր) կը քուէար – կուի 234ի դէմ 261 ձայնով եւ Տըպրէ պէտք չունենար վստահութեան քուէ դը – նելու :

× Տը Կոլ, Շապան – Տէլմասէն եաք , Մոներվիլը ընդունեցաւ որպէսզի Հոր – հրդարանը Արտակարգ նիստի հրաւիր – ուի, 4րդ ծրագիրը ուսումնասիրելու հա – մար :

× Անթուան Փինէ, անկախ պարագը – լուի եւ նախկին էմմաոսեան նախարար ճառ մը խօսեցաւ առջի օր եւ չէլտեց թէ Հասարակաց Շուկան Ֆրանսայի արտա – ծումներուն 47 առ հարիւր կը կազէ, ու – րեմն պէտք է աւելի շատ արտածել ու – րիշ տեղ :

Փինէ ըսաւ նաեւ թէ պետութիւնը պէտք է թեթեւցնէ կարգ մը տուրքեր : Խոստովքն քննադատեց Պոմկարթինըրի եւ – մտակաև քաղաքականութիւնը :

× «Ա.Հ.Ա.Կ»ը մամուլի գործակալութիւն մը հիմնեց Ալժերի Փրէս Սերվիս :

× Ալժերիոյ մէջ ահաբեկումները կը չարունակուին : Պէրնար Տելպէք որ նախ – կին իր էն էր երեսփոխանի մը հեռաւոր ազգականն է, սպաննուեցաւ Գաղտնիբա – նակի մարզոց կողմէ :

—o—

ՁՈՄՊԻ Պրազիլ զացած է առանց ոչ մէկուն լուր տալու, «բարոյական վերա – պինում» համազումարին պիտի մաս – նակցի :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդին մէջ, խորհրդային պատուիրակը՝ Զորին ան – գամ մը եւս օգտագործեց վեթոյի իր ի – րաւունքը, արգիլք հանդիսանալով Քու – վէյթի անդամակցութեան : 72 երկիրներ, սակայն ճանչցած են Քուվէյթի անկա – խութիւնը :

ՄԱՏՐԻՏի չրջանակներուն մէջ, բաւա – կան յուզում յառաջ եկած է լրագրողի մը դատապարտութեան առթիւ : Այդարեւ Զեղած Տէլ Առքօ 12·500 փեսոս տուգան – քի դատապարտուեցաւ որովհետեւ «կը բաւէ» խորագրով խմբագրական մը գրած էր բողոքելով իշխանութեանց ապիկա – րութեան դէմ որոնք պատճառ դարձած են Սեվիլլայի վերջին ողողումներուն :

ԶՐՁԻԼ իր 87րդ տարեդարձը տօնեց առջի օր : Ծափահարութեամբ ընդուն – ուած է Խորհրդարանէն ներս, ինչ որ հակառակ է անգլիական կանոնադրական սովորութեանց :

ԱՆԳԼԻՈՑ պահպանողական Թայմզը կը չնորհաւորէ Պրիժիթ Պարտոն որ մեր – ժած է տեղի տալ Գաղտնի Բանակի ըս – պառնալիքին եւ 5 միլիոն վճարել :

ՊԵՏԱԿԱՆ խորհուրդը չնչեց նախարար Մալրոյի որոշումը որ Քոմեսի – Ֆրան – սէզի վարիչ կը նչանակէր Մօրիս Էս – քանա : Վարիչը կը մնայ նախկինը՝ Պու – ազանժէ :

ՊԱՐՈՏԱՑԻ Մահարանէն 16 պատուա – ներ ծախեց 337 միլիոնի, առջի իրիկուն : Գլխաւոր գործը Քորոյի պենեէօզի էր որ 69 միլիոն ծախուեցաւ : Այս վաճառքով, մահարանէն ուզած է միակ մանչուն «օ – ժիտը» պատրաստել :

ԳԱՀԻՐէի Ֆրանսացի «լրտեսներուն» դատավարութիւնը հրապարակային պի – տի ըլլայ եւ պիտի սկսի յառաջիկայ չա – բաթ :

ՍՈՒՐԻՈՑ երեսփոխանական ընտրու – թիւններու մասնակցած են ժողովուրդին 51 առ հարիւրը, ինչ որ մեծ համեմա – տութիւն մը նկատուի : Սովորաբար մաս – նակցողներուն համեմատութիւնը հարիւ – րէն քառասուն եղած է միայն :

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդի թափուր աթոռը պիտի զրաւէ Ռումանիա, 1962ին երկու տարուան համար :

ՓՐԱՒՏԱ. նորէն սկսած է խոտօրէն քննադատել Ալպանիան :

ԱԶԳԱՅՈՂՈՎին մէջ, խորհրդային պատուիրակը՝ Զորին նորէն մէջտեղ զը – բաւ համայնավար Չինաստանի Մ.Ա.Կ. անդամակցութեան հարցը : Նէչտեց թէ 12 տարի է Ուխտը բռնաբարուած է եւ վերջապէս պէտք է վտարել Զանկ Քայ Չէքի խմբակը :

ՄԱՔՄԻԼԸն յետաձգեց Պոն կատարե – լիք իր ճամբորդութիւնը :

ԽՐՈՒՇՉԵՒ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նորվեկիոյ արտաքին նախարար Լանդի հետ , Կրեմլինի մէջ :

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ կիւյանը իր անկախու – թիւնը կ'ուզէ 1962 Մայիս 31ին :

ՖՐԱՆՍԱ. Հռոմի մէջ նոր բանակցու – թիւններ պիտի սկսի, Թունուզցիներուն հետ Պիզերթի համար : Ցոյս կայ որ ի վերջոյ եզք մը գտնուի :

ԻՐԱՔի կառավարութիւնը չնորհակա – լութիւն յայտնած է Խորհ. Միութեան որ արգելք հանդիսացած է Քուվէյթի Մ.Ա.Կ. անդամ ընդունուելուն : Առաջին անդամը չէ որ Խորհ. Միութիւնը զօրա – վիզ կը կանգնի Քասըմի :

ԹՂԹԱՏԱՐԱԳԱՆ պաշտօնէութիւնը մասնակի գործադուլ ըրած ըլլալով, յա – պաղումներ կան նամակներու եւ թերթե – րու առաքման եւ յանձնումներուն մէջ :

ՊԱՊԸ Կ'ՕՐՀՆԷ ՈՒ ԿԸ ԴՐՈՒԱՏԷ ՀԱՅ ԱԶԳԸ

57 ԱԶԳԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒ

—o—

ՀՌՈՄ , (Յառաջ) .— Շաբաթ առաւօտ, Յովհաննէս ԻԳ· անչուկ հեռացաւ վա – տիկանէն : Մայրաքաղաքին արձնցող ե – ռուզեռին մէջ ոչ ոք նկատեց իր անցքը փողոցներու մէջէն : Անսովոր բան : Չին – քը հրաւիրած էր իր սրտին չատ սիրելի Հայոց Ծերունազարդ հայրապետը : Եւ փարիզի նախկին Նուիրակը պիտէ յարգել ժամադրութիւնները :

« Փրոփականտայի» ընդարձակ եկեղե – ցին լեցուն է, անսովոր կերպով : 57 ազ – գեր ներկայացնող համալսարանական – ներ, երկրագունախս հինգ հողմամասերէն հաւաքուած բարձրաստիճան առաքեալ – ներ, վատիկանեան պալատականներ , բողոքուած՝ կարդինալ Ադամանեանի չուրջը, երկկիւղածութեամբ կը հետեւին պապական պարատագի :

Պատարագէն եաք խօսք կ'առնէ մեղրա – ծոր պատրիարքը : Իր կողմէ եւ իր հաւա – տացեալներուն կողմէ չերմ մաղթանքներ կ'ուղղէ կաթոլիկէ եկեղեցւոյ հովուա – պետին, ծննդեան 80ամեակին առթիւ : Պապը զգացուած է : Ձոր լռութիւն կը տիրէ : Ան թափանցող ակնարկ մը կը նե – տէ ծիրանաւոր Հայրապետին, անոր հայկական վառվռուն եւ խմաստուն աչ – քերուն որոնց մէջ նոյն պահուն բոլան – դակ հայ ազգը կը պատկերանար իրեն : Եւ յուզուած չեշտով խօսքը կ'ուղղէ ա – նոր :—

« Ծիրանաւոր Տէր, հոգիս քաղցրու – թեամբ կ'ընդունի ձեր ուղղած խօսքերը ինծի, մանաւանդ այսօր՝ երբ 80ամեակս կը թեւակոխեմ : Ձեր սիրալիր ընդունե – լութիւնը, Ծիրանաւոր Տէր, այնպիսի քաղցր թրթռացումներ ունեցաւ սրտիս մէջ, որ ես համոյքով կը նկատեմ զայն իրրեւ արձագանգը ձեր հինաւուրց եւ սիրելի հայրենի հողին » :

« Ո՛հ, Օրհնեալ եւ ազնուասիրտ Հա – յաստան, որքան սիրելի ես իմ սրտին : որքան մօտիկ կը զգամ ինքզինքս քու զա – ւակներուդ, որոնցմէ չատերուն հանդի – պած եմ աչխարհիս այս կամ այն կողմը, մասնաւորապէս Պոլսոյ, Փարիզի եւ Վե – նետիկի (Ս· Ղազար) մէջ, հրճուալին տպաւորութիւններ կրելով անոնցմէ՝ իր – րեւ ամէր մարդկային արժանապատուու – թեան, հանճարեղ եւ իմաստուն եռանդի՝ մարդկային բոլոր մարդերուն մէջ » :

Հայու մեր սիրտերը ուժգին կը բաբա – խէին այդ պահուն՝ լսելով , այդ պատ – կառելի հասարակութեան առջեւ, դնա – հատանքի եւ անկեղծ սիրոյ արտայ խօս – քը Անոր՝ որուն ամենադէղն ակնարկն անգամ պիտենք թէ ինչ արձագանգ կը գտնէ միլիոնաւոր սիրտերու մէջ եւ մի – ջազգային կարծիքին վրայ :

Կարտինալ Ադամանեան, հաւատարիմ զաւակը մեր հայրենի հողին եւ սրբու – թիւններուն, իր կարգին, այնքան բար – ձրը գնահատել կուտայ հայ անունը :

Մենք ստէպ ականատես կ'ըլլանք խան – դավառ ցոյցերու եւ խելայեղ ծափահա – րութիւններու պորթկումին՝ ամէն ան – գամ որ Ան կը յայտնուի հանդիսասրահի մը մէջ կամ հրապարակի մը վրայ , կամ կ'ունենայ հրապարակային ելոյթ : Կը սիրեն գինքը եւ հաճոյք պատճառելու համար իրեն՝ ձօն կը հիւսեն Հայ Ազգին, թարգմանածոյ հատուածներ կը կարդան Ալիշանէն, Վարուժանէն, Թէքէեանէն, կ'երգեն հայերէն, որպէսզի յայտնեն ի – րենց սէրն ու ուրախութիւնը հայ ազգի ընտիր ներկայացուցիչին՝ միջազգային չրջանակներէն ներս :

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐԸ, ՄԱՐԴԻԿ ԵՒ ԵՍ

Տեսարանները իրենց ինքնութիւնը ունին: Լեռնային կամ ճահճային, բեղուն կամ խոպան են, ծովային կամ դաշտային, գեղեցիկ կամ տգեղ: Ուրախութիւն կուտան ոմանք, ոմանք տխրութիւն: Ոմանք ոգեւորութիւն, վերացում կուտան, կորով: Վախ, անձկութիւն կուտան երբեմն: Կ'ազդեն մեր վրայ: Կը կաղմեն մեզ՝ երբ երկար ժամանակ իրենց հետ ենք: Այլ է մարդը՝ որ կ'ապրի լեռներուն վրայ, այլ՝ ծովին առջեւ ապրողը: Հողերէն, ծովերէն, ժայռերէն, ջուրերէն, աւազներէն եկող զօրութիւն մը կայ որ կ'ազդէ մարմինին եւ հոգիին վրայ:

Եւ սակայն, տեսարանները կ'երեւան նոյն ատեն համաձայն մեր նայուածքին: Կախում ունին մեր տրամադրութենէն եւ մեր զգացական ու իմացական կարողութենէն: Այսպէս է որ ձմեռը, ձիւնը ուրախութիւն կուտան ոմանց, մինչ ուրիշներ դժգոհութեամբ կը նային ձիւնին ու ցուրտին: Տարիքի հարց, խառնուածք, տրամադրութիւն: Տխուր տեսարանները կրնան ուրախութիւն տալ եւ ուրախ տեսարանները չեն կրնար փարատել երբեմն մեր տխրութիւնը, արեւ, կանաչութիւն մեր աչքին չեն երեւար երբ հոգեր կան:

Տեսարանները կախում ունին մարդէն, մարդուն տեսակէն:

Ներքին գեղեցկութիւն մը պէտք է ի հարկէ, կամ Էվագիօնի կարօտ մը որպէսզի տեսարանները խօսին: Ըմբռնելի է թէ ինչու խոպան, քարքարուտ, ամայի լեռները, կիրճերը որ խռովք կուտան ոմանց, կը դառնան ներշնչող ուրիշներուն՝ եւ Աստուծոյ կը մօտեցնեն ոմանք:

Տեսարանները կախում ունին մարդէն բայց նաեւ, մարդերէն: Մեր մանկութենէն սորվեցուցած են մեզի նայիլ այնպէս ինչպէս նայած են եկած եւ անցած սերունդներ: Եւ տեսարաններուն կը նայինք յաճախ, յիշելով խօսք մը, գրութիւն մը, երգ մը, նկար մը: Անոնց կը նայինք մերթ ուրիշներուն աչքով: Ցիշենք կամ ոչ, ներկայ են ատոնք մեր մէջ, մարդերը՝ զորս ճանչցած ենք սկսեալ մեր մանկութենէն: Ամէն մէկը տպաւորութիւն մը ձգած է մեր վրայ, ազդած է մեր կազմութեան վրայ:

Ոմանք ի զուր խորհած են թէ կարելի է ձերբազատուիլ ստացական տարրերէն, խորանալով հոգիէն ներս, մօտենալով ներքին էութեան, ինչպէս կը մտածէր Ռիլքը, ի վերջոյ Ռիլքը խսկ՝ իր քերթուածներուն մէջ, տեղ տեղ, կ'ըսէ այն ինչ որ ըսած են հնդկական իմաստուններ: Բան չպահանջել Արարիչէն, ըլլալ անոր հլու գործիքը, ծառայել անոր: Եւ ուրիշներ ի վերջոյ կ'ըսեն այն ինչ որ ըսած են ուրիշներ՝ իրենցմէ առաջ: Տարբեր՝ ըսելու ձեւը միայն: Շունչը տարբեր:

Եթէ գիրքերն իսկ չըսանք, մարդիկ դարձեալ ներկայ են մեր մէջ: Ոմանց իմաստութիւնը կուգայ Աստուածաշունչէն, Թերթերէն կամ փողոցէն:

Գերութիւն մըն է ի հարկէ, մարդոց այս ներկայութիւնը մեր մէջ, մարդկային ընկերութիւնը, վնասակար մերթ: Բայց եւ այնպէս, կը ջանանք պահել զայն: Որովհետեւ, արդարեւ անհրաժեշտ են մարդիկ մեզի: Անոնք են որ կուտան մեր լեզուն մեզի եւ մեր մէջ ու մենէ դուրս նայելու, տեսնելու կարողութիւնը: Անոնց շնորհիւ է որ տղան կը սկսի մարդ դառնալ:

Պէտք ունինք մարդոց, եւ մարդիկ ներկայ են ճգնարաններուն մէջ իսկ: Գիշերն իսկ, մեր եւոին ձգածներն իսկ օգտակար են երբեմն մեր կազմութեան համար:

Ուրիշներուն աչքով է որ կը նայինք տեսարաններուն, բայց եւ այնպէս կայ բան մը, որ մերն է, մեր աչքերով կը նայինք: Հողին աշխարհակալ մըն է, կ'ըսէ Գաղանցաքի: Ծիշդ է: Հողին կ'առնէ, կ'ուրացնէ ամէն ինչ, համաձայն իր բովին:

Աշխարհի սկիզբէն ի վեր, մարդիկ գիտեն թէ տառապանքը, ցաւերը, դժբախտութիւնները՝ որ առաւելապէս մարդերէն կուգան, կը մեծցնեն մարդը կը դարձնեն աւելի տոկուն, քաջ եւ խոր եւ բարի:

Գիտեն նոյն ատեն թէ ցաւերը կը ջլատեն, կը խաթարեն, կը դարձնեն չար եւ ըմբոստ, կամ խլեակի մը կը վերածեն մարդը: Դարերէ ի վեր, դարգացածը կամ ոչ դարգացածը կը խօսի այս ճշմարտութիւններէն մէկուն կամ միւսին մասին, եւ մէկը կամ միւսը կ'ըլլայ համաձայն իր նկարագրին:

Ամէն ոք չի կրնար արի, բարի կամ տաղանդաւոր ըլլալ՝ տառապելով: Եւ ամէն ոք չիյնար:

Ներքին էութիւն մը կայ: «Ես» մը: Ներկայ է սուրբերուն մէջ իսկ որ կը ձգտին մոռնալ, արհամարհել այդ «ես»ը: Կ'ուզեն տառապիլ: Ուրախութիւն մը կ'ուզեն ցաւէն: Կ'ուզեն բան մը ըլլալ: Աստուծոյ միանալ կ'ուզեն: Երանութիւն մը կ'ուզեն: Ներկայ է միշտ եսը, ինչպէս ներկայ է միշտ գիտակցութիւնը, այնքան անբաղձալի՝ յաճախ:

Ի վերջոյ, բնութիւնը, մարդիկ, մեր եսը միասին են, երբ կը նայինք տեսարաններուն: Մենութիւն եւ համայնականութիւն է:

Իրաւունք ունէր Ասիզի սուրբը, երբ կը սիրէր բնութիւնը եւ եղբայր կ'ըսէր ոչ միայն մարդոց, այլ եւ հողին ու ջուրին կամ երբ Աստուծոյ մասին կը խօսէր ծիծեռնակներուն, որոնք, կ'ըսուի, կը լռէին գինք, կը հասկնային: Ասիզի սուրբը, քարայր մը քաշուելու տեղ՝ այլ սուրբերու պէս, ճամբաներուն վրայ էր միշտ, արեւին եւ անձրեւին տակ, եւ կը զգար բնութեան հետ իր միութիւնը: Աստուծոյ ներկայութիւնը կը տեսնէր անձրեւին մէջ: Եւ ափերը կը բանար խմելու համար երկնքէն իջնող ջուրը:

Մենք, մարդիկ, բնութիւնը՝ միասին ենք: Եթէ լեռները չըլլային եւ եթէ չըլլային գիշերներն ու աստղերը, սուրբը պիտի չխորհէր իր ներքին լերան եւ ներքին խաւարին ու լոյսին մասին: Եթէ ներքին գեղեցկութիւնը չըլլար, եւ եթէ մարդերէն եկող գեղեցկութիւնները չըլլային, ինչպէս ոմանք սրբազան կրակներ կամ տեսիլներ պիտի տեսնէին լեռներուն վրայ:

Մեծ է մարդոց ներկայութիւնը մեր մէջ:

Մեծ է մեր ներկայութիւնը մեր մէջ: Ներքին էութիւնը: Այն որ աչքի մը պէս կը նայի մեզի՝ մեր մէջէն եւ անհունէն: Կը նայի միշտ, մինչ օրերու ընթացքին յեղաշրջման մէջ ենք: Ինք կը մնայ նոյնը, փոխուելով հանդերձ իր կարգին: Այսինքն միշտ նոյն աչքն է: Կը քննէ ներս եւ դուրս: Բայց հետզհետէ աւելի թափանցող, աւելի շատ տեսնող: Կը նայի մեզի, աշխարհին, թէեւ կարեւորութենէ զուրկ, վաղանցիկ է այն ինչ որ կը տեսնէ, կեանքը, պայքարը, ցաւը, լացը, ուրախութիւնը, կարծես վեր ըլլար այդ բոլորէն, կայուն եւ յաւիտենական, ըլլար...

Մեծ է մեր ներկայութիւնը մեր մէջ: Եւ անոր հետ, անսահմանը ներկայ է մեր մէջ, մանկութենէն ի վեր մեր տեսած տեսարանները, մարդերը ներկայ են մեր մէջ, երբ կը նայինք տեսարաններուն: Եւ հայրենիքը ներկայ է: Զայն յիշելով է երբեմն, որ կը կապուինք այս կամ այն վայրին: Եւ մեր երազած հայրենիքը ներկայ է, այն զոր մենք երեւակայած ենք, որովհետեւ չենք տեսած իրականը: Եւ կը պատահի երբեմն որ հիասթափ ըլլանք, մեր երազած հայրենիքին հաւասար չգտնենք վայրը, ինչպէս եղաւ Սպանիան ինծի համար: Գացած էի հոն այդ յոյսով, ականջ կախելով ոմանց խօսքին: Եւ չկրցայ տեսնել այն զոր կը յուսայի տեսնել, թերեւս անոր համար որ բացակայ էին մեր նախնիքներուն ոսկորները՝ հողերուն խորը:

Անոնց բացակայութիւնը սակայն կը մղէր զիս աւելի շատ մտածել մեր հեռաւոր երկրին, եւ օտարի պէս նայիլ տեսարանին:

Տեսարանները կախում ունին միշտ մենէ:

×

Գասթիլեան լեռներուն վրայ է որ այս մտածումները կ'անցնին մտքէս:

Քաոսային աշխարհ մըն է գիշերային խոր լռութեան մէջ: Լեռնային դաշտ՝ գիւղի մը առջեւ: Խոպան, ամայի տարածութիւն, արեւէն այրած հողեր, ապառաժներ՝ կիսամութին մէջ, ցուլերու պէս եւ դեւերու նման, ցցուած կատարներ, անդունդներ: Եւ լուսնի լոյս է: Եւ լուսնային աշխարհ...

Մոխիրի գոյն ունին հողերը, սառած լաւաներու պէս են: Բայց կը փայլին արծաթի պէս եւ հեռուն, լոյսերու երամներ կը քալեն Թրթռալէն, հոն ուր ծովն է:

Խռովիչ է այն ինչ որ կը տեսնեմ: Հեռաւոր ուղեւոր լոյսերն իսկ երբեմն կը բացուին, կը գոցուին, կը սահին վիթխարի հրէշներու նման, վհատանքի պէս է լեռնաշխարհը, եւ սակայն վեհութիւն մը կայ: Լոյսը խաւարին մէջ, ադամանդէ լուսինը, անհամար աստղերը, գիշերային անդորրութիւնը, զով քամին: Վեհութիւն մը կայ եւ կուգայ կարծես վհատանքէն:

Ոչ մէկ տեղ մարդ կրնայ խորհիլ այնքան մարդկային քաոսին որքան հոս: Այն ինչ որ խորհած են անկասկած ոմանք, նայելով այս տեսարանին, անոնք որ տուն, լեզի ու սին տեսած են աշխարհը եւ բիրտ ու նենգ:

Եւ սակայն, դաժան այս տեսարանը, գիշերային անդորրութեան մէջ, վսեմ է նոյն ատեն: Այն ինչ որ ըսած են դարեր առաջ ուրիշներ, հաւանաբար: Անոնք որ յուսահատութեան ճամբով, ուզած են բարձրանալ իրենց ներքին կատարը, եւ ըսած են թէ կեանքը կրակ է, Արարիչը կրակ, մարդը կրակ եւ էակները, հողերը, քարերը, քարերը կրակ: Այդ կրակով է որ տրուած է լոյսը:

Վեհութիւն մը կայ:

×

Տեսարանը շատ աւելի տպաւորիչ է, որովհետեւ վհատանքն ու վեհութիւնը աւելի մեծ են այսօր: Քաոսը աւելի մեծ: Բրտութիւնը աւելի մեծ: Այրած բան մը կայ ամէն կողմ: Այրած՝ վսեմ զգացումները, յոյսերը, առաքինութիւնները, մոխիրները աւելի շատ են:

Բայց վեհութիւնը աւելի մեծ է: Այս խոպան, քարքարուտ տարածութեան վրայ, անդունդներուն եզրին ապառաժները որ ցուլերը կը յիշեցնեն, որոնց դէմ կռուած է մարդը, կը նմանին նաեւ դէպի անհունը սեւեռուած հրթիռներուն, վիթխարի եւ վսեմ:

Հոս, դարերէ ի վեր ըսուած բոլոր ճշմարտութիւններէն աւելի ճշմարիտ կ'երեւայ ճիգին, պայքարին, քաջութեան մասին ըսուածը: Մնացեալը, եղբայրութիւն, խաղաղութիւն, երջանկութիւն կը թուին երազային այս քաոսային տեսարանին առջեւ: Զուր կը թուին կարեկցութեան խօսքերը եւ աղնիւ, վսեմ գաղափարները: Այն ինչ որ տեւական է տառապանքն է, եւ այն ինչ որ յաւիտենական է մարդուն համար իր խաչելութիւնն է: Այն ինչ որ կը տեսնենք իբրեւ տեւական՝ իր վայրագութիւնն է:

Եւ խռովիչ է տեսարանը: Եւ աւելի մեծ է քաջութեան, պահանջը նայելու համար այս բոլորին:

Նոր չէ ան, ոչ ալ իր գաղափարը: Մարդիկ միշտ պէտքը զգացած են կռուելու եւ արի ըլլալու կեանքին ու մահուան առջեւ: Միշտ փառաւորած են քաջութիւնը: Բայց նոր է որ ան կ'երեւայ մեզի աւելի անհրաժեշտ: Քաոսը աւելի մեծ է: Չկան երբեմնի լոյսերն ու հաւատքները: Մարդը աւելի քան երբեք գերին է իր իմացականութեան եւ իր գիտութեան: Սպառնացող զէնքերը աւելի ահաւոր են: Խաղաղութեան, երջանկութեան խօսքերը աւելի երազային կ'երեւան: Մարդը, ըլլալով հանդերձ գերին տիեզերքին, կը նետուի անսահմանէն վեր, դէպի հեռաւոր աստղերը: Գիտնալով հանդերձ թէ անսպառ է անսահմանը: Անհրաժեշտ է աւելի մեծ արիութիւն՝ նայելու համար այս բոլորին:

Եւ վեհութիւն է: Վեհութիւն, մարդուն տառապանքին այս վերելքը, իմացական աճումը, խոյանքը՝ դէպի անհունը, հակառակ իր գերութեան, արիութիւնը:

Ոչ մէկ տեղ տեսարանը այնքան մարդկային է որքան հոս, Գասթիլեան այս լերան վրայ, գիշերը, լռութեան մէջ, քաոսային իր անդունդներով եւ ապառաժներով, ցցուած կատարներով:

Եւ ոչ մէկ տեղ մարդկութիւնը այնքան ներկայ է որքան հոս:

Կը նայիմ: Տեսարանները կախում ունին մարդերէն, մարդերը տեսարաններէն: Կախում ունին ինէ:

×

Փոփոխական է ի հարկէ եւ վաղանցիկ այն ինչ որ կախում ունի մեր նայուածքէն: Փոխուած եւ վաղանցիկ՝ այն բոլոր տեսարանները զորս տեսած եմ Վանայ եւ Օտեսայի առջեւ գիշերները, երբ նըման լուսին եւ նման ծով էր դէմս, մանկութեան եւ պատանութեան տարիներուս:

Երկար ճամբայ մը կտրած եմ այդ օրերէն ի վեր, Արեւելքէն Արեւմուտք: Ներքին հսկայ տարածութիւն մը կտրած եմ: Տարբեր է նայուածքս այսօր: Վաղանցիկ կ'երեւան այն բոլորը որոնց նայած եմ բարութեան յուզումներով: Վաղանցիկ՝ այն բոլորը՝ դարձեալ որոնց կը նայիմ ուղեւորի, անցորդի պէս:

Ես սակայն, այս գիշեր, երբ կը նայիմ Գասթիլեան այս լեռնաշխարհին, ինծի կը թուի թէ տեւական է այն ինչ որ կը տեսնեմ: Շատ աւելի մօտ կը զգամ հոս՝ տեւական երկու զգացումներուս, որ մնացած են մէջս՝ մանկութենէս ի վեր: Ծիրէն առնուած ուրախութիւնը եւ ուրախութիւնը՝ մարդկութեան յառաջդիմութենէն առնուած: Շատ աւելի մօտ մարդկութեան իրականութեան: Ինծի կը թուի թէ աւելի հասուն եմ: Կը զգամ թէ բարձունքի մը վրայ եմ:

Կը նայիմ:

×

Ինէ կախում ունին տեսարանները:

Ն. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Սէն Գէտի Գեղանկարչական Ակին

"ՋԻ Ի ՏՈՒԻՆՋԵԱՆ ԵՒ ԳԻՇԵՐԻ"

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱԶԻՆԵԱՆ

Առաջին տարիս, մօրս փափաքով, պարտականութիւն դրուեցաւ վրաս որ սպասաւորութիւն սորվիմ որպէսզի ես ալ, իմ հերթիս, պատարագի սպասաւորէի: Ինծի մէկ ամիս ժամանակ տրուեցաւ սորվելու համար:

Մէկու մը համար որ արդէն հայերէն աշխարհաբար չի գիտեր՝ գրաբար պատարագը մէկ ամիսէն սորվիլը հաւասար է չինարէն սորվելու:

Որպէս ուսուցիչ՝ Վահրամը նշանակուեցաւ ինծի օգնելու: Եթէ մէկը կար որուն բերնին մէջ Հայկազեան լեզուն կը թափթփէր՝ այն ալ Վահրամն էր: Բայց եւ այնպէս, ինծի հետ բաղդատելով՝ Վահրամը հայագէտ էր:

Այսօր՝ Վահրամը դարձած է Ֆրանսահայ գաղութին աչքառու ազգայիններէն մէկը ... գիտակից, եւ անձնուէր: Իմ կարծիքով ան Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի ամենայատկանշական սանըն է:

Բայց այն օրերուն՝ Վահրամը — Ֆըրանսա ծնած եւ մեծցած — երկու բառ հայերէն չէր գիտեր երբ դպրոց մտաւ: Տարի մը ետքը Թերխաչ հայերէն մը սորված էր, սակայն՝ պատարագի ատեն՝ երեք վկայ պէտք էր որ վաւերացնէին թէ իր արտասանածը գրաբար էր:

Վահրամը ամենեւին չէր կրնար «Հ» տառը հնչել: Հաց ըսելու տեղ «աց» կ'ըսէր. եւ ես ալ, իր ազդեցութեան տակ, երկար ժամանակ « այր մեր » կ'ըսէի փոխանակ «Հայր մեր» ըսելու:

Սորվելու համար՝ պզտիկ մատրան մէջ Վահրամին հետ սպասաւորութիւն կ'ընէինք Մեծաւոր Վարդապետին պատարագին: Գերյարգելի Յովհաննէս Թորոսեանը վանական հոգեւորականի, եւ միանգամայն՝ գրաբարագէտի, տիպարն էր: Ով գիտէ ինչ հոգեկան տագնապներ կ'անցընէր մեր պատճառով, բայց եւ այնպէս՝ իրաւ մեծանձն համբերութեամբ կը հանդուրժէր մեր «սպասաւորութեան »:

Ծնրադրելու տեղ՝ ոտքի կը կենայինք եւ հակադարձաբար՝ ոտքի կենալու տեղ՝

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

(ԱՂԵՔ ՅԵՂՈՒՓՈՒԱԿԱՆ ԿԵՍԸՖԻ)

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԱՅՐԸ ԵՒ ՈՐԴԻՆ

Լուսանկարը՝ Ա. Ղազարեանի

Դառնալ ցոյց ու ծափ։ Ծափերը կրկնուեցին ու կրկնուեցին, մինչեւ որ Ալեքսանդրը ձեռքը բարձրացուց։ Ամբողջ դահլիճը լռեց։ Ալեքսանդրը շարունակեց։

— Ես ուզում եմ ասել, որ մեր ժողովուրդը ոչ միայն ունի մեծ ու հզօր բանակ, այլեւ ունի մեծ ու հզօր թիկունք։

Այրի Տիկին Ատրինէ Շաքարեան, Օր. Լուիզ Շաքարեան, Տէր եւ Տիկին Միշէլ Կիյօ եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Օննիկ Շաքարեան (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Մ. Պօտուրեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկ. Օ. Մկրտիչեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Սաթէն Փէշտիմալճեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկ. Եդուարդ Սարաֆեան, Տէր եւ Տիկին Հրանտ Սամուէլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Զէյթունլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Էմիլ Ասլանեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Պազարեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Փափազեան, Երէցեան, Աղնաւուրեան ընտանիքները եւ պարագաները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ ազգականին

ՄՈՎՍԷՍ ՇԱՔԱՐԵԱՆԻ

յանկարծական մահը, որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 1ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այս Երկուշաբթի (Դեկտ. 4) ժամը 15ին, հաւաքուիլ հանգուցեալին բնակարանը, 16պիս, Րիւ տիւ Վեռիէ, Ռոնի սու Պուա:

Մասնաւոր մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Շոգեկառքը կառ տը լ'Էսթէն կը մեկնի ժամը 14ին:

ՅԱՌԱՋ.— Մեր ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Հրանտ Սամուէլի եւ ընտանիքին:

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ժամը 16էն 22

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուի Սարգսյեան Լեւոն (Ամիրբէկ) Մամբրէի, ծնած 1922ին Թալինի շրջանի Դաղալու գիւղը, 1941ին մեկնել է խորհրդային բանակ, ներկայումս ծնողքը գտնւում են Ստանցի Ղաւաբուրուն: Մօրը անունը՝ Աղուն Սարգսյեան, հօրը՝ Մամբրէ (մահացած), եղբայրները Հըրանդ եւ Փայլակ: Ալեւոր մայրը թախանձագին կը խնդրէ իր զաւկէն կամ զինքը ճանչցողներէն տեղեկութիւն տալ իր մասին հետեւեալ հասցէին: Պ. Գէորգ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Սիթէ տը լա Լիւնէթ, Լանսէյ (Իզէռ):

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Արնուվիլի Նոր Սերունդի խումբին, Սարսէլի մէջ:

Դեկտեմբեր 10ին, կը ներկայացուի՝

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ

ԽԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ:

500 էջ

13 Hors-Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըրթական մարմնին:

Գին 12 Ն. Ֆ.

Թղթատարի ծախքով 13.40 Ն. Ֆ.

Արտասահման 4 տոլար:

Դիմել՝

Յառաջին

Հայ գրավաճառներուն

Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները:

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ:

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացընեն Յառաջի վարչական գործը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՅԱՌԱՋԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման գեղարուեստական ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, Կիրակի ժամը 16ին:

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ:

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,

Երգ՝ Օր. Աստղիկ Քէօսէեան,

Ջութակ՝ Ս. Քաջեան:

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ կարկանդակով:

Մուտքը ազատ է:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քաղէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Dactylo 17 à 20 ans, avec bonne orthographe, recherchée par Cabinet d'Assurance Gronik ALYAN, 36, Rue Laffitte, Paris 9e..

IMPORTANTE SOCIÉTÉ

Engage pour son service VENTE, Paris et Banlieue Sud. Mrs. 23 à 35 ans libre de suite. Nat. Fr. b. présentation. Après sélection, format. par nos soins. Ts. avant. sociaux salaire suivant qualification de 1000 à 1600 N.F. Ecrire avec Réf.+Photo à MARIAN, 90, Rue Damrémont, Paris 18e.

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier

Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, Bld. Arago — Tél.: POR. 03-94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo-փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto

Incendie

Dégâts des eaux

Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՄԱՐՏ 18ԻՆ

Ալֆորվիլի դպրոցին ի նպաստ կրթական մարմնին տարեկան պարահանդէսը՝ Դեկտեմբեր 24ին:

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2էն, Կիրակի, իրիկուն Դեկտեմբեր 10

Բարեգործականի սրահներուն մէջ 11 Սքուար Ալպօնի, Մէթրօ Փասի

Այս տարի, յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ՁՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը:

Նկարներ, մանրանկարչութիւն, Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ աշխարհագրութեան, գրագէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր, սալեր եւն.:

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ

Մարգրիտներ, գոհարեղէնի տուփեր, ձայն-պատկերասփիւռ, թրանզիսթօր, մոդէզ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, թրուս, ժերզէ հագուստներ, փարֆէօն, նայլըն գուլպայ, գրամեքենայ, փիւլեր այր մարդոց եւ կիներու համար, այր մարդոց չապիկ, մետաքսէ փողկապ, ֆանթէզի գոհարեղէններ, սեղանի սպասներ, խաղալիքներ եւն. եւն.:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ-երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ

Խաղողաքաղ, Խնջոյքի պահ, Օրոր կանչեմ, Մանուշի երգ, Շորոր, Երեսիդ Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գինին, Լեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կապելայում, Պիւլպիւլը կու կանչէ, Սեւանայ ափին, Եարամօ:

Գեղարուեստական շքեղ եւ գունաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին:

Ստանալու համար դիմել Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ,

14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)

կամ Եկեղեցւոյ դիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162,

եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20150

Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,

Contre Remboursement

ԳԻՆ 30 Ն. Ֆ.

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ:

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք Խորհրդ. Միութիւն:

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone : TRU. 27-70

ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ

ՀԷԼՎԱ ԼՈԳՈՒՄ Սուսամ - ՀԷԼՎԱ

ԹԱՀԻՆ ՇԱՐՈՑ (ՌՈՃԻԿ) ՎԱՐԴԷ_ԱՆՈՅՇ

LE BOSPHORE MARQUE DEPOSEE

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

CHOC-ALVA · CHOCO-LOC

Sté le BOSPHORE

SIÈGE SOCIAL

2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
5
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI
5 DÉCEMBRE
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9271 37EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5072

ՏԱԳՆԱՊԸ
ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՊԼՈՔԷՆ ՆԵՐՍ

Ինչպէս գրեցինք, Փրաւտա Դեկտեմբեր 2ի իր թիւին մէջ, նոր յարձակում մը սկսած է Ալպանացիներուն վրայ: Առիթը ստեղծուած է տարեդարձի մը առիթով: Արդարեւ ճիշդ տարի մը առաջ, Կրեմլինի մէջ կը վերջնաւոր համայնավար 81 կուսակցութեանց գաղտնի ժողովը: Քանի մը օր եւաք, Դեկտեմբեր 6ին, կը հրատարակուէր զեկոյց մը որ տեսակ մը «ուխտ» էր միջազգային համայնավարութեան համար:

Փրաւտայի մէջ Անտրոփով, որ նոր կեդրոնական կոմիտէին անդամ է եւ քանի մը տարի է նաեւ պետը կուսակցութեան այն սպասարկութեան որ կը գրաղի համայնավար կուսակցութեանց եւ ընկերվարական երկիրներու բանուորներու հետ յարաբերութիւններով, իր յօդուածին մէկ երրորդը կը նուիրէ ալպանական հարցին, նոր պատճառաբանութիւններով:

Ծանօթ է որ, անցեալ Նոյեմբեր 7ին, ինվեր Հոճա յայտարարած էր, թէ մէկ այլոց թէ իր կուսակցութիւնը իրաւունք ունի չընդունելու ուրիշ կուսակցութեան մը համագումարին որոշումները: Պատասխանելով, գլխաւորաբար Տիկին Ֆուրցեվային, ալպանացի պարագլուխը ըսած է.— «Բոլոր այն չանքերը որոնք կը ձգտին, այս կամ այն կուսակցութեան համագումարին որոշումները, միջազգային պարտաւորիչ կանոններու վերածել միւս կուսակցութեանց համար, կոչտ բռնաբռութիւն է մարքսիստ – լենինիստ կուսակցութեանց, հաւասարութեան եւ անկախութեան սկզբունքին եւ յատակօրէն կը հակասէ պրոլետար միջազգայնականութեան»:

Այս պատճառաբանութեան դէմ կը խօսի Անտրոփով: Կը յիշէ թէ Հոճա, 1956ին քանիցս ողջունած է Ի. համագումարին որոշումները: Կը յիշեցնէ նաեւ թէ «81»երու յայտարարութիւնը ստորագրած էին նաեւ Ալպանացիները եւ կը դանէին թէ այդ համագումարը նոր հանգրուան մըն էր համայնավար միջազգային չարժումին մէջ: Կ'աւելցնէ նաեւ թէ բոլոր միւս կուսակցութիւնները վաւերացուցած են 1956ի խորհրդային որոշումները, ով որ դէմ է այս որոշումներուն, կը հեռանայ ամբողջ ընտանիքէն: «Ցայտնի է որ ալպանացի ղեկավարներուն փորձերը հարցերը այնպէս ներկայացնելու թէ իբրեւ թէ միայն խորհրդային կուսակցութեան որոշումներուն դէմ են, անարժէք են: Ճշմարտութիւնն այն է թէ օրէ օր աւելի կ'ընդդիմանան միջազգային համայնավար չարժումին», կը գրէ նաեւ Անտրոփով:

Միւս ամբաստանութիւնները բոլորովին նոր չեն, բայց աւելի խստութեամբ արտայայտուած քան Ի. համագումարին: Անտրոփով կը խօսի սարսափի վարչաձեւի մասին, ամօթալի ալ Բերիա մեթոտներու որոնցմով կը մաքրագործուին ալպանացի ժողովուրդին հաւատարիմ աղջիկներն ու մանչերը: Եւ կ'ըսէ թէ Ալպանիան հոն հասած է ուր կ'անգիտանայ վարչապետ Ուխոջը:

Բայց հետաքրքրական է դիտնալ թէ տակաւին որքան ատեն խորհրդային պաշտօնական շրջանակները այնպէս պիտի ձեւացնեն թէ կ'անգիտանան որ փոքրիկ, իր ճայնասփիւռով եւ իր մամուլով ղօրավիղ կը կանգնի ալպանացի ղեկավարներուն: Անտրոփով բացէ ի բաց չի յարձակիր Զինացիներուն վրայ, ակնարկութիւններ կ'ընէ միայն անոնց որոնք «ծեղաղրած են մեր կուսակցութիւնը, որ պարկեշտօրէն իրականութիւնը բռած է ալպանական ղեկավարութեան սխալներուն մասին» եւ կ'ըսէ անոնց, «եթէ խորհ. կեդրոնական կոմիտէն երբեմն հանած չըլլար այդ դիրքը, ատիկա միանակա – նութիւն չէր ըլլար, այլ միանականու – թեան ծաղրանքը: Ո՞վ կ'ուզէ նման խաբէութիւն մը: Ուշ ոք, եթէ ոչ անոնք որ կ'ուզեն տկարացնել համայնավար չար – ժումին միանականութիւնը»:

Այս նոյն առթիւ նոր ամբաստանու – թիւն մը կայ Արտաքին նախկին նախարար՝ Մոլոթովի դէմ որ հակալենինիստ տեսաբանութիւն ունի, ըստ որուն պրոլետար միջազգայնականութիւնը պէտք է ջնջէ «ընկերվարական հայրենասիրու – թեան» դաղափարը, այսինքն արդար սէրը զոր ոեւէ քաղաքացի պէտք է ունենայ իր հայրենիքին հանդէպ:

Խրուշչեւի ի նպաստ կ'ըսուի թէ վերահաստատած է եղբայրութեան, միութեան եւ գործակցութեան սկզբունքները եւ բոլոր ազգերուն, մեծ կամ պզտիկ, ինքնիշխանութեան յարգանքը:

×

Իտալիոյ համայնավար կուսակցութիւնն ալ իր տաղնապն ունի իբրեւ հետեւանք Իւ. համագումարի ապատալինացման չուրջ տուած որոշումներուն: Կուսակցական երեք պարագլուխները՝ Փա – լեթթա, Ալիքատա եւ Նաթթա պատասխանեցին կարգ մը հարցումներու, առջի օր, բայց Թոլիաթթի եւ Ամենտոլա նախընտրած էին բացակայիլ:

Ապատալինացման մասին, իտալական կուսակցութիւնը ընդդիմութեան դիրքի մէջ չէ, ինչպէս փորձեցին բացատրել երեք պատասխանատուները: Անչուշտ Սթալինեան մնացորդաց մը կայ բայց աւելի զգացական դեռնի վրայ է եւ կարելի չէ ըսել թէ իտալական համայնավար կուսակցութեան մէջ, հակակուսակցականներ կան խմբակ կամ սթալինեան խմբակ կայ: Ինչ որ կայ կրաւորական չընդանակներ են: Ինչ կը վերաբերի Թոլիաթթիի, կարգ մը անձեր ուղած են. տեսակ մը գրաքննութիւն տեսնել Թոլիաթթիի դէմ կուսակցութեան ղեկավարութեան յայտարարութեան մէջ, մինչդեռ, կ'ըսեն Ալիքատա Նաթթա եւ Փայեթթա ան պատրաստած է այդ յայտարարութիւնը: Թոլիաթթին փոխարինելու որեւէ հարց չկայ:

Հարցումներ տրուած են նաեւ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ կուսակցութեանց յարաբերութեան չուրջ: Իտալացիները ճըշդած են թէ որեւէ տարակարծութիւն չկայ ինչ կը վերաբերի խաղաղ համակեցութեան: Շփումներ կան, շատ յաճախ, երկու կուսակցութեանց միջեւ: Վերջապէս յայտարարած են նաեւ թէ Թրոցքի «պատժական» դեռնի վրայ կարելի է վերապատուել բայց ոչ՝ քաղաքական:

Անկախ այս ասուլիսէն սակայն, Թոլիաթթի Ուճիքայի մէջ (կուսակցութեան պաշտօնաթերթը) պատասխանած է քէն Նաղատութեանց զորս Թորիզ ըրած էր իտալացի ղեկավարին դէմ, առանց անունը տալու: Թոլիաթթի կը գրէ.— «Իտալիոյ կուսակցական ղեկավարը երբ բազմակեդրոնացումի մասին կը խօսի, կ'ուզէ նշել միակ կեդրոնի մը բացակայութիւնը եւ ատոր իբրեւ հետեւանք զանգան կուսակցութեանց ամբողջական ինքնավարութիւնը գաղափարական հասարակաց հիմի մը վրայ եւ չառաջարկեր տեղական զանազան կեդրոններու ստեղծումը»: Եւ Թոլիաթթի կը չարունակէ պնդելով թէ Ֆրանսայի համայնավարները սխալ հասկցած են գինքը:

×

Գուլկարիոյ մէջ ալ ամէն ինչ յստակ չէ: Նոյեմբեր 28ին, կուսակցութեան Ա. քարտուղարը՝ Թոտոր Ժիվքով կեդրոնական կոմիտէի լիակատար նիստին առջեւ տեղեկագիր մը կարդացած է որուն դիրքը նոր հրապարակուեցաւ:

Քարտուղարը կը ծանրանայ մանաւանդ անձի պաշտամունքին վրայ եւ կը յայտնէ թէ Գուլկարիոյ կարգ մը շրջաններու մէջ, բանուորական դասուն եւ կուսակ – ցական չարքերէն ներս, տակաւին մարդիկ կան որոնք անձի պաշտամունքին մանրչներէն վարակուած են: Կը յիշէ գլխաւորաբար Զերվենքովի գործած սխալները: Տեղեկագրին մնացեալ մասին մէջ, Ժիվքով երկար ամբաստանագիր մը կարդացած է Սթալինի դէմ:

ՕՐՍԻԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀՈԳԵՐԸ

ԱԼԻՔԷՆ ԳԱՀԻՐԻ

Ալժէրի մէջ ահաբեկումները եւ միջա – դէպերը կը չարունակուին: Ալժ. Ազատ. ճակատը մէկ կողմէ, Գաղտնի բանակը միւս կողմէ ծանր եւ անապահով կացութիւն մը ստեղծած են:

Առջի օր, մօտ հազար եւրոպացիներ կառքերով եւ բեռնատար կառքերով գացած են գոյգեր կատարելու Ռուիսպայի հիւանդանոցին առջեւ, ուր Գաղտնի Բանակի կազմակերպութեան անդամները կան: Ապահովութեան ուժերը եւ Հանրապետական դունդերը երեք ժամ փորձած են վերջ տալ գոյգին եւ ցրուել ամբոխը: Ի վերջոյ արտասուարեր ձեռնառումբեր նետած են: Ուրիշ միջադէպեր ալ կը պատահէին, հիւանդանոցին ներսը: Բայց պարզ էր թէ գործողութիւնը ձախողած էր եւ ոչ մէկ հոգի կարելի եղած էր փախցնել:

Բուն քաղաքին մէջ, կատարուած ան – հատական ահաբեկումներու հետեւան – քով, երեք մեռեալ եւ 10 վիրաւոր կան:

Ցիշենք նաեւ թէ Գաղտնի Բանակիկազմակերպութիւնը սպառնալիքի թուղթիկ – ներ ցրուած է ուր կ'ըսէ, ի մէջ այլոց.— «Կարզապահութեան ուժերու սեւէ ան – դամ, համազգեստով կամ ոչ որ մեր կողմէ երեւան հանուի մահափորձ մը կատարած պահուն անմիջապէս կը դնդակահարուի»:

Այս թուղթիկով Գաղտնի Բանակը կ'ուզէ յայտնել թէ կան մահափորձեր զորս ինք չի կատարեր այլ՝ ապահովութեան սպասարկութիւնը որպէսզի Գաղտնի Բանակին վերագրուի, «Ահաբեկումի Գ. ուժը» պատճառ գարձաւ որ կարգ մը գոյգեր կատարուին առջի օր:

× Թունուզի Նոր – Տեսթուրի պաշտօնաթերթին՝ էլ Ամալի համաձայն, փոքրիզի չրջանին մէջ, բանակցութիւններ պիտի սկսին, ի մտոյ:

× Կասթոն Տըֆէռ, աղդարարութիւն մը կ'ընէ Գաղտնի Բանակին չեչտելով թէ չեն ուղեր նապաստակներ ըլլալ այլ վճռած են նաեւ որսորդներ ըլլալ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՊԱՐԱԳԱՆ

Ուոլինկթընի Ֆրանսական դեսպանը՝ Էրվէ Ալֆան, յայտարարեց մամուլին թէ Ֆրանսա վճռած էր միջոցներ ձեռք առնել ապահովելու համար Եգիպտոսի Ֆրանսական ինչքերու յանձնախումբին անդամներուն պաշտպանութիւնը:

Դեսպանը աւելցուց թէ Ֆրանսայի համար եգիպտական կառավարութիւնը քաղաքակիրթ ժողովուրդներու կանոնները բռնաբարած է, լրագրողներուն յանձնեց նաեւ փաստաթուղթերու օրինակներ ուր կը պարզուի թէ եգիպտացիները դիւա – նագիտական անձեռնմխելիութիւն չը – նորհած էին Ֆրանսացիներուն: Ալֆան յայտարարած է նաեւ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը կ'ուզէ որ «աշխարհ արձանագրէ միջազգային օրէնքներու այս աննախընթաց բռնաբարումը եւ քաղէ հարկ եղած եզրակացութիւնները»:

Գահիրէի ընդհ. դատախազը պատրաստած է Ֆրանսայի դիւանագէտներուն դէմ, եղած ամբաստանագիրը: Այս առթիւ Ալ Ահրամ կը գրէ թէ փաստաթուղթերը ցոյց կուտան որ «Ֆրանսացի լրբատեսները մէկ մասն են միայն Արաբ Մ. Հանրապետութեան դէմ գործող ընդհանուր կազմակերպութեան» եւ կ'աւելցնէ թէ այս դատավարութեան առեն, երեւան պիտի հանուի նաեւ երկրորդ դաւ մը ...:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Իլիա Էհրընպուրկ գիրք մը կը պատրաստէ Սթալինի վրայ, ուր պիտի պատմէ բոլոր դէպքերը որոնց ականատես եղած է 1937էն 1949:

ՍՈՒՐՈՒԱՑ ընտրութիւններուն վերջնական արդիւնքները յայտնի չէին տակաւին, երկուշաբթի առաւօտ: Նոր վարչաձեւին մարդիկը սակայն հանգիստ մեծամասնութիւն մը ապահոված են: Քը – ւէաթուղթերու մէկ չորրորդին արդիւնքները կը պարզուի թէ Մասմուն Քուզ – պարի որ առաջին դահլիճը կազմեց յե – ղափոխութեան վաղորդայնին, ցանկին դլուխն է: Համայի մէջ, ընտրուած է նախկին Պասոի պարագլուխ՝ Աքրամ Հուրանի որ Արաբ. Մ. Հանրապետութեան փոխ – նախագահ եղած էր:

ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ մերժեց ընդունիլ կրօն – վոլի նամակը: Ծանօթ է որ Ատընաուըր չի ճանչնար Արեւելեան Գերմանիոյ իշխանութեանց օրինաւորութիւնը:

ԻՆԷՕՆԻԻի կառավարութիւնը ներկայացուցչական ժողովին կողմէ վաւերացուեցաւ 269 ձայնով:

ՄՈՍԿՈՒԱ կրնայ համաձայնիլ փեքինի առաջարկին եւ 81 կուսակցութեանց ժողով մը հրաւիրել, աւելի յստակ դարձնելու համար ապատալինացման քաղաքականութիւնը:

ԽՐՈՒՇՉԵՒ նամակ մը ղրած է պատմաբան Թազ Մատօլի ուր կը փորձէ արդարացնել հիւլէական փորձերը: Այս նամակը պատասխանն է Խաղաղութեան Շարժումի այն նամակին որ մտահոգութիւն կը յայտնէր այդ փորձերուն առթիւ:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ Պերլինի բնակչութեան թիւը 26·600 հոգիներով պակսած է 1956էն ի վեր: Ցունիս վերջ մարզահամարը 2·197·200 ցոյց կուտայ բնակչութեան իրրեւ թիւ որուն 929·700ը այր: Սոցյդ ոչ մէկ թիւ կայ Արեւելեան Պերլինի մասի: Մօտաւորապէս 1·071·800 կը հաշուեն:

ՄԱՏՐԻՏԻ մէջ կը դատուին համայնա – վար 22 բանուորներ, որոնք դաղտնի բջջներ կազմած էին:

ՔԱԹԱՆԿԱՑԻ նախագահը՝ Զոմպէ Փա – րիզէն անցաւ դէպի Պրազիլ իր ճամբուն – դութեան ընթացքին եւ Քոնկոյի (նախկին Ֆրանսական) նախագահին հետ տեսնուեցաւ: Արդարեւ Աբբայ Ֆիւլպէր Եուլու միջնորդի բարերար դեր մը կ'ուզէ խաղալ, լուծելու համար միւս Քոնկոյին (նախկին պելճիական) աղետալի տագնապը:

ԼԻՈՆի օփերային մէջ, միջադէպեր պատահեցան առջի օր: «Քասթոր եւ Փոլիւքս» կը ներկայացուէր Պատուոյ Լէգէոնի Իրերօգնութեան Միութեան հովանաւորութեան տակ, թատրոնին վերանորոգման առթիւ: Նախկին երեսփոխան եւ Ազգ. Պաշտպանութեան նախկին նախարար Մոնթել ուզեց որ Մարսէյեզէն եւաք նուագուի նաեւ Ափրիկեցիներու քայլերգը եւ իր ճառին մէջ յայտարարեց.— «Մէկ վայրկեան յոռնկայա լռութիւն կը խնդրեմ բոլոր անոնց համար, քաղաքային կամ զինուորական որոնք կը մեռնին որպէսզի Ալժերիան Ֆրանսական մնայ»:

ՏԻՆ ՌԸՍՔ, Մխայեալ Նահանգներու Արտաքին նախարարը յայտարարեց թէ ՄԱԿի սպասարկութիւնները կրնան գերլիւն տեղաւորուիլ:

ՎԻՆՈԿՐԱՏՈՎ տեսակցութիւն մը ունեցաւ տը Կոլի հետ որուն բացատրեց խորհ. տեսակէտը, հիւլէական փորձերը դադրեցնելու հարցին մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԵՏԱԿԱՆԱՑՎԱԾ
ՀԱՆՔԱՐԱՆ

ՄԵՐ ԳԻՐՔԵՐԸ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՎ ՈՒՐԻՇ
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՌՈՏ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՌՈՏ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՌՈՏ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(ՀԵՌ ՅԵՂՈՓՈՒՆԻ ԿԵՍՐԻՑ)

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱՆԱՊԱՏԻ ՇՈՒՆԸ

— Ան, հա՛, հա՛ ... Հա՛ պիտի ... Հա՛ հոն ... Ես ալ ասիկա կ՚ուզեի ... Ես ալ ասիկա կ՚ուզեի ... Ես ալ ասիկա կ՚ուզեի

ՊՐԵՄՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷ
ԵՒ
Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Այս Հորեքշաբթի իրիկուն, ժամը 21 – ին, Սալ Տըպիւսի, 252, Ֆօպուռ Սէնթ – Օնօռէ :

Կը նախագահէ՝
ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ԱՄԱՏՈՒՆԻ

Կը խօսի՝
ԱՄՊԵՏ՝ ՊԵՐԹՐԱՆ ՏԸ ԼԱ ԿՈՒԱՄԻԼՈՒ

ՆԻԻԹ.— Երուսաղէմի Ս. Ղազար Ասպնջական կարգը եւ Հայերը :

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ՝ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կը մասնակցին՝ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Տիկ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ Լա Շասաւեը — ԽՏԸՇ – ԵԱՆ, Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ, ԳՐԻԳՈՐ – ՎԱ – ՀԱՆ, ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ :

Երկուշաբթի Դեկտեմբեր 11ին, ժամը 20·45ին: Սալ Փօլ Ֆարալիֆ, 21 Րիւ Իվ Թուռնիֆ :

Տոմսերը կը ծախուին սովորական գի – ներով Հրանդ Բալուեան գրատունը :

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ժամը 16էն 22
Սամուէլ Մուրատեան
վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ՝
ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՄԱՐՏ 11ԻՆ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ
ԻՄ ԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ :

500 էջ
13 Hors–Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըր – թական մարմնին :

Գին 12 Ն· Ֆ·

Թղթատարի ծախքով 13·40 Ն· Ֆ·

Արտասահման 4 տոլար :

Դիմել՝
Յառաջին
Հայ գրավաճառներուն
Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան
ՏԷՐ – ՅԱԿՈԲԵԱՆ

FOURRURES
Roger YOPIAN
PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION
84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —
Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ Դեկտեմբեր 31, մեր այն բո – լոր բաժանորդները որոնք առկախ հա – շիւներ ունին, համապատասխան հաշուե – յոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հա – շիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ :

Անգամ մը եւս չնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժա – նորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացը – նեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ԱԶԴ ՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Յառաջի վարչութիւնը չկրմապէս կը խնդրէ իր յաճախորդներէն որ հեռաձայ – նով ազդ չտան :

Թուրիմացութեանց եւ ժամավաճառու – թեանց առաջքն առնելու համար, վար – չութիւնը միայն ԳՐԱՒՈՐ ազդեր կ'ըն – դունի :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր չրջանի բացման գեղարուեստա – կան ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, կիրակի ժամը 16ին :

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐ – ՍԱՄԵԱՆ :
Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,
Երգ՝ Օր· Աստղիկ Քէօսէեան,
Ջութակ՝ Ս· Քալճեան :
Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէ – յով եւ կարկանդակով :
Մուտքը ազատ է :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ· Կ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը, Փա – րիզի չրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քառէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28 – ին, Հինգշաբթի օր :

×

Կապոյտ խաչի Փարիզի մասնաճիւղի տարեկան պարահանդէսը՝
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 6ԻՆ
Լիւքէսիայի մէջ :

ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՆԴՈՅՔ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր· Միու – թեան, Դեկտեմբեր 17ին, ժամը 15ին, Արիմեան դպրոցը (Իսի) :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Dactylo 17 à 20 ans, avec bonne orthographe, recherchée par Cabinet d'Assurance Gronik ALYAN, 36, Rue Laffitte, Paris 9e..

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Երիտասարդ տաֆթիլօ մը, գրասենեա – կի աշխատանքներու համար : Դիմել ան – ձամբ Յառաջին :

ՅԱՌԱՋ

Ա· Տպագրութիւն, 1929

Գին 7 Ն· Ֆր·

Դիմել ՅԱՌԱՋԻՆ

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Կաղմակերպուած կապոյտ Խաչի մաս – նաճիւղին կողմէ :

Դեկտեմբեր 16ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտեան 2, Վիէնի Քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ :

Orchestre JO BERRUYER
et sa grande formation

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀԱՅ ԲԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի շրջանի տարեկան ցերեկոյթը,
ԿԻՐԱԿԻ, 4 ՄԱՐՏ, 1962
կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Սալ տը լա Շիմի :

×

Ալֆորվիլի դպրոցին ի նպաստ կրթա – կան մարմնին տարեկան պարահանդէսը՝ Դեկտեմբեր 24ին :

×

Հ· Բ· Ը· Մ· Լիոնի մասնաճիւղին տա· րեկան պարահանդէսը Շաբաթ երեկոյ 16 Դեկտեմբեր :

Հ. Յ. Դ.

Ալֆորվիլ.— Հ· Ց· Դ· Ս· Մինաս – եան ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, սովորական հաւա – քատեղին : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ· կոմի – տէի ներկայացուցիչը :

Վալանս.— Հ· Ց· Դ· Քրիստափոր կո – միտէի ընկերները կը հրաւիրուին ընդհ· ժողովի, այս Շաբաթ դիշեր, սովորական հաւաքատեղին : Ներկայ կ'ըլլայ Կ· Կ·ի ներկայացուցիչը :

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻ

Պ· Իշնատիոս Հելվաճեան նամակ ունի Հայաստանէն, Էջմիածնի Թիւ 22 Պարոն – եան փողոցի իր ազգականէն, Տիկին Փե – րուզ Աւետիսեանէ : Դիմել Փարիզի Ս. Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյ դիւանատու – նը : 15, Րիւ Ժան Կուժօն, Փարիզ (8) :

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ
ՄԱՐՏ 18ԻՆ

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱ ԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2էն, Կիրակի, իրիկուն Դեկտեմբեր 10
Բարեգործականի սրահներուն մէջ 11 Սեռւար Ալպօճի, Մէթրօ Փասի

Այս տարի, յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ՋՈՒՏ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը :

Նկարներ, մանրանկարչութիւն, Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ աչ – խարհագրութեան, գրագէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր, սալեր եւն· :

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵԻ

Մարգրիտներ, գոհարեղէնի տուփեր, ճայն – պատկերասփիւռ, բրանզիսթօր, մողէզ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, բրուս, ժերզէ հագուստներ, փարֆիւն, նայլըն զուլպայ, գրամեքենայ, փիլէր այր մար – դոց եւ կիներու համար, այր մարդոց չալիկ, մետաքսէ փողկապ, ֆանթէզի գոհարեղէններ, սեղանի սպասներ, խաղալիքներ եւն· եւն· :

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն· Ֆ·	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն· Ֆ·	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն· Ֆ·	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն· Ֆ·	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն· Ֆ·	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ	10 Ն· Ֆ·	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն· Ֆ·	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ»	5 Ն· Ֆ·	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն· Ֆ·	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազ – դերու համար են, չորրորդ էջը :

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է :

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան :

ՀՐԱՆՏ ԱՄՈՒԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS - 6e — Chèque Postal : 1278-35

PEINTRES et SCULPTEURS ARMENIENS, par *Onnig Avédissian*, Le Caire	100 NF.
MINIATURES ARMENIENNES, par *Lydia Dournova*, Paris.	120 NF.
NAREK, le Livre de Prières, trad. par *Isaac Kéchichian*, Paris, 1961.	25,20 NF.
LE CHANT DU PAIN, *Daniel Varoujan*, Paris.	6,30 NF.
HISTOIRE DE L'ARMENIE, par *H. Thorossian*, Paris.	10 NF.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ, Հ· Ե·Տէր Ղազարեան, Պէյրութ,	20Ն·Ֆ·
ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, Մեսրոպ Նուպարեան, Պէյրութ	40 Ն·Ֆ·
ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆԷ ԳԱՂԱՒԻԵՐԷՆ, Հ· Գ· Պայեան, Վենետիկ,	40 Ն·Ֆ·
ԱՌՁԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅ· ԳԱՂՂ· Հ· Դ· Ստեփանեան, Վենետիկ	9 Ն·Ֆ·
ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ, Մ· Գաբամաճեան, Պէյրութ,	40 Ն·Ֆ·
ԱՆԴԼԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԱՐԱՆ, Ց· Ց· Զազմազճեան, Պէյրութ	40 Ն·Ֆ·
ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ Հ· Մ· Ը· Մ·Ի, 1918–1958, Պէյրութ	22 Ն·Ֆ·
ԿԵԱՆՔԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, Բ. Հատոր, Մ· ՎՐԱՅԵԱՆ, Պէյրութ	12 Ն·Ֆ·
ԶՐՈՑՑ, Կ· ՓՕԼԱՏԵԱՆ, Ա. Հատոր 3·50 Ն· Ֆ· Բ. Հատոր	5 Ն· Ֆ·
ԱՆԴՐՇԻՐԻՄԵԱՆ ՁԱՅՆԵՐ, Պ· Մնացեան, Պէյրութ	4 Ն· Ֆ·

Առաքման ծախքը գնողին վրայ

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար· 50 Ն· Ֆ· Վեցամսեայ՝ 27 Ն· Ֆ·
Արտասահման՝ Տար· 60 Ն· Ֆ· Հատը՝ 0·25 Ն· Ֆ·

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
6
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
MERCREDI
6 DÉCEMBRE
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9272 37EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5073

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Կ'արժէ կրկին անդրադառնալ Հայաստանի «պարտիական ակտիւ ռեսպուբլիկական ժողովի»ն, դումարուած Գեղարդի Սովետի նիստերու դահլիճին մէջ, երեւան :

Կասկածէ դուրս է այլեւս, որ Հայաստանի մտաւորականութիւնը զլխատելու ահագնչական ծրագիրը յղացած էր Մոլին, քառորդ դար առաջ, իսկ զոհագործողներն էին եղած Բերիա ու Մալենկով :

Բոլշեւիկեան Մեծ Եղեռնի առաջին զոհերէն էր տուած Զեկայի ամենազօր վարիչ Բերիա, որ ներկայիս խորհրդային մամուլին մէջ կը պատուի «սրիկայ», «ճիւաղ», «աւանտիւրիստ», «ժողովրդի առեւի թշնամի» փաղաքշիչ մակդիրներով :

Ինչպէս քանիցս գրած ենք, այդ «սրիկան», 1936 Յուլիսին Թիֆլիզի իր ա – ռանձնասենեակին մէջ ատրճանակով զա – զրեցուցած էր Ալասի Խանջեա – նը, առաջին քարտուղար Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան կեդրոնա – կան կոմիտէին :

Մինչ այն ատեն բոլշեւիկեան մամուլը բոլոր լեզուներով կ'ուզէր հաւատացնել թէ Խանջեան «անձնասպան» եղած է, Դաշնակցական թերթերը ,արժանապա – տան ազբիւրներէ քաղելով, կը հաստա – տէին թէ Վանեցի քարտուղարը սպան – նուած էր Բերիայի ձեռքով, զոհ իր հայ – բնասիրութեան :

Կը հաւաստէին թէ Խանջեան Թիֆլիզ գացեր էր, Հայաստանի ներքին սահման – ներու սրբագրութիւն պահանջելու նը – պատակով : Տարակոյս չկայ, որ սրբա – գրութիւնները պիտի կատարուէին Ադր – բէյճանի եւ Վրաստանի հաշուոյն :

Կասպեր էր Բերիա եւ վայրկենապէս «մաքրած» զայն, կարճ կապելու համար :

Երեւանի թերթերը այդ օրերուն բազ – մաթիւ «յանդանք»ներով կը մեղադրէին նահատակը : Ի մէջ այլոց կ'ամբաստանէ – ին զայն, որ թիֆլակցութիւններ ունեցեր էր «իմպերիալիստների գործակալ » Ա.Բ – չակ Զօպանեանի հետ ...

Երկրորդ զոհն էր եղած, տարի մը վերջ, Հայաստանի Ժողկոմսովետի նա – խագահ (վարչապետ) Սահակ Տէր Գաբ – րիէլեանը, որ 1937ին ձերբակալուեցաւ Մոսկուայի մէջ, ուր գացեր էր Հայաս – տանի չափերը պաշտպանելու համար :

Անոր հաշիւն ալ մաքրեցին, կ'ըսէ Գ· Բադմաեանց, Հայաստանի նախարարնե – րու խորհուրդին առընթեր Պետական ան – վտանգութեան կոմիտէի նախագահը, որ պայրացած հարց կուտայ .

« Ի՞նչ էր պատահել, ի՞նչ նիւթերի հիման վրայ էին նրան ձերբակալել : Ար – խիւում այդպիսի նիւթեր չկան: կասկած չկայ, որ այդպիսի նիւթեր առհասարակ գոյութիւն չեն ունեցել: Հասկնալի է, որ հարկաւոր էր հաշուեյարդար տեսնել ռեսպուբլիկայի նշանաւոր դեկավարների հետ, որպէսզի այնուհետեւ մեղադրանք բխուի, թէ իբր նրանք կազմակերպել են պատերազմական, սովետական, դիւանագիտական լիա – գալիստական խումբ» : (Սով· Հայաս – տան, 15 Նոյ·, Յառաջ, 28 Նոյ·) :

Ուրեմն Խանջեանէն վերջ Սահակ Տէր Գաբրիէլեան եւս, այսինքն Հայաստանի երկու դվհաւոր վարիչները կը մեղադրէր – ուէին իբրեւ դեկավար «հակայեղափո – խական ազգայնական»ներու , մակդիր որ բոլշեւիկները սովոր են փակցնելու Դաշնակցութեան անունին :

1937 Սեպտեմբերին Մալենկով անձամբ երեւան տարեր է «հանճարափայլ»ին մէկ նամակը, ուղղուած Հայաստանի կոմկուս – ի կեդր· կոմիտէին :

Այդ նշանաւոր նամակի հիման վրայ է, որ կազմակերպուեր է «Հայաստանի

ՕՐՈՒԱՆ ԻԷՊՔԵՐԸ

ՏԸՊՐԷԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

ՎԱՐԶԱՊԵՏԸ ԽՕՍԵՑԱՒ 400 ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒ

Տըպրէի առաջին մամուլի ասուլիսն էր, իշխանութեան գլուխ գալէն ի վեր : Զինքը կը շրջապատէին Եմմական եւ Ա.Չիսատանէի նախարարները՝ Պօմկոլթ – նըր եւ Պաքոն :

Հարցումներուն պատասխանելէ առաջ, Տըպրէ յայտարարութիւն մը ըրաւ ուր չէշտեց թէ երկիրը ընկերային պահանջ – ներու շրջան մը կ'ապրի : «Փրանսացինե – րը պիտեն օգտագործել ազատութիւնը որ ժողովրդավարութիւնը կը թողու ի – րենց բազձանքները արտայայտելու : Բայց յարգանքը որ իշխանութիւնները պէտք է ցոյց տան ընկերակցական եւ կարծիքներու ազատութեան հանդէպ սահմաններ ունի : Կառավարութիւնը ի – րաւունք չունի թոյլ տալու որ ազատու – թեանց արտայայտութիւնը խնդրոյ ա – ռարկայ դարձնէ ազգին ապահովութիւնը կամ զարգացումը : Իրաւունք չունի նաեւ թոյլ տալու որ ապաղային համար վը – տանգաւոր զաղափարներ տարածուին » : Շարունակելով, Տըպրէ բացատրեց թէ իր ասուլիսը երկու պատճառ ունի , նախ ճշդում մը ընել, ոչ թէ այս կամ այն տե – սակի Ֆրանսացիներուն համար, այլ՝ բո – լոր Ֆրանսացիներուն, ապա, դիտել ա – պագային ոչ թէ այս կամ այն պահանջին առընչութեամբ այլ՝ հանրային բարի – քին, այսինքն բոլորին բարիքին » :

Տըպրէ կը յիշէ թէ 1938էն ի վեր եւ – մական եւ տնտեսական վերականգնումը չի հերքուիր այլեւս, բայց կառավարու – թիւնը կը մեղադրուի որ տնտեսական քաղաքականութեան կողքին չէն ունեցած ընկերային քաղաքականութիւն մը :

Տըպրէ կ'ըսէ սակայն թէ տնտեսական բարգաւաճումը եւ հանրային եկեամուտ – քի բարելաւումը թոյլ տուած են որ ա – նանց ազմուկի բայց յարատեւօրէն կա – տարուի ընկերային քաղաքականութիւն մը այնպիսի ծաւալով մը եւ որակով մը, որ իր նմանը չէ ունեցած ազատագրու – մէն ասդին : Եւ վարչապետը կը թուէ կատարարութեան բացած վարկերը այդ ուղղութեամբ.— Դպրոց, հիւանդանոց , բնակարան եւն. եւն. ;

Ընկերային ապահովութեան մարզին մէջ ալ, 1945էն ի վեր կարելի չէր եղած վճարել հիւանդութեան բոլոր ծախքերը, մինչ ներկայիս արդէն իրագործուած բան է ութսուն նահանգներու մէջ :

Տըպրէ կ'ուզէ որ լաւ հասկցուի : Զի կրնար միշտ տեղի տալ յաւելումներու եւ դուռ բանալ դրամական «ոզոզումներու »

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Փեշտացի մէջ ճառ մը խօսելով , Քա – տաո չէշտեց թէ բոլորովին համաձայն են Խորհրդային Միութեան հետ Ալպանիոյ դէմ եղած քննադատութեանց առթիւ : « Եթէ ալպանացի ղեկավարները չէն հա – ւանիր Սթալինի պաշտամունքի դառա – պարտութեան, պատճառն այն է որ անձի պաշտամունքը մնացած է տակաւին ի – րենց մօտ» :

Խորհ· Միութիւնը սպառնաց որ հիւղէական փորձերը պիտի վերսկսի եթէ Միացեալ Նահանգները նոր փորձեր ը – նեն :

Աթինքի ընդդիմադիր երեսփոխանն – րը միաձայնութեամբ որոշեցին պոյkoթի ենթարկել խորհրդարանին բացումը: Այս ձեւով, կեդրոնի Միութեան երեսփոխան – ները կ'ուզեն բողոքել երեսփոխանական ընտրութեանց դէմ որոնք կրկին Քարա – մանլիսը բերին իշխանութեան գլուխ :

Խորհրդացիին Միութեան նախագահը՝ Պրեժնեւ Նոր Տեհլի պիտի երթայ Դեկ – տեմբեր 15ին :

Ացհմանի փոստարանը՝ Տօքթ· Սեր – վաթիուս յայտարարեց թէ պաշտպանու – թեան համար պիտի չէշտէ թէ իսրայէլ – եան դատարանին մեթոտները օրինական չեն քանի որ Այխման ապօրէն կերպով ա – ռեւանդուեցաւ Արժանթինի մէջ : «Եթէ կոչս մերժուի բարձրագոյն ատեանին կողմէ, պետութեան դեկավարին պիտի դիմեմ» :

Էլիզէ չարժանկարի սրահին տնօրէնը՝ Պ· Արզումանեան կրցած է վճռեցնել զոզ մը որ դրամ կ'ուզէր : Գողը յաջողած էր Պ· Արզումանեանի դրասենեակը մտնել եւ դրամարկղին բանալին կ'ուզէր, Ար – զումանեան պատասխանած է թէ չունի : «Վտանգաւոր խաղ մի խաղաք» ըսած է զողը եւ սինեմային տնօրէնը պատաս – խանած է «սպասնեցէք եթէ կ'ուզէք, հոս դրամ չունիմ» : Գողը առանց պնդելու մեկնած է :

ԳՐԱԿԱՆ վերջին մրցանակը՝ Էնթէրա – լիէ տրուեցաւ Ֆրանս – Սուարի քաղա – քական խմբագիր՝ Ժան Ֆերնիոլ :

ՍԱՆ ՓԱՒԼՈՅԻ լրագրողները որոշե – ցին գործադուլի դիմել : Ասոնք ալ ամ – սթոշակի յաւելումներ կ'ուզեն եւ հա – ւանաբար ձեռք ձգեն :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ Ազգ· ձակատի գործա – դիր կոմիտէն որ Մոսկուեզի կողմնակից – ները կը համախմբէ, որոշեց ջնջել այն ցոյցը զոր կազմակերպած էր, բողոքելու համար կայսերական ֆերմանին դէմ որ բացարձակ իրաւասութիւններ կուտայ

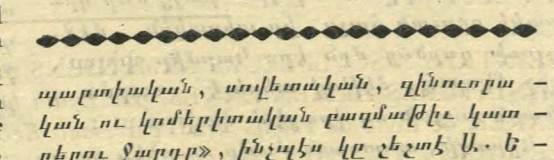

որոնք ճակատագրական կ'ըլլան երկրին տնտեսութեան համար : «Ինչպէս ըսի Ազգ· Ժողովին առջեւ, ինչպէս պիտի կրկնեմ ծերակոյտին առջեւ, ինչպէս ան – հրաժեշտ է որ հասկցուի ամէն տեղ , պէտք է ըմբռնել զարգացող տնտեսու – թեան մը մասնաւոր յատկութիւնները : Ամսաթոշակներու ճնշումը կը կշռէ դի – ներուն վրայ, ամսաթոշակները աւելցնե – լով, կացութիւնը կը վտանգուի :

Նախարարապետը դէմ է չատ խիստ տնտեսական քաղաքականութեան մը , բայց կ'ուզէ որ կարգապահութիւն ըլլայ : Հարկ է որ բաժնուած եկամուտներու քանակը աւելի չըլլայ քան արտադրու – թեան յաւելման դումարը : Դրամատի – րական վարչածեւ մը չէ : «Խորհրդային դեկավարներն ալ, աւելցուց Տըպրէ , մօտաւորապէս նոյն բառերը կը գործա – ծեն » :

Տըպրէ խօսեցաւ նաեւ Դ· ծրապրին մա – սին որ տնտեսական պահանջներ կը պար – տադրէ , բայց նաեւ ընկերային խոս – տումներով լեցուն է :

Լրագրողներ հարցումներ ալ ըրին նա – խարարապետին :

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆԱՄԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ

Մինչ քուէները կը հաշուուին Դամաս – կոսի մէջ արդէն կը պարզուի թէ այս ընտրութեանց մէջ մեծ պարտութիւն մը կրած են նասրականները որոնք միայն 4 ընտրուած թեկնածու ունին երկու հա – րիւրի վրայ :

Մեծ գործաւէրերը սակայն յաղթական ընկերվարական ժողովրդավարութիւն մը եւ այդ ձեւով կը պահուին կարգ մը բա – րեփոխումներ որոնք կատարուեցան Ա. – բար· Մ· Հանրապետութեան օրով :

Ինչպէս Հուրանի Համայի մէջ, Դա – մասկոսի մեծ յաղթականն է՝ Խալէտ Ա– զէմ որ 58 տարեկանին պիտի գտնուի ցարդ խախուտ Սուրիոյ մը գլուխը : Ա– զէմ, «կարմիր մելիոնատէրը» անուն – ուած է բայց միակ անձը կը նկատուի որ ձայներու մեծամասնութիւն մը հա – ւաքել իր չորչ : Շաքարախտաւոր եւ սր– տի տկարութեան տէր, Ազէտ ծանօթ է համայնավար կուսակցութեան հետ իր ունեցած կապերուն համար : Աչ է՝ հա – րուստութեամբ, ձախ՝ գաղափարական պետնի վրայ :

Տօքթ· Ամինի : Նման որոշում մը նոր յաղթանակ մըն է զոր Ամինի տարած ընդդիմութեան դէմ :

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ չարժարուեստի չաբաթը բացուեցաւ Մոսկուայի մէջ :

ԱՆԳԼԻՈՅ թագուհին Տաքար կը հանի Զօրեքշաբթի , որ վերջին հանդրուանն է Լոնտոնէն առաջ :

ՔԵՆԸՏԻ եւ Մաքմիլլըն հանդիպում մը պիտի ունենան, Պերմուտներու մէջ Դեկ– տեմբեր 22 եւ 23ին : Ծանօթ է որ Լոնտոն եւ Ուշինկթըն տրամադիր են բանակցե – լու Խորհ· Միութեան հետ, մինչ տը Կոլ, ինչպէս կը յիշէ նաեւ «Իր էմ Նիուզ էճընթ Ուորլտ Ռիփորթ , կը վախնայ որ Քենը – տի – Խրուշչեւ հանդիպում մը «Նոր Եալ – թա» մը ըլլայ : Եալթայի մէջ է որ Ռուզ– վելթ Խրուշչեւի «տուաւ» Լեհաստանը եւ թոյլ տուաւ որ Արեւելեան Եւրոպան ձեռք ձգէ : Տը Կոլի համակարծիք է՝ Ա– մըննաւըը :

Նեհրոյ այցելեց եկեղեցիներու Տիե – ղերական խորհուրդը որ քանի մը օրէ հաւաքուած է Նոր Տէհլի: Ծանօթ է որ մինչ Հոդոսի ժողովը ուղղափառ նե – ղինւում ունէր, Նոր Տէհլի հաւաքուած ոչ– կաթոլիկներու հաւաքոյթը բողոքա – կան ներչնչում ունի :

ԴՈՄԻՆԻԿԵԱՆ հանրապետութեան մէջ պատերազմական վիճակ յայտարարուած է :

ՔԱՍԸՄ իրեն դէմ եղած մահափորձին տարեդարձին առթիւ (1959) անդամ մը եւս յիշեց Իրաքի պահանջները Քու – վէյթի վրայ եւ ասպարէզ կարգաց Անգ – լիացիներուն :

ԳԱՀԻրէի Ֆրանսացի «լրտեսներուն » տեսանը նիստ որոշած է չաբաթ օրուան համար :

ՓԱՐԻԶի մէջ գարնանային օզ մը սկը– սած է : Երկուշաբթի օր ջերմաչափը 17 աստիճանի բարձրացած էր :

ԿՈՆՍՏԱՆԴԻՆի մէջ եւրոպացիները ցոյց մը ըրին փլասթիէօրի յուշարկա – ւորութիւնը իրբեւ առիթ բռնելով : Այս քաղաքին մէջ եւրոպացիները չատ քիչ են եւ իրենց «Ֆրանսական Ալժերիային » մահմետական ամբոխը՝ «Մահմետական Ալժերիա» պատասխանեց : կարելի է – գաւ բախումներու առաջքն առնել : Օրա – նի մէջ լուսարձելի ժամը երկարաձգուե – ցաւ՝ 22 փոխանակ 20ի :

ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ԱՂԱՎՆԻ ՄՈՏ ՊԱՏՎԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒ ԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ԱՂԱՎՆԻ ՄՈՏ

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ԱՂԱՎՆԻ ՄՈՏ ՊԱՏՎԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒ ԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ

(Ի· եւ վերջին մաս)

Ծովուհուրդի գործակալության տեղեկատվությունների համաձայն, ներկայումս Խորհրդային Միության տարբեր շրջաններում գործում են ավելի քան 1500 ինքնաշեն ռադիոընդունիչներ, որոնց միջոցով ամեն օր ունկնդրվում են ամերիկյան, անգլիական, ֆրանսիական, գերմանական, իտալական, կանադական, ավստրալական, նորվեգական, շվեդական, ֆինլանդական, հունգարական, ռումինական, բուլղարական, թուրքական, իրանական, իսրայելական, հնդկական, ճապոնական, չինական, ինչպես նաև Վատիկանի ռադիոկայանների հեռարձակումները։ Ռադիոընդունիչների տերերը հիմնականում ուսանողներ, ինժեներներ, գիտնականներ, բժիշկներ, ճարտարապետներ, գրականության, արվեստի և մշակույթի գործիչներ են։ Նրանց մեծ մասը ունի բարձրագույն կրթություն։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեջ կան նաև բանվորներ, գյուղացիներ, ծառայողներ։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեջ կան նաև կանայք։

Ռադիոընդունիչների տերերի մեծ մասը ունի ոչ միայն հատուկ կրթություն, այլև հատուկ մասնագիտություն։ Նրանց մեծ մասը ունի գիտական աստիճաններ և կոչումներ։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեջ կան 2292 տարբեր ազգությունների ներկայացուցիչներ։ Ռադիոընդունիչների տերերի 13·982 տոկոսը կանայք են։

Այս բոլոր մարդիկ, չնայած տարբեր տարիքի, ազգության, կրոնական հայացքների, քաղաքական համոզմունքների և սոցիալական դիրքի, ունեն մեկ ընդհանուր հետաքրքրություն՝ ռադիոընդունիչ։ Նրանք ունկնդրում են ամենատարբեր հաղորդումներ, ինչպես նաև միմյանց հետ հաղորդակցվում են ռադիոկապի միջոցով։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեծ մասը ունի ռադիոկայաններ, որոնց միջոցով նրանք հաղորդակցվում են աշխարհի տարբեր մասերում գտնվող ռադիոընդունիչների տերերի հետ։ Ռադիոկայանների միջոցով նրանք կապ են հաստատում նաև ռադիոսիրողական կայանների հետ։ Ռադիոկայանների միջոցով նրանք ստանում են տարբեր տեղեկություններ, որոնք հետաքրքրում են նրանց։ Ռադիոկայանների միջոցով նրանք ստանում են նաև ռադիոընդունիչների տերերի ստորագրված քարտեր, որոնք հաստատում են նրանց միջև կապի հաստատումը։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեծ մասը ունի հազարավոր ստորագրված քարտեր։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեջ կան նաև այնպիսիները, որոնք ունեն 30 հազար քարտեր։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեջ կան նաև այնպիսիները, որոնք ունեն 1959 թվականի մայիսի 1-ի դրությամբ 100 հազար քարտեր։

Ռադիոընդունիչների տերերի մեծ մասը ունի ոչ միայն ռադիոընդունիչ, այլև հատուկ ռադիոչափիչ սարքեր, որոնց միջոցով նրանք չափում են ռադիոալիքների երկարությունը, ռադիոկայանների հաճախականությունը, ռադիոընդունիչների զգայունությունը, ռադիոկայանների հզորությունը և այլն։ Ռադիոընդունիչների տերերի մեծ մասը ունի հատուկ ռադիոկայաններ, որոնց միջոցով նրանք հաղորդակցվում են միմյանց հետ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐ

(ԱՀԱ ՅԵՂՈՓՆԱՆ ԿԱՆԱՉ)

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՍՆԵՐԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍԻ ԴԻՊՈՂԸ

— Ո՞վ է, Ալեքսի Կիյոտու, տղայդ այդպես ուշացած տուն չէ՞ր գալիս։

— Ես չգիտեմ, տիկին Ֆրանսուազ։ Ասաց, որ ինչ-որ գործ ունի, ու ես չհարցրի։

— Ֆրանսուազ, ես ձեզ ասել եմ, որ ինձ տիկին չասեք, ասեք միայն՝ Ֆրանսուազ։ Ես ձեզ ասել եմ նաև, որ ինձ «դու» դուք ասեք։ Ես ձեզ ասել եմ նաև, որ ինձ հետ ընկերաբար վարվ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ԵՒ ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒ ԱՅՑ

Ողբացեալ ԸՆԿ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆի մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի եկեղեցիին մէջ, այս Կիրակի, յաւարտ պատարագի :

Կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին, Թիյէի գե - րեզմանատան այց, ընկերներ Գ. Բալայեանի, Զամալեանի, Բաքաշայի, Գ. Սարգիսբէկեանի, Օհան Կարոյի եւ Պերճուհի Բարսեղեանի շիրիմներուն :

Հաւաքուիլ ժամը 3ին, գլխաւոր մուտքին առջեւ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Հայկազ Պէզազեան, Տէր եւ Տիկին Վահագն Պէզազեան, Տէր եւ Տիկին Վաղարշակ Տէր Վարդանեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Հայկանուշ Բաղդասարեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Սաթենիկ Զաքարեան եւ ընտանեկան պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նամակով, հեռագրով եւ փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր, քրոջ եւ ազգականին՝

ՆՈՒԱՐԴ ՊԷԶԱԶԵԱՆի

կսկծալի մահուան առթիւ :

ՊՐԵՄՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷ
ԵՒ
Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Այս Չորեքշաբթի իրիկուն, ժամը 21 - ին, Սալ Տըլփիւսի, 252, Ֆօպուռ Սէնթ - Օնոռէ :

Կը նախագահէ՝

ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ԱՄԱՏՈՒՆԻ

Կը խօսի՝

ԱՍՊԵՏ՝ ՊԵՐԹՐԱՆ ՏԸ ԼԱ ԿՌԱՍԻԷՌ

ՆԻՒԹ.— Երուսաղէմի Ս. Ղազար Առաքելական կարգը եւ Հայերը :

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Պորտոյի Մուրատ խումբի կողմէ, ի նպաստ Հայ Մշակոյթի Տան Ս. Թէհլիրեան սրահին :

Այս Կիրակի ժամը 15·30ին Արլաֆ - Սոլֆերինոյի սրահը, 235 Րիւ Մունէյտա :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խմբերգ, արտասանութիւն, մեներգ եւ անակնկալներ :

Երիտասարդներու կողմէ կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝

ՍԵ՞Ր ԹԷ ՃԵՐՄԱԿ

Մուտք՝ 1 Ն. Ֆ. :

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ժամը 16էն 22

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Երիտասարդ տաքթիլօ մը, գրասենեակի աշխատանքներու համար : Դիմել անձամբ Յառաջին :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ :

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացընեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՅԱՌԱՋԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման գեղարուեստական ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, Կիրակի ժամը 16ին :

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ :

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,

Երգ՝ Օր. Աստղիկ Քէօսէեան,

Ջութակ՝ Ս. Քաջեան :

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ կարկանդակով :

Մուտքը ազատ է :

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սեւանի Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի կողմէ,

ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 22էն մինչեւ լոյս :

Մասնակցութեամբ հանրածանօթ փողհար ՄԱՐՍԷԼ ՓԵՐԷՆԻ եւ իր նուագախումբին ու երգչուհի ՀԻԿԷԹ ԼԸՔԱՅԻ :

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ՝ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կը մասնակցին՝ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Տիկ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ Լա Շաանեը — ԽՏԸՇԵԱՆ, Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ, ԳՐԻԳՈՐ - ՎԱՀԱՆ, ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ :

Երկուշաբթի Դեկտեմբեր 11ին, ժամը 20·45ին : Սալ Փօլ Ֆարալիֆ, 21 Րիւ Իվ Թուտիֆ :

Տոմսերը կը ծախուին սովորական գիներով Հրանդ Բալուեան գրատունը :

IMPORTANTE SOCIÉTÉ

Engage pour son service VENTE, Paris et Banlieue Sud. Mrs. 23 à 35 ans libre de suite. Nat. Fr. b. présentation. Après sélection, format. par nos soins. Ts. avant. sociaux salaire suivant qualification de 1000 à 1600 N.F. Ecrire avec Réf.+Photo à MARIAN, 90, Rue Damrémont, Paris 18e.

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ :

Գեղարուեստական բաժին :

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սեւանի անդամները եւ երէց ու երիտասարդ համակիրներ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28 - ին, Հինգշաբթի օր :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին կողմէ :

Դեկտեմբեր 16ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտեան 2, Վիէնի քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ :

Orchestre JO BERRUYER
et sa grande formation

Հ. Յ. Դ.

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը :

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր կոմիտէի ընկերները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, այս Շաբաթ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին : Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :

ՄԱՐՍԷՅԼ, Սեն Ժերոմ,— Հ. Յ. Դ. Հայաստան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, նախորոք որոշուած հաւաքատեղին : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս Հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 21ին, Մշակոյթի Տան մէջ :

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի կառվարենց խումբի կողմէ

Այս Կիրակի, ժամը 15ին Սարսէլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Կը ներկայացուի ռուսական կեանքէ քաղուած՝

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Դրամ, 4 արար, 3 պատկեր :

Ղեկավարութեամբ Պ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆի

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ.— Փորթ տը լա Շափելէն 268 թիւ, իջնել Սարսէլ, Փլաս Տիւ 11 Նովամպր, կամ շոգեկառք՝ Կառ տիւ Նորէն ժամը 13·45ին, եւ 15·10, իջնել Վիլիէ լը Պէլ, ուրէ առնել նոյն թիւ օթօպիւսը եւ իջնել նոյն տեղը :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ - երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ

Խաղողաքաղ, Խնձոյքի պահ, Օրօր կանչեմ, Մանոցի երգ, Շորոր, Երեսից Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գինին, Լեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կապելայում, Պիւլպիւլը կու կանչէ, Սեւանայ ափին, Եարամօ :

Գեղարուեստական շքեղ եւ գունաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին :

Ստանալու համար դիմել Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ,
14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)
կամ Եկեղեցւոյ գիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162, եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20150

Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,

Contre Remboursement

ԳԻՆ 30 Ն. Ֆ.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԷԼՎԱ
ԼՈԳՈՒՄ
Սուսամ - ՀԷԼՎԱ
ԹԱՀԻՆ
ՇԱՐՈՑ (ՌՈՃԻԿ)
ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ
LE BOSPHORE
MARQUE DEPOSEE
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA · CHOCO-LOC
Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2էն, Կիրակի, իրիկուն Դեկտեմբեր 10

Բարեգործականի սրահներուն մէջ 11 Սքուար Ալպօնի, Մէթրօ Փասի

Այս տարի, յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ՋՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը :

Նկարներ, մանրանկարչութիւն, Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ աշխարհագրութեան, գրագէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր, սալեր եւն. :

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ

Մարգրիտներ, գոհարեղէնի տուփեր, ձայն - պատկերասփիւռ, թրանզիսթօր, մոլէգ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, թրուս, ժերզէ հագուստներ, փարֆէօն, նայլըն գուլպայ, գրամեքենայ, փիւլեր այր մարդոց եւ կիներու համար, այր մարդոց շապիկ, մետաքսէ փողկապ, ֆանթէզի գոհարեղէններ, սեղանի սպասներ, խաղալիքներ եւն. եւն. :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ — JEUDI 7 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9273 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5074

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՇՏԱԴԱԼԱՐ ԾԻԼԵՐ

Տակաւին չէ գրուած լրիւ պատմութիւնը այն ոճիրներուն, որոնք գործուեցան Հայաստանի մէջ բոլշեւիկեան իշխանութեանց կողմէ՝ ընդհանրապէս հայ ազգայնական – հայրենասէր տարրերու եւ մասնաւորապէս Դաշնակցականներու դէմ :

Այժմ, որ շնորհիւ Մոսկուայի ԻԲ. համագումարին, Սթալին – Բերիա – Մալենկով տխրահռչակ երրորդութեան անլուր ոճիրներուն ծալքերը մասամբ բացուեցան, կը յուսանք թէ շուտով ամբողջովին պիտի քակուի կծիկը եւ «արխիւ»ներուն մէջէն լոյս աշխարհ պիտի բերուին թաքուն պահուած բազմաթիւ ուրիշ գաղտնիքներ :

Հայաստանի խորհրդայնացումէն մինչեւ Փետրուար 18 երկուքուկէս ամսուան ընթացքին կարմիր բանակի զինուորներուն կողմէ գործուած զարհուրելի ոճիրները մանրամասնօրէն նկարագրուած են իրազեկ ականատեսներու կողմէ, որոնց մէջ կարեւոր թիւ մը կը կազմեն ոչ-դաշնակցականները :

Ամէնէն պերճախօս փաստերը տուած է յայտնի համայնավար գրող Բորեան, ռուսերէն լեզուով գրուած երկու ստուար հատորներու մէջ, հրատարակուած Մոսկուա :

Հակառակ Դաշնակցական կառավարութեան ներկայացուցիչներուն եւ Մոսկուայի լիազօր Լեգրանի միջեւ կնքուած համաձայնագրին, Գասեանի Յեղկոմը ձերբակալեց եւ բանտարկեց հազարաւոր դաշնակցական վարիչներ, շարքայիններ, պետական պաշտօնեաներ, ազգայնականներ, ձիւն – ձմեռ եղանակին, սառնամանիքի մէջէն հետիոտն երկրէն դուրս աքսորեց հայկական բանակի հարիւրաւոր սպաները, գլխաւորութեամբ սպարապետ Թովմաս Նազարբէկեանի :

Լենինն անգամ լսելով մեր մինուճարի գլխուն պատահածները, սաստեց Երեւանի «քան չեղացն պապական» բոլշեւիկները, թելադրելով քիչ մը ջուր խառնել իրենց բարկ քացախին մէջ :

Սակայն ի զուր : Հալածանքը Դաշնակցականներու եւ ազգայնական, ազատամիտ տարրերու դէմ շարունակուեցաւ անխնայ : Ո՞վ կրցաւ հաշուել Սիպերիա աքսորուածներու, բանտերու մէջ մեռած կամ առանց դատ – դատաստանի գնդակահարուածներու թիւը :

Հանդիսաւոր յուղարկաւորական արարողութիւններով քանիցս թաղեցին Դաշնակցութիւնը, սակայն ամէն անգամ յարութիւն առաւ անիկա, Յիսուսին պէս :

Ուզեցին մեռցնել մարմինը, բայց չյաջողեցան՝ հակառակ Չեկայի անլուր չարչարանքներուն, որովհետեւ կենդանի էր ոգին, անմահ : Դաշնակցութեան գաղափարականը վարակած է երկրի մեր հայրենակիցները, որոնք չորս տասնեակ տարիներէ ի վեր տակաւին չեն կրցած մարսել բոլշեւիկեան խորթ վարդապետութիւնը :

Լսեցէ՛ք անգամ մը եւս Գ. Բաղամեանցը, Խ. Հայաստանի Մինիստրների Սովետի (կառավարութիւն) տարնթեր Պետական անվտանգութեան կոմիտէի նախագահը, որ Մոսկուայէն վերադարձին «պարտիական ակտիւի ռեսպուբլիկական ժողով»ին մէջ կ'ըսէր .

« Մեր ռեսպուբլիկայի կեանքում կայ եւս մի տարի, որը դժուար է մոռանալ, որը քիչ արցունք չբերեց ու քիչ վիշտ չպատճառեց մեր ժողովուրդին. դա 1949 թուականն է, երբ անվտանգութեան օրգաններում բուն դրած յանցագործների նախաձեռնութեամբ եւ Սթալինի գիտութեամբ ու առաջադրանքով անհիմն կերպով ԱՔՍՈՐՈՒԵՑԻՆ ՄԵԾ ԹՈՒՈՎ ԱՆՄԵՂ ՄԱՐԴԻԿ, ՈՐՈՆՔ ՄԵՂԱԴՐՈՒՈՒՄ ԷԻՆ ԻԲՐ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՏԻԱՅԻՆ ՊԱՏԿԱՆԵԼՈՒ ՄԷՋ : (Սով. Հայաստան, 15 Նոյ.) :

Ուրեմն խորհրդայնացումէն շուրջ երեսուն տարի վերջ ալ Դաշնակցութեան մղձաւանջը քունը կը փախցնէր Սթալինին եւ իր հայանուն մանկլաւիկներուն :

Դաշնակցութեան ցանած սերմերը պարարտ հողի վրայ են ինկած եւ մշտադալար ծիլեր կ'արձակեն :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ԿՌԻՒՆԵՐ ՔԱԹԱՆԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՉՈՄՊԷ Կ'ԸՍԷ ԹԷ Ի ՀԱՐԿԻՆ ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՆԵՏԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԿՌՈՒԻՆ

Երեքշաբթի օր, մինչ Չոմպէ Փարիզ կը գտնուէր, ծանր բախումներ ծայր կուտային Էլիզապէթվիլի մէջ, ՄԱԿի ուժերուն եւ Քաթանկացիներուն միջեւ :

Կը թուի թէ ՄԱԿի նոր քարտուղարը որոշած է յաջողիլ ուր իր նախորդը իր կեանքով վճարեց իր ձախողութիւնը : Արդարեւ Ու. Թան բազմաթիւ օդանաւերով յաւելեալ ուժեր ղրկեց եւ արտօնութիւն տուաւ Քոնկոյի ՄԱԿի ուժերուն որ իրենց զինեալ բովանդակ կարողութիւնը ի գործ դնեն անյապաղ վերջ տալու համար, Էլիզապէթվիլի կռիւներուն :

Ու. Թան ըսաւ նաեւ այս առթիւ թէ բոլոր միջոցները կրնան գործածել :

Կռիւները սկսան առտուն երբ ՄԱԿի ուժերը գործողութեանց ձեռնարկեցին Քաթանկացի ուժերուն դէմ որոնք ամէն միջոցով կը դիմադրեն : Տակաւին քանի մը օրուան զինամթերք ունին, բայց Փարիզի մէջ Մօյիզ Չոմպէ յայտարարեց թէ երբ զինամթերքը վերջանայ, կը շարունակեն կռուիլ թունաւոր նետերով մինչեւ գերագոյն յաղթանակ :

Էլիզապէթվիլի մէջ կացութիւնը շատ ծանր էր եւ կէսօրէ ետք կը պարզուէր թէ Քաթանկացիները կացութեան տէրն են, բայց իրիկունը կ'ըսուէր թէ 39 մեռեալ կայ երկու կողմերէն : Եւրոպացիները խուճապի մատնուած էին եւ չէին գիտեր որ կողմը փախիլ, մանաւանդ Քաթանկացիներէն զատ, Պալուպաներու սարսափն ալ կայ :

Արտաքին նախարար Քիմպա կոչ մը ըրաւ ձայնասփիւռէն, ըսելով որ ամէն ոք պէտք է կռուի, «յարձակեցէ՛ք ՄԱԿի սաշուներուն վրայ» շեշտեց Քաթանկացի նախարարը :

Ներքին նախարարն ալ՝ Մունունկօ յայտարարութիւններ ըրաւ մամուլին « բոլորս ալ հոս ենք, եւ վճռած ենք պայքարիլ ու մեռնիլ : ՄԱԿը կրնայ գրաւել մեր քաղաքները : Կը մնան սակայն մեր գիւղերը եւ երկիրը : Վայրենիներ ենք, այո՛, խափշիկ ենք, այո՛, ուրեմն մենք ալ վայրենիներու նման կը կռուինք : Այլեւս ո՛չ բանակցութիւն, ո՛չ զինադուլ : Քաթանկան Քաթանկացիներուն : Ինչ կ'ուզէ թող պատահի » :

Մունունկօ կ'ըսէ թէ ինչպէս ամէն ժողովուրդ իրենք ալ իրենց ճակատագիրը որոշելու իրաւունք ունին եւ այսօր բացէ ի բաց պատերազմական վիճակի մէջ են :

Նոյն առթիւ Չոմպէ կոչ մը ըրած է ազատ աշխարհին շեշտելով թէ հնդկական զօրքն է որ կրակ բացած է առաջին առթիւ : Չոմպէ չէ վարանած ըսելու նաեւ թէ Քաթանկան պատրաստ է «գերագոյն զոհողութեան, զոհողութիւն մը որ ոչ ոքի պիտի ծառայէ եթէ ՄԱԿը յամառի այս յարձակման մէջ» :

× Պրիւսէլէն Փարիզ հասաւ Քոնկոյի կեդրոնական կառավարութեան (Լէոփոլտվիլ) Արտաքին նախարարը՝ Պոմպոքօ :

× Իւմանիթէ շատ դժգոհ է որ Ֆրանսա կը պաշտպանէ Չոմպէն եւ Պոպլինեի (Փարիզեան արուարձան) թաղապետութիւնը հեռագիր մը ղրկած է Քուվ տը Միւրվիլի (Արտաքին նախարար) բողոքելով որ «Լումումպայի ոճրագործը Փարիզ կը գտնուի » :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒՔՐԷՇԷՆ կը հաղորդուի թէ Ռումանիան ալ ապասթալինացման արշաւը սկսած է : Պաշտօնական զեկոյց մը կը դատապարտէ նաեւ Ալպանիան եւ անոր «հակալենինեան » քաղաքականութիւնը :

ՄԱԿ–ի ընդհ. քարտուղարը Ու. Թան Հունգարիա հրաւիրուած է : Ծանօթ է որ 1956ին ոչ ընդհ. քարտուղարը ոչ ալ քննիչ յանձնախումբը կրցան Փեշտա երթալ : Կը թուի թէ Հունգարիա կ'ուզէ բարելաւել իր յարաբերութիւնները արեւմուտքի հետ, արդարեւ առաջարկած է նաեւ Միացեալ Նահանգներուն որ ձեւ մը գտնուի կարգադրելու համար Կարտինալ Մինծէնթիի պարագան : Այս վերջինը Փեշտայի ամերիկեան դեսպանատունը ապաստանած է ծանօթ դէպքերէն ի վեր :

ԱՐՏԱՔԻՆ նախարար Քուվ տը Միւրվիլ Ֆրանսայի դիրքը պարզեց Ծերակոյտին առջեւ : Պերլինի առթիւ ըսաւ թէ ռուսական քաղաքականութեան նպատակն է չէզոքացնել կեդրոնական Եւրոպան եւ ջնջել տալ արեւմտեան զինակցութիւնները : Գահիրէի դէպքերուն առթիւ, նախարարը շեշտեց թէ քաղաքակրթուած երկիրները պէտք է վճռական ըլլան :

ՔԵՆԸՏԻ ընդունեցաւ կարդինալ Չիքոնեանին որ Վատիկանի «արտաքին նախարարն է : Կարգ մը շրջանակներ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս ճամբորդութեան :

ՎՐԱՍՏԱՆԻ մէջ երկրաշարժ եղած է, Թիֆլիզի մէջ զգացուած է որ հողը շարժած է կիրակի գիշեր, գլխաւորաբար Ախալքալաքի շրջանը :

ԺՈՐԺ ՊԻՏՕ մամուլի ասուլիս մը տըւաւ ուր շեշտեց թէ Ֆրանսական Ալժերիոյ պայքարը պիտի շարունակէ : Նախկին վարչապետը շեշտեց նաեւ թէ Գաղտնի Բանակը չէր կազմուեր եթէ 1958ի պայմանաւորութիւնները պահպանուէին :

ՔԱՍԸՄ ազատ արձակեց հինգ հոգի որոնք մահուան դատապարտուած էին, որովհետեւ փորձած էին զինքը սպաննել 1959ին :

ՆԵՀՐՈՒ յայտարարեց Խորհրդարանին առջեւ թէ Չինաստան սպառնացած է Հնդկաստանի, որովհետեւ սահմանային տարակարծութիւնը չէ հարթուած :

ԹԵՀՐԱՆԻ մէջ, հակառակ իշխանութեանց ճնշումներուն, ուսանողները լուռ ցոյց մը կատարեցին Համալսարանին մէջ :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ մէջ, Դեկտեմբեր վեցին հաւաքուեցաւ Գերագոյն Խորհուրդը որ պիտի վաւերացնէ զինուորական ծախքերուն յաւելումը : Կը սպասուի նաեւ որ Խրուշչեւ զեկուցում տայ արտաքին քաղաքականութեան շուրջ :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Պերլինէն արեւմտեան Պերլին անցած է կառախումբ մը շմեցնելով Արեւելեան կողմի ոստիկանները : Այս ցայտուն փախուստը շատոնց պատրաստուած էր եւ 25 հոգի, մէկ անգամէն եւ բացէ ի բաց արեւմուտք անցան :

ՓԱՐԻԶԻ մէջ Տըպրէ խորհրդային դեսպանը ընդունեցաւ, Պոնի մէջ ալ նոյնը ըրաւ Ատընաուըր :

ՖՐԱՆՔԵՒԹՈՒՆՈՒԶԵԱՆ խօսակցութիւնները Դեկտեմբեր ութին պիտի սկըսին, Հռոմի մէջ : Յոյս կայ որ Պիզերթի հարցը վերջնականապէս կարգադրուի :

ՏԸՊՐԷԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԵՏՔ

ՈՉ ՈՔ ԳՈՀ Է

Մամուլը եւ ընկերակցութիւնները լաւ ընդունելութիւն մը չըրին Նախարարապետին յայտարարութեանց, որոնց գըլխաւոր իմաստն այն էր թէ 1958էն ի վեր կառավարութեան քաղաքականութիւնը փոխուած չէր, թէ եկամուտներու բաշխումներու տարեկան քննութիւն կար եւ ի հարկին երբ գործադուլը չափը անցնէր կարելի էր աշխատանքը պարտադրել :

Առաջին հակազդեցութիւնները հրատարակուեցան մամուլին մէջ եւ նպաստաւոր չեն Տըպրէի : Փօփիւլէր, սխալ եւ անվայել կը գտնէ Տըպրէի ըսածը : «Ոչ մէկ բան բարելաւելու համար ընկերային կլիման կամ պակսեցնել աշխատաւոր դասակարգին դառնութիւնները : Իրենցմէ նոր զոհողութիւններ կ'ուզուի, կը թելադրուի որ ըլլան համբերատար եւ խելօք, մինչ 1959էն ի վեր խստակեցութիւնը միայն խոնարհ դասերուն վրայ կշռեց որոնք աշխատելու ուժը ունէին միայն ապրելու համար : Որովհետեւ սխալ է, անվայել է նոյնիսկ, ըսել ինչպէս ըսաւ Պ. Տըպրէն որ ծախքերու եւ եկամուտներու արդար բաշխում մը եղած է» :

ԼԷ Զ'ԷՔՕ.— Տըպրէ խօսեցաւ վարդապետական տնտեսագէտի մը պէս : Եւ իր վարդապետութիւնը կ'օրինաւորուի պետութեան իրաւունքով : Տըպրէի համար կայ ուրեմն քաղաքականութիւնը : Ատոր համար որ նախարարապետին խօսքերը մարդկային արձագանգ չէին կրնար ունենալ » :

ԼԻՊԵՐԱՍԻՈՆ.— Տըպրէ երկու նախադասութիւնով իր մտածումը ճշդեց, սահմանեց իր վարդապետութիւնը, որոշեց իր ընտրութիւնը .— «Մեր առաջին դժուարութեան անունն է՝ Ալժերիա եւ մեր առաջին պարտաւորութիւնը՝ Ազգային պաշտպանութիւն, հիւլէական ռումբ եւ հրթիռ : Մնացեալը, ուրեմն ուղեւորներու, կազիններու ելեկտրականականպաշտօնեաներու ամսականները ... «տասներորդ պարտաւորութիւնն է » :

ՓԱՐԻ – ԺՈՒՐ.— Ելմտական ուղղափառութիւնը չի բաւեր :

ՖԻԿԱՐՕ.— Հասկնալի բանաձեւումով, Նախարարապետը պարզեց կառավարութեան վարդապետութիւնը որ մէկ սկզբունքի մէջ է .— տնտեսական լաւ քաղաքականութիւն մը. յառաջ կը բերէ ընկերային լաւ քաղաքականութիւն մը : Դասական վարդապետութիւնն է եւ ուրիշ չկայ ապահովելու համար բոլորին բարգաւաճումը եւ հաւաքական ճիգին պտուղներուն արդար բաշխումը :

ԻՒՄԱՆԻԹԷ.— Տըպրէ պատասխանեց մերժումով եւ սպառնալիքով :

ՔՈՄՊԱ.— Տըպրէ ըսաւ թէ ի՛նչ պէտք է ըլլայ արդիական պետութեան մը ընկերային պայմանագիրը :

Գալով ընկերակցութեանց, առաջին հակազդեցութիւնները բացասական են բայց քանի մը օրէն յայտնի կ'ըլլայ միայն իրենց տալիք գործնական հետեւանքը, Տըպրէի յայտարարութեանց :

Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը (Սէ Ժէ Թէ – Համայնավար) Չորեքշաբթի պիտի քննէր Տըպրէի յայտարարութիւնը, բայց արդէն վերապահ է :

Բանուորական Ուժը (ԷՖ Օ – ընկերվարական) ընկերային հաւասարակշռութիւն. հաշուական հաւասարակշռութիւն չի նշանակեր կ'ըսէ :

Քրիստոնեաները (Սէ ԷՖ Թէ Սէ) կը գտնեն թէ պետութիւնը չի ճշդեր թէ ընկերային ինչ պայմանաւորութիւններ կը նախատեսէ :

ՄԵՐ ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՑԱՆԿԸ ԱՆԴԱՄ ՀՈՒՇ ԵՆ ՊԱՀՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ներկայ ուսումնական տարվա ընթացքում Երևանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետում ստեղծվել է հայ ժողովրդի պատմության ամբիոն։ Ամբիոնի վարիչ է նշանակվել պրոֆեսոր Հ. Մանանդյանը։

Ամբիոնի առաջին խնդիրներից մեկը պետք է լինի հայ ժողովրդի պատմության ուսումնասիրության ծրագրի կազմումը։ Ծրագրի նախագիծը պետք է քննարկվի ամբիոնի ընդլայնված նիստում, որին կմասնակցեն նաև ամբիոնի դասախոսները։

Ամբիոնի առաջ դրված են նաև մի շարք այլ խնդիրներ։ Ամբիոնը պետք է ձեռնամուխ լինի հայ ժողովրդի պատմության դասագրքի կազմմանը, որը կարիք է զգացվում ինչպես բուհերում, այնպես էլ միջնակարգ դպրոցներում։ Ամբիոնը պետք է ձեռնամուխ լինի նաև հայ ժողովրդի պատմության ուսումնական ձեռնարկների կազմմանը։

Ամբիոնի առաջ դրված են նաև մի շարք գիտական խնդիրներ։ Ամբիոնը պետք է ձեռնամուխ լինի հայ ժողովրդի պատմության ուսումնասիրության ծրագրի կազմմանը։ Ամբիոնի առաջ դրված են նաև մի շարք գիտական խնդիրներ։ Ամբիոնը պետք է ձեռնամուխ լինի հայ ժողովրդի պատմության ուսումնասիրության ծրագրի կազմմանը։

ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԿԱՐԱՊԵՏԸ

(ԱՀԱ ՅԵՂՈՒՄԱՀԱՆՔԸ ԿԱՐԱՐԵԼ)

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ՊԱՏԴԵՐԸ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ Է

— Մեռա՛ծ է, մեռա՛ծ է, ան ալ ինքնասպա՛ն եղած, — կրկնեց Ֆիլիպ, ինքզինքը ոտքի հանելով։ — Ինչո՞ւ ինքնասպան եղաւ։ Ինչո՞ւ սպաննեցին զինք։ Ո՞վ սպաննեց զինք։

— Ես գիտեմ, — ըսաւ Ժիլ։

— Դո՛ւն գիտես։ Ինչո՞ւ չես ըսեր։

— Ես ալ կը սպասեմ, որ ոստիկանները գան, ինծի հարցաքննեն, ինչպէս որ քեզի հարցաքննեցին։ Ես ալ պիտի ըսեմ, որ ես ալ գիտեմ։

— Ինչո՞ւ չես ըսեր։

— Ես ալ կը սպասեմ, որ ոստիկանները գան, ինծի հարցաքննեն, ինչպէս որ քեզի հարցաքննեցին։ Ես ալ պիտի ըսեմ, որ ես ալ գիտեմ։

Ֆիլիպ ոտքի ելաւ, ուզեց քալել, բայց ետ ինկաւ աթոռին վրայ։ Ժիլ ետ դարձաւ, ու տեսաւ, որ Ֆիլիպ ձեռքերը ծոցերը խոթած, գլուխը կախ, կը դիտէր զինք։

— Ինչո՞ւ չես ըսեր, — կրկնեց Ֆիլիպ։

— Ես ալ կը սպասեմ, որ ոստիկանները գան, ինծի հարցաքննեն, ինչպէս որ քեզի հարցաքննեցին։ Ես ալ պիտի ըսեմ, որ ես ալ գիտեմ։

— Ինչո՞ւ չես ըսեր։

— Ես ալ կը սպասեմ, որ ոստիկանները գան, ինծի հարցաքննեն, ինչպէս որ քեզի հարցաքննեցին։ Ես ալ պիտի ըսեմ, որ ես ալ գիտեմ։

Ֆիլիպ ոտքի ելաւ, ուզեց քալել, բայց ետ ինկաւ աթոռին վրայ։ Ժիլ ետ դարձաւ, ու տեսաւ, որ Ֆիլիպ ձեռքերը ծոցերը խոթած, գլուխը կախ, կը դիտէր զինք

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ԵՒ ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒ ԱՅՑ

Ողբացեալ ԸՆԿ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆի մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի եկեղեցիին մէջ, այս Կիրակի, յաւարտ պատարագի:

Կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին, Թիյէի գերեզմանատան այց, ընկերներ Գ. Բալայեանի, Զամալեանի, Բաբաշայի, Գ. Սարգիսբէկեանի, Օհան Կարոյի եւ Պերճուհի Բաբանեղեանի շիրիմներուն:

Հաւաքուիլ ժամը 3ին, գլխաւոր մուտքին առջեւ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Վասիկ Տէր-Դաւթեան եւ զաւակները, Տոքթ. եւ Տիկին Ռուբէն Տէր-Դաւթեան եւ զաւակը կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՍԱԹԵՆԻԿ ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, այս Կիրակի առաւօտ, Շաւիլի Ս. Գրիգոր-Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, ժամը 10.30ին: (Ռիւ տէ 3 Շանթիէ):

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

×

Այրի Տիկին Թագուհի Վարպետեան, Տէր եւ Տիկին Զաւէն Վարպետեան, Տէր եւ Տիկին Պարոյր Վարպետեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արամ Աչըկեօզեան եւ ընտանեկան պարագաները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց զաւկին, եղբօր զաւկին, եղբօր, քրոջ, քեռայրին եւ ազգականին՝ ԺԻՐԱՅՐ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առթիւ, այս Կիրակի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, յետ պատարագի:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Ուզուն-Պօղոսեան ընտանիքը (Սէն Ժերմէն) քսան Ն. Ֆ. կը նուիրէ Մոնմօրանսիի հանգստեան տան, Մակարոս Նաքաշճեանի մահուան առթիւ: (Ստանալ «Յառաջ»էն):

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

17 Դեկտեմբեր, Կիրակի օր
վարժարանին մէջ

ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Պորտոյի Մուրատ խումբի կողմէ, ի նպաստ Հայ Մշակոյթի Տան Ս. Թէհլիրեան սրահին:

Այս Կիրակի ժամը 15.30ին Արլաֆ-Սոլֆերինոյի սրահը, 235 Րիւ Մունէյտա:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խմբերգ, արտասանութիւն, մեներգ եւ անակնկալներ:

Երիտասարդներու կողմէ կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝

ՍԵ°Ի ԹԷ ՃԵՐՄԱՆ

Մուտք՝ 1 Ն. Ֆ.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Երիտասարդ տաքթիլօ մը, գրասենեակի աշխատանքներու համար: Դիմել անձամբ Յառաջին:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման գեղարուեստական ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, Կիրակի ժամը 16ին:

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ:

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,
Երգ՝ Օր. Աստղիկ Քէօսէեան,
Ջութակ՝ Ս. Քաջեան:

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ կարկանդակով:

Մուտքը ազատ է:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սեբաստիոյ Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի կողմէ,

ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 22էն մինչեւ լոյս:

Մասնակցութեամբ հանրածանօթ փողհար ՄԱՐՍԷԼ ՓԵՐԷՆԻ եւ իր նուագախումբին ու երգչուհի ՀԻՒԿԷԹ ԼԵՔԱՅԻ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Նոր Սեբաստիոյ կողմէ: Այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ ուշ գիշեր, էքուալի սրահին մէջ 1 Քուռ Կամպէթա, (Փըլաս տիւ Փօն):

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, հաճելի անակնկալներ եւ առատ կեր ու խում:

Սիրով կը հրաւիրուին ծնողքները:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի շրջանի տարեկան ցերեկոյթը,
ԿԻՐԱԿԻ, 4 ՄԱՐՏ, 1962

կէսօրէ վերջ ժամը 14.30ին, Սալ տը լա Շիմի:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ ԽԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ:

500 էջ
13 Hors–Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըրթական մարմնին:

Գին 12 Ն. Ֆ.
Թղթատարի ծախքով 13.40 Ն. Ֆ.
Արտասահման 4 տոլար:

Դիմել՝
Յառաջին
Հայ գրավաճառներուն
Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին:

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սերունդի անդամները եւ երէց ու երիտասարդ համակիրներ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին կողմէ:

Դեկտեմբեր 16ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտեան 2, Վիէնի քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ:

Orchestre JO BERRUYER
et sa grande formation

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ժամը 16էն 22
Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ
Հանդէս
Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

Հ. Յ. Դ.
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր կոմիտէի ընկերները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, այս Շաբաթ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Սեն Ժերոմ,— Հ. Յ. Դ. Հայաստան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, նախորօք որոշուած հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս Հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 21ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ ժամը 20.30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արղութեան» խումբի ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 21-ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Շրջ. վարչութիւնը միջ-մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանի մասնաճիւղերու ընկերուհիները, այս Երկուշաբթի, ժամը 15ին, Մշակոյթի Տան սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի կառավարենց խումբի կողմէ

Այս Կիրակի, ժամը 15ին Սարսէլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ:

Կը ներկայացուի ռուսական կեանքէ քաղուած՝

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Դրամ, 4 արար, 3 պատկեր:

Ղեկավարութեամբ Պ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆԻ

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ. — Փորթ տը լա Շափելէն 268 թիւ, իջնել Սարսէլ, Փլաս Տիւ 11 Նովամպր, կամ շոգեկառք՝ Կառ տիւ Նորէն ժամը 13.45ին, եւ 15.10, իջնել Վիլիէ լը Պէլ, ուրէ առնել նոյն թիւ օթօպիւսը եւ իջնել նոյն տեղը:

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ՝ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ՃՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կը մասնակցին Ա. Գմբէթեան, Տիկ. Հայկուհի Լա Շասանեը, Խտըշեան, Ն. Պշտիկեան, Գրիգոր Վահան, Գէորգ Տէրվիշեան:

Այս Երկուշաբթի ժամը 20.45ին, Սալ Փօլ Ֆարպիք, 21 Րիւ իվ Թուտէֆ:

Տոմսերը կը ծախուին սովորական գիներով, Հրանդ Բալուեան գրատունը, 43 Րիւ Ռիշէ:

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2էն, Կիրակի, իրիկուն Դեկտեմբեր 10
Բարեգործականի սրահներուն մէջ 11 Սքուար Ալպօնի, Մէթրօ Փասի

Այս տարի, յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ԶՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը:

Նկարներ, մանրանկարչութիւն, Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ աշխարհագրութեան, գրագէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր, սալեր եւն.:

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ

Մարգրիտներ, գոհարեղէնի տուփեր, ձայն-պատկերասփիւռ, թրանզիսթօր, մոլէզ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, թրուս, ժերզէ հագուստներ, փարֆիօն, նայլըն զուլպայ, գրամեքենայ, փիլեր այր մարդոց եւ կիներու համար, այր մարդոց շապիկ, մետաքսէ փողկապ, ֆանթէզի գոհարեղէններ, սեղանի սպասներ, խաղալիքներ եւն. եւն.:

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազդերու համար են, չորրորդ էջը:

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է:

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

VENDREDI 8 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9274 · 37EME ANNÉE · Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN · ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5075

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ ՊԱՏՆԷՇԻ ՎՐԱՅ

Հրապարակ ելած է արդէն 1962ի Գոյամարտ Օրացոյցը, հրատարակութիւն Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Մարսէյլի շրջանի :

Առաջին անգամ 1929ին է, որ հրատարակուեցաւ այս Օրացոյցը, Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան կողմէ, որ այդ օրերուն — եւ անկէ վերջ ալ երկար տարիներ — Մարսիլիոյ մէջ ունէր իր սեփական ակումբը, — մկրտուած նահատակ Յարութիւն Շահրիկեանի անունով. — ինչպէս նաեւ հայերէն գիրքերու հարուստ Գրադարան մը :

Որբերու սերունդին հայրենասէր տղաքն էին այս Միութեան հիմնադիրները : Անոնց նախաձեռնութեամբ լոյս ընծայուած օրացոյցը հազարաւոր օրինակներով կը տարածուէր ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, մինչեւ համաշխարհային երկրորդ պատերազմը, երբ ամէն ինչ տակնուվրայ եղաւ :

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդը 1945ին յաջորդեց Պատանեկան Միութեան, աւելի լայն սահմանի վրայ, ընդգրկելով այս երկրի բոլոր հայաշատ քաղաքները :

Մարսիլիոյ մասնաճիւղը, որ առաջին օրէն իսկ փայլեցաւ եւ ներկայիս իր եռանդուն գործունէութեամբ աչքի կը զարնէ, ժառանգեց «Գոյամարտ Օրացոյց»ը : Ու հաւատարիմ աւանդութեան, ամէն տարի այս եղանակին կը հրատարակէ զայն, վերին հսկողութեամբ ընկ. Յակոբ Պապիկեանի : Տպագրիչ Զաւէն կարելի խնամքը կը տանի՝ ներկայանալի դարձնելու համար զայն :

Օրացոյցը պատկերազարդ է, գունաւոր կողքով, ինչպէս նախորդ տարիները : Ազգային գործիչներ, յեղափոխական դէմքեր կը զարդարեն անոր բոլոր էջերը :

Նոր Սերունդը սահմանափակած չէ իր գործունէութեան դաշտը : Իր գլխաւոր նպատակն է այս հիւրընկալ երկրին մէջ ծնող ու հասակ նետող հայորդիներուն ճանչցնել եւ սիրցնել մեր ազգը, անոնց սորվեցնել մեր լեզուն ու պատմութիւնը :

Այս ուղղութեամբ իր կատարած աշխատանքներն ու ճիգերը արժանի են ամէն գովեստի :

Տարեկան ճամբարն ու փառատօնը աւանդական են դարձած արդէն :

Հայերէնի դասընթացքներն ու հայագիտական դասախօսութիւնները մաս կը կազմեն իր ծրագրին :

Կարգ մը մասնաճիւղեր ունին նաեւ իրենց Թատերախումբը, ինչպէս Առնուվիլ : Առնուվիլ – Սարսէլ եւ Առնուվիլ Լէ Կոնէսի Գ. Կաւարենց Թատերախումբը իր վրայ խօսեցնել տուաւ անցեալ տարի, կազմակերպելով Վարդանանցը, զոր ներկայացուց Փարիզ, Լիոն եւ այլուր :

Թատերախումբը, որ կը բաղկանայ 15 երկսեռ անդամներէ, այս Կիրակի Սարսէլի մէջ կը ներկայացնէ Աշխարհի Դատաստանը :

Ամէն քաջալերանքի արժանի են մեր երիտասարդ տղաքն ու աղջիկները, որոնք մեծ զոհողութիւններու գնով կը պահեն հայկական Թատերախումբ մը, հայրենաբար :

Իրենց օրինակը վարակիչ պէտք է դառնայ միւս մասնաճիւղերուն համար եւս : Գիտենք, որ զանազան շրջաններու մէջ ալ փորձեր կ'ըլլան ներկայացումներ սարքելու համար, երէց ընկերներու ղեկավարութեան տակ, սակայն մնայուն Թատերախումբեր չկայ : Պօմոնը ժամանակին ունէր Շանթ Թատերախումբը, որուն ձայնը չի լսուիր այլեւս :

Պատնէշի վրայ է միշտ Հ. Ց. Դ. սերունդը :

Քիչ մը աւելի եռանդ, սիրելի Նոր Սերնդականնե՛ր :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱԹԱՆԿԱՅԻ ԿՌԻՒՆԵՐԸ ՍԱՍՏԿԱՑԱՆ

—o—

ՉՈՀԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ

Մինչ կռիւները կը սաստկանան Էլիզապէթվիլի մէջ, Քաթանկայի Արտ. Նախարարը նոր սպառնալիքներ ըրաւ եւ չեշտեց թէ ի հարկին «այրած հողի» քաղաքականութիւն մը պիտի վարեն :

Քիմպա հաստատեց նաեւ ինչ որ կ'ըսուէր, թէ կեդրոնական կառավարութեան ուժերը (Քոնկոյի Ազգ. Բանակ) միասնաբար կը գործեն ՄԱԿի ուժերուն հետ, աւելցուց թէ պիտի ստիպուի հսկողութեան տակ առնել Միացեալ Նահանգներու հիւպատոսը իր եւ իր երկրին բռնած դիրքին պատճառաւ : Նոյն ուղղութեամբ խօսեցաւ Չոմպէ, Փարիզէն մեկնելէ առաջ : «Պէտք է դատապարտուի Միացեալ Նահանգներու դիրքը : Անոնք օդանաւեր տրամադրեցին ՄԱԿի կիներ եւ երախաներ ջարդելու համար : Պէտք է դատապարտել այս Ամերիկացիները, որոնք կը յաւակնին թէ պայքարին գլուխն են ժողովրդավարութեան պաշտպանութեան համար : Ամերիկացիները կը սիրեն ըսպաննել պզտիկ խափշիկները : Ամէն բան ըրինք դէմ դնելու համար համայնավարութեան, փրկեցինք Քաթանկան Քոնկոյի միւս մասերու քաոսէն : Մեր տնտեսութիւնը եղածին պէս կեցած է : Յաջողեցանք «բազմացեղային» համայնք մը ստեղծել որ համերաշխութեան մէջ կ'ապրի : Կը թուի թէ հոս է մեր սխալը եթէ Լումումպայի քաղաքականութիւնը վարէինք, հաւանաբար ՄԱԿը մեր վրայ յարձակած չէր ըլլար » :

Չոմպէ հաղորդեց նաեւ իր Արտաքին նախարարին՝ Քիմպայի այն կոչը զոր ղրկած են ափրիկեան պետութեանց ղեկավարներուն ինչպէս նաեւ Զօր. տը Կոլի, Էլիզապէթ Թագուհիին, Ատընաուըրին, Ֆրանքոյի, Սալազարի, Կրոնքիի, Քենըտիի : Ռոտեզիոյ եւ Նիասալանտի վարչապետին եւ Հարաւային Ափրիկէի նախագահ՝ Վերվէօրտի : Այս կոչով, Քաթանկա վերոյիշեալներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ՄԱԿի ստեղծած կացութեան վրայ եւ Ամերիկայի որոշումին որ օդանաւեր դրած է ՄԱԿի տրամադրութեան տակ որ ռմբակոծեն քաթանգի խաղաղ բնակչութիւնը, «այս կացութեան իտես որուն հետեւանքները շատ ծանրակշիռ են, ձեր միջամտութիւնը կը խնդրենք որպէսզի արգելք դրուի նման կոտորածի մը եւ քաթանգի ժողովուրդին բանբերը կը դառնայ (Քաթանկայի կառավարութիւնը) վերահաստատելու համար դիմադրութեան իր որոշումը մինչեւ մահ ՄԱԿի եւ ամերիկեան բանակի այս անմարդկային յարձակումին դէմ», կը շեշտէ կոչը :

Քաթանկայի մէջ կացութիւնը եղերական է եւ դիմում եղած էր Միջազգային Կարմիր Խաչին որ զինադուլ մը պարտադրէ Թոյլ տալու համար վիրաւորներու եւ մեռեալներու փոխադրութիւնը :

Կարմիր Խաչի բարձրաստիճան պաշտօնեայ մը՝ Վան Ռօյ յայտարարած է թէ 2 երախաներ սպաննուած են եւ 14 կիներ վիրաւորուած երբ ՄԱԿի մէկ ձեռնարկը ռմբակոծուած է կառքի մը որ կիներ եւ երախաներ կը հեռացնէր :

× Չոմպէ չի կրնար Պրազիլ երթալ ինչպէս կը փափաքէր, Արտաքին Նախարարութիւնը յայտարարեց թէ փերսոնա նոն կրաթա է : (Ամբաղձալի անձնաւորութիւն :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՊԸ չուզեր ամուսնացնել Սպանիոյ գահաժառանգը եւ Յունաստանի իշխանուհին : Կը թուի թէ այսօր ամուսնութեան բոլոր դժուարութիւնները հարթուած չեն : Արդէն Յոյները դժգոհ են որ Սոֆի իշխանուհին կաթողիկէ պիտի ըլլայ, Խորհրդարանը կը մերժէ «օժիտը», հիմա ալ Պապը չուզեր խնդիր ստեղծել, նկատի առնելով որ Սպանիա արքայական վարչակարգ չունի եւ իր դիրքաւորումը կրնայ դժուարութիւններ ստեղծել Մատրիտի հետ : Յովհաննէս ԻԳ. պիտի առաջարկէ, ըստ «Փարի Փրէսի» որ Աւագերէցը՝ կարդինալ Թիսըրան կատարէ պսակը բայց սպանական եկեղեցին Ֆրանսացի չուզեր : Այս պարագային եւ միշտ նոյն աղբիւրին համաձայն, Պապը կարտինալ Ալաճանեանը պիտի առաջարկէ եւ պսակը պիտի կատարուի արեւելեան ծէսով :

ՖՐԱՆՍ – ՍՈՒԱՐԻ գրասենեակը փլաստիք ռումբ մը պայթեցաւ նիւթական մեծ վնասներ պատճառելով :

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻՈՅ առողջապահական նախարարը յայտարարեց թէ գերապայծառ Պերան կրնայ իր պաշտօնը վերստանձնել երբ որ ուզէ պայմանաւ որ հաւատարմութեան յայտարարութիւն մը ընէ Պետութեան հանդէպ : Նախարարը աւելցուց թէ բաժանում չկայ պետութեան եւ եկեղեցիին մէջ : Ծանօթ է որ Գերապայծառ Պերան բանտարկուած է երկար տարիներէ ի վեր եւ կը կարծուէր նոյնիսկ թէ մեռած է : Չեխ նախարարին այս նոր դիրքաւորման առթիւ, Վատիկանի շրջանակները կ'ուզեն հասկնալ թէ ի՞նչ է միտ բանին այս բոլորին : Մանաւանդ երբ յիշենք կարդինալ Միծէնթիի առթիւ եղած նոր մտադրութիւնները եւ Խրուշչեւին շնորհաւորական հեռագիրը՝ Պապին :

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ Տիեզերական Խորհուրդը որ ոչ –կաթողիկէներու համագումար մըն է վերջացուց իր աշխատանքները : Քուէարկուած բանաձեւով, Նոր Տէհլիի ժողովականները կոչ մը կ'ընեն բոլոր կառավարութիւններուն եւ բոլոր ժողովուրդներուն որ դատապարտեն «հասարակաց թշնամին՝ պատերազմը» : Վերջապէս 36ի դէմ 383 ձայնով որոշեցին փոխել նշանաբանը որ էր՝ « Տիեզերական Խորհուրդը համախմբումն է այն եկեղեցիներուն որոնք կ'ընդունին Յիսուս –Քրիստոսը՝ իբրեւ Աստուած եւ փրկիչ » եւ որ պիտի ըլլայ այլեւս.— « Տիեզերական Խորհուրդը եղբայրական ընկերակցութիւնն է այն եկեղեցիներուն, որոնք կ'ընդունին Յիսուս իբրեւ Աստուած եւ փրկիչ ըստ Ս. Գրքին եւ կը ջանան միասնաբար պատասխանել իրենց հասարակաց կոչումին փառքին համար միակ Աստծոյ՝ Հայր, Որդի եւ Ս. Հոգի» : Այս ժողովին Զարեհ Կաթողիկոսի կողմէ ներկայ եղաւ դպրեվանքին տեսուչ՝ Գարեգին վրդ. Սարգսեան :

ԻՏԱԼԱՑԻ համայնավարները սկսած են քննադատել Խորհ. Միութիւնը : Այսպէս : Երիտասարդ Համայնավարներու ընդհ. քարտուղարը՝ Սեռի յայտարարեց թէ հարկ եղածին չափ ժողովրդավարութիւն չկայ Խորհ. Միութեան մէջ :

ԻՍՐԱՅԷԼԻ Խորհրդարանը բանաձեւ մը քուէարկեց որուն մէջ կը յայտնէ իր մտահոգութիւնը, Խորհ. Միութեան Հրեայ համայնքին համար, Լենինկրատի եւ Մոսկուայի վերջին ձերբակալութեանց առթիւ : Բանաձեւը կը հրաւիրէ Խորհ. Միութիւնը որ մշակութային եւ կրօնական բոլոր ազատութիւնները տրուին Հրեաներուն :

ՍՈՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ 97 առ. հարիւրը վաւերացուց Սահմանադրութիւնը : 1958ին Սուրիացիներուն 98·5 առ. հարիւրը արտայայտուած էր ի նպաստ Եգիպտոսի հետ միացման : Ընտրութեանց առթիւ Զօր. Զահրետտին յայտարարեց թէ բանակը տէր մնացած է իր խոստումին եւ ազատ ու պարկեշտ ընտրութիւններ կազմակերպած է :

ԳԱՀԻՐԷԻ «ամբաստանեալներուն» դատախազը ցկեանս տաժանակիր աշխատանք կը պահանջէ :

ՍՈՒՐԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—o—

ԳԱՐԱՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԵՒ ԷՊԼԻՂԱԹԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Սուրիոյ երեսփոխանական ընտրութեանց ներկայացող երկու Հայ թեկնածուները՝ զօրավար Արամ Գարամանուկեան եւ մեթր Գրիգոր Էպլիղաթեան ընտրուած են :

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՆԹԻԼԻԱՍ ԱՅՑԵԼԵՑ ՇԱԲԱԹ ՕՐ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2, կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, սուրիական պաշտօնական պատուիրակութիւն մը, Դամասկոսէն գալով, շնորհակալական փոխադարձ այցելութիւն մը տուաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Զարեհ Ա.ի, Անթիլիաս :

Պատուիրակութիւնը կը գլխաւորէր սուրիական Արաբ Հանրապետութեան դեսպան եւ Սուրիոյ վարչապետի ներկայացուցիչ Պ. Ասատ Մուհաֆալ : Անդամներն էին՝ Սուրիոյ Արտաքին նախարարութեան լիազօր դեսպան Պ. Ապտէլ Մէճիտ Թրապուլսի եւ սահմանային սպասարկութեանց պետ Պ. Նաէլ Էլ Օմարի :

Յարգելի հիւրերը, վանքի բակին մէջ դիմաւորուեցան Լիբանանի Հայոց առաջնորդ Խորէն Արք. Բարոյեանի կողմէ եւ Դպրեվանքի աշակերտութեան եւ միաբանութեան ծափողջոյններուն ներքեւ, առաջնորդուեցան Վեհարան, ուր Վեհափառ Կաթողիկոսը զանոնք ընդունեցաւ, շրջապատուած պետական չորս հայ երեսփոխաններուն՝ Պ. Պ. Մովսէս Տէր Գալուստեանի, Խաչիկ Պապիկեանի, Սուրէն Խանամիրեանի եւ Վարդգէս Շամլեանի, Ազգային Ընդհ. Ժողովի ատենապետ Պ. Վահէ Սէթեանի եւ Ազգային կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Պ. Ներսէս Ներսէսեանի կողմէ :

Սուրիացի պաշտօնական անձնաւորութիւնները մէկ ժամ քառորդ մնացին Կաթողիկոսարան եւ շատ ջերմ ու սիրալիր խօսակցութիւններ ունեցան Վեհափառ Կաթողիկոսին ու ներկաներուն հետ :

Պ. Մուհաֆէլ յայտարարեց, թէ յանուն Սուրիոյ վարչապետին եւ կառավարութեան եկած է շնորհակալութիւն յայտնելու Ն. Սրբութեան, որ յատուկ պատուիրակութեամբ մը շնորհաւորած էր Սուրիոյ նոր կառավարութիւնը :

Վեհափառը ուրախութիւն յայտնեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան յարկին տակ ընդունելով Սուրիոյ պաշտօնական ներկայացուցիչները եւ մաղթանքներ ըրաւ Սուրիոյ բարգաւաճման եւ յառաջդիմութեան համար :

Խօսակցութեանց ընթացքին, դեսպան Մուհաֆէլ մեծ գովեստով եւ չեշտուած համակրանքով խօսեցաւ հայ ժողովուրդի մասին, մասնաւորաբար յիշեց այն թանկագին նպաստը, որ Հայերը բերին Սուրիոյ անկախութեան պայքարի օրերուն, ձեռք ձեռքի իրենց արաբ եղբայրներուն հետ :

Այցելութեան վախճանին, առնուեցաւ յիշատակի խմբանկար մը, որմէ ետք, յարգելի հիւրերը մեկնեցան փոխադարձ ջերմ մաղթանքներով :

ՊԵՐԼԻՆ՝

ԿՌՈՒԱԽՆՁՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԵՒ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ՄԻՋԵՒ

—o—

Ֆրանսական կարեւոր ամսագիրի մը մէջ կը կարդանք Պ. Հրանտ Թորոսեանի մէկ ուսումնասիրութիւնը Պերլինի կըն-ճիռին մասին: Այս ամսագիրը *Ռէվիւ Միլիթէր Ժէնէրալ* անունը կը կրէ, եւ կը հրատարակուի զօրավար Քարփան-թիէի խմբագրապետութեամբ: Ունի նաեւ հովանաւորող մարմին մը որուն մաս կը կազմեն Ատլանտեան Ուխտի, Ֆրանսայի, Միացեալ Նահանգներու, Անգլիոյ եւ ուրիշ երկիրներու զինուորական եւ դիւանագիտական ակնառու անձնաւորութիւններ, ինչպէս Մառեշալ Ժուէն, Զօրավար Նորսթատ, գերագոյն հրամանատար դաշնակից բանակներու Եւրոպայի մէջ, անգլիացի ծովակալ Կոմս Մաունդպատըն, եւայլն:

Պ. Թորոսեան, պատմականը ընելէ ետք Պերլինի հարցին, որ սուր հանգամանք առաջ մասնաւորաբար 1948էն ի վեր, Սովետներու կողմէ Արեւմտեան Պերլինի վրայ դրուած պաշարման, եւ այս պաշարումին հետեւանքով ծագած բուռն վէճերուն եւ հակամարտութիւններուն պատճառով, մանրամասնօրէն կը պարզէ կնճիռը լուծելու համար Խորհ. Միութեան եւ Արեւմտեան Պետութիւններու (Միացեալ Նահանգներ, Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա) միջեւ կատարուած բանակցութիւնները, բերանացի կամ գրաւոր: Յետոյ, յիշելէ ետք 1960էն ի վեր պատահած դէպքերը, իր ուսումնասիրութիւնը կ'եզրակացնէ հետեւեալ կերպով:

Արեւմտեան Պետութիւնները, ամխնեբէ ի վեր, չեն դադրիր ազդարարելու Մոսկուայի որ «իր հաշիւներուն մէջ սըխալ մը չգործէ», սխալ՝ որ կրնայ համաշխարհային խաղաղութեան համար աղէտաբեր հետեւանքներ ունենալ: Խորհուրդ կուտան իրեն որ, միակողմեան միջոցներու դիմելէ առաջ, ընտրէ բանակցութիւններու ուղին, եւ հրաժարի գործելէ այնպիսի արարքներ՝ որոնք կրնան սաստկացնել Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ գոյութիւն ունեցող ձգտումը, համաշխարհային կռիւի մը ծագման վտանգով: Ասիկա աղետալի պիտի ըլլար ատոմական ուժի մեր դարուն:

Մոսկուա նմանապէս ատենէ մը ի վեր տրամադիր կ'երեւայ բանակցելու: Խրուշչեւ, ինքն իսկ վերահաստատեց ասիկա, ի պատասխան այն նամակին զոր 5 Սեպտեմբեր 961ին, Նեհրու ղըրկեց իրեն, յանուն չէզոք երկիրներու կողմէ գումարուած խորհրդաժողովին, Պելկրատի մէջ, «Պատրաստ եմ, յայտարարեց Խորհրդ. կառավարութեան պետը, բանակցութիւն սկսելու որեւէ ատեն, որեւէ տեղ եւ պետական որեւէ աստիճանի վրայ»:

Սովետ համայնավարներու 22րդ համաժողովին մէջ, Նոյեմբեր 17ին Մոսկուա գումարուած, իր բացման ճառով ալ Խրուշչեւ աւելի յստակօրէն ճշդեց իր մտածումներն ու դիտաւորութիւնները.—

«Արեւմտեաններէն ոմանք, ըստ ան, կը մեղադրեն մեզ թէ՝ կ'ուզենք գերման խնդիրը վերջնագիրի մը դրաւականին տակ դնել: Անոնք կը մոռնան որ 1958ին իսկ բաղձանք յայտնած ենք այս հարցը լուծելու հաշտութեան դաշնագիրով մը: Հետեւաբար, մենք մօտ երեք տարի համբերութեամբ սպասած ենք: Ո՞ւր է ուրեմն վերջնագիրը, որուն համար մեզ կը մեղադրեն: Այսօր կը պնդենք միայն որ խնդիրը արագօրէն լուծուի: Կը հաստատենք որ հաշտութեան դաշնագիրը պիտի ստորագրուի անպատճառ: Սակայն, եթէ Արեւմտեանները պատրաստ են սկսելու լուրջ բանակցութիւններ, որոշուած վերջնական թուականը (31 Դեկտեմբեր 1961) զոր մենք ցոյց տուած էինք, կրնայ աւելի առաջ տարուիլ. ասիկա մեզի համար կարեւորութիւն չունի»:

Հակառակորդները, այսինքն՝ թէ՛ Արեւմտեան Պետութիւնները եւ թէ Խորհր. Ռուսիա, կը ջանան ստեղծելու մեղմ մթնոլորտ մը՝ որ թոյլ տայ ուսումնասիրելու կարելիութիւնները վէճի տակ գտնուող խնդիրներուն կարգադրութեանը համար:

Ամէն ոք բանակցիլ կը փափաքի ուրեմն, թէ՛ Արեւմտեանները, թէ՛ Սովետականները, ինչպէս նաեւ Արեւմտեան եւ Արեւելեան Գերմանները, բայց, միեւնոյն ատեն, իւրաքանչիւր ոք պատերազմի կը պատրաստուի:

Սակայն, դառնութեամբ պէտք է հաստատել թէ հակառակ բազմաթիւ խորհրդաժողովներու, ծանուցագիրներու, յուշագիրերու, նամակներու եւ բերանացի հաղորդագրութիւններու որոնք փոխանակուած են տասը տարիէ ի վեր, վէճը կը շարունակէ տեւել Արեւմտեան Պետութեանց եւ Սովետականներուն միջեւ:

Սովետներու դիրքը որեւէ փոփոխութիւն կրած չէ հիմնապէս: Խրուշչեւ կառչած կը մնայ միշտ Պերլինը ապազինեալ ազատ քաղաքի վերածելու իր ծրագրին, ինչ որ, ըստ իրեն, ինքնին զիջում մըն է արդէն, քանի որ կը հրաժարի պահանջելէ որ Արեւմտեան Պերլինը Գերման Ռամկապետական Հանրապետութեան կցուի:

Միւս կողմէ, ինչ որ մասնաւորապէս կը վերաբերի դէպի Պերլին տանող ճամբաներուն ազատութեան, Խորհրդ. կառավարութեան պետը յայտարարեց Ֆօլ Րէնոյի որ, այս խնդրին համար հարկ է համաձայնիլ Բանքովի իշխանութեանց հետ, զիտնալով հանդերձ որ, Դաշնակիցները պիտի չկատարեն երբեք որեւէ արարք որ այս իշխանութեանց ճանաչումը ենթադրէ, Արեւմտեան պետութեանց կողմէ: Այս է պատճառը որ այս վերջինները կը բաղձան որ բանակցութիւնները տեղի ունենան միայն Պերլինի մասին, բանակցութիւններ՝ որոնց պէտք չէ որ մասնակցի Գերման Ռամկապետական Հանրապետութիւնը:

Ուրեմն, տակաւին այսպիսի ձկտեալ մթնոլորտի մը մէջ է որ, խօսակցութիւններ ծայր տուին Նիւ Եորքի մէջ, իրենց երկիրներու արտաքին քաղաքականութեան պատասխանատուներուն միջեւ. մէկ կողմէ՝ Կրոմիքոյի եւ Րըսքի միջեւ. միւս կողմէ Կրոմիքոյի եւ Լորտ Հիումի միջեւ: Ցարդ, չկայ որեւէ շօշափելի արդիւնք, ինչ որ չի զարմացներ մեզ, որովհետեւ Սովետականներու եւ Արեւմտեաններու դիրքերուն մէջ ոչ մէկ փոփոխութիւն կը տեսնուի: Աւելին կայ, խօսակիցներու ձայնի շեշտը կը պահէ դեռ իր յարձակողական սաստկութիւնը: Այսպէս, օրինակի համար, Կրոմիքօ, Սեպտեմբեր 26ին Միացեալ Ազգերու ընդհ. ժողովին մէջ խօսած ճառին մէջ, միջազգային կացութեան ծանրակշիռ հանգամանքին իրական պատճառները վերագրեց Ատլանտեան Ուխտի զինուորական պլոքին յարձակողական քաղաքականութեան: Լորտ Հիում ալ, իր կողմէ, նոյն այդ ժողովին մէջ, բաւական բուռն բառեր արտասանեց. ամբաստանեց Խորհրդ. Միութիւնը անոր երկդիմի վարմունքին համար, ժընեւ խորհրդակցութեան մէջ եղող ատոմական փորձերու դադարման խնդրին մէջ, եւ այս դիրքը որակեց «արձակ համարձակ խաբէութիւն»:

Այնպիսի պահու մը՝ երբ մարդիկ այնպէս կարծեցնել կ'ուզեն թէ որոշած են բանակցութեանց ուղին, ընտրել, խոհեմութի՞ւն է որ թէ՛ Արեւմուտքի եւ թէ Արեւելքի պաշտօնական անձնաւորութիւններ սպառնական խօսքեր ընեն, միջադէպեր յարուցանեն կամ չահագործեն այն միջադէպերը՝ որոնք ակամայ կը ստեղծուին, եւ կամ կրնան յառաջ գալ, ապագային:

Ասկէ զատ, որպէսզի սկսուած խօսակցութիւնները կարենան օգտակարապէս շարունակուիլ, հարկ է որ բանակցող կողմերը որոշեն միանգամ ընդ միշտ այդ խօսակցութեանց համար բանաւորապէս ընդունելի հիմնական կէտեր: Ցարդ, այդպիսի բան չկայ: Եթէ «խուլերու խօսակցութիւնը» շարունակուի բանակցող կողմերուն միջեւ, մեղմիկ մթնոլորտ ստեղծել անկարելի կ'ըլլայ, բան մը՝ որ փոխանակ գործերը կարգադրելու, վըտանգ կը սպառնայ ընդհակառակն կացութեան տալով աւելի ծանրակշիռ հանգամանք: Եւրոպայի սրտին մէջ, Պերլին պիտի մնայ մնայուն պալար, սպառնալով ամէն վայրկեան որ դիմեալ կռիւ ծագի:

Ի զո՞ւր է ըսել թէ պատերազմ չըլլար Պերլինի համար: Աւելի ծանրակշիռ միջադէպեր, քան անոնք՝ որոնց պարբերաբար հանդիսատես եղանք տասը տարիէ ի վեր, կրնան պատահիլ Արեւմտեան Պերլինի սահմանագիծերուն վրայ, եւ պատերազմը՝ որուն համար կ'ըսեն թէ անկարելի է որ տեղի ունենայ կամաւորապէս, կրնայ պոռթկալ դիպուածով:

Այս վտանգը պարտք կը դնէ պետական պատասխանատու անձերու վրայ որ զայն կանխեն ամէն միջոցներով:

Գերման խնդիրը այս պահուս անելի մէջ է, արեւելքի եւ արեւմուտքի յարաբերութեանց մէջ գոյութիւն ունեցող արտակարգ ձկտումին պատճառով, որ այս ձկտումին կարեւոր պատճառներէն մէկն է, եթէ ոչ՝ գլխաւորը: Դէպքերու ներկայ վիճակին մէջ, լուծել ուզել զայն, համարժէք է անկարելին փորձել, բոլոբակին քառակուսին փնտռել կը նշանակէ: Անհրաժեշտ է որ շահագրգռուող պետութիւնները համակերպին վերջապէս զիջողութիւններ ընելու: Ի՞նչ կրնան ըլլալ այս զիջողութիւնները:

Մեզի կը թուի որ եթէ հակամարտ կողմերը անկեղծ են, միակ տեւական լուծումն է իրականացնել, նախ՝ Գերմանիոյ միութիւնը, գերման ժողովուրդին ինքնորոշումով: Յետոյ, հոչակել այս կերպով միացեալ Գերմանիոյ չէզոքութիւնը, Աւստրիոյ համար արդէն ընդունուած ձեւով, օրինակի համար:

ԻՆՔՆՈՐՈՇՄԱՆ գործադրութեամբ, Արեւմտեան Պետութիւնները եւ Դաշնակցային Գերմանիա գոհացում ստացած կ'ըլլան քաղաքական ազատութեանց խնդրին մէջ, ազատութիւններ՝ որոնց կառչած կը մնան, այնքան ջերմօրէն: ՉԷԶՈՔԱՑՈՒՄՈՎ, Խորհրդ. Միութիւնը երաշխաւորած կ'ըլլայ ապահովութիւն իր արեւմտեան սահմաններուն վրայ, եթէ արդարեւ այս է պատճառը իր խիստ վարմունքին, Արեւմտեան պետութեանց հանդէպ: Այս լուծման եղանակը սա առաւելութիւնը կը ներկայացնէ, որ չի վնասեր կողմերէն ոչ մէկուն հեղինակութեան եւ արժանապատուութեան, ոչ Խորհրդ. Միութեան, ոչ ալ Արեւմտեան Պետութիւններուն:

Անշուշտ, այսպիսի լուծում մը կը ներկայացնէ նմանապէս բազմաթիւ դըժուարութիւններ: Զէգաֆականացումը, *օրինակի համար, պիտի բախի անտարակոյս Արեւմտեան Գերմաններու դիմադրութեան.* Ինքնորոշումն *ալ, Արեւելեան Գերմաններու ընդդիմութեան: Բայց միեւնոյն ատեն մեր առաջարկած լուծումը պիտի ծառայէ իբրեւ* բէսթ *որ ցոյց պիտի տայ թէ՝ հակառակորդ կողմերը որ աստիճան անկեղծ են իրենց խաղաղասիրական դիտաւորութիւններուն մէջ:*

Պատրանքներ չենք սնուցաներ որ այսպիսի կարգադրութիւն մը ընդունելի կ'ըլլայ շահագրգռուող բոլոր կողմերուն. սակայն, համոզուած ենք որ միակ բանաւոր եւ խոհական լուծումն է ան: Անկէ տարբեր իրաւախոհական որեւէ կարգադրութիւն առժամեայ հանգամանք միայն կրնայ ունենալ եւ իր ծոցին մէջ կը պահէ սերմերը ապագայ պայքարներու, աւելի ծանրակշիռ քան՝ մինչեւ հիմա ծագածները:

ՀՐԱՆՏ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մէն Գէտի Գեղանկար Ափին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆ

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱՁԻՆԵԱՆ

Իւրաքանչիւր դասարան ամսական վէթ երկու անգամ մօտակայ Մէն Քլուի եւ Մէջոտնի անտառը պտոյտի կ'երթար, եւ ամիսը մէկ օր թանգարան կամ այլ մշակութային կեդրոն կ'այցելէր: Երբեմըն ալ շարժապատկերի կը տանէին ըզմեզ, եթէ յարմար ժապաւէն ըլլար:

Աշակերտներէն մէկուն հայրը Փորթը Սէն Քլու Սինեմային *տէրն էր եւ յօժարութեամբ իր հաստատութեան դուռները ձրի լայն բացած էր դպրոցին համար:*

Աշակերտներուս համար, շարժապատկերը՝ մշակութային զարգացման ամենաբաղձալի եւ հաճելի միջոցն ու խորովակն էր: Բայց նկատելով որ սակաւադէպ կը պատահէր որ «յարմար» ժապաւէն ըլլար, սակաւադէպ կը պատահէր նաեւ որ սինէմա *երթայինք:*

Խորքին մէջ, տեսակէտի խնդիր էր: Այն ինչ որ մեր կարծիքով՝ մեզի համար «յարմար» էր, տեսչութեան կարծիքով՝ «անյարմար» էր:

Ուստի, աշխարհագրական կամ պատմական շարժանկար պէտք է ըլլար՝ որ տեսուչ Վարդապետը արտօնութիւն տար սինէմա *երթալու: Ու նկատելով որ աշխարհագրական եւ պատմական շարժանկար քիչ կը պատահէր, մենք ալ քիչ անգամ* սինէմա *կ'երթայինք:*

Մեր դասարանէն՝ Էմիլը «դեղարուեստական» հակում ունենալով եւ այս դիծը աւելի զարգացնելու դիտաւորութեամբ, իր դասերէն աւելի կը հետեւէր Փարիզեան «դեղարուեստական» անցուդարձին եւ անոր վերաբերեալ «հանդէս»ներ ձեռք կը ձգէր գաղտնաբար:

Այդ աղբիւրներէն տեղեկացած էր որ Փորթ տը Սէն Քլուի սինէմային յաջորդ Հինգշաբթի օրուան յայտագրին վրայ պիտի ըլլար էտի Քանթօր յայտնի կատակերգակ դերասանը Տորոթի Լամուրին հետ մէկտեղ, «Թոմըն Սքանտալս» շարժապատկերին մէջ:

Մեզի համար խիստ պարզուեցաւ թէ ինչ տեսակ ֆիլմ էր: Բաւրին ամենամեծ տառով՝ խեղկատակութիւն մըն էր, հին Հռոմի արքունական կեանքէն առ հարեւանցի կերպով ներշնչուած: Բակալէ ոգեւորիչ էին շարաթաթերթին մէջ զրուած լուսանկարները այն Հոլիվուտեան կիսամերկ գեղուհիներուն, որոնց բազմութիւնը պիտի երեւար այդ շարժապատկերին մէջ:

Միաբերան որոշեցինք որ ամէն գնով պէտք էր այդ շարժապատկերը տեսնել: Այս նպատակով, առանց ժամանակ կորսնցնելու, կարճ ժողով մը գումարեցինք ու ծրագրեցինք երկու հոգինոց պատուիրակութիւն մը ղրկել Տեսուչ վարդապետին մօտ զինքը համոզելու համար որ մեզի արտօնութիւն տայ այդ շարժանկարը տեսնելու:

Երկու պատուիրակներն էին Վահրամն ու Արմէնը որ յատկապէս կը վայելէին Տեսուչ վարդապետին բարեացակամութիւնը: Խիստ հրահանգ տրուեցաւ պատուիրակներուն որ չըլլայ սխալին ու շարժապատկերին լրիւ անունը տան: Ծէրակերպ որ Սէմանթալս բառը չյիշեն եւ, ֆիլմին վերնագրին կրճատեալ մէկ ձեւը գործածելով, ըսեն պարզապէս որ հին հռոմէական կեանքէ առնուած պատմական շարժանկար մըն է:

Յանձնարարեցինք մեր ներկայացուցիչներուն որ չյիշեն այս ֆիլմին արտակարգ հետաքրքրական հանգամանքը եւ պնդեն որ մեր ընդհանուր զարգացման համար անհրաժեշտ էր որ այս անմահելի թաց առիթը չփախցնենք Հռոմի պատմութեան վերաբերեալ այս բացառիկ շարժապատկերը տեսնելու:

Այնքան լաւ կատարեցին մեր պատուիրակները իրենց յանձնուած առաքելութիւնը որ Տեսուչ վարդապետը հաւանական պէս կլլեց այս «պատմական շարժանկար»ի պատմութիւնը եւ, ինքն ալ պատմաբան ըլլալով, փափաք յայտնեց մեզի ընկերանալու Հռոմի պատմութեան վերաբերեալ այս կրթական ֆիլմը տեսնելու:

Դժուարաւ համոզեցինք Տեսուչ վարդապետը որ հրաժարի իր ծրագրէն: Բացատրեցինք որ թէեւ մեզի համար խիստ շահեկան էր այդ շարժապատկերը բայց որ պաշտպանէյի քննութեան կը պատասխանէ, բայց եւ այնպէս՝ իրեն համար որեւէ հետաքրքրութիւն չէր կրնար ներկայացնել քանի որ ինքը զոյգ գիտէր ամբողջ Հռոմէական պատմութիւնը իր բոլոր մանրամասնութեամբ:

Յուզիչ էր ընդհանուր խանդավառութիւնը երբ պատուիրակները յաջողութեան դասարան մտան յայտարարելով որ արտօնութիւնը առնուեր էին սինէմա *երթալու: Իսկ ստեղծուած իրարանցումը Գոյունեանին ընաւ հաճելի չէր: Իր կարգ տարիներու փորձառութեամբ ծեր Պ. Գոյունեանը յատկապէս նախազգում մը ունէր որ այս ամբողջ տակէն անախորժ բան մը պիտի գայ: Սակայն չէր գիտեր թէ ինչպէս, ինչ ձեւի տակ, բայց վստահ էր որ գէշ չէր գտած, մինչեւ մեզի, իր ողջ աւետարանի տակ գրած պիտի ըլլար:*

Բայց արտօնութիւն տրուած էր, մնար միայն զայն գործադրել: Աւագ պատուիրեց որ երեմանք ենթակայ կերպով մեզի պահենք: Երկրորդ կրնկնել չտային այս հրահանգը եւ

Ֆ Ո Տ Ո Շ Ա Ր Ք

(ԱՐԱ ՅԵՂՈՒՓՈՒՆԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)

ԳԼՈՒԽ ՀԻՍՈՒՍ

ՊՐՈՒՆԴ ԲՐՈՒՈՐ

— Ամէն բան կ՚ուզէ ցնդի, ինչպէս որ ես ալ կ՚ուզէի ցնդիլ, երբ ինծի ըսին թէ մեծ հարստութիւն մը կրնայ ինծի վիճակիլ։ Ինչո՞ւ ես ալ չուզէի ցնդիլ, երբ ամէն ինչ ինծի կը ժպտէր։ Ես ալ կ՚ուզէի ցնդիլ, ինչպէս որ ամէն ինչ կը ցնդի աշխարհիս վրայ

Այրի Տիկին Հայկանուշ Զորթեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Խաչատուրեան եւ զաւակները, Պ. Գրիգոր Զորթեան, Տէր եւ Տիկին Մարսէլ Փափազեան, Այրի Տիկին Քէօքլեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Զորթեան եւ աղջիկը, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Զորթեան եւ աղջիկը, ինչպէս նաեւ Շահպազեան, Կարապետեան, Պօյաճեան, Զորթեան, Ծիղմէճեան, Վարդանեան, Թուտալեան ընտանիքները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր եւ ազգականին՝

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԶՈՐԹԵԱՆԻ

կսկծալի մահը որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 5ին, Քրեթէյ:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր՝ Ուրբաթ ժամը 15·30ին, Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցիին մէջ, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Ալֆորվիլի գերեզմանատունը:

Մահազդ չստացողներէն, կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ԵՒ ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒ ԱՅՑ

Ողբացեալ ԸՆԿ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆԻ մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի եկեղեցիին մէջ, այս Կիրակի, յաւարտ պատարագի:

Կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին, Թիյէի գերեզմանատան այց, ընկերներ Գ. Բալայեանի, Զամալեանի, Բաքաշայի, Գ. Սարգիսբէկեանի, Օհան Կաքոյի եւ Պերճուհի Բարսեղեանի շիրիմներուն:

Հաւաքուիլ ժամը 3ին, գլխաւոր մուտքին առջեւ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Վասիկ Տէր-Դաւթեան եւ զաւակները, Տոքթ. եւ Տիկին Ռուբէն Տէր-Դաւթեան եւ զաւակը կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՍԱԹԵՆԻԿ ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, այս Կիրակի առաւօտ, Շավիլի Ս. Գրիգոր-Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, ժամը 10·30ին: (Ռիւ տէ 3 Շանթիէ):

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ ԳԻՒՏ. ՎԱՐԴ. ՆԱՔԱՇԵԱՆ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

×

Այրի Տիկին Թագուհի Վարպետեան, Տէր եւ Տիկին Զաւէն Վարպետեան, Տէր եւ Տիկին Պարոյր Վարպետեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արամ Աչըգէօզեան եւ ընտանեկան պարագաները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց զաւկին, եղբօր զաւկին, եղբօր, քրոջ, քեռայրին եւ ազգականին՝ ԺԻՐԱՅՐ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առթիւ, այս Կիրակի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, յետ պատարագի:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման դեղարուեստական ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին, Մշակոյթի Տան մէջ, Կիրակի ժամը 16ին:

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ:

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան,

Երգ՝ Օր. Աստղիկ Քէօսէեան,

Ջութակ՝ Ս. Քաջեան:

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ կարկանդակով:

Մուտքը ազատ է:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի կողմէ,

ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 22էն մինչեւ լոյս:

Մասնակցութեամբ հանրածանօթ փողահար ՄԱՐՍԷԼ ՓԵՐԷՆԻ եւ իր նուագախումբին ու երգչուհի ՀԻՒԿԷԹ ԼԵՔԱՅԻ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Նոր Սերունդի կողմէ: Այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ ուշ գիշեր, Էքուալի սրահին մէջ 1 Քուռ Կամպէթա, (Փըլաս տիւ Փոն):

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, հաճելի անակնկալներ եւ առատ կեր ու խում:

Սիրով կը հրաւիրուին ծնողքները:

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Պորտոյի Մուրատ խումբի կողմէ, ի նպաստ Հայ Մշակոյթի Տան Ս. Թէհլիրեան սրահին:

Այս Կիրակի ժամը 15·30ին Արլաք-Սոլֆերինոյի սրահը, 235 Րիւ Մունէյտա:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խմբերգ, արտասանութիւն, մեներգ եւ անակնկալներ:

Երիտասարդներու կողմէ կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝

ՍԵ՞Ր ԹԷ ՃԵՐՄԱԿ

Մուտք՝ 1 Ն. Ֆ.:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՄԱՅԻՍ 12ԻՆ

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ

Տարօնի ժողովրդական երգերու ունկնդրութիւն:

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆԻ

կողմէ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Շրջ. վարչութիւնը միջ-մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանի մասնաճիւղերու ընկերուհիները, այս Երկուշաբթի, ժամը 15ին, Մշակոյթի Տան սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Երիտասարդ տաքթիլօ մը, գրասենեակի աշխատանքներու համար: Դիմել անձամբ Յառաջին:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԽՄԲԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին:

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սերունդի անդամները եւ երէց ու երիտասարդ համակիրներ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին կողմէ:

Դեկտեմբեր 16ին, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտեան 2, Վիէնի քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ:

Orchestre JO BERRUYER
et sa grande formation

Հ. Յ. Դ.

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր կոմիտէի ընկերները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, այս Շաբաթ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Սեն Ժերոմ,— Հ. Յ. Դ. Հայաստան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, նախորոք որոշուած հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՇԱԻԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արղութեան» խումբի ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 21-ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Կառվարենց խումբի կողմէ

Այս Կիրակի, ժամը 15ին Սարսէլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ:

Կը ներկայացուի ռուսական կեանքէ քաղուած՝

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Դրամ, 4 արար, 3 պատկեր:

Ղեկավարութեամբ Պ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆԻ

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ. — Փորթ տը լա Շափէլէն 268 թիւ, իջնել Սարսէլ, Փլաս Տիւ 11 Նովամպր, կամ շոգեկառք՝ Կառ տիւ Նորէն ժամը 13·45ին, եւ 15·10, իջնել Վիլիէ լը Պէլ, ուրէ առնել նոյն թիւ օթօպիւսը եւ իջնել նոյն տեղը:

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ, Դեկտեմբեր 2էն, Կիրակի, իրիկուն Դեկտեմբեր 10

Բարեգործականի սրահներուն մէջ 11 Սքուար Ալպոնի, Մէթրօ Փասի

Այս տարի, յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ԶՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը:

Նկարներ, մանրանկարչութիւն, Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ աշխարհագրութեան, գրագէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր, սալեր եւն.:

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ

Մարգրիտներ, գոհարեղէնի տուփեր, ճայն-պատկերափիւռ, թրանզիսթօր, մողէզ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, թրուս, ժերզէ հագուստներ, փարֆէօն, նայլըն գուլպայ, գրամեքենայ, փիւլեր այր մարդոց եւ կիներու համար, այր մարդոց շապիկ, մետաքսէ փողկապ, ֆանթէզի գոհարեղէններ, սեղանի սպասներ, խաղալիքներ եւն. եւն.:

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ՝ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կը մասնակցին Ա. Գմբէթեան, Տիկ. Հայկուհի Լա Շասանեը, Խտըշեան, Ն. Պշտիկեան, Գրիգոր Վահան, Գէորգ Տէրվիշեան:

Այս Երկուշաբթի ժամը 20·45ին, Սալ Փօլ Ֆարալիք, 21 Րիւ Իվ Թուտէք:

Տոմսերը կը ծախուին սովորական գին երով, Հրանդ Բալուեան գրատունը, 43 Րիւ Ռիշէ:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԷԼՎԱ ԹԱՀԻՆ
ԼՈԳՈՒՄ ՇԱՐՈՑ
ՍՈՒՍԱՄ — (ՌՈՃԻԿ)
ՀԷԼՎԱ ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA • CHOCO-LOC
Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin/Marseille (2ème)

AU BEAU NOYER
A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
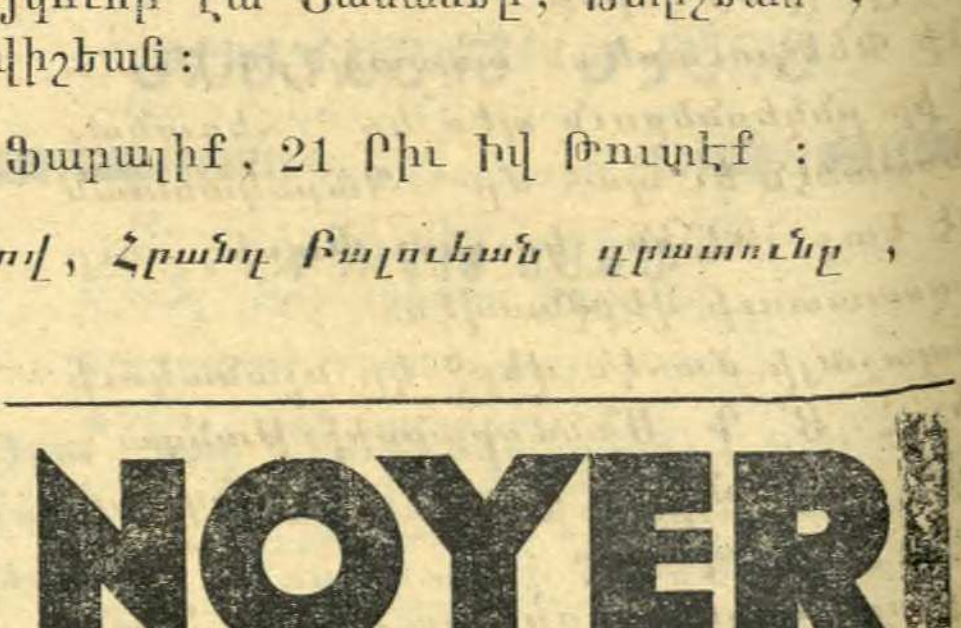

185, BD. JEAN JAURÈS — 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝	Տար. 50 Ն. Ֆ.	Վեցամսեայ՝	27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝	Տար. 60 Ն. Ֆ.	Հատը՝	0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

SAMEDI 9 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9275 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5076

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆ

(Մահուան Բ. տարելիցին առթիւ)

Երկու տարի առաջ, 1959 Նոյեմբեր 6-ին Փարիզի արուարձան Լոնժիւմոյի հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կը կնքէր Գերասիմ Բալայեան :

Ջաւակ հերոսական Ղարաբաղի, ան — հոն սէր կը սնուցանէր իր ծննդավայրին հանդէպ, պաշտամունքի հասնելու աստիճան :

Կանուխէն մտած էր Դաշնակցութեան դրօշին տակ, որուն հաւատարիմ մնաց մինչեւ իր մահը :

Փոթորկալից կեանք մը վերապահուած էր իրեն, երիտասարդ տարիքէն սկսեալ :

Հայ ժողովուրդի ազատագրական կռիւներուն մէջ ունեցաւ իր պատուաւոր բաժինը, իբրեւ ճշմարիտ յեղափոխական եւ զէնքի մարդ :

1905ի հայ — թաթարական կռիւներուն առեն զէնքը կը տեսնենք Կովկասի մէջ, կրակի առաջին գիծերուն վրայ :

Այնուհետեւ կը լծուի կուսակցական գործօն աշխատանքի, անձնուիրաբար կատարելով գերագոյն մարմնի կողմէ տրուած պարտականութիւնները :

Շուտով կը դառնայ ականաւոր Դաշնակցական : Ու երբ 1910ին ցարական բռնակալ կառավարութիւնը սաստիկ հալածանքի կը սկսի Դաշնակցութեան դէմ, ձերբակալելով հարիւրաւոր ընկերներ, Գերասիմն ալ կը բռնուի եւ կը ղրկուի Նովոչերկասկի բանտը :

Համաշխարհային առաջին պատերազմը ճակատագրական պիտի ըլլար հայ ժողովուրդին համար :

Ինչպէս 1826 – 28ին եւ 1877 – 78ին, 1914ին եւս Ռուսիա շողշողուն խոստումներով կը դիմէր հայ ժողովուրդի աջակցութեան :

Հայ երիտասարդներ գունդ առ գունդ, առանց սակարկելու կը փութային դէպի ռազմաճակատ՝ կռուելու Թուրքին դէմ : Կամաւորական գունդեր կը կազմուէին Կովկասի մէջ :

Գերասիմ առաջին կամաւորներէն մէկն եղաւ : Նշանակուեցաւ օգնական 5րդ կամաւորական խումբի հրամանատար իշխան Յովսէփ Արղութեանցի : 1915ին իր խումբով անցաւ սահմանը եւ կռուեցաւ մեր դարաւոր թշնամիին դէմ, ամբողջ պատերազմի տեւողութեան :

Հայկական արիւնը ի զուր չհոսեցաւ : 1918 Մայիս 28ին ունեցանք մեր անկախ Հայաստանը : Նոր պարտականութիւններ ծանրացան Գերասիմի ուսերուն վրայ :

1919ին կ՚ընդդիմանայ Անգլիացիներուն, որոնք կ՚ուզէին Ղարաբաղը միացնել Ատրպէյճանին : 1920ին իբրեւ խորհրդարանի անդամ կը ղրկուի Դարալագեաղ՝ ժողովուրդի ինքնապաշտպանութիւնը կազմակերպելու համար :

Թրքական արշաւանքին առեն զարձեալ պատնէշի վրայ է ան :

1921ի Փետրուարեան ապստամբութենէն վերջ իր ընկերներուն պէս կը հեռանայ Հայաստանէն եւ պահ մը Պարսկաստան մնալէ ետք 1925ին, կուգայ Փարիզ, ուր կը հաստատուի վերջնապէս :

Պալաշայի մահէն վերջ կը նշանակուի վարիչ Հ. Յ. Դ. Մոնմորանսիի թանգարանին, պաշտօն զոր վարեց անընդհատ ամբողջ քառորդ դար :

Աչքերը փակեց հեռու իր սիրելի Ղարաբաղէն ու հայրենիքէն, որոնց կարօտով կը տոչորէր :

×

Իր մահուան Բ. տարելիցին առթիւ վաղը՝ Կիրակի առաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի եկեղեցիին մէջ : Իսկ կէսօրէ վերջ ընկերները այցի պիտի երթան իր դամբարանին,

---

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՉՈՄՊԷ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀՌՉԱԿԵՑ

—o—

ԲԱԽՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ՍԱՍՏԻԿ ԵՆ

—o—

Էլիզապէթվիլի ձայնասփիւռը տեղեկատուութեան նախարարին մէկ կոչը հաղորդեց, որով Քաթանկան ամբողջական պատերազմ կը յայտարարէ ՄԱԿի դէմ : Նախարարը՝ Նիէմպօ կը հրաւիրէ բոլոր Քաթանկացիները, սեւ թէ ճերմակ, որ սպաննեն ՄԱԿի «կապոյտ սաղաւարտները» ուր որ գտնեն.— «Կռիւը պիտի չդադրի ցորչափ ՄԱԿի վերջին մարդը մեր հողամասը լքած կամ սպաննուած չըլլայ» :

Քաթանկական աղբիւրէ եկած լուրերը կը շեշտեն թէ ՄԱԿը չէ կրցած կացութեան տէր դառնալ եւ ընդհանուր ձեւով, քաթանկական ուժերը յաջողած են չէզոքացնել ՄԱԿի ուժերը :

Միւս կողմէ Կարմիր Խաչի ներկայացուցիչը Էլիզապէթվիլ ամբաստանեց ՄԱԿի զինուորները որ կրակ բացած են երկու հիւանդատար կառքերու վրայ եւ ուրիշ կառքի մը որ գաղթականներ կը փոխադրէր :

Կռիւները կը շարունակուին փողոցներուն մէջ եւ կարգ մը լուրերու համաձայն քաթանկացի զինուորները շատ յոգնած կը թուին բայց իրենց բարոյական կորովը տեղն է :

Արեւմտեան շրջանակները շատ գոհ չեն ՄԱԿի «աշխարհակալ» քաղաքականութենէն եւ Անգլիոյ արտաքին նախարարը՝ լորտ Հիւմ յայտարարեց թէ ՄԱԿի վերջն է այլեւս եթէ աշխարհակալ պետութիւն մը դառնայ : Շեշտեց նաեւ թէ ՄԱԿի պարտականութիւնն էր, Քոնկոյի մէջ, միայն կարգն ու կանոնին հսկել :

ՄԱԿը իր կողքին ունի Միացեալ Նահանգները որոնք վճռած են «ենթարկել» Քաթանկան եւ Լէոփոլտվիլի կառավարութիւնը : Այս առթիւ Պոմպոքօ որ Արտաքին նախարարն է կեդրոնական կառավարութեան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Քում Տը Միւրվիլի հետ որմէ ետք յայտարարեց մամուլին թէ յանուն Քոնկոյի կառավարութեան դիմում մը ըրած է Փարիզ պտնուող քաթանկական «այսպէս ըսած տնտեսական եւ մշակութային յանձնախումբին ներկայութեան համար» : Միւս կողմէ Ժիւսթէն Պոմպոքօ յայտարարած է ռատիօ – Պրիւսէլի թըղթակցին թէ կեդրոնական Քոնկոյի կառավարութիւնը բոլորովին համաձայն է ՄԱԿի Քաթանկայի գործունէութեան :

Էլիզապէթվիլէն վերադարձին, ամերիկացի ծերակուտական մը՝ Տոտ, նախագահին պէս դեմոկրատ, յայտարարած է թէ ՄԱԿը համայնավարներու խաղը կը խաղայ իր գործունէութեամբ : «Յիմար եւ եղերական» որակած է Քաթանկայի մէջ կատարուող զինուորական շարժումը, որ միայն համայնավար պլոքին կը ծառայէ : Ինտիանայի հանրապետական ներկայացուցիչն ալ ամբաստանած է Միացեալ Նահանգները որոնք, Քոնկոյի մէջ կ՚օգնեն Ազատութեան թշնամիներուն եւ Ռուսիոյ բարեկամներուն :

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Թիէի գերեզմանատունը, միաժամանակ այցելելով Արշակ Ջամալեանի, Լեւոն Թաղէոսեանի (Պապաշա), Պերճուհի Բարսեղեանի, Օհան Կարոյի եւ Գարեգին Սարգիսբէկեանի շիրիմները :

Փէր Լաշէզէն վերջ Թիէի գերեզմանատունն ու Մոնմորանսին ալ զարձած են ուխտատեղի :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖԻՆԼԱՆՏԱԿԱՆ ընդունելութեան մը ընթացքին Խրուշչեւ յայտարարեց թէ շատ շահեկան գտած է Քեննըտիի տեսակցութիւնը եւ կատակով աւելցուցած է. «երբ Քեննըտի համայնավար ըլլայ, հասարակաց լեզու մը կ՚ունենանք, բայց նման բան մը շուտով չի պատահիր» :

ՊԱՂՏԱՏԻ մէջ 663 ներածութեան օտար ընկերութիւններ ազգայնացուեցան : Մէկ տարի պայմանաժամ տրուած է սակայն որպէսզի պատրաստուին այս կարգադրութեան :

ՍՈՒՐԻՈՅ նոր երեսփոխանական ժողովը հետեւեալ պատկերը կը պարզէ, պահպանողական՝ 71, անկախ՝ 55, ընկերվարական պաաս՝ 19, ծայրայեղ աջ՝ 12, ծայրայեղ ձախ՝ 8, ցեղախումբեր՝ 7 : Համայնավարները աթոռ չունին :

ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ Փարիզ կը հասնի այսօր Շաբաթ, պիտի վերադառնայ նոյն իրիկունը : Իր դիմումին վրայ զինուորական պատիւ պիտի չկատարուի, Օռլիի մէջ :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ֆրանսացի ամբաստանեալներուն կիները Փարիզ հասան : Աւոնդմէ մէկը յայտարարեց թէ իր ամուսինը տեսած է եւ այն տպաւորութիւնը ստացած է թէ որեւէ բանէ լուր չունին, ոչ իսկ պատրաստուող դատավարութենէն : Միւս կողմէ Ֆրանսական շրջանակները իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին Զուիցերիոյ բռնած դիրքէն այս խնդրին մէջ :

ՓԵՔԻՆԻ կառավարութիւնը կը դատապարտէ Հնդկաստանը որ հակաչինական արշաւ մը սկսած է :

ԳԱՂՏՆԻ բանակի եւ անոր համակիրներուն դէմ պայքարը սաստկացած է Ֆրանսայի մէջ : Ուրբաթ առաւօտ այս առընչութեամբ կարգ մը հրովարտակներ հրատարակուեցան : Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան Պապ Էլ Ուէտի շրջանը (Ալժերիա) : Գաղտնի բանակը իր կողմէ թռուցիկներ բաժնեց որոնց մէջ կը հրաւիրէ Ալժէացիները որ դրօշազարդեն երկուշաբթի օր եւ 15 վայրկեան գործադուլ ընեն :

«ԱՀԱԿ»ի «նախարարները» սկսան ճամբորդել : Պեն Խետտա եւ իր արտաքին «նախարարը»՝ Սաատ Տահլապ Թունուզէն մեկնեցան երէկ : Մէկը՝ Թրիփոլի հասած է (Լիբիա) մինչ Տահլապ Հռոմ է :

ՊԵՆ ՊԵԼԼԱ եւ իր ընկերները Օնուայի դղեակը փոխադրուեցան Թուաններով : Կարգ մը շրջանակներու մէջ անմիջական բանակցութեանց եւ ալժերական զինադուլի մը մասին կը խօսուի :

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ որոշեցին արգելքի բանաձեւ մը յանձնել Ազգ. Ժողովի դիւանին ամբողջական պիւտճէին քուէարկութենէն առաջ :

ԹԵՀՐԱՆԻ մէջ վեց հազար ուսանողներ ոգեկոչեցին իրենց երեք ընկերները որոնք սպաննուած են, ութ տարի առաջ, բախումներու ընթացքին :

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին նախարարը՝ Ռըսք Մատրիտ պիտի երթայ եւ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ, Դեկտեմբեր 16ին, Ֆրանքոյի հետ :

ԼՈՐՏ ԷԹԼԻ, Անգլիոյ նախկին վարչապետը սրտի տագնապ մը ունեցաւ առջի օր : 76 տարեկան է, եւ աշխատաւորական ընդդիմութեան պարագլուխը՝ Լորտերու ժողովին մէջ :

ՊՐԱԶԻԼԻ հիւսիս – արեւելեան շրջանի տնտեսական մայրաքաղաքին՝ Ռեսիֆէի մէջ ընդհանուր գործադուլ սկսած է :

ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ երեք անգամ աւելցուցած է իր զինուորական ծախքերը :

ՎԱՏԻԿԱՆԻ մէջ կ՚ըսեն, ի պատասխան Հունգարիոյ կառավարութեան առաջարկին, թէ կարդինալ Մինծենթի կը հեռանայ Հունգարիայէն այն պարագային միայն երբ իր առողջական վիճակը պարտադրէ :

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

ՀՐԷԱԿԱՆ ՁԱՅՆԸ

—o—

ԽՄԲ.— Մեր ընթերցողներուն ծանօթ է այն թունաւոր ու մաղձալից գրութիւնը, զոր հրատարակեր էր թրքական թերթ մը, «Քարիքաթիւր», ապահովաբար ստորագրողը՝ «քարիքաթիւր քրէաթիւր» մը, ճիշդ իր անունին պէս : Ամբողջ մաղձը եւ թոյնը թափած էր Հայոց, Յոյներուն եւ Հրեաներուն վրայ՝ այն մեղադրանքով թէ ինչո՛ւ իրենց քուէն չեն տուած Ըսմէթի : Թուրք թերթ մը պատասխանեց,— «ամօ՛թ է» ըսաւ : Կատղեցաւ «Քարիքաթիւրը» եւ գրեց յօդուած մը, զոր հրատարակած ենք «Յառաջ»ի այս թիւով,— տեսնել Գ. էջ : Ատոր ի պատասխան՝ «Շեհիր» թրքական իրիկնաթերթին մէջ, Հրեայ մը, Ալպեր Ա. Հայիմ, խիստ պատասխան մը տուած է «Քարիքաթիւր»ի այս վերջին բարբանջանքներուն, աւելի ճիշդ է ըսել՝ բառաչիւններուն : Այդ պատասխանէն կը քաղենք հետեւեալ մասերը.—

— «Ծանօթ քուրջը իր վերջին թիւին մէջ կը շարունակէ որոմ սերմանել շուրջը : Զրպարտութեան անիւները արագօրէն դառնալ եւ բոլորտիքը ցեխ արձակել սկսան : Երբ յերիւրածոյ դէպք մը կը պատմէ Աթաթիւրքի եւ Հրեայի մը միջեւ, կը գրէ թէ Սալամոնները, Գրիգորները դրամ շահեր են, մինչ Ահմէտները, Մէհմէտները կը պատերազմէին Չանաքքալէի մէջ : Բայց անձնապէս իմ ընտանիքիս մէջ եւս կան անդամներ, որոնք նահատակուած են Չանաքքալէի մէջ :

Այս դատարկապորտները Սահմանադրութիւն պատրաստող գիտնականները եւ զայն ընդունող ազգ մը մէկ կողմ հրելով խառնակութիւն յարուցանել կ՚ուզեն երկրին մէջ : Քուէ տուած առեն Ահմէտը այս երկիրը կը խորհի, Սալամոն չի խորհիր : Ընտրութեան օրը Գրիգորը, Եանին, Սալամոնը երբ քուէատուփ կ՚երթան, արդեօք չէ՞ փատեր թէ կը խորհին այս երկրին մասին :

Ճիշդ է որ այս ազգը մեզ եղբայր նըկատեց, որովհետեւ մենք մեզ այս ազգին մէկ մասը կը նկատենք. Բայց զալով այս անպատկառներուն, մի քիչ խիղճ թող ունենան, մի քիչ ամօթ թող զգան : Ազգին կէսը կուսակցութեան մը քուէ կու տայ, փոքրամասնութիւնն ալ նոյն կարծիքին կը մասնակցի, եւ այս դատարկապորտներուն՝ միայն մօրը քփրելնին կը մնայ : Ետքն ալ կ՚ելլեն կ՚ըսեն թէ իրենք փոքրամասնութիւնը չեն զատեր թուրք հայրենակիցէն : Ձենք հասկնար՝ տակաւին ի՞նչ ընենք : Գաւազան մը առնելով փոքրամասնութիւններու տուներուն վըրայ յարձակիլը մնաց : Բայց սիրկա ընելու համար քաջութիւն կ՚ուզէ, նոյնիսկ եթէ դատարկապորտութիւն ըլլայ ան : Մենք այս քաջութիւնն ալ այդ մակաբոյծներուն մօտ չենք տեսներ :

Ցաթիհ Պոլսոյ առումը կատարեալ չէ կրցեր ըլլալ, որովհետեւ Յոյն ձգեր էՊոլսոյ մէջ...:

Մեր վարիչները եւ պատասխանատուները թող չվշտանան, բայց կ՚ուզէինք գիտնալ թէ ի՞նչ բանի կը սպասեն իրենց ձայնը բարձրացնելու համար, հակառակ այս բոլոր խայտառակութիւններուն, որոնք տեղի կ՚ունենան 20րդ դարու լայիք Թուրքիոյ մէջ :

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

ԻՍՐԱՅԷԼԻ թերթերը մօտէն կը հետեւին Ալժերիոյ Հրեաներու պարագային : Թէլ Ավիվի Հերուքը այս առթիւ կը գրէ «թէ բոլոր ալժէացի Հրեաները Գաղտնի Բանակի մաս կը կազմեն : Ամէն մարդ գիտէ կ՚ըսէ թերթը թէ Ալժերիոյ Հրեաները Ֆրանսացի քաղաքացի են եւ նոյնիսկ մեր կարծիքով «շատ ձուլուած» :

ԱՐՁԱԿԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԿՈՄԻ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՕՐԳԱՆԸ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱԶՄԿՈՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅԱՄԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՕՐԱԿԱՆ

ՀԱՍՑԵ ՀԱՍՑԵ, ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԻԱՑՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱԶՄԿՈՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅԱՄԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՕՐԱԿԱՆ

ՀԱՍՑԵ ՀԱՍՑԵ, ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԻԱՑՈՒՄ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԿՈՄԻ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՕՐԳԱՆԸ

ԱՐՁԱԿԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԿՈՄԻ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՕՐԳԱՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱԶՄԿՈՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅԱՄԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՕՐԱԿԱՆ

ՀԱՍՑԵ ՀԱՍՑԵ, ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԻԱՑՈՒՄ

ԳԻՆԸ 15 ԿՈՊԵԿ

Մեր ամառ ձմռան ժամերին մեր տան առջևի ճանապարհը ամբողջովին ձյունով է ծածկվում։ Ամեն առավոտ ես ու հայրս ստիպված ենք լինում ձյունը մաքրել, որպեսզի դուրս գանք տնից։ Մի անգամ հայրս ինձ ասաց. «Ո՞նց է, որ դու ինձ չես օգնում»։

Ես պատասխանեցի, որ ինձ ձյունը մաքրելը դուր չի գալիս։ Հայրս ինձ ասաց, որ ես ամեն առավոտ պետք է օգնեմ իրեն։ Ես ասացի, որ ինձ

ՄԻ ՍԱՄՈՎԱՐ

(ԱՀԱ ՅԵՂՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԵՂԾԱԲԱՆ)

ԳՐԵՑ

ՍԱՐԳԻՍ ՇԻՏՍԵՆԵՑ

ԱՐՄԱՆ ԴՈՆՈՒՄ

— Ի՞նչ ասորիքներ էիրայ :
— Գիլասարաթար Թէմէէի վէրայ :
— Թէմէէի՞ վէրայ :
— Ճիշդ ։ Էհէյ, ասորիքներ, ձեզնով չէ՞ որ ես ասորի սովրեցի :
— Հա՛, ճիշդ ես ասում, ես էլ ասորի գիտեմ, ինչ ասորի, ասորերի ասորի :
— Ասորերի՞ ասորի :
— Ասորերի ասորի, ասորերի ասորի, ասորերի ասորի,

Այրի Տիկին Հայկանուշ Քիւրքճեան , ժագօ Քիւրքճեան , ժապլին Քիւրքճեան , Տէր եւ Տիկին Միհրան Քիւրքճեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Հայկազ Քիւրքճեան եւ զաւակները (Ֆաթցա) , Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Քիւրքճեան եւ զաւակը , Տէր եւ Տիկին Աչըկէօզեան , Տէր եւ Տիկին Մանուկ Քիւրքճեան , Տէր եւ Տիկին Գնօղլօք , Տէր եւ Տիկին Զէյպէկեան երամ , Տէր եւ Տիկին Պօյաճեան Միարիրոս եւ զաւակները յաւուղ կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն , հօր , եղբօր եւ աներձակին ,

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ

(62 տարեկան – Ֆաթցացի)

մահը որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 6ին , կրեմլին – Պիսէթրի հիւանդանոցը :

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երկուշաբթի , ժամը 15·45ին , Փա – րիզի Ս· Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ , ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Քաչանի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն , կը խնդրուի ներկայս իրրեւ այդ նկատել :

ՇԱԽՈՒ Է

Փավիլեոն մը , երեք սենեակ , մեծ խո – հանոց , բակին մէջը հանկստ , ամէն յար – մարութիւն (թու – ֆոնիթոռ) :

Դիմել ՄՈՌԻՋԻ , 18 , Բիւ տէ Պլէօէ , ԱԼՖՈՐՎԻԼ : Հեռաձայն Անթրփօ 51–66 :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԵՒ ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒ ԱՑՑ

Ողբացեալ ԸՆԿ· ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՑԵԱ – Նի մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատար – ուի Փարիզի եկեղեցիին մէջ , այս կիրակի , յաւարտ պատարագի :

Կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին , Թիյէի պե – րեզամանատան այց , ընկերներ Գ· Բալայ – եանի , Ջամալեանի , Բաբաշայի , Գ· Սարգիսբէկեանի , Օհան Կարոյի եւ Պեր – ճուհի Բարսեղեանի շիրիմներուն :

Հաւաքուիլ ժամը 3ին , ղէխաւոր մուտ – քին առջեւ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Վասիկ Տէր – Դաւթեան եւ զաւակները , Տոքթ· եւ Տիկին Ռուբէն Տէր – Դաւթեան եւ զաւակը կը ծանու – ցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պի – տի կատարուի իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՍԱԹԵՆԻԿ ՏԷՐ – ԴԱՒԹԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ , այս կի – րակի առաւօտ , Շաւիլի Ս· Գրիգոր–Լու – սաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ , ժամը 10·30ին : (Ռիւ տէ 3 Շանթիէ) :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Լիոնի Նոր Սերունդի կողմէ : Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ ուշ գիշեր , էքս – ալի սրահին մէջ 1 Քուռ կամպէյա , (Քը – լաս տիւ Փօճ) :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին , համեղի անակնկալներ եւ առատ կեր ու խում : Սիրով կը հրաւիրուին ծնողքները :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր չրջանի բացման գեղարուեստա – կան ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 10ին , Մչակոյթի Տան մէջ , կիրակի ժամը 16ին :

Նախագահի բացման խօսք՝ Մ· ՊԱՐ – ՍԱՄԵԱՆ :

Օրուան բանախօս՝ ԺԻՐԱՑՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Արտասանութիւն՝ Արա Գրիգորեան ,

Երգ՝ Օր· Աստղիկ Քէօսէեան ,

Ջութակ՝ Ս· Քաջեան :

Ներկաները պիտի հիւրասիրուին թէ – յով եւ կարկանդակով :

Մուտքը ազատ է :

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Նոր Սե – րունդի Մարսէյլի « Ռոստոմ» խումբի կողմէ ,

ԱՀԱՄՊՐԱՑԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ երեկոյ , ժամը 22էն մին – չեւ լոյս :

Մասնակցութեամբ հանրածանօթ փո – ղահար ՄԱՐՍԷԼ ՓԵՐՔԻՆի եւ իր նուա – դախումբին ու երգչուհի ՀԻԻԿԻԹ ԼԷ – ՔԱՅԻ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ· ԽԱՉԻ Շրջ· վարչութիւնը մէջ – մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի չրջանի մասնաճիւղերուընկերու – հիները , այս երկուշաբթի , ժամը 15ին , Մչակոյթի Տան սրահին մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

Հ. Յ. Դ.

ՎԱՂԱՆՍ .— Հ· Ց· Դ· Քրխտափոր կո – միտէի ընկերները կը հրաւիրուին ընդհ· ժողովի , այս Շաբաթ գիշեր , սովորական հաւաքատեղին : Ներկայ կ'ըլլայ Կ· Կ·ի ներկայացուցիչը :

ՄԱՐՍԷՅԼ , Սէն Թերոմ ,— Հ· Ց· Դ· Հայաստան ենթակոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շա – բաթ , ժամը 21ին , նախորօք որոշուած հաւաքատեղին : Խիստ կարեւոր օրա – կարգ :

ՇԱՒԻԼ .— Հ· Ց· Դ· «Արդութեան » խումբի ժողովը այս Շաբաթ , ժամը 21 – ին , սովորական հաւաքատեղին :

ՑԵՐԵԿՈՑԹ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Պորտոյի Մուրատ խումբի կողմէ , ի նպաստ Հայ Մչակոյթի Տան Ս· Թէհլիրեան սրահին : Այս կիրակի ժամը 15·30ին Արլաֆ – Սոլֆերինոյի սրահը , 235 Րիւ Մաւնէյտա : Գեղարուեստական ճոխ բաժին , խմ – բերգ , արտասանութիւն , մեներգ եւ ա – նակնկալներ :

Երիտասարդներու կողմէ կը ներկա – յացուի զաւեշտ մը՝

ՍԵ՞Ւ ԹԷ ՁԵՐՄԱԿ

Մուտք՝ 1 Ն· Ֆ· :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Առնուվիլի Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի կառավարեցց խումբի կողմէ

Այս կիրակի , ժամը 15ին Մարսէյլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ : կը ներկայացուի ռուսական կեանքէ քաղուած՝

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Տրամ , 4 արար , 3 պատկեր :

Ղեկավարութեամբ Պ· ՇԻՇՄԱՆԵԱՆի

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ· — Փորք տը լա Շափելէն 268 թիւ , իջնել Մարսէյլ , Փլաս Տիւ 11 Նովամպր , կամ չոգեկառք՝ կառ տիւ Նորէն ժամը 13·45ին , եւ 15·10 , իջնել Վիլիէ լը Պէլ , ուրկէ առնել նոյն թիւ օթօպիւսը եւ իջնել նոյն տեղը :

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ

Շաբաթ , Դեկտեմբեր 2էն , կիրակի , իրիկուն Դեկտեմբեր 10
Բարեգործականի սրահներուն մէջ 11 Սխուար Ալպօճի , Մէթրօ Փասի

Այս տարի , յաւելեալ նոր բաժին մը՝

ՁՈՒՏ ՀԱՒԿԱԿԱՆ

Ուր պիտի ներկայացուին հայ արուեստագէտներու զանազան գործերը :

Նկարներ , մանրանկարչութիւն , Ատլաս Հայաստանի պատմութեան եւ ա – խարհագրութեան , ղրազէտներու կողմէ ստորագրուած գիրքեր , սաղեր եւն· :

ՀՈՆ ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵԻ

Մարգրիտներ , զոհարեղէնի տուփեր , ճայն – պատկերասփիւռ , թրանզիսթօր , մողէզ եւ կոկորդիլոս պայուսակներ , ճամբորդութեան պայուսակներ , թրուս , ժերզէ հագուստներ , փարֆէօն , նայլըն զուլպայ , ղրամեքենայ , փիւլեր այլ մար – զոց եւ կիներու համար , այլ մարդոց չապիկ , մետաքսէ փողկապ , Ֆանթէզի զոհարեղէններ , սեղանի սպասներ , խաղ ալիքներ եւն· եւն· :

ROSY ARMEN

PREMIER ENREGISTREMENT QUI VIENT DE SORTIR
Premier passage à la TV dans l'émission «L'Ecole des Vedettes»
Deux succès ont suffi pour faire de Rosy Armen
l'un des plus grands noms de la chanson moderne
Vous pourrez voir et écouter cette sensationnelle découverte des

Disques VOGUE

Le Dimanche 24 Décembre au cours du réveillon de Noël donné dans la Salle des Fêtes d'Alfortville
ROSY ARMEN sera accompagnée par Jean.Claude PELLETIER et son orchestre.

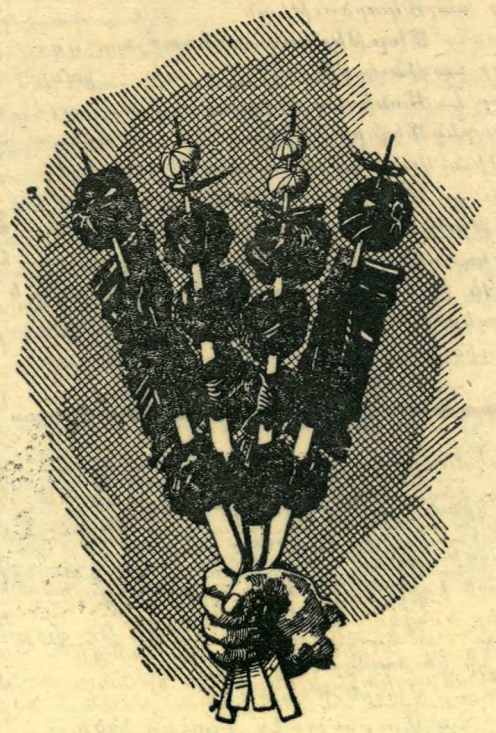

ՃԱՇԱՐԱՆ

ԹԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵԻԱՆԵԱՆ

Եւրոպական , հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր :

Առաջնակարգ կովկասեան խորով ած – ներ , շաշլիֆ , բարսֆի :

ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Bar Américain

AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 Téléph. : PRO. 86-60
R. C. Seine 57 A 2731 C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
DIMANCHE 10 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9276 | 37EME ANNÉE | Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN | ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5077

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՖՐԻՏԵՕՖ ՆԱՆՍԷՆ

(Ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ)

Քաղաքական դժբախտ դէպքեր Հայոց ժամանակակից պատմութեան կապեցին այս անունն ալ, շարք մը «հայասէր» կոչուած օտար մարդասէրներու կարգին:

Սակայն տարբեր դեր մը պիտի վերապահուէր Նորվեկիացի աշխարհահռչակ բեւեռախոյզին:

Ֆրիտեօֆ Նանսէնի անունը ծանօթ էր Հայերուն, իր Դէպի Բեւեռ գիրքով, որ շատ կանուխէն հայերէնի թարգմանուած եւ հրատարակուած էր Պոլսոյ մէջ:

Համաշխարհային առաջին պատերազմը վճռական դարձակէտ մը կազմեց մեր ժողովուրդին համար: Թրքահայաստանը մէկ միլիոն նահատակներ տուաւ՝ յանուն հայրենիքի ազատութեան: Սահմանին միւս կողմը մեր անձնազոհ մարտիկները օրհասական կռիւներ մղելով լուծեցին մեր մարտիրոսներու վրէժը: Ծնունդ բերին դարաւոր թշնամին եւ հանդիսաւորապէս ճանչցուցին անոր — ու քաղաքակիրթ աշխարհին — Հայաստանի անկախութիւնը:

Դարձանք «Հայաստանի քաղաքացի» բոլորս ալ, ոչ միայն մայր երկրի, այլեւ ամբողջ աշխարհի մէջ: Ամէն տեղ ունեցանք անկախ Հայաստանի Հանրապետութեան դիւանագիտական ներկայացուցիչներն ու հիւպատոսները, պաշտպանելու համար մեր շահերը:

Այս վիճակը տեւեց մինչեւ 1925: Հակառակ Հայաստանի խորհրդայնացման, օտար պետութիւնները բոլորն ալ շարունակեցին ճանչնալ անկախ կառավարութեան արտասահմանեան ներկայացուցիչները: Մինչեւ այն օրը, երբ մեծ դաշնակիցները իրարու ետեւէ դիւանագիտական յարաբերութիւններ ստեղծեցին Մոսկուայի հետ եւ պաշտօնապէս ճանչցան խորհրդային իշխանութիւնը:

Այդ օրը սուգի ենթարկուեցան սփիւռքի ռուս եւ հայ քաղաքացիները, որոնք զրկուած իրենց անկախ կառավարութեանց պաշտպանութենէն եւ ուրացուած խորհրդային իշխանութիւններէն՝ դարձան հայմաքլոս — հայրենազուրկ:

Այդ օրերուն է, որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը — այն՝ որ 1920ի աշնան՝ Թրքական արշաւանքին առեն խուլ - ականջ էր ձեւացած Հայաստանի օգնութեան կոչերուն —, ստեղծեց Գաղթականներու Մարզպանութիւն մը (բարձր կոմիսարութիւն) եւ զայն դրաւ Ֆրիտեօֆ Նանսէնի նախագահութեան տակ:

«Հայաստանի քաղաքացի» էինք, դարձանք «Գաղթական՝ հայկական ծագումով»: Ի վերջոյ որակուելու համար «Նանսէնեան»:

Մեր զոյգ Պատուիրակութիւնները — Հայաստանի Հանրապետութեանն ու Ազգայինը — դարձան Գաղթականական Գրասենեակ: Մեր ինքնութեան թուղթերուն վրայ փակցուեցան Նանսէնեան դրոշմանիշեր, որոնց հասոյթը կը յատկացուէր հայ բարեսիրական կազմակերպութեանց: Մեր անցագիրներուն վրայ դրուեցաւ Նանսէն մակդիրը: Մէկ խօսքով «հայ գաղթական»ը կոչուեցաւ «Նանսէնեան հպատակ»:

Ժընեւի 1952ի պայմանագրութիւնը որոշ փոփոխութիւններ մտցուց գաղթականներու իրաւական դրութեան մէջ: Գաղթականական ազգային գրասենեակները փակուեցան: Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը իր հովանիին տակ առաւ ռուս եւ հայ գաղթականները, որոնց վրայ տարիներու ընթացքին աւելցեր էին բազմաթիւ ուրիշ երկիրներու գաղթականները: Անցագիրներու վրայէն ջնջուեցաւ Նանսէնի անունը: Ինքնութեան թուղթերուն վրայ Նանսէնեան դրոշմանիշ չի փակցուիր այլեւս:

Հակառակ այս բոլորին, Նանսէնի անունը ժողովրդականացած է եւ մարդիկ կը շարունակեն «Նանսէնեան» կոչել ամէնազգի «գաղթական»ները:

Ծնած էր 1861ին: Ամէն կողմ ոգեկոչեցին իր ծննդեան հարիւրամեակը:

Մենք ալ յուզումով եւ երախտագիտութեամբ պիտի յիշենք միշտ իր անունը:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱԹԱՆԿԱ

ԱՆԽՆԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՄԱԿ-Ը ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՄԸ ՎՐԱՅ ԿՐԱԿ ԲԱՑԱՒ

Անխնայ կռիւները կը շարունակուին Էլիզապէթվիլի մէջ ուր Քաթանկացիները արդէն 120 մեռեալ ունին: Չոմպէ Էլիզապէթվիլ վերադարձաւ եւ անմիջապէս կոչ մը ըրաւ Ափրիկէի եւ Եւրոպայի ժողովուրդներուն որպէսզի փրկեն «վըտանգուած Քաթանկայի հետ աշխարհի ազատութիւնը»: «Այսօր, չեշտեց Մօյիզ Չոմպէ, Ամերիկան է որ սպաննելով Քաթանկան, կը սպաննէ ազատութիւնը: Բայց տեղ կա՞յ արդեօք ազատութեան համար: Ափրիկէի ժողովուրդնե՛ր, ափրիկեան համախոհութիւնը կը ստիպէ ձեզի որ վայրկեան մը խորհիք ափրիկեան այն արիւնին վրայ որ կը հոսի Ամերիկացիներուն վճարած հնդիկ վարձկաններու գնդակներուն տակ: Ափրիկէի ժողովուրդներ, Միացեալ Նահանգները վըճարելով ՄԱԿը նախընթաց մը կը ստեղծեն որ օր մը, կրնան ձեզի դէմ օգտագործել: Այս մարդիկը միայն իրենց շահը գիտեն եւ բոլոր զէնքերը կը գործածեն, նոյնիսկ ամէնէն անմարդկայինները որպէսզի օր մը մեր բոլոր հարստութիւններուն տիրանան»:

Չոմպէ որ կորսնցուցած է իր ժպիտը, աւելցուցած է լրագրողներու հասցէին թէ եթէ ժամանակ ունին թող երթան Ս. Յովհաննէս եկեղեցին, Ս. Պոնիֆակիոս դպրոցը եւ հոն տեսնեն թէ, ՄԱԿի խողովակով, ինչ է այն պատերազմը զոր Ամերիկա կ'ընէ Քաթանկա:

Արդարեւ վայրագութիւնները սեւերուն յատուկ չեն: Կարելի է պարզապէս ըսել թէ անոնք աւելի «նախնական» միջոցներ կը գործածեն, մինչ քաղաքակրթուած կոչուած աշխարհը աւելի «նրբաճաշակ է»: Իշխան Լէոփոլտվիլի հիւանդանոցը, օրինակ, ամբողջ գիշերը ՄԱԿի ուժերուն հրասանդերներուն (մորթիէ) կրակին տակ եղած է եւ սարսափած ու վիրաւոր հիւանդները փորձած են փախչիլ: Հիւանդանոցին տնօրէնը ըսած է թէ ՄԱԿի մարդիկը կէնկսթըրներ են:

Արեւմտեան կողմն աշխարհի, Անգլիա, Պելժիա եւ Ֆրանսա դժգոհ են ՄԱԿի այս գործողութենէն, Անգլիացիները ցաւ ի սիրտ, ստիպուեցան սակայն 24 ռումբ տրամադրել ՄԱԿի ՖանՊեռանեռուն: Հրապարակային ընոյթ չտալու համար իրենց տարակարծութեան:

Խորհ. Միութիւնը, անշուշտ շատ գոհ է, իր հացին է որ իւղ կը քսուի, քանի մը օր է: Մոսկուայի ձայնասփիւռը յայտարարեց նոյնիսկ թէ կատարեալ համաձայնութիւն կայ Արեւմուտքի եւ Չոմպէի միջեւ:

Պելժիոյ Արտաքին Նախարարը՝ Սփաք երկու հեռագիրներ ղրկեց Ու Թանի (ՄԱԿի ընդհ. քարտուղարը) ուր թարգմանը կը հանդիսանայ Պելժիոյ ժողովուրդին զայրոյթին եւ կոչ կ'ընէ որ յարգուի Ժընեւի պայմանագրութիւնը: Սփաք կը շեշտէ նաեւ թէ Քաթանկայի ներկայ գործողութեանց տարողութիւնը Ու. Թանի իրաւասութեանց սահմանը կ'անցնի:

Ֆրանսան կ'ուզէ «անուշի կապել»: Պաշտօնական յայտարարութեամբ մը կը շեշտէ Ֆրանսայի վերապահութիւնը ՄԱԿի գործունէութեան հանդէպ: Ֆրանսացիները պատրաստ են նաեւ միջնորդի դեր խաղալ խաղաղ լուծումի մը յանգելու համար այս ցաւոտ խնդրին մէջ:

ՀԱՅԸ ԿԸ ԹԱՓԱՌԻ...
ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ԱԼ ՀԵՏԸ

ԽՄԲ.— Նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ ծանօթութիւնները Լակոսի մասին, մինչեւ ուր հասած է Հայկական Սփիւռքը, (Լակոսը մայրաքաղաքն է բրիտանական Նիժերիային, հաստատուած՝ կղզեակի մը վրայ, Օկինի գետաբերանը, որ լակին մը կը ձեւացնէ, ադկէ՝ իր անունը:

Ի՜նչ այլազան նորութիւններով աշխարհ մըն է Ափրիկէի այս երկիրը: Այլազան՝ իր ժողովուրդին ցեղային, ֆիզիքական մասնայատկութիւններովը, բարքերովը, նիստ ու կացովը, կրօնքովը, մանաւանդ շատ դիւրութեամբ զաւակ բերելու եւ զանոնք մեծցնելու եղանակովը: Իր հողին արտադրութիւններովը, — դարաւոր ու խիտ ծառեր իրենց մութ կանանչ եւ հովահարի նման տարածուն ճիւղերով ու տերեւներով, կամ բարձրասըլաց, ուղղահայեաց ցօղունով: Արմաւենիներ, ինդկընկուզենիներ (քոքոքիէ), զմայլելի փունջեր կազմած իրենց գագաթը: Մինչ ծաղիկներ՝ հրաշալի գոյներով, թուփեր՝ չնորհալի ձեւերով, կախարդական այլազանութիւն մը կ'աւելցնեն տեսարանին: Կլիման եւս տարբեր, — գոյութիւն չունին զանազան եղանակներ: Խոնաւ տաքութիւն մը միշտ փակած կը մնայ մարմինիդ ... անախորժօրէն:

Այստեղ ապրողը ամէն կերպով կը զգայ թէ կ'ապրի տարբեր աշխարհի մը մէջ:

Ի՜նչ է զաղտնիքը հողին, որ ծնունդ կուտայ այլազան ժողովուրդներու, ցեղերու եւ զանոնք սնուցանող բուսականութեան: Պէտք է աւելցնել թէ մա՛րդն է առաւելապէս, որ կը կրէ այդ ազդեցութիւնը՝ գոյնի խոր փոփոխութեամբ, նաեւ բնախօսական որոշ տարբերութեամբ:

Մենք հաստատուած ենք պզնկալոյի մը մէջ (տաղաւար), բոլոր յարմարութիւններով: Սեւ մը, քիչ մը ճերմկած մազերով, կը ծառայէ մեզի: Այս սեւը, իր բարի եւ տխուր աչքերով, ինծի կը յիշեցնէ վիպական հերոս մը, Ընքըլ Թոմի տնակը գիրքին, զոր կարդացած եմ երիտասարդութեանս օրերուն: Հաճելի է մեր ապրած թաղը, ուր Եւրոպացիներ միայն կը բնակին, բոլորին մօտ՝ սեւեր իբրեւ միայն ծառայ: Լակոսէն հեռու ենք վեց քիլոմեթր:

Լակոսը հետաքրքրական ոչինչ ունի, քաղաք մըն է տգեղ եւ անհրապոյր՝ իբր չըռնող շէնքերու տարօրինակ ճարտարապետական ոճովը: Պտտելու տեղ չկայ: Արդէն Եւրոպացին պտտելու չ'երթար ոտքով: Կառքը եւ պայուսակը կ'առնէ կ'երթայ խանութները, ուր եւրոպական զանազան երկիրներէ բերուած ապրանքները կը մրցին ամերիկեան ապրանքներուն հետ: Ամէն տեսակ ուտելիք կայ, բայց սուղ է կեանքը, որովհետեւ ամէն բան կը ներածուի, բացի պտուղներէն:

Ու կը տարուիս խորհելու թէ այսքան յետամնաց երկիրներ, ուր ապրելակերպը ոչ մէկ յեղաշրջում կրած է դարերու ընթացքին, այսօր տիրացած են անկախութեան, մինչ անդին հայ ժողովուրդը, քանի մը հազարամեակ պատմութեան ու քաղաքակրթութեան տէր, կը թափառի երկրէ երկիր մինչեւ ... Նիժերիա:

Հոս հանդիպեցանք քանի մը հայ ընտանիքներու, որոնք լաւ դիրքի տիրացած են: Հետաքրքրական է իւրաքանչիւրին կեանքի պատմութիւնը, որ հայ ժողովուրդին պատմութիւնն է: Բոլորը, օտարութեան մէջ, ազգայնօրէն կորուստի դառնութիւնն վրայ:

Լակոսի այս խաղաղ կեանքին մէջ, քիթս խրած եմ... Հայոց պատմութեան մէջ: Զարմանալի բան: Ո՞վ կը մէջ գիս, ինչո՞ւ այս պրպտումները, նաեւ յոգնութիւնը, ժամերս անցընելու համար մեր ժողովուրդին խռովայոյզ պատմութեան մէջ, երբ բազմաթիւ այլ գիրքեր կրնային ծառայել զբաղցմանս, հաճելի դարձնել օրերս: Ժառանգական երեւոյթ մըն է թերեւս: Մեր էութեան հետ ժառանգած ենք, երեւի, այս ուժեղ զգացումը, որ մեզ անտարբեր կը դարձնէ հանդէպ շրջապատին՝ սեւեռելով մեր դիմադրական ոգին: Մեզմէ իւրաքանչիւրը, սակայն, մեր հոգեկան աշխարհին բազմապիսի ու բարդ ծալքերուն մէջ, մեր եղբայրներուն հետ, ոմանք խենթ, ոմանք ալ խելօք, մեր տառապանքներուն հետ, ոմանք թեթեւ, ոմանք խոր, կը պահէ յոյս մը աւելի լաւ պայմաններու, աւելի լաւ կեանքի:

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԽԱՆՏԱՆԵԱՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ մէջ մէկ օրուան մէջ 32 մեռեալ եւ 28 վիրաւորներ կան: Ատելութեան մթնոլորտ մը կը տիրէ եւ համայնքներու բախումները կը բազմանան: Ալժ. Ազատ. Ճակատի ծպտուած անդամներ կեցուցած են օթօպիւս մը, իջեցուցած են բոլոր ճամբորդները, մէկ կողմ շարած են Եւրոպացիները եւ քանի մը մահմետականները եւ կրակ բացած բոլորին վրայ: 19 ճամբորդներ սպաննուած են այս ձեւով: Կիյոթվիլի մէջ, երբ ոստիկաններ կեցուցած են կառք մը, սոր մէջը գտնուող երեք Եւրոպացիները փոխանակ իրենց թուղթերը ներկայացնելու, կրակ բացած են: Հոս ալ մեռեալ եւ վիրաւորներ կան:

ԳԱՆԱՅԻ բանակի դէմ տարած պայքարին առընչութեամբ կառավարութիւնը դիմեց Ազգ. Ժողովին որ վերցնէ Լը Փենի խորհրդարանական անձեռնմխելիութիւնը:

ՌԸՍՔ, Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարարը մամուլի ասուլիս մը տուաւ եւ շեշտեց թէ արեւմտեան տարակարծութիւնները պէտք չէ մոռցնել տան Արեւմուտք - Մոսկուա տարակարծութիւնները:

ԹԱՆԿԱՆԻՔԱ սեւ դրօշ մը պարզելով Ափրիկէի բարձրագոյն գագաթին վրայ (Քիլիմանճարօ) Ափրիկէի 28րդ անկախ պետութիւնը դարձաւ Դեկտեմբեր 9ին: 9 միլիոնի կը հասնի այս նախկին անգլիական գաղթավայրին բնակչութեան թիւը: 936.300 քառակուսի քիլոմեթր տարածութիւն ունի եւ 22.000 Եւրոպացի բնակիչ:

ԳԵՐԱԳՈՅՆ Խորհուրդի նստաշրջանը վերջ գտաւ առջի օր: 1962ի պիւտճէն վաւերացուեցաւ ինչպէս նաեւ Կոսիկինի տնտեսական ծրագիրները:

ԿԱՌՔԵՐՈՒ Ռընօ գործատունը ամերիկեան ռամպլըր կառքեր պիտի շինէ Պելժիոյ մէջ:

ԻՐԱՔԻ նոր սահմանադրութիւնը պիտի հռչակուի Յունուար 6ին՝ բանակի տօնին օրը:

ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴՈՊԵՏՅԱՆ
ԵՒ ՊԱՏՍՊԱՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Վարդ Վարդապետ Պատմագիր Ասիոյ

MENS SANA IN CORPORE SANO

Գիրք՝ ԵՂՈՒԿԻՆ ԼՍԱՒՈՒՆՑ

ԳԼՈՒԽ Ը.

Ընթերցողը գիտէ, որ Վարդանի հետ միասին Ներսէս Բագրեւանդցի եպիսկոպոսն ալ Հայոց աշխարհէն աքսորուած էր Հռոմայեցւոց կայսրութեան մէջ։ Ներսէս Բագրեւանդցի եպիսկոպոսը, որ Ներսէս Մեծ կոչուած է պատմութեան մէջ, Հայոց Թագաւոր Տրդատ Գ.-ի (287-330) ազգական էր։ Ան Հայոց Լուսաւորչի թոռնիկն էր։ Ներսէս Մեծ իր հօրմէն՝ Ներսէս Ա. Պարթեւ Հայոց Կաթողիկոսէն, որ Գրիգոր Լուսաւորչի որդին էր, ուսած էր Հայոց մէջ։ Ներսէս Մեծ Հայոց Կաթողիկոս եղած էր 342-373 թուականներուն։ Ան Հայոց Եկեղեցւոյ մէջ մեծ գործ մը կատարած էր։ Ան Հայոց Եկեղեցւոյ մէջ ստեղծած էր Վանական կեանքը։ Ան հիմնած էր Հայոց մէջ Վանքերը։ Ան Հայոց Եկեղեցւոյ մէջ հաստատած էր Վանական կեանքը։ Ան Հայոց Եկեղեցւոյ մէջ հաստատած էր Վանական կեանքը։

Ներսէս Մեծ Հայոց Կաթողիկոսն էր, երբ Հայոց Թագաւոր Տրդատ Գ.-ի (287-330) հրամանով քրիստոնեայ դարձան Հայոց ժողովուրդը։ Ներսէս Մեծ Հայոց Կաթողիկոսն էր, երբ Հայոց Թագաւոր Տրդատ Գ.-ի (287-330) հրամանով քրիստոնեայ դարձան Հայոց ժողովուրդը։

ՇՈՒՏ ԵՒ ՀԱՐՍՏԱՑՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇՈՒՐՋ

(ԱՌԱՋ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ)

ՊՐՈՒՍԱ

ՊՈՒՐԱՆ ՎԱՃԱՌՔԻ

Նոյն դիպուածով ալ մի ուրիշ պատմութիւն մը հիշենք, որ աւելի ծանր է, քան նախորդը։ Ան ալ կատարուած է Պոլսոյ մէջ։

18 ...

Ս. Ք. Երուսալէմ։

— Ինչ է ատ... ինչ ինձ համար ...

— Ինչ է ատ... ինչ է ատ... ինչ ինձ համար ... ըսելու է, որ ես ալ ինչ մը ունիմ ըսելիք։ Ես ալ ինչ մը ունիմ ըսելիք։ Ես ալ ինչ մը ունիմ ըսելիք։

ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Աննիկ Պագըրճեան, աղջիկը Արմենուհի եւ Պագըրճեան եղբարք կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի 17 Դեկտեմբեր, Կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն, հօր եւ եղբօր՝

ԱՐՇԱԿ ՊԱԳԸՐՃԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Պագըրճեան, Տէր Գալուստեան գերդաստաններու համայն ննջեցելոց հոգւոյն ի յիշատակ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները:

ՆՈՒԷՐ

Տարաբախտ Գրիգոր Գոստիկեանի յի-շատակին, փոխան ծաղկեպսակի Լիլա-յէն, Գալֆայեան ընտանիքը յիսուն Ն. Ֆ. կը նուիրէ Ս. Թէհլիրեան սրահին: (Ստանալ «Յառաջ»էն):

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տարօնցի Տէր եւ Տիկին Եղիա Մելքոնեան իրենց մեծ հայրենա-կից Գասպար Շեխիկեանի *քաղցր յիշա-տակին 25 Ն. Ֆ. կը նուիրեն Թէհլիրեան սրահին: (Ստանալ «Յառաջ»էն), եւ 25 Ն. Ֆ. «Յառաջ»ի բարգաւաճման:*

×

Մոնփէլիէէն Այրի Տիկին Արաքսի Նա-ճարեան, իր ամուսնոյն Խորէն Նաճար-եանի մահուան տարելիցին առթիւ կը նը-ւիրէ յիսուն Ն. Ֆ. Ս. Թէհլիրեան սրա-հին: Նաեւ նոյն առթիւ Սարգիս եւ Նը-ւարդ Փափազեան իրենց մօր Այրի Տիկին Մաքրուհի Փափազեանի մահուան երկ-րորդ տարելիցին առթիւ կը նուիրեն 50 Ն. Ֆ. Մոնմորանսիի ծերանոցին:

×

Ֆ. Կ. Խաչի ընկերուհիները իրենց նա-խագահուհիին ողբացեալ Սաթենիկ Տէր-Դաւթեանի մահուան քառասունքին առ-թիւ յիսուն Ն. Ֆ. կը նուիրէ Շաւիլի դպրոցին:

×

Այրի Տիկին Վարդանոֆ փոխան հոգե-հանգիստի իր ամուսնոյն՝ Վահրամ Վար-դանոֆի մահուան քառասունքին առթիւ 50ական Ն. Ֆ. կը նուիրէ Կարմիր եւ Կապոյտ Խաչերու օգափոխութեան կա-յաններուն: (Ստանալ Յառաջէն):

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՄԱՅԻՍ 12ԻՆ
ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ

Տարօնի ժողովրդական երգերու ունկընդրութիւն:

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆԻ

կողմէ:

FOURRURES
Roger YOPIAN
PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION
84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —
Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Շաւիլի վարչութիւնը ցա-ւակցութիւն կը յայտնէ ընկերուհի Լին-տա Աբելեանի իր հօրեղբօրորդիին Պ. Խոլազեանի մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցած է Պրազիլի մէջ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՎԻԷՆ.— Տէր եւ Տիկին Գաբրիէլ Գի-նոսեան, զաւակները եւ ընտանեկան բո-լոր պարագաները իրենց խորին շնորհա-կալութիւնները կը յայտնեն բոլոր ա-նոնց, որոնք անձամբ, նամակով եւ ծաղ-կեպսակով մասնակցեցան իրենց անհուն վշտին՝ դեռատի ԱՐՄԷՆՈՒՀԻ ԳԻՆՈՍ-ԵԱՆԻ (18 տարեկան, արկածի զոհ) անա-կընկալ եւ ողբալի մահուան առ-թիւ:

×

Պօմոնի եւ շրջակայքի Թաղականու-թիւնս յիսուն Ն. Ֆ. շնորհակալութեամբ ստացած է Պէլֆորաբնակ Տիկին Թագու-հի Տէր Եղեայեանէ, եկեղեցիիս պայ-ծառութեան համար: Թաղականութիւնս առ ի երախտագիտութիւն Տէր ողորմեա-յի արարողութիւն կատարել տուաւ ի յի-շատակ իր զաւակին Հրայրի: Տիկին Ա-զատի եւ Վարդանոյշ Նազարեանի, ինչ-պէս նաեւ իր գերդաստանի հին եւ նոր բոլոր ննջեցեալներուն եւ նահատակնե-րուն հոգւոց ի յիշատակ:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին:

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սե-րունդի անդամները եւ երէց ու երիտա-սարդ համակիրներ:

ՆԻՍԻ ԿՐՕՆ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

Վարչութեանս պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած ըլլալով, պիտի ձեռնար-կուի նոր ընտրութեան: Առ այդ կը խնդ-րուի շրջանիս բոլոր ազգայիններէն մին-չեւ տարեգլուխ *անդամագրուիլ Ընկե-րակցութեանս եւ կամ վերանորոգել ի-րենց անդամագրութիւնը, դիմելով Եկե-ղեցւոյ Բանկալը եւ կամ վարչութեան անդամներուն, ստանալով համապատաս-խան ընկալագիր:*

Անդամագրութիւնները պիտի դադրեց-ուին տարեգլխուն ճշդելու եւ կազմելու համար ամբողջական ցանկը յառաջիկայ Ընդհ. Ժողովի ընտրող եւ ընտրելի ան-դամներուն եւ կատարելու համար ընտ-րութիւն համաձայն Ընկերակցութեան Մայր-Կանոնագրի տրամադրութեանց:

Կը խնդրուի անդամագրութեան ընկա-լագրով ներկայանալ Ընդհ. Ժողովին, ո-րուն թուականը պիտի ծանուցուի ատե-նին:

Բոլոր այն ազգայինները որոնք կը փա-փաքին թեկնածու ներկայանալ վարչա-կան ընտրութեանց, կը հրաւիրուին ի-րենց թեկնածութիւնը տեղեկացնել Դի-ւանիս:

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
ՆԻՍԻ ԿՐՕՆ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԾԱԽՈՒ Է

Փավիյեոն մը, երեք սենեակ, մեծ խո-հանոց, բակին մէջը հանկառ, *ամէն յար-մարութիւն* (թու – քոնֆոռ):

Դիմել ՄՈՌԻՋԻ, 18, Րիւ տէ Պլէօէ, *ԱԼՖՈՐՎԻԼ: Հեռաձայն* Անթրփօ 51-66:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ճերմակեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տարագճեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Յ. Արապ-եան, Տէր եւ Տիկին Սաղաթէլեան, Տէր եւ Տիկին Լիւլէճեան, Գրիգոր, Թագւոր եւ Բարսեղ Պաղտասարեան ընտանիքնե-րը, Պետրոսեան, Սթամեան եւ Ինճէեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք իրենց ներ-կայութեամբ, հեռագրով կամ նամակով մասնակից եղան իրենց սուգին, իրենց մօր, քրոջ, մեծ մօր եւ ազգականին՝

ՎԱՍԻԼՈՒՀԻ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆԻ

մահուան առթիւ:

Réveillon DU Nor Séround

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24ԻՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Շրջ. վարչութիւնը միջ-մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանի մասնաճիւղերու ընկերու-հիները, այս Երկուշաբթի, ժամը 15ին, Մշակոյթի Տան սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ
Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի
Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան
Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961
Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս
SALLE VOLTAIRE ի մէջ
Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ
Monsieur BLEUSE ի
Մասնակցութեամբ **ROSY ARMEN** ի
Jean-Claude Pelletier et son Quartett
ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**
ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**
ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ
Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—
CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
1962 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ:
Ճոխ բովանդակութեամբ եւ ընտիր նկարներով:
ՓԱՐԻԶԻ համար դիմել Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան, Հրանտ-Սամուէլ գրատունը, եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:
ՄԱՐՍԷՅԼ
PHOTO - REX, 2 Rue Bernard du Bois

MORY et Cie
ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ:
Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք Խորհրդ. Միութիւն:
Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—
10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e
(PRÈS DE LA GARE DU NORD)
Téléphone : TRU. 27-70

ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԷԼՎԱ ԹԱՀԻՆ
ԼՈՔՈՒՄ ՇԱՐՈՑ
Սուսամ – (ՌՈՃԻԿ)
ՀԷԼՎԱ ՎԱՐԴԷՍՆՈՅՇ
LE BOSPHORE MARQUE DÉPOSÉE
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA · CHOCO-LOC
Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin/Marseille (2ème)

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազդերու համար են, չորրորդ էջը:
Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է:
Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել վարչութեան:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

MARDI 12 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9277 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5078

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՏԸ ԿՈԼ - ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Երկու ղեկավարներու հանդիպումէն ետք հրատարակուած զեկոյցը կը յայտնէ թէ խօսակցութիւններ տեղի ունեցած են Շաբաթ առտու եւ կէսօրէն ետք եւ վերջ գտած են ժողովով մը որուն մասնակցած են Տըպրէ եւ երկու Արտաքին Նախարարները: «Երկու երկիրներուն հասարակաց շահին վերաբերող միջազգային հարցերը եւ ի մասնաւորի Պերլինի հարցը խոր ուսումնասիրութեան առարկայ դարձան: Նկատի առնուեցաւ թէ համաձայնութիւն կայ ձեռք ձգուելիք նպատակներուն համար եւ դաշնակիցներուն միջեւ համախոհութիւնը պահպանելու տրամադրութեամբ: Միւս կողմէ, այն հարցերը որոնք Եւրոպայի միութեան կը վերաբերին վէճի նիւթ դարձան: Այս խօսակցութիւնները թոյլ տուին, որ այն եզրակացութեան հասնին թէ տեսակէտի ամբողջական նոյնութիւն կայ այս հարցերուն շուրջ» կ'ըսէ զեկոյցը:

Նախագահ տը Կոլ, Շաբաթ առաւօտ ժամը 10·38ին կը դիմաւորէր Ատընաուըրը: Հակառակ անոր որ պետական ղեկավար մը չէր դիմաւորեր վարչապետ մը, բայց տը Կոլ արհամարհելով փրոթոքոլը այս ձեւով ուզած էր ցոյց տալ բարեկամական վերաբերմունք մը հանդէպ ծերունազարդ վարչապետին: Առաջին գլուխ գլխի տեսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ Էլիզէի մէջ, ճաշէն առաջ, երկրորդ մը՝ ժամը 16ին: Ժամ մը ետք շըրջանակը կ'ընդլայնէր և խօսակցութիւններուն կը մասնակցէին նախարարներ եւ Ֆրանսայի նախարարապետը:

Ընդհանուր ձեւով եւ լակոնական զեկոյցով մը որ շատ բան չըսեր, կը թուի թէ այս հանդիպումը ապարդիւն անցած է: Ծանօթ է որ երկու Եւրոպացիները (Ատընաուըր, տը Կոլ) դէմ են սպառնալիքի տակ բանակցելու Մոսկուայի հետ եւ վերջերս Քենըտի եւ Մաքմիլըն փորձեցին համոզել իրենց երկու դաշնակիցները (Քենըտին Ատընաուըրը, մինչ Մաքմիլըն տը Կոլով կը զբաղէր): Մնաց որ մինչ Ատընաուըր եւ տը Կոլ կը պատրաստուէին մտքերու փոխանակութեան, Խրուշչեւ կը յայտարարէր թէ բանակցութիւններ, եթէ ըլլան, պէտք չէ սահմանափակուին Պերլինի հարցին, այլ՝ ընդգրկեն բովանդակ գերմանական հարցը: Նոյն ատեն Ատընաուըր կը բացատրէր տը Կոլի թէ պէտք է բանակցիլ Ռուսերուն հետ միայն Պերլինի շուրջ: Գերմանիոյ վարչապետը ըսաւ նաեւ թէ եթէ տակաւին սպասուի, ինչպէս Ֆրանսացիք կը փափաքին, այն ատեն բռնի ուժի նոր գործողութիւն մը կրնայ պատահիլ Պերլինի համար: Այս տեսակէտին դէմ, տը Կոլ կ'ըսէ թէ ինչ ալ ըլլայ տագնապալի ժամերու առաջքը չառնուիր բանակցութեան մէջ խրելով, մանաւանդ որ այդ բանակցութիւնը շատ հաւանաբար ձախողի եթէ հարկ եղածին չափ պատրաստուած չըլլայ: Կէտ մը սակայն, ուր Նախագահ եւ վարչապետ համաձայն գտնըւած են, այն է Գերմանիոյ նախկին մայրաքաղաքին համար չորսերու կանոնադրի մը գոյութիւնը որուն ճանաչումը պէտք է նախապայմանը ըլլայ որեւէ բանակցութեան:

Այս խօսակցութեանց ընթացքին անշուշտ չահեկան եղած է տեղեկանալ Խըրուշչեւի այն յայտարարութեանց որոնց ակնարկեցինք քիչ վերը: Ամէն պարագայի մէջ, Ատընաուըր եւ տը Կոլ որոշում մը տալու պատճառ չունէին, պէտք էր միայն որ համաձայնէին սկզբունքի մը շուրջ՝ այն էր չարունակել Մոսկուայի մտքերը չօշափել: Պէտք չէ անշուշտ մոռնալ թէ Քենըտի, ընդհակառակն, արագ բանակցութեան կողմնակից է:

ՔԱԹԱՆԿԱ

ՇՓՈԹ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Քաթանքացիները վստահ են թէ պիտի յաղթեն բայց մէկ բան յստակ է թէ Քաթանկայի վիճակը բնաւ յստակ չէ:

Գիշեր - ցերեկ ռումբի եւ զէնքի ձայն: Քաթանքացիները կը շարունակեն շատ ճկուն կեռիլլա մը եւ կը գրէ Ֆիկառոյի թղթակիցը, միշտ կացութեան տէր կը մնան որովհետեւ ՄԱԿի ուժերը գաղափար իսկ չունին պատերազմի նման ձեւի մը:

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղարը՝ Թան չեշտեց, հակառակ ստացած քննադատութեանց թէ մինչեւ ծայրը պիտի շարունակէ կռիւը: Ճշդեց սակայն թէ այս գործողութեանց նպատակը չէ քաղաքական լուծում մը յանգիլ Քաթանքական հարցին համար, այլ պարզապէս թոյլ տալ որ ՄԱԿի ուժերը ազատօրէն շարժին եւ կարգն ու կանոնը հաստատեն:

Մատաքասկարի նախագահը՝ Ցիրանն յայտարարեց մամուլին թէ ինչ որ կ'անցնի կը դառնայ Քաթանկայի մէջ, ամօթ է ՄԱԿի համար: Դատապարտեց նաեւ արեւմտեան կարգ մը պետութիւններ որոնք զէնք եւ ռումբ կը հայթայթեն ՄԱԿին, որպէսզի ճզմէ Քաթանկացի պըղտիկ ժողովուրդը: Այս ձեւով եզրակացուց Ցիրանն, միջամտած կ'ըլլան կռիւին:

Պելժիոյ մէջ մթնոլորտը շատ լարուած է եւ Արտաքին նախարար Սփաք խիստ ազդարարութիւն մը ըրած է Ու. Թանի ուր կը պահանջէ որ ՄԱԿի քարտուղարը հրապարակէ «քաթանկական յարձակողականի նախագիծը»: Ու. Թան շատ խիստ պատասխան մը տուած էր արդէն Պելժիոյ առաջին բողոքներուն: Վստահ էր թէ կը յարգէ ժընեւի պայմանագրութիւնները եւ ինքզինքը կ'արդարացնէր աւելցնելով թէ «հաւաստի աղբիւրներէ» լուրեր ունի Հանքային Միութեան դէմ եւ ձեռք ձգած է «յարձակողականի մը նախագիծը»: Այս վերջինին հրատարակութիւնն է զոր Սփաք կը պահանջէ շեշտելով նաեւ թէ կինեւ, երախաներ ջարդել եւ հիւանդանոցներու վրայ յարձակիլը, «օրինաւոր պաշտպանութեան» մը սահմանները կ'անցնին:

ՄԱԿի դէմ ցոյցեր ալ եղած Պրիւսէլի մէջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱԼԺԷՐ չարժանկարի սրահներուն մէջ Պրիժիթ Պառտօ սուլոցներու արժանացաւ առջի օր: Ծանօթ է որ Պ. Պառտօ շատ գնահատուած քաջութիւնն ունեցած էր մերժելու հինգ միլիոնի գումարի մը վճարումը որ Գաղտնի Բանակի անունով ուզուած էր իրմէ: Ամէն պարագայի մէջ, Պրիժիթ Պառտօ նոր առիթ մը ունեցաւ իր վրայ խօսեցնել տալու, ամէն մարդ նոյնիսկ Լոնտոնի պահպանողական եւ աւանդապաշտ Թայմզը, որ սովորութիւն չունի պարապ նկատուած բաներով զբաղելու:

ԹՈՒՆՈՒԶԻ մէջ Պուրկիպա տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պեն Խետտայի հետ: Այս առթիւ յայտարարեցին թէ շատ գոհացուցիչ մտքերու փոխանակութիւն մը ունեցած են: «ԱՀԱԿ»ի ղեկավարը Գահիրէ մեկնեցաւ:

«ՈՉ ՈՔԻ կը սպառնամ, խաղաղութիւն կ'ուզեմ, բայց եթէ յարձակողները յամառին իրենց նպատակակէտին մէջ, պիտի ճզմուին» յայտարարեց Խրուշչեւ Ընկերակցական Համաշխարհային Դաշնակցութեան Ե. Համագումարին: Խորհրդային վարչապետը աւելցուց թէ Հարիւր մեկաթոնէն աւելի ուժով ռումբեր ունին:

ԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ Գերմանիոյ կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ Խորհրդարանին որ վաւերացնէ զինուորական ծառայութիւնը երկարաձգելու ծրագիրը (12էն 18 ամիսի):

ԳԱՂՏՆԻ ԲԱՆԱԿԻ դրօշը (սև և դեղին) երեք անգամ պարզուած է Փարիզի Թաղապետութեան շէնքին վրայ, առջի օր: Միւս կողմէ, Կի Մոլէ խօսելով Շեռ նահանգի ընկերվարականներուն շեշտեց թէ Գաղտնի Բանակի հեռանկարն է Ֆաշիզմ հաստատել Ֆրանսայի մէջ:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Լենինկրատի թանգարանին դիւաններուն մէջ գծագրութիւն մը գտնուած է որ Լէոնարտօ Տա Վինչիի ստորագրութիւնը կը կրէ: Կը կարծուի թէ արուեստագէտին մէկ կորսուած գործին (Անղիարիի ճակատամարտը) նախագիծն է:

ՖՐԱՆՍԱ եւ Սպանիա հաւասար մնացին (1 - 1) ֆութպոլի իրենց մրցումին մէջ, Կիրակի օր Քոլոմպ 50·000 հանդիսատեսներու առջեւ:

ԳԱՀԻՐԷԷՆ ստացուած լուրերու համաձայն Ֆրանսացի ամբաստանեալները պիտի դատուին Յունուար 15ին:

ՊԱՊԻՆ վերջին կոնդակը «Էթեռնա Տէի Սափիէնսա» որ հրատարակուեցաւ առջի օր Ս. Մեծն Լեւոնի հազարհինգհարիւրամեակին առթիւ կը ձգտի գլխաւորաբար միութիւն քարոզել ոչ - կաթողիկէ համայնքներուն, յիշեցնելով թէ քրիստոնեաներու միութիւնը կրնայ կատարուիլ միայն աւետարանին ու խօսքին հիման վրայ՝ մէկ հօտ մէկ հովիւի իշխանութեան ներքեւ:

ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ խզեց իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Ալպանիոյ հետ:

ԱՅԽՄԱՆԻ դատավարութիւնը վերսկըսաւ Երկուշաբթի: Եթէ մահուան դատապարտուի, մահապատիժը օտար մը պիտի գործադրէ որովհետեւ Իսրայէլի մէջ դահիճ չկայ,

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Պերլինի ոստիկանները ուսանող մը սպաննեցին «Ամօթի Պատին վրայ» ինչպէս կը կոչուին Պերլինները բաժնող չինական պարիսպները:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ նոր հրամանագիրներ հանուեցան Սալանի եւ Գաղտնի Բանակի տասը ուրիշ ղեկավարներու դէմ: Սալան արդէն մահուան դատապարտուած է, ի բացակայութեան:

ՂԱՆԱՅԻ նախագահը՝ Ն'Քրումահ կ'ուզէ մաքրագործել «արհամարհելի առնէտները» զորս կը հալածէ արդէն քանի մը ամիսէ:

ՏԸՊՐԷ ճառ մը խօսեցաւ Բազմարուեստի վարժարանին (Փոլիթեքնիք) աշակերտներուն եւ Պատուոյ Լեգէոնի հրամանատար կարգեց, այս առթիւ, դասախօսը՝ Լըփրէն - Ռէնկէ:

ԱԼԺ. ԱԶԱՏ ծակատի ահաբեկչական արարքները մէկ շաբթուան մէջ, 78 մեռեալ եւ 93 վիրաւոր ըրին:

ՌՈՏԷԶԻՈՅ մէջ, ընդդիմութիւնը օրէնքէ դուրս հռչակուեցաւ:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ մէջ ձերբակալուեցաւ Քուպայի տեղեկատուութեան գործակալութեան «Փրէնսա Լաթինայի» պետը որ արձանագրուած չէր իբրև օտար գործակալ Արդարութեան Նախարարութեան մօտ:

Օրէ Օր

Կ'ԱՐՏԱՏՊԵՆՔ

—o—

Պէյրութի «Զարթօնք» օրաթերթէն, այսինքն ռամկավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթէն կ'արտատպենք խմբագրական հետեւեալ գրութիւնը.—

« Զգայացունց եւ չափազանց ողբերգական են լուրերը, որոնք կը բխին Երեւանէն եւ որոնք կը վերաբերին Աղասի Խանջեանի անարգ սպանութեան եւ 1939-ին Հայաստանի մէջ կատարուած մաքրագործումներուն, ձեռամբ Բերիայի եւ Մալենկովի: Յայտնութիւնները կը կատարուին Սով. Հայաստանի Կոմկուսի առաջին քարտուղար Զարոբեանի եւ կարգ մը այլ անձնաւորութեանց, ինչպէս նաեւ սովետահայ թերթերու կողմէ: Ողբացեալ Աղասի Խանջեանի սպանութեան պարագաներուն մասին տեղեկութիւններ հայթայթած է Զարոբեանը, իսկ Հրաչեայ Յովհաննիսեան յօդուածի մը մէջ կը նշէ.— « Համագումարում ընկեր Շելեպինի ելոյթից մենք իմացանք, որ սրիկայ եւ ճիւաղ, այժմ արդէն հողմացրիւ արուած Բերիան իր առանձնասենեակում բարբարոսի պէս սպանել է Կոմունիստական պարտիայի հաւատարիմ զինուոր Խանջեանին»: Անդին, սահմռկեցուցիչ յայտնութիւններ կատարուած են 1939ին եւ 1949ին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած անարդար ու վայրագ ձերբակալութիւններուն եւ մաքրագործումներուն մասին, զորս ղեկավարած են Բերիա ու Մալենկով:

Կ'արժէ անշուշտ, Հայաստանեան թերթերէ մանրամասնութիւններ քաղելէ ետք, անդրադառնալ այս մեծ ողբերգութեան, եւ կատարել անհրաժեշտ մեկնաբանութիւնը: Մինչ այդ, տեղին է նշել թէ այդ ոճրային արարքներու բոլոր պատասխանատուներէն պէտք է հաշիւ պահանջուի: Եթէ Բերիա, Բաղիրով, Ապակումով ու քանի մը ուրիշ պատասխանատուներ արդէն իսկ կրած են իրենց պատիժները, անդին ողջ են սակայն Մալենկովը եւ շարք մը ուրիշ վրացի, ազրպէյճանցի կամ այլ օգնականները Բերիայի ու Բաղիրովի: Զանոնք ամբաստանելն ու խօսքով դատապարտելը բաւական չեն, պէտք է դատի քաշուին եւ հաշիւ տան: Ստալինի արձաններուն հետ պէտք է փուլ գան նաեւ ստալինականութեան բոլոր ոճրամէտ գործակալները » (Զարթօնք, 19 Նոյեմբեր):

«Զարթօնք»ի այս գրութիւնը կ'արտատպէ նաեւ Պէյրութի Սփիւռք շաբաթաթերթը, երէկ՝ Ռամկավարներու ուղեկից, այսօր Ռամկավարներու ուղիէն... դուրս եկած: «Հրճուանքո՞վ կ'արտատըպենք, կ'ըսէ Սփիւռք, գրութիւնը որ կը պատկանի «Զարթօնք»ի խմբագրապետին գրչին:

Երբ Ռամկավարին գրածը կ'արտատպէ ոչ - ռամկավարը, եւ ոչ - ռամկավարին գրածը կ'արտատպէ Դաշնակցականը, կը մնայ պոռալ.— Աւետի՛ս, ահա ձեզի երազուած միասնականութիւնը, ցանկալի համաձայնութիւնը, հաշտուա՛ծ են կուսակցականները, սկսեր են արտատպել մէկը միւսին գրած խմբագրականները:

Համամի՛տ են, ուրեմն, բոլորը:

Նոյն բաները կ'ըսեն, նոյն մտածումները կ'արտայայտեն, նոյն զգացումներով կը շարժին:

Իրողութիւն մը կայ, սակայն:

Եթէ Յառաջ կ'արտատպէ Զարթօնքի գրութիւնը, իր ընդդիմախօսին գրածը չէ, ինքն իր գրածն է որ կ'արտատպէ: Արդարեւ, Յառաջ եւ իր ընկերները տարիներէ ի վեր կը գրէին ինչ որ Զարթօնք դեռ այսօ՛ր է միայն որ կը գրէ: Կը նըշանակէ թէ տարիներո՛վ ետ է մնացեր Զարթօնքը:

Ա՛խ, Զարթօնք, այս ի՞նչ զարթօնք է, ուշացած, քնաթաթախ ու... խղճալի, կրկնելու համար Դաշնակցականներուն խօսքը, մեր խօսքը:

ԱՐԱԶ

ՄԱՌԵՇԱԼ ՌՈՄԷԼ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻ ՏԱԿ, ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՄԸ ՄԷՋ, ՌՈՄԷԼ ԹՈՅՆ ԱՌՆԵԼՈՎ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՓՈՐՁԷ

Մօտաւորապէս քսան տարի առաջ, Ափրիկէի աւազուտներուն վրայ խիստ դըժուարին եւ ծանր պայմաններու տակ կռիւ մը տեղի կ'ունենար դաշնակիցներուն եւ մառեշալ Ռոմէլի «Ափրիկեան գունտ» կոչուած ուժերուն միջեւ: Այդ կռիւը ճակատագրական անդրադարձում մը պիտի ունենար պատերազմի վախճանին վրայ :

Հակառակորդ կողմերը տարակուսանքի մէջ էին, չէին գիտեր թէ, ի՞նչ ընթացք պիտի առնեն եւ ի՞նչ պայմաններու տակ պիտի վերջանան կռիւները, եւ ի՞նչ ողբերգական ճակատագիր վերապահուած է իրենց :

1943ին Ռոմէլ մուտք կը գործէ հիւսիսային Ափրիկէ: Շատ կանուխէն գիտէր թէ Քայթէլ եւ Եոտլ իր թշնամիներն էին, ըլլայ զինուորական գետնի վրայ, իբրեւ աստիճանաւոր, ըլլայ անհատապէս: Կէօրինկը կ'ատէր, բացարձակապէս վստահութիւն չունէր անոր վրայ :

Զօր. Շմունտ կանուխէն յիշեցուցած էր իրեն թէ, իր բռնած ընթացքը լաւ չէ դիտուած կուսակցութեան վերին մարմնոյ, ի մասնաւորի Պորմանի կողմէ, որ խորհրդաւոր ազդեցութիւն մը ունէր ղեկավարներուն վրայ :

Ռոմէլ բարեկամ չունէր վերի խաւի մարդոց մէջ, բացի Շմունտէն: Միակ բարձրաստիճան զինուորականն էր որ յաճախ ի նպաստ իրեն կ'արտայայտուէր: Ռոմէլ ուղղամիտ, պարզ եւ ազնիւ բնաւորութեամբ, կռիւներու մասնագէտ, հայրենասէր զինուորական մըն էր:

Էլ Ալամայնի կռիւներէն ետքն անգամ Ռոմէլ տակաւին համոզուած էր եւ կը հաւատար թէ ամէն չարիք Հիթլերի չըրջապատէն կուգար: Կ'ըսէր.— Եթէ Հիթլեր աղատի այս անպիտան մակաբոյծներէն, վստահ եմ թէ աւելի յստակ կը տեսնէ իրերը, աւելի լըջօրէն կը դատէ:

Եւրոպական ճակատներու ընդհ. հրամանատարութիւնը իրեն յանձնուելէ ետք, ստիպուեցաւ Գերմանիա վերադառնալ, հանդիպում մը ունենալու համար Հիթլերի հետ: Հոն անցուցած քանի մը շաբաթներու ընթացքին՝ երբ բաց աչքերով տեսաւ իրողութիւնները, փոխեց իր համոզումներն ու համակրանքը Հիթլերի հանդէպ: Նկատեց որ Հիթլեր Գերմանիոյ վերելքին համար աշխատող լայնախոհ մտածողութեամբ տոգորուած անկեղծ հայրենասէր մը չէր: Նախապաշարեալ, անձ անձնուէր գաղափարներով, կուրցած ու չփացած սկզբնական յաղթանակներով, երկիրը դէպի փլուզում կ'առաջնորդէր :

Ռոմէլ առաջին անգամ ըլլալով ականատես սպաներու բերանէն իմացաւ Լեհաստանի, Ռուսիոյ, Կեդր. Եւրոպայի գրաւեալ քաղաքներուն մէջ Կեսթափոյի եւ ԷՍ ԷՍներու կողմէ կատարուած վայրագութիւնները, ժամանակիր աշխատանքի, Հրեաներու ոչնչացման, Վարշաւայի կէթօներուն, կաղի տուներուն մէջ կատարուած չարչարանքները եւ փուռերու մէջ այրուած զոհերու պատմութիւնը :

Ռոմէլ առանց քաշուելու, բաց սիրտով խօսեցաւ Հիթլերի հետ, առաջարկեց Կէսթափոյի բոլոր գործակալները արձակել, ԷՍ ԷՍները օրինաւոր բանակներու մէջ ցրուել :

Հիթլեր համբերութեամբ մտիկ ըրաւ այս տարօրինակ մտքերն ու առաջարկները, բայց մաղաչափ անգամ չնեղեցաւ իր քաղաքականութենէն, ուրեմն կատարուած ոճիրներն ու ջարդերը մաս կը կազմէին իր դեած քաղաքականութեան :

Ռոմէլ այն եզրակացութեան յանգած էր թէ Հիթլերը պէտք է մեկուսացնել, հեռացնել իր խորհրդատուներէն, պահել զինքը առանց որեւէ հեղինակութեան, պարզ խորհրդանիշ դէմք մը: Բայց ի՞նչպէս ընել: Առանց որեւէ դրական միջոցներ ձեռք առնելու՝ անցաւ իր ստացած պաշտօնին գլուխը : Գնաց Իտալիա, յետոյ անցաւ Փրանսական ճակատ :

Մինչ դէպքերը այսպէս կ'ընթանային, անդին ուրիշ բարձրաստիճան պատասխանատու զինուորականներ ու պետական դէմքեր, Փարիզի զինուորական ընդհ. կառավարիչ Շթիւլփնակէլ, Ռոմէլի ընդհ. սպայակոյտի պետ Շփայտէլ, Շթութկարտի քաղաքապետը եւ ուրիշներ գուշակելով Գերմանիոյ պարտութեան մօտալուտ վախճանը, Ռոմէլին յայտնեցին իրենց մտավախութիւնները, խնդրեցին որ համոզէ Հիթլերը, միջոցներ ձեռք առնէ Դաշնակիցներուն հետ հաշտութեան եզր մը գտնելու համար :

Հիթլեր 1944 Փետրուարին Ռոմէլը կարգեց Ատլանտեանի ծովեզերեայ ամրութիւններու պաշտպանութեան ընդհ. հրամանատար, դաշնակիցներու կողմէ Ֆրանսայի եզերքներու վրայ կատարուած ցամաքահանումները կեցնելու պաշտօնով: Այս առթիւ ամբողջ մամուլը, անպերադանցելի մառեշալին մեծադիր նըկարները ցուցադրելէ ետք առաջին էջերուն վրայ, անգամ մըն ալ անոր գովքը հիւսեց, Դաշնակիցները եւ գերմանական բանակները իրենց ակնարկները կեդրոնացուցած էին Ռոմէլի վրայ :

Ռոմէլ այն համոզման եկած էր թէ Դաշնակիցներուն կողմէ կատարուած ցամաքահանումները կեցնելը անկարելի է: Թէ այս պայմաններուն տակ ապուշութիւն, խենթութիւն է պատերազմը շարունակել, երիտասարդները ոչնչացնել: Ամէն օր՝ որ կ'անցնի, քաղաք մը կ'արժէ մեզի, կ'ըսէր, Եւրոպայի մէջ համայնավարութեան տարածումը կ'արագացնենք: Եթէ հիւլէական ռումբ ունենայինք, պատերազմին ճակատագիրը ի նպաստ մեզի կրնար դասաւորուիլ, այն ժամանակ մեր պարտքն էր պատերազմը շարունակել :

Բայց, կ'աւելցնէր, այնքան ատեն որ ցամաքահանումներ տեղի չեն ունեցած, Հիթլերին անջատ՝ խաղաղութեան առաջարկ մը ներկայացնելը աւետաբեր է Գերմանիոյ համար :

Ուրիշ խօսքով ծրագրած էր, Դաշնակիցներուն կողմէ կատարուած եւ յաջողութեամբ պսակուած ցամաքահումի մը պարագային՝ Այզընհաուըրի եւ Մոնթկոմրիի մօտ խաղաղութեան առաջարկ մը ներկայացնել :

Ռոմէլ Յունիս 12ին կը տեղեկագրէ Հիթլերի թէ, կացութիւնը յուսահատական է եւ օրէ օր կը վատթարանայ, բանակը ծայր աստիճան դժուարութեանց մատնուած է: Կը նշէ դաշնակիցներու բացարձակ գերազանցութիւնը, ի մասնաւորի օդային ուժերու մարզին մէջ : Այս պայմաններուն տակ յոյս չունի որ կարենայ ճակատի եւ կեդրոնի միջեւ հաղորդակցութեանց խզումը արգիլել :

Յունիս 17ին Սուասոնի մէջ Հիթլերի հետ գլուխ գլխի տեսակցութիւն մը կ'ունենայ: Հիթլեր երկրնտրանքի մը առջեւ կը գտնուի: Ռոմէլ կ'ըսէ.— Պէտք է կամ հաշտութեան առաջարկ մը ներկայացնենք Դաշնակիցներուն եւ կամ ճակատ յարդարենք Լուարէն անդին :

Յուլիս 15ին տեղեկագիր մը եւս կը ղրկէ Հիթլերի, առիկա վերջինը կ'ըլլայ, պատասխան չստացած՝ կը վիրաւորուի, եւ հիւանդանոց կը փոխադրուի: Հոն իրեն կ'այցելեն բարձրաստիճան զինուորականներ: Կը խօսին Հիթլերը սպաննելու մասին, Ռոմէլ դէմ է ու կը պատասխանէ.— Ինչո՞ւ կ'ուզէք այս չարութեամբ մարմնացեալ մարդը հերոսացնել, մարտիրոս մը դարձնել, ընդհակառակն, պէտք է ձերբակալել, դատի քաշել, որպէսզի ժողովուրդը իմանայ, գիտնայ իրողութիւնները, ապա թէ ոչ չէք կրնար ժողովուրդին մտքէն հանել առասպելական դէմք դարձած Հիթլերը :

Օգոստոս ութին, Ռոմէլ բժիշկներու պնդումներուն վրայ կ'ընդունի որ զինքը փոխադրեն իր բնակարանը Հերլինկէն: Հոն վէրքերը կը սպիանան: Կը վերագտնէ իր նախկին վիճակը: Հիւանդութեան ամբողջ տեւողութեան ընթացքին, պետական եւ զինուորական մարմիններու կողմէ ոչ մէկ հետաքրքրութիւն իրեն հանդէպ: Կը գուշակէ թէ Հիթլերի մատը կայ այս առեղծուածին մէջ :

Յուլիս 20ին Հիթլերի դէմ կատարուած ձախորդ մահափորձէն ետք, Պերլին կը հրաւիրուի: Փարիզի զինուորական ընդհ. կառավարիչը գեկուցում մը պիտի տար:

Այս զինուորականը կողմնակից էր հաշտութեան: Կը նկատուէր կատարուած մահափորձին մեղսակից: Փարիզ – Պերլին ճամբուն վրայ անձնասպանութիւն կը փորձէ, մէկ աչքը վրայ կուտայ, բայց չի մեռնիր: Պերլին կը փոխադրեն զինքը, ծեծի տակ, զառանցանքի մէջ խոստովանութիւններ կ'ընէ, Ռոմէլին ալ անունը կուտայ: Վերջապէս բաւական չարչարանքներէ ետք զինքը կախաղան կը բարձրացնեն :

Սեպտեմբեր վերջին Ռոմէլի զինուորական սպայակոյտին ընդհ. պետը: Զօր. Կուտէրեանի կողմէ կը հրաւիրուի դեկոյց տալու, հոն տեղւոյն վրայ կը ձերբակալուի: Ռոմէլ կը բողոքէ Հիթլերի մօտ այս ձերբակալման համար: Քանի մը օր ետքը, երկու կասկածելի մարդիկ կը նշմարուին իր բնակարանին շուրջ, երբ գաղտնօրէն ցանկապատէն ներս կ'ուզէին սպրդիլ: Երկրորդ օրը կը ձերբակալեն Շթութկարտի քաղաքապետը :

Հոկտեմբեր եօթին Քայթէլ հեռախօսով կը հաղորդէ թէ, Հոկտեմբեր 10ին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար Պերլին կը հրաւիրուի: Մասնաւոր շոգեկառք մը դրուած է իր տրամադրութեան տակ: Զինքը դարմանող բժիշկը նկատի առնելով իր առողջական վիճակը, խատիւ կ'արգիլէ իրեն որեւէ երկար ճամբորդութիւն :

Հոկտեմբեր 9ին երկու զօրավարներ ԷՍ ԷՍ չարժավարի մը ընկերակցութեամբ կը ներկայանան իրեն: Ապարանքին շուրջ գտնուող գլխաւոր փողոցները հսկողութեան տակ առնուած են ԷՍ ԷՍներու կողմէ, հեռախօսին թելերն ալ կտրուած : Կը հաղորդեն Հիթլերի դէմ կատարուած մահափորձին մէջ իր ունեցած մեղսակցութիւնը: Երկար խօսակցութիւններէ ետք կ'ըսեն.— Հիթլերի կողմէ որոշուած երկու առաջարկներ ունինք ներկայացնելիք, ընտրութիւնը ձեզի կը ձգենք: Թունաւորում, — Թոյնը կը ներկայացնեն իրեն կամ ժողովրդային դատավարութիւն: Եթէ առաջին միջոցը ընտրէք, առաջնորդը կը խոստանայ ձեր տիկնոջ եւ տղուն ցմահ կենսաթոշակ յատկացնել, ձեզի ալ ազգային թաղում կատարել: Թաղման արարողութեան բոլոր մանրամասնութիւնները նախատեսուած ու ճըշդուած են : Բայց ժողովրդական դատավարութեան մը պարագային խնդիրը բոլորովին տարբեր հանգամանք կը ստանայ :

Ռոմէլ կը յայտարարէ.— Հիթլերի դէմ կատարուած մահափորձին հետ բացարձակապէս կապ չունիմ, կը մերժեմ որեւէ մեղսակցութիւն : Հայրենիքիս ծառայած եմ, մինչեւ մահս ալ պիտի ծառայեմ: Գիտեմ թէ ինչ պիտի պատահի: Կէս ժամ ետքը չկամ այլեւս :

Ռոմէլ այլեւս առանց որեւէ խօսք արտասանելու աստիճաններէն վար կ'իջնէ : Հրաժեշտի պահուն կնոջը կ'ըսէ.— Յոյս չունիմ որ, այլեւս պիտի վերադառնամ: Իսկ տղուն, — տղան զինուոր էր, քանի մը օրուան համար արձակուրդի եկած էր, կը յանձնարարէ բժիշկ ըլլալ, արհեստով զինուորական չըլլալ: Երկու զօրավարներուն հետ կառքով ճամբայ կ'ելլեն: Ժամ մը ետք տիկնոջը կը հեռախօսեն.— Ռոմէլ կառքին մէջ յանկարծ ուղեղային արիւնահոսութիւն ունենալով, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ եւ հոն հոգին աւանդեց :

Մահուան լուրը անմիջապէս հաղորդուեցաւ զինուորական ընդհ. հրամանատարութեան գրասենեակը: Հիթլեր կացութիւնը փրկելու համար, առանց ժամանակ կորսնցնելու հրահանգեց.— Ամէն միջոց ձեռք առնել ազգային փառաւոր թաղում մը կատարելու համար: Ռոմէլի մարմինը փոխադրեցին իր բնակարանը, հոն երկու սպաներ, սուրերը մերկացուցած, պատուի կեցան եւ հսկում կատարեցին դագաղին մօտ :

Հոկտեմբեր 17ին Հիթլեր հեռուեւալ չոր, լակոնական ոճով ցաւակցական հեռագիրը ղրկեց Ռոմէլի կնոջը.— Ընդունեցէք իմ ամենախորին համակրանքս ձեր ամուսնոյն կորստեան առթիւ, կրնաք վստահ ըլլալ որ Ռոմէլի անունը միշտ պիտի յիշուի Ափրիկէի հերոսական կռիւներուն հետ զուգընթացաբար: Նորմանտիի կռիւներուն եւ հոն վիրաւորուած ըլլալու մասին ոչ մէկ խօսք :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր 18ին: Ոչ մէկ ջանք խնայուած էր պաշտօնական, մեծ ու փառաւոր, կատարեալ թաղում մը կատարելու համար: Դագաղը զարդարուած էր լեռնակուտակ ծաղկեպսակներով: Ութ սպաներ դագաղը տեղաւորեցին թնդանօթակիր սայլի մը վրայ, ծածկուած կեռ խաչ կրող իրենց դրօշակով: Դագաղին վրայ դրուած էր իր սուրը, մառեշալութեան գաւազանը, սաղաւարտը եւ ստացած զինուորական պատուանշանները :

Այդ օրը առաջնորդին հրամանով սուգի օր հռչակուեցաւ: Ռոմէլը թաղուեցաւ զինուորական ամենաբարձր պատիւներով: Ֆոն Ռունշթատ յանուն Հիթլերի դամբանական մը խօսեցաւ: Ըսաւ.— «Անխոնջ պատերազմիկը Ռոմէլ ինկաւ պատուոյ դաշտին վրայ, առաջնորդին եւ Գերմանիոյ համար: Տոգորուած ազգային ընկերվարական գաղափարներով: Իր սիրտը կը բաբախէր առաջնորդին համար»: Խօսքը վերջացնելով՝ Ատոլֆ Հիթլերի անունով չատ գեղեցիկ ծաղկեպսակ մը տեղաւորեց գերեզմանին վրայ, մինչ զինուորական նուագախումբը կը հնչեցնէր գերմանական «Ես ընկեր մը ունէի» կտորը:

1950ին Ռոմէլի տղան Լոնտոն կ'անցնի, բանակցելու համար հրատարակչական ընկերութեան մը հետ՝ հօրը ձեռագիրներուն հրատարակութեան մասին :

Թ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

Սէն Փեթր Փեղամիծալ Ափին

ՈՏՆԱԳՆԴԱԿԻ ՄԵՐ ԱԽՈՅԵՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱԶԻՆԵԱՆ

Վերջին ու ամենակարեւոր մրցումն էր: Երկու հակառակորդներն էին «Քոլէժ Արմէնիէն Ս. Մուրատ» — որ է ըսել, մենք — եւ «Էքոլ Վեթեոինէր տ'Ալֆորվիլ»: Յաղթողը պիտի ըլլար Փարիզի դպրոցական խումբերու ախոյեանը :

Ինչպէս ըսինք, մեր այդ տարուան խումբը արտակարգ խումբ էր: Սակայն, Ալֆորվիլի անասնաբոյժներն ալ լաւ տարի մը ունեցած էին: Երկու կողմերու ուժերը գրեթէ հաւասար էին:

Եթէ պայտարներուն յաղթէինք՝ աննախընթաց յաջողութիւն մը պիտի ըլլար մեր դպրոցին, գաղութիս եւ համայն Հայութեան համար: Վարակիչ խանդավառութիւն մը կը տիրէր դպրոցին ամբողջ բոլոր խաւերուն մէջ, խոհարարէն սկսեալ՝ մինչեւ տեսուչը :

Քանի մը օր մնացած էր այս ճակատագրական մրցումին ու ամբողջ վարժարանը իր ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած էր անոր վրայ : Հեռանկարը շատ պայծառ էր :

Անհաւանական է որ վարժարանը անգամ մը եւս կարենայ այդպիսի խումբ մը քով քովի բերել: Այդ խումբին իւրաքանչիւր անդամը ինքնին տաղանդ մըն էր իր տեսակին մէջ. իսկ երբ ամէնքը միասին նկատէիր, ամբողջութիւնը՝ գլուխ գործոց մըն էր ներդաշնակութեան, նրբութեան եւ ուժի :

Դպրոցին անդրանիկ աշակերտը՝ Արամը— միշտ առաջին շարքին կեդրոնը — խմբապետն էր ու խաղարկութեան ընդհանուր ուղղութիւն տուողը :

Իր երկու կողքին ամուր նեցուկ կանգնած էին, ձախ կողմը՝ Էմիլը որ դաշտին վրայ ալ յաջողութեամբ ի յայտ կը բերէր իր ծննդավայրին նենգամտութիւնը ի շահ մեր խումբին, եւ աջ կողմը՝ պըզտիկ Անդրանիկը որ կենդանի մարմնացումն էր արագաշարժ ճկունութեան :

Ձախ թեւ կը խաղար Մ՚չեցի Արամը ... անխոնջ, յախուռն եւ յանդուգն նշանառու :

Աջ թեւը յանձնուած էր Երուանդին, Հայպէշիստանէն եկած հսկայ մը որուն հարուածները անվրէպ կը տեղաւորուէին հակառակորդներուն ցանցին մէջ: Բոլիկ կը խաղար, բայց եւ այնպէս՝ թնդանօթի արագութիւն ունէին իր հարուածները: Քանի մը անգամ պատահած էր որ իր քաշած հարուածով՝ գնդակը պատռած էր սինէն անկիւնին քսուելով : Ուրիշ անգամ մըն ալ սիւնը կոտրած էր գնդակի հարուածին ուժէն: Այս բոլորին հետ մէկտեղ — իր զուլուլանման հաւժկու կերպարանքը, այլանդակ մազերը, եւ կատաղի աչքերը — ահ ու սարսափ կ'ազդէին հակառակորդներուն: Խաղի ընթացքին միշտ կը խօսէր ինքն իրեն, ընդհանրապէս Հապէշերէն :

Երկրորդ շարքին կեդրոնական պատասխանատուութիւնը տրուած էր Ճինկէօզին որ կը խաղար իր անունին համապատասխան ճարպիկութեամբ : Իր աջ

— Ի՞նչ է պատահել... ինչ է եղել... ինչ է պատահելու... ինչ եղավ... ինչ պիտի լինի... ինչ պիտի ըլլա... ինչ պիտի ըլլայ... ինչ պիտի ըլլար... ինչ պիտի ըլլա՞ր... ինչ պիտի ըլլա՞ր... ինչ պիտի ըլլա՞ր

ՍԱԹԵՆԻԿ ՏԷՐ – ԴԱՒԹԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Սաթենիկ Տէր – Դաւթեանի մահուան քառասունքին առթիւ իր զաւակները՝ Տէր եւ Տիկին Վասիլ Տէր – Դաւթեան եւ Տէր եւ Տիկին Ռուբէն Տէր – Դաւթեան հետեւեալ նուէրները կ'ընեն.—

Պէյրութի Նշան Փալանճեան ճեմարա–նին՝ 500 Ն. Ֆ.:

Դպրոցասէրին 250 Ն. Ֆ.:

Ս. Մուրատ վարժարանին 250 Ն. Ֆ.:

Կապոյտ Խաչի Շրջ. վարչութեան՝ 250: (Ստանալ «Յառաջ»էն):

×

Նոյն առթիւ իր խնամին՝ Տիկին Քու–ֆինալ հարիւր Ն. Ֆ. կը նուիրէ Կապ. Խաչի Շաւիլի մասնաճիւղին: (Ստանալ «Յառաջ»էն):

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Տէսինի Ազգ. դպրոցի Կրթ. մարմինս շնորհակալութեամբ ստա–ցած է. — Տէր եւ Տիկին Արամ Օհանեա–նէն՝ քսան Ն. Ֆ., նուէր դպրոցին, իրենց մօր՝ Տիկին Սրբուհի Պաղտասարեանի (ծնեալ Երլանճեան) զառն մահուան առ–թիւ:

Նոյն տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպը–սակի, Տէր եւ Տիկին Կարօ Ժամկոչեանէ՝ քսան Ն. Ֆ. դպրոցին, Ֆ. Կ. Խաչի մաս–նաճիւղին քսան Ն. Ֆ.: Տիկին Թագուհի Աբրահամեանէ հինգ Ն. Ֆ. դպրոցին, Տէր եւ Տիկին Գ. Պօյաճեանէ 10 Ն. Ֆ. դպրոցին, Տէր եւ Տիկին Արամ Օհանեա–նէ տասը Ն.Ֆ. դպրոցին, իրենց զաւկին՝ Ժիրայրի զինուորութենէ վերադարձին առթիւ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պօմոնի Թաղ. Խորհուրդս շնորհակա–լութեամբ հետեւեալ նուէրները ստացած է Պ. Խորէն Մխճեանի յուղարկաւորու–թեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, ի նպաստ եկեղեցւոյ պայծառութեան:

Պ. Պ. Միհրան Օհանեան՝ քսան Ն. Ֆ., Թագւոր Մանասեան՝ տասը, Լեւոն Քա–նարեան տասը Ն. Ֆ.:

Ալֆորտուիլէն՝ Պ. Պ. Միհրան Օհանեան 10 Ն. Ֆ., Միսաք Թրիքեան՝ հինգ Ն. Ֆ.:

Նմանապէս Պ. Օննիկ Պետրոսեանի յու–ղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղ–կեպսակի եկեղեցւոյս կը նուիրէ 10 Ն. Ֆ. Պ. Ռուբէն Ասարըլդեան:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փա–րիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28–ին, Հինգշաբթի օր:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Պ. Մկրտիչ Տէր Եղիաեան՝ Մառաշի Ենիճէ գիւղէն, կը փնտռէ մօրաքրոջ զա–ւակները Պ. Պ. Փանոս, Սարգիս եւ Օր. Հեղինէ (Հաոնիկ) Հալաճեան, հօրը ա–նունը Յարութիւն եւ մօրը անունը Գո–հար, Մառաշի Տէմրէկ գիւղէն: 1916–1917ին Դամասկոս տարին եւ Պէյրութի Ամերիկեան որբանոցը դրին: Անկէց ի վեր, ոչ մէկ լուր: Անոնք որոնք ծանօ–թութիւն ունին, թող բարեհաճին տեղե–կացնել Հայոց եկեղեցին, 15 Րիւ ժան Կուժօն:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ժամը 16էն 22

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին:

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սե–րունդի անդամները եւ երէց ու երիտա–սարդ համակիրներ:

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

Քառասնամեայ Յոբելենական Փառատօնը

Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ: Կիրակի, 6 Մայիս 1962, ժամը 14ին:

Հայ Կարմիր Խաչի Տարեկան Ցերեկոյթ պարահանդէսը, Կիրակի, Յունուար 28, ժամը 16 – 24, Ամպասատէօրի սրահին մէջ:

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

Նահանջը Առանց Երգի

Ա. Տպագրութիւն, 1929

Գին 7 Ն. Ֆր.

Դիմել ՅԱՌԱՋին

ԵԹԷ 4000 ՀՈԳԻԷՆ ԱՒԵԼԻ ՎԱՅՐԻ ՄԸ ՄԷՋ: ՊԶՏԻԿ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՄԸ ՈՒՆԻՔ ԵՒ ԼԱՒ ՏԵՂ ՄԸ՝ ԽԱ–ՆՈՒԹ ՄԸ.

ՏԵՂԱՒՈՐԵՑԷ՛Ք

Pressing Automatique

ՄԸ

Եւրոպական առաջնակարգ մաթե–րիէլով: Մեծ եկամուտ: Ոչ մէկ սթոք: Հաճելի աշխատանք: Վճա–րումի մեծ դիւրութիւններ: Մեր միջոցաւ բացատրութիւններ եւ լու–սաբանութիւններ:

Տեղեկութեանց եւ Տըվիի համար գրել.–

Aïvazian

93, Rue Massena,

LYON 6e

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

17 Դեկտեմբեր, Կիրակի օր

վարժարանին մէջ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր. Միու–թեան կազմակերպած խնջոյքը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Խրիմ–եան դպրոցին մէջ (Իսի):

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մաս–նակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերուն:

Սիրայօժար իրենց արեւելեան նուագով կը մասնակցին հայրենակիցներ՝ Մ. Շիր–վանեան, Շ. Կազեան (ուտ, ջութակ): Լաւ կերուխում, խնամքով պատրաս–տուած վարչութեան կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

8 bis, Rue des Terness Méiro Ternes

Այս Կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Պիտի բանախօսէ

ԼԻՒՔ – ԱՆՏՐԷ ՄԱՐՍԷԼ

Հայ երաժշտութեան մասին եւ դաշ–նակի վրայ պիտի նուագէ հայկական կը–տորներ: Երիտասարդներ սիրով հրա–ւիրուած են:

Մուտքը ազատ է:

Réveillon
DU
Nor Séround

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24ԻՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս Շաբաթ, կէսօրէ վերջ, սովորական ժամուն, սովորական վայրը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ երիտասարդ մը, որ փափաքէր՝ արտածումի եւ ներածումի կարեւոր գոր–ծի մը մէջ ապագայ ունենալ:

Ներկայանալ ամէն օր՝

Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ հաստատութիւն՝

3a, Rue Lafayeste, Marseille

ԾԱԽՈՒ Է

Փավիյոն մը, երեք սենեակ, մեծ խո–հանոց, բակին մէջը հանկառ, ամէն յար–մարութիւն (թու – քոնֆոռ):

Դիմել ՄՈՌԻԶԻ, 18, Րիւ տէ Պլէօէ, ԱԼՖՈՐՎԻԼ: Հեռաձայն Անթրփօ 51–66:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՔԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի

Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961

Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս

SALLE VOLTAIRE ի մէջ

Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ

Monsieur BLEUSE ի

Մասնակցութեամբ **ROSY ARMEN** ի

Jean-Claude Pelletier et son Quartett

ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**

ՃՈԽ ՊՈՒՖԷ

Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—

CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

1962 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ:

Ճոխ բովանդակութեամբ եւ ընտիր նկարներով:

ՓԱՐԻԶԻ համար դիմել Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան, Հրանտ – Սա–մուէլ գրատունը, եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

ՄԱՐՍԷՅԼ

PHOTO - REX, 2 Rue Bernard du Bois

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ – երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ

խաղողաքաղ, Խնչոյքի պահ, Օրօր կանչեմ, Մանուշի երգ, Շորոր, Երեսիդ Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գինին, Լեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կա–պէլայում, Գիւլպիւրը կու կանչէ, Սեւանայ ափին, Եարամօ:

Գեղարուեստական շքեղ եւ գունաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին:

Ստանալու համար դիմել Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ,

14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)

կամ Եկեղեցւոյ դիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162,

եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20150

Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,

Contre Remboursement

ԳԻՆ 30 Ն. Ֆ.

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազ–դերու համար են, չորրորդ էջը:

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է:

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9°

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

MERCREDI 13 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9278 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5079

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆԱՆՍԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Գաղթականաց մարդպանի հանգաման – քով չէ միայն, որ Նանսէն սիրելի եղած է Հայերուն։ Անիկա իր կեանքի վերջին օրերուն մասնաւոր հետաքրքրութիւն ցոյց տուած է մեր անբախտ ժողովուր – դին հանդէպ եւ մինչեւ Հայաստան գա – ցած՝ մասնակի դարման մը գտնելու համար մեր ցաւերուն ։

Մեծ մարդասէրին սիրտը Հայու մը պէս կը մորմոքէր, տեսնելով Մեծերուն անիրաւութիւնը, մասնաւորաբար Ազգե – րու Դաշնակցութեան անտարբերութիւնը Հայկական արդար Դատին հանդէպ ։

Ինք որ այնքան մեծ յոյսեր դրած էր ժընեւի արիսպագոսին վրայ, դառնու – թեամբ կ'ողեկոչէ Հայաստանի եղերա – կան օրերուն անոր բռնած պաղ դիրքը ։

Փոքր Ասիոյ հելլենական բանակին պարտութիւնը, Իզմիրի աղէտն ու դաշ – նակիցներուն կողմէ Պոլսոյ պարպումը ա'յն աստիճան չփացուցած էին Թուրքե – րը, որ Լօզանի հաշտութեան ժողովին մէջ անոնք բացարձակապէս չէին ուզեր լսել Հայուն անունը ։

Ուիլսընեան սահմանները մոռցած, մեծ գոյգ Պատուիրակութիւնները կը ներկա – յացնէին չատ համեստ ծրագիր մը, — արեւելեան նահանգներուն մէջ ստեղծել ինքնավար «Հայկական «օջախ» մը, Թուր – քիոյ գերիշխանութեան տակ ։

Այս նուազագոյն պահանջն ալ մեր – ժուեցաւ ։

Մեծ պետութիւնները բոլորովին իր բախտին լքեցին իրենց «փոքրիկ դաշնա – կից»ը, որուն հանդիսաւորապէս ա'յնքան շողշողուն խոստումներ էին ըրեր մեծ պատերազմի ընթացքին, երբ նեղն էին եւ պէտք ունէին նաեւ հայկական բազու – կին ։

Բոլորովին անպաշտպան մնացած, Թր – քահայ գաղթականները ցրուեցան, չորս հովերուն, ըստ բախտի ։ Ամէն մարդ իր գլխուն ճարը նայեցաւ ։

Խորհրդայնացած էր Հայաստան ։ Երե – ւանի կառավարութիւնը անզօր՝ իր մի – ջոցներով օգնութիւն ընձեռելու գաղթա – կաններուն, աչքերն ուղղած էր դէպի Մոսկուա, անկէ յուսալով Հայոց փըր – կութիւնը ։

Չիչէրին, Խ. Միութեան արտաքին գործավարը, յուզի'չ առատաձեռնու – թեամբ, առաջարկեց երկու հարիւր հա – զար հայ գաղթականներ տեղաւորել Տոնի եւ Քուպանի տափաստաններուն մէջ . . . ։

Ծիծաղելի առաջարկ, որուն լրջութեան ո'չ ոք հաւատաց ։

Կրէմլին չէր ուզեր ընդարձակել Հա – յաստանի արտաքին սահմանները, ո'չ ալ սրբագրել ներքինները, չվշտացնելու համար դաշնակից Թուրքիան, ինչպէս նաեւ Վրաստանն ու Ազրբէջանը, որոնք աւելի արժէք կը ներկայացնէին իր աչ – քին ։

Կը մնար դոհանալ եղածով ։

Հայ Գաղթականաց Գրասենեակները դիմեցին Ազգերու Դաշնակցութեան Խոր – հուրդին՝ Սարդարապատի անջրդի եւ անմշակ հողերու ոռոգման համար ծրա – գիր մը ներկայացնելով ։ Կը յուսային 50 հազար գաղթականներ տեղաւորել այն – տեղ, եթէ Սարդարապատի «անապատ»ը մշակելի դառնար ։

Ծախք կը նախատեսուէր մէկ միլիոն անգլ. ոսկի ։ Գումար՝ զոր պէտք է հայ – թայթէր Ազգերու Դաշնակցութիւնը ։

Այս ծրագրի քննութեան համար Հա – յաստան գնաց Նանսէն՝ միջազգային յանձնախումբի մը հետ ։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀՈԳԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ՊԻՒՏՃԷՆ ՔՈՒԷԱՐԿԵՑ, ԲԱՅՑ ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ ՄԵՐԺԵՑ

Երրորդ ընթերցումէ մը ետք, Ազգ. Ժողովը քուէարկեց 1962ի պիւտճէին ամ – բողջութիւնը 192ի դէմ 302 ձայնով (194 Միութիւն Նոր Հանրապետութեան Հա – մար, 37 Ժողովրդական Շարժում, 11 Ժողովրդավար Համաձայնութիւն, 11 չարձանագրուած ։ Դէմ քուէարկած էին 49 Անկախ, 11 Ժողովրդական Շարժում, 44 Ընկերվարական, 37 Հանրապետական Միութիւն, 21 Ժողովրդավար Համաձայ – նութիւն, 30 չարձանագրուած) ։

Բայց ծերակոյտը 82ի դէմ 135 ձայնով մերժեց, ինչ որ կը պարտադրէ Ազգ. ժո – ղովին կրկին քննել հարցը որ իրեն պիտի ներկայանայ 4րդ անգամ ։ Արդէն Ազգ. ժողովի դիւանն ալ ընկերվարականներէն արդէլքի բանաձեւ մը պիտի ստանայ վերջին ընթերցումէն անմիջապէս ետք ։ Քուէարկութենէն առաջ Տըպրէ պաշտ – պանած էր իր տեսակէտը շեշտելով թէ 1962ի տուրքերը համեմատաբար եկա – մուտներուն աւելի թեթեւ են 1961ի հետ բաղդատելով ։ Տըպրէ աւելցուցած էր թէ չի փորձեր համոզել ընդդիմութիւնը ո – րուն պատճառներուն ծանօթ է այլ կը փորձէ փաստաբանն ըլլալ այն տեսակէտ – ներուն զորս արդար կը նկատէ ։

× Պէն Խետտա Գահիրէ հասաւ առջի օր եւ յայտարարեց թէ այս միջոցին իր կատարած ճամբորդութիւնը բացառիկ ե – րեւոյթ մը ունի, որովհետեւ ալժերական հարցը վճռական հանգրուանի մը հասած է եւ նաեւ այն պատճառաւ որ Արաբ Մ. Հանրապետութիւնը, այս միջոցին, դէմ առ դէմ կը գտնուի ոճրային արարքներու «աշխարհակալութեան կողմէ, մեր հա – սարակաց թշնամին» շեշտեց «ԱՀԱԿ»ի ղեկավարը ։

Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն հա – ւանական կը գտնուի նաեւ թէ ափրեւա – սիացիները չափաւոր բանաձեւ մը առա – ջարկեն Ազգաժողովին ։ Այս առթիւ ըս – ուեցաւ նաեւ թէ կարելի չէր խուսափիլ ալժերական հարցը դնելէ ՄԱԿի առջեւ, որովհետեւ ֆրանքօ-ալժերական բանակ – ցութիւնները հարկ եղածին չափ յառա – ջացած չէին ։ Այս պատճառով ներկա – յացուած բանաձեւը պիտի ծանրանայ գլխաւորաբար բանակցութեան վրայ ։

Ալժերիոյ մէջ սակայն, ահաբեկումնե – րը կը շարունակուին ։ Առջի օր 10 զին – ուոր սպաննուեցան եւ վեց ուրիշներ ա – ռեւանդուեցան ըմբոստներուն կողմէ ։

Գաղտնի Բանակի հրահանգներուն հե – տեւելով, Ալժէի Եւրոպացիները 15 վայրկեան գործադուլ ըրին ։ Նոյնը ըրին Օռանի Մահմետականները այլ պատճառ – ներով ։ Միջադէպեր պատահեցան ։

× Փարիզի փաստաբանական կաճառին փաստաբանապետ՝ Ուիլըմ Թորփ Գահիրէ մեկնեցաւ զբաղելու համար ֆրանսացի դիւանագէտներով ։

Ամէն ջանք պիտի փորձէ որպէսզի Ֆը – րանսացիները չդատուին ։

Դեկտեմբեր 8էն ի վեր Ֆրանսա այլեւս թղթածրար վիզա չի տար Եգիպտահպա – տակներուն ։

Օրէ Օրին

ՄՕՐՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
(Պոգոնոլոգիա)

Իզվեստիա կը գրէ թէ մօրուարձակնե – րու թիւը սկսաւ բարձրանալ ցարերու եր – բեմնի մայրաքաղաքին մէջ ։

Եւ ահա, Ռոպեսփիէռներու յեղափո – խութեան երբեմնի քաղաքին մէջ, պահ – պանողական թերթ մը անմիջապէս կը հետեւցնէ թէ կասած է բոլշեւիկներու . . . ածելիի արտադրութիւնը ։ Ուրեմն . . . պողպատ չունին ։

Ապո'ւշ, ածիլո՞ղ կը պակսի Իզվես – տիաներու եւ Պրավդաներու խմբագրա – տան մէջ ։ Սա նշան է թէ էրիկ – մարդու – թիւնը սկսաւ վերադառնալ, ապացոյց որ դո'ւրս կը շպրտեն Ստալինը եւ կը հա – մարձակին ըսել այն բոլոր խօսքերը, զորս փորի մէջ կը պահէին մինչեւ այժմ ։

Կ'արժէ հարցին մօտենալ գիտական լր – ջութեամբ եւ երեւան բերել պոգոնոլո – գիական այս կրիզիսին ինտրինսեկ ար – գումենտացիան ։

Ինչո՞ւ կը թողուն որ բուսնի իրենց մօ – րուքը, մեր սիրելի բոլշեւիկները, — ա'յս է հարցը ։

Օ' մօրուք, մօրո'ւք, ի վերջոյ քե'զ ալ վերադարձուցին Սիպերիայէն ։

Արդարեւ, ի սպառ կորսուած էր առ – նականութիւնը Նեվայի ու Մոսկվայի ա – փերուն վրայ ։ Աշխարհի նորագոյն արա – րիչները սկսեր էին նմանիլ սեռը փոխած արարածներու ։ Ճիշդ է թէ ժամանա'կին էր որ կը գերծէր զանկը, բայց մեր բոլ – շեւիկները սկսեր էին գերծել իրենց մօ – րուքն ալ, նմանելով մէյ-մէկ Մատռո – նաներու կամ Կաթուշկաներու ։ Միթէ չէի՞ն գիտեր թէ «յետին անարգանաց ցոյցք է գերծուլ զմօրուս» ։

Ա'յս, եթէ այս մեր պատուական բոլ – շեւիկները երբեմն երբեմն դադրեցնէին իրենց աղմկահարութիւնը եւ հայ մատե – նագրութիւն կարդային, պիտի իմանա – յին թէ «արիք Հայկազունք» սովորու – թիւն ունէին երկարել իրենց մօրուքը, լուալ անուշահոտութեամբ եւ հիւսել, յետոյ մանր մարգարիտներ ցանել մօրու – քին մէջ, այնքան որ կրակի նման կը կայծկլտային մօրուքները, ջահերու լոյ – սին դէմ, երբ կը մտնէին Դուինի կամ Վաղարշապատի արքունական դահլիճնե – րէն ներս ։

Լաւ է ուշ քան երբեք ։

Այժմ բոլշեւիկ մեր բարեկամները հաս – կցած են թէ ի'նչ արժէք ունի մօրուքը ։ Լատինական մատենագրութեան մէջ՝ «ոսկեղէն մօրուք ունենալ» բացատրու – թիւն մըն է որ կը նշանակէ աստուածա – նալ ։ Ահա թէ ինչո'ւ ոսկեղէն կ'ըլլար աստուածներու արձաններուն մօրուքը ։ Վար իջնենք ամպերէն, — մօրուք ունե – նալ նշան էր փիլիսոփայութեան վարկի ․ «Մօրուք զհանճարեղս եւ զիմաստունս առնէ» կ'ըսէ հայ դպրութիւնը ։ Վերջա – պէս մօրուքը ապացոյց մըն էր մեծու – թեան, իշխանութեան, տիրակալութեան, այնպէս որ աղերսարկուները իրենց ձեռ – քով կը շոյէին մեծաւորին մօրուքը՝ երբ խնդրագիր ներկայացնէին ։ Ֆրանսական գաւառի մը մէջ, որ կը կոչուի Սեվէն, մօրուքը ոչ միայն նշան էր պատուակա – լութեան, այլ եւ բառ մըն էր որ կը գործածուէր իբրեւ պատուանուն, անձ – նանուններու առջեւ դրուած ։ Օրինակ, կ'ըսէին «Մօրուք Յովհաննէս» կամ «Մօ – րուք Պետրոս», (մենք եւս ունէինք մեծ յեղափոխական մը, «Մօրուք Ժիրայր», հռչակաւոր՝ իր քաջութեամբ եւ մօրու – քով) ։ Մօրուքը նշան էր, արդարեւ, նաեւ քաջութեան, որովհետեւ քաջու – թիւնը մազի մէջ կը բնակէր (Սամսոն), այնպէս որ Սերվանթես եւս կը գործածէ տարօրինակ ասացուածք մը որ կ'ըսէ ․ «Քաջ մարդիկը կը ծնին իրենց սիրտին մէջ մազ բուսած» ։

Ուրեմն, յարգը գիտցէք մազին, մա – նաւանդ երբ մաս կը կազմէ մօրուքին ։

Ի'նչ մօրուքներ կային, տեսնենք ։ Վը – կա'յ հայերէն բառարանը, որ մօրուք բուսցնողներուն կուտայ «մօրուանի» կամ «մօրուեղ» ստորոգելիները ։ Կային երկա'ր մօրուքներ, որ կ'իջնէին «մինչեւ ի ծունկս», — Յոյները «կախ – մօրուք» կ'անուանէին ենթական՝ երբ երկարէր այդքան ։ Վերջապէս կային մօրուքներ լաւաշ հացի պէս՝ որոնք կը փռուէին կուրծքին վրայ, մօրուքներ սփածանելիի պէս՝ որոնք կը ծածկէին ու կը պաշտ – պանէին վիզը ցուրտին դէմ, (Վիքթոր Հիւկոյի յանձնարարուած էր մօրուք ա – ճեցնել, որովհետեւ փողացաւ կ'ունենար յաճախ) ։ Մի' հարցնէք, սակայն, ադ – քաու մարդուն մօրուքը, զոր բանաս – տեղծները նմանցուցած են աւելի, *ան – պրուսայլ* ։

Ոնիր ալ շինած է մօրուքը ։

«Մօրուքին մէջէն ծիծաղեցաւ» կը նը – շանակէ ծածկել չար ուրախութիւն մը ։ Իսկ «մօրուքին տակ» խօսքը կը նշանակէ աչքերուն առջեւ, — մօրուքը անձն իսկ է այստեղ ։

Նուիրակա'ն է մօրուքը, վա'յ անոր որ կը քաշէ մէկու մը մօրուքէն, — ա – մէնէն ծանր անարգանքն է որ կը կատա – րէ ։ Կ'երեւի պատերազմի մէջ շատ կը փորձուէր ատիկա, այնպէս որ Մեծն Ա – ղեքսանդր հրամայեց ածիլել մօրուքնե – րը ։

Չեմ գիտեր թէ ի'նչ է բոլշեւիկներուն նպատակը՝ որոշում տալով մօրուար – ձակութեան ․— իրենց մօրուքին մէջէն ծիծաղելու մի՞տք ունին արեւմտեաննե – րուն ապիկարութեան վրայ, կ'ուզեն շը – յե՞լ տալ իրենց մօրուքը, կ'ուզեն մօրու – քո՞վ դարմանել իրենց փողացաւը, կ'ու – զեն մարքսիստական փիլիսոփայութեան վարդապետի վկայակա՞ն շինել իրենց մօ – րուքը, վերջապէս մօրուք քաշելու մըր – ցո՞ւմ պիտի կատարեն՝ վարկաբեկելու եւ անարգելու համար . . . մեռելները ։

Արեւմուտքի մէջ ծանօթ է «Պառպ – ա – Տիէօ» կոչուած կախարդական աղօթք մը ։ Ա՞յդ է որ պիտի արտասանեն ի վեր – ջոյ ։

Դեռ ամէն բան կը մնայ անյայտ ան – յայտից ։

Յայտնի կը դառնայ շուտով, երբ խը – րուշչեւը եւս տեսնենք տէրտէրական մօ – րուքով ։

Եկողը կաղանդ է ։ Ի'նչ աղուո'ր կա – ղանդ – Պապա մը կ'ըլլայ Խրուշչեւ՝ մա – նաւանդ երբ խաղաղութիւն բաշխէ, այդ օրը ։

ԱՐԱՋ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓԱՐԻԶ հասաքուած են Արեւմուտքի Արտաքին նախարարները, որոնք կը խօ – սին գլխաւորաբար Պերլինի մասին եւ Խրուշչեւի վերջին յայտարարութեանց նոյն հարցին մասին ։

ՆԵՀՐՈՒ կ'ուզէ միջոցներ ձեռք առնել Հնդկաստանի Փորթուկալեան գաղթա – վայր՝ Կանի դէմ ։ Այս շրջանը որուն տարածութիւնն է 4·194 քառակուսի քի – լոմեթր, 700·000 բնակիչ ունի եւ Փոր – թուկալի կը պատկանի 1510էն ի վեր ։ Բազմաթիւ եւ զանազան ցեղեր կան ինչ – պէս նաեւ դաւանանքներ ։ Կէսը կաթողի – կէ է, միւս կէսը՝ մահմետական, պուտ – թիստ են ։ Նեհրու համաձայն է որ Կանը պահէ իր լեզուն եւ անհատականութիւնը, բայց պէտք է մաս կազմէ Հնդկաստանի ։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ ձերբակալուած են 8 Ի – տալացիներ եւ դրամատուն իրենց հաշիւ – ները գրաւուեցան, որովհետեւ, կ'ըսեն Եգիպտացիները կը փորձէին դրամագը – լուխներ փախցնել ։

ԷԼԻԶԱԲԷԹՎԻԼԼ 10·000 Եւրոպացինե – րու կացութիւնը եղերական է ։ Զօմպէ թոյլ չի տար որ քաղաքէն հեռանան եւ հոն ալ ենթակայ են ամէն տեսակ զրկը – ումներու եւ վայրագութեանց ։

ՀԱՅ ՔԱՐՏԻՍԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆԸ

(ՄԵԾԱՐԺԷՔ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ)

Լոյս տեսաւ Հայաստանի առաջին աշխարհագրական ատլասը, զոր իրաւամբ կարելի է անուանել հայ քարտիսագրութեան հանրագիտարան: Արդարեւ, ատլասը հարուստ տուեալներ կը պարունակէ հայ ազգին պատմութեան, անոր կեանքին բազմազան կողմերուն, արդի Հայաստանի սահմաններուն, բնական պայմաններուն, բնական հարստութիւններուն եւ տնտեսութեան մասին :

Այս ատլասին հրատարակութիւնը մեծ իրադարձութիւն մըն է հայ մշակոյթի կեանքին մէջ եւ կը հանդիսանայ վկայութիւն մը հայ մտքին յառաջդիմութեան մասին:

Խորհրդային Միութեան մէջ իր նախատիպը չունեցող այս աշխատութիւնը մշակած ու կազմած են Հայաստանի Գիտութիւններու ակադեմիայի երկրաբանական գիտութիւններուն կաճառին անդամները, այլ գիտական հիմնարկութիւններու մասնագէտներու օժանդակութեամբ: Ատլասին գիտական բաժնին խմբագիրն է աշխարհագրական գիտութիւններու տոքթօր Ա. Բաղդասարեան:

Առանձին քարտէսներու կազմութեան մասնակցած են Հայաստանի Գիտութիւններու ակադեմիայի Տնտեսագիտութեան, Պատմութեան, Կենդանաբանութեան, Բուսաբանութեան հիմնարկութիւնները, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Գիւղատնտեսութեան նախարարութեան գիւղատնտեսական տնտեսութեան եւ կազմակերպման եւ Անասնապահութեան հիմնարկութիւնները, Երեւանի համալսարանը, հայկական աշխարհագրական ընկերութիւնը :

Աշխատութիւնը հրատարակուած է հայերէն եւ ռուսերէն լեզուներով, երեսուն հազար տպաքանակով :

Արդի Հայաստանը իր երկրաբանական կառուցուածքով Կովկասի ամէնէն հետաքրքրական շրջաններէն է: Հոս գոյութիւն ունին երկրաբանական բոլոր դարաշրջաններուն շերտերը, սկսած ամէնէն հինէն, բեմփրեան – մինչբեմփրեան թերթաքարերէն մինչեւ ամէնէն երիտասարդ՝ չորրորդական լաւաները: Հայաստանի երկրաբանութեան նուիրուած են նոյնանուն բաժնին քարտէսները: Իր հանածոյ հարստութիւններով Հայաստան մեր մոլորակին մարգարիտներէն է: Աւոր վկայութիւն կուտան ատլասին հանքային հանածոներուն եւ հանքաջուրերուն նուիրուած քարտէսները : Այստեղ ցոյց տրուած են Հայաստանի հարիւրաւոր մետաղի եւ ոչ մետաղի հանքավայրերը, չորս հարիւրէն աւելի հանքային աղբիւրները :

Հակառակ փոքր տարածութեան, Հայաստանի մէջ կը նկատուին արեւի ճառագայթներու լարուածութիւն եւ արեւափայլութեան տեւողութեան մեծ տարբերութիւններ՝ պայմանաւորուած լեռնային բարդ բարձրաքանդակներով: Անոնց նուիրուած է «Արեւափայլք» քարտէսը, ուրկէ կը տեղեկանանք, թէ Սեւանի աւազանին մէջ արեւափայլութեան տեւողութիւնը գրեթէ այն է, ինչ որ է Թեբեզի (Կեդրոնական Ասիա) եւ Աղեքսանդրիոյ (Եգիպտոս) մէջ:

Հայաստանի կլիմային բազմազանութիւնը արտայայտելու համար գծուած են տասնեակ քարտէսներ, որոնք ցոյց կուտան այս կամ այն շրջանին մէջ օդին տարեկան եւ ամսական միջին ատտիճանը, անսառնամանիք ժամանակամիջոցին տեւողութիւնը, ցրտահարութեան ժամանակները, անձրեւներուն քանակը ըստ տարուան ամիսներուն, ձիւներով ծածկուած շրջանը, տարեկան շոգիացումը, քամիին ուղղութիւնը եւ արագութիւնը, եւայլն:

Յատկապէս հետաքրքրական են բնագիտութեան քարտէսները, որոնք ցոյց կուտան Հայաստանի մէջ մշակուող գըլխաւոր մշակութիւններուն աճման փուլերը եւ գիւղատնտեսական աշխատանքներուն միջին տեւողութիւնը :

Հարուստ տուեալներ կը պարունակեն ջրաբանութեան, հողերուն, բուսականութեան, կենդանական աշխարհին, ֆիզիքա – աշխարհագրական շրջաններուն, ուժականութիւն սնեցնող աղբիւրներուն, բնակչութեան եւ մշակութային շինարարութեան նուիրուած քարտէսները :

Հետաքրքրական է ատլասին բնակչութեան բաժինը, ուրկէ կը տեղեկանանք թէ այժմ ամբողջ աշխարհի Հայերուն թիւը կը կազմէ չորս միլիոն 448.000 հոգի, որուն 34.9 տոկոսը կ'ապրի Հայաստանի, 27.8 տոկոսը՝ խորհ. Միութեան սահմաններուն, իսկ 37.3 տոկոսը՝ արտասահմանեան զանազան երկիրներու մէջ : Երեք քարտէսներ ցոյց կուտան 1914, 1926 եւ 1959ին մեր մոլորակին վրայ ապրող Հայերուն տեղաբաշխութիւնը: Հայրենադարձութիւնը արտասահմանեան երկրներէն դէպի հայկական ՍՍՌ, մասնաւոր քարտէսի մը վրայ ցոյց կը տրուի 1921 – 1941 եւ 1946 – 1958 թուականներուն կատարուած հայրենադարձութիւնը:

Առանձին էջ մըն ալ նուիրուած է Երեւան քաղաքի աճումին՝ սկսած անոր հիմնադրութեան մասին Ուրարտայի թագաւոր Արգիշտի Ա.ի սեպագիր արձանագրութենէն, որ կ'իյնայ 783ին (Ն.Ք.), մինչեւ մեր օրերը: Հայաստանի մայրաքաղաքը 2.744 տարեկան է: Ծովի մակերէսէն 900–1300 մեթր բարձրութեան վրայ փռուած գեղատեսիլ Երեւանը բնակչութեան թիւով 25րդ տեղը կը գրաւէ Խորհ. Միութեան քաղաքներուն մէջ, իսկ Խորհ. Հանրապետութիւններու մայրաքաղաքներուն շարքին՝ 8րդ տեղը:

1913ին քաղաքին տարածութիւնը հաւասար էր 332 հեկտարի, իսկ այժմ կը հասնի 24.456 հեկտարի :

Առանձին բաժին նուիրուած է Հայաստանի մշակոյթին, լուսաւորութեան եւ առողջապահութեան : Այստեղ ցոյց տըրուած են դպրոցներուն, բարձրագոյն ուսումնարաններուն, գրադարաններուն, գիտական հիմնարկութիւններուն, թանգարաններուն, շարժանկարի սրահներուն, թատրոններուն, առողջապահութեան կեդրոններուն արձանագրած յաջողութիւնները :

Ատլասը կը խօսի նաեւ երկրին արդիւնաբերութեան, գիւղատնտեսութեան եւ այլ հարցերու մասին :

Աշխատութիւնը յստակ եւ պարզ ձեւով կը պատկերացնէ հայ պետականութեան զանազան շրջանները, սկսած ուրարտական ժամանակաշրջանէն մինչեւ Հայաստանի խորհրդայնացումը : «Հայաստանի պատկերումը հին քարտէսներու» բաժնին մէջ դրուած են հինգերորդ դարու (Ն. Ք.) աշխարհի Բաբելոնի քարտէսը, Պտղոմէոսի Հայաստանի քարտէսը (150-ական թուականներուն): Ուշագրաւ է Իսրայէլ Օրիի ներկայացուցած Հայաստանի քարտէսին մէկ մասը (1701), Պետրոս Ա.ի ներկայացուած, որ կը հրատարակուի առաջին անգամ :

Այս ատլասի մասին գովեստով արտայայտուած են ծանօթ քարտիսագիրներ : Այսպէս, Խորհ. Միութեան Գիտութիւններու ակադեմիայի թղթակից անդամ Ն. Բարանսկի կը գրէ.— «Այս ձեւի լաւ ատլաս մը ամբողջ կեանքիս ընթացքին չեմ տեսած: Կրնամ ուղղակի ըսել, որ այս ատլասը ոչ միայն անոր հեղինակներուն եւ հայ քարտիսագրութեան եւ աշխարհագրական գիտութեան, այլեւ ընդհանրապէս ամբողջ Հայաստանի պարծանքն է» :

Հ. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

«Սով. Հայաստան»

Սէն Գետի Գեղասիտան Ափին

ՎԵՐՋԻՆ ՄՐՑՈՒՄԸ

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱԶԻՆԵԱՆ

Մրցումին օրը հասաւ: Դպրոցը, իր ամբողջ կազմով, մեկնած էր մրցումին.. վարդապետ, ուսուցիչ, հսկիչ, աշակերտութիւն ... ծերուկ դռնապանը եւ իր կինը, խոհարարը իր ամբողջ ընտանիքով, սպասարկողները, պարտիզպանը եւ Տորքը :

« Յառաջ», «Լ'Էքիփ», եւ ուրիշ լրագիրներ օրեր առաջ յայտարարած էին այս կարեւոր մրցումը՝ այնպէս որ բազմութիւն մը հաւաքուած էր մրցումին վայրը: Թերթերը լուսանկարիչներ եւ թղթակիցներ ղրկած էին:

Մրցումը տեղի պիտի ունենար դալաբուտ Պուա տը Սէն Քլուի կեդրոնական դաշտը: Նոյեմբերեան մռայլ օր մըն էր :

Մենք դաշտ եղած ու սկսած էինք վազել քիչ մը տաքնալու համար : Պ. Սարգիսը առանձին պիտի գար, քաղաքէն ուղղակի Սէն Քլու :

Ժամը հասած էր մրցումը սկսելու : Կիրէ գիծերը քաշուած էին: Իրաւարարը եւ իր օգնականները, երկու կողմի խաղացողները եւ հանդիսականները, ամէն մարդ՝ կազմ եւ պատրաստ էր : Պ. Սարգիս չկար: Սկսանք մտահոգուիլ :

Արդէն տասը րոպէ ուշացած էինք երբ յանկարծ՝ աշակերտները սկսան խանդավառութեան ուրախ աղաղակներ բարձրացնել : Տեսանք որ հեռուէն Պ. Սարգիսը, բերդապահի տարազով, կուգար հանդարտ քայլերով: Անգլիոյ ազգային խումբին բերդապահն իսկ աւելի լաւ հագուած չէր ըլլար: Պ. Սարգիսին գլխաւորումը, ոտքէն մինչեւ գլուխ, անթերի էր: Իր ամբողջ հանդերձանքը նորանոր էր և ամենէն ընտիր տեսակէն:

Պ. Սարգիսը տեսնելով, մեր բոլորիս մտքէն միաժամանակ՝ նոյն մտահոգութիւնը անցաւ: Սկսանք վախնալ որ իր տեսքէն պիտի յայտնուէր Պ. Սարգիսին փրոֆէսիոնէլ խաղացող ըլլալը, ու հետեւաբար՝ կրնային մեր հակառակորդները բողոքել ըսելով որ մենք դուրսէն դրամով խաղացող վարձեր ենք :

Ինչ եւ իցէ, բողոք չեղաւ: Պ. Սարգիսը իր տեղը անցաւ, եւ, քանի որ արդէն ուշ մնացած էինք, իրաւարարը՝ առանց այլեւայլի սուլիչը փչեց եւ մենք ուրախ սրտով մրցումը սկսանք : Նոյն միջոցին, բարակ անձրեւ մը սկսաւ :

Խաղը հազիւ սկսած՝ հակառակորդները անակնկալ յարձակողականի դիմեցին եւ, հեռուէն գնդակը իրարու անցնելով, հասան մինչեւ ինծի ու սկսան գիս նեղել: Ճարահատ, օձիքս ազատելու համար, դարձայ դէպի մեր բերդը եւ, գնդակին՝ փափկութեամբ կամացուկ պզտիկ հարուած մը տալով, ղրկեցի Պ. Սարգիսին որպէսզի անիկա ազատօրէն գնդակը բռնէ եւ առանց աճապարելու ղրկէ դէպի դաշտին միւս ծայրը :

Պ. Սարգիս՝ շնորհալի շարժումով մը ծռեցաւ գնդակը հաւաքելու համար: Գնդակը սահեցաւ ձեռքէն ու մտաւ մեր բերդը: Ամէնքս ապշած՝ իրարու երես նայեցանք: Ի՞նչպէս մտաւ, ե՞րբ մտաւ, ո՞ւր մտաւ ... մենք ալ չհասկցանք : Ճիշդ է, անձրեւը թեթեւ մը սկսած էր ու հաւանաբար՝ Պ. Սարգիսին ձեռքերը թաց ըլլալով գնդակը սահած անցած էր: Այսպիսի սխալ մը ամենալաւ բերդապահին ալ կրնար պատահիլ :

Մրցումը շարունակեցինք: Երկու րոպէ չանցած՝ պայտարները դաշտին կէսէն հատ մը քաշեցին ու գնդակը դանդաղօրէն գլտորեցաւ դէպի մեր բերդը : Պ. Սարգիս պատրաստուեցաւ գնդակը ընդունելու: Գնդակը ոտքերուն մէջէն անցաւ ու մտաւ մեր ցանցին մէջ: Եղուարդը՝ քովս կանգնած, այլայլած աղաղակեց. — «Միւսիւ Սարգիս, ի՞նչ կ'ըլլա՛նք կոր» :

Շշմած, հազիւ խաղը վերսկսած էինք երբ հակառակորդները հատ մը եւս քաշեցին աւելի քան քառասունըհինգ մեթր հեռաւորութեան վրայ : Այս անգամ գնդակը անցաւ Պ. Սարգիսին ուսին վրայէն ու մտաւ մեր բերդէն ներս :

Դաշտին ամէն կողմէն եօթը լեզուով հայհոյանք տեղաց Պ. Սարգիսին գլխուն ... հայերէն, ֆրանսերէն, թրքերէն, յունարէն, հապեշերէն, անգլերէն եւ Աղըրպէյճանի բարբառով :

Այդ ընթացքով՝ կէս ժամ չանցած, պայտարները ութ կօլ նշանակեցին: Երուանդը՝ գայրացած կը պոռար. «Քանի՞ հատ պիտի խո՛թեն դեռ»: Այլեւս վերջնական արդիւնքը որեւէ կասկած չէր վերցներ :

Քայքայուած հաւատքով, եւ ընկճուած, խաղը շարունակեցինք: Այդ պահուն, պզտիկներու դասարաններէն՝ տըղաքը սկսան անհամբերութիւն ընել եւ Պ. Գոյունեանը սուլիչը հանեց ու երկու անգամ փչեց կարգապահութիւն հաստատելու համար: Խաղը ընդհատուեցաւ կարծուելով որ իրաւարարը սուլած էր : Իրաւարարը զարմացած՝ յայտնեց որ ինքը չէ սուլած եւ հրամայեց որ խաղը շարունակուի :

Քանի մը վայրկեան վերջը՝ Պ. Գոյունեանը զարձեալ սուլեց: Այս անգամ՝ բոլոր ներկաները անդրադարձան որ Պ. Գոյունեանն էր սուլողը: Առանց որեւէ կարեւորութիւն տալու կողմնակի դիտողութիւններուն, սուլիչը բերնին՝ Պ. Գոյունեան դեռ կը սուլէր: Օտարները սկսան նախատական խօսքեր ուղղել Պ. Գոյունեանին հասցէին :

Ասոր վրայ՝ մեր տղաքը անմիջապէս առաջ մղեցին Վահրամը որ վարժարանին ամենաքաջ մասնագէտն էր ամէն ֆրանսերէնի, որպէսզի անիկա մեր բոլորիս կողմէ պատասխանէ քանի մը պատշաճ հայհոյանքներով: Վահրամը իր վրայ դրուած պաշտօնը ամենայն հմտութեամբ կատարեց :

Մեր միակ նպատակը այլեւս հեղեղը կասեցնել էր, ու այդ մտքով՝ մեր ամբողջ խումբը կեդրոնացուցինք մեր բերդին առջեւ զայն պաշտպանելու համար: Այդ ալ անօգուտ եղաւ: Պ. Սարգիսին կօլերը կ'անցնէին ինչպէս ջուրը կ'անցնի մաղի մէջէն :

Բարոյալքուած՝ մեր խաղցողները ըն-լարած ու անկազմակերպ, գիշերաշրջիկներու նման, աչքերնին բաց բայց անընպատակ՝ կը թափառէին դաշտին մէկ ծայրէն միւսը :

Խաղին վերջին վայրկեաններուն մեզի փենալթի մը շնորհուեցաւ: Սովորաբար Արամը կը քաշէր մեր փենալթիները, ուղիղ, ուժեղ եւ անվրէպ : Մեծասանբորդ ժամուն թերեւս կարելի ըլլար գէթ քիչ մը մեր պատիւը փրկել այդ մէկ կէտը մտցնելով: Բայց վէճ սկսաւ. ըսաւ Անդրանիկը թող քաշէ, միւսը ըսաւ Ճինկէօզը աւելի յարմար է, եւ այսպէս գրեթէ ամէն մարդ կարծիք յայտնեց: Խմբապետին խօսքը մտիկ ընող չկար: Այդ միջոցին՝ Երուանդը ջղայնացած մօտեցաւ գնդակին ու, ամէնքը մէկ կողմ հրելով, ինքը քաշեց հարուածը: Իր բարկութեան հետեւանքով՝ ծուռ քաշեց եւ գնդակը սիւնին քովէն թռաւ անցաւ:

Վերջացաւ խաղը : Լաւ չեմ յիշեր կարծեմ 16 կամ 18ով 0 պարտուեցանք.

Այսպէս վերջացաւ Պ. Սարգիսին առաջին եւ վերջին մասնակցութիւնը մեր խումբին :

Այսպէս փշրուեցան մեր յոյսերն ու երազները:

Այսպէս վերջացաւ վերջին մրցումը:

(24 Շար.)

1600 ԱՄԵԱԿ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ

ՄԻԼԱՆՕ, (Յառաջ).— Ընդառաջելով Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վազգէն Ա.ի Օգոստոս 25ի կոնդակ – հրաւէրին՝ Իտալիոյ Հայութիւնը, հովանաւորութեամբ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան, եւ մասնակցութեամբ Իտալիոյ Հայոց Կոմիտէին, Հայկ. Տան եւ Մշակութային Միութեան վարչութիւններուն, Դեկտեմբեր 3ին, ժամը 17.30ին, ազգային տան երդիքին տակ աննախընթաց փայլով եւ ժողովրդական հոծ մասնակցութեամբ տօնախմբեց Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդեան 1600ամեակը:

Դեղնագոյն շղարշով չքեղազարդուած Ազգային Տան սրահին մայր պատին վրայ կը տեսնուէր անմահն հայեկացիին մեծածաւալ կենդանագիրը, գործ՝ Բժ. Երուանդ Տէր – Մովսէսեանի: Նկարիչը, Սուրբին կենդանագրին ստորին, լուսաւոր երկնքի մը տակ մէկտեղած էր Արարատն ու Արագածը: Վերջնոյս ափունքին կը նշմարուէր հայադրոշմ եկեղեցիի մը ուրուագիծը :

Բեմը եւ մայր սրահին յառաջամասը զարդարուած էին թանկարժէք զորգերով, ազնուօրէն տրամադրուած Պ. Գէորգ Խանկէլեանէ :

Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի կենդանագրին աջին եւ ձախին, մշտադալար տունկերու եւ գոյնզգոյն ծաղկեփունջերու նրբաճաշակ համադրութիւն մը: Քիչ մը աւելի առաջ, ծածկուած դեղնորակ շղարշով կիսասիւն մը, որուն վրայ կը պլպլար եռաստեղաշտանակ մը:

Այս սարքաւորումը կ'ամբողջացնէին դէպի բեմը ուղղուած բազմագունեան չորս լուսարձակներ, որոնց շողերը մասնաւորի կը կեդրոնանային բեմին ձախին բարձրացող ամպիոնին վրայ :

Ժամը ճիշդ 17.30ին սկսաւ հանդիսութիւնը: Հոգաբարձութեան ատենապետ, Պ. Արիս Շալճեան երկու խօսքով հան-

ՓԱՍՏԱՏԻ

(ՎԵՊ ՅԵՂԱՓԱՍԽԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՔԻՑ)

ԳՂԵՁՆՏԱՀԱՅ ԳԵՂՈՒՀԻ

ՊՈՂՈՍ ԲՂՈՅԱՆ

Պատասխանեցի ու ինձմէ հեռացայ, իսկ ինծի համար ամէն բան վերջացած էր։ Եղանք ճամբուն վրայ, ու ես ստիպուեցայ ամբողջ ճամբան լսել անոր ներողութիւնները եւ խոստումները, որ ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունէին։ Ես ինծի համար ամէն բան վերջացած կը համարէի։

— Գնա՛ հոս, ձեռքս երկնցուցի ես, ու ինչ որ ըսելիք ունիս, ըսէ՛ հոս։ Ես ալ ձեռքս երկնցուցի, ու ինչ որ ըսելիք ունէի, ըսի

Օր. Սօնա եւ Անէթ Հանճեան, Տէր եւ Տիկին Վարդան Խաչիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Միսաք Խաչիկեան եւ զաւակները (Սան Ֆրանսիսքօ), Պ. Մլեհ Խաչիկեան (Ս. Ֆրանսիսքօ), Զուլալեան, Խաչիկեան, Քիւրօղլեան, Նալպանտեան ընտանիքները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, քերայրին եւ ազգականին՝

ՄԻՍԱՔ ՀԱՆՃԵԱՆԻ

յանկարծական մահը, որ տեղի ունեցաւ 61 տարեկանին, իր բնակարանին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Չորեքշաբթի, ժամը 13·45ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Անկէնի հին գերեզմանատունը:

Մասնաւոր մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Տէր եւ Տիկին Միհրան Կարապետեան կը նուիրեն հարիւր Ն. Ֆ. Մշակոյթի Տան, ի յիշատակ համայն նահատակ Հայութեան վրիժառուներէն՝ անմահ հերոս Ս. Թէհլիրեանի սրահին նորոգութեան ծախքերուն:

×

Մշակոյթի Տան մէջ տեղի ունեցած Պ. Յ. Շաքարեանի հարսանիքին առթիւ Տէր եւ Տիկին Կարապետ Քէօլէեան Թէհլիրեան սրահին պիւֆէին նուիրած են յիսուն Ն. Ֆ. արժէքով պնակներ եւ գաւաթներ:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Տէր եւ Տիկին Պօղոս Յակոբեան եւ Տէր եւ Տիկին Ջօհրապ Մրուրատեան կը նուիրեն 50ական Ն. Ֆ. Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տան, փոխան ծաղկեպսակի, Բարթող Փափազեանի մահուան առթիւ:

×

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Պ. Մարտիրոս Յակոբեան երեսուն Ն. Ֆ. եւ Պ. Պօղոս Փափազեան քսան Ն. Ֆ. կը նուիրեն Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տան, փոխան ծաղկեպսակի, Գրիգոր Գոստիկեանի եւ Բարթող Փափազեանի մահուան առթիւ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Ս. Մինասեան» ենթակոմիտէն պարտք կը զգայ շնորհակալութիւնները յայտնել այն բոլոր նուիրատուներուն, որոնք «Դաշնակցութեան» երկու ծաղկեպսակներուն իրենց մասնակցութիւնը բերին, յարգելով իր երկու հաւատաւոր եւ նուիրեալ ընկերներուն՝ Գրիգոր Գոստիկեանի եւ Բարթող Փափազեանի յիշատակը:

Այս առթիւ ծաղկեպսակներէն գոյացած ընդհ. գումարին մնացեալը յատկացուցուած է Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տան Ֆոնտին, որ է 339 Ն. Ֆ.:

ՆՈՒԷՐ

Տէր եւ Տիկին Գարեգին Նազգաշեան իրենց սիրելի հօր Մարկարոս Նազգաշեանի մահուան առթիւ կը նուիրեն.—

Կապոյտ Խաչի երեսուն Ն. Ֆ., Մշակոյթի Տան երեսուն, Աղքատախնամին քսան, «Յառաջ»ին քսան Ն. Ֆ.:

Միեւնոյն առթիւ Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Ջինոզեան քսան Ն. Ֆ. կը նուիրեն Կապոյտ Խաչին:

(Ստանալ «Յառաջ»էն):

×

Շաւիլի եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր-Դաւթեան եղբայրներէ հարիւր Ն. Ֆ. եկեղեցւոյ օծման տարեդարձին առթիւ: Նոյն առթիւ ոմն՝ յիսուն Ն. Ֆ.:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Այս Կիրակի, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյս օծման 4րդ տարելիցը կը տօնուի հանդիսաւոր կերպով: Այս առթիւ Կաթ. Պատուիրակ եւ Փարիզի Առաջնորդ Գերաշ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ հրաւիրուած է պատարագելու եւ քարոզելու: Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին բազմաձայն, Մայր Եկեղեցւոյ երգիչներուն մասնակցութեամբ եւ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերգոյեանի ղեկավարութեամբ:

Յաւարտ Ս. պատարագի մասնաւոր հոգեհանգիստ, եկեղեցւոյս շինութեան ծախքերուն մասնակցող բոլոր նուիրատուներու ննջեցելոց հոգւոց հանգստեան համար: Սկիզբ ժամերգութեան 8·30, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

Շաւիլի եկեղեցւոյ Շէք – Փոսթալի թիւն է՝ 14827 – 18, Փարիզ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Այրի Տիկին Մարիամ Գոստիկեան, Պ. Վարդգէս Գոստիկեան, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Էլմայեան եւ ընտանեկան պարագաներ, իրենց շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Արեւմտ. Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէին, Փարիզի Շրջ. Կոմիտէին, Ալֆորվիլի Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին, Ալֆորվիլի Հայ Մարզականին, Փարիզի Հաճընցիներու Հայր. Միութեան, Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տան նուիրատուներուն, եւ բոլոր անոնց որոնք ծաղկեպսակներով, նամակներով եւ իրենց ներկայութեամբ մասնակից եղան իրենց սուգին՝ ողբացեալ

ԳՐԻԳՈՐ ԳՈՍՏԻԿԵԱՆԻ (Սէօլէօզցի)

մահուան առթիւ:

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ժամը 16էն 22

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

17 Դեկտեմբեր, կիրակի օր

վարժարանին մէջ

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին:

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սերունդի անդամները եւ երէց ու երիտասարդ համակիրներ:

ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՕՐԵՐ

ՏԱՔ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ՄԸ ՄԷՋ

ՄԵՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

14 օր Թիրոլի մէջ Ծնունդի եւ Նոր Տարուան տօներու առթիւ Աւստրիա ձիւնեռնային զբօսախայտերու ամէնէն արեւոտ վայրերէն մէկուն մէջ:

ՄԵԿՆՈՒՄ Դեկտեմբեր 21ին, «ձիւնեբու զուարթ կառախումբով» դէպի ԹՐԷՆՍ Ինսպրուքէն, բարձրութիւն 1240 մեթր: ՎԵՐԱԴԱՐՁ Յունուար 3ին:

Բնակութիւն հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ: Լաւ եւ առատ ուտելիք, Փարիզէն Փարիզ բոլոր ծախքերը մէջ՝ 298 Ն. Ֆ.: 9էն 12 տարեկան երիտասարդներուն համար մօնիթրիսի մասնաւոր հսկողութիւն, Սքիի դասերով՝ 355 Ն. Ֆ.:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԵՂ ՄՆԱՑԱԾ Է ՄԻԱՅՆ:

ԷՏՈՒԱՐ ՃԷՋԻՐԵԱՆ

(Թըլասիոն Թուրիսթիք)

27, Fbg. Montmartre, Paris - PRO, 35-85

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier

Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, Bld. Arago — Tél. : POR. 03-94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo-փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto

Incendie

Dégâts des eaux

Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

ՀԱՅԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌԷՆ

Այս Կիրակի, առաւօտեան ժամը 10·30ին, Վատիկանի ռատիոկայանէն հայածէս պատարագ եւ քարոզ պիտի ձայնասփռուի հետեւեալ ալիքներու վրայ:

Միջին ալիք.— 196 մեթր, կարճ ալիք՝ 31·10, 25·55, 19·84:

Պիտի քարոզէ Գերապատիւ Ներսէս Ծ. Վ. Սէթեան, նիւթ ունենալով «ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ»:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր. Միութեան կազմակերպած խնջոյքը, այս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Խրիմեան դպրոցին մէջ (Իսի):

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերուն:

Սիրայօժար իրենց արեւելեան նուագով կը մասնակցին հայրենակիցներ՝ Մ. Շիրվանեան, Շ. Կազեան (ուտ, ջութակ): Լաւ կերուխում, խնամքով պատրաստուած վարչութեան կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

8 bis, Rue des Ternes, Métro Ternes

Այս Կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Պիտի բանախօսէ

ԼԻՒՔ – ԱՆՏՐԷ ՄԱՐՍԷԼ

Հայ երաժշտութեան մասին եւ դաշնակի վրայ պիտի նուագէ հայկական կտորներ: Երիտասարդներ սիրով հրաւիրուած են:

Մուտքը ազատ է:

ՆՈՒԷՐ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻՆ

Վերժին Զիլինկիրեան (նոր անունով Տիկին Փէրէզներեան) 50 Ն. Ֆ. կը նուիրէ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ երիտասարդ մը, որ փափաքէր՝ արտածումի եւ ներածումի կարեւոր գործի մը մէջ ապագայ ունենալ:

Ներկայանալ ամէն օր՝

Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ հաստատութիւն՝

3a, Rue Lafayeste, Marseille

ԾԱԽՈՒ Է

Փավիյեոն մը, երեք սենեակ, մեծ խոհանոց, բակին մէջը հանկար, ամէն յարմարութիւն (թու – քոնֆոռ):

Դիմել ՄՈՌԻԶԻ, 18, Րիւ տէ Պլէօէ, ԱԼՖՈՐՎԻԼ: Հեռաձայն Անթրիփօ 51–66:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Մշակոյթի Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի, այս Շաբաթ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

Réveillon

DU

Nor Séround

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24ԻՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս Շաբաթ, կէսօրէ վերջ, սովորական ժամուն, սովորական վայրը:

ՃԻՊԷՑԼԻ Նախկին սանուց (Յուշամատեան)ի ժողովը այս Կիրակի, ժամը ճիշդ 3ին, Քատէի սրճարանը: Կարեւոր օրակարգ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՔԵՐՈՎԲԷ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

ԱԼՊՈՄ ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՏԱՐՕՆ ԱՇԽԱՐՀԻ

Բ. ՄԱՍԸ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱՅ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՎԵՐԵԼՔԻՆ:

Տպարան ՏԱՐՕՆ, Լիոն, 1962

Դիմել հեղինակին՝

Ք. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ (Տարօն)

20, Avenue des Cottages

CALUIRE (Rhône)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

1962 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ:

Ճոխ բովանդակութեամբ եւ ընտիր նկարներով:

ՓԱՐԻԶԻ համար դիմել Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան, Հրանտ – Սամուէլ գրատունը, եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

ՄԱՐՍԷՅԼ

PHOTO - REX, 2 Rue Bernard du Bois

ԵԻՐՈՊԱՅԻ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ

ՀԷԼՎԱ ԹԱՀԻՆ

ԼՈԳՈՒՄ ՇԱՐՈՑ

Սուսամ – Հէլվա (ՌՈՃԻԿ)

ՎԱՐԴԷ–ԱՆՈՅՇ

LE BOSPHORE MARQUE DEPOSEE

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

CHOC-ALVA · CHOCO-LOC

Sté le BOSPHORE

SIÈGE SOCIAL

2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

JEUDI 14 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9279 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5080

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆԱՆՍԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Բ.

Հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին, Ֆրիտեոֆ Նանսէն սիրով ստանձնեց նա – խագահութիւնը միջազգային այն յանձ – նախմբին, որուն պաշտօնն էր տեղ – ւոյն վրայ ուսումնասիրել Սարզարապա– տի զաշտին ոռոգման եւ այնտեղ հայ գաղթականներ տեղաւորելու կարելիու – թիւնները :

Յանձնախումբի միւս անդամներն էին անգլիացի Տիւփիւի, Ֆրանսացի Քարլ, իտալացի Փիօ Լօ Սալիօ եւ Նորվեկացի Քուխլինկ, բոլորն ալ մասնագէտներ : Քարտուղարն էր Քուխլինկ, ա՛ն, որ վերջին պատերազմին Հիթլերի կողմն անցաւ, դաւաճանելով իր հայրենիքին եւ որուն անունը հոմանիշ դարձաւ «դրու – ժան»ի :

Նանսէն դէպի Հայաստան իր կատա – րած ճամբորդութեան տպաւորութիւննե– րը, իր առաքելութեան մանրամասնու – թիւնները եւ Հայոց մասին իր մտածումներ հրատարակեց «Հայաստան եւ Մեր– ձաւոր Արեւելք» խորագիրը կրող պատ – կերազարդ գրքով մը, որուն նորվեկերէն բնագիրը չուտով, թարգմանուեցաւ անգ– լերէնի եւ ֆրանսերէնի (1928ին) : Ոչ – բացեալ Զապէլ Եսայեան նոյն թուակա – նին ձեռնարկած էր հայերէն թարգմա – նութեան, սակայն հրատարակիչ չգտաւ : Վերջերս է միայն որ Պէյրութի մէջ լոյս տեսաւ հայերէն թարգմանութիւն մը :

Նանսէն եւ ընկերները 1926 Յունիսին Թրիէսթէն ճամբայ ելան Սեմիրամիս (Շամիրամ) նաւով : Իր գրքին սկիզբը, հեղինակը կը յիշէ Շամիրամի եւ մեր Ա– րա Գեղեցիկ թագաւորի սիրավէպը : Ցե– տոյ մանրամասնօրէն, չատ հաճելի ոճով մը կը նկարագրէ իր անցած բոլոր վայ – րերը, — Աթէնք, Պոլիս, Պաթում, Թիֆ– լիզ, Երեւան, Լենինական եւ այլն :

Գլուխ մը կը յատկացնէ Վրաստանի պատմութեան ու գիրքը կը վերջացնէ Հայաստանի համառօտ պատմութեամբ (էջ 251 – 364) :

Ամէնէն աւելի կը ծանրանայ յանձնա – խումբի առաքելութեան եւ Հայաստանի մէջ կատարուած քննական ուսումնասի – րութեանց վրայ :

Կառավարութեան անդամներն ու հայ գիտնականները աջակցած են յանձնա – խումբին եւ ծրագիրները ներկայացուցած՝ խոպան հողերու ոռոգումին մասին, աս– տիճանաբար գործադրելի :

Սարզարապատի «անապատ»ին ոռո – գումը 43·000 դեսիատին հող մշակելի պիտի դարձնէր, սակայն անոր իրակա – նացումը առնուազն երեք տարուան աշ – խատանք եւ 15 – 20 միլիոն ոսկի ռուբլի ծախք կը պահանջէր : Ուստի յանձնա – խումբը կը թելադրէ նախ ոռոգել Ղըրի, Քարա – Սուի եւ Զանգիբասարի հողերը, մշակելի դարձնելով 30·000 դեսիատին տարածութիւն, նուազ ծախքով : Այդ հո– ղերուն վրայ կարելի պիտի ըլար տեղա– ւորել եւ ապրեցնել Եւրոպայէն բերուե – լիք 25·000 (Թերեւս աւելի) հայ զաղ – թականներ :

Ցանձնախումբին մանրամասն տեղեկա– գիրը 1927ին Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ հրատարակուեցաւ Ժընեւի մէջ անգլերէն լեզուով եւ հետեւեալ խորա – գրով. «Ծրագիր հայ գաղթականներու տեղաւորման մասին : Ընդհանուր տեսու– թիւն եւ գլխաւոր վաւերագրեր » :

Մեծ համակրանքով կ'արտայայտուի Նանսէն Հայերուն մասին եւ կը մեղադրէ մեծ պետութիւնները, ու Ազգերու Դաշ – նակցութիւնը, որոնք խոստմնադրուժ ե– ղան :

Կ'արժէ նոյնութեամբ ներկայացնել իր արժէքաւոր գրքին եզրակացութիւնը.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԱԿ-Ը ՄԻՇՏ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈՇԷ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԸ ԴԱԳՈՒՀ Է

Էլիզապէթվիլի կացութիւնը միշտ եղե– րական է, ինչպէս նաեւ Եւրոպացիներու վիճակը : ՄԱԿը կը ռմբակոծէ Եւրոպա – կան բոլոր թաղամասերը եւ տեղական մամուլի թղթակիցները կը չեշտեն նոյն– իսկ թէ ՄԱԿի ուժերը յատկապէս ընտ – րած են այդ նշանակէտերը : Այս առթիւ Ֆրանսացի հիւպատոսը որ դիւանագէտ – տական մարմնին երէցագոյնն է ապար – դիւն փորձեր ըրած է յարաբերութեան մէջ մտնելու համար ՄԱԿի կեդրոնին հետ : Հիւպատոսները չատ մտահոգ են իրենց հպատակներուն համար : Մէկ կող– մէն կը վախնան որ ՄԱԿը չարունակէ իր յարձակումները եւ փողոցներու մէջ կը– ռիւներ սկսին, միւս կողմէ կը վախնան նաեւ թէ ներկայ լարուածութիւնը որ սաստկացած է ռմբակոծութենէն ետք, խուճապի մատնէ ճերմակները եւ փոր – ձէն փախիլ, մինչ քաթանգական ուժերը արդելք կը հանդիսանան անոնց մեկնու – մին : Կիները եւ երախաները սարսափած են եւ ջղային տագնապները բազմաթիւ են : Ցարդ այսքան խուճապի մատնուած չէին, որովհետեւ չէին կարծեր որ ՄԱԿի ուժերը կրնան իրենց վրայ ալ կրակ բա– նալ :

Ափրիկեան թաղամասին մէջ, բոլոր այրերը Թունաւոր նետեր սուացած են Այդ թոյնը հինգ վայրկեանէն կը սպան – նէ, չատ աւելի վտանգաւոր է քան զնդակ մը եւ պէտք է, նախընտրաբար փորին վրայ նչան առնել, եթէ փորձ կատար – ուի նետը քաշել ազիքներն ալ միասին դուրս կ'ելլեն :

Լէոփոլվիլի մէջ (կեդրոնական Քոն – կօ) կացութիւնը չատ անորոշ է : Քիչ էր մնացած որ Ներքին նախարարը ձերբա – կալուի Ապահովութեան տեսուչին կող – մէ :

Պրիւսէլի մէջ, Սփաք խօսեցաւ Քա – թանգայի մասին, երեսփոխանական ժո – ղովի նիստին :

Արտաքին նախարարը հաստատեց թէ ՄԱԿի գործունէութիւնը բոլորովին ան– ընդունելի է : Աւելցուց թէ պելժիական

« Եւրոպայի ժողովուրդներն ու պետա– կան մարդիկը յոգնած են այս յաւիտե – նական (հայկական) հարցէն : Բնական է, որովհետեւ անիկա ցարդ տաղտուկ միայն պատճառած է : Հայաստան քառն իսկ ա– նունց բնացած խղճին մէջ կ'արթնցնէ շա– բաթը չիրականացուած խոստումներու, գոյս երբեմ չփորձեցին լրջօրէն գործա – դրել :

Հայը արիւնաքամ ու աշխատունակ փոքրիկ ժողովուրդ մըն էր, որ բարիւղի եւ ոսկիի հանքեր չունէր :

« Մեղմ հայ ժողովուրդին, որ եւրո – պական բաղաքակաութեան հետ գործ ունեցաւ : Իրեն համար շատ աւելի լաւ պիտի ըլլար, որ իր անունը երբեմ չար – տասանուէր եւրոպացի դիւանագէտի մը կողմէ : Սակայն հայ ժողովուրդը երբեմ չէ կորսնցուցած իր յոյսը : Ու մինչ լըծ– ուած էր կորովի եւ հաստատակամ աշ – խատանքի մը, անիկա ապասեց, ապասեց երկար : Կը սպասէ միշտ» :

Նորվեկացի մեծ մարդասէրին պէս կը կրկնենք միշտ մենք ալ թէ չենք կորսըն– ցուցած երբեք մեր յոյսը եւ Հայու ան – յողդող կամքով եւ անսասան տոկունու– թեամբ պիտի սպասենք միշտ, մինչեւ որ յաղթանակէ արդարութիւնը եւ իր գե – րագոյն լուծումին յանգի Հայկական Դա– տը :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

կառավարութիւնը համաձայն չէ Քա – թանգայի անջատման բայց ցարդ ոչ մէկ պատճառ կամ արդարացում կայ այն իս– կական պատերազմին դուր ՄԱԿը կը տանի Քաթանգայի դէմ : Երեւան ելած է նաեւ թէ ՈՒ. Թանի ըսած յարձակողականի « նչանաւոր ծրագիրը» դուր ձեռք ձգած էր պարզապէս պաշտպանողականի ծրա – գիր մըն էր :

Անմիջական կը նկատուի նաեւ այն կո– չը զոր Ֆրանսա, Անգլիա եւ Միացեալ Նահանգները պիտի ընեն զինադուլի մը համար :

Քաթանգայի այս կացութիւնը արդէն դժուարութիւններ ստեղծած է նաեւ Անգլիոյ համար ուր Մաքմիլլընի դահլի – ճը քննադատութեանց կ'արժանանայ քոն– կոլեան իր քաղաքականութեան պատճա – ռաւ : Ընդդիմութիւնն ալ դէմ է որ Անգլիա դէնք հայթայթէ ՄԱԿի :

Լաւատեղեակ աղբիւրներու համա – ձայն, ՄԱԿը Քանատայի դիմում ըրած է որպէսզի ռումբեր հայթայթէ Քանտեռա օդանաւերուն համար որոնք Քաթանգայի գործողութեանց համար կ'օգտագոր – ծուին : Այս դիմումին նպատակը կրկնա– կի է կ'ըսեն, նախ արագօրէն ռումբ ձեռք ձգել : Ապա Անգլիացիները փրկել փա – փուկ կացութենէ մը (ծանօթ է որ Մեծն Բրիտանիա պիտի հայթայթէր այդ ռումբերը) :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՌՈՄԷն հասած լուրերու համաձայն Սպանիոյ գահաժառանգին եւ Յունաս – տանի իշխանուհիին ամուսնութիւնը կը չարունակէ բարդութիւններ ստեղծել : Յոյները կ'ուզեն որ թէ քաղաքային թէ կրօնական պսակը Աթէնք կատարուի : Տոն Խուան եւ Ֆրանքօ համամիտ չեն : Ամէն պարագայի մէջ կը հաստատուի թէ ըլլայ Աթէնք, ըլլայ Հռոմ, կարդինալ Ա– գաճանեանն է որ պիտի պսակէ զոյգը :

ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ դիմում ըրաւ Ա – մերիկայի որ իրեն յանձնուի Զօր. Հօյ – դինկըրը որպէսզի դատուի իբրեւ «պա – տերազմի ոճրագործ» : Գերման զօրավա– րը ներկայիս, Ատլանտեան Ուխտի զին– ուորական հերթական կոմիտէին նախա – գահն է : Արեւմտեան չրջանակները դա– տապարտած են խորհրդային այս նոր ղըր – պարտութեանց արչեանքէն :

ՄԱԿ–ի ընդհ. քարտուղարը՝ ՈՒ. Թան ահազանգ կը հնչեցնէ, որովհետեւ ՄԱԿը անմիջական անանկութեան դուռը հասած է : 1962 Յունիս 30ին բացը 170 միլիոն տոլարի պիտի հասնի : Իսկ յառաջիկայ Դեկտեմբեր31ին 82 միլիոն 500 հազար տոլարի վճարում կայ ... :

ՔՈՐԱՔԱՅԻ լրագրողներու վենեցուե – լական ընկերութիւնը «ամբաղձալի անձ– նաւորութիւն» հռչակեց նախագահ Քենը– տին եւ բանաձեւ մը քուէարկեց ուր կը չեշտէ թէ անտեղի կը դատէ Միացեալ Նահանգներու այցելութիւնը Քարաքաս Դեկտեմբեր 16ին : Այս ընկերութիւնը ծայրայեղ ձախ հակակչռի տակ է :

ՔՈՄՈՑԻ չգեղ մէկ ապարանքէն դուղ – ցուած են 26 պատատուներ, որոնց արժէ– քը՝ 250 միլիոն է : Ապարանքը կը պատ– կանէր Մուսոլինիի կառավարութեան դանձի տնօրէնին Գաուլօ Կրասիի այրիին : Ապարանքին մէջ դտնուած պատատուներ – րուն ամբողջ արժէքը միկ միլիառ լիռի կը հասնի :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷն կը հաղորդեն թէՏօքթ. Մամուն Քուզպարի որ վարչապետն էր սուրիական առժամեայ կառավարութեան (եգիպտոսի հետ խզումէն ետք) սահմա – նադրական ժողովի նախագահ ընտրուե – ցաւ :

ԹՈՒՆՈՒՉի «ժէօն Աֆրիքը» (նախա – պէս Աֆրիք – Աքսիոն) կը յայտնէ թէ 10 օր է զաղանի բանակցութիւններ կը կա– տարուին Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ մէջեւ : Անմիջական կը նկատուի զինադուլի մը

Օրը Օրին

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԽՆԴԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏՆԵՐԸ ԵՒ ... ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐԸ

Բոլչեւիկ թերթ մը բան–զործ ըրեր հաւաքեր է հետեւեալ մանրավէպերը (ա– նեկտոտ), խմբագրական ծանօթութեամբ մը աւելցնելով թէ բոլորը այդ ծիծաղա – չարժ դէպքերը պատահած են «կապիտա– լիստ» երկիրներու մէջ.—

× Թերթ ծախող մը իր յաճախորդին. — Պարո՛ն, խնդրեմ վճարեցէք այս շաբթուան ձեր հաշիւը :

— Ո՞րքան է պարտքս :

— 150 ֆրանք :

— Պակաս պէտք է ըլլայ, սուտ կը խօ– սիս :

— Կը խնդրեմ, մի՛ վիրաւորէք զիս, ես սուտ կը ծախեմ, բայց սուտ չեմ խօսիր :

× Դպրոցի մը մէջ :

— Պարտէզին պտուղները ե՞րբ կը ժողվեն :

— Երբ պարտիզպանը հոն չէ :

× Հայրը՝ իր տղուն .

— Եկուր, տղաս, տեսնեմ ի՞նչ սորված ես մինչեւ հիմա : Սահուն կարդալ սկը – սա՞ր արդէն :

— Ո՛չ :

— Ինչո՞ւ, վարժապետդ չի՞ սորվեցներ միթէ :

— Վարժապետս ինք ալ չի գիտեր : Շարունակ ինծի կը հարցնէ.— Այս գիրը ի՞նչպէս կը հնչուի, այս բառը ի՞նչպէս կը կարդացուի :

× Օրիորդ մը կը հարցնէ բժիշկին .

— Ա՛խ, տոքթէօր, գլուխս կը ցաւի, ի՞նչ ընեմ :

— Ամուսնացէք :

— Ինչո՞ւ :

— Ամուսնութենէդ ետքը էրիկդ է որ գլխու ցաւ կ'ունենայ :

× Ճաշարանի մը մէջ, յաճախորդը կը հարցնէ ճաշարանապետին.

— Փոխա՞ծ էք ձեր խոհարարը :

— Այո՛, բայց ի՞նչպէս իմացաք :

— Առաջ ապուրին մէջ ճերմակ մազ կը գտնէի, հիմա սեւ կը գտնեմ :

× Լուսանկարիչին մօտ :

— Շատ լաւ լուսանկարեր էք, միայն չեմ հաւնիր ֆիքիս :

— Իրաւունք ունիք, ես ալ չեմ հաւ – նիր, բայց ի՞նչ ընեմ, ձեր ֆիքն է :

Բոլչեւիկ թերթը, պատմելով այս խն – դալիք պատմութիւնները՝ որոնք յատուկ են միայն ... «կապիտալիստ» երկիրնե – րու, ուզեր է խնդացնել իր ընթերցողնե– րը : Ուրեմն պրոլետարներու երկրին մէջ կը պակսի՞ն նման խնդալիք պատմու – թիւններ, ու պրոլետարները խնդացնելու համար պէտք է ներածո՞ւմ կատարել նը– ման խնդալիք պատմութիւններու : Բայց եթէ ներածում չկատարուի, խնդալիք բան չունի՞ն այլեւս մեր պրոլետարները :

Դժբա՛խտ պրոլետարներ, որ խնդալու համար՝ կարօտ են արտասահմանեան ապրանքի :

ԱՐԱՋ

ԲԻՒՐՕՆ ՍԱՐՍԱՆ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՅԵՐԷՆ

— ԱՐՁԱԿ —

Ա

Ամառուան ներկայ եղանակին մէջ Պէյրութի մէջ ամէն օր ցուրտ է եղած, եւ ամէն օր ձիւն կամ անձրեւ տեղացած։ Ասիկա ինծի համար մեծ հարուածի մը նման եղաւ, որովհետեւ ես ամառը եկած էի Պէյրութ, որպէսզի հանգստանամ եւ ազատիմ Պոլսոյ ձմրան ցուրտերէն։ Ուրեմն ստիպուեցայ ամբողջ ամիս մը տունս նստիլ, ինչպէս ձմրան կ՚ընեմ Պոլսոյ մէջ։

Ամէն առաւօտ կ՚ելլայի պատուհանին առջեւ, կը նայէի ամպերուն, որոնք ծանր ու մռայլ կը սահէին ծովուն վրայէն, եւ կ՚ըսէի ինծի՝ «Ասոնք ալ ինծի պէս ամառը եկած են Պէյրութ, ու հիմա ստիպուած են հոս մնալ, որովհետեւ Պոլիս ձմեռ է»։ Ասոնք ալ ինծի պէս կ՚ուզեն արեւ տեսնել, ասոնք ալ ինծի պէս կ՚ուզեն ամառ ընել

ՊՈՒՇԿԻՆ ՎԱՀՐԱՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳԻՐՔ

ՂԱՐԱԲԱՂԱՀ ԴԵՀԱՐԱ

(ԱՂԱՅ ՅԵՐԿՈՒՓՈՒՆԱՑ ԿԵՆՔԻՑ)

Ես ուրախ եմ, որ ինձ հնարավորություն է տրվում, ընթերցողներիս հետ կիսելու իմ տպավորությունները Հայաստանի մասին, որտեղ ես այս ամառ հանգստացել եմ մի քանի շաբաթ։

Նախ և առաջ պետք է ասեմ, որ ես ոչ մի տեղ չեմ տեսել այնքան գեղեցիկ բնություն, որքան Հայաստանում։ Ես ինձ համար որոշել էի, որ ամենից առաջ կգնամ Սևանա լիճը, որի մասին այնքան շատ եմ լսել։ Ես ուզում էի տեսնել այդ լճի ափերը, նրա ջրերը, նրա ձկները, նրա կղզիները, նրա ափերի վրա գտնվող հին վանքերը։ Ես ուզում էի տեսնել այդ լճի ամենագեղեցիկ կետերը, որոնց մասին այնքան շատ են գրել հայ գրողները

ՆՈՒԷՐ

Տիկին Տիգրանուհի Կարապետեան, կը նուիրէ քսան Ն. Ֆ. Կապ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին, Տիկին Սաթենիկ Տէր–Դաւթեանի մահուան քառասունքին առթիւ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Օր. Արշալոյս Կէմալմազեան, Տէր եւ Տիկին Արտաւազդ Յակոբեան, Տէր եւ Տիկին Հմայեակ Զայըրեան եւ ընտանե–կան պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նամակով, հեռագրով ու փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով ցա–ւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր, զո–քանչ մօր եւ քրոջ Այրի Տիկին Հեղինէ Կէմալմազեանի կսկծալի մահուան առ–թիւ:

×

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեց. Թաղ. Խորհուրդը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ գումարները :— Այրի Տիկին Սիրանոյշ Աբգարեանի մահ–ուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Պ. Յակոբ Փափազեանէ 10 Ն. Ֆ. եկեղեց–ւոյ, 10 աղքատաց, Խաչիկ Նոնոյեանէ քսան եկեղեցւոյ բարեզարդութեան, Ներսէս Մարլեանէ քսան, եկեղեց. բարե–զարդութեան, Վահրամ Եազըճեանէ քը–սան եկեղեց. բարեզարդութեան, Միհ–րան Սարկաւագ Քէյէլեան 10 Դպրաց դասուն համար :

Թաղականութիւնը սոյն տխուր առի–թով իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալին պարագաներուն :

ՃՆՆՈՒՄ

Կրընոպլէն Գրիգոր Ճերմակեան կը ծը–ղէ թէ իր մօր մահէն ետք «Յառաջ»ի մի–ջոցաւ շնորհակալութիւն յայտնող ընտա–նիքներու ցանկէն մոռցուած են Գասպար–ճեան ընտանիք եւ զաւակները, եւ Թաղ–եան ընտանիք :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Ստեփան Տէր–Ստե–փանեան եւ Տէր եւ Տիկին Րաֆֆի Տէր–Ստեփանեան եւ իրենց զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշ–տօն պիտի կատարուի իրենց մօր եւ հօ–րաքրոջ՝

ԱՆԱՀԻՏ ՏԷՐ – ՍՏԵՓԱՆԵԱՆԻ
եւ ՄԱՐԻ ԷՏԻՐՆԷԼԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ, այս Կիրա–կի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ պատարագի :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշա–տակը յարգողները :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Հայ Կարմիր Խաչի Ֆէսանվիլլէի Օգա–փոխութեան կայանին կը նուիրեն.—

Պ. Մանկիկեան (Իսի) երեսուն Ն. Ֆ., Տէր եւ Տիկին Միսաքեան (Իսի) 20 :

Տէր եւ Տիկին Մուրատեան, Պ. Մու–րատեան, Տէր եւ Տիկին Սարըգիւզէլեան, Պ. Մուքպլէրեան, Տէր եւ Տիկին Խսաեան, Տիկին Սեղբոսեան, Պ. Կէօվճեան, Տէր եւ Տիկին Սրմաքէշեան, Տէր եւ Տիկին Ասատուրեան, Տէր եւ Տիկին Գայսէր–լեան, Տիկին Սալմասլեան, Պ. Տակոռ–եան, Պ. Կարապետ Յակոբեան, Պ. Մա–նուկեան, Տէր եւ Տիկին Սուճուքճեան, Պ. Մանիկօֆ, Պ. Սասուն Մարգարեան, Արտի հաստատութիւն, Տէր եւ Տիկին Գրիգորեան եւ Տէր եւ Տիկին Պահճէ–ճեան տասնական Ն. Ֆ.:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Այս Կիրակի, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյս օծման 4րդ տարելիցը կը տօնուի հանդիսաւոր կերպով: Այս առ–թիւ Կաթ. Պատուիրակ եւ Փարիզի Ա–ռաջնորդ Գերաշ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ. ՄԱ–ՆՈՒԿԵԱՆ հրաւիրուած է պատարագելու եւ քարոզելու : Երգեցողութիւնները պի–տի կատարուին բազմաձայն, Մայր Եկե–ղեցւոյ երգիչներուն մասնակցութեամբ եւ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերգոյեանի ղեկավարութեամբ :

Յաւարտ Ս. պատարագի մասնաւոր հոգեհանգիստ, եկեղեցւոյս շինութեան ծախքերուն մասնակցող բոլոր նուիրա–տուներու ննջեցելոց հոգւոց հանգստեան համար : Սկիզբ ժամերգութեան 8·30, Ս. պատարագ ժամը 10ին :

Շաւիլի եկեղեցւոյ Շէք – Փօսթալի թի–ւն է՝ 14827 – 18, Փարիզ:

Réveillon
DU
Nor Séround

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24ԻՆ

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ժամը 16էն 22
Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ
ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ
Հանդէս
Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փօթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին :

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սե–րունդի անդամները եւ երէց ու երիտա–սարդ համակիրներ :

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պուլվար Օտտոյի Ս. Յա–կոբ եկեղեցւոյ Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի Թաղիս Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ անուան տօնակա–տարութեան առթիւ տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհան–գստեան պաշտօն պիտի կատարուի թա–ղիս եկեղեցաշէն եւ դպրոցաշէն ազգա–յիններու հոգւոյն: Յաւարտ Ս. պատա–րագի տեղի պիտի ունենայ աւանդական մատաղօրհնութիւն ու բաշխումը պիտի կատարուի Տ. Կ. Խաչուհիներու կողմէ :

ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՕՐԵՐ
ՏԱՔ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ՄԸ ՄԷՋ

ՄԵՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

14 օր Թիրոլի մէջ Ծնունդի եւ Նոր Տարուան տօներու առթիւ Աւստրիա ձը–մեռնային զբօսախաղերու ամէնէն աբե–լուտ վայրերէն մէկուն մէջ :

ՄԵԿՆՈՒՄ Դեկտեմբեր 21ին, «ձիւնե–րու զուարթ կառախումբով» դէպի ԹՐԷՆՍ Ինսպրուքէն, բարձրութիւն 1240 մեթր: ՎԵՐԱԴԱՐՁ Յունուար 3ին:

Բնակութիւն հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ: Լաւ եւ առատ ուտելիք, Փարի–զէն Փարիզ բոլոր ծախքերը մէջ՝ 298 Ն. Ֆ.: 9էն 12 տարեկան երիտասարդներուն համար մասնաւոր հսկողու–թիւն, Սքիի դասերով՝ 355 Ն. Ֆ.:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԵՂ ՄՆԱՑԱԾ Է ՄԻԱՅՆ:
ԷՏՈՒԱՐ ՃԷՉԻՐԵԱՆ
(Ռըլասիոն Թուրիսթիք)
27, Fbg. Montmartre, Paris - PRO, 35-85

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ–ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ
ԽԱՍՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ :

500 էջ

13 Hors–Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըր–թական մարմնին :

Գին 12 Ն. Ֆ.

Թղթատարի ծախքով 13·40 Ն. Ֆ.

Արտասահման 4 տոլար :

Դիմել՝

Յառաջին

Հայ գրավաճառներուն

Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան

ՏԷՐ – ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

17 Դեկտեմբեր, Կիրակի օր
Վարժարանին մէջ

ՀԱՅԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌԷՆ

Այս Կիրակի, առաւօտեան ժամը 10·30–ին, Վատիկանի ռատիոկայանէն հայա–ծէս պատարագ եւ քարոզ պիտի ձայնա–սփռուի հետեւեալ ալիքներու վրայ :

Միջին ալիք.— 196 մեթր, կարճ ալիք՝ 31·10, 25·55, 19·84:

Պիտի քարոզէ Գերապատիւ Ներսէս Տ. Վ. Սէթեան, նիւթ ունենալով «ԵԿԵՂԵՑ–ԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ»:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր. Միու–թեան կազմակերպած խնճոյքը, այս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Խրիմ–եան դպրոցին մէջ (Իսի):

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մաս–նակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերուն:

Սիրայօժար իրենց աբեւլեան նուագով կը մասնակցին հայրենակիցներ՝ Մ. Շիր–վանեան, Շ. Կազեան (ուտ, ջութակ) : Լաւ կերուխում, խնամքով պատրաս–տուած վարչութեան կողմէ :

Մուտքը ազատ է :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

8 bis, Rue des Ternes, Métro Ternes

Հիւանդութեան պատճառաւ, Դեկտեմ–բեր 17ի Պ. Լիւք Անտրէ Մարսէլի «Հայ երաժշտութիւն» նիւթին վրայ դասախօ–սութիւնը կը յետաձգուի :

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Մշակոյթի Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողո–վը այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ահարոնեան ակումբին մէջ: Բոլոր ան–դամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմի–տէի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի, այս Շաբաթ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին: Ներ–կայ կ'ըլլան Կ. Կոմիտէի ներկայացու–ցիչները:

ՏԷՍԻՆ.— Հ. Յ. Դ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20ին: Կարեւոր օրա–կարգ: Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս Շաբաթ, կէսօրէ վերջ, սովորական ժամուն, սովորական վայրը :

ՃԻՊԷՅԼԻ նախկին սանուց (Յուշա–մատեան)ի ժողովը այս Կիրակի, ժամը ճիշդ 3ին, Քատէի սրճարանը : Կարեւոր օրակարգ :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի
Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան
Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961
Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս
SALLE VOLTAIRE ի մէջ
Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ
Monsieur BLEUSE ի
Մասնակցութեամբ **ROSY ARMEN** ի
Jean-Claude Pelletier et son Quartett
ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**
ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**

ՃՈԽ ՊՈՒՖԷ

Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—

CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

1962 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ :

Ճոխ բովանդակութեամբ եւ ընտիր նկարներով :

ՓԱՐԻԶԻ համար դիմել Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան, Հրանտ – Սա–մուէլ դրատունը, եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը :

ՄԱՐՍԷՅԼ

PHOTO - REX, 2 Rue Bernard du Bois

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազ–դերու համար են, չորրորդ էջը :

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է :

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
VENDREDI 15 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9280 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4081

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԽԱՌՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իսմէթ Ինէօնիւի խառն կառավարութիւնը 269 քուէ միայն ստացաւ Անգարայի ազգային ժողովին մէջ, 450ի վրայ: Ուրեմն երեսփոխաններուն երկու հինգերորդը, 181 հոգի դիրք բռնած են ընդդիմադիր ճակատին վրայ:

Հանրապետութեան նախագահ Զօր. Ճէմալ Կիւրսէլ՝ կռթնած բանակին վրայ՝ չյաջողեցաւ չորս գլխաւոր կուսակցութեանց տարակարծութիւնները փարատելով միացեալ կառավարութիւն մը ստեղծել:

Սպառնալիքներու տակ է միայն, որ Հալքն ու Ատալէթը համաձայնեցան խառն դահլիճ մը կազմել, կէս առ կէս իրարու մէջ բաժնելով նախարարական քսաներկու աթոռները:

Հանրապետութեան հաստատումէն, այսինքն 1923 Հոկտեմբեր 29էն ի վեր առաջին անգամ է, որ վերջ կը տրուի միակ կուսակցութեան մը մենատիրութեան եւ երկու հակառակորդ կազմակերպութիւններ զինադուլ կնքելով կը փորձեն կառավարել երկիրը:

Հալքի մենատիրութիւնը տեւած էր 27 տարի եւ 1950ին տեղը տուած էր Ճէլալ Պայար – Ատնան Մէնտերէսի դեմոկրատ կուսակցութեան, որ իր կարգին մենատէր դարձաւ, սակայն տասը տարի միայն կրցաւ ապրիլ: Վախճանը եղաւ անփառունակ ու եղերական:

Ներկայիս երկգլխանի կառավարութեան դէմ ընդդիմադիրներու ուժեղ եւ կազմակերպուած հոսանք մը կայ երկրին մէջ:

Գալով ռամիկ ժողովուրդին եւ գիւղացիներուն, անոնք սպասողական դիրքի մէջ կը գտնուին առ այժմ:

Ներքին ճակատին վրայ տնտեսական – ելմտական ծանր տագնապի մը մատնուած է Թուրքիա: Ելմտական նախարար Շէֆիք Ինան Նոյեմբեր 29ին Անգարայի մէջ լրագրողներուն կը յայտարարէր թէ «1961ի ելմտացոյցը 400 միլիոն բաց մը տուած է. 1962ի բացը աւելի քան 700 միլիոն կը նախատեսուի: Ելմտացոյցը ինը միլիառ 750 միլիոն ոսկիի պիտի յանգի: Մեր ելմտական ու տնտեսական կացութիւնը վերջին ծայր դէշ է»:

Նախարարը յոյսը դրեր է Ամերիկայի օժանդակութեան վրայ:

Վարչապետ Ինէօնիւ խորհրդարանին ներկայացուց իր յայտագիրը, որով բացմաթիւ փայլուն խոստումներ կ'ընէ Թուրքիոյ ամէն դասակարգի քաղաքացիներուն ու գիւղացիներուն: «Կառավարութիւնը մտադիր է, կ'ըսէ, անխտրական, հաւասար վերաբերում ցոյց տալ հայրենակիցներուն հանդէպ՝ դրամատան վարկէն մինչեւ ոստիկան – զօրքին գործելակերպը»: Սակայն չըսեր թէ «անխտրական» ոփ ցոյց պիտի տրուի ոչ-Թուրք տարրերուն հանդէպ, թէ դարձեալ պիտի քաջալերուի ցեղապաշտութիւնը, ինչպէս ցարդ, Իթթիհատէն ու Հալքէն մինչեւ Մենտէրէս:

Կառավարութիւնը ծրագրեր է եղեր «վերականգնումի քաղաքականութիւն վարել», տնտեսութիւնը բարձրացնել, «առանց էնֆլասիոնի մէջ իյնալու», կատարելապէս դարմանել քաղաքական պայքարներու բացած վէրքերը, զարկ տալ երկրագործութեան, իրականացնել հողային բարենորոգումը, բարեփոխել բանուորներու տնտեսական եւ ընկերային վիճակը, գործադուլի իրաւունք տալ անոնց, նոր բնակարաններ շինել, ուսուցիչներ պատրաստել, բանակը զօրացնել եւայլն:

Բայց մանաւանդ Ինէօնիւ շեշտը կը դնէ իր հետապնդելիք արտաքին քաղաքականութեան վրայ:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱԹԱՆԿԱ

ՄԻՇՏ ԵՂԵՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԲՈԼՈՐԸ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏԵՆ ՄԱԿԸ

Կասկած չէ այլեւս կը հեռագրէ Ֆիկարոյի թղթակիցը Էլիզապէթվիլէն: Կացութիւնը եղերական է եւ ՄԱԿի ռումբերը կը շարունակեն թափիլ ժողովուրդին վրայ որ սարսափի մատնուած է: Իսկական սպանութիւն մըն է որ կը կատարուի աշխարհի մեղսակցութեամբ եւ Արեւմուտքի բողոքներով: Զինուորական կայանները չէ զորս կը ռմբակոծէ ՄԱԿը, այլ անպաշտպան կիներ եւ երախաներ: Այս կացութեան մէջ, Քաթանկացիներն ալ կատղած, կը սպաննեն եւ կը ջարդեն ինչ որ ՄԱԿի հետ որեւէ կապ ունի:

Արեւմտեան հիւպատոսները ժողով կ'ընեն ուսումնասիրելու համար կացութիւնը եւ առնոց երեքցագոյնը փորձեց առջի օր զինադուլ մը ձեռք ձգել:

Պրիւսէլի մէջ, ընդվզումը մեծ է: Ծերակոյտին ելմտական յանձնախումբը մերժեց նոր վարկեր բանալ Թանի: Չոմպէ խուճապի մատնուած է եւ մինչ Քաթանկայի կառավարութիւնը, անձկոտ կոչ մը ղրկած է Պելժիոյ, Չոմպէ իբրեւ քրիստոնեայ, «յանուն Քաթանկայի 600 հազար կաթողիկէներուն» կոչ մը ըրած է Պապին:

Պրիւսէլ ղրկուած իրենց կոչին մէջ, Քաթանկացիները կը պատմեն ՄԱԿի ըրածները, ռմբակոծութիւնները, եւն.: Կը յայտնեն թէ քաթանկական ուժերը վճռած են ափ մը հող չտալ եւ ցոյց տալ նաեւ թէ գիտեն մեռնիլ ազատութեան համար:

Այս, արդէն շփոթ կացութեան վրայ աւելցաւ ուրիշ դժուարութիւն մը: Անգլեւամերիկեան տարակարծութիւն մը զինադուլի մասին: Արդարեւ Ամերիկացիները, որոնց քաղաքական տեսակէտները կը տարբերին եւրոպական կարծիքներէն, մերժեցին միանալ Անգլիացիներուն զինադուլի կոչի մը համար, ցորչափ ՄԱԿը չէ հասած իր զինուորական նպատակներուն իրագործման, կը մնայ անշուշտ հասկնալ թէ որո՞նք են այդ զինուորական նպատակները: Կ'ըսուի սակայն թէ տարակարծիք այս հարցին մէջ, Անգլիացիները եւ Ամերիկացիները համաձայն են որ ՄԱԿը ստեղծէ այնպիսի պայմաններ որ թոյլ տան Քաթանկայի մուտքը միացած Քոնկոյի մը ծոցին մէջ:

Մաքմիլըն արդէն դժուարութեան առջեւ է խորհրդարանին մէջ: Հակառակ անոր որ ՄԱԿը եռ առաւ ռումբի իր ապսպրանքը, բուռն ընդդիմութիւն մը՝ ծագած է երեսփոխանական ժողովին մէջ:

Միւս կողմէ, Հինդշարթի առտու Փարիզ հասած լուրերու համաձայն, Չոմպէ նոր կոչ մը ըրած է, այս անգամ ժողովուրդին, շեշտելով թէ Զօր. Ռաճա (ՄԱԿի Ուժերու հրամանատարը) պատերազմի վերջին ոճրագործն է որ ապատ է: Ամբողջական պատերազմի կոչ մը ըրած է Քաթանկացիներուն, հրահանգելով որ թամ – թամները հնչեն եւ բոլոր նետերը թունաւոր ըլլան որպէսզի ամէն մէկ «Օնիւզիէն» (ՄԱԿի անդամ) դիակի վերածուի:

Վերջին լուրերու համաձայն, Քաթանկայի կառավարութիւնը կը սպասէ որ ՄԱԿը մեծ յարձակողականի անցնի 24 ժամուան ընթացքին:

Ժողովուրդին վիճակը միշտ եղերական է: Իշխան Լէոփոլտի հիւանդանոցը նորէն ռմբակոծուած է ՄԱԿի ուժերուն կողմէ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԱՏԻԿԱՆԸ արշաւանք մը սկսած է «Կաղանդ Պապային» դէմ: Օսսեռվաթորէ Ռոմանօն յօդուած մը հրատարակած է որուն մէջ հայր Սքավիծծի կը գրէ թէ Կաղանդ Պապային առասպելը ապաքրիստոնէացումի թարգման ձեւ մըն է որ կը նախատէ հաւատքը»:

ԲԱՆՈՒՈՐԱԿԱՆ Ուժը (ընկերվարական ընկերակցութիւն) որոշեց չմասնակցիլ քառորդ ժամուան գործադուլին, զոր որոշած են միւս ընկերակցութիւնները բողոքելու համար Գաղտնի Բանակին դէմ եւ բանակցուած հաշտութեան մը համար: Բանուորական Ուժին համար տարակոյս դուրս է թէ Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը (Սէ Ժէ Թէ) եւ Համայնավար կուսակցութիւնը, այդ շարժումին գլուխը պիտի բռնեն, «ժողովրդավարութիւնը պաշտպանելու համար միայն դեմոկրատներու հետ կարելի է համաձայնիլ» կը շեշտեն Բանուորական Ուժի մարդիկը:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ համայնավար կուսակցութեան նախկին անդամ մը Ճուլիօ Սենիկա կը գրէ «Սթալին եւ Թոլիաթթի» խորագրին տակ թէ իտալացի պարագլուխը միշտ հաւանած է Սթալինի ոճիրներուն որոնցմէ տեղեակ էր: Սենիկա կը յիշեցնէ թէ Թոլիաթթի, Փարիզ հրատարակուող «Միջազգային Թղթակցութիւն» պարբերականին մէջ, կը գրէր (այն ատեն Թոլիաթթի աքսորուած էր), եւ խանդավառութեամբ ողջունած էր Սթալինի հրահանգած «դաւաճաններու» մաքրագործումները:

ԱԼՊԸՆԻԻ ՄԷՋ (Ճէորճիի նահանգ) 400 սեւեր ձերբակալուած են երբ ցոյց մը կը կատարէին ցեղապաշտական խտրութեան դէմ: 200 հոգինոց բանտի մը մէջ դըրուած են:

ՌՈՒՍ ուղղափառ եկեղեցւոյ մետրոպոլիտը՝ Նիքոլա սրտի տագնապի մը զոհ գնաց առջի օր, 69 տարեկան էր: 1959էն ի վեր քաշուած կեանք մը կ'ապրէր: Յեղափոխութենէն առաջ, ուսած էր Ս. Փեթերպուրկի դպրեվանքը: 1927ին «անպայման հաւատարմութեան» յայտարարութիւն մը ըրած էր Խորհրդային իշխանութեան:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ դատախազը մահապատիժ ուզեց Այխմանի դէմ: Ամբաստանեալը ըսաւ թէ հրէշ մը չէ եւ յուսախաբ է արդարութենէն որուն այլեւս չի հաւատար:

ՄԻԱՑԵԱԼ Նահանգներու արտաքին նախարարը՝ Տին Ռըսք յայտարարեց թէ պէտք է միշտ շփման մէջ մնալ Մոսկուայի հետ: Ատլանտեան արտաքին նախարարներու ժողովին մէջ արծարծուած են գլխաւորաբար Պերլինի եւ գերմանական հարցերը: Ֆրանսա միշտ թերահաւատ է: Գերմանիոյ նախարարը՝ Շռէօտըռ կողմնակից է բանակցութեան: Տին Ռըսք 45 վայրկեան տեւող «շահեկան» տեսակցութիւն մը ունեցած է տը Կոլի հետ:

ՀՌՈՄԻ մէջ փոստ հակիրճներ նետած են Ժան – Փօլ Սարթրի վրայ որ ուզած էր Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ մասին խօսիլ: «Անկցի՛ ազատ Ալժերիան» պոռացած են: Ուշադրութիւն գրաւած է «ԱՀԱԿ»ի նախարար Պուլհարուֆի ներկայութիւնը Սարթրի կողքին, բեմին վրայ:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ սպասարկութեանց գործադուլին առաջքն առնուած է առժամապէս:

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ նախագահը՝ Ֆրոնտիսի Թոքիօ հասաւ 9օրուան պաշտօնական այցելութեան մը համար:

ՎԻԼԼԻ ՊՐԱՆՏ արեւմտեան Պերլինի քաղաքապետը, յայտարարեց թէ Պերլինը Դաշնակցային Հանրապետութեան կը պատկանի: Ընկերվարական պարագլուխը որ կը խօսէր Արեւմտեան Եւրոպայի Միութեան Ժողովին առջեւ ըսաւ նաեւ թէ ի հարկին հանրաքուէ կը կազմակերպէ Պերլինցիներուն կարծիքն առնելու համար: Անոնք ալ ինքնորոշման իրաւունք ունին: «Ազատ Եւրոպան, շեշտեց Պրանտ, կանգ կ'առնէ Պրանտըպուրկի պատին առջեւ» (Պերլինները բաժնող դուռն է):

ՆԱՆՍԷՆԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 10 Դեկտեմբեր, կէսօրէ ետք ժամը 4ին, Ամերիկեան Համալսարանի Ջէփըլին մէջ տեղի ունեցաւ յիշատակի հանդէս, նուիրուած նորվեկացի մեծ հայասէր Ֆրիտեօֆ Նանսէնի ծննդեան հարիւրամեակին:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Զաւարեան Ուսանողական Միութեան կողմէ կազմակերպուած այս հանդէսին բարձր հովանաւորութիւնը ստանձնած էր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Կաթողիկոսը՝ Զարեհ Ա.:

Հայութեան մեծ բարեկամին յիշատակին վայել լրջութեամբ՝ հանդէսը եղաւ կատարեալ յաջողութիւն մը, ի ներկայութեան հոծ հասարակութեան մը:

Յաջորդաբար խօսք առին ընկեր Շաւարշ Թորիկեան (անգլերէն), ընկեր Վահէ Օշական (հայերէն) եւ ՄԱԿի ներկայացուցիչը՝ Պ. Ճօն Տիֆրէյս: Առաջին երկուքը Նանսէնի գործին մօտեցան Հայու ակնոցով, վեր հանելով անոր մարդու արժանիքները: Պ. Տիֆրէյս ծանրացաւ առաւելաբար գաղթականներու ի նպաստ Նանսէնի կատարած գործին վրայ:

Պ. Յակոբ Կիւլոյեան կարդաց հատուած մը Նանսէնի «Հայաստան եւ Միջին Արեւելք» գրքէն:

Դպրեվանքի սաները երգեցին «Ով յանէից ...» շարականը:

Հանդէսի վերջաւորութեան, Վեհափառ Կաթողիկոսը տուաւ իր օրհնութեան խօսքը՝ արծարծելով Նանսէնի անմոռանալի յիշատակը:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ հասած լուրերու համաձայն Նազէք Քուծիի ընտրութիւնը, իբրեւ Սուրիոյ Հանրապետութեան նախագահ ապահով է: Հսկայ մեծամասնութիւն մը կայ շուրջը:

ՀՌՈՄԻ մէջ նախնական դպրոցներու 300.000 ուսուցիչներ գործադուլ սկսան 48 ժամուան համար:

ՌՈՒԶՎԵԼԹԻ այրին որ միշտ գործի վրայ է հակառակ յառաջացած տարիքին, յայտարարեց թէ պէտք չէ հիւլէական զէնքեր տալ Գերմանացիներուն: Տիկինին կարծիքով արեւմտեան Գերմանիոյ պետական պաշտօնէութեան հարիւրին 80ը հաւատարիմ մնացած է Հիթլերի յիշատակին:

ԼՈՆՏՈՆ միշտ յարաբերութեան մէջ է Հնդկաստանի եւ Փորթուկալի հետ Կանի գաղթավայրին առթիւ: Կանի ձայնասփիւռին համաձայն Պրազիլն ալ կը փորձէ խաղաղ լուծում մը գտնել:

ՋՕՍ. ՆՈՐՍԹԱՏ յայտարարեց թէ Ատլանտեան զինուորական կարելիութիւնները թոյլ կուտան որ յառաջացեալ պաշտպանողականութիւն մը նախատեսուի:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ կարգ մը շրջաններու մէջ տաքի արշաւ մը սկսած է: Փերփինեանի մէջ ջերմաչափը 25 աստիճանի բարձրացած էր:

«ԱՀԱԿ»ի եւ Ֆրանսայի միջեւ մասնակի համաձայնութիւն մը եղած է արդէն, կարգ մը աղբիւրներու համաձայն: Առկախ հարցերն են զինուորական կայաններու խնդիրը եւ փոխանցման շրջանի տեւողութիւնը: Ի՞նչ գինով ձեռք ձգուած է մնացեալ համաձայնութիւնը: Յայտնի չէ:

Երգիչն ու Երգը

Լայնափէշ սքեմով մարդը թեթեւա – քայլ անցնում է հինաւուրց եկեղեցու բակից ու մտնում հանդիպակաց դպրոցը: Սքեմի թանձր սեւութեան մէջ աչքի է ընկնում օսլայած, ձիւնաթոյր օձիքը, որ դրկում է նրա մոմագոյն պարանոցը: Խոշոր, խաղաղ աչքեր ունի նա, թաւ յօնքեր, լայն ճակատ, եւ պայծառ դէմ–քը վերջաւորւում է կարճ մօրուքով:

— Կոմիտա՛սը, Կոմիտա՛սը եկա՛ւ...

Ցուցիչ մի շշունջ է անցնում լսարան – ներով մէկ:

Արեւով ողողուած լսարանին շէնքը նոր երանգներով, նոր բովանդակութեամբ է լցւում: Կախարդական մի ոգի է մտել նրա պատերից ներս, նուաճել պատանի հոգիները, յոյզերի ու երազանքների մի ամբողջ աշխարհ բացել նրանց առաջ...

Իսկ ինչո՞ւ է ուշանում պարապմունք – ների սկիզբը աւետող զանգը: Ցատկապէս այսօր, ինչո՞ւ է ուշանում...

Անհամբեր են աշակերտները:

Դանդաղ, շատ դանդաղ են անցնում րոպէները:

Վերջապէս ղօղանջում է զանգը:

Միջանցքից ոտնաձայն է լսւում, ծա – նօթ, սրտերը յուզող ոտնաձայն, որ հետզհետէ մօտենում, ուժեղանում է: Պատանեկան խոհուն հայեացքները ձըգ–ւում են մուտքի դրանը եւ մի պահ մեխ–ւում այնտեղ:

Դասարանի սեմին՝ աշխոյժ ու հանդի–սաւոր երեւում է երգի դասատուն՝ Կո – միտասը: Խոր լռութեան մէջ թրթռում է նրա բարի, սիրալիր ողջոյնը, ժպտում են նրա խոշոր, երազուն աչքերը, Հայոց երգի թովչանքով է լցւում դասարանը: Կոմիտասը լուռ կանգնած՝ զորովանքով լի հայեացքը ուղղում է դասարանին:

Լուսամուտի ապակիները թրատելով սլանում է ծիծեռնակը, լսարանից ներս թողնելով ազատ երգի մը պատառիկ:

Երգեցողութեան ժամը նուիրական ժամ է աշակերտների համար, երբ կարօտի, սիրոյ, աշխատանքի, պանդխտութեան ու հայրենաբաղձութեան զգացումները գար–նանային հեղեղի նման յորդում, ալեկո – ծում են պատանի հոգիները...

Շաբաթը մի անգամ երգի ուսուցիչը յայտնւում է ծովափնեայ այս քաղաքի ուսումնարանում՝ երգի հետ բերելով հայրենի բնաշխարհի քաղցր, արբեցնող բուրմունքը...

Ուսուցիչն ահա, անթեք կանգնած, մի պահ զննում, ասես կլանում է իրեն բե–ւեռուած քառասուն զոյգ աչքերը՝ պօլ – սեցի, սասունցի, մշեցի, ակնցի պատա – նիների քառասուն զոյգ սեւաթոյր, շող – շողուն աչքերը, եւ ոգեւորուած թափա–հարում ձեռքին բռնած կամերտոնը(*)ա–րագ որսում ձայնը: Ու թախծոտ կար – կաչում է Հայոց երգը.

— Կռո՛ւնկ ջան, կռո՛ւնկ ջան, զարուն է.
Ա՛խ, սիրտս արում է...

Կերկերում է ուսուցչի թախծալի ձայ–նը:

Երգը գրաւում, կախարդում է աշա – կերտներին, Հայոց մեծ վշտով պարու – րում քառասուն զոյգ սեւ աչեր:

Քիչ յետոյ ամբողջ դասարանն է եր – գում սրտայոյզ երգը:

Լսում է երգիչը, եւ մի պայծառութիւն է թեւածում նրա լայն, անարատ ճակա–տին ու բարի դէմքին...

Երգիչը չի թողում, որ երկար թախ – ծեն իր սիրելի սաները: Նորից զնգում է կամերտոնը, եւ այս անգամ բերկրալի կարկաչում է գեղջկական երգը.

Արեւ բըռվկռով էլաւ,
Իմ չինարի եարը,
Մեր բաղը կըռռով էլաւ,
Դարտիմանն եարը...

Մէկը միւսին են յաջորդում ժողովրդի սրտից բխած երգերը օտար հողում պա–տանիների առաջ պարզելով հայրենի լեռ–նաշխարհի համայնապատկերը՝ արեւա – վառ անդաստաններ, անդնդախոր ձորեր, մրգառատ այգիներ, զմրուխտավառ լեռ–նահովիտներ, ձիւնափառ գագաթներ, ալ ու ալվան հագած, կարմիր լալա դա – ռած գեղջուկ աղջիկներ, որոնք եարի ճամբայ են պահում կարօտով, զուլթանը հաց տանող հարսեր, որոնք հաւքերին խնդրում են հովանել արտում քրտնած եարին...

Գարկաչում է հայրենի երգը եւ պատա–նիները հոգու աչքերով տեսնում են չի – նական մարդկանց որոնք հերկում են հողը, արտը ցորեն ցանում, դարտը հե–տը թաղում, որոնք սերմանում են կեան–քի սերմերը...

Նոր տրամադրութիւններ, պայծառ յոյզեր են համակում աշակերտներին: Եւ նրանք ցանկանում են, որ վերջ չունենան գեղջկական այս խայտացող, կենսալի երգերը...

Բայց յանկարծ հնչում է զանգը:

Ինչո՞ւ է այդքան շուտ հնչում:

Ե՞րբ անցաւ դասաժամը:

Երգի ուսուցիչն անբաւականութիւն, դժգոհութիւն է կարդում աշակերտների փոքրիկ դէմքերին, մեղմ ժպտում, կկո – ցում խոշոր, բարութեամբ եւ խանդա – վառութեամբ լի աչքերը, ապա նրանց հետ ուրախ կատակներ անելով՝ թող – նում, հեռանում է դասարանից՝ իր հետ տանելով նրանց նուիրական սէրը:

Հեռու հայրենիքից՝ ինչպիսի՛ լաւ սե–րունդ է աճում հայրենիքի ու մարդկու – թեան համար, եւ Հայոց երգը նպաստում է դրան:

Երջանի՛կ է մեր երգիչը:

×

Հազար ինը հարիւր տասներինդ... Ապրիլ...

Տխուր ղօղանջում է եկեղեցու զանգը, ղողղողո՛ւմ, կերկերո՛ւմ...

Գիշերը արտակարգ դէպքեր են կա – տարուել ծովափնեայ քաղաքում: Քաղա–քի հետ յուզուել է ամբողջ ուսումնա – րանը: Դեռ աղուամաղերը նորնոր սեւա–ցող աշակերտների տժգոյն դէմքերին նս–տել է խոր մտահոգութիւն ու վիշտ:

Տիրում է ճնշող լռութիւն...

Ուսումնարանի երրորդ յարկի լուսա – մուտի մօտ կանգնած՝ աշակերտները հայեացքներով ճամբայ են պահում:

Մշուշապատ քաղաքում երեւում են երկնաձիգ, սպիտակ մինարէներ ու սեւ – աթոյր, սգաւոր նոճիներ...

Եկեղեցու ամայի բակով վեհերոտ քայլերով դպրոցի մուտքին է մօտենում ֆիզիքայի ուսուցիչը, որի թեւի տակ չկայ իր անփոփոխ թղթապանակը: Նրա ետեւից գալիս են մաթեմատիկայի եւ ֆրանսերէնի ուսուցիչները՝ նոյնպէս մը–ռայլ ու անխօս: Ապա մանրաքայլ մօտե – նում է թուրքերէնի ուսուցիչը, որ հագել է սեւ սերթուկ, դրել սեւ ծոպով կար – միր ֆէս:

Ուսումնարանի չքամուտից նրանք ներս են մտնում մտահոգ, ընկճուած եւ ծան – րաքայլ դնում ուսուցչանոց:

Դրսում ղօղանջում է եկեղեցու զանգա–կը...

Աշակերտները տխուր սպասում են լու–սամուտների առաջ:

Վերջապէս հնչում է դասազանգը: Հի–մա ուսուցչանոցից դուրս կուգան ուսու–ցիչները ու կը գնան իրենց դասարան – ները:

Բայց չի երեւում Կոմիտասը:

Միթէ՞ նա էլ... Միթէ՞...

Սարսափելի է այդ միտքը:

Արիւն է քամւում սրտերից. Չկայ Կո – միտասը. չկան Վարուժանը, Սեւակը...

Քառասուն պատանիներ քարացած ու տժգոյն նստել են դասարանում: Թւում է որ ամենակործան մի խորշակ, մի փոթո–րիկ է անցել, ամայացրել դպրոցական – ներուն կեանքը, լռեցրել կենսալի բզզու–մը՝ մեղուի վիթխարի փեթակում...

Դրսում կերկերում, լաց է լինում եկե–ղեցու զանգը...

Բայց ահա, կարծես, յուշիկ քայլերով ամբիոնին է մօտենում Կոմիտասը: Սքե–մի թանձր սեւութեան մէջ աչքի է ընկ – նում նրա օսլայած, ձիւնաթոյր օձիքը:

Ծանր լռութեան մէջ նորից լսւում է Կոմիտասի սիրալիր ողջոյնը, մեղմ ժպ–տում են նրա խոշոր, երազուն աչքերը:

Ապա ամբիոնից մի հայեացքով նա ընդգրկում է դասարանն ու շարժում ձեռ–քին բռնած կամերտոնը:

Եւ չթափուած արցունքից շողում են քառասուն զոյգ աչեր ու յանկարծ միա – ձայն կարկաչում է Հայոց երգը.

—Կռո՛ւնկ ջան, կռո՛ւնկ ջան, զարուն է,
Ա՛խ, սիրտս, արում է...

Ալիք առ ալիք տարածւում է հայրենի երգը, համակում ամբողջ ուսումնարա – նը:

Մէկը խուլ հեկեկում է՝ երեսը նստա – րանին:

Իսկ Հայոց մեծ երգիչն ասես կանգնել է ամբիոնի վրայ եւ թաւ յօնքերի տակից խաղաղ աչքերով նայում է բոլորին: Նա–յում է բոլորին կամերտոնը ձեռքին դե – կավարելով երեք հարիւր յիսուն աշա – կերտից բաղկացած դպրոցական երգչա – խումբը...

Եւ ամբողջ ուսումնարանով մէկ փո – թորկւում, թնդում է կոմիտասեան եր – գը, Հայոց անմահ երգը...

ՍՏ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

(*) Տիափազոն = ձայնացոյց:

Սէն Գէտի Գեղանիստ Ափին

ԳԵՐՅԱՐԳԵԼԻՆ ԵՒ ԿԱՏՈՒՆ

Գրեց՝ ԵՆՈՎՔ ԼԱՉԻՆԵԱՆ

Դպրոցին Մեծաւորը, գերյարգելի Հ. Յովհաննէս Թորոսեան–որ Պոնթէլվա–րուժանին ուսուցիչը եղած էր — օրական մէկ տուփ ծխախոտ կը սպառէր: Վանա – կանի համեստ ճաշակով, հասարակ թա–պա կոխով կը բաւարարուէր:

Իր անբաժան ծխամորճը բերնին, ճիշդ ժամուն՝ աշխոյժ քայլերով պարտէզէն անցնելով կը բարձրանար առաջին դա – սարան՝ Հայոց Հին գրականութիւն դա – սաւանդելու մեզի: Հայր Յովհաննէսը մաղած էր մեր ամբողջ հին մատենա – գրութիւնը:

Երկար տարիներու ծխախոտի գործա – ծութիւնով՝ իր փառահեղ ճերմակ մօ – րուքը տեղ տեղ դեղնած էր ճիկօթինի բիծերով:

Բուխերիկի նման՝ իր ծխամորճէն կը բարձրանար ճերմակ ծուխը, եւ դեռ զին–քը չտեսած՝ հեռուէն կ՚առնէինք թապա կոխին հոտը որ հաճելի ջերմութիւն մը կը տարածէր դասարանին մէջ, մանա – ւանդ ձմեռուան տաժկ օրերուն:

Կապուտաչեայ եւ պարթեւահասակ, գե–ղեցկադէմ եւ նրբահասակ... հին ազնը–ւական ցեղի վայելչութիւն մը կար իր վրան: Մեր թարգմանիչները կը յիշե – ցնէր:

Աւելի քան կէս դար առաջ, մանուկ հասակէն, Պարտիզակէն եկած էր Ս. Ղազար: Եւ այդքան տարի ետքը դեռ թեթեւ մը պահած էր իր ծննդավայրին սիրունիկ շեշտը ու եղանակով՝ քիչ մը կ՚երկնցնէր նախադասութիւններու վեր – ջաւորութիւնը:

Առաւօտ կանուխ՝ արշալոյսին հետ, երբ դեռ ոչ ոք ելած էր, նա հաստ քը – ցանման վերարկու մը նետած ուսերուն եւ գդակը գլխին՝ պարտէզին մէջ վեր վար կը քալէր իր սիրելի Շնորհալիին ա–ղօթքները մրմնջելով: Եւ ուշ գիշերին, երբ ամէն մարդ պառկած էր, դեռ կը վառէր իր խցիկին ճրագը: Գրիչը ձեռքին՝ իր ալեւոր գլուխը ծռած Հայոց Հին գը–րականութեան ուսումնասիրութիւննե – րուն վրայ, կը շարունակէր իր բազմա – վաստակ աշխատանքը:

Աւելի քան յիսուն տարի անդուլ եւ բեղնաւոր աշխատանքով, իր ամբողջ կեանքը բոլորանուէր կոչումով նուիրած էր «վասն կրօնի եւ հայրենեաց»: Ար – ժէր տեսնել թէ գիտակից կրօնաւորը ինչպէս կրնայ հրաժարիլ աշխարհի վա – յելքներէն նուիրուելու համար իր նպա – տակին:

Խստակեաց այլ համեստ վեհանձնու – թեամբ՝ քաշուող բնաւորութիւն մը ու – նէր Գերյարգելին եւ մարդոց մէջ ելլել շատ չէր սիրեր: Մայր աստիճան սակա – ւակեր էր: Արագօրէն պատառ մը կերա – կուր կ՚ուտէր ու աշակերտները ճաշա – սրահէն մեկնելէն ետքը հացի փշրանքնե–րը կը հաւաքէր որպէսզի վերջը, երբ ա–շակերտները դասարան գացած ըլլային եւ ոեւէ մէկը չկրնար զինքը տեսնել, այդ փշրանքները բաժնէր թռչուններուն:

Ամէն անասուն կը սիրէր եւ անասուն – ներն ալ այս բանը զգալով՝ իրեն կար – ծես կապուած էին: Դռնապանին շունը, Տօրքը, հլու հնազանդ կը դառնար երբ գերյարգելին զինքը կը շոյէր: Միայն մեր կատուին դէմ քիչ մը նախապաշար – ուած էր, եւ այն ալ որովհետեւ կատուն իր սիրելի ճնճղուկներուն կը խանգա – րէր:

Նկատելով այս բանը, օր մը գերյար – գելիին ըսինք որ կատուն ձագ պիտի բե–րէր: Եւ այն օրէն սկսեալ՝ յատուկ գուր–գուրանքով խնամք կը տանէր կատուին: Միշտ կաթ կուտար եւ «խե՛ղճ կատու, խե՛ղճ կատու» ըսելով կը շոյէր եւ կը սիրէր:

Երբեք չհասկցաւ որ կատուն արու էր եւ ձագ բերելու հաւանականութիւն չը–կար: Ու երկար ժամանակ, շնորհիւ մե–զի, այդ կատուն օրական երեք անգամ կանոնաւոր կերպով՝ Գերյարգելիին ձեռ–քով կաթ կը խմէր:

(26 Շար.)

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

ՆՈՐ ՆԻՒԹԵՐ

Երեւանի Պատմութեան Թանգարանը օժտուեցաւ նոր բաժինով մը, 19րդ դա–րու Հայութեան պատմութեան նուիր – ուած:

Յատուկ պատրաստուած քարտէսներով ցոյց կը տրուին ռուս բանակներուն դէպի Կովկաս արշաւանքները եւ անոնց յաջոր–դող Գիւլիստանի դաշնագրին ստորա – գրութիւնը (1813), ինչպէս նաեւ 1826 – 27 եւ 1928 – 29ի ռուս – պարսկական եւ ռուս – թրքական պատերազմները, արե – ւելեան Հայաստանը գրաւելու առեն Շամխորի, Օշականի, Սարտարապատի, Աբասաբադի ճակատամարտները, ուր հայ կամաւորներուն օգնութեամբ փայ – լուն յաղթանակներ տարին ռուսական բանակները:

Այս բաժինին մէջ ներկայացուած են հայ կամաւորներուն եւ տեղացի հայ ժո–ղովուրդին անհուն գոհողութիւնները եւ պայքարները Պարսիկներուն եւ Թուրքե – րուն դէմ: Ցուցադրուած են այն ատեն–ուան կոչերը՝ ուղղուած Հայութեան, ըմբոստանալու համար Պարսիկներու ա–րիւնոտ լուծին դէմ:

Այս տեսակ կոչերէն մէկուն մէջ կը կարդանք. «Հասել է այն ժամը՝ երբ մենք ականատես կը լինենք Արարատեան աշխարհի եւ հայ ժողովրդի ազատագր – մանը: Ուրեմն ոտքի ելէք, հայ երիտա – սարդներ, թօթափեցէք պարսկական լու–ծը, խնդացրէք եւ ուրախացրէք ալեզարդ Մասիսին, այս անգամ ձեր արեամբ ցո–ղացրէք ձեր հայրենի հողն ու ապա յա – ւիտեանս ազատ կեանք վայելեցէք: Ժա–մըն է, յառաջ, կամ այժմ կամ երբեք»:

1827 Սեպտեմբերի վերջերը, ռուս զօր–քերը եւ հայ կամաւորներու ջոկատները կը պաշարեն Երեւանի բերդը, եւ քանի մը յարձակումներէ ետք կը կոտրեն պար–սիկ խաներու դիմադրութիւնը եւ Հոկ – տեմբեր մէկին կը մտնեն Երեւան: Այս ձեւով կ՚իյնայ Պարսիկներու դարաւոր բռնակալութեան վերջին յենարանը Հա – յաստանի մէջ:

Հայութիւնը, հաւատացած, որ Ռուս – սերը վերջ տալէ ետք պարսկական տիրա–պետութեան պիտի հաստատեն Հայաս – տանի անկախութիւնը, ցնծութեամբ կը դիմաւորէ ռուս բանակներուն յաղթա – նակները: Այս մասին կը պատմէ «Երե–ւանի գրաւումը» տրամապատկերը:

Անցնելէ առաջ միւս բաժիններուն, ը – սենք, որ հոս ցուցադրուած են Երեւանի գրաւումին օժանդակած զինուորականներ Պուշչինի, Բեստուժեւի, Դաւիթովի, ռուս հայասէր գրագէտ՝ Ա. Գրիբոյեդո–վի, 19րդ դարու առաջին կիսուն պատե–րազմներուն մէջ աչքի զարկած զօրա – վարներ Մադաթովի, Բեհբութովի եւ այ–լոց դիմանկարները:

Բազմաթիւ ցուցափեղկեր կը պատմեն Հայաստանի արհեստագործութեան՝ Վանի ոսկերչութեան, Էրզրումի (Կա – րին) զինագործութեան եւ այլ վայրերու ժողովուրդին զբաղումներուն մասին: Հայ արհեստաւորներուն աշխատանքը պատկերացնող նկարներուն հետ ցուցա – դրուած են նաեւ անոնց գործիքները եւ գեղեցիկ նմոյշներ իրենց շինածներէն:

Ցուցասրահի ամբողջ մէկ մասը յատ–կացուած է հայ դարբիններու արհեստանո – ցը, բնական մեծութեամբ ներկայացնելու

ՀԱՅԱՀՈՅՆ ԴՊՐՈՑ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԴԵՐՈՒՄ

(ՀԵՔԻԱԹՆԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԱԿԱՐԾԻՔՆԵՐԻ)

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ԴՊՐՈՑԻ ԲՈՒԺՈՒՄ

— Ա՛խ, ինչ ասես որ չի լսում ականջդ, ինչ տեսնում աչքդ... Ամեն օր նոր բան, նոր զարմանք... Ես ինձ ասում եմ, որ ամեն ինչ ունեմ, ինչ որ ուզում եմ, ինչ որ երազում եմ, բայց ոչ մի բան ինձ չի հրապուրում, ոչ մի բան ինձ չի գրավում, ոչ մի բան ինձ չի հետաքրքրում... Ես ինձ ասում եմ, որ ամեն ինչ ունեմ, ինչ որ ուզում եմ, ինչ որ երազում եմ, բայց ոչ մի բան ինձ չի հետաքրքրում, ոչ մի բան ինձ չի գրավում, ոչ մի բան ինձ չի հրապուրում...

— Ա՛խ, ինչ ասես որ չի լսում ականջդ, ինչ տեսնում աչքդ... Ամեն օր նոր բան, նոր զարմանք

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա *մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները* :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ:

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ՆՈՐԵՐՈՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարսէյլի բժշկական համալսարանի վերջին դասարանէն (դեղագործի ճիւղ) Օր. Ժագլին Թիւթիւնճեան, 22 տարեկան 10 յաջողակներուն մէջը եղած է ընթերցայի 27 *թեկնածուներուն* :

ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Աննիկ Պագրճեան, աղջիկը Արմենուհի եւ Պագրճեան եղբարք կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի 17 Դեկտեմբեր, Կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն, հօր եւ եղբօր

ԱՐՇԱԿ ՊԱԳՐՃԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Պագրճեան, Տէր Գալուստեան գերդաստաններու համայն ննջեցելոց հոգւոյն ի յիշատակ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Ստեփան Տէր-Ստեփանեան եւ Տէր եւ Տիկին Րաֆֆի Տէր-Ստեփանեան եւ իրենց զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց մօր եւ հօրաքրոջ

ԱՆԱՀԻՏ ՏԷՐ-ՍՏԵՓԱՆԵԱՆԻ
եւ ՄԱՐԻ ԷՏԻՐՆԷԼԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ, այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ պատարագի :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր. Միութեան կազմակերպած խնջոյքը, այս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Խրիմեան դպրոցին մէջ (Իսի) :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերուն :

Սիրայօժար իրենց աբեւելեան նուագով կը մասնակցին հայրենակիցներ՝ Մ. Շիրվանեան, Շ. Կազեան (*ուտ, ջութակ*) : *լաւ կերուխում, խնամքով պատրաստուած վարչութեան կողմէ* :

Մուտքը ազատ է :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր :

FOURRURES
Roger YOPIAN
PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION
84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —
Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ժամը 16էն 22
Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի թատերասրահին մէջ
ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ
Հանդէս
Ծնողաց Միութեան կողմէ պատրաստուած

ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Գեղարուեստական բաժին :

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սերունդի անդամները եւ երէց ու երիտասարդ համակիրներ :

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պուլվար Օտտոյի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի Թաղիս Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ անուան տօնակատարութեան առթիւ տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Թաղիս եկեղեցաշէն եւ դպրոցաշէն ազգայիններու հոգւոյն: Յաւարտ Ս. պատարագի տեղի պիտի ունենայ աւանդական մատաղօրհնութիւն ու բաշխումը պիտի կատարուի Ֆ. Կ. Խաչուհիներու կողմէ :

ՀԱՅԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌԷՆ

Այս Կիրակի, առաւօտեան ժամը 10.30-ին, Վատիկանի ռատիօկայանէն հայածէս պատարագ եւ քարոզ պիտի ձայնասփռուի հետեւեալ ալիքներու վրայ :

Միջին ալիք.— 196 մեթր, կարճ ալիք՝ 31.10, 25.55, 19.84:

Պիտի քարոզէ Գերապատիւ Ներսէս Ծ. Վ. Սէթեան, *նիւթ ունենալով «ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ»*:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Այս Կիրակի, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյս օծման 4րդ տարելիցը կը տօնուի հանդիսաւոր կերպով: Այս առթիւ Կաթ. Պատուիրակ եւ Փարիզի Առաջնորդ Գերաշ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ հրաւիրուած է պատարագելու եւ քարոզելու : Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին բազմաձայն, Մայր Եկեղեցւոյ երգիչներուն մասնակցութեամբ եւ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերգոյեանի ղեկավարութեամբ :

Յաւարտ Ս. պատարագի մասնաւոր հոգեհանգիստ, եկեղեցւոյս շինութեան ծախքերուն մասնակցող բոլոր նուիրատուներու ննջեցելոց հոգւոց հանգստեան համար: Սկիզբ ժամերգութեան 8.30, *Ս. պատարագ ժամը* 10*ին*:

Շաւիլի եկեղեցւոյ Շէք – Փօսթալի *թիւն է*՝ 14827 – 18, *Փարիզ*:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ ԽԱՏՈՒՏԻԿ
Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ :
500 էջ
13 Hors–Texte
Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըրթական մարմնին :
Գին 12 Ն. Ֆ.
Թղթատարի ծախքով 13.40 Ն. Ֆ.
Արտասահման 4 տոլար :
Դիմել՝
Յառաջին
Հայ գրավաճառներուն
Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան
ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

17 Դեկտեմբեր, Կիրակի օր
Վարժարանին մէջ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայր Եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս Կիրակի մասնաւոր հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կը կատարուի Կրօն. Ընկերակցութեան նախկին ատենապետ ողբացեալ Արամ Թէքէեանի մահուան քառասունքին առիթով, ներկայութեամբ իր ընտանեկան պարագաներուն; Ս. պատարագի եւ հոգեհանգիստի արարողութիւնները կը կատարուին Տ. Խսրով քհնյ. Ասատուրեանի, Տ. Ատոմ քհնյ. Իյճեանի եւ Գաբրիէլ Ա. Սարկ. Լուսարարեանի կողմէ, մասնակցութեամբ դպրախումբին: Ողբացեալին յիշատակը յարգողներ կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ :

× *Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ փոխան ծաղկեպսակի շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.*

— *Տիկին Կեմալմազեանի յուղարկաւորութեան առթիւ՝ Պ. Պանտիկեանէ* 10 *Ն. Ֆ.: Մարսէյլի Աղքատախնամին՝ Պ. Պ. Պանտիկեանէ քսան, Շ. Թահմիզեանէ տասը, Գրիգորեանէ եւ Փալամուտեանէ տասնական: Ողբացեալ Վաղարշ Թարգմանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ՝ Մ. Գունտուրաճեանէ քսան, Ս. Գասպարեանէ տասը: Աղքատախնամին՝ Մ. Գոնտուրաճեանէ քսան, Ս. Գասպարեանէ տասը: Ողբացեալ Միհրան Պատիկեան հոգեհանգիստին առիթով՝ Տէր եւ Տիկին Մենծիկեանէ տասը Ն. Ֆ.*:

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Մշակոյթի Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ահարոնեան ակումբին մէջ: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի, այս Շաբաթ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ՚ըլլան Կ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ՏԷՍԻՆ.— Հ. Յ. Դ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20ին: Կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս Շաբաթ, կէսօրէ վերջ, սովորական ժամուն, սովորական վայրը :

ՃԻՊԷՅԼԻ նախկին սանուց (Յուշամատեան)ի ժողովը այս Կիրակի, ժամը ճիշդ 3ին, Քատէի սրճարանը : Կարեւոր օրակարգ :

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազդերու համար են, չորրորդ էջը :

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է :

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան :

AU BEAU NOYER
A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍՈՒԻ
185, BD. JEAN JAURES — 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԷԼՎԱ ԼՈԳՈՒՄ Սուսամ – ՀԷԼՎԱ
ԹԱՀԻՆ ՇԱՐՈՑ (ՌՈՃԻԿ) ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ
LE BOSPHORE MARQUE DEPOSEE
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA • CHOCO-LOC
Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ 16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

SAMEDI 16 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9281 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4082

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԿՈՒ ՁՈՒԱՆԻ ՎՐԱՅ

Մեր աղուէս Իսմէթ Ինէօնիւի ձեռքն անցաւ կրկին Թուրք կառավարութեան ղեկը :

Երկրի ներկայ տագնապալի վիճակին մէջ չկրցան գտնել աւելի յարմար մէկը, անելէն դուրս գալու համար :

Իսմէթ իբրեւ զինուորական Մուսթաֆա Քեմալի աջ բազուկն ըլլալէ վերջ՝ Լօզանի մէջ ցոյց տուած էր, որ նաեւ խորամանկ դիւանագէտ մըն է :

Իր խորամանկութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը տուաւ համաշխարհային երկրորդ պատերազմի ընթացքին, երբ իբրեւ մենատէր կը կառավարէր երկիրը, Հանրապետութեան նախագահի հանգամանքով :

Իսմէթ խաղաց երկու ձուանի վրայ : Բարեկամական յարաբերութիւններ մշակեց հակառակորդ երկու կողմերուն հետ ալ : Թոյլ չտուաւ որ իր երկիրը մասնակցի պատերազմին, հակառակ հանդիսաւոր յանձնառութեանց :

1939 Հոկտեմբեր 19ին Թուրքիա դաշնագիր կնքած էր Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ, յանձն առնելով պատերազմի մէջ մտնել դաշնակիցներու կողքին, երբ կռիւները փոխադրուէին Միջերկրական : Երբ որ Իտալիա յարձակեցաւ Յունաստանի վրայ, պատերազմը փոխադրուեցաւ Միջերկրական : Սակայն տեղէն չշարժեցաւ Թուրքիա :

Իսմէթ մէկ կողմէն կը սիրաբանէր Անգարայի գերման դեսպան Ֆոն Փափէնի հետ եւ ապրանք կը ծախէր Գերմանիոյ, միւս կողմէ հաւաստիքներ կու տար դաշնակիցներուն : Նոյնիսկ տեսակցութիւն մըն ալ ունեցաւ Չըրչիլի հետ, Ատանայի մէջ :

Հանրածանօթ են իր բարեկամական կապերը Մոսկուայի վարիչներուն հետ, «միլլի» շարժումի օրերէն սկսեալ :

Այժմ խորամանկ աղուէսը դարձեալ կ'ուզէ խաղալ երկու ձուանի վրայ :

Խորհրդարանին ներկայացուցած իր կառավարական յայտագրին մէջ, խօսելով նոր դահլիճին հետեւելիք արտաքին քաղաքականութեան մասին, վարչապետ կը դարպասէր երկու կողմերուն ալ :

Մէկ կողմէ կը շեշտէր թէ կառավարութեան գլխաւոր նպատակակէտն է «տեւական համաշխարհային գոյակարգ մը հիմնել բոլոր ազգերու համար՝ խաղաղութեան, արդարութեան եւ իրաւունքի հաւասարութեան վրայ, համաձայն ՄԱԿի Ուխտին», միւս կողմէ փափաք կը յայտնէր բարեկամական անկեղծ յարաբերութիւնները շարունակել հիւսիսի դրացիին՝ Խորհրդ. Միութեան հետ :

Պետական պատասխանատու մարդու մը համար բնական պէտք է նկատուին նման յայտարարութիւններ :

Ցատկանշական են սակայն վարչապետ նշանակուելուն առթիւ Իսմէթի եւ Խըրուշչեւի միջեւ փոխանակուած հեռագիրները :

Կրեմլինի մենատէրը կը յիշեցնէ «Նորին Վսեմութեան» Թուրքեւխորհրդային բարեկամութեան եւ գործակցութեան լաւ շրջանները եւ անկեղծ բաղձանք կը յայտնէ «հարեւան Թուրքիոյ հետ խաղաղութեան եւ բարեկամութեան մէջ ապրելու» :

Իր պատասխանին մէջ Իսմէթ շնորհակալութիւն յայտնելէ վերջ կ'աւելցնէ . «Շատ լաւ կը յիշեմ Թուրքեւխորհրդային բարեկամութեան եւ գործակցութեան լաւ շրջանները եւ բոլոր շրջանները» : Ու կը մաղթէ որ երկու երկիրներու միջեւ բարի դրացնութեան յարաբերութիւններն ըլլան փոխադարձ յարգանքի հիման վրայ :

Թուրքիա 15 տարիէ ի վեր դիրք բռնած է «ազատ աշխարհ»ի կողքին եւ արեւմտեան դաշնակիցներուն կողմէ կը նկատուի գլխաւոր թումբը բոլշեւիկեան աշխարհակալութեան դէմ արեւելքի մէջ :

Ճիշդ է որ «Թրումընի վարդապետութեան» օրով իշխանութեան գլուխ կը գտնուէր Հալքը : Սակայն Դեմոկրատներն էին, որ հակառակ Հալքի ընդդիմութեան, զօրագունդով մը մասնակցեցան Քորէայի պատերազմին, ճամբայ բանալու համար իրենց մուտքին Ատլանտեան Ուխտին մէջ :

Այժմ արդէն ոտքով - ձեռքով մխըր - ճուած են անոր մէջ եւ կ'օգտուին առիթէն՝ դրամ քաշելու համար Ամերիկայէն : Այս վերջինը տրամադիր է երկու հարիւր միլիոն տոլար տալու նոր կառավարութեան :

Միւս կողմէ Իսմէթ կը վերադառնայ իր հին սէրերուն : Բոլշեւիկներու հետ բարեկամութեան եւ գործակցութեան լաւ շրջաններու ոգեկոչումը պատեհութիւն կու տայ իրեն՝ պետութեան դատարկ գանձին համար հասոյթի նոր աղբիւրներ ճարելու «հիւսիսի դրացի»էն :

Երկու ձուանի վրայ խաղալը իր քաղաքականութեան հիմնաքարը կը կազմէ :

Սակայն դժուար թէ այս անգամ յաջողի անպատիժ :

ՀՐԱՆԴ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՉՈՄՊԷ ՄԻՇՏ ԿՈՉ Կ'ԸՆԷ

ԹԱՆ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԶԻՆԱԴՈՒԼԸ

Կը թուի թէ Քաթանկայի հարցը տակաւին լուծուելու մօտ չէ : Թան շատ պաղ ընդունելութիւն մը ըրաւ զինադուլի անգլիական առաջարկին զոր մերժեց ալ :

«ՄԱԿի պարտականութիւնն է ժամ առաջ ձեռք ձգել կռիւներու դադարը եւ գտնել համերաշխութեան եւ բանակցութեան ճամբան» չէ՞ շատ էին Անգլիացիները :

Ըստ ՄԱԿի դիւանին պաշտօնական բանբերին, Ու. Թան ըսած է բրիտանացի ներկայացուցչին թէ «հարցը կը ներկայացնէ Քոնկոյի խորհրդակցական կոմիտէին» : Երբ հարցը անմիջական զինադուլի մասին է, պարզ է թէ Պիրմանացիին պատասխանը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ մերժում մը :

Անգլիացիները դիւրին իրար անցնող մարդիկ չեն եւ այս անգամ շատ լաւ կը հասկցուի իրենց դիրքը : Աֆրեւասիացիները ոչ միայն շատ գոհ են ՄԱԿի քոնկոլեան գործողութիւններէն այլեւ մասնաւոր զեկոյցով մը կը յիշեցնեն թէ այդ գործողութեան հեռանկարներն են «ապահովել Քոնկոյի անկախութիւնը, հողային ամբողջականութիւնը եւ միասնականութիւնը» : Ամերիկացիներուն ուզածն ալ այս է (արդէն երբեք չեն ուզեր Աֆրեւասիացիներուն սիրտը կոտրել) բայց Անգլիացիները մտահոգ են, մնաց որ ամերիկեան ալ լուրջ ընդդիմութիւն ծագած է Քենըտիի վարած քոնկոլեան քաղաքականութեան դէմ : Այս պայմաններու մէջ, հաւանական չի թուիր նաեւ որ Ամերիկացիները կարենան երկար ատեն շարունակել նման քաղաքականութիւն մը վարել :

Ատլանտեան Ուխտի անդամներուն մէջ միայն Նորվեկիան եւ Քանատան են որ Միացեալ - Նահանգներուն հետ համաայն են այս հարցին մէջ : Գլխաւոր ընդդիմադիրներն են Անգլիացիները եւ Ֆրանսացիները եւ փոխանակական ժողովին մէջ Հիւմ շեշտած է թէ եթէ ՄԱԿը չփոխէ իր քաղաքականութիւնը Մեծն - Բրիտանիան կրնայ այլեւս զօրավիգ չկենալ անոր : Հիւմ յայտարարեց թէ Ու. Թան Բ. անգամ ըլլալով դիմում ըրած էր Անգլիացիներուն որպէսզի ռումբեր տան ՄԱԿի Քոնկոյի օդանաւերուն համար : Անգլիացիներուն համար ՄԱԿի դերը, Քոնկոյի մէջ, շատ յստակ է եւ սահմանափակ . — Տնտեսական օժանդակութիւն նոր պետութեան եւ զինուորական անհրաժեշտ օժանդակութիւն, որպէսզի տեղական ուժերը կարենան պահել կարգն ու կանոնը :

Միւս կողմէ Չոմպէ կը շարունակէ իր կոչերը : Հատ մը ըրած է ժողովուրդին զոր պայքարի կը հրաւիրէ «իւրաքանչիւր Օնիւզիէն անկարող դիակի մը պէտք է վերածուի» :

Ուրիշ կոչ մը ըրաւ Քենըտիի, որուն մէջ կը յայտնէ թէ համամիտ է բանակցելու Ատուլայի հետ (Քոնկոյի կեդրոնական կառավարութեան — Լէոփոլտվիլ — պետը) : «Ազատ եւ քրիստոնեայ մարդու ձեր միջամտութիւնը կը խնդրեմ, կ'ըսէ Չոմպէ, որպէսզի պատշաճ բանակցութ մը նշանակէք եւ դադրեցնէք թափող աւելորդ արիւնը» :

Նախագահ Քենըտի Լէոփոլտվիլի իր դեսպանին անձնական ներկայացուցիչի հանգամանք տուաւ, որպէսզի չէզոք հողամասի մը վրայ, կազմակերպէ Ատուլա - Չոմպէ հանդիպում մը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ Հերըլտ Թրիպիւնի համաձայն Անգլիա եւ Ամերիկա հիւլէական փորձերու հասարակաց ծրագիր մը կ'ուսումնասիրեն : Ըստ ամերիկեան թերթին ծրագիրը կը վերաբերի ամէն տեսակ փորձերու, ըլլան անոնք օդին մէջ, ըլլան ստորերկրեայ, այս մասին պիտի խօսին նաեւ Քենըտի եւ Մաքմիլըն Պերմուտներու մէջ, իրենց մօտակայ հանդիպումին ընթացքին :

ՄԱԿ-ի քաղաքական յանձնախումբը միաձայնութեամբ քուէարկեց ամերիկեան եւ խորհրդային միացեալ բանաձեւը 18 հոգինոց ապազինման յանձնախումբի մը նշանակումին համար :

ՓՕԼ ՇՈՏԷ զուիցերական Համադաշնակցութեան նախագահ ընտրուեցաւ 1962ի համար :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Ալ Կումհուրիէն խիստ յարձակում մը բացած է այս անգամ հնագէտներու դէմ : Գահիրէի թերթը կը գրէ թէ եգիպտական հնութիւնները շատ գէշ ձեւով կը մատակարարուին : Ըստ թերթին եգիպտացիներ պաշտօնանկ եղած են եւ օտարներ առնուած են, գլխաւորաբար Ֆրանսացիներ : Թերթը կը քննադատէ նաեւ Ազգային Ուղղութեան նախարարութիւնը, որմէ կախում ունին հնագիտական բաժինները եւ մշակութային ձեռնարկները, ըսելով թէ արտօնած է Գահիրէի Ֆրանսական Հնագիտութեան Հաստատութեան գործունէութեան զարգացումը : Նոյն թերթը քանի մը օր առաջ հրատարակած է պետական վարչութեան հերքումը :

ԹԻՐԱՆԱՅԻ (Ալպանիա) Զёրի ի Փոփուլիթ կը գրէ թէ Խրուշչեւ պարբերաբար աշխարհակալ պետերուն գովքը կը հիւսէ : Կ'ամբաստանէ խորհրդային վարչապետը եւ անոր փեսան (Աճուպէյ) որ Ամերիկացիներուն հանդէպ համակրութիւն ունին : Փրաւտան ալ կը գտնէ թէ ալպանացի ղեկավարներուն դիրքը կ'ուրախացնէ դրամատէրները :

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդը որոշեց անգամ մը եւս բարձրացնել Ընկերային Ապահովութեան սահմանափակ սակը (փլաֆոն) ցարդ ամսական 700 Ն. Ֆ.ի վրայ կը վճարուէին տուրքերը նոյնիսկ երբ ամսաթոշակները աւելի բարձր էին, Յունուար մէկէն սկսեալ փլաֆոնը կը բարձրանայ 800 Ն. Ֆ.ի (անցեալ Յունուարին վեց հարիւրի բարձրացած էր եւ Ապրիլին՝ 700ի) :

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ բանբերը յայտարարեց, Նախարարաց Խորհուրդէն ետք, թէ տը Կոլ ժողովուրդին ճառ մը պիտի խօսի (ձայն - պատկերասփիւռէն) տարւոյն վերջ : Թուականը որոշ չէ :

ՆԱԶԸՄ ՔՈՒՏՍԻ, ինչպէս կը նախատեսուէր, Սուրիոյ Հանրապետութեան նախագահ ընտրուեցաւ : Հալէպցի, նոր նախագահը փաստաբան է :

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ նահանգին մէջ ցեղային ծագումը այլեւս պիտի չնշանակուի ծննդեան վկայագիրներուն վրայ :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ պաշտպանութեան նախարարը՝ Ֆրանց Շթրաուս, Ատլանտեան Խորհուրդի նիստին առաջարկեց որ Ատլանտեան Ուխտը հիւլէական չորրորդ Ուժը դառնայ :

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ Արտաքին նախարարը՝ Տին Ռըսք տեսակցութիւն մը ունեցաւ վարչապետ Տըպրէի հետ :

ԻՏԱԼԻՈՅ Արտաքին նախարարը՝ Անթոնիօ Սէնեի խօսք առնելով Արեւմտեան Եւրոպայի Միութեան համագումարին յայտարարեց թէ Պերլինի հարցը տեսակ մը փորձաքար է արեւմտեան համախոհութեան համար :

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ փաստաբանապետ Թորփ արտօնութիւն ստացաւ ձերբակալուած Ֆրանսացի դիւանագէտները տեսնելու : Անոնց պաշտպանութեան համար նկատի առնուած է լիբանանցի փաստաբան մը՝ մեթր Նուհատ Պուէզ : Ուրիշ առիթներով ալ արտօնութիւն ստացած էր ներկայանալու եգիպտական ատեաններու առջեւ :

ԱԼՊԱՆԱՅԻ դիւանագէտները Մոսկուայէն մեկնեցան : Անոնց ակնարկելու այս մեկնումին, Փրաւտա նոր յարձակում անցած է Հօճայի եւ Շեխուի դէմ, որոնք կը յառաջանան «Մարքս-Լենինեան սկզբունքներու ուրացման վտանգաւոր ճամբուն վրայ» :

ՄԵՆՏԷՍ - Ֆրանս յայտարարեց թէ եթէ տը Կոլ զինքը կանչէ, պատրաստ է նոր կառավարութիւն մը կազմելու :

ՊԱՅԼԻ իբրեւ յաջորդ Ֆրանսական Մամուլի Ազգային Դաշնակցութեան նախագահ ընտրուեցաւ «Փարի-Նորմանտիի» խմբագրականները գրողը՝ Փիէռ - Ռընէ Վոլֆ :

ՍԱԼԱՆ նամակ մը գրած է Կի Մոլէի որուն մէջ կը յայտնէ թէ իր հաւանութիւնը չի տար Ալժերացի ընկերվարական պարագլուխ՝ Ուիլեըմ Լեվիի սպանութեան : Սալան կ'ակնարկէ ծայրայեղներու խմբակներու, որոնք «պիտի չխուսափին իրենց պատասխանատուութիւններէն» : Սալան կը շեշտէ թէ Գաղտնի Բանակին գործը չէ : Ընկերվարականներու Բիւրօն չի հաւատար Սալանի եւ հրապարակուած զեկոյցով մը կը յայտնէ թէ Սալան եւ իր նմանները կը սխալին եթէ կը կարծեն թէ պիտի կարենան խուսափիլ իրենց պատասխանատուութիւններէն :

ԳԱՀԻՐԷԻ Ալ Ահրամը կը գրէ թէ Արաբ Մ. Հանրապետութեան կառավարութիւնը մերժած է Անգլիոյ եւ Արեւմտեան ուրիշ երկիրներու միջամտութիւնը Ֆրանսացի «լրտեսներու» հարցին մէջ :

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի Հեռագրական Գործակալութեան մէկ հաղորդումին համաձայն, Դեկտեմբեր 3ին, Հայաստանի մէջ երկրաշարժ տեղի ունեցած է :

— Հայաստանի մէջ տեղական ժամով 22.32էն մինչեւ 22.32ուկէս երկրաշարժ արձանագրեցին երկրացնցումի կայանները Նախլենինականի, ապա Ստեփանաւանի, Երեւանի եւ Գորիսի մէջ : Ըստ նախնական տուեալներուն երկրաշարժին ուժը հինգ բալ էր : Երկրաշարժին բուն կեդրոնը եւ հաւանական օճախը պիտի ճշդուի», յայտարարած է Հ. Հ. Գործակալութեան՝ Երեւանի երկրացնցումի կայանին վարիչը՝ Դ. Մնացականեան :

ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄՈՏԵՑԵՔ ՄԵՐ ՄԱԳԱԶԻՆՆԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏՅԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

ՄԱՆՈՒԱԿՈՒՐԱ ՖԱԲՐԻԿԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

Նշանաւոր յունական գրող Զենոֆոն Աթենացին (մօտ 430 – 355 թթ. մ. թ. ա.) իր «Անաբասիս» երկի մէջ նկարագրում է, թէ ինչպէս 10 հազար յոյն զինուորներ, որոնք վարձկանի էին գնացել Տաք Սողոմոնի թիկնապահ Կիւրոս կրտսերի մօտ, նրա մահից յետոյ ետ են դառնում հայրենիք։ Ճանապարհին նրանք հանդիպում են հայ զինուորների, որոնք նրանց ընդունում են բարեկամաբար։ Ահա այդ մասին Զենոֆոնի պատմածը։

Օրերից մի մեծ ամպ ծագեց, որոտաց ու ահեղ փայլակներ արձակեց, որից յետոյ սկսեց ուժգին անձրև տեղալ։ Ամպրոպի ժամանակ մի ոմն Սիլանոս, որ մարգարէ էր համարվում, ասաց. «Աստուած ինձ նշան է տալիս, որ այս երկրում պատերազմ պիտի լինի։ Ես կարծում եմ, որ մենք պիտի յաղթենք, որովհետև աստուածները մեզ նշաններ են տալիս։ Ուրեմն, եթէ ինձ հետ համաձայն էք, ապա ես ձեզ կը խրատեմ, թէ ինչ անենք»։

Զրուցակիցները պատասխանեցին, որ պատրաստ են հետևելու նրա խրատներին։ Սիլանոսն ասաց. «Ես կարծում եմ, որ մենք պիտի յաղթենք, որովհետև մեր զոհերը ցոյց տուին, որ

ՔԱՂԱՔԱՑԻ

(ԱՂՄ ՅԵՐԵՒԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՔԷՆ)

ԳՐՔԵ

ՎԱՀԱՆ ԴԱՆԻԵԼԵԱՆ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

— Մեր մարդկային կեանքի մէջ, երբեմն ամենաանսպասելի դէպքերը կը պատահին, որոնք մեզ կը ստիպեն մեր ամբողջ կեանքի ընթացքը փոխել, նոր ուղի մը բռնել։ Ես ալ այդպիսի դէպքի մը հետ դէմ յանդիման գտնուեցայ։ Ահա թէ ինչ պատահեցաւ ինծի։

Ես Պոլսոյ մէջ ծնած եմ, ուր ալ մեծցած եմ։ Հայրս, որ Պոլսոյ մէջ ծանօթ վաճառական մըն էր, ինծի համար ապահով ապագայ մը պատրաստած էր։ Ես ալ, ինչպէս ամէն պատանի, ուրախ էի այդ ապագային համար։ Ուրախ էի, որովհետեւ ինծի համար ոչ մէկ դժուարութիւն կար։ Ամէն բան ինծի կը ժպտէր։ Ամէն բան ինծի համար հեշտ էր։ Ամէն բան ինծի համար ծիծաղելի էր։

Ես ալ ծիծաղելի էի։ Ես ալ ծիծաղելի էի, որովհետեւ ինծի համար ոչ մէկ դժուարութիւն կար

Այրի Տիկին Շաքէ Թէրզեան, Հրաչ եւ Լէյլա Թէրզեան, Տէր եւ Տիկին Վահան Թէրզեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տիրան Համպուճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Խրիմեան եւ զաւակները, Տիկին Միւրաթէ եւ զաւակը ինչպէս նաեւ ընտանեկան պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուս – նոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր եւ մօրեղբօր՝

ԹՈՒՆԻԿ ԹԷՐԶԵԱՆԻ

յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 8ին, 54 տարեկանին :

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Շաբաթ, ժամը 14·30ին, Փարիզի Ս· Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Պոն– տիի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Սուլթան Փափազեան, Տէր եւ Տիկին Յովհ· Յովհաննէսեան, Պ· Կա– րապետ Փափազեան եւ ընտանեկան պա – րագաներ չափազանց զգացուած ընդո– կալութիւններ կը յայտնեն «Յառաջ»ի խմբագրութեան եւ պաշտօնէութեան, Հ· Յ· Դ· Ազեմա· Եւրոպայի կեդր· Կոմի – տէին, Փարիզի Շրջ· կոմիտէին, Ալֆոր – վիլի Հ· Յ· Դ· Ս· Մինասեան ենթակո – միտէին, Ալֆորվիլի Հայ Մարզականին, Թաղեցիներուն, Հայ Մշակոյթի Տան նը– ւիրատուներուն եւ բոլոր անոնց որոնք ծաղկեպսակներով, նամակներով եւ ի – րենց ներկայութեամբ մասնակից եղան իրենց վշտին, ողբացեալ՝

ԲԱՐԹՈՂ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

մահուան առթիւ :

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Ֆ· Կ· Խաչի վարչութիւնը եւ բոլոր ընկերուհիները իրենց խորագոյն ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Տէր եւ Տիկին Գաբր· Գինոսեանի, իրենց զաւակ– ներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն, իրենց զաւկին, քրոջ եւ ազգականին՝ Ընկերուհի Օր·ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԻՆՈՍԵԱՆի վաղահաս եւ անակնկալ մահուան առ – թիւ :

Այս տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպըս– ակի, վարչութիւնս քսան Ն· Ֆ· կը յատկացնէ Մշակոյթի Տան :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Անիէռ – Պուա Քոլոմպի կապ· Խաչի մասնաճիւղը ողբացեալ Արշակ Պաղըճեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրէ երեսուն Ն· Ֆ· Մշակոյթի Տան :

Նմանապէս Անիէռ – Պուա Քոլոմպի կապոյտ Խաչի մասնաճիւղը ողբացեալ Գառնիկ Ծառուկեանի մահուան առթիւ կը նուիրէ երեսուն Ն· Ֆ·, փոխան ծաղկե – պսակի Մշակոյթի Տան :

×

Անիէռէն Տէր եւ Տիկին Ա· Աւետիսեան ողբացեալ Արշակ Պաղըճեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն քսան Ն· Ֆ·: կապոյտ Խաչի օգափոխութեան կայանին :

(Տառնալ «Յառաջ»էն) :

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ՅԵՐԵԿՈՅԹ
ՄԱՐՏ 11ԻՆ
ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ
Քառասնամեայ Յոբելենական Փառատօնը
Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ :
Կիրակի, 6 Մայիս 1962, ժամը 14ին :
Հայ Կարմիր Խաչի Տարեկան Ցերեկոյթ պարահանդէսը, Կիրակի, Յունուար 28, ժամը 16 – 24, Ամպասատէօրի սրահին մէջ :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ժամը 16էն 22
Սամուէլ Մուրատեան
վարժարանի թատերասրահին մէջ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԻ

Հանդէս

Ծնողաց Միութեան կողմէ
պատրաստուած

ԽՆՋՈՅՔ

կազմակերպուած Հ· Յ· Դ· «Փոթորիկ» խումբին կողմէ, Կիրակի, Դեկտեմբեր 17, Կէսօրէ ետք ժամը 17ին, Մշակոյթի Տան մէջ :

Գեղարուեստական բաժին :

Կը հրաւիրուին ընկերները, Նոր Սե – րունդի անդամները եւ երէց ու երիտա– սարդ համակիրները :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀՈՒՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի շրջանի տարեկան գերեկոյթը,
ԿԻՐԱԿԻ, 4 ՄԱՐՏ, 1962

Կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Սալ տը լա Շիմի :

×

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՄԱՐՏ 18ԻՆ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ
ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ–ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ ԻՍԱՀԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵԻ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ :
500 էջ
13 Hors–Texte
Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըր– թական մարմնին :
Գին 12 Ն· Ֆ·
Թղթատարի ծախքով 13·40 Ն· Ֆ·
Արտասահման 4 տոլար :
Դիմել՝
Յառաջին
Հայ գրավաճառներուն
Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան
ՏԷՐ – ՅԱԿՈԲԵԱՆ

JACQUES TORANIAN
Agent Immobilier
Assureur Conseil.
Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր
իր գրասենեակը
RIVE GAUCHE IMMOBILIER
42, Bld. Arago — Tél. : POR. 03–94
կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ
ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԾԻՆ – ՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo–փրոփրիէ– թէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԾԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար
Expertise Gratuite
Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար
Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie
— PRIX ETUDIES —
Tous risques assurés

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

17 Դեկտեմբեր, Կիրակի օր
Վարժարանին մէջ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ Դեկտեմբեր 31, մեր այն բո– լոր բաժանորդները որոնք առկախ հա – շիւներ ունին, համապատասխան հաշուե– յոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հա – շիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր ղիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ :

Անգամ մը եւս չնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժա – նորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացը– նեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ· Կ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը, փա– րիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28 – ին, Հինգշաբթի օր :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԽԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ օծման 4րդ տարելիցը կը տօնուի հանդիսաւոր կերպով : Այս առ – թիւ կաթ· Պատուիրակ եւ Փարիզի Ա – ռաջնորդ Գերաչ· ՍԵՐՈՎԲԻ ԵՊԻՍԿ· ՄԱ– ՆՈՒԿԵԱՆ հրաւիրուած է պատարագելու եւ քարոզելու : Երգեցողութիւնները պի – տի կատարուին բազմաձայն, Մայր Եկե– ղեցւոյ երգիչներուն մասնակցութեամբ եւ երաժշտապետ Պ· Նչան Սերդոյեանի ղեկավարութեամբ :

Յաւարտ Ս· պատարագի մասնաւոր հոգեհանգիստ, եկեղեցւոյ չինուհեան ծախքերուն մասնակցող բոլոր նուիրա – տուներու ննջեցեալոց հոգւոց հանդստեան համար : Սկիզբ ժամերգութեան 8·30, Ս· պատարագ ժամը 10ին :

Շաւիլի եկեղեցւոյ Շէֆ – Փոսթալի թի– ւրն է՝ 14827 – 18, Փարիզ :

Հ· Յ· Դ·

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Յ· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Մշակոյթի Տան մէջ : Կարե– ւոր օրակարգ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ· Յ· Դ· Քրիստափոր Ենթակոմիտէի ընդհ· անդամական ժող– ովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ա·Յարոնեան ակումբին մէջ : Բոլոր ան – դամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ԼԻՈՆ.— Հ· Յ· Դ· Վարանդեան կոմի– տէի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ· ժողովի, այս Շաբաթ ղիչեր, սովորական հաւաքատեղին : Ներ– կայ կ'ըլլան Կ· Կոմիտէի ներկայացու – ցիչները :

ՏԷՍԻՆ.— Հ· Յ· Դ· Կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20ին : Կարեւոր օրա– կարգ : Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ· ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը, այս Շաբաթ, կէսօրէ վերջ, սովորական ժամուն, սովորական վայրը :

ՃԻՊԻՃԻի նախկին սանուց (Յուչա – մատեան)ի ժողովը այս կիրակի, ժամը ճիշդ 3ին, Քատէի սրճարանը : Կարեւոր օրակարգ :

ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր· Միու– թեան կազմակերպած խնջոյքը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Խրիմ– եան դպրոցին մէջ (Իսի) :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մաս – նակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերուն : Սիրայօժար իրենց արեւելեան նուագով կը մասնակցին հայրենակիցներ՝ Մ· Շիր– վանեան, Շ· Կագեան (ուտ, ջութակ) : լաւ կերուխում, խնամքով պատրաս – տուած վարչութեան կողմէ :

Մուտքը ազատ է :

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՋԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱՋԴ	30 Ն· Ֆ·	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն· Ֆ·	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն· Ֆ·	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն· Ֆ·	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն· Ֆ·	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ	10 Ն· Ֆ·	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն· Ֆ·	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն· Ֆ·	» » »
ԾԱՆՈՒ Է	20 Ն· Ֆ·	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծառայով ազ – դերու համար են, չորրորդ էջը :

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է :

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել վարչութեան :

ՃԱՇԱՐԱՆ
ԵԱՐ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
Եւրոպական, հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր :
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, շաշլիֆ, բարսֆի :
ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ
Bar Américain
AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES
4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

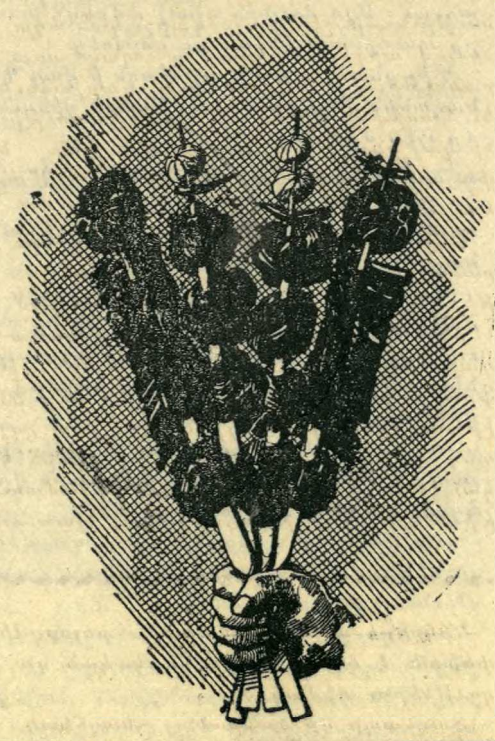

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար· 50 Ն· Ֆ· Վեցամսեայ՝ 27 Ն· Ֆ·
Արտասահման՝ Տար· 60 Ն· Ֆ· Հատը՝ 0·25 Ն· Ֆ·

ԿԻՐԱԿԻ
17
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
17 DÉCEMBRE
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9282 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4083

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

—o—

Ցաճախ ըրուած է հայերէն հրատարակութեանց ենթարկուած տաղնապին մասին, ափիւռքի մէջ :

« Հրատարակութիւն» կը նշանակէ ո՛չ միայն գիրք, այլ եւ թերթ :

Շատ զարմանալի պիտի չըլլար, եթէ տաղնապը սահմանափակուէր արեւմտահայերի երկիրներուն մէջ միայն :

Ցաւալի է նկատել սակայն, որ Միջին Արեւելքի հայաշատ եւ հայախօս գաղութներն ալ նոյն ցաւէն կը տառապին առենէ մը ի վեր :

Սուրիոյ, Լիբանանի, Եգիպտոսի նոյնիսկ Իրանի հայերէն թերթերուն մէջ պահա չեն դանդատները այս մասին :

Այդ երկիրներուն մէջ ունինք բազմաթիւ հայկական դպրոցներ, — նախակր – թարանէն սկսեալ մինչեւ երկրորդական վարժարաններ ու ճեմարաններ, — ուր նոր սերունդը ամէն հնարաւորութիւն ունի սորվելու իր մայրենի լեզուն :

Եւ սակայն այնտեղ եւս հայ հեղինակները չեն կրնար սպառել իրենց գրքերը : Հայերէն թերթերն ալ դժուռ են, որ օրէ օր կը պակսի իրենց ընթերցողներուն թիւը :

Այս երեւոյթը բոլորովին յուսահատացուցած չէ զանոնք, որովհետեւ արեւմտահայերէնի պիտի ըլլար արտասահմանի հայկական գաղութներու ապագային համար, եթէ նոյն ցաւը համաչափօրէն հանդամանք չունենար, որոշ չափով :

Վերջերս Ֆրանսական ձայնասփիւռը խօսեցնել կուտար Փարիզի եւ գաւառի կարգ մը գրավաճառները, որոնք բոլորն ալ կը դանդատէին թէ հետզհետէ կը պակսին իրենց յաճախորդները :

Պատճա՞ռը : Շարժանկարը, ձայնասփիւռը, մանաւանդ հեռատեսիլը :

Մարդիկ կլանուած են ասոնցմով եւ շատ ժամանակ չունին կարդալու :

Մերձաւոր Արեւելքի մէջ ալ դեր կը կատարեն ասոնք անպայման : Սակայն աւելին ըլլալով, կարգ մը երկիրներու, մանաւորաբար Իրաքի մէջ հայկական դպրոցներու շրջանաւարտները աւելի լաւ արաբերէն պիտեն քան հայերէն :

Նոյնը պիտի պատահի վաղը հարեւանցի երկիրներու մէջ ալ, ուր տեղական իշխանութիւնները կ'ուզեն երկրորդական աստիճանի վրայ դնել մեսրոպեան բարբառը :

Արդիւնքը պիտի ըլլայ այն, որ հետզհետէ պիտի պակսի հայերէն գիրք կամ թերթ կարդացողներու թիւը :

Պարագան աւելի ծանրակշիռ է Ֆրանսայի եւ դոյդ Ամերիկաներու մէջ, ուր ծնող եւ հասակ նետող հայորդիները հարիւրին իննսուն համեմատութեամբ ըզբռաված են հայերէն սորվելու կարելիութիւններէն :

Մեր ունեցած քանի մը դպրոցներն ու հայերէնի դասընթացքները փոքրիկ ոլորտներ են միայն անծայրածիր անապատին մէջ,— կաթիլ մը ջուր ովկիանոսին մէջ :

Ոսկան հողի վրայ կ'իյնան այն սերմերը, զորս հայրենասէր ծնողները, կամ թական, բարեսիրական կամ մշակութային կազմակերպութիւններ կը փորձեն ցանել :

Այս պայմաններուն մէջ շատ աւելի դարմանելի չէ, որ հայերէն գիրք եւ թերթ կարդացողները ամէն օր աստիճան մը աւելի կը պակսին :

Հին սերունդը երկար առեն կառչած մնաց մայրենի լեզուին եւ քալելերեց հայերէն հրատարակութիւնները : Սակայն այդ «անհետացած սերունդ» պէտք է նկատել զայն այլեւս :

Միջին սերունդը, նոյնիսկ որբերու սերունդը ներկայիս չի հետաքրքրուիր հայերէնով այնքան, որքան կը հետաքրքրուէին մինչեւ 1940 :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ ՓԱԿՈՒԵՑԱՒ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԶԵՒԸ ՉՑԱԶՈՂԵՑԱՒ

Խորհրդարանին նստաշրջանը վերջացաւ Շարաթ առաւօտ եւ երեսփոխանները արձակուրդի շրջանը կը սկսին մինչեւ Ապրիլի երրորդ Երեքշաբթին :

Վերջին նիստը կրնար ճակատագրական ըլլալ թէեւ մասնագէտները վստահ էին թէ Տըպրէյի կառավարութիւնը պիտի փրկէր գլուխը, եւ ընկերվարականներուն արդելքի բանաձեւը 276ի ձայնի պարտութիւնը պիտի չտանար :

Նիստը բացուեցաւ ժամը 15ին եւ առաջին շրջանը տեւեց մինչեւ 19·30ին : Արձանագրուած խօսողները բոլորն ալ պաշտպանեցին իրենց տեսակէտը : Առաջին առթիւ խօսք առաւ ընկերվարական Լենաո : Բացատրեց թէ իր կուսակցութիւնը յարատեւօրէն ընդդիմութիւն չէ ըրած հակառակ անոր որ համաձայն չէր կառավարութեան ոչ ընկերային, ոչ երկրագործական ոչ այլ քաղաքականութեան : Զօրավիդ կանգնած են որ կոլէ որպէսզի գլուխ հանէ ալժերական քաղաքականութիւնը բայց կը տեսնուի թէ այսօր բռնութեան քաղաքականութիւն մը մէջտեղ եկած է եւ բանակցուած հաշտութեան մը բոլոր կարելիութիւնները կը յետաձգուին : Այս պատճառներով է որ ընկերվարականները, իրենց կողմնակից ունենալով Արմատականները կառավարութիւնը կը դնեն իր պատասխանատուութեանց առջեւ եւ արդելքի բանաձեւը կը ներկայացնեն (եթէ այս բանաձեւը 276 ձայնի սահմանադրական մեծամասնութիւնը ստանայ, կառավարութիւնը կը ստիպուի հրաժարիլ) : Բանաձեւին կողմնակից երեսփոխանները իրարու յաջորդեցին եւ չուտով չփոթ մթնոլորտ մը ստեղծուեցաւ : Լըժանտր, յաջորդ խօսողը, խիստ լեզու մը գործածեց Տըպրէյի դէմ որ ստիպուեցաւ «անհատապէս» կոչուելով դիմել ընդդիմադիրներուն որ ներեն իրեն հանդէպ, հատարիմ ըլլալու համար տը Կոլի հանդէպ» եւ զանազան աղմուկներ սկսան կոլեան նստարաններուն վրայ (իր էն էր) երբ Լըժանտր ըսաւ թէ արդէն Ֆաշիզմի ճամբան կը բռնեն երբ արդելափակման կայանները կը բանան :

Առիկի, աջ ընդդիմադիրը, նոյնքան խիստ է .— «Փլասթիքը պատճառաբանութիւն մը չէ, բայց վարչական եղանակով արդելափակումն ալ պատճառաբանութիւն չէ : Այսօրուան վարչաձեւին եւ Պասթիյի միջեւ այն համեմատութիւնը կայ ինչ որ կայ գործատան մը եւ փայտաշէն խանութի մը միջեւ : Մեզի եւս տուէ՛ք Պասթիյը» :

Շէյսը կը փոխուի երբ բեմ կը բարձրանայ Միութիւն Նոր Հանրապետութեան համար կուսակցութեան անդամ – ներկն՝ Շմիթլէյն : Կը պաշտպանէ կառավարութիւնը եւ հոս կրնանք յիշել թէ Ֆրանսական Պատկերասփիւռը ժամը 20ի իր լուրերուն յայտարարին մէջ, շատ լայն տեղ տուաւ այս ճառին, մինչ «կարճ կը կապէր » ընդդիմադիրներուն միջամտութիւնները : Այս վերաբերումը պատճառ

Երկրորդ աշխարհամարտը բոլորովին փոխած է արեւմուտքի հայկական գաղութներու դիմագիծը :

Տաղնապը կը ծանրանայ հետզհետէ :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

պիտի դառնար որ նիստի վերաբացման (ժամը 21ին) Հանրապետութեան Միութեան մէկ անդամին Քաթալայի բողոքին վրայ Ազգ· Ժողովէն «արտաքսուէր» Փըրանսական պատկերասփիւռը : Միջադէպը չատ ծանր հանդամանք ստացաւ երբ Քաթալա ըսաւ թէ Պատկերասփիւռին առարկայական դիրքին պակասը չատ ծանր է : Այս տեսակէտին բոլորովին համաձայն է արմատական Մօրիս Ֆօռ : Բացի իր էն էրիէն բոլորը «հրաժարում , հրաժարում» կը պոռան, վերջապէս Շապան-Տէլմաս հրաման կուտայ որ պատկերասփիւռը արտաքսուի :

Երբ մթնոլորտը կը հանդարտի խօսք կ'առնէ Տըպրէյ որ իր «պաշտպանողական » կը կարդայ եւ կը վստահեցնէ թէ կառավարութիւնը հաւատարիմ կը մնայ, Ալժերիոյ համար, ինքնորոշման քաղաքականութեան : Տըպրէյ կ'աւելցնէ թէ դործակցութիւնը , Ալժերիոյ հետ , պէտք է ըլլայ նաեւ Սահարայի համար եւ կը չեշտէ թէ Սահարայի ճակատագիրը կարելի չէ անջատել Ալժերիոյ ճակատագրէն : Այս խօսքերը պատճառ կ'ըլլան որ « դաւաճանութիւն, դաւաճանութիւն » պոռան կարգ մը նստարաններէ :

Կի Մոլէ համաձայն չէ Տըպրէյին : Կ'ըսէ թէ կորսնցուցած է երկրին վստահութիւնը : Կը քննադատէ տնտեսական եւ ընկերային քաղաքականութիւնը , կ'ակնարկէ Գաղտնի Բանակի Կազմակերպութեան որ Ալժերիոյ մէջ կը սպաննէ մարդիկ ո – րոնք կողմնակից են ինքնորոշման :

Քիչ հաք ուրիչ ծանր միջադէպ մը պիտի պատահէր Իր էն էրի մը եւ Կի Մոլէի միջեւ երբ ազմուկին մէջ, Անտրէ Ռուլան պոռաց Կի Մոլէի «առաջին լոլիկին, քաղաքականութիւն փոխեցիք» : (Երիտասարդ երեսփոխանը կ'ակնարկէր 1956 Փետրուար 6ին երբ Կի Մոլէ Ալժէ դնաց, վարչապետ էր այն ատեն եւ Ե – րոպացիներու ցոյցերուն արժանացաւ) :

Կի Մոլէ կ'ուզէ վիճիլ եւ կը հրաւիրէ երեսփոխանը որ դուրսը տեսնուին : Կը տեսնուին եւ Կի Մոլէ ապտակ մը կուտայ Ռուլանի որուն համար, քիչ հաք, ցաւ կը յայտնէ եւ միջադէպը կը փակուի :

Իվերջոյ Ընկերվարականներու եւ արձականութեան արդելքի բանաձեւըմիայն 199 ձայն ստացաւ (77 ձայն կը պակսէր), մէկ իր էն էրի որ քուէարկած էր բանաձեւը արտաքսուեցաւ իր կուսակցութենէն :

Այս անգամ ալ կառավարութիւնը փրկեց իր գլուխը եւ Ազգ· Ժողովը արձակուրդի մէջ մտաւ մինչեւ Ապրիլ, բացի այն պարագայէն եթէ արտակարգ նիստի հրաւիրուի :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՁԻՄԱՆ մահուան դատապարտուեցաւ իսրայէլեան առեանին կողմէ : Իր փաստաբանը Սերվաթիուս վերաքննութեան դիմում ըրաւ, ամէն պարագայի մէջ հաւանական չէ որ մահապատիժը գործադրուի Մարտին առաջ : Ընդհանուր ձեւով միջազգային մամուլը համաձայն է տըրուած վճիռին, բայց Ամերիկայի ռաբբունապետը եւ հրեայ խումբ մը մտաւորականներ դիմում ըրին որ Երուսաղէմի Առեանը ներում չնորհէ եւ խնայէ Այխմանի կեանքին :

ԽՈՐՀՐԴԱՇԻՆ «Թաս» գործակալութիւնը կը չարունակէ ամբաստանել դերման զօրավարը՝ Հօյզինկըը եւ կ'ըսէ թէ 1942ին 45·000 հոգիի սպանութիւնը հրահանգած է : Ֆրանսացի համամյնավար պարագլուխը՝ Տիւքլօ կը ձայնակցի եւ... բացատրութիւն կը պահանջէ Ֆրանսական կառավարութենէն , հարց տալով թէ դիտէ՞ր վերման Զօրավարին անցեալ գործունէութիւնը երբ Ատլանտեան Ուխտի կարեւոր պաշտօնին կոչուեցաւ :

ՄԱԿԻ մէջ Զինաստանի անդամակցութիւնը անդամ մը եւս մերժուեցաւ, դի –

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

—o—

Տելհիէն (Հնդկաստան), Դեկտեմբեր 4ին «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Հայաստանի մարզիկները երկ – րորդ օրն ըլլալով յաղթած են հնդիկ մարզիկներուն :

« Հայ մարզիկները առաջնութիւն ձեռք ձգեցին բոլոր մարզերուն մէջ : Անհատականն կարծով առաջին ելաւ Աղնաւուրեան, որ ցոյց տուաւ արտակարգ կարողութիւն : Արդարեւ, առաջին ելաւ գուպա – փայտի վրայ կատարած փորձերուն մէջ , ինչպէս նաեւ կռթնելով ցատկելու եւ ադատ վարժութեան մէջ : Միայն պարտադնդին վրայ առաջին տեղը գրաւեց Ալպէտ Ազարեանը : Աղնաւուրեան ընդհանուր առմամբ ունի 38·1 միաւոր, Ազարեան՝ 37·9, Զաքարեան՝ 37·2 : Մրցումներուն ընդհանուր արդիւնքն է 186·6 : 170·9 կէտ՝ ի նպաստ Հայաստանի խումբին :

մումը միայն 39 ձայն ստացաւ, կը թուի թէ Խորհրդ· Միութիւնը չատ աշխատանք չէր տարած կամ չէր ուզած տանիլ : Ազգ· Ժողովը ալժերական հարցով կը զբաղի եւ կը քննէ ափրեւասիական բանաձեւ մը :

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆի թագաւորին 60ամեակը մեծ փայլով տօնուած է առջի օր :

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ նախարարները զեկոյց մը հրատարակեցին ուր կը թելադրուի չը – փոմները պահել Մոսկուայի հետ :

ԱՐԱԲԱԿԱՆ Լիկայի ընդհանուր քարտուղարը՝ Հասունա հրաւիրեց արաբ պետութիւնները որ «միացեալ եւ վճռական դիրք մը բռնեն» եթովպիոյ հանդէպ որ ճանչցած է Իսրայէլի պետութիւնը : Ցուշագրի մը մէջ, Լիկան կը չեշտէ թէ որ եւ է պետութիւն որ զօրավիդ կը կանգնի Իսրայէլի հակարաբական քաղաքականութիւն կը վարէ :

ՍԼՈՒՏԱԿԱՆ Արաբիոյ թագաւորը նոր գործողութեան մը պիտի ենթարկուի , Պոսթընի մէջ, ալ աչքին վրայ : Երկրորդը է մէկ չաբթուան ընթացքին :

ՊԵՆ ԽԵՏՏՍ Լիբիա մեկնեցաւ Նասրի հետ տեսնուելէ եառք : «ԱՀԱԿ»ի զեկավարը յայտարարեց թէ կանխահաս է ֆը – րանքեւալժերական բանակցութիւններու մասին խօսիլ :

ՔԱԹԱՆԿԱՑի կացութիւնը միշտ ծանր է : Զոմպէ տրամադրը է բանակցելու Լէոփոլտվիլի կառավարութեան հետ, բայց Իլէօ որ կեդրոնական Քոնկոյի տեղեկատուութեան նախարարն է յայտարարեց թէ չէզոք հողամասի վրայ հանդիպում մը կարելի չէ նախատեսել : Միւս Քոնկոյին (Պրազավիլ, նախկին Ֆրանսական) նախագահը՝ Աբբայ Եուլու առաջարկեց որ Ազահովութեան Խորհուրդը անմիջապէս նիստ գումարէ եւ անմիջական գինադուլի մը պայմանները ուսումնասիրէ նախկին պելժիական Քոնկոյի համար :

ՖՐԱՆՍԱ յայտնեց ՄԱԿին որ այլեւս ՄԱԿի ոչ մէկ օդանաւ որ Քոնկօ դէնք կամ մարդ կը փոխադրէ կրնայ օդանաւադիր ճամբաներէն անցնիլ, այլ խօսքով կը մերժէ «իր երկինքը» տրամադրել ՄԱԿի եւ այս՝ Տէնգէրքէն մինչեւ Թամանռասէթ :

ԽՈՐՀ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Գերագոյն Խորհուրդի Պրեզիտիումի նախագահը Պրէյ – նեւ Նոր – Տէհլի հասաւ, պաշտօնական այցելութեան մը համար :

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ արտակարգ միջոց – ներ ձեռք առնուած են Քենըտիի Քարա – քաս այցելութեան առթիւ : 30·000 ոստիկաններ եւ զաղտնի ոստիկաններ կը պաշտպանեն Միացեալ Նահանգներու երիտասարդ նախագահը :

ՍԵՓԱԿԱՆ ՖԱՐՄԱՑԻԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ Է ԻՐ ՊԱՏՎԱԽԱՆՈՒ ՍԻՐՈՒԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բ.

«Հայոց լեռնային սոսկ օր», ասում էին ինձ, ասում էին ինձ, որ ժամանակին մեծ պետություն եղած Հայաստանի ամենաբարձր լեռնագագաթներից մեկի՝ Արագածի վրա ամեն տարի հոկտեմբերի 11-ին տեղի է ունենում ինչ-որ հանդիսավոր արարողություն, որին մասնակցում են հարևան հանրապետությունների ներկայացուցիչներ, և որ այդ օրը Արագածի գագաթին ինչ-որ հրաշք է կատարվում, ինչ-որ հրաշք, որ ամեն տարի կրկնվում է, և որ ես պետք է գնամ, տեսնեմ, ականատես լինեմ, ինչ-որ բան գրեմ, ինչ-որ բան պատմեմ, ինչ-որ բան ասեմ, ինչ-որ բան հայտնեմ, ինչ-որ բան հրատարակեմ, ինչ-որ բան հրապարակեմ, ինչ-որ բան ներկայացնեմ, ինչ-որ բան ներկայացնեմ, ինչ-որ բան ներկայացն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂԹ

(ԱՂԻՒ ՅԵՂՈՎՆԱՑԱԾ ԿԱԹՈՂԻԿ)

ՔԱՀԱՆԱՅ

ՊՈՂՈՍ ՊԱՐՈՆԱՅ

Ես այս երկու տարիներուն ամէն անգամ որ Պոլիս եկած եմ, ինձ համար ամենէն դժուարը եղած է ինձ համար ինքզինքս զսպել, որպէսզի չխօսիմ ազգային կեանքի մասին, որովհետև գիտէի, որ ամէն խօսք, որ կ՚ըսէի, ենթակայ պիտի ըլլար թիւրիմացութեան, որովհետև

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Այրի Տիկին Աննիկ Պագրճեան եւ աղջիկը Արմենուհի, իրենց ամուսնոյն եւ հօր ԱՐՇԱԿ ՊԱԳՐՃԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.—

Դպրոցասէրի Ծնող. Միութեան հրդեհի սանդուխին շինութեան համար 50 Ն. Ֆ., Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին երեսուն, Արմենուհին իր սիրելի Դպրոցասէրին երեսուն, Արմենուհին Օղափոխութեան կայանին Պէլ Ֆոնթէն 20, Եկեղեցւոյ Կրթ. ձեռնարկներուն համար քսան, Ազգատախնամին քսան, «Հայ-Բոյժ»ին բարգաւաճման համար քսան, Մշակոյթի Տան, Շ. Միսաքեան սրահին քսան Ն. Ֆ.: Ընդհ. գումար 210 Ն. Ֆ.:

(Ստանալ «Յառաջ»էն):

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Աւրինէ Շաքարեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հրանտ Սամուէլեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Զէյթունլեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որ անձամբ, գրաւոր կամ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն, հօր եւ ազգականին՝

ՄՈՎՍԷՍ ՇԱՔԱՐԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահուան առթիւ:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները:

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ:

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացընեն Յառաջի վարչական գործը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9°)

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

... « Հայերս հպարտութեամբ կրնանք գիտել եւ ուրիշին ցոյց տալ այս հատորը, արուեստասէր օտարները եւս հիացումով պիտի թղթատեն հայ հանճարին գոհքը հիւսող՝ մանրանկարչութեան այս մեծ հայաշունչ մատեանը..»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ՝ ՓԱՐԻԶ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ

Անտիպ եւ գունաւոր նկարներով

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մեծադիր փառաւոր հատոր մը, 200 էջ, 100 արտատպում:

ԳԻՆ 120 Ն. Ֆ.

Դ Ի Մ Ե Լ

« HARATCH », 32 Rue de Trévise, PARIS (IX·)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ-երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ

խաղողաքաղ, Խնջոյքի պահ, Օրօր կանչեմ, Մանոցի երգ, Շորոր, Երեսիդ Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գինին, Լեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կապելայում, Պիւլպիւլը կու կանչէ, Սեւանայ ափին, Եարամօ:

Գեղարուեստական շքեղ եւ գունաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին:

Ստանալու համար դիմել Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ,
14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)
կամ Եկեղեցւոյ դիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162,
եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20150

Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,

Contre Remboursement

ԳԻՆ 30 Ն. Ֆ.

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ:

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք Խորհրդ. Միութիւն:

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10·

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone : TRU. 27-70

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊԻՅՏ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

HOTEL LUTETIA, 43 Bd. Raspail

Յունուար 6ին, Շաբաթ գիշեր, մինչեւ առաւօտ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Պ. Պէպէքեանի երգերուն մասնակցութեամբ, նաեւ ուրիշ անակնկալներ

ճոխ պիւֆէ, պար եւ մեծ խանդավառութիւն

Այժմէն սեղանները ապահովել Օփերա 37-62

ROSY ARMEN

PREMIER ENREGISTREMENT QUI VIENT DE SORTIR

Premier passage à la TV dans l'émission «L'Ecole des Vedettes»

Deux succès ont suffi pour faire de Rosy Armen
l'un des plus grands noms de la chanson moderne
Vous pourrez voir et écouter cette sensationnelle découverte des

Disques VOGUE

Le Dimanche 24 Décembre au cours du réveillon de Noël donné dans la Salle des Fêtes d'Alfortville
ROSY ARMEN sera accompagnée par Jean.Claude PELLETIER et son orchestre.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ

ՀԷԼՎԱ
ԼՈԳՈՒՄ
Սուսամ - ՀԷԼՎԱ

ԹԱՀԻՆ
ՇԱՐՈՑ
(ՌՈՃԻԿ)
ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ

LE BOSPHORE
MARQUE DEPOSÉE

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

CHOC-ALVA · CHOCO-LOC

Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9°

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI 19 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9283 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4084

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱԹԱՆԿԱ

ՋԱՐԴԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՉՈՄՊԷ ԱՆՁԱՄԲ ԿԸ ՎԱՐԷ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄԱԿի ուժերը գրաւած են Էլիզապէթվիլը ուր կռիւները սակայն կը շարունակուին եւ ուր անպաշտպան ժողովուրդը ենթակայ է ՄԱԿի վայրագ յարձակումներուն :

Զինուորները Թալանի կուտան ամէն ինչ եւ ծանրակշիռ բռնութիւններու կը դիմեն : «Հանքային Միութեան» գլխաւոր ղեկավարներէն մէկը, մայրը եւ պօյ մը սպաննուեցան առջի գիշեր : Կ՚ապրէին այն շրջանը որ ՄԱԿի հակակշռին տակ է : Քաթանկայի բանբեր մը կը հաստատէ թէ երեքն ալ սպաննուած են, եթովպացի զինուորներու կողմէ : Այս առթիւ Չոմպէ զեկոյց մը հրատարակեց ուր կը յայտնէր թէ այս սպանութիւնը նոր ապացոյց մըն է որ ՄԱԿը այլեւս ի վիճակի չէ հսկելու իր ուժերուն : Ուրիշ աղբիւրներու համաձայն արդէն, կը հաստատուի թէ «խաղաղութեան ուժերը» անխնայ կը ջարդեն քաղաքացիները : 12 Եւրոպացիներ սպաննած են առջի օր : Եթովպացիները երկու օր է Թալանի կուտան ամբողջ Թաղամաս մը, կամայական ձերբակալութիւններ կ՚ընեն եւ ծանր վիրաւորանքներու կ՚ենթարկեն կիներ եւ երախաներ : Եթովպացիներու վայրագութիւնները չափ ու սահման չունին : Պելժիական աղբիւրները, սակայն, կ՚ըսեն թէ Էլիզապէթվիլէն իրենց ստացած մէկ հեռագիրը կը ճշդէ թէ ապրելակերպ մը գտնուած է եւ որոշ լուրեր չափազանցուած են :

Ամէն պարագայի մէջ, ինչ որ ալ ըլլան լուրերը, պարզ է թէ կացութիւնը ծանր է եւ բժիշկները չեն հասնիր, հեռագիր մըն ալ ղրկեցին ուր Կարմիր Խաչի բարձր անձնաւորութեան մը անմիջական պահանջը կը դնեն : Ըստ այս հեռագրին, այդ անձը պէտք է «տեղւոյն վրայ միջոցներ ձեռք առնէ սպանութեանց, ոճիրներու, ձերբակալութեանց եւ բոլոր ծանր արարքներուն դէմ զորս ՄԱԿի ուժերը կը գործեն միջազգային պայմանագրութիւնները նկատի չառնելով : Այս հեռագրէն օրինակ մը ղրկուած է Չոմպէի որ վերադառնալով Ռոտեզիոյ սահմանէն, անձամբ կը ղեկավարէ գործողութիւնները :

Չոմպէ անգամ մը եւս ապահովութիւն տուաւ թէ չի կասկածիր Քաթանկայի ճակատագրին մասին : Յոյս ալ յայտնեց որ դիւանագիտական ճնշումը արգելք պիտի հանդիսանայ որ ՄԱԿը շարունակէ իր գործողութիւնը Էլիզապէթվիլի դէմ : Քաթանկայի նախագահը հեռագիր մըն ալ ղրկեց նախագահ Քենըտիի ուր կ՚ըսէ կ՚ընդունի անոր միջամտութիւնը ՄԱԿի եւ Քաթանկայի միջեւ անմիջական զինադուլի մը համար :

X Նախկին ֆրանսական Քոնկոյի նախագահը՝ Աբբայ Եուլու անսպասելի այցելութիւն մը ըրաւ Փարիզ : Կ՚ըսուի թէ Նիւ Եորք պիտի երթայ պաշտպանելու համար Չոմպէն :

ՌԻՕ ՏԷ ԵԱՆԷՐՈՅԻ մէջ աղետալի արկած մը պատահած է առջի գիշեր : Կրկէս մը կրակ առած է եւ առաջին լուրերու համաձայն 330 երախաներ եւ ծնողքներ այրած են, մինչ ուրիշ հարիւրաւորներ վիրաւորուած են կամ այրած եւ հիւանդանոցն են :

ԽՐՈՒՇՉԵՒԻ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔԸ

Խորհրդային Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը վերջին նստաշրջանին, առանց աղմուկի, մէջտեղ դրաւ նոր օրինագիր մը, ութ գլուխներէ եւ 129 յօդուածներէ բաղկացած :

Այս հիմնական սկզբունքները պիտի ծառայեն ամէն մէկ հանրապետութեան որպէսզի իր հարազատ օրինագիրքը պատրաստէ : Եւ կարելի չէ կարեւոր չնկատել այս դէպքը երբ յիշենք թէ վերջին օրինագիրքը, Լենինէն մնացած էր եւ պատրաստուած է 1922ին :

Նոր օրինագիրքը կը նուիրագործէ աւելի քան կը ստեղծէ բայց կան սակայն կարգ մը նոր տրամադրութիւններ որոնք ցոյց կուտան նաեւ նոր ձգտում մը :

Անհատական սեփականութիւնը կը ճանչցուի, բայց սեղմումներով.— ամսաթոշակը, խնայողութիւնները, անձնական իրեղէնները եւ տուն մը, մէկ հատ միայն որուն չափերը պիտի ճշդուին իւրաքանչիւր Հանրապետութեան կողմէ (ընդհանուր ձեւով հինգ սենեակ եւ 60 քառակուսի մեթր) : Կարելի է վարձել կամ ծախել :

Ուրիշ նորութիւն մը.— Խորհրդային քաղաքացին կրնայ ոեւէ մէկուն ժառանգ ձգել իր ունեցածին մէկ երրորդը նոյնիսկ երբ վերապահ ժառանգորդներ կան (զաւակ, ամուսին, ծնողք) : Եթէ ասոնցմէ ոչ մէկը կայ ուզած ձեւովը կրնայ կարգադրութիւններ ընել :

Մեծ նորութիւն մը կը նկատուի անուանարկութեան դէմ «պատիւը եւ արժանապատուութիւնը պաշտպանելու» իրաւունքը : Անուանարկողը պէտք է փաստէ իր ըսածները, հակառակ պարագային Ատեանը հերքում մը պէտք է հրատարակէ : Եթէ անուանարկութիւնները հրատարակուած են թերթի մը մէջ, այդ թերթը պէտք է հրատարակէ հերքումը : Գործնական գետնի վրայ «պատասխանի իրաւունքն է» : Սկզբունքով, այս կարգադրութիւնը պէտք է գործադրուի նաեւ օտարներուն համար բայց յայտնի չէ թէ ի՛նչ ձեւով :

89րդ յօդուածը իշխանութեան զեղծումներու առթիւ, կը նախատեսէ ոստիկանութեան, ատենակալութեանց եւ դատաւորներու նիւթական պատասխանատուութիւնը : Նպատակն է պաշտպանել քաղաքացին բռնի ձեռք ձգուած խոստովանութեանց, կամայական ձերբակալութեանց եւ չարչարանքներու դէմ :

Ուրիշ իրաւունք մը որ ցարդ գոյութիւն չունէր Խորհ. Միութեան մէջ, նոր գիւտ մը ընողը, «վկայական» մը կը ստանայ :

Ընդհանուր ձեւով, բերուած նորութիւնները ցոյց կուտան որ ձգտում մը կայ աւելի մեծ կարեւորութիւն տալու անհատին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՆԴԿԱԿԱՆ զօրքը Կոա արշաւեց ուր փորթուկալեան ուժերը շատ քիչ են եւ արդէն պարպեցին յառաջացած դիրքերը որպէսզի չամբաստանուին թէ գրգռութիւններ ըրած են : Հինգ Փորթուկալցիներ սպաննուած են եւ մինչ Փորթուկալ պաշտօնապէս կը հաղորդէ թէ Կոան յարձակումի եւ հողային բռնաբարումի ենթարկուած է, Հնդկաստան կը յայտարարէ թէ «Հնդկաստան ազատագրեց Կոան 405 տարուան բռնակալութենէ» : Նեհրուի զօրավիգ կը կանգնի Խորհ. Միութիւնը :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ արտաքին նախարարը պատկերասփիւռէն յայտարարեց թէ կարելի է բանակցիլ բայց ոչ սպառնալիքի տակ :

ՎԱՏԻԿԱՆԻ Օսսերվաթոռէ Ռոմանօն կը հրատարակէ Խրուշչեւի շնորհաւորական հեռագրին պատճէնը եւ Պապին պատասխանը : Ծանօթ է որ առաջին անգամ ըլլալով խորհրդային ղեկավար մը հեռագրած էր Պապին : Խրուշչեւ, Յովհաննէս ԻԳ.ի 80ամեակին առթիւ կը մաղթէր որ Պապին ազնիւ բաղձանքները իրագործուին խաղաղութեան ամրապնդման համար : Իր պատասխանին մէջ, Պապը շնորհակալութիւն կը յայտնէ եւ համաշխարհային խաղաղութեան համար մաղթանքներ կ՚ընէ :

ՔԵՆԸՏԻ ընդհանուր կերպով լաւ ընդունելութեան արժանացաւ Քարաքաս եւ Պոկոթա :

ՄԻԼԱՆՕՅԻ մէջ ֆութպոլի ֆրանսական ազգ. խումբը պարտուեցաւ Պուլկարներէն 1ի դէմ ոչ մէկ կէտ նշանակելով : Այս պարտութեան պատճառաւ Ֆրանսա պիտի չկարենայ Չիլի երթալ :

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

«ԵԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԾԱԳԻ, ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀՐԹԻՌՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԹԱՓԻՆ ՄԵՐ ԳԼԽՈՒՆ, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ՌՈՒՍԻԱ ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ ԱՌԱՋ ՍՏԻՊՈՒԱԾ Է ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՄԱՏՆԵԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼՈՒ ԱՆԿԱՐՈՂ ՎԻՃԱԿԻ ՄԸ» :

Այս մղձաւանջը տագնապի մատնած է Թուրքերը, ու «Թէրճիւման» Թրքական թերթը խմբագրական մը նուիրած է այդ մասին.—

«Դեկտեմբեր 14ին ժողով կար Փարիզի մէջ : ՆԱԹՕն ժողովի հրաւիրած էր նաեւ Թուրքիան :

Փոքր բայց Թուրքիոյ համար շատ կենսական պարտականութիւն մը վիճակուած էր սպայակոյտի նախագահ Զօր. Ճեվտէթ Սունային, որ կը մասնակցէր այդ ժողովին : Գտնել այն ամերիկացի յարգելի գնդապետը, որ անցեալները Իզմիրի մէջ, ճոֆթէյլ – Փարթիի մը ընթացքին, յայտարարած էր թէ Թուրքիա հիւլէական զէնքերով պիտի օժտուի, բան մը որ Թուրքիոյ պաշտպանութեան տեսակէտէն յոյժ կենսական կարեւորութիւն մը կը ներկայացնէ : Եթէ Մըստըր Պրաուն է այդ գնդապետին անունը, պէտք է բարեկամաբար հետեւեալ յայտարարութիւնն ընել.

— Ո՛չ, ո՛չ, Մըստըր Պրաուն, իրաւասու չէք այսքան անփոյթ ձեւով մը, առանց Թուրք կառավարութեան, ոչ ալ Թրքական սպայակոյտին կարծիքը հարցնելու, կատարել որեւէ յայտարարութիւն Թուրքիոյ պաշտպանութեան կարողութեան եւ պայմաններուն մասին, որովհետեւ ատիկա Թուրքիոյ համար կենսական կարեւորութիւն ներկայացնող հարց մըն է :

Թուրքիա եւ Ամերիկա այսօր անդամ են ՆԱԹՕի : Բայց Ամերիկայի եւ Ռուսիոյ միջեւ տասնեակ հազար քիլոմեթր հեռաւորութիւն կայ : Ռուսիայէն արձակուած հրթիռները պիտի անցնին ամբողջ Եւրոպայի եւ Ատլանտեանի վրայէն : Ու գոյութիւն ունին ճամբաներու ունկնդրութեան, քննդումի զանազան ցանցեր, որոնք կը պաշտպանեն Ամերիկան, անակընկալ յարձակումի դէմ :

Մինչդեռ Թուրքիան ՆԱԹՕի միակ պետութիւնն է, որ սահմանակից է Ռուսիոյ : Եթէ Սեւ Ծովին ափերն ալ հաշուենք, Ռուսիոյ եւ Երկաթէ Վարագոյրին հետ աւելի քան երկու հազար քիլոմեթր սահման մը ունինք : Եթէ երկու խմբակներուն միջեւ զինեալ բախում մը դառնայ անխուսափելի, Ռուսիա ամէն բանէ առաջ պիտի աշխատի պատերազմելու անկարող վիճակի մատնել Թուրքիան, որ ամէնէն վտանգաւոր յարձակողական դիրքին վրայ կը գտնուի : Առաջին հրթիռները մեր գլխուն վրայ պիտի թափին :

Այս կէտը շատ լաւ հասկնալով, մենք ալ ստիպուած ենք պատրաստուիլ ըստ այնմ : Պէտք է ամէն բանէ առաջ վերջին ծայր գաղտնի պահենք մեր պաշտպանողական պատրաստութիւնները :

Մեր աշխարհագրական դիրքը բնաւ նկատի չառնող ամերիկացի գնդապետ մը չէինար յայտնել թէ մեր բանակը ի՛նչ զէնքերու տէր է : Երբ այդ խօսքը մեր ապահովութիւնը աւելցնելու համար ըսած է, բնաւ պէտք չունինք ատոր : Եթէ կը խորհի թշնամին վախցնել, այդ գործը իրեն չէինար : Շատ յարգելի Մըստըր Պրաուն, զգաստացէք» :

«ՎԱԶԷ՛, ՎԱԶԷ՛, ՄԵՆՔ ԵՏԵՒԴ ԵՆՔ...»

ՆԱԹՕի ժողովին մասնակցելու համար Փարիզ եկան Թուրքիոյ ներկայացուցիչները, ազգ. պաշտպանութեան նախարար Իլհամի Սանճար, ելմտական նախարար Շէֆիք Ինան, արտաքին նախարար Սելիմ Սարփէր :

Նոր աշխարհամարտէ մը առաջ, երբ իբրեւ նախազգուշութիւն խորհրդակցութիւններ կը կատարուին, Թուրքերը կ՚ուզեն թէ խոշոր գումարներ կորզել, թէ կատարելապէս սպառազինուիլ եւ թէ ըսել արեւմուտքցիներուն.— Նախ դուք վազեցէք...» :

Նոյն Թէրճիւման թերթն է որ կը գրէ.

— «Պատմութեան մէջ, Թուրք ազգը իր պարկեշտութեան իր բարեկամութեան պատիժը կրած է : Զայն ներսէն խաբողները պայծառ խոստումներով լոլոզած են զայն : Դուրսէն զայն կրծողներն ալ շահագործած են անոր հաւատարմութիւնը, խոստմնապահութիւնը, քաջութիւնը :

Մենք դժբախտաբար դեռ պէտք եղած չափով չենք գնահատած այն կարեւոր տեղը, զոր մեր աշխարհագրական դիրքը կը գրաւէ աշխարհի հաւասարակշռութեան մէջ : Մենք տակաւին պարապ խաղաքարտերու միջեւ մեր ձեռքը կը պահենք մեր «աս»ը, զոր եթէ սեղանին վրայ նետենք, կրնայ փոխել աշխարհի գոյավիճակը եւ աշխարհի քարտէսը : 10–15 տարուան քաղաքական պատմութեան մը մէջ այս նիւթը տակաւին կը գտնուի մեր ձեռքին մէջ : Մեր դիմացինները ջանացած են մեզ քնացնել՝ մեզի միշտ ըսելով.

— «Չէ, այդ քարտը մի խաղար : Դուն առնական մարդ ես, դուն քաջ ես» : Մենք ալ քնացած ենք այս խարդախ գովասանքներէն : Անոնք մէկ կողմէ կ՚ըսեն թէ Թուրքիա աշխարհի կղպանքն է, միւս կողմէ «դուն դիմացիր, մենք քու ետեւդ ենք» ըսելով հովին կուտան պալոնը զոր կ՚ուռեցնեն :

Թուրքիա զօրք ղրկեց Քորէա : Թուրքիա իր կարողութենէն աւելի օժանդակեց ՆԱԹՕին եւ ՍԵՆԹՕին : Հակառակ այս բոլորին, չնուազեցուց իր ջանքերը՝ իր ընդարձակ սահմանները պաշտպանելու համար սմսեղուկ թշնամիի մը դէմ : Ծառացաւ, ջանք թափեց, իր միլիոնաւոր զաւակները տարիներով արտէն քաշելով զօրանոցին մէջ ապրեցուց : Այս բոլորը՝ իր խոստումին, իր ստորագրութեան պատիւին համար :

Բայց այլեւս հանդուրժողութեան սահմանը փլած է : Մեր բարեկամներն ու դաշնակիցները տակաւին կ՚ըսեն. «Դուն վազէ, մենք քու ետեւդ ենք» : Ոչ, այսպէս չէ : Այլեւս քիչ մըն ալ դուք վազեցէք, մենք ձեր ետեւը ըլլանք : Մեր ամերիկացի բարեկամները մեզ կը գովեն՝ երբ զոհողութիւն ընել պէտք է : Ինչո՞ւ դժկամութիւն ցոյց կուտան երբ կարգը օժանդակութեան կուգայ» :

Արեւմուտքը եւս շատ է խաբուած թրքական օյիններէն : Դաշնակից կ՚ըլլայ (ըսել կ՚ուզենք՝ խաղակից), կը քաշէ ամբողջ դրամները, յետոյ կ՚ըսէ.— «Դուք խաղացէք, ես դիտեմ» : Ըսմէթ Ինէօնիւ այս օյինին վարպետն է, ապրողը կը տեսնէ :

ՀԱՅԿԱԶՈՒՀԱՂԹԱԿԱՆ ԴԵՐ

ՀԱՅ ՓԻԼԻՍՏԵՐՆ

—o—

Ծանուցանենք ընթերցողաց մեր՝ թէ Հայ Փիլիսոփայից 1461-ին հիմնադրեալ հին Ընկերութիւնն ի Վենետիկ ի Ս. Ղազար կղզւոջ՝ ի տպարանի Ս. Մխիթարեան Հարցն, ի տարին 1837-ին հրատարակեալ զերկրորդ հատորն իւր՝ որ պարունակէ զՊատմութիւն Հնոյ Փիլիսոփայից, ի գրչէ Ս. Ղազարայ Եպիսկոպոսի Չահնաբանցւոյ՝ որ ի 1360-ին ի Հռոմ ուղեւորեցաւ՝ եւ անդ ի 1380-ին վախճանեցաւ։ (Ընդօրինակ. Օրագրութիւն Ընկերութեան Մխիթարեանց, 1901, էջ 80)։

Մինչեւ ցայսօր Հայք ոչ ունէին զՊատմութիւն Փիլիսոփայութեան, զոր ոչ միայն Հեթանոսք, այլ եւ Մահմետականք ի մեծ պատուի կալան, եւ ի ճոխ ուսմանց համարեցան։ Ոչ ունէին զայն, զոր Յոյնք եւ Լատինք ի մեծ գնով ծախու առեալ՝ ի տպարանս իւրեանց տպագրեցին, եւ ամենայն ազգաց ի ձեռն արարին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Արաբացիք եւ Պարսիկք ի մեծ ջանիւ եւ ծախիւ ի Յունաց ուսեալ՝ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին, եւ ի մեծ պատիւ ունին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Վրացիք եւ Ասորիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Եւրոպացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Ամերիկացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Աֆրիկացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Ասիացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Աւստրալացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Նոր Զելանդացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Նոր Գինէացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Նոր Կղեդոնացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Նոր Հեբրիդացիք ի մեծ ուրախութեամբ ընդունեցան, եւ ի լեզուս իւրեանց թարգմանեցին։ Ոչ ունէին զայն, զոր Նոր Հեբրոն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՏՈՐԱԿ

(ԱՂԱՄ ՅԵՂՆԻԿՅԱՆ ԿԵՆՔԻՑ)

ԳՐՔԲ

ՀԱՅԿԱԿ ԴԱՆԻԵԼԻ

Տեսնես՝ ծղոտ չես, խելք չունես, ձեռքդ ոչնչացնում է ամեն ինչ, ինչին որ հպվում է։ ... Ամեն ... մեր ... մեր ... ամեն ... ամեն ... ամեն

Օրեր եւ Ժամեր

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Պուլ. Օտտոյի վարչու-թիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր ընկերուհիին Այրի Տիկին Վերժին Յակոբեանի եւ զաւակներուն ի-րենց ամուսնոյն եւ հօր, ՄԵԼՔՈՆ ՅԱ-ԿՈԲԵԱՆի մահուան առթիւ :

Այս առթիւ վարչութիւնս փոխան ծաղ-կեպսակի քսան Ն. Ֆ. նուիրած է տեղ-ւոյս եկեղեցիին :

Նոյն առթիւ վարչութիւնս չնորհակա-լութեամբ ստացած է փոխան ծաղկեպը-սակի 10 Ն. Ֆ. Պ. Տէր Վարդանեանէ եւ 10 Ն. Ֆ. Պ. Անդրանիկ Յակոբեանէ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցաչէն Տիկնանց Մխիթա-րեան չնորհակալութեամբ ստացած է հե-տեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան.—

Տէր եւ Տիկին կայսպետ Պօյաճեան, իրենց մօր հանդուցեալ Վարդուհի Զապր-եանի մահուան տարելիցին առթիւ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան կը նուիրեն 30 Ն. Ֆ., Ոմն իր ապաքինման առթիւ 30 : Տէր եւ Տիկին Սիլվէն Պօյաճեան իրենց երկրորդ զաւկին Սիլվիի ծննդեան առ-թիւ յիսուն Ն. Ֆ. :

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տոքթ. Սեդա Թիւրլաքեան (Նախկին արտաքին բժիշկ հիւանդանոցներու) կը տեղեկացնէ իր յաճախորդներուն թէ իր հասցէն է՝ 36 Բիւ Ռասփայ, Ալֆորվիլ :

ՀԵՌԱՁԱՅՆ.—

ENT. 18-20

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բո-լոր բաժանորդները որոնք առկախ հա-չիներ ունին, համապատասխան հաչուե-ցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հա-չիին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ :

Անգամ մը եւս չնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժա-նորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացը-նեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ԿՈՒԶՈՒԻ

Մտիպողաբար լաւ սթէնօ – տաքթիլօ մը որոշ փորձառութիւն ունեցող եւ վարժ գրասենեակի գործերու : Դիմել ան-ձամբ ՅԱՌԱՋԻՆ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ
ՄԱՐՏ 18ԻՆ

ՆՈՒԻԷՐ

Մարիննա Թորոսեանի եւ Օննիկ Բարի-լուսեանի ամուսնութեան առթիւ Տէր եւ Տիկին Ֆաքիրեան տասնական Ն. Ֆ. կը նուիրեն «Հայ-Բոյժ»ին եւ Որբերու Օգն. Մարմնին : (Տառնալ «Յառաջ»էն) :

×

Ոմն Տիկին մը կը նուիրէ տասնական Ն. Ֆ. հանգստեան տուներուն, 10 Ն. Ֆ. Շ. Միսաքեան սրահին, քսան Ն. Ֆ. ե-կեղեցիին մոմի համար : (Տառնալ «Յա-ռաջ»էն) :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, փա-րիզի չրջանի իր մանուճիկներով կը տօնէ Մանուկներու Օրը :

Քառէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր :

ԱՄԱՆՈՐԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ

Ի պատիւ վալանսի եւ շրջակայից հա-յութեան :

Նախաձեռնութեամբ Հայ Առաք. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգա-բարձութեան :

Այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Վալանսի Պետական Թատրոնին մէջ :

Դպրոցական եւ մանկական սիրուն եր-գեր ու գեղեցիկ արտասանութիւններ :

Պիտի ցուցադրուի նաեւ Տէր Նարկ Քէնյ. Վարդանեանի ձեռնադրութեան ու օծման ֆիլմը :

Մուտքը ազատ է :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Պուլվ. Օտտոյի մասնա-ճիւղին վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս Շորեքշաբթի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, սովորական վայրը : Կարեւոր օրակարգ :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ

ԻՄԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ :

500 էջ

13 Hors-Texte

Հասցէը Փարիզի եկեղեցւոյ կըր-թական մարմնին :

Գին 12 Ն. Ֆ.

Թղթատարի ծախքով 13·40 Ն. Ֆ.

Արտասահման 4 տոլար :

Դիմել՝

Յառաջին

Հայ գրավաճառներուն

Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան

ՏԷՐ – ՅԱԿՈԲԵԱՆ

FOURRURES

Roger YOPIAN

PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION

84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —

Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱԶԱՆԴԻՒՄ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս կրթական Մարմնի
Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան
Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961
երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս
SALLE VOLTAIRE ի մէջ
Պատուոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ
Monsieur BLEUSE ի
Մասնակցութեամբ **ROSY ARMEN ի**
Jean-Claude Pelletier et son Quartett
ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**
ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ

Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—

CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

GRAND RÉVEILLON du Nor Séround

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԿԻՐԱԿԻ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԺԱՄԸ 24ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ

Հայ Մշակոյթի Տան մէջ 17, Rue Bleue, Paris (9e)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Jeux **Ambiance féerique** **Cotillons**

Մուտք եւ ճաշ 15 Ն. Ֆ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ :

Ճոխ բովանդակութեամբ եւ ընտիր նկարներով :

ՓԱՐԻԶԻ համար դիմել Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան, Հրանտ – Սա – մուէլ գրատունը, եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը :

ՄԱՐՍԷՅԼ

PHOTO - REX, 2 Rue Bernard du Bois

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՋԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱՋԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈՒԱՆ ԾԱՂԿԵՑՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾՁԱՒՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազ-դերու համար են, չորրորդ էջը :

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է :

Առեւտրական կամ այլ պզդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել վարչութեան :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՐԱՆՏ ԱԱՄՈՒԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS - 6e — Chèque Postal : 1278-35

PEINTRES et SCULPTEURS ARMENIENS, par *Onnig Avédissian*, Le Caire	100 NF.
MINIATURES ARMENIENNES, par *Lydia Dournova*, Paris.	120 NF.
NAREK, le Livre de Prières, trad. par *Isaac Kéchichian*, Paris, 1961.	25,20 NF.
LE CHANT DU PAIN, *Daniel Varoujan*, Paris.	6,30 NF.
HISTOIRE DE L'ARMENIE, par *H. Thorossian*, Paris.	10 NF.

ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ, Հ. Ե. Տէր Ղազարեան, Պէյրութ,	20 Ն. Ֆ.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, Մեսրոպ Նուպարեան, Պէյրութ	40 Ն. Ֆ.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆԷ ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ, Հ. Գ. Պայեան, Վիեննա,	40 Ն. Ֆ.
ԱՌՁԵՒ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅ. ԳԱՂՂ. Հ. Դ. Սուքիասեան, Վիեննա	9 Ն. Ֆ.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ, Ս. Գաբամաճեան, Պէյրութ,	40 Ն. Ֆ.
ԱՆԳԼԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԱՐԱՆ, Յ. Յ. Զագմագճեան, Պէյրութ	40 Ն. Ֆ.
ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ Հ. Մ. Ը. Մ.ի, 1918–1958, Պէյրութ	22 Ն. Ֆ.
ԿԵԱՆՔԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, Բ. Հատոր, Ա. ՎՐԱՅԵԱՆ, Պէյրութ	12 Ն. Ֆ.
ՋՐՈՑՑ, Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ, Ա. Հատոր 3·50 Ն. Ֆ. *Բ. Հատոր*	5 Ն. Ֆ.
ԱՆԴՐՇԻՐԻՄԵԱՆ ՋԱՅՆԵՐ, Պ. Մնացականեան, Պէյրութ	4 Ն. Ֆ.

Առաքման ծախքը գնողին վրայ

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

MERCREDI 20 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9284 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5085

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԶՈՒԳԱԿՇԻՌ

Ամխման տեւող դատավարութենէ մը վերջ, որուն ուշի ուշով կը հետեւէր ամբողջ աշխարհ, Երուսաղէմի հրէական դատարանը կախաղանի դատապարտեց Ատոլֆ Այխմանը :

Այս վճիռը շատ բնական եզրակացութիւնն էր այն ոճիրներուն, որոնցմով ամբաստանուած էր Հիթլերի գլխաւոր ծրագիրը գործադրող մարդը :

Յաղթանակէն վերջ դաշնակիցները ձերբակալեցին եւ դատարան յանձնեցին Նացի կուսակցութեան բոլոր պարագլուխները, բացի Հիթլերէն եւ Կէօպլէսէն, որոնք անձնասպանութիւնը նախընտրած էին անձնատուութեան :

Նիւրէնպէրկի դատարանը զանոնք մահուան դատապարտեց ոչ միայն իբրեւ պատասխանատու համաշխարհային երկրորդ պատերազմին, այլ եւ իբրեւ «ցեղասպան» :

Հրեաներու զանգուածային ջարդը օրուան հարց էր 1945ին, ինչպէս հայկական ջարդը օրակարգի խնդիր դարձեր էր առաջին աշխարհամարտի Զինադադարի յաջորդ օրերուն :

Բայց մինչ Թուրք ջարդարարները ո՛չ մէկ պատասխանատուութեան կանչուեցան յաղթական դաշնակիցներուն կողմէ, Հրեաները բարոյական փոխհատուցում ստացան Նիւրէնպէրկով :

Տեսնելով որ «օտարներէն չկայ յոյս», հայ ժողովուրդի վրիժառու բազուկը — Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, իր անձնազոհ մարտիկներու ձեռքով մէկիկ մէկիկ մաքրեց Մեծ Եղեռնի գլխաւոր պատասխանատուները, որոնք իրենց երկրէն փախչելով արտասահմանի մէջ հանգիստ կեանք կը վարէին, անպատիժ :

Իսրայէլի կառավարութիւնը ինքզինքը կը նկատէ «Ամենայն Հրէից կառավարութիւն» : Այս տեսակէտէն մեծապէս կը տարբերի Խորհ. Հայաստանի կառավարութենէն, որուն իրաւասութիւնները 30 հազար քառ. քիլոմեթր տարածութենէն դուրս չեն տարածուիր : Իրաւասութիւններ, որոնք սակայն խիստ սեղմումներու ենթարկուած են Մոսկուայի կողմէ :

Դաշնակցային Գերմանիան քանի մը տարի առաջ պաշտօնապէս ճանչցաւ Իսրայէլի հանգամանքը՝ իբրեւ «ամենայն Հրէից կառավարութիւն» : Ո՛չ միայն բարոյական փոխհատուցում տուաւ Հրեաներուն, այլեւ նիւթական հատուցում կ՚ընէ ամէն տարի Իսրայէլի կառավարութեան, Հիթլերի օրով պատահածներուն համար :

Թուրք կառավարութիւնը ո՛չ բարոյական եւ ոչ ալ նիւթական հատուցում ըրաւ Հայերուն : Անպատիժ կլլեց միլիոններու հասնող հայկական հարստութիւնները, որովհետեւ բոլորովին անպաշտպան դտաւ մեզ : Դաշնակիցները Թուրքիոյ հետ իրենց հպատակներուն բաժնեցին այն հինգ միլիոն ոսկին, զոր գրաւած էին Թուրքերէն : Ո՛չ մէկ դահեկան բաժին հանեցին Հայերուն :

Մոսկուա ո՛չ միայն տէր չկանգնեցաւ հայկական իրաւունքներուն, այլեւ դաշնակցեցաւ Թուրքին հետ եւ պաշտպանեց ջարդարարները :

Երբ Թիֆլիզի մէջ Չեկայի շէնքին առջեւ դաշնակցական դնդակով ահաբեկուեցաւ Ճէմալ փաշան, իր երկու Թիկնապահներով, հարիւրաւոր դաշնակցականներ ձերբակալուելով Սիպերիա աքսորուեցան :

Իսրայէլացիք Պուէնոս Այրէսի մէջ ձերբակալելով Հրեաներու ջարդարարը, Երուսաղէմի մէջ դատեցին զայն, անգամ մը եւս արծարծելով իրենց հարցը հրապարակաւ, ի լուր համայն աշխարհի :

Ահա՛ մեր եւ անոնց տարբերութիւնը :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱԹԱՆԿԱ

ԱՏՈՒԼԱ-ՉՈՄՊԷ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԲԱՅՑ ՄԱԿԻ ՈՒԺԵՐԸ ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՄԸ ԸՐԻՆ

Հիւսիսային Ռոտեզիոյ մէջ, Չոմպէ հանդիպում մը ունեցաւ Քենըտիի արտակարգ դեսպանին հետ : Այս տեսակցութենէն ետք Ամերիկացին յայտարարեց թէ Չոմպէ համաձայնած է հանդիպում մը ունենալու Ատուլայի հետ, լուծում մը գտնելու համար : Սկզբունքով Ատուլայի պիտի ընկերանայ իր Արտաքին նախարարը՝ Պոմպոքօ եւ տեսակցութիւնը տեղը պիտի ունենար Քիթոնայի մէջ Քոնկօ գետին բերանը : Ամերիկացիք յոյս ունին որ այս գլուխ գլխի խօսակցութիւնը դրական արդիւնք մը ունենայ : Անգլիական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Լոնտոնի շրջանակներն ալ համաձայն են ամերիկեան այս նախաձեռնութեան եւ զօրավիգ կը կանգնին Միացեալ Նահանգներու, մէկ կողմ ձգելով, առ այժմ, պնդումներ իրենց առաջարկը :

Բայց Էլիզապէթվիլի մէջ կռիւները կը շարունակուին նոյն վայրագութեամբ եւ Պալուպաներն ալ քաղաք կ՚իջնեն : Կարմիր Խաչի բոլոր կոչերը խուլերու կը հանդիպին եւ ոչ ՄԱԿը ոչ ալ անշուշտ Պալուպաները կը պատասխանեն : ՄԱԿի Ափրիկեցիները Թալանի կուտան ամէն ինչ, Շուէտացիները կը փորձեն կացութիւնը փրկել : Ճերմակներուն մէջ սարսափ կը տիրէ մանաւանդ այն պահէն երբ լսուեցաւ թէ Պալուպաները, որոնք Չոմպէի ոխերիմ թշնամիներն են, յաջողած են դուրս ելլել այն կայաններէն ուր կը պահուէին եւ քաղաքին վրայ կը քալեն :

Պելժիոյ Արտաքին նախարարին՝ ըՍփաք, կը մնար բողոքի նոր հեռագիր մը ղրկել Ու. Թանին, արդէն հեռագրին մէջ, Սփաք կ՚ըսէ «առանց մեծ յոյս ունենալու որ լսածը լսուի» որ Ու. Թան կասեցնէ ՄԱԿի ուժերուն «ոչնչացումը» :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ուժերը մասամբ գրաւած էին Կօայի փորթուկալեան հողամասերը : Երեքշաբթի առտու արդէն կը հաղորդէին թէ փորթուկալցի հրամանատարը անձնատուր եղած է վերջին եւ սաստիկ կռիւէ մը ետք : Կօան տեսակ մը «Մոնաքոյի իշխանապետութիւն» էր Հնդկաստանի մէջ, բայց արեւմտեան աշխարհը միաձայն կը դատապարտէ Նեհրուի այս յարձակումը : Նեհրուի կողքին են Խորհ. Միութենէն զատ արաբական պետութիւնները : Անգլիացիները գայթակղած են, Փարիզ կը զարմանայ եւ ցաւ կը յայտնէ, Ամերիկա կը խօսի Հնդկաստանի եւ Փորթուկալի հետ իր Արտաքին նախարարին եւ անոնց դեսպաններուն միջոցաւ, իսկ Վատիկանը կը յիշեցնէ թէ վեց տարի առաջ արդէն դէմ էր որեւէ բռնութեան :

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ Մեծ Մրցանակը տրուեցաւ «Թաքսի մը Թոպրուքի» համար ժապաւէնին, որուն գլխաւոր դերակատարն է՝ Շառլ Ազնաւուր : Համբաւ ստացած երաժշտութեան հեղինակն է՝ Տիրան - Ժորժ Կառվարենց, ժապաւէնին մասնակցած է նաեւ երրորդ Հայ մը՝ Մարտիկեան (օփերաթէօր) :

ՂԱԶԱՂԻՍՏԱՆԻ երկրագործական պատասխանատուներուն մէկ մասը պաշտօնանկ եղաւ, միւսն ալ՝ ձերբակալուեցաւ :

ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՌՈՒԻ մէկ սթիւտիոյին մէջ եղերական արկած մը պատահած է աչքի օր, երբ Ժանին Շառա, ծանօթ պարուհին փորձի մը ընթացքին, շարժում մը ըրաւ եւ թիւթիւն կրակ առաւ (ուրիշ պարող մը կը դիտէր ձեռքը՝ ջահ մը) : Պարուհին այրած է հարիւրէն 70 եւ Քոշէն հիւանդանոցի բժիշկները կը վերապահէին իրենց կարծիքը, երեքշաբթի առաւօտ :

ԿԱՐԴԻՆԱԼ ՄԻՆԴԵՆԹԻ յայտարարած է թէ կը մերժէ իր ազատագրումը՝ ցորչափ Հունգարացի քաղաքական բանտարկեալները ազատ չեն արձակուիր : Հունգարիոյ պահերէցը միշտ ամերիկեան դեսպանատունը կը մնայ :

ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆԻ խորհրդային դեսպանը՝ Մենշիքով յայտարարեց թէ եթէ Ամերիկացիները շարունակեն իրենց հիւլէական փորձերը, իրենք ալ հարիւր մեկաթոննոց ռումբ մը պիտի պայթեցնեն :

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱՊԵՏ Թորփ Գահիրէէն վերադարձին յայտարարեց թէ ֆրանսացի դիւանագէտները տէր չեն ըլլար այն խոստովանութեանց զորս ստորագրած են նախապէս, պարտադրանքի տակ :

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ հասած խորհրդային զինուորական պատուիրակութիւնը կը մտահոգէ Պարսկաստանը :

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՍԱԿԱՐԿԵՆ

ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ ՍԱՐՍԱՓԷՆ ԴՈՂԱՀԱՐ, ՏՈՒԼԱՐ Կ՚ՈՒԶԵՆ ԱՄԱՐԻԿԱՅԷՆ, ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱ՞Ն ԹԷ ··· ՈՒՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ :

Ջեթին Ալթան կը գրէ *Միլլիյէթ*ի մէջ.

— « Երկրորդ Աշխարհամարտէն ետք Եալթայի եւ Փոցտամի տեսակցութիւններուն մէջ Ամերիկա զգացուցած էր թէ շատ չի դողար Թուրքիոյ վրայ : Այս պարագան բացայայտօրէն նշուած է Թրումընի յուշերուն մէջ :

Մենք արեւմտեան խմբակը ընտրեցինք եւ բաւական ջանք թափեցինք մինչեւ որ մենք մեզ ընդունիլ տուինք ՆԱԹՕի մէջ :

Երբ այսօր դժկամութիւն ցոյց կուտան մեզի մեր ուզած օժանդակութիւնը ընծայելու մասին, ակամայ կը մտաբերենք երկրորդ Աշխարհամարտի վախճանին մեզի հանդէպ որդեգրուած անտարբեր կեցուածքը :

Թուրքիոյ հանդէպ անհաշիւ կծծիութիւն մը ի վերջոյ կրնայ շատ սուղ արժել Արեւմուտքին :

Թուրքիա տնտեսական կատարեալ փլուզումի մը սեմին վրայ կը գտնուի իր բանակին երեսէն : Խելացութիւն չէ Թուրքիան ընկերային վտանգներու առջեւ լքել 2·5 միլիառ տոլարի օժանդակութիւն մը չընելու համար :

Թուրքիան աչքէ հանել ըսելը անոնց համար կը նշանակէ դատը կորսնցնել :

Անմտութիւն կ՚ըլլայ այսքան պատերազմի պատրաստութեան ծախքերուն առնթեր այդ վտանգը առնել 2·5 միլիառ տոլարի համար :

Մեր բարեկամները, գլխաւորութեամբ Ամերիկայի, այս գումարը պիտի ապահովե՞ն թէ ոչ :

Եթէ չապահովեն, երեւան պիտի ելլէ թէ կ՚ընդունին Թուրքիան գլուխ գլխի ձգել իր ճակատագրին հետ : Որովհետեւ, ինչպէս կը նշեն նաեւ օտար փորձագէտները, ոչ մէկ ուրիշ միջոց կայ որպէսզի Թուրքիա ճլտորի աղատութեան մէջ :

Երկրագունտին վրայ մէկուկէս միլիառ անօթի մարդ կայ : Թուրքիա ալ անօթի մարդոց խմբակին մաս կը կազմէ : Եւ եթէ չճլտորի ու չփրկէ ինքզինքը, կ՚առաջանայ դէպի շրջան մը՝ ուր թատր պիտի հանդիսանայ փոփոխութիւններու որոնց արձագանգները շատ մեծ եւ շատ ազդու պիտի ըլլան :

Ամերիկա կը տեսնէ վտանգը : Բայց ան Թուրքիան երկրորդական աստիճանի վրայ ձգելով իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է Հնդկաստանի եւ Պրազիլի վրայ » :

Աքշամի մէջ Վեճիհի Իւնալ կը գրէ Թուրքիոյ ընծայելի արտաքին օժանդակութիւններուն մասին.—

« Թուրքիա, որ գլուխ գլխի մնացած է տնտեսական մեծ նեղութիւններու եւ դժուարութիւններու հետ, ճշդած եւ յայտնած է թէ ի՞նչպիսի կարելիութիւններ պէտք է ունենայ, որպէսզի ի վիճակի գտնուի աւելի լաւ կատարելու իր դերը ազատ ազգերու հաւաքականութեան մէջ :

Թուրքիա տարիներով իր ազգին բարօրութիւնը զոհելով՝ իր կարողութենէն շատ վեր բեռի մը տակ մտած է : Տարիներէ ի վեր իր պիւտճէին մեծ մասը յատկացուցած է ազգային պաշտպանութեան գործերուն :

Թուրքիա ասկէ աւելի զոհողութիւն պիտի չկրնայ ընել այն ազգերուն, որոնց միացուցած է իր ճակատագիրը :

Ազատ ազգերը յետամնաց երկիրներու եւ յատկապէս Թուրքիոյ ընծայուած օժանդակութիւնը աւելցնելով՝ ոչ թէ շնորհ մը ըրած կ՚ըլլան, այլ իրենք իրենց շահը նկատի առած կ՚ըլլան :

Թուրքիա ասկէ աւելի զոհողութիւն, եւ ասկէ աւելի մեծ օժանդակութիւն պիտի չկրնայ ընել » :

«ԵԹԷ ՏՈԼԱՐ ՉՏԱՔ ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՊԻՏԻ ԾԱԳԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ»

*Ճումհուրիյէթ*ի մէջ Մ. Փիրի կը գրէ.

— « 15 պետութիւններէ կազմուած ՆԱԹՕի ձեռքը 12 զօրաբաժին կայ : Գերմանիա դժուարաւ հաճած է մասնակցիլ ՆԱԹՕի պաշտպանութեան՝ տասը զօրաբաժինով : Իսկ Թուրքիա իր տկար կազմով կը պահէ մեծ զինուորական ուժ մը : Ասիկա մեծ զոհողութիւն մըն էր իր դաշնակիցներուն հաշւոյն :

Եթէ Թուրքիա իր ազգային եկամուտին 7 առ հարիւրը ամէն տարի չյատկացնէ վերականգնումի, ընկերային տագնապներու պիտի ենթարկուի :

Մեր դաշնակիցները գիտեն թէ Թուրքիա այսօրուընէ իսկ կը գտնուի ընկերային վտանգաւոր տագնապի մը մէջ, եւ թէ ՆԱԹՕի թշնամի հոսանքներ կը հրահրեն այդ տագնապները : Կրնայ գալ օր մը, երբ հակառակ կառավարութիւններու ամբողջ բարեացակամութեան, պարզապէս Թուրքիոյ տնտեսական խաթարումին եւ ընկերային տագնապէն յառաջ եկած խռովութիւններու հետեւանքով Թուրքիա իր դաշնակիցներուն ալ վնասակար կրնայ դառնալ աղետալի ներքին պատերազմի մը վախճանին ···

Վերջին տասնամեակի էնֆլասիոնի քաղաքականութիւնը այսպիսի ուղղութեան մը ճամբայ հարթած է : Անհրաժեշտ կը նկատենք մեր դաշնակիցներուն ուշադրութիւնը հրաւիրել 6 – 7 Սեպտեմբերի դէպքերուն, բոլոտն կատարուած ցոյցերուն եւ իրերայաջորդ գրգռութիւններու վրայ :

Այս կացութեան առջեւ, կը մնայ աւելցնել Թուրքիոյ օժանդակութիւնը : Ապա թէ ոչ, անտարակոյս օր մը պիտի վշտանայ Թուրքիա, որ անօթի, անձնազոհ կը մարտնչի արեւմտեան հաւաքականութեան մէջ :

Թուրքիա ՆԱԹՕի մէկ պետութիւնն է որ թէ ոչինչ ունի, եւ իր կեանքը մէջտեղ դրած է բան մը չունենալուն համար : Իր կեանքը մէջտեղ դնելը իր բարեկամներուն մօտ կարեւորութիւն չի գտներ, գուցէ ճիշդ անոր համար որ ոչինչ ունի : Մինչդեռ Թուրքիա կը գտնուի տնտեսական տագնապի մը մէջ, որուն արդիւնքը ընկերային տագնապ պիտի ըլլայ : Եւ դաշնակիցները կարծես կը յամառին պէտք եղածին չափ չօգնելու Թուրքիոյ» :

Իսկ թէ ի՞նչ կը մտածէ Արեւմուտքը, ո՞րքան կը վստահի Թուրքիոյ հաւատարմութեան վրայ՝ երբ պատերազմ ծագի, կը թուի թէ Ինէօնիւի կառավարութիւնը կասկածներ կը ներշնչէ : Այդ մասին յաջորդով :

ՀԱՅ ՓԻԼԻՍՏԱՑՈՒ

Ֆրանսիական մեծ գրող Ալֆոնս Դոդեն (1840–1897) ունի «Հայ փիլիսոփան» վերնագրով մի հոդված, որ նվիրված է Ֆրանսիայում հանրաճանաչ դարձած հայ ականավոր գրող Միքայել Նարուշեցուն (1819թ.)։ Նարուշեցին մեծ համակրանք է տածել ֆրանսիական մշակույթի նկատմամբ, ֆրանսերեն է գրել իր գրքերը, ֆրանսիացի կանանց է ամուսնացել։ Ֆրանսիայում նա ստացել է «հայ փիլիսոփա» մականունը։ Ահա թե ինչ է գրում Դոդեն նրա մասին։

Ես ճանաչում էի նրան, երբ նա ապրում էր Փարիզի Լատինական թաղամասում, ուր ես ուսանող էի։ Նա ինձ հանդիպեց Լյուքսեմբուրգի պարտեզում, որտեղ նա ամեն օր զբոսնում էր։ Ես նրան ներկայացրի ինձ, և նա ինձ հրավիրեց իր տունը։ Նա ապրում էր Ֆլորանս պալատի մոտ, մի հին շենքի վերնահարկում, որտեղ ամեն ինչ հին էր՝ սկսած կահավորանքից մինչև ծառայող աղջիկը։ Նա ինքն էլ հին էր, ինչպես իր շրջապատը։ Նա ինձ ընդունեց իր աշխատասենյակում, որտեղ ամենուր գրքեր էին, ձեռագրեր, թղթեր։ Նա ինձ ասաց, որ ինքը հայ է, և ես ուրախացա, որ հանդիպել եմ հայի, որովհետև մինչև այդ ես հայ չէի տեսել։ Ես նրան հարցրի, թե ինչպես է նա հայտնվել Ֆրանսիայում, և նա ինձ պատմեց իր կյանքի պատմությունը։

Նա ծնվել է Կ. Պոլսում, հարուստ ընտանիքում։ Նրա հայրը ունեցել է մեծ առևտրական գործ։ Նարուշեցին ստացել է լավ դաստիարակություն, սովորել է ֆրանսերեն, անգլերեն, գերմաներեն, իտալերեն, հունարեն, լատիներեն, արաբերեն, պարսկերեն, թուրքերեն, հայերեն։ Նա ուսումնասիրել է Արևելքի պատմությունը, Աստվածաշունչը, Կորանը, Ավեստան, Վեդաները, Կոնֆուցիոսի, Բուդդայի, Զրադաշտի, Պլատոնի, Սոկրատի, Մարկոս Ավրելիոսի, Սենեկայի, Էպիկտետոսի, Մոնտենի, Պասկալի, Վոլտերի, Ռուսսոյի, Կանտի, Շոպենհաուերի, Հեգելի, Ֆիխտեի, Շելլինգի, Շիլլերի, Գյոթեի, Հայնեի, Վիկտոր Հյուգոյի, Ալֆրեդ դը Վինիի, Ալֆրեդ դը Մյուսսեի, Ալֆրեդ դը Վինիի, Ժորժ Սանդի, Բալզակի, Ստենդալի, Ֆլոբերի, Գոնկուրների, Ժյուլ Սանդոյի, Ժան Ռիշպենի, Ժան Ռիքարի, Ժան Ռիքարի, Ժան Ռիքար

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՈՒԿ

ԱՐԾԱՐԱՏՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱՏՈՍ

ԳԻՐՔ ՅԵՂՈՒՓԱԿԱՆ ԿԵՆՔԻՑ

«Un fil à la patte»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԱԿԱՆ ԴԱՀԻՔ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Հայկազուն Զօրթեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Խաչատուրեան, Պ. Գրիգոր Զօրթեան, Տէր եւ Տիկին Մարսէլ Փափազեան եւ ընտանեկան պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք մասնակից եղան իրենց սուգին՝ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԶՕՐԹԵԱՆԻ կսկծալի մահուան առթիւ :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Կաղանդի առթիւ, Պ. Հրանդ Պալեան քսանական Ն. Ֆ. կը նուիրէ Կապոյտ Խաչին, Կարմիր Խաչին եւ Աղքատախնամին : (Ստանալ «Յառաջ»էն) :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ ՄԷՋ

Այս Երկուշաբթի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մատրան մէջ հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Տէսինէն Տէր Վարագ քհնյ. Աւագեան, կը հրաւիրուի համայն հայ գաղութը, հոգեւորապէս մխիթարուելու համար :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կրընոպլի Կապ. Խաչի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ճերմակեանէ յիսուն Ն. Ֆ., իրենց սիրեցեալ մօր, ընկերուհի Տիկին Վասիլուհի Ճերմակեանի մահուան առթիւ :

ԾՆՈՒՆԴԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կրընոպլի Հայ Ազգ. Եկ. Միութեան վարչութիւնը, ի գիտութիւն Կրընոպլի շրջաններու Հայութեան կը ծանուցանէ թէ, այս Երկուշաբթի առաւօտ Ս. Ծընընդեան տօնին առթիւ պատարագ պիտի մատուցուի Սալ Սէն Լուի սրահին մէջ, Րիւ Ժէ : Ժամերգութիւնը կը սկսի առաւօտեան ժամը 8.30ին :

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տոքթ. Սեդա Թիրիաքեան (նախկին արտաքին բժիշկ հիւանդանոցներու) կը տեղեկացնէ իր յաճախորդներուն թէ իր հասցէն է՝ 36 Րիւ Ռասփայ, Ալֆորվիլ :
ՀԵՌԱՁԱՅՆ.— ENT. 18-20

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Օրեր եւ Ժամեր

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Կրընոպլի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը կը տօնէ Մանուկներու Օրը, Կիրակի 14 Յունուար, կէսօրէ վերջ, Սալ Սէն Լուի, Րիւ Ժէ :

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier
Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, Bld. Arago — Tél. : POR. 03-94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo-փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

ԱՄԱՆՈՐԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ

Ի պատիւ Վալանսի եւ շրջակայի Հայութեան :

Նախաձեռնութեամբ Հայ Առաք. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան :

Այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Վալանսի Պետական Թատրոնին մէջ :

Դպրոցական եւ մանկական սիրուն երգեր ու գեղեցիկ արտասանութիւններ :

Պիտի ցուցադրուի նաեւ Տէր Նարեկ քհնյ. Վարդանեանի ձեռնադրութեան ու օծման ֆիլմը :

Մուտքը ազատ է :

Հ. Յ. Դ.

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 20.30ին, Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ : Կարեւոր օրակարգ :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը :

Քաւէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Պուլվ. Օտտոյի մասնաճիւղին վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս Չորեքշաբթի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, սովորական վայրը : Կարեւոր օրակարգ :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ստիպողաբար լաւ սթէնօ – տաքթիլօ մը որուն փորձառութիւն ունեցող եւ վարժ գրասենեակի գործերու : Դիմել անձամբ ՅԱՌԱՋին :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի
Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան
Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961
Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս
SALLE VOLTAIRE ի մէջ
Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ
Monsieur BLEUSE ի
Մասնակցութեամբ **ROSY ARMEN** ի
Jean-Claude Pelletier et son Quartett
ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**
ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**

ՃՈԽ ՊՈՒՖԷ
Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—
CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

... « Հայերս հպարտութեամբ կրնանք գիտել եւ ուրիշին ցոյց տալ այս հատորը, արուեստասէր օտարները եւս հիացումով պիտի թղթատեն հայ հանճարին գովքը հիւսող՝ մանրանկարչութեան այս մեծ հայաշունչ մատեանը..» :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ՝ ՓԱՐԻԶ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ
Անթիպ եւ գունաւոր նկարներով
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
Մեծադիր փառաւոր հատոր մը, 200 էջ, 100 արտատպում :
ԳԻՆ 120 Ն. Ֆ.
ԴԻՄԵԼ
« HARATCH », 32 Rue de Trévise, PARIS (IX·)

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազդերու համար են, չորրորդ էջը :

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է :

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան :

GRAND RÉVEILLON
du Nor Séround

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
ԿԻՐԱԿԻ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ԺԱՄԸ 24էն ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ
Հայ Մշակոյթի Տան մէջ — 17, Rue Bleue, Paris (9e)
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Jeux — **Ambiance féerique** — **Cotillons**
Մուտք եւ ճաշ 15 Ն. Ֆ.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԱԼՎԱ — ԹԱՀԻՆ
ԼՈԳՈՒՄ — ՇԱՐՈՑ
Սուսամ — (ՌՈՃԻԿ)
ՀԱԼՎԱ — ՎԱՐԴԷ-ՄԱՅՈՆ

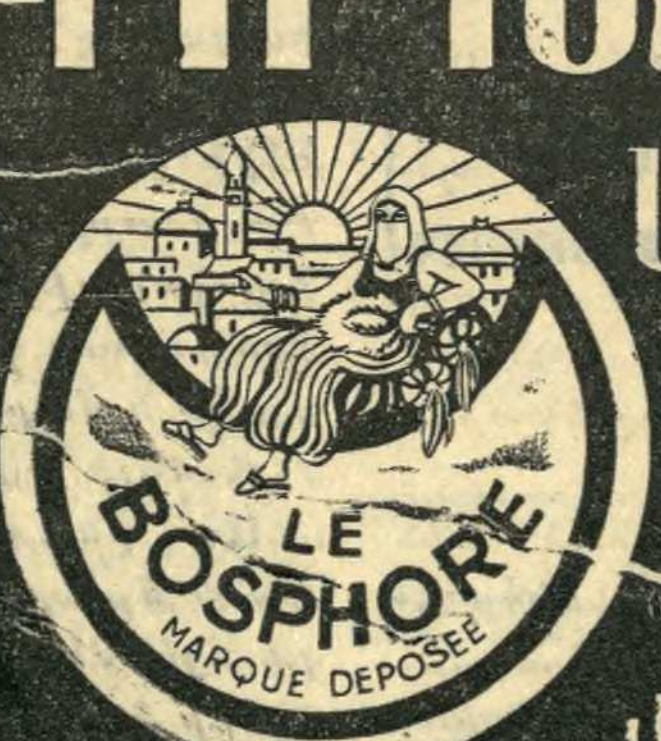

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA · CHOCO-LOC
Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin / Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

JEUDI 21 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9285 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5086

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրքիոյ ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան մէջ որոշ փոփոխութիւններ սկսան նշմարուիլ այն օրէն ի վեր, երբ իշխանութեան գլուխ եկաւ Ըսմէթ Ինէօնիւ :

Թունդ թշնամի ոչ–թուրք տարրերուն, նոր վարչապետը թոյլ կուտայ, որ մամուլին մէջ տգեղ եւ գրգռիչ հրատարակութիւններ ըլլան փոքրամասնութեանց դէմ :

Յառաջի ընթերցողները օրը օրին կարդացին Քափիճաքիրի բարբաջանքները Հայերուն, Յոյներուն եւ Հրեաներուն դէմ, ինչպէս նաեւ Սօն Հավատիս եւ ուրիշներու տուած պատասխանները :

Երգիծաթերթը կատակ չէր ըներ, երբ կը վարկաբեկէր փոքրամասնութիւնները : Անիկա փողահարն էր որոշ քաղաքականութեան մը, որուն ամէնէն կարկառուն ջատագովն է Ինէօնիւն :

Ցեղափոխական կառավարութեան օրով Ազգային Միասնականութեան Կոմիտէին մէջ լրջօրէն ծեծուած է փոքրամասնութեանց հարցը :

Կոմիտէի տասնեւչորս ծայրայեղեան անդամները, գնդապետ Թիւրքէշ եւ ընկերները կը պահանջէին միանգամ ընդ միշտ լուծել այս խնդիրը, որպէսզի Թուրքիան դառնայ միատարր ու միաձոյլ :

Իթթիհատը յաջողած էր արմատախիլ ընել Հայերը : Մուսթաֆա Քեմալ մաքրագործեց Յոյները, բնակչութեանց փոխանակութեան հիման վրայ : Թուրքիոյ Յոյները ղրկեց Յունաստան, այնտեղի Թուրքերն ալ բերաւ Թուրքիա :

Բացառութիւն կազմեցին միայն Պոլսոյ Յոյները, ըստ Լօզանի դաշնագրին, որ հաստատեց օրթոտոքս եկեղեցւոյ տիեզերական պատրիարքին պահպանումը Պոլսոյ մէջ :

Այսօր շատ քիչ թիւ մը միայն կը կազմեն Թուրքիոյ ոչ–իսլամ փոքրամասնութիւնները :

Հրեաները մեծ մասամբ գաղթած են Իսրայէլ : Թուրքերը ամէն դիւրութիւն կ'ընծայեն անոնց մեկնումին : Իսրայէլի կառավարութեան հետ կնքուած համաձայնութեան մը հիման վրայ, Հրեաները իրաւունք ունին իրենց շարժուն գոյքերու եւ անշարժ կալուածներու վաճառումէն գոյացած գումարները երկրէն դուրս հանել մինչեւ վաթսուն հազար թրքական լիրա արժէքով :

Փոխարէնը Իսրայէլի կառավարութիւնը համապատասխան արժէքով ապրանք կուտայ Թուրքիոյ :

Թուրքիոյ տնտեսական ներկայ ողբալի վիճակը տեսնելով, Հրեաները ամէն օր աւելի մեծ թիւով կը հեռանան երկրէն :

Յոյներուն դէմ ատելութիւնը միշտ վառ կը մնայ : Դեմոկրատներու օրով Կիպրոսի հարցը պատրուակ ծառայեց թշնամական զգացումը իր գերագոյն աստիճանին հասցնելու համար :

1955 Սեպտեմբեր 6ի նախճիրը անոր պսակումն եղաւ :

Յոյներն ու Հայերը աչքի փուշ են միշտ Թուրքերուն համար :

Թիւրքէշ եւ ընկերները ծրագրած էին երկրին մէջ մնացած քրիստոնեաներն ալ դուրս հանել, Յոյները ղրկելով Յունաստան եւ աքսորելով Հայերը :

Իրենց այս ծրագիրը ջուրն ինկաւ՝ շնորհիւ Զօր. Կիւրսէլի եւ Կոմիտէի միւս անդամներու ընդդիմութեան : Տասնըչորսները առժամաբար հեռացուեցան երկրէն : Սակայն անոնք չեն յուսահատած : Ծրագիրներ կը պատրաստեն վերադառնալու եւ իրենց «Թուրանական», «համաթրքական» երազները իրականացնելու համար :

Դեռ ծայրն ենք ծրարոյ :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅՈՅՑԵՐ ԵՒ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

—o—

130 ՎԻՐԱՒՈՐ

Դեկտեմբեր 19ը բողոքի օր հռչակուած էր ձախերուն կողմէ, գլխաւորաբար համայնավար, Գաղտնի Բանակին դէմ :

Բողոքը պիտի արտայայտուէր երկու ձեւով. նախ՝ ժամը 11էն 11.15 գործադուլ, ապա ժամը 18.30ին՝ հրապարակային ցոյց Պասթիյի հրապարակը : Ներքին նախարարութիւնը արգիլած էր ցոյցը արժանանալով ոստիկաններու ընկերակցութեանց բողոքին : Ասոնք, անձամբ եւ գրաւոր կը յայտնէին թէ պէտք չէ արգիլուի ցոյց մը երբ ոստիկանութիւնն ալ հրահանգ ստացած է պայքարիլ Գաղտնի Բանակին դէմ :

Գործադուլը անհաւասար կերպով գործադրուած է, Կառ Սէն Լազառ 15 վայրկեան կառախումբ չէ եղած, մեթրօն կեցած է զանազան գիծերու վրայ, հանրակառքերուն մեծ մասը շարունակած է իր ճամբան, ձայնասփիւռը դադրած է, մամուլի մէջ Լը Մոնտի եւ Ֆրանս–Սուարի մօտ գործադուլը ամբողջական եղած է :

Ցոյցը սկսաւ ժամը 18.30ին : Մօտ երեք հազար հոգի հաւաքուած էին Պուլվար Հանրի Դ. եւ «Ֆաշիզմը պիտի չանցնի» կը պոռային :

Ցուցարարներու թիւին մասին դժուար է գաղափար ունենալ, ըսենք թէ 15.000ով կը սկսի Օռոռի սիւնակներուն մէջ հարիւր հազարի հասնելով Իւմանիթէի Ա. էջին վրայ :

Այս վերջինը կը բողոքէ նաեւ կոլեան ոստիկանութեան դէմ : Լիպերասիոն կը գրէ «Ժողովուրդը հո՛ս է» : Ֆրանսայի Համայնավար Կուսակցութիւնը յայտարարութիւն մըն ալ ըրած է այս առթիւ ուր կը շեշտէ թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը միայն իր ուժերուն վրայ կրնայ կռթնիլ յաղթելու համար Ֆաշիզմին :

Ի վերջոյ 130 վիրաւորներ կային, որոնց մէջ, 35 ոստիկաններ :

Յաղթական Կամարին առջեւ ալ փոքր հաւաքոյթ մը նախատեսուած էր Ֆրանսական Միութեան Ռազմիկներու Ընկերութեան կողմէ որ տեղի ունեցաւ առանց միջադէպի : Ասոնց ալ հաւաքոյթը նախապէս արգիլուած վերջին պահուն արտօնութիւն ստացած էր, ինչ որ գրել կուտայ Իւմանիթէին թէ մինչ Ֆաշիզմի դէմ ցոյցը կ'արգիլուէր, տը Կոլ թոյլ կուտար որ Ֆաշիստները հաւաքուին Էթուալի հրապարակը :

Զանազան շարժումներ ալ տեղի ունեցան գաւառի մէջ :

ԹՈՒՐՔԻԱ ԲԱՐԵԿԱՄ ... ՏՈԼԱՐԻՆ ԵՒ ՌՈՒԲԼԻԻՆ

—o—

Թրքական մամուլը միահամուռ տոլար կը պահանջէ Ամերիկայէն, բարձրօրէն յիշեցնելով Թուրքիոյ ռազմագիտական արժէքը, կատարած ծառայութիւնները՝ բանակ մը կերակրելով Թուրք ժողովուրդին կռնակին վրայ : Ըսին նոյնիսկ թէ Թուրքիա կրնայ «ներքին պատերազմի մը» աղէտին մատնուիլ՝ տնտեսական թշուառութեան հետեւանքով, ինչ որ պիտի վնասէր նաեւ արեւմուտքի զինուորական ծրագիրներուն :

Ինէօնիւ կառավարութիւնը աճապարեց կազմել՝ պահանջելու համար ամերիկեան տոլարը : Կը թուի թէ սակարկութիւնը շատ կ'երկարի, այնպէս որ թրքական մամուլը, կրկնելով հանդերձ սովորական յանկերգը, «տուէք, տուէք, շատ տուէք ու շատ տուէք», հասկցած է թէ ի՛նչ դժկամակութիւն ցոյց կուտան Ամերիկացիները :

Ահա թէ ի՛նչ կը գրեն Անգարայի թերթերը, այս մասին.—

« Այս վերջին օրերուն, օտար քաղաք. շրջանակներու մէջ այլազան մեկնաբանութիւններ կ'ըլլան Թուրք նոր կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան մասին : Թէեւ կառավարական ծրագրին մէջ բացէ ի բաց յայտնուած է թէ Թուրքիա հաւատարիմ պիտի մնայ Նաթոյի ու Սէնթոյի, բայց օտար քաղաքական շրջանակները նոր զարգացումներու կը սպասեն գործադրութեան մէջ :

Այս շրջանակներուն համոզումը կարելի է ամփոփել այսպէս.—

Վարչապետ Ինէօնիւ արտաքին քաղաքականութեան մասին արմատացած կարգ մը սկզբունքներ ունի : Ասոնք բիւրեղացած են առաջին վարչապետութեան եւ հանրային նախագահութեան քսանեւհինգ տարուան շրջանին : Թուրքիոյ ապահովութիւնը ամրապնդելու մտօք, Ինէօնիւ կ'ուզէ արեւմտեան ժողովրդապետութեանց կողքին դառնալ : Միայն թէ ասիկա երբեք չի նուազեցներ Սով. Ռուսիոյ կենսական կարեւորութիւնը յաչս Թուրքիոյ : Այսինքն, Ինէօնիւի քաղաքականութեան մէջ երբեք հարեւան Ռուսիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւններու ներհակ գործելակերպ մը որդեգրել չկայ : Ասոր ամենափայլուն օրինակն է երկրորդ աշխարհամարտին սկիզբը, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ Թուրքիոյ ստորագրած եռեակ զինակցութեան վրայ աւելցուած թիւ երկու փրոթոքոլը :

Ըստ այս փրոթոքոլին՝ եռեակ զինակցութիւնը Ռուսիոյ դէմ պիտի չգործէր այնքան ատեն որ Ռուսիա յարձակում չգործէր : Թուրքիա ցվերջ հաւատարիմ մնաց ատոր : Եթէ անպայման նորութիւն մը փնտռել հարկ ըլլայ Ինէօնիւի քաղաքականութեան մէջ, հետեւեալը կարելի է ըսել.— Ինէօնիւ երբեք չի յօժարիր Ռուսիոյ դէմ թշնամական գործելակերպի մը, ի փոխարէն երբեք չի շեղիր Թուրքիոյ ստանձնած յանձնառութիւններէն» :

Ինչպէս կը հասկցուի թրքական մամուլին այս արտայայտութիւններէն, Ինէօնիւ տոլար կը պահանջէ Ամերիկայէն՝ բարեկամ մնալու համար Ամերիկայի եւ ... Ռուսիոյ :

Ռուսիոյ բարեկամութեան գինը չենք գիտեր : Բայց Ամերիկայի տոլարներուն փոխարինութեան համար՝ այսպէս կը խօսին թրքական թերթերը :

Վաթանի մէջ Պուրհան Արփատ կը գրէ.

— « Դեմոկրատ իշխանութիւնները, յանուն Նաթոյի՝ Թուրքիոյ վրայ բեռցուցած են զինուորական ծանր ծախքեր, որոնք հիմէն դղրդած են Թուրքիոյ ընկերային կառուցուածքը :

Պնդողներ կան թէ ամերիկեան զինուորական օժանդակութիւնները բաւական մեծ գումար մը կը կազմեն : Մինչդեռ բոլոր օժանդակութիւնները կատարուած են համաձայն ոչ թէ Թուրքիոյ տնտեսական շահերուն, այլ օգնութեան փութալ ձեւացնողներու տնտեսական շահերը պաշտպանելու նպատակով : Տասնամեակի մը արտաքին օժանդակութիւնները կը բաղկանան 1950 – 55ի շրջանին Ամերիկայի մէջ մէկ կողմ նետուած հին բըռաքթէօրներէն, ամերիկեան բանակին նորոյթէ դադրած հին մոտել զէնքերէն, այն հողային արտադրութիւններէն, զորս ամերիկեան կառավարութիւնը գնած եւ մթերանոցներու մէջ փտելու ձգած էր՝ ամերիկացի երկրագործներուն օգնելու նպատակով :

Այն բոլոր երկիրները, ուր ճարտարարուեստ չկայ, ուշ կամ կանուխ մնացեալ պետութիւններուն ուղղակի կամ անուղղակի արտաքին շուկան կը դառնան : Եւ երկրի մը մէջ, որ ուրիշ երկրի մը արտաքին շուկան դարձած է, ազգային գերիշխանութեան եւ ազատութեան խօսք կարելի չէ ընել :

Մինչդեռ, երկրորդ Հանրապետութեան առաջին կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան յայտագրին մէջ կը խօսուի Նաթոյի հետ գործակցութեան մը մասին որ «վայել է մեր ազգային գերիշխանութեան» :

Ջեթին Ալթան իր կարգին կը գրէ Միլլիյէթի մէջ.—

« Ինչ որ ալ ըսուի, դարձեալ տարեկան հինգ հարիւր միլիոն տոլարի արտաքին օժանդակութեան մը կը կարօտինք՝ փրկուելու համար տնտեսական նեղութենէն, զոր յառաջացուցած է տարիներէ ի վեր շարունակուող տխմարութիւն մը : Այս գումարը նուազագոյն հինգ տարի շարունակաբար պէտք է տրուի Թուրքիոյ : Այլապէս կրնայ Թուրքիա քայքայուիլ տնտեսական տեսակէտով » :

Ուրեմն, որպէսզի Թուրքիա զօրաւոր զինակից մը դառնայ Արեւելքի մէջ, պէտք է օգնել : «Արեւմտեան խմբակը պէտք է աչքը բանայ», խորհուրդ կուտայ Ջեթին Ալթան :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՔՄԻԼԼԸՆ Պերմուտները հասաւ, ուր պիտի հանդիպէր նախագահ Քենըտիի, բայց այս վերջինին հայրը ծանր վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուած է առջի գիշեր, ուղեղային արիւնահոսութեան հետեւանքով : Եթէ բարելաւում չտեսնուի հաւանական է որ Մաքմիլըն ստիպուի Ֆլորիտա երթալ եւ հոն տեսնուիլ Քենըտիի հետ :

ԿՕԱՅԻ վրայ հնդկական դրօշը կը ծածանի եւ Նեհրու շնորհաւորական հեռագիր մը ստացաւ նախագահ Պրեժնեւէ : Ասկէ քաջալերուած նախագահ Սուքարնօ կ'ուզէ գրաւել հոլանտական Կինէան եւ Ինտոնեզիոյ դրօշը պարզել եթէ հոլանտական «գրգռութիւնները» շարունակուին : Այս իմաստով նամակ մը գրած է նախագահ Քենըտիի :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ մէջ, Ֆուատ Քէօփրիւլիւ նոր կուսակցութիւն մը հիմնեց «դեմոկրատ նոր կուսակցութիւն» : Քէօփրիւլիւ Արտաքին նախարար եղած է 1950ին, Մենտերէսի օրով :

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ խորհուրդը չկրցաւ դատապարտել հնդկական յարձակումը Կոայի վրայ, որովհետեւ Խորհ. Միութիւնը անգամ մը եւս օգտագործեց իր վեթօն : Սթիվընսըն յայտարարեց, այս առթիւ, թէ ողբերգութեան մը Ա. արարն է որ կրնայ ՄԱԿի վախճանին յանգիլ : Ամէն պարագայի մէջ, Կոայի կորուստը մեծ վնաս մը չէ Փորթուկալի համար, որովհետեւ աւելի սուղի կը նստէր իրեն քան ինչ որ կը բերէր :

ՔԱԹԱՆԿԱՅԻ մէջ առժամեայ զինադադար հռչակուած է, սպասելով Ատուլա–Չոմպէ տեսակցութեան արդիւնքին : Պելժիա մտադիր է հետապնդել ՄԱԿը :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ քաղաքական յանձնախումբը՝ 61 ձայնով քուէարկեց Ալժերիոյ վերաբերեալ ափրիկեասիական բանաձեւը : Ասոնք կ'ուզեն որ բանակցութիւնները կատարուին անկախութեան սկզբունքին հիման վրայ : Ֆրանսայի բարեկամները (34) ձեռնպահ մնացին :

ՓԼԱՍԹԻՔԻ պայթումները կը շարունակուին Փարիզի եւ գաւառի մէջ : Առջի գիշեր ռումբ մը պայթեցաւ Պարոնուհի տը Ռոչիլտի բնակարանը (Ավընիւ Ֆոշ) եւ Րիւ տը Լ'էչօտէ գիշերային քլըպի մը մէջ :

ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ Մարկարէթի զաւակը մկրտուեցաւ առջի օր Քէնթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսին կողմէ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

ՀԱՅ ՄԱՍՆԱԳԵՏ ՊԱՏՄԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Հայ մասնագետ պատմագիտության հարցերը ուսումնասիրելու նպատակով Հայկական ՍՍՀ ԳԱ Պատմության և քաղաքականության ինստիտուտի գիտաժողովը տեղի ունեցավ հունվարի 29-ին։ Զեկուցումներ կարդացին ինստիտուտի աշխատակիցներ Ա. Ղազինյանը, Ա. Ղարիբյանը, Ա. Մելքոնյանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Ալեքսանյանը, Ա. Ղուկասյանը, Ա. Ղանալանյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղազար

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԹԱՆԳԱՐԱՆԱՅԻՆ ՆՈՐ ՆԻՒԹԵՐ

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի Գրականութեան եւ Արուեստի թանգարանը Փարիզէն, երաժշտագէտ Մարգարիտ Բաբայեանի նուիրատուութեամբ, ստացաւ Կոմիտասի կեանքին եւ գործունէութեան հետ կապուած փաստաթուղթեր,— լուսանկարներ, նամակներ, երաժշտական հատուածներ եւն.: Ղրկուած իրերուն մէջ են Արմենակ Շահմուրատեանի Կոմիտասեան սալերը՝ «Կուժն առայ, ելայ սարը», «Հով արէք», «Ալագեազ», «Մայր Արաքսի ափերով» եւ այլ երգերու ինը սալեր, որոնք բոլորովին նոր են, չօգտագործուած:

Թանգարանին յանձնուած է նաեւ երգահան Օննիկ Պէրպէրեանի երաժշտական գիւանը, որուն մէջ են անոր բազմաթիւ համանուագները, խմբերգները, օփերաները եւ բեմապարերը:

նայենք: — Գործը չկայ, մնացիր անյայտ: — Լաւ, բեր, կը մտածենք խմբագրական պլանում: Եւ սկսում է քաշքշուկը: Իսկ խոստու՞մը: Խոստումը քնած չէ, որպէս օրէնք, խոստման պլանները միշտ եւ ժամանակին կատարւում են, անգամ գերակատարւում: Վերոյիշեալ դէպքը կարող է պատահել ճանաչուած գրողի հետ, ընթերցողին ենք թողնում գուշակելու, թէ ի՞նչ կը լինի քիչ ճանաչում ունեցող կամ նոր հանդէս եկող գրողի վիճակը: Մինչեւ հիմա անյայտ է մնում, թէ ինչո՞ւ համար Պետհրատը ըստացուած ձեռագիրը տալիս է գրախօսելու: Գրախօսը կարդում է ձեռագիրը եւ տալիս է իր եզրակացութիւնը.— Զպէտք է տպել: Բայց ահա որոշ ժամանակ անց գիրքը առօք – փառօք բազմում է գրախանութների ցուցափեղկերում: Պատահում է եւ ընդհակառակն: Քիչ չեն նաեւ դէպքեր, երբ մի անպէտք ձեռագրի համար հարիւրներ են վճարում մի քանի «կարծիք տուողների», համոզուելու համար, որ ձեռագիրը տպելու բան չի: Ինչո՞ւ համար են պետական միջոցների այս մսխումները: Պետհրատում նստած են առաւել կամ նուազ յաջողակ խմբագիրներ: Նրանցից շատերը դատապարտուած են անգործութեան: Ինչո՞ւմն է բանը: Ճանաչուած գրողներից ոմանք չեն ուզում, որ հասարակային խմբագիրները խմբագրեն իրենց գրքերը: Պետհրատն ստիպուած՝ գիրքը տալիս է դուրս խմբագրելու՝ առանձին վճարով: Ինչո՞ւ համար այս չարայլութիւնը: Ժամանակը չէ՞ որ Պետհրատը ապահովի իրեն որակաւոր կադրերով»:

ՍԱՐՈՅԵԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԷՆ

—o—

Առջի իրիկուն Ֆրանսական Պատկերասփիւռը ներկայացուց, աշխարհի մէջ առաջին անգամն ըլլալով, Ուիլեըմ Սարոյեանի «Անմեղներու ջարդը»: Ֆրանսական սրամտութեան մէկ դիւրին խաղով, յաջորդ օրուան օրաթերթ մը կը գրէր թէ այդ իրիկուան «ջարդուած անմեղները» հանդիսատեսներն էին: Ինչո՞ւ այս պաղ եւ վերապահ ընդունելութիւնը:

Ուրիշ առիթներով ըսած ենք թէ Սարոյեան գրեթէ անթարգմանելի ոճ մը ունի որ թարգմանուելու պարագային ոչ միայն շատ բան կը կորսնցնէ, այլեւ ինչ որ ամերիկերէնի մէջ իւրայատուկ է Սարոյեանի, (ինչպէս օրինակ իր կրկնութիւնները), ճապաղ եւ անհամ ձեւ մը կ՚առնէ ուրիշ լեզուներով, մանաւանդ Ֆրանսերէն:

Այսպէս առջի օր, ֆրանսական պատկերասփիւռը կը ներկայացնէր Սարոյեանի մէկ գործը, զոր ոչ ոք ներկայացուցած էր ցարդ, ոչ իսկ Ամերիկացիները:

Տարակոյս չկայ թէ Սարոյեան բան մը ունէր ըսելիք, անարդարութենէն դառնացած իր երազներու աշխարհէն պատգամ մը կ՚ուզէր ղրկել մարդոց աշխարհին, այդ պատգամը սակայն չանցաւ պատկերասփիւռին բարակ պաստառը, հաղորդակցութիւն չստեղծուեցաւ Սարոյեանի եւ Ֆրանսացի հանդիսատեսին միջեւ, հակառակ անոր որ «պատկերի վերածումը» (միզ ան իմաժ) շատ յաջող էր եւ կարելի չէր չգնահատել Ֆրանսական պատկերասփիւռի աշխատաւորներու ջանքը եւ գեղարուեստական ճաշակը:

Սարոյեան երեւակայած էր սրճարան մը, որ օրուան մէջ քանի մը ժամ բացարիկ ատեանի կը վերածուէր կրդատէ, աւելի ճիշդը կը դատապարտէ անմեղներ, նոյնիսկ երեք տարեկան երախայ մը կ՚ուզէ մահապատիժի ենթարկել: Սարոյեան նորութիւն չըսեր, կ՚ուզէ նոր ձեւով ըսել, ծանօթ է որ իրաւունքը միշտ հզօրինն է եւ կեանքի մէջ կարեւորը միշտ յաղթական կողմն ըլլալն է:

Ամբաստանագիր մը կ՚ուզէր արտասանել Սարոյեան, ընդդէմ բոլոր բացարիկ ատեաններուն, քաղաքական վճիռներուն, դատաւորներու կամայականութեան: Փաստաբանն էր անմեղութեան, մաքուր աշխարհի մը ուր մանուկը կ՚իշխէ:

Ի՞նչպէս բացատրել որ, դժբախտաբար, Սարոյեան չյաջողեցաւ առջի իրիկուն: Թուցէ իր իւրայատուկ բանաստեղծութիւնն է որ խորթ է Ֆրանսացիներուն, թուցէ լեզուն է որ Ֆրանսերէնով չկրցաւ խօսիլ եւրոպական սրտերուն, թուցէ նաեւ այն է որ անմեղութեան դատը շատոնց կորսուած դատ մըն է եւ մարդիկ չեն սիրեր ինչ որ չեն ճանչնար այլեւս:

Ա. Մ.

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՆԵՐ ՊԱՏՆԷՇԻՆ ՎՐԱՅ

—o—

ԼՈՆՏՈՆ.— Դեկտեմբեր 3ին Հ. Յ. Դ. Լոնտոնի «Նաւասարդեան» խումբին շարքերը մտան երիտասարդ Նորեկ ընկերներ: Ընկեր Վ. Շահպազեան անոնց երդման արարողութիւնը կատարելէ ետք, ընկերները մէկիկ – մէկիկ շնորհաւորեցին նորեկները, ձեռքի սեղմումով եւ ընկերական համբոյր մըն ալ դրոշմելով նորեկ ընկերներուն բաց ճակատներուն:

Ամէն անգամ, երբ երիտասարդ եւ ուսեալ հայ հոգիներ կ՚անցնին Դաշնակցութեան շարքերէն ներս, կամաւորօրէն եւ գիտակցութեամբ, ինքնին կուգայ մարմնանալ այն իրական փաստը, թէ Դաշնակցութիւնը, ինչպէս երէկ, այսօր եւս կը հանդիսանայ այն միակ կուսակցութիւնը, որ իր գաղափարական ոգիին ուժովը, իր գիրկին մէջ կը հաւաքէ նոր սերունդը, տալով ազգային եւ կուսակցական դաստիարակութիւն:

Մենք կ՚ողջունենք մեր երիտասարդ նորեկ ընկերներուն մուտքը «Նաւասարդեանի» շարքերէն ներս: Եւ ահա անգամ մը եւս կ՚ուխտենք եռագոյնին վրայ, քալել մեր կուսակցութեան բռնած ուղիէն, հանդիսանալով հայ ժողովուրդի աչալուրջ պահակը պատնէշին վրայ:

Ղ. ԺԻՐԱՅՐ

×

ՊՈՒՔՐԷՇԻ «Բ. Ի. Փարնոն» համալսարանի բանասիրական ամպիոնի դասական ուսումնասիրութիւններու բաժնին առաջին եւ երկրորդ դասարաններուն մէջ, Փրոֆ. Վլատ Պընըրցեանուի ղեկավարութեամբ տեղի կ՚ունենան գրաբարի դասընթացքներ:

Այս դասընթացքներուն լաւագոյն աշակերտները, ներկայ դպրոցական տարեշրջանին, դասական եւ լեզուագիտական ուսումնասիրութիւններու գիտական շրջանակին մէջ պիտի ներկայացնեն չորս զեկուցումներ հայագիտութեան բնագաւառէն: Քոնսթանթին Տալպա պիտի ներկայանայ՝ «Մեծ հայագէտի մը՝ Հրաչեայ Աճառեանի գործունէութիւնը» խորագրուած զեկուցումով: Նաթալիա Թրանտաֆիրեսքու պիտի կարդայ «Գրաբարով կրկնապատկումներու երեւոյթներ» նիւթի մասին թէզ մը, իսկ Մարիա Պըլթըչեանու պիտի ներկայացնէ երկու տեղեկաբերութիւններ՝ «Գաւառաբարբառագիտութիւնը Սովետական Հայաստանի մէջ» եւ «Հայկական հին մշակոյթին կարեւորութիւնը»:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ակադեմիայի «Լեզուաբանական ուսումնասիրութիւններ եւ հետազօտութիւններ» հանդէսին 3րդ (1961) թիւին մէջ լոյս տեսաւ Փրոֆ. Վ. Պընըրցեանուի ստորագրութեամբ եւ «Հայկական ցեղագրական հարցեր» խորագրով հայագիտութեան բնագաւառէն ուսումնասիրութիւն մը: Այս հարցին շուրջ, նոյն հեղինակին կողմէ աւելի ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը արդէն լոյս տեսած էր «Պատմա – բանասիրական հանդէս»ին մէջ, Երեւան:

ՌՈՒՄԷՆ ձայնասփիւռի կայանները ձայնասփռեցին ռուս երգահան Սվիրիտովի կարգ մը գործերը եւ տուին յարակից մանրամասնութիւններ, ըստ որոնց, ռուս երիտասարդ երգահանին վրայ մեծ ազդեցութիւն ձգած են Աւ. Իսահակեանի քնարերգական գործերը: Արդարեւ, երգահանին յօրինած «Իմ հայրենիքս» խորագրով երգերու շարքը բնագիր ունի Աւ. Իսահակեանի կարգ մը բանաստեղծութիւնները:

ՊՈՒՔՐԷՇԻ «Նոր ԿԵԱՆՔ»էն կ՚իմանանք, թէ վերջին շաբաթներուն զանազան համերգներ տուած են Պօղոս Լիսիցեան, Կարպիս Զոպեան, երգչուհի Անահիտ Քերփիչեան եւ «Ճորճէ Էնեսքու» Միջազգային փառատօնի դափնեպսակը շահած Իմա Սարգսեան:

ՄԵՐ ԴՊՐՈՑԻՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

—o—

ՇԱՒԻԼ.— Դեկտեմբեր 3, Կիրակի: Շաւիլի դպրոցին վարչութիւնը կազմակերպած էր ցերեկոյթ – պարահանդէս մը տեղւոյն քաղաքապետարանի սրահին մէջ: Հայ դպրոցի աշակերտներուն ծնողները, ազգականները եւ բարեկամները ժամանակին լեցուցած էին սրահը:

Արեւմտ. Եւրոպայի Կաթ. Պատուիրակ Սերովբէ Եպիսկ., իր ներկայութեամբ կը հովանաւորէր հանդէսը, որուն առաջին մասին դերակատարներն էին, անշուշտ իրենք, դպրոցի սաները, որոնք ղեկավարութեամբ իրենց ուսուցչուհիին՝ Տիկին Փափազեանին, հաճելի եւ սփոփարար պահեր պարգեւեցին մեզի ազգային հայրենասիրական արտասանութիւններով, մեծ մասը հեղինակութիւնը յարգելի ուսուցչուհիին, այնքան յստակ առոգանութեամբ եւ համարձակ ինչպէս միսս երգերը անուշիկ ու հայրենիքը ոգեկոչող: Յետոյ փոքրիկ աղջիկներու տրամախօսութիւնը, «Ծաղիկներ ու Թիթեռներ» գոյնզգոյն տարազներով, դարձեալ հեղինակութիւնը Տիկին Փափազեանին: Յետոյ զաւեշտ մը տղոց կողմէ, «Երեք քաջեր»: Այս բոլորը արդիւնք յոգնատանջ աշխատանքի, որ ինչպէս եկեղեցւոյ վարչութեան նախագահը եւ սըրբազանը յայտարարեցին՝ պատիւ կը բերէ ուսուցչուհի Տիկին Փափազեանին: Ծնողները ու Շաւիլի հայրենակիցները տեսան իրենց փոքրիկները բեմին վրայ, արդար գոհունակութեամբ, լսեցին անոնց հայերէն գեղգեղանքը, գոհ մնացին արդիւնքէն: Հիմակ իրենց վրայ մեծ պարտականութիւն մը կը ծանրանայ, իրենց կարգին աշխատանք կատարել ծանօթներուն մօտ, որպէսզի թափուած աշխատանքը միայն 25– 30 աշակերտի համար չըլլայ եւ շատցնեն աշակերտներու թիւը:

Հանդէսին երկրորդ մասը կատարեց Պ. Ա. Գմբէթեանի դերասանական խումբը, ներկայացնելով Մոլիէրի «Ակամայ բժիշկը» հայացուած: Բնականաբար կարելի չէ բաղդատութեան եզր փնտռել մեր փոքրիկներու եւ իսկական դերասաններու խաղերուն մէջ: Խաղը լաւ ընտրուած էր խաղարկութիւնն ալ լաւ, մասնաւորապէս Պ. Գմբէթեանը իր վարպետ դերասանի արժանիքով: Սակայն թող ներուի ինծի պզտիկ դիտողութիւն մը: Երբ մեր փոքրիկները իրենց դերերը կ՚ըսէին, բնաւ յուշող չկար եւ բնաւ ալ չսխալեցան, իսկ մեր դերասաններուն դերին ժամանակ՝ յուշարարին ձայնը կը հասնէր մինչեւ սրահին կէսը որ, դերասանը դեռ չխօսած՝ արդէն յուշարարէն կ՚իմանայինք թէ ինչ պիտի ըսուի: Կը կարծեմ թէ հինէն ի վեր սխալ մեր դերասաններէն ոմանց մէկ պզտիկ թերութիւնն է:

ԹԱՂԵՑԻ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (115)

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

(ՎԷՊ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

ԳՐԵՑ

ԱՐՄԷՆ ՇԻՏԱՆԵԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

—Միթէ՞ կառավարութենէն աւելի զօրաւոր ուժ մը կար անոր ետին, որ չհամարձակեցաւ առարկութիւն մը ընել: Էհ, Երբեմն էր որ կը վախնայի, երբեմն էր որ գիւղը մտնելու կը դողայի... վերջապէս երբեմն էր սա գիւղացիներուս հետ անուշութեամբ խօսելու ստիպուած էի... բայց հիմա՞, ինչո՞ւ պիտի վախնամ, ինչո՞ւ պիտի դողամ, ինչո՞ւ պիտի կասկածիմ, քանի որ դէմս բան մը չունիմ, քանի որ ջլատուեցաւ այն ուժը, որուն «Կազմակերպութիւն» անունը կուտային: Այդ ուժը բաժնուած է...: Ես անոր կէսը ձեռքիս մէջ առած եմ, կը ծանրացնեմ մէկուն նժարը: Ահա կը թեթեւնայ միւսը:

Ու Սերոբ աղա սկսած էր յիմար մը կարծել ինքզինքը, որ բոլոր գիշերը չէր քնացեր:

— Երկու կուսակցութեան գլխաւորներն ալ կը ճանչնամ, չարունակեց Վաչխառուն: Անպատճառ եկողը կամ Պահպանողականներէն է եւ կամ թէ Յառաջդիմականներէն: Ասոնցմէ դուրս մէկը չկայ: Ինչ որ ալ ըլլայ, կը պարզուի խնդիրը: Գեղեցիկ առիթ մըն է այս խարդախութիւնը... սաով պիտի կրնամ մէկը միւսին դէմը հանել ու բոլորովին ջախջախել անոնց ուժը:

Այդ օրը խորհրդածութիւններով անցուց ու իր վաշխառուական բարակ հաշիւներուն համեմատ քննեց, չափեց ու կշռեց խնդրի ծանրութիւնն ու անոր հետեւանքը:

Գիշերը հանգիստ քնացաւ: Սնտուկը չէր երեւնար աչքին: Կասկածները փարատած էին:

Բայց հետեւեալ առաւօտը սոսկալի դըրութեան մը մէջ ինկաւ, երբ նշմարեց որ սնտուկը չկար...

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ

Մեծ – մարդասպանը չափազանց ուրախ էր:

Իր քստմնելի ծրագիրը բոլոր հայաւաններու, փոխ կուսակալներու եւ նահանգային վարիչ մարմիններու սեղանին վրայ դրուած էր, որմէ աբիւն ու ռեիր կը հոտէր:

Ահա այդ ծրագիրը գործադրութեան դրուա՞ծ էր թէ չէ,— Սուլթանը Արտակարգ Քննիչի պաշտօնը կուտար վէզիր Շաքիր փաշային, եւ զայն կը ղրկէր դէպ ի Վան, ուր ամէնէն աւելի կասկածներու տեղի կար:

Շաքիր փաշային համար այդ պաշտօնը մեծ առիթ մըն էր, նախ իր քսակը լեցնելու համար, յետոյ իր վրէժը լուծելու այն ժողովուրդէն զոր կ՚ատէր եւ որուն անունէն կը խորշէր:

Օհ, այդ քստմնելի Թուականը նշանակելու պէտք չունինք...: Ամէն մարդ գիտէ թէ՝ դեռ երէկ էր որ այդ զազանին ոտքը կոխեց մեր խեղճ հայրենիքի սուրբ հողին:

Շաքիր փաշա Վանայ քաղաքը հասնելուն պէս, իր գաւազրութիւնը յաջողցնելու համար կանչեց Հայոց Թաղի, Թախուրցի, Մլանցի, Մուկուրցի ու Շամախցի Քիւրտերու ցեղապետները: Քննեց թէ Սուլթանին ծրագիրը յարգուած էր իրենց կողմէն: Յետոյ ջանաց ձեռքի տակէ Հայերու տրամադրութիւնն ու ներքին ուժերու կազմակերպութիւնն ուսումնասիրել:

Այդ արտակարգ քննիչը քաղքին ամէնէն աւելի աչքի զարնուած երեւելիները կանչեց, որոնց մէջ կը գտնուէր մեր ծանօթ վաշխառուն,— Նաթանեց Սերոբ աղան:

— Երկրին ու կառավարութեան շահերը կը պահանջեն որ դուք աչալուրջ ըլլաք ներկայ պարագաներուն մէջ, ըսաւ Շաքիր փաշա ծանր ու խրոխտ ձայնով մը:

(Շար.)

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Պօյաճեան իրենց սանահօր ողբացեալ Օհաննէս Քիւրքճեանի մահուան տխուր առթիւ 50 Ն. Ֆ. կը նուիրեն Հայ Մշակոյթի Տան :

Նոյն տխուր առթիւ եւ նոյն նպատակին համար նմանապէս կը նուիրեն Այրի Տիկ. Դեղձանիկ Մանտիկեան, Տէր եւ Տիկին Հրանդ Հալաճեան, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Նալչաճեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Մարուքէ Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Արամ Աչըգկէօզեան քսանական Ն. Ֆ. :

(Ստանալ «Յառաջ»էն) :

ՔԱՌԱՍՕՐՑ ՊԱՏԱՐԱԳ

Այս Կիրակի քառասնօրյն Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ :

Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ ՏԷՐ ԳԻՒՏ ՎՐԴ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ :

Այս Երկուշաբթի Ս. Ստեփանոսի տօնին առթիւ հանդիսաւոր «Այսօր Դասք Հրեշտակաց» եւ Ս. պատարագ պիտի մատուցուի : Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9ին : Կը հրաւիրուի հաւատացեալ հայ հասարակութիւնը :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ ՄԷՋ

Այս Երկուշաբթի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մատրան մէջ հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Տէսինէն Տէր Վարագ քհնյ. Աւագեան, կը հրաւիրուի համայն հայ գաղութը, հոգեւորապէս մխիթարուելու համար :

ԾՆՈՒՆԴԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կրընոպլի Հայ Ազգ. Եկ. Միութեան վարչութիւնը, ի գիտութիւն Կրընոպլի շրջաններու Հայութեան կը ծանուցանէ թէ, այս Երկուշաբթի առաւօտ Ս. Ծընընդեան տօնին առթիւ պատարագ պիտի մատուցուի Սալ Սէն Լուի սրահին մէջ, Րիւ ժէ : Ժամերգութիւնը կը սկսի առաւօտեան ժամը 8·30ին :

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

10 bis, Rue Thouin, PARIS

Այս Կիրակի. Ճրագալոյց Ծնընդեան : Ժամերգութիւն և Եպիսկոպոսական ձայնաւոր պատարագ ժամը 17ին :

Երկուշաբթի՝ Ծնունդ, ժամերգութիւն եւ ձայնաւոր պատարագ ժամը 10ին :

Պիտի պատարագէ եւ քարոզնէ՝ ԳԵՐՊ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՊԻՍ. ԱՄԱՏՈՒՆԻ

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Օրեր եւ Ժամեր

ԾՆՈՒՆԴԸ ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

Այս Կիրակի, Տօնախմբութիւն Ս. Ստեփանոսի, օր՝ Սարկաւագաց եւ Դպրաց :

6 Յունուար, Շաբաթ, Ճրագալոյց Ծընընդեան.— Երեկոյեան արարողութիւն եւ պատարագ ժամը 4ին եւ 5ին :

7 Յունուար, Կիրակի, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ արարողութեան ժամը 8, Ս. պատարագ ժամը 10 : Հանդիսաւոր Ջրօրհնէք՝ ժամը 11·45 :

8 Յունուար, Երկուշաբթի, Յիշատակ Մեռելոց.— Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 8·30, հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգիստ ժամը 10 :

ԱՄԱՆՈՐԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ

Ի պատիւ Վալանսի եւ շրջակայի Հայութեան :

Նախաձեռնութեամբ Հայ Առաք. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան :

Այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Վալանսի Պետական Թատրոնին մէջ :

Դպրոցական եւ մանկական սիրուն երգեր ու գեղեցիկ արտասանութիւններ :

Պիտի ցուցադրուի նաեւ Տէր Նարեկ քհնյ. Վարդանեանի ձեռնադրութեան ու օծման ֆիլմը :

Մուտքը ազատ է :

ՀԱՅԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ԽՍԻ–ՔԼԱՄԱՐԻ ՄԷՋ

Ծնընդեան Ճրագալոյցի առթիւ հանդիսաւոր ձայնաւոր պատարագ, տեղական ուժերու երգեցողութեամբ : Այս Կիրակի, ժամը 16·30ին, Սէն Պոլիսօ Մատրան մէջ (Րիւ տը Կ'էկալիթէ) :

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻ.— Հայաստանէն Տիկին Փերուզ Աւետիսեանէ նամակ ունի Պ. Իգնատիոս Հելվաճեան : Դիմել Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ դիւանը :

Հ. Յ. Դ.

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ : Կարեւոր օրակարգ :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր պիտի ստանան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանդա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները :

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ :

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն Յառաջի վարչական գործը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՅԱՌԱՋԻ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը :

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28 – ին, Հինգշաբթի օր :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՄԱՐՏ 18ԻՆ

GRAND RÉVEILLON
du Nor Séround

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԿԻՐԱԿԻ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԺԱՄԸ 24էՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Հայ Մշակոյթի Տան մէջ 17, Rue Bleue, Paris (9e)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Jeux **Ambiance féerique** **Cotillons**

Մուտք եւ ճաշ 15 Ն. Ֆ.

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

HOTEL LUTETIA, 43 Bd. Raspail

Յունուար 6ին, Շաբաթ գիշեր, մինչեւ առաւօտ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Պ. Պէպէքեանի երգերուն մասնակցութեամբ, նաեւ ուրիշ անակնկալներ

Ճոխ պիւֆէ, պար եւ մեծ խանդավառութիւն

Այժմէն սեղանները ապահովել Օփերա 37-62

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ – երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ

Խաղողաքաղ, Խնչոյքի պահ, Օրօր կանչեմ, Մանուշի երգ, Շորոր, Երեսիդ Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գինին, Լեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կապելայում, Պիւլպիւլը կու կանչէ, Սեւանայ ափին, Եարամօ :

Գեղարուեստական շքեղ եւ գունաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին :

Ստանալու համար դիմել Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ, 14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)

Կամ Եկեղեցւոյ դիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162, եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20150

Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,

Contre Remboursement

ԳԻՆ 30 Ն. Ֆ.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի

Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961

Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս

SALLE VOLTAIRE ի մէջ

Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ

Monsieur BLEUSE ի

Մասնակցութեամբ **ROSY ARMEN** ի

Jean-Claude Pelletier et son Quartett

ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ

Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—

CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Հայաստանէն Պ. Եմէնիճեան որ այժմ Լենինական կը բնակի, կը փնտռէ իր զարմիկները Հրանդ Եմէնէճեանի որդիները, որոնցմէ մէկուն անունը կը կարծէ թէ Վահրամ է, որոնք ժամանակին Եգիպտոսէն Ֆրանսա եկած են եւ այժմ կը բնակին Փարիզեան շրջաններուն մէջ : Ջիրենք ճանչցողներէն կը խնդրուի տեղեակ պահել Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ դիւանը, 15 Րիւ Ժան Կուժօն, Փարիզ (8), Հեռաձայնի թիւ էլիզէ 67-03 :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆ ԶԿԱՅ

ԱՌԱՆՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ՈՐՈՆՑ ՄԻԱԿ ՎԱՐՊԵՏՆ Է՝

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

32, Rue de Trévise, PARIS (9e) TAI. 65-44

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9°

Fondé en 1925 Téléph. : PRO. 86-60
R. C. Seine 57 A 2731 C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

JEUDI 22 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9276 37EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5087

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՀԱԶԱ՞ՆԳ ԹԷ "ՇԱՆԹԱԺ"

Իսկապէս բան մը փոխուած է Թրքա–կան ճակատին վրայ՝ երկփեղկանի կառա–վարութեան իշխանութեան գլուխ գալէն ի վեր :

Թուրքերէն թերթերը սկսած են աһա–գանգ հնչեցնել եւ հրապարակը աղմը–կել, պատրուակ բռնելով ռուսական վը–տանգը :

Նո՞ր տուն եկաւ խելքերնին :

« Մոսկոֆը մեր յաւիտենական թշնա–մին է» կը գրէր Պոլսոյ Թէրճիմանը Հա–ֆիֆաթ իրիկնաթերթը ամէն օր իր առա–ջին էջին վրայ, մեծ տառերով, երբ Թուրքիա պատերազմ յայտարարեց Ռու–սիոյ դէմ, 1914ին :

« Մոսկոֆը դարձեալ գլուխ է վեր–ցուցեր. մեր թշնամին է : Կովկասի ճամ–բաները կ'երեւին կրկին» կ'երգէին Հար–պիյէի պաһեստի սպայի թեկնածուներն ու մէհմէտճիկները, այդ նոյն օրերուն :

Դարերու ընթացքին իրարու դէմ կըռ–ուեր էին ցարերն ու սուլթանները : Ատե–լութիւնը աւանդական էր դարձած Ռու–սիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ : «Մոսկոֆ»ի յաւիտենական սարսափին տակ կ'ապրէին միշտ Թուրքերը, մինչեւ մեր օրերը :

Սակայն փոխուեցան ժամանակները : Փոխուեցաւ նաեւ քաղաքականութիւնը :

Տապալեցաւ ռուսական կայսրութիւնը : Եկան բոլշեւիկները : Լենին դաշինք կըն–քեց Մուսթաֆա Քեմալի հետ, որ ապըս–տամբած էր սուլթանին դէմ : Մոսկուա ամէնէն հաւատարիմ բարեկամը դարձաւ «միլլի» Թուրքերուն, որոնց օգնեց պէն–քով ու դրամով եւ ողջնցուց մահամերձ Թուրքիան :

Երախտագէտ Աթաթիւրքի Հալք կու–սակցութիւնը շարունակեց սիրաբանիլ Կրեմլինի հետ : Ըսմէթ Ինէօնիւ քալեց նոյն ճամբէն :

1945ին է միայն, որ ջուրերը քիչ մը պղտորեցան :

Միացեալ Նահանգները 1920ին մերժեր էին ստանձնել Հայաստանի հովանաւոր–թիւնը, պատրուակելով որ մեր երկիրը շատ հեռու էր Ամերիկայէն :

Քառորդ դար վերջ Սպիտակ Տան վա–րիչը հանդիսաւորապէս յայտարարեց, որ Ամերիկայի պաշտպանութեան սահ–մանները կ'երկարին մինչեւ Թուրքիա :

« Թրումընի վարդապետութիւն»ը եր–կինքէն ինկած մանանայ մը եղաւ : Լա–ւագոյն առիթը՝ Ամերիկայէն դրամ քա–շելու :

1950էն սկսեալ դեմոկրատները բոլո–րովին անձնատուր եղան «ազատ աշ–խարհ»ին, աւելի շատ տոլար կորզելու յետին նպատակով :

Հալքը՝ ընդդիմադիր դարձած՝ խէթ աչքով կը նայէր Մենտերէսի քաղաքա–կանութեան : Խորամանկ Ըսմէթ անզօր կատաղութեամբ կը դիտէր այս բոլորը : Սակայն երբեք չէր կրնար մոռնալ Մոս–կուայի երախտիքը :

Այսօր երբ իշխանութեան գլուխ կը գտնուի կրկին, կ'ուզէ կամաց կամաց թուլցնել կապը արեւմուտքի հետ եւ լե–ղու գտնել Կրեմլինի հետ :

Թուրք մամուլի նոր աһազանգը կը ձգ–տի այդ նպատակին :

Ուրիշ հարցերու մասին իրարու հակա–կարծիք թերթերը, ռուսական վտանգը մատնանշելու խնդրին մէջ միացեալ ճա–կատ են կազմած հիմա :

Ուրեմն հրամանը տրուած է վերէն :

Թուրք մամուլի գրութիւնները ուշա–դրութեամբ կարդացողները չեն կրնար ծածկել իրենց կասկածները եւ իրաւամբ կը տարուին հարցնելու՝

Անկեղծ աһազա՞նգ է այս՝ թէ «շան–թաժ» :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔՈՆԿՈՅԷՆ ԿՕԱ

ՄԱԿԸ... ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ

Ոչ մէկ լուր կայ Ատուլա – Չոմպէ խօ–սակցութեանց մասին որոնք, 48 ժամ է, տեղի կ'ունենան Քիթոնայի մէջ : Ամէն ինչ խորհրդաւոր է, բայց ըստ կարգ մը աղբիւրներու Քոնկոյի երկու պարագը–լուխները առժամեայ համաձայնութեան մը եկած են : Ոչ մէկ մանրամասնութիւն հրատարակուած է, բայց որոշ լաւա–տեսութիւն կը տիրէ այս մասին :

Միջազգային Կազմակերպութեան ներ–կայացուցիչներ եւ Քենըտիի արտակարգ դեսպանը նրբանցքներուն մէջ կը պտը–տին մինչ Ատուլա եւ Չոմպէ հին յիշա–տակներու մասին կը խօսին :

Կ'ըսուի նաեւ թէ Ատուլա չուզեր որ զինադուլ ըլլայ յորչափ քաղաքական լու–ծում մը չէ գտնուած Քաթանկայի հա–մար : Լէոփոլտվիլի մարդոց կարծիքով, ՄԱԿի զինուորական յաղթանակը աննը–պաստ պայմաններ ստեղծած է Չոմպէի համար եւ պէտք է օգտուիլ առիթէն, որովհետեւ կը մտածեն թէ այս պայման–ներուն մէջ, Չոմպէ ստիպուած է զի–ջումներ ընել :

Չոմպէի եւ Ատուլայի մօտ եղող դիւա–նագէտները շուարած են առջի օր, տես–նելով թէ միւս օրուան ձգելով իրենց խօ–սակցութիւնները, երկու պարագլուխնե–րը ասկէ – անկէ խօսած են եւ կատակած ցոյց տալով թէ եթէ աշխարհ շատ լուրջի առած է Քոնկոյի պատմութիւնները ի–րենք կը նախընտրեն հասկցնել կամ այն տպաւորութիւնը թողուլ թէ պէտք չէ այդքան ալ լուրջի առնել ... :

× Պելժիոյ Արտաքին նախարարը կը շարունակէ իր բողոքները Ու. Թանի : Այս անգամ հաղորդեց ՄԱԿի ընդհ. քար–տուղարին թէ զինադուլը յարգուած չէ : Սփաք կ'ըսէ նաեւ թէ՝ ջուր եւ ելեկտրա–կանութիւն չկայ Էլիզապէթվիլի մէջ :

Պելժիական Ծերակոյտն ալ մերժեց քը–ւէարկել ՄԱԿի վարկերը որոնց գումարը երեքուկէս միլիոն Ն. Ֆ. է Պելժիոյ հա–մար : Մերժեց նաեւ 250 հազար Ն. Ֆ.ի ուրիշ վարկ մը Քոնկոյի զինուորական գործողութեանց իբրեւ մասնակցութիւն :

Քաթանկական աղբիւրէ Պրիւսէլ հա–սած լուրերու համաձայն քսան Եւրոպա–ցիներ սպաննուած են Էլիզապէթվիլի մէջ կամ կռիւներու ընթացքին կամ ՄԱԿի ու–ժերուն կողմէ :

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նա–խարարը Տին Ռըսք յայտարարեց մա–մուլին թէ ՄԱԿի առաքելութիւնը Քոնկո–յի մէջ քաղաքական լուծում մը պարտա–դրել չէ : Ցայտնեց նաեւ թէ Ամերիկա–ցիները կը պատրաստուին ճերմակ գիրք մը հրատարակել Քոնկոյի դէպքերուն մասին, երբ ժամանակը նպաստաւոր նը–կատուի :

Ռըսք չծածկեց սակայն թէ մտահոգ է Կօայի եւ հոլանտական Գինէայի պատ–ճառաւ :

ԿՕԱ

Հնդկական յարձակումէն 48 ժամ ետք, Փորթուկալ դատապարտուեցաւ ՄԱԿի կողմէ : Կատակի պէս բանի մը տպաւո–րութիւնը կրնայ ձգել այս դէպքը եթէ զարմանալու առիթները շատոնց ժամա–նակավրէպ չնկատուէին :

Ցի դէմ 90 ձայնով, երկու ձեռնպահ (Ֆրանսա եւ Պոլիվի) Ազգաժողովին հո–գատարութեան յանձնախումբը դատա–պարտեց Փորթուկալը որովհետեւ ՄԱԿին չէր տուած իր հակակշռին ներքեւ գըտ–նուող հողամասերուն վերաբերեալ տեղե–կութիւնները :

Դէմ քուէարկած են Փորթուկալէն

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հինգշաբթի առտու Փարիզ հասած լու–րերու համաձայն, Չոմպէ Էլիզապէթվիլ վերադարձած է համաձայնելէ ետք Ա–տուլայի հետ եւ ընդունելով որ Քաթան–կան մաս կազմէ Քոնկոյի ամբողջու–թեան :

գատ, Սպանիա եւ Հարաւային Ափրիկէ : Բանաձեւը կը ներկայացնէին անշուշտ, օրուան մարդիկը՝ Ափրեւասիացիները :

Միւս կողմէ միշտ առանց վախնալու որ կրնան զարմանքի առիթ տալ, Հնդիկները Մենոնի բերնով յայտարարեցին թէ... Կօայի վրայ չեն յարձակած :

Մենոն որ Նիւ Եորք կ'երթար Հնդկաս–տանի տեսակէտը պաշտպանելու համար ՄԱԿի մէջ, ըսաւ նաեւ Գահիրէի օդա–կայանին մէջ, թէ աշխարհակալութիւնը տապալեցաւ եւ հնդկական գերիշխանու–թիւնը վերահաստատուեցաւ :

Լիզպոնի ձայնասփիւռին լուրերուն հա–մաձայն փորթուկալեան զօրքը կը շարու–նակէ դիմադրել Վասքօ տէ Կամայի եւ Մարմականի մէջ :

Հոլանտական Գինէայի հարցն ալ կը մտահոգէ բոլորը : Լա Հէէն կը հաղորդեն թէ հոլանտական կաթողիկէ կուսակցու–թիւնը կողմնակից է անմիջական բանակ–ցութիւններու :

Փափուները որոնք յայտարարեցին թէ ոչ Ինտոնեզիոյ կողմնակից են ոչ ալ Հո–լանտայի այլ՝ Փափուներու, մտահոգ են եւ չեն հաւատար Ինտոնեզիոյ առաջար–կած ինքնորոշման :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՔԵՆԸՏԻ Պերմուտները գնաց տեսնը–ւելու համար Մաքմիլընի հետ : Հայրը աւելի լաւ է ըստ վերջին լուրերուն :

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ հողամասի մուտքը ար–գիլուեցաւ բոլոր Ֆրանսացիներուն, վի–զա ունենան կամ չունենան : Ուխտաւոր–ներու խումբ մը որ Երուսաղէմ կ'երթար կէս ճամբան մնաց : Վիզաները ունէին բայց Պէյրութ էին երբ արգելքի լուրը տրուեցաւ իրենց, ստիպուած են Սուրիա–յէն եւ Յորդանանէն անցնիլ :

ԱԼՊԱՆԻՈՅ դեսպանը արտաքսուեցաւ Հունգարիայէն :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ կը հաղորդեն թէ ապա–ստալինացման արշաւանքը արագացու–ցած են : 1924էն 1949ի շրջանին Գերագոյն Խորհուրդի 38 հրովարտակներ, որոնք Ստալինի անունը կուտային քաղաքնե–րու, փողոցներու, դպրոցներու, երկա–թուղիի ցանցերու, հիւանդանոցներու, ճամբաներու ջնջուեցան :

ՏԸ ԿՈԼ ճառ մը պիտի խօսի Դեկտեմ–բեր 29ին : Կը կարծուի թէ «Ահակ»ի հետ բանակցութիւններուն պիտի անդրադառ–նայ :

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ համայնավար կուսակ–ցութեան պաշտօնաթերթը՝ Սէանթէյա կը գրէ թէ Աննա Փաուքէր 1950էն 52ի շրջանին ութսուն հազար գիւղացիներ ձերբակալել տուած է : Աննա Փաուքէր պաշտօնանկ եղած էր 1952ին եւ մեռած է 1960ին :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ զատի ծանօթ վանքի մը մէջ (Տէյր էլ Մոհարաք) հայր Ֆարաճ Միքայէլ սպաննուած է իր խցիկին մէջ եւ երկու հարիւր վանականներէն ոչ մէկը ոչ մէկ ձայն լսած է :

ԽՐՈՒՇՉԵՒ Քիէվ հասած է, ուր պիտի մասնակցի Ուկրայնիոյ համայ–նավար կուսակցութեան Կեդրոնական Կո–միտէի լիակատար նիստին :

ԱՆԿԱԽՆԵՐՈՒ ընդհանուր քարտուղար ընտրուեցաւ Քամիլ Լօրանս փոխարինե–լով Ռոժէ Տիւշէն որ չկրցաւ ւէր մնալ աթոռին :

ՖՐԱՆՔԵՒԹՈՒՆՈՒՋԵԱՆ խօսակցու–

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԵՂԱԴՐԵԱԼ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ազդակ կը գրէ Դեկտեմբեր 18ի թիւով.

— « Օրինական եւ հարկադրական եր–կու յետաձգումներէ վերջ, անցած Հինգ–շաբթի օր, Դամասկոսի զինուորական դատարանին առջեւ սկսաւ մեր մեղա–դրուած ընկերներու դատավարութիւնը :

« Երեք յաջորդական նիստերու մէջ, Հինգշաբթի, Շաբաթ եւ Կիրակի (14, 16 եւ 17 Դեկտ.) հարցաքննուեցան հինգ մեղադրեալներ : Բոլորն ալ խօսելէ եւ բողոքելէ վերջ բանտարկութեան շրջա–նին իրենց կրած ահաւոր չարչարանքնե–րու եւ խոշտանգումներու մասին, դա–տարանը լուսաբանեցին իրենց դէմ եղած ամբաստանութեանց շուրջ, եւ պարզեցին ամբողջական ճշմարտութիւնը, յայտա–րարելով թէ իրենց պատկանած կազմա–կերպութիւնը միշտ հաւատարիմ եղած է սուրիական հայրենիքին, ծառայելով հանդերձ հայ համայնքի աւանդութիւն–ներու պահպանման, արգիլելով համայն–քէն ներս համայնավարական թափան–ցումները :

« Տակաւին կը շարունակուի դատավա–րութիւնը եւ շուտով երեւան կ'ելլէ ճըշ–մարտութիւնը » :

Թիւնները պիտի վերսկսին Հռոմի մէջ, Դեկտեմբեր 27ին :

ՔՈՒՎԷՅԹԻ պատուիրակը Արաբական Լիկայի մօտ ստիպողական յուշագիր մը յանձնեց Սայէտ Նօֆալի (Լիկային ընդհ. քարտուղարին կցորդը) ուր կը յայտնէ թէ Իրաք Պասրայի նաւահանգիստին մէջ Քուվէյթի տասը նաւեր գրաւած է եւ ար–գելք դրած է նաեւ Իրաքեան դրամատու–ներու մէջ գտնուող քուվէյթեան դրամ–ներուն վրայ :

ԺԱՆԻՆ ՇԱՌԱ որ առջի օր ծանր ար–կածի մը հետեւանքով այրած էր, միշտ կը խնամուի Քոչէնի հիւանդանոցը : Վի–ճակը ցարդ անփոփոխ է : Նոյն անողոք ճակատագրին պիտի արժանանար Լին Ռընօ առջի գիշեր երբ հրդեհ մը ծագե–ցաւ Քազինօ տը Փարիի մէջ :

ՓՈՔՐ ԵՒՐՈՊԱՅԻ «Վեցերը» կը շա–րունակեն իրենց ժողովը Պրիւսէլի մէջ : Պոն եւ Փարիզ տարակարծիք կը մնան երկրագործական հարցերու շուրջ :

ԱԼԺԵՐԻՈՅ մէջ ահաբեկչական ա–րարքները կը շարունակուին : Ալժ. Ա–պատ. Ճակատի մարդիկը ձեռնառումբ մը նետեցին ժողովուրդին վրայ եւ քսան հոգիներ ծանրօրէն վիրաւորուեցան :

ՄԱՐՈՔԻ մէջ ընկերային շարժում մը ծայր տուած է : Դրամատան պաշտօնեա–ները գործադուլ սկսած են : Բանակցու–թիւններ սկսած են որպէսզի գիները եւ ամսաթոշակները համապատասխանեն :

ՄԱՒՐԻՏԱՆԻՈՅ նախագահը՝ Մոքթար Ուլտ Տատահ Նիժերիոյ անկախութեան տօներուն մասնակցելէ ետք Նուաքշոթ վերադարձած է :

ՊՐԱԶԱՎԻԼԻ ձայնասփիւռի կայանի պաշտօնեաները 24 ժամուան գործադուլ մը ըրին : 1943էն ի վեր առաջին անգամն է որ նախկին ֆրանսական Քոնկոյի այս կայանը կը լռէ :

ՌԻՈՅԻ կրկեսին հրդեհը ոճրային ա–րարք մըն էր : Կինը որ հեղինակն է այդ հրդեհին, խոստովանեցաւ թէ ուզած էր վրէժ լուծել տնօրէնէն : Այսօր աւելի քան չորս հարիւր մեռեալ ունի իր խղճին վրայ :

ՔՈԼՈՄՊԻՈՅ մէջ երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ, 18 մեռեալ եւ 250 վիրաւոր–ներ կան :

ՀԻՆԳ ԳԵՂԵՑԻԿ ծափողուհիներ, ձեր–բակալուեցան Թօքիօ : Կը ծեծէին ամերի–կացի զինուորները երբ ասոնք կը մերժէ–ին իրենց խմելիք ապսպրել :

ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ ՄԸ

ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ

Բազմաթիւ Հայեր գաւառներէն պիտի խուժեն Պոլիս, տնտեսական պայմաններէ մղուած: Մայրաքաղաքին ապականած մթնոլորտին մէջ եթէ ոմանք պիտի թունաւորուին եւ մահանան, ուրիշներ դիրքերու պիտի տիրանան, շնորհիւ առեւտրական առաջնութեանց: Պիտի ստանան տիտղոսներ՝ նախապէս Մահտեսը, յետոյ Չելեպի, վերջապէս Ամիրա եւ պիտի կատարեն կարեւոր դեր մը ազգային կեանքի մէջ:

Նախարարական ընտանիքներ չկան, հայ ընկերութեան ղեկավարութիւնը եկեղեցականութեան եւ դրամական ազնուականութեան ձեռքը կը մնայ: Եկեղեցականութիւն եւ ամիրայական դասակարգ կուգան համեստ խաւերէ, ազգային գործերու մատակարարութիւնը իրաւունք կուտայ վարչական մարմիններ կազմելու: Երկու պատճառներով եկեղեցին եւ համայնքը կը դառնան ժողովրդավարական: Կրօնական օրէնք եւ քաղաքային օրէնք կը մնան միացեալ, հայ մտայնութեան եւ տիրող պետութեան հանրային իրաւունքին համաձայն:

Իշխաններու տիրապետութեան պատճառներէն մէկն ալ Հայուն համայնական մտայնութիւնն է, անհատը հաւաքականութենէն կը սպասէ օժանդակութիւն, հովանաւորութիւն եւ մինչեւ վերջերս գաւառներու կրթութիւնը: «Ազգը թող ընէ, ազգային չէ՞մ» պիտի ըսէ եւ հարուստին պիտի ձգէ եկեղեցիներու, դպրոցներու շինութիւն: Նահապետական ընտանիքին մէջ նահապետը կը հոգայ ամէն բան, նախարարին խնամակալութեան տակ էր անցեալին մէջ, անհատը ինքնիր վրայ յենելու տեղ՝ ընտանիքին, աւատապետական կազմակերպութեան վրայ կը յենուր տեղ մը գրաւելու համար:

Օսմանեան պետութեան մէջ անհատներ դիրք կը գրաւեն հարստութեան շնորհիւ: Հարուստներ կը կազմեն դասակարգ մը, կը վարեն ազգային գործերը, կ՛ընտրեն, կը հրաժարեցնեն պատրիարքները:

Ամիրայութիւնը տիտղոս մըն էր հաբըստութեամբ ստացուած, ոչ ժառանգական էր, ոչ ալ պաշտօնապէս տրուած: Երբ աղքատանար ամիրան, կը կորսնցնէր տիտղոսը, որ կապուած էր դիրքին հետ: Եպարքոսներու, փոշանեներու սեղանաւորներն էին, փոխատուութիւններ կը կատարէին, կը պաշտպանուէին փաշաներէն, կ՛երաշխաւորէին փաշաներուն պաշտօնները եւ առիթներէն օգտուելով՝ կը հարստանային ալ աւելի, ապարանքներ կը շինէին: Բայց երբ պաշտպան փաշան շնորհազուրկ ըլլար, ամիրան ալ դիրքը կը կորսնցնէր, առնելիքն ալ կը կորսնցնէր, աքսոր կը դատապարտուէր, կալուածները կը գրաւուէին արքունիքի կողմէ: (Ազգապատում, Բ., էջեր 2995 – 2996, Գ. 3728 եւ 3730):

Պետական հայհայթիչ ըլլալու համար, աճուրդներու մասնակցելու համար կաշառք կը ցնծային: Երբ տհաճելի ըլլային փաշային կամ մեծ եպարքոսին՝ կը բանտարկուէին, փալախայի կ՛ենթարկուէին:

Տիվրիկցի Խալֆա Աստուածատուր մը բարեկամն էր Բարձրագոյն Դրան մեծամեծներուն (1600 – 1630):

Տիարպեքիրցի Մաղաքիա Չելեպի (1644 – 49) բարեկամ եպարքոս Ահմէտ փաշայի:

Վանեցի Ռուհիճան խօճան եպարքոսին քիւրքճիպաշին էր: Այնթապցի Եղիազար կաթողիկոսին պաշտպանն էր Ապրօ Չելեպի, բարեկամը եւ սեղանաւորը եպարքոս Քէօփրիւլիւ օղլուին:

Ապրօ Չելեպի համամիտ էր Պոլսոյ Հայութիւնը բաժնելու Էջմիածնէն եւ պատրիարքութիւնը միացնելու կաթողիկոսութեան: Իր միջամտութեան շնորհիւ Եղիազար Այնթապցի հրովարտակ ստացաւ Տաճկահայոց կաթողիկոս – պատրիարք ըլլալու: Ապրօ համոզեց եպարքոսը՝ օսմանեան հպատակ պատրիարքը պարսկահպատակ կաթողիկոսի կրօնական իշխանութենէն անջատել:

Եղիազար պետութեան դիմեց, որպէս զի արգիլուի Էջմիածնի նուիրակներուն մուտքը Օսմանեան կայսրութեան սահմաններէն: Եպարքոսն ալ շրջաբերականով մը Սեբաստիա, Կարին, Վան, Ամիդ հաղորդեց արգելքը:

Կաթողիկոս – պատրիարքը հակառակորդներ ունեցաւ, Ապրօ պաշտպանեց Այնթապցին, համոզելով որ Եղիազար հաւատարիմ է Օսմ. պետութեան եւ նպատակ ունի օտար միջամտութիւնները հեռացնել օսմանեան երկիրներէ, մինչդեռ հակառակորդները օտար պետութեան մը համակիրներն էին:

Յակոբ Ջուղայեցին Պոլիս եկաւ, ամէն կերպ աշխատելով, Եղիազարի հակառակորդներուն շնորհիւ Մեհմէտ Գ.էն ստացաւ Էջմիածնի իշխանութեան իրաւունքներուն հաստատման հրամանագիրը: Եղիազար մէջտեղ մնաց:

Այնթապցի Բաբգէն Վրդ. Կիւլեսէրեան «Կոլոտ» ուսումնասիրութեան մէջ համամիտ կը գտնուի Եղիազարի եւ Ապրօյի գաղափարին՝ ձերբազատել պատրիարքական իշխանութիւնը օտարահպատակ կաթողիկոսի մը կրօնական գերադասութենէն, պատրիարքին տալով կաթողիկոսական իշխանութիւն, օծումով եւ ձեռնադրութեամբ:

Աթոռին շուրջ մղուած պայքարներուն վերջ տալու համար Մահտեսի Յարութիւն Մուրատեան եւ Արքունի Դրան վաճառապետ Մահտեսի Սեղբեստրոս պատրիարք ըրին Կոլոտը եւ զօրավիգ եղան: Ակնեցի մեծահարուստ մահտեսինները վճռած էին խնդիրներէն:

ԽՈՐԷՆ ԳԱԲԻԿԵԱՆ

(1 Շար.)

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՊԻՒՏՃԷՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱԺԻՆԸ

Դեկտեմբեր 6ին, Մոսկուայի մէջ բացուեցաւ Գերագոյն Խորհուրդի եօթներորդ նստաշրջանը, Միութեան Խորհուրդին եւ Ազգութիւններու Խորհուրդին միացեալ նիստը: Գերագոյն Խորհուրդի եօթներորդ նստաշրջանի օրակարգի հարցերն էին, առաջին՝ Խորհ. Միութեան ժողովրդական տնտեսութեան զարգացման 1962ի պետական ծրագիրը, երկրորդ՝ Խորհրդ. Միութեան 1962ի պետական պիւտճէն եւ 1960ի պետական պիւտճէի գործադրութիւնը, երրորդ՝ «Խորհ. Միութեան եւ միութենական հանրապետութիւններու քաղաքացիական օրէնսդրութեան հիմունքները» եւ «Խորհ. Միութեան եւ միութենական հանրապետութիւններու քաղաքացիական դատավարութեան հիմունքները» օրէնքներուն նախագիծերը, չորրորդ՝ Խորհրդ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութեան հրամանագիրներուն հաստատումը:

Ինչպէս կը սպասուէր, Գերագոյն Խորհուրդի եօթներորդ նստաշրջանը լիուլի համաձայն գտնուեցաւ ներկայացուած բոլոր նախագիծերուն եւ համապատասխան բանաձեւեր քուէարկեց:

Այսպէս, նոր տարեշրջանի, այսինքն 1962ի համար հաստատուած պիւտճէն պիտի բաժնուի հետեւեալ ձեւով.— Ռուսաստան՝ 26·412·173·000 ռուբլի, Ուկրայնա՝ 7·616·053·000, Պելոռուսիա՝ 1·345·370·000, Ուզպեկիստան՝ 1·240–273·000, Ղազախիստան՝ 3·379·371·000, Վրաստան՝ 749·374·000, Լիթվանիա՝ 580·431·000, Մոլտավիա՝ 352·359·000, Լաթվիա՝ 496·735·000, Քիրգիզիստան՝ 421·560·000, Տաճիկիստան՝ 360·455·000, ՀԱՅԱՍՏԱՆ՝ 398·011·000, Թուրքմենիստան՝ 378·921·000, Եստոնիա՝ 340–596·000:

Աւելի զատ, պետական յատկացումներ պիտի ըլլան իւրաքանչիւր հանրապետութեան:

Ա) «1962ի համար ընդհանուր միութենական պետական հարկերէն եւ եկամուտներէն», հետեւեալ համեմատութեամբ.— Ռուսիոյ՝ 32·2 տոկոս, Ուկրայնայի՝ 29·5 տոկոս, Պելոռուսիոյ՝ 55·2, Ուզպէկիստանի՝ 70·8, Ղազախիստանի՝ հարիւր, Վրաստանի՝ 81·2, Ազրբեջանի՝ 65·5, Լիթվանիոյ՝ 76·1, Մոլտավիոյ՝ 33, Լաթվիոյ՝ 17·2, Քիրգիզիստանի՝ 94·7, Տաճիկիստանի՝ 95·4, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ՝ 95 տոկոս, Թուրքմենիստանի, հարիւր տոկոս, Եստոնիոյ՝ 56·5 տոկոս:

Բ) «Այն գումարէն, որ պետական աշխատաւորական դրամարկղները պետական փոխառութեան կը յանձնեն աւանդներուն մնացորդին 1962ի աճումին հաշւոյն եւ 1962ին գոյացող պետական երեք տոկոսնոց ներքին շահող փոխառութեան գումարէն»՝ յիսուն տոկոսը:

Գ) «Բնակչութենէն գանձուած եկամուտի հարկերէն» Քիրկիզիստանի հանրապետութեան եւ Տաճկական հանրապետութեան պետական պիւտճէներուն՝ հարիւր տոկոսը:

Ղազախիստան եւ Թուրքմենիստան յաւելեալ գումարներ ալ պիտի ստանան, առաջինը՝ 1·030·013·000, իսկ երկրորդը՝ 62·995·000 ռուբլի, «ապահովելու համար այն ձեռնարկութիւններուն նիւթական միջոցները, որոնք նախատեսուած են Խորհ. Միութեան տնտեսութեան զարգացման 1962ի պետական ծրագրով»: Յաւելեալ այս գումարները պիտի յանձնուին ի հաշիւ 1962ի միութենական պիւտճէին:

«Սով. Հայաստան», ուրկէ կը քաղենք վերոյիշեալ տեղեկութիւնները, կուտայ նաեւ Սեւանի շրջանի «պատգամաւոր» Ա. Քոչինեանի ճառը, արտասանուած Գերագոյն Խորհուրդի 7րդ նստաշրջանին:

Ա. Քոչինեան նախ երկարօրէն գոված է Խորհ. Միութեան նոր ծրագիրը, ապա ցոյց տուած է Հայաստանի արձանագրած յաջողութիւնները, ինչպէս նաեւ «չական թերութիւնները»: Այս առթիւ ներկայացնելով ապազայ կարգ մը ծրագիրներ, հայ «պատգամաւորը» մեծ զգուշութեամբ փորձած է աւելի նպաստաւոր յատկացումներ ստանալ ընդհանուր պիւտճէէն: «Հաշուի առնելով մեր երկրի ժողովրդական տնտեսութեան պահանջները, ինչպէս նաեւ այն, որ հնարաւորութիւններ կան նոր գործարկուող կարողութիւններով թողարկելու մեծ քանակութեամբ արդիւնաբերական արտադրանք, ըստ նախատեսուած է 1962 թըւականի ծրագրի նախագծով, ՍՍՌՄ Պետպլանը մեզ հետ միասին պէտք է մի անգամ եւս քննարկի այս հարցը եւ գործարկուող կարողութիւններին առաւել արդիւնաւէտ օգտագործման հնարաւորութիւն տալ»:

Որպէսզի ցոյց տայ, թէ ընդհանուր խօսքեր չեն իր ըսածները, Ա. Քոչինեան կը բերէ օրինակներ, այսպէս՝ «Վերջին տարիներս ջրատնտեսական շինարարութեան շնորհիւ Հայաստանում ստեղծուել են խաղողի եւ մրգի այգիների չեչտակի եւ ընդլայնման հնարաւորութիւններ: Սակայն հարկաւոր է նշել, որ արդէն ոռոգուող հողերը բազմամեայ տնկիների համար իւրացնելու տեմպերը ետ են մընում նախատեսուած ծրագրից: Դրա հիմնական պատճառն այն է, որ այդ նպատակով ամենամեայ ծրագրերում յատկացւում են անբաւարար քանակութեամբ միջոցներ: Այս հարցը իր դրական լուծումը չի գտել նաեւ 1962 թ. ծրագրի նախագծում:

«Արդէն ոռոգուող հողերի նոր զանգուածների իւրացումը արագացնելու եւ մեծացնելու նպատակով՝ յառաջիկայ տարիներին խաղողի եւ բարձրարժէք կորիզաւոր պտուղների արտադրութիւնը մեծացնելու համար անհրաժեշտ է, որ ՍՍՌՄ Պետպլանը տարուայ ընթացքում քննարկի Հայաստանի խաղողապտղաբուծական սովխոզներում բազմամեայ տնկիների ծառատնկման եւ կուլտուր — կենցաղային շինարարութեան կապիտալ ներդրումների մեծացման հարցը: («Ս. Հայաստան», Դեկտեմբեր 10):

Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութիւնը երկու օրէնքներ հրատարակած է, որոնք կը վերաբերին «Խորհ. Միութեան եւ միութենական հանրապետութիւններուն» հաւասարապէս: Առաջին օրէնքով կը հրահանգուի հաստատել «քաղաքացիական օրէնսդրութեան հիմունքները եւ զանոնք գործադրել 1962 Մայիս մէկէն սկսեալ», իսկ երկրորդով՝ «Հաստատել Խորհրդ. Միութեան եւ միութենական հանրապետութիւններու դատավարութեան հիմունքները եւ զանոնք գործադրել 1962 Մայիս մէկէն սկսեալ:

Նոր օրէնսդրութեան մասին, որ ինչպէս հրամանագրէն կը հասկցուի՝ ի զօրու պիտի ըլլայ Մայիս մէկէն, գաղափար մը կարելի է կազմել «Միութեան խորհուրդի օրէնսդրական նախագծումներու յանձնաժողովի նախագահ»՝ Դ. Պոլեանսկիի զեկուցումէն, կարդացուած Գերագոյն Խորհուրդի եօթներորդ նստաշրջանին:

«Խորհրդային օրէնսդրութեան ընդհանուր սիստեմին մէջ կարեւոր տեղ կը գրաւէ քաղաքացիական օրէնսդրութիւնը, որ կոչուած է կարգի դնելու տնտեսական կեանքին հիմնական բնագաւառներէն մէկը՝ «գոյքային յարաբերութիւնները»: Քաղաքացիական օրէնսդրութիւնը կարգի կը դնէ նախ ընկերվարական ձեռնարկութիւններուն, հիմնարկութիւններուն եւ կազմակերպութիւններուն գոյքային փոխադարձ յարաբերութիւնները, երկրորդ՝ քաղաքացիներուն յարաբերութիւնները այդ կազմակերպութիւններու հետ եւ, երրորդ՝ քաղաքացիներուն գոյքային փոխադարձ յարաբերութիւնները:

«Քաղաքացիական – իրաւական կարգաւորման բնագաւառին կը վերաբերին նաեւ գոյքային յարաբերութիւններուն հետ սերտօրէն կապուած անձնական ոչ – գոյքային յարաբերութիւնները, ինչպէս օրինակ՝ հեղինակի եւ գիւտ ըրած ըլլալու իրաւունքը, քաղաքացիներուն պատուին եւ արժանապատուութեան պաշտպանութիւնը:

«... Նախագիծը կը սահմանէ, որ իրենց քաղաքացիներու անձնական սեփականութիւն կրնայ մնալ միայն անոնց կարիքները բաւարարելու համար գործածուած սեփականութիւնները, եւ որ այդ ունեցուածքը կարելի չէ օգտագործել անոնց աշխատելու ձեւով եկամուտներ կորզելու համար»:

Այս նախագիծին հիմունքներով, իւրաքանչիւր հանրապետութիւն պիտի մշակէ իր օրէնսդրութիւնը, անշուշտ, նկատի առնելով իր ազգային առանձնայատկութիւնները եւ տեղական պայմանները:

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՌՈՒՄԲԵՐՈՒ ՇՈՂԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎՐԱՅ

Անձրեւային այս եղանակին, ռատիօ – աքթիվիթէի վտանգը սկսած է մտահոգութիւն պատճառել Թուրքերուն: Արդարեւ, թրքական թերթերը կը գրեն թէ «ամէն օր Անգարայի մէջ այս խնդիրը կը զբաղեցնէ մասնագէտները: Քննութիւններ կը կատարուին որ ջուրերու եւ այլ իրեղէններու մէջ ինչքան բարձրացած է ռատիօ – աքթիվիթէն: Թէեւ այսօրուան համար վտանգ մը չի ներկայացներ, բայց ստուգուած է որ որոշ համեմատութեամբ բարձրացած է եւ «ներսէն կը ռմբակոծէ» մարդիկը, լայն աւեր կը գործէ արեան, ոսկորին եւ վահանագեղձին մէջ ու սեռային կարողութիւնը կը բնաջնջէ:

Ըստ նորագոյն քննութեանց, ռատիօ – աքթիվիթէի քանակը Թուրքիոյ մէջ մէկ լիթրին հարիւր փէքօքիւրի է: Բայց ինչպէս կ՛ընդգծէ հիւլէական ուժի ընդհ. քարտուղար Նուրի Րաֆի Քօրուր, ներկայիս երբեք խնդրոյ առարկայ չէ թէ այս քանակութիւնը «մահացու կամ քանդիչ» ազդեցութիւն կը գործէ:

ՇԻՇԻ ՋՈՒՐ

Տեսնուած է որ Անգարայի անձրեւի ջուրերուն մէջ իւրաքանչիւր լիթրին ռատիօ – աքթիվիթէի քանակը երկու հարիւր փէքօքիւրիի կը մօտենայ: Իսկ Գոնիայէ տասնըհինգ քիլ. հեռու՝ այս քանակը 210 փէքօքիւրի է:

Մասնագէտները Նուրի Րաֆէթ Քօրուրի նման թէեւ կը յայտարարեն թէ այս քանակը վտանգաւոր չէ, բայց դիտել կը տրուի թէ անձրեւի ջուրերէն աւելի պէտք է նախապատուութիւն ընծայել շիշի ջուրերուն:

ԴԵՌ ՔՍԱՆ ՏԱՐԻ

Լիճի ջուրերն ալ հեռու են վտանգէ: Միայն կ՛ենթադրուի թէ ձուկերու մօտ ալ կրէտայ ռատիօ – աքթիվիթէ գտնուիլ: Բայց այս մասին դեռ վերջնական եզրակացութեան մը չեն յանգած: Անգարայի գիտական ֆաքիւլթէին մէջ անձրեւի ջուրին հետ ձիւնը, կաթը եւ այլազան բանջարեղէններ ռատիօ – աքթիվիթէի տեսակէտով տարրալուծումի կ՛ենթարկուին: Վճռաբար կը յայտնուի որ, եթէ նոյնիսկ այսուհետեւ ռատիօ – աքթիվիթէի ծնունդ տուող մեծ ռումբեր չպայթեցուին, դեռ քսան տարի երկրագունդը շրջապատող ամպերը ռատիօ – աքթիվիթէ պիտի ցանցնեն աշխարհի վրայ:

ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այս տեսակէտով կ՛ենթադրուի թէ ձիւնըն ալ ճիշդ անձրեւի ջուրերուն նման յոյժ վտանգաւոր է: Հետեւաբար ճիշդ ընթացք չի նկատուիր տանիքներու, պատերու, ճիւղերու վրայ կուտակուած ձիւները ուտել: Զոր օրինակ՝ ռուպի հետ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՏՈՒՆ

(ՀԱՄ ՅԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ)

ՄԱՐԴԸ

ՎԱՀԱԳՆ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀՈԳԵՎՈՐ ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Դուռը բացվեց և Օրկին ու Թանկը ներս մտան։ Մարդիկ կիսաշրջան կազմեցին նրանց շուրջ։ Ամենքն էլ հետաքրքրությամբ նայում էին նորեկներին։ Ոմանք ծանոթ էին Թանկին, ոմանք՝ Օրկին։ Ամենքն էլ գիտեին, որ նրանք ուղարկված են Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի կողմից։ Ամենքն էլ գիտեին, որ նրանք ուղարկված են Լենինի կողմից։ Ամենքն էլ գիտեին, որ նրանք ուղարկված են Ստալինի կողմից։ Ամենքն էլ գիտեին, որ նրանք ուղարկված են Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի կողմից։ Ամենքն էլ գիտեին, որ նրանք ուղարկված են Լենինի կողմից։ Ամենքն էլ գիտեին, որ նրանք ուղարկված են Ստալինի կողմից։

— Ընկերնե՛ր, — սկսեց խոսել Թանկը, — մենք ուղարկված ենք Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի կողմից։ Մենք ուղարկված ենք Լենինի կողմից։ Մենք ուղարկված ենք Ստալինի կողմից։ Մենք ուղարկված ենք Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի կողմից։ Մենք ուղարկված ենք Լենինի կողմից։ Մենք ուղարկված ենք Ստալինի կողմից։

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՊԵՏԵԱՆ
ՄԱՍԻՍ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
Նշանուած

Վեւիզի 17 Դեկտ. 1961 *Պաննէօ*

ՔԱՌԱՍՈՒՆՔ ՊԱՏԱՐԱԳ

Այս Կիրակի քառասնից Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ։

Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Տէր ԳԻՒՏ ՎՐԴ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ ։

Այս Երկուշաբթի Ս. Ստեփանոսի տօնին առթիւ հանդիսաւոր « Այսօր Դասք Հրեշտակաց» *եւ Ս. պատարագ պիտի մատուցուի։ Սկիզբը ժամերգութեան ժամը 9ին։ Կը հրաւիրուի հաւատացեալ հայ հասարակութիւնը ։*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Հայկազ Պէզազեան, Տէր եւ Տիկին Վահագն Պէզազեան, Տէր եւ Տիկին Վաղարշակ Տէր – Վարդանեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց մօր՝

ՆՈՒԱՐԴ ՊԷԶԱԶԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները ։

ԾՆՈՒՆԴԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կրընոպլի Հայ Ազգ. Եկ. Միութեան վարչութիւնը, ի գիտութիւն Կրընոպլի շրջաններու Հայութեան կը ծանուցանէ թէ, այս Երկուշաբթի առաւօտ Ս. Ծը – նընդեան տօնին առթիւ պատարագ պիտի մատուցուի Սալ ՍէՆ Լուի *սրահին մէջ,* Րիւ ԺԷ*։ Ժամերգութիւնը կը սկսի առաւօտեան ժամը 8.30ին ։*

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

10 bis, Rue Thouin, PARIS

Այս Կիրակի. Ճրագալոյց Ծնընդեան ։ Ժամերգութիւն և Եպիսկոպոսական ձայնաւոր պատարագ ժամը 17ին։

Երկուշաբթի՝ Ծնունդ, Ժամերգութիւն եւ ձայնաւոր պատարագ ժամը 10ին։

Պիտի պատարագէ եւ քարոզնէ՝
ԳԵՐՊ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՊԻՍ. ԱՄԱՏՈՒՆԻ

Հ. Յ. Դ.

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 20.30ին, Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ ։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը։

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28 – ին, Հինգշաբթի օր ։

Շաւիլէն օթօքարը կը մեկնի ժամը 13–ին, Փուէն տը Շաւիլէն, կը հանդիպի հայկ. դպրոցը ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայր Եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս Կիրակի Ս. Ստեփանոսի տօնը կը կատարուի օրուան յատուկ երգեցողութիւններու հանդիսաւոր արարողութեամբ։ Ծնողքներ կը հրաւիրուին իրենց երկու սեռէ զաւակները առաջնորդել եկեղեցի, հաղորդութիւն առնելու, եթէ փափաքին զգեստաւորուած ։

× Ողբացեալ Արամ Թէքքեանի մահուան քառասունքին հոգեհանգիստին առիթով՝ Տէր եւ Տիկին Ա. Մենծիկեան փոխան ծաղկեպսակի Աղքատախնամին նուիրած են 10 Ն. Ֆ.։

ՀԱՅԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ԻՍԻ–ՔԼԱՄԱՐԻ ՄԷՋ

Ծնընդեան Ճրագալոյցի առթիւ հանդիսաւոր ձայնաւոր պատարագ, տեղական ուժերու երգեցողութեամբ։ Այս Կիրակի, ժամը 16.30ին, ՍէՆ Պոփւնօ *Մատրան մէջ (Րիւ տը Կ՚էկալիթէ) ։*

ՊԱՏԱՐԱԳ ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ ՄԷՋ

Այս Երկուշաբթի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մատրան մէջ հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Տէօրնէն Տէր Վարագ քհնյ. Աւագեան, կը հրաւիրուի համայն հայ գաղութը, հոգեւորապէս մխիթարուելու համար ։

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի
Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան
Տեղի կ'ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961
Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս
SALLE VOLTAIRE ի մէջ
Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ
Monsieur BLEUSE ի

Մասնակցութեամբ
ROSY ARMEN ի
Vedette de disques Vogue

Jean-Claude Pelletier et son Quartett
ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ Elias de Quiros
ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ VECCIANA

ՃՈԽ ՊՈՒՖԷ
Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—
CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

GRAND RÉVEILLON
du Nor Séround

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
ԿԻՐԱԿԻ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ԺԱՄԸ 21ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ
Հայ Մշակոյթի Տան մէջ 17, Rue Bleue, Paris (9e)
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Jeux Ambiance féerique Cotillons
Մուտք եւ ճաշ 15 Ն. Ֆ.

ROSY ARMEN

PREMIER ENREGISTREMENT QUI VIENT DE SORTIR
Premier passage à la TV dans l'émission «L'Ecole des Vedettes»
Deux succès ont suffi pour faire de Rosy Armen
l'un des plus grands noms de la chanson moderne
Vous pourrez voir et écouter cette sensationnelle découverte des

Disques VOGUE

Le Dimanche 24 Décembre au cours du réveillon de Noël donné dans la Salle des Fêtes d'Alfortville
ROSY ARMEN sera accompagnée par Jean.Claude PELLETIER et son orchestre.

AU BEAU NOYER
A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
AU BEAU NOYER
185, BD. JEAN JAURÈS --- 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԷԼՎԱ ԹԱՀԻՆ
ԼՈԳՈՒՄ ՇԱՐՈՑ
Սուսամ – (ՌՈՃԻԿ)
ՀԷԼՎԱ ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ
LE BOSPHORE MARQUE DEPOSEE
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA · CHOCO-LOC
Ste le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 · Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 · C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. · Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. · Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

SAMEDI 23 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9287 · 37EME ANNÉE · Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN · ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5088

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԱԳ ԼՈՒԾՈՒՄ

Քանի կ'ուշանայ ալժերական խնդրին կարգադրութիւնը, այնքան կը պրկուին ջիղերը, սաեղծելով անախորժ մթնոլորտ մը։

Ժամանակէ մը ի վեր այս երկրին դաւակները սկսած են այլեւս իրար չհասկնալ։

Բոլորն ալ խորքին մէջ հայրենասէրներ են։ Ո՛չ մէկ տարակոյս այդ մասին։ Սակայն ամէն մէկը տարբեր ձեւով կը հասկնայ ու կը մեկնաբանէ հայրենասիրութիւնը։

Նոյեմբերէն ի վեր ութերորդ տարին թեւակոխած է Ալժերիոյ պատերազմը։

Չորրորդ Հանրապետութեան եկող ու գացող կառավարութիւնները, մասնաւորաբար Կի Մոլէի դահլիճը, որ իշխանութեան գլուխ էր եկած 1956 Յունուարի ընտրութիւններէն վերջ,— ամէն փորձ ըրին լուծում մը գտնելու համար։

Սակայն բոլորն ալ ձախողեցան։

Պատճա՞ռը։ Ո՛չ ոք կրցաւ ցարդ բացատրել։ Ապագայ պատմիչը պիտի բանայ անշուշտ բարեացակամ մարդոց ձախողութեան թաքուն ծալքերը։

Քաղաքական, տնտեսական, նիւթական, հոգեբանական եւ այլ բազմաթիւ նկատումներ ցարդ արգելք հանդիսացան կնճիռի լուծման։

1958ի մայիսեան յեղափոխութիւնը խանդավառութեամբ եւ մեծ յոյսերով ողջունուած էր բոլորին կողմէ։

«Յունիս 18»ի հերոսը երկրորդ անգամ պիտի հերոսանար՝ Մեծն Աղեքսանդրի նման կտրելով գորդեան հանգոյցը։

Մեծ էր ժողովուրդին հաւատքը իրեն հանդէպ։

Հինգերորդ Հանրապետութիւնը իր հանրաքուէներով, նոր սահմանադրութեամբ եւ նոր խորհրդարանով փոփոխութիւն մը կը մտցնէր այս երկրի կեանքին մէջ։

Հանրապետութեան Նախագահը բացառիկ իրաւասութիւններով օժտուած՝ իր ձեռքին մէջ կը կեդրոնացնէ բուն իշխանութիւնը։

Կառավարութիւնը աւելի քան երեք տարիէ ի վեր կը պահէ իր դիրքը։ Վերջ գտած են նախարարական տագնապները։

Կայունութիւն ստեղծուած է։ Երեսփոխաններու եւ ծերակուտականներու մեծամասնութիւնը կողմնակից է վարչապետ Տըպրէի, որ երկիրը կը կառավարէ՝ համախորհուրդ Զօրավար տը Կոլի հետ։

Ճիշդ է, որ դահլիճներ չեն տապալիր ներկայիս, սակայն յաճախ կը փոխուին կառավարութեան մաս կազմող նախարարները։

Երբ աչքի առջեւ բերենք Տըպրէի դահլիճին կազմը 1958ին եւ այսօր, կը տեսնենք թէ քանի քանի նախարարներ փոխուած են երեք տարուան ընթացքին։ Կան ալ որ այսօր կառավարութեան հանդէպ ընդդիմադիրի, դիրքին մէջ կը գտնուին։ Ցիշենք միայն Սուսթէլը, զօրավարին եւ Տըպրէի երբեմնի աջ բազուկը։

Դ. եւ Դ. Հանրապետութեան օրերուն դահլիճները յաճախ կը փոխուէին, սակայն քիչ տարբերութեամբ գրեթէ նոյն նախարարները կ'անցնէին դարձեալ իշխանութեան գլուխ։

Ներկայիս վարչապետն ու իր դահլիճը անշարժ կը մնան, սակայն կը փոխուին միշտ նախարարները։

Ալժերիոյ Ապրիլ 23ի դէպքերէն վերջ բանակին եւ ժողովուրդին մէջ տարակարծութիւնները խիստ սուր համեմատութիւններ են առած։

Թէեւ չափանիշով քաղաքային պատերազմի մըն է որ ականատես կ'ըլլանք ատենէ մը ի վեր։

Կառավարութիւնը այժմ երկու ճակատի վրայ պաշտպանողական միջոցներու կը դիմէ։

Միայն Ալժերիոյ խնդրին արագ լուծումն է, որ կրնայ հանդարտեցնել միտքերը։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՉԵՄ Կ'ԸՍԷ ՉՈՄՊԷ

ՄԱՐԴԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ամէն ինչ լաւ էր լաւագոյն Քոնկոյին մէջ, երբ Չոմպէ եւ Ատուլա կը բաժնուէին, առջի օր։ Երէկ ալ գրած էինք թէ Քաթանկայի նախագահը համաձայն էր որ Քաթանկա մաս կազմէ Քոնկոյի ամբողջութեան։ Չոմպէ ընդունած էր, ուրեմն, Քաղավուպուի օրինաւոր հանգամանքը եւ տեղի կուտար ... մինչեւ տուն հասնիլը, հոն ուրիշ բան կ'ըսէր, մամուլի ասուլիս մը տալով Ն'Տօլայի մէջ (հանգրուան մը դէպի Էլիզապէթվիլ), կ'ըսէր թէ գոհ չէ եղած համաձայնութենէն։ Ըսաւ թէ առաջարկներ եղած են իրեն, որոնց բնոյթը չի կրնար ըսել տակաւին, ինք միայն ժողովուրդին բանբերն է եւ անոր կ'իյնայ որոշումներ տալ։ Չոմպէ կ'ընդունի թէ Ատուլա իրեն բարեկամ է եւ անոր դէմ անձնապէս ոչինչ ունի։ Խօսելով զինադուլի մասին, Չոմպէ ճշդեց թէ գոհ չէ եղած երաշխաւորութիւններէն, Քիթոնա եղած ատենը (ուր Ատուլայի կը հանդիպէր), չփման մէջ չէ եղած Էլիզապէթվիլի հետ, բայց կարդացած թերթերը (երբ Ն'Տօլա հասած է) այն տպաւորութիւնը ձգած են թէ կռիւները շարունակուած են հակառակ զինադուլին։ Չոմպէ աւելցուց թէ եղած համաձայնութիւնը առժամեայ էր եւ պէտք է վաւերացուէր իր կառավարութեան եւ ժողովին կողմէ։ Չոմպէ կ'ըսէ նաեւ թէ կռիւները կը շարունակուին ցորչափ ՄԱԿի ուժերը կը շարունակեն իրենց յարձակումը։

Էլիզապէթվիլի մէջ, Չոմպէի վերադարձէն եաք զեկոյց մը հրատարակուեցաւ որ կ'ըսէ թէ Չոմպէ ձեռնհաս չէր որ եւ է համաձայնութեան գալու Ատուլայի հետ Քաթանկայի ճակատագրին մասին, որովհետեւ Քաթանկայի սահմանադրութիւնը կը պարտադրէ որ իր նախագահը նախ իր կառավարութեան եւ խորհրդարանին հետ խորհրդակցի։

Միւս կողմէ Չոմպէ հեռագիր մը ղրկեց Մ. Նահանգներու Արտաքին Նախարարութեան ուր կը քննադատէ ամերիկեան այն յայտարարութիւնները ըստ որոնց Քոնկոյի միակ գործունեայ հակահամայնավարը չէ։ Հեռագիրը կը բացատրէ թէ ինչ պատճառներով Չոմպէ Ատուլան կը նկատէ իբրեւ՝ ձախ չէզոքական մը, Անթուան Կիզենկան իբրեւ՝ գործօն համայնավար մը։

Էլիզապէթվիլի զոհերուն ընդհանուր հաշուեկշիռը կը յայտնէ թէ 65 մեռեալներ եւ հինգ հարիւր վիրաւորներ կան։ Այս թիւերը կը բաժնուին հետեւեալ ձեւով.— Քաթանկացի զինուոր՝ 16 մեռեալ, 125 վիրաւոր, Քաթանկացի քաղաքային՝ 22 մեռեալ, 184 վիրաւոր, Եւրոպացի՝ 14 մեռեալ, 53 վիրաւոր, ՄԱԿ՝ 13 մեռեալ, 130 վիրաւոր։

Պելժ գաղթական մը որ Էլիզապէթվիլէն մեկնած է կը պատմէ թէ մարդակերութիւնը կը շարունակուի եւ ՄԱԿի ուժերուն պահած կայաններուն մէջ սովն է առոր գլխաւոր պատճառը։ Մարդը կ'ըսէ նաեւ թէ Պալուպաները այլեւս չեն իսկ պահուըտիր մարդկային միս եփած ատենը։ Եւրոպացի կնոջ մը առաջարկած են նոյնիսկ մարդկային միս եփելու յատուկ ձեւ մը սորվեցնել։

× «Կ'ամբաստանեմ» ըսած է Էմիլ Զոլա։ Արդարեւ Ապաքօ (Քաղավուպուի կուսակիցները) կուսակցութեան պատկանող այս քոնկոցի երեսփոխանը ամբաստանած է ՄԱԿը որուն չարժուձեւը այն տպաւորութիւնը կը թողու թէ չահեր կը հետապնդէ որոնք կապ չունին Քոնկոցիներուն հետ։

Կարմիր Խաչի ներկայացուցիչը անգտանելի կը մնայ, հակառակ բոլոր փընտռտուքներուն կարելի չէ եղած գտնել։ Լուր չկայ Դեկտեմբեր 13էն ի վեր։

× Նախկին ֆրանսական Քոնկոյի Նախագահը՝ Աբբայ Եուլու գոհ է Ատուլա-Չոմպէ հանդիպումէն։ Իր կարծիքն այն է թէ Քոնկոյի հարցը պէտք է լուծուի Քոնկոցիներուն կողմէ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Երբեմն երբեմն եկեղեցւոյ եւ պետութեան միջեւ սուր տագնապ մը ծայր կուտայ կաթողիկէ եւ «արբանեակ» Լեհաստանի մէջ։

Մինչ Լեհերը կը պատրաստուէին ծննդեան տօներուն, զարմանքով տեղեկացան թէ փարիզեան շաբաթաթերթ մը զոյգ էջեր նուիրած էր իրենց երկրին ուր կ'ըսէր թէ այս տարի արգիլուած է Ծնունդը տօնել Լեհաստանի մէջ։ Նման լուր մը պատճառ դարձաւ անշուշտ որ Վարշաւայի մամուլը երեւան հանէ «դրամատէր» երկիրներու կարգ մը թերթերուն անպարկեշտ գործելակերպը։

Ամէն պարագայի մէջ, կը գրէ Լը Մոնտի թղթակիցը, տարակոյս չկայ թէ Պետութեան եւ եկեղեցւոյ միջեւ նոր վէճեր սկսած են տօնական օրերու նախօրեակին։

Եկեղեցին եւ կարգ մը ուրիշ կազմակերպութիւններ ներկայիս մտահոգութեամբ կ'ուսումնասիրեն ուրիշ օրինագիծ մը որ պիտի սահմանափակէ հանրային հաւաքոյթները։

Այս օրինագիծը պատճառ դարձած է նաեւ որ կաթողիկէ շրջանակները աւելի պայքարող դառնան եւ աչալուրջ ըլլան Եկեղեցւոյ իրաւունքները յարգել տալու համար։ Օրինագիծը կը նախատեսէ մանաւանդ որ արգիլուի որեւէ խմբակցութեան որ իր անդամներէն զատ մէկ հաւ հիւր իսկ ունենայ։ Նման կարգադրութիւն մը բոլորովին կ'անդամալուծէ գրական, գիտական եւ կրօնական բազմաթիւ ակումբներու գործունէութիւնը։

Կարդինալ Վիշինսկի աշխարհական վիճակին դարձուց կրկին կարգուրաց մը՝ Մաքսիմիլիէն Ռոտ որ ներկայիս «ազգային» ըսուած եկեղեցւոյ պետն է։ Այս վերջինը քահանայ ձեռնադրուած էր 1935, չորս տարի առաջ ինք իսկ յայտարարած էր թէ կը «լքէ հռովմէական կաթողիկէ հաւատքը, նուիրուելու համար «Ազգային Եկեղեցւոյ» կազմակերպութեան»։ Քառասուն հազար հետեւորդ ունի, բայց գործունէութիւնը արհամարհելի է։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԽՐՈՒՇՉԵՒ շնորհաւորական հեռագրին մէջ զոր ղրկած է Նեհրուի, կ'ըսէ թէ շատ գոհ է որ Կօա, Տաման եւ Տիու «մայր հայրենիքին» կապուեցան։ Լիզպոնի մէջ հակահնդկական ցոյցեր տեղի ունեցած են։ «Անկցի՛ Ամերիկան», «անկցի անգլեւփորթուկալեան զինակցութիւնը» պոռալով անցած են դեսպանատուներուն առջեւ։

ԺԱՆ ՓՈԼ ՍԱՐԹՐ յայտարարութիւն մը ըրած է Իտալիոյ համայնավար պաշտօնաթերթ՝ Ավանթիի ուր կ'ըսէ թէ համայնավար չէ, բայց ինքզինքը անոնց հետ կը զգայ։ «Մեզի համար, ըսած է ֆրանսացի տեսաբանը, մէկ հարց կայ.— Միացեալ ճակատ, ֆաշիզմի եւ տը Կոլի դէմ, պայքարող ուժերու միացում Ալժերիոյ խաղաղութեան համար»։ Սարթր միշտ Հռոմ է։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ Գերմանիոյ Տէ Փէ Ա գործակալութիւնը յայտարարած է թէ ի վերջոյ ֆրանսական տեսակէտն է որ առաջնեն իրատեսն է, Պերլինի մասին։

ՄԱՔՄԻԼԸՆ — Քենըտի խօսակցութիւնները սկսած են Հինգշաբթի եւ կը վերջանան Ուրբաթ իրիկուն։ Գերմանահաստ պաշտօն Քենըտի յայտարարեց թէ այս հանդիպումը անհրաժեշտ էր։

ՍՈՒՐԻՈՅ ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ՝

ՏԱՎԱԼԻՊԻ

Սուրիոյ Հանրապետութեան նախագահը Մաարուֆ Տավալիպիի յանձնեց նոր կառավարութեան կազմութիւնը։

Նոր վարչապետը 54 տարեկան է, դասախօս եւ փաստաբան, վկայուած է Փարիզի իրաւաբանական համալսարանէն։

Մտերիմ գործակիցն եղած է Երուսաղէմի Մուֆթիին՝ Հաճ Ամին էլ Հիւսէյնիի, 1949ին լուսաւորութեան նախարար էր, 1951ին նախագահած է Երեսփոխանական ժողովին եւ նոյն տարին վարչապետութիւնը յանձնուեցաւ իրեն բայց միայն մէկ օր։

1954ին Զօր. Շիշաքլիի անկումէն եաք, Ազգային Պաշտպանութեան նախարար եղաւ։ Ուշադրութիւն գրաւած է իր «ոչ-զինակցութեան» կողմնակից քաղաքականութեան համար։ «Դրական չէզոքութեան» նախակարապետն եղաւ արաբական Արեւելքի մէջ։

Փառաւոր յաղթանակ մը տարաւ Հալէպի մէջ, վերջին ընտրութիւններուն Փոփիւլիստներու եւ մահմետական եղբայրներու համախմբումի մը ցանկին գլուխը (այս կուսակցութեան կ'անդամակցի նաեւ Հանրապետութեան Նախագահը՝ Նազըմ Քուտսի)։

Եթէ, ինչպէս կը կարծուի, իր դահլիճը վաւերացուի Տավալիպի հաւանաբար ոչ-զինակցութեան եւ համարաբականութեան քաղաքականութիւն մը վարէ։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Վերջին շաբաթներու ընթացքին բազմաթիւ բաժանորդներ, Փարիզէն եւ գաւառէն կը դժգոհին թէ շատ անկանոն եւ երբեմն ալ բնաւ չեն ստանար Յառաջը։

Անգամ մը եւս կը վստահեցնենք մեր բաժանորդները, թէ Յառաջը ամէն օր, նոյն կանոնաւորութեամբ (ժամը 16էն 16.30ին) կը յանձնուի 9րդ Թաղամասի կեդրոնական Թղթատարութեան որ կը գրաղի առաքումով։ Մեր բազմաթիւ բողոքներուն պատասխանուած է թէ անկանոնութեան պատասխանատուները ցրուող Թղթատարներն են եւ ոչ այստեղի առաքումի կեդրոնը։

Շատ կը ցաւինք որ հակառակ մեր ջանքերուն կարելի չէ եղած առաջքն առնել անկանոնութեան մը որ աւելի շեշտուեցաւ, վերջերս տօնական օրերու առթիւ։

Կը թելադրենք մեր բաժանորդներուն դիմել իրենց շրջանի Թղթատարին, իսկ Յառաջի վարչութեան գրելու պարագային, գրել ֆրանսերէն, որպէսզի բողոքներուն բնագիրները ներկայացնենք պատկան գրասենեակին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ

(Նկարագիր առաջին ճառընթացի)

Ի Մոսկուա, Ս. Կրեմլի մեծ պալատներուն մէջ, 19 մարտ 1919-ին, հանդիսաւոր ժողով մը տեղի կ՚ունենայ։ Ներկայ են Ռուսիոյ Կոմունիստական Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամները, Կարմիր Բանակի եւ Նաւատորմիղի ներկայացուցիչները, Կոմունիստական Միջազգայնականի պատուիրակները, Մոսկուայի եւ շրջակայքի կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները։ Ընդհանուր թիւը 349 է։ Ժողովը կը բացուի ժամը 7-ին։ Նախագահ կ՚ընտրուի Ս. Կամենեւ։ Ան կը կարդայ հետեւեալ զեկուցումը։

«Ընկերներ, ներկայ ժողովը կը նշանակէ Կոմունիստական Միջազգայնականի հիմնադրութեան առաջին քայլը։ Ներկայացուցիչներ ունինք այն կազմակերպութիւններէն, որոնք ներկայացուցած են Կոմունիստական Միջազգայնականի հիմնադրութեան գաղափարը։ Ներկայացուցիչներ ունինք նաեւ այն կազմակերպութիւններէն, որոնք դէմ են Կոմունիստական Միջազգայնականի հիմնադրութեան գաղափարին։ Ներկայացուցիչներ ունինք նաեւ այն կազմակերպութիւններէն, որոնք չեզոք դիրքի վրայ կը գտնուին։ Ներկայ ենք նաեւ անհատներ, որոնք ներկայացուցած չեն որեւէ կազմակերպութիւն։ Ներկայ ենք նաեւ անհատներ, որոնք ներկայացուցած չեն որեւէ կազմակերպութիւն, սակայն կը համակրին Կոմունիստական Միջազգայնականի հիմնադրութեան

ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՍՐՈՆԸ

(ՀԵՌ ՅԵՂԱՓԱՍԱՆԱՑ ԿԱՄ ՀԱՅՐԵՆԻՔ)

ՊՐԱՅԻ

ՎԱՀԱՆ ԶԱՏՈՒՐԻ

— Աստուած ձեզ հետ ըլլայ, տիկին Վահան։ Ինչպէ՞ս էք։

— Ինչպէս որ կրնաք տեսնել, պարոն Ռուբէն։ Ամէն օր կը մեռնիմ ու կ՚ապրիմ։

— Ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ կը հարցնէք։ Ամէն օր կը մեռնիմ, որովհետեւ ամէն օր կը տեսնեմ, որ ամուսինս կը սիրէ ուրիշ կին մը։

— Ձեր ամուսինը կը սիրէ ուրիշ կին մը։ Ո՞վ է այդ կինը։

— Ես չեմ գիտեր։ Ամուսինս ինծի չի կրնար ըսել, որովհետեւ ինք ալ չի գիտեր։

— Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ այդ։

— Ինչպէս որ կրնայ ըլլալ։ Ամուսինս ինծի չի կրնար ըսել, որովհետեւ ինք ալ չի գիտեր։

— Ձեր ամուսինը ձեզի չի՞ կրնար ըսել, որովհետեւ ինք ալ չի գիտեր։

—

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է յիսուն Ն. Ֆ., Տիկին Նուարդ Սապոնճեանէ եւ տասը Ն. Ֆ. Տէր եւ Տիկին Եսխգարտաշեանէ Թոռնիկ Թէրզեանի մահուան առթիւ :

ՆՈՒԷՐ

ՄԱՐԹԻԿԷՆ Տէր եւ Տիկին Արթինեան ընկեր Գրիգոր Գոստիկեանի մահուան առթիւ (Ալֆորվիլ) տասնական Ն. Ֆ. կը նուիրեն Կապոյտ Խաչի կայանին եւ «Յառաջ»ին : (Ստանալ Յառաջէն) :

Հ. Յ. Դ.

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ, ժամը 20.30ին, Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ՚ըլլայ Կ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը:

Քաղէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր ժամը 15էն 18:

Խնամուած գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ: Աւանդական ԿԱՂԱՆԴ — ՊԱՊԱՆ փոքրիկներու պիտի բաժնէ նախընթրիք եւ մրգեղէն :

Մանուկներու փոխադրութեան համար օթօքարները կը մեկնին դէպի Փարիզ ժամը 13.30ին հետեւեալ վայրերէն :

Հաւաքուիլ.— ԱԼՖՈՐՎԻԼ Փլաս Քառնօ: ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ՝ Խրիմեան վարժարան Րիւ տը լա Տէֆանս : ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ՝ դպրոցին առջեւ Րիւ Հայկ Դը — պիրեան : Միւս մասնաճիւղերու փոքրիկները կը փոխադրուին իրենց միջոցներով :

Շաւիլէն օթօքարը կը մեկնի ժամը 13-ին, Փուէն տը Շաւիլէն, կը հանդիպի հայկ. դպրոցը :

ՊԱՏԱՐԱԳ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Այս Կիրակի, տեղւոյս Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ պիտի պատարագէ ու քարոզէ Տ. Վազգէն Վրդ. Քէչիշեան: Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը :

ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՈՅ

ՈՒՐԱԽ ՕՐԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ՏԱՐԻՆ

Եւրոպայի Մեծագոյն Արեւելեան Վաճառատունը

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ խանութ մը չայ-ցելոցին սեղանին վրայ ամէնէն համով պատառը կը պակսի՝ մեծին ու պզտիկին համար: ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ վաճառատան մէջ պիտի գտնէք աւանդական ընդեղէններու եւ անուշեղէններու ամէն տեսակը, անմրցելի գիներով :

Ապսպրանքի վրայ, ծրարի առաքում Ֆրանսայի ամէն կողմ եւ դէպի արտասահման՝ Պելժիա, Զուիցերիա, Անգլիա:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

LYON

246, Rue Vendôme - Tél. MO 11-84
20, Rue Villeroy MO 32-10
65, Rue Robert LA 07-72

ԵՒ ԻՆՉՊԷՍ ՄԻՇՏ

Արմաւ, «պամիա», «եալանճի տոլմա», յունական «Թուրշի», «պիպէռ», տերեւ, Թահին հելվա, «վանիյլ», չոքոլա, «նուազէթ», «լոգում», «սադըրգ», պիստակ, Շիրակ օղի (41 – 45օ), Իզմիրի չամիչ, «սուճուք», կեսարական «պաստըրմա»: առաջնակարգ սուրճ, (քարավան եւ մոգա), համեմներ «մահլէպ», «սալէպ», ձիթապտուղ, ձէթ, «քաշքավալ» պուլկարական, ճերմակ պանիր ոչխարի կաթով: Ամէն կարգի պահածոներ, «քուսքուս», հարիսա, սումաք, թարամա, լաքերտա, բաքլաւա, քատայիֆ, տերեւ եւայլն :

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ունի նաեւ մսավաճառատուն մը, որուն առաջնակարգ միսերը գոհացում կուտան ամէնէն նրբաճաշակներուն: Ոչխարի, հորթի եւ եզան միս (քաշուած միս, եւայլն):

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ROSY ARMEN

PREMIER ENREGISTREMENT QUI VIENT DE SORTIR

Premier passage à la TV dans l'émission «L'Ecole des Vedettes»

Deux succès ont suffi pour faire de Rosy Armen l'un des plus grands noms de la chanson moderne

Vous pourrez voir et écouter cette sensationnelle découverte des

Disques VOGUE

Le Dimanche 24 Décembre au cours du réveillon de Noël donné dans la Salle des Fêtes d'Alfortville

R SY ARMEN sera accompagnée par Jean.Claude PELLETIER et son orchestre.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Կրթական Մարմնի

Հովանաւորութեամբ Ս. Պ. Պ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան

Տեղի կ՚ունենայ Կիրակի 24 Դեկտեմբեր 1961

Երեկոյեան ժամը 21էն մինչեւ լոյս

SALLE VOLTAIRE ի մէջ

Պատւոյ նախագահութեամբ Քաղաքապետ

Monsieur BLEUSE ի

Մասնակցութեամբ

ROSY ARMEN ի

Vedette des disques Vogue

Jean-Claude Pelletier et son Quartett

ՍՊԱՆԵԱԿԱՆ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ **Elias de Quiros**

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ **VECCIANA**

ՃՈԽ ՊՈՒՖԷ

Հրաւիրատոմսերը ստանալու համար դիմել.—

CAFÉ PHILIPPE, 6 Bd. Carnot, Alfortville, Tél. ENT. 61-35

GRAND RÉVEILLON du Nor Séround

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԿԻՐԱԿԻ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԺԱՄԸ 21էՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Հայ Մշակոյթի Տան մէջ — 17, Rue Bleue, Paris (9e)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Jeux — **Ambiance féerique** — **Cotillons**

Մուտք եւ ճաշ 15 Ն. Ֆ.

լօխում հէլվա թահին

Bongoût

USINE à SAINT-MENET (B.-du-R.)

DANS TOUTE ÉPICERIE SPÉCIALISÉE

★ GROS : Sté DES CONSERVES "BONGOUT", 40, LA CANEBIÈRE · MARSEILLE

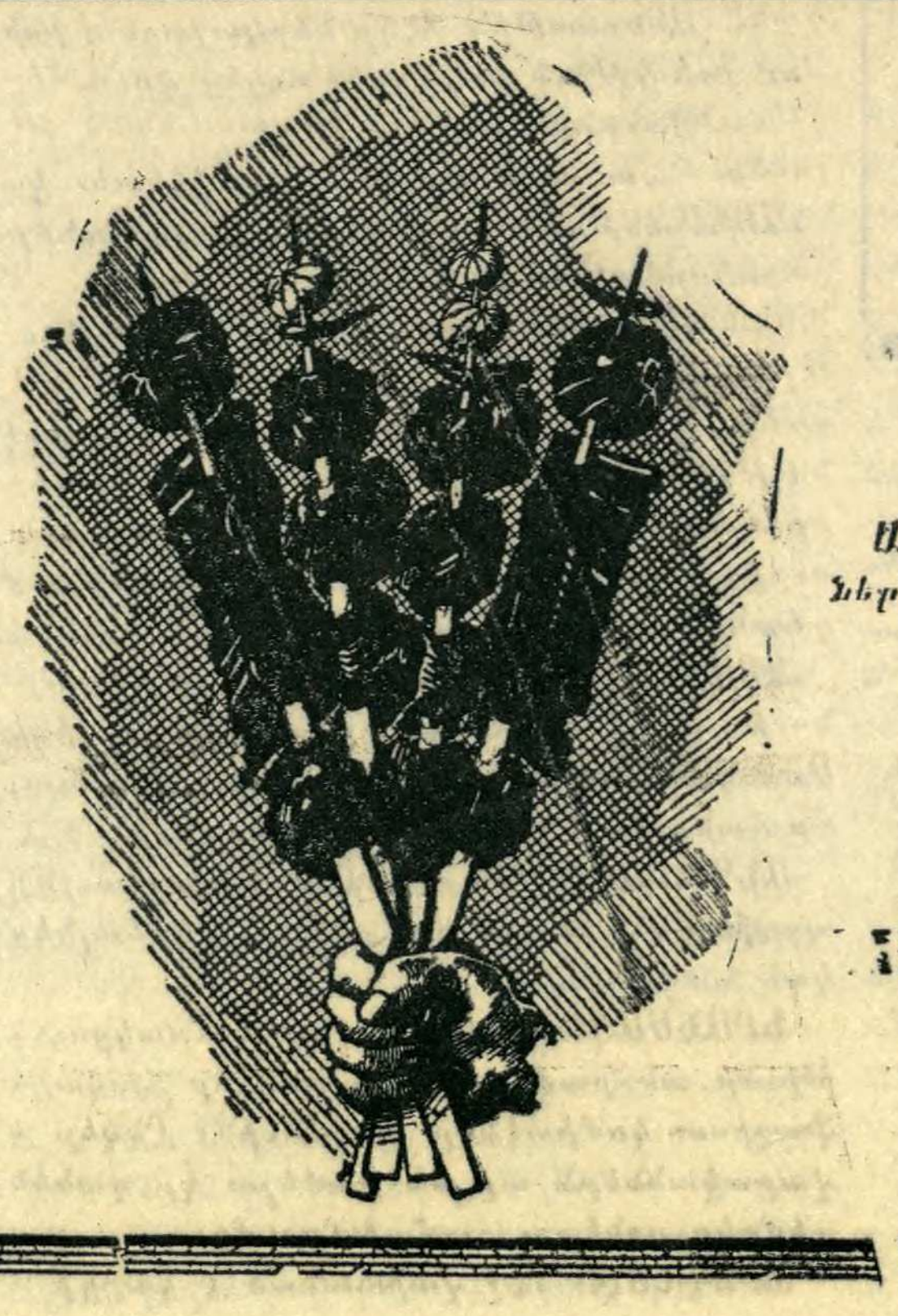

ՃԱՇԱՐԱՆ

ԵԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵԻԱՆԵԱՆ

Եւրոպական, հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր :

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, շաշլիք, քարսքի :

ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Bar Américain

AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

ՅԱՌԱՋ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9°

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

DIMANCHE 24 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9288 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5089

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

Հազար ինը հարիւր վաթսունմէկ տարի առաջ Աւետեաց երկրի Բեթղեհէմ կոչուած աննշան գիւղի համեստ մէկ մսուրին մէջ, խորհրդաւոր պարագաներու տակ աշխարհ կուգար Մեսիան, որուն կը սպասէին Իսրայէլի զաւակները դարերէ ի վեր :

« Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի» բառերով կ'որակէ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին Յիսուսի ծնունդը, շեշտելով զայն պարուրող խորհրդաւորութիւնը :

Դարերը աւելի խորհրդաւոր եւ անիմանալի գոյն տուին ծնունդին Անոր, որ պիտի յեղաշրջէր պատմութիւնը եւ պիտի բանար նոր դարաշրջան մը՝ անոր տալով իր անունը :

Անարատ յղութենէն սկսեալ մինչեւ հրաշափառ յարութիւնը պատմութիւններ պիտի հիւսուէին իր կեանքին շուրջ, իրբեւ աղբիւր ունենալով չորս աւետարանները :

Յիսուս նոր խօսք, նոր շունչ, նոր վարդապետութիւն մը կը բերէր մարդկութեան, որ մինչ այդ կ'ապրէր խաւարի ու տգիտութեան մէջ :

Ցոյս կը ներշնչէր յուսալքուած մարդոց, սէր կը քարոզէր բոլորին, հաւատքով կը տոգորէր մոլորեալները, կը սփոփէր տնանկներն ու աղքատները, կը բուժէր հիւանդները, կը դատափետէր կեղեքող ու չահագործող հարուստները, արքայութիւն կը խոստանար անոնց որ բարիք կը գործեն կեանքի մէջ :

Քրիստոնէական սկզբունքները յաւիտենական ճշմարտութիւններ են : Ահա՛ թէ ինչո՞ւ քսան դարէ ի վեր անոնցմով կը ղեկավարուի քաղաքակիրթ աշխարհը :

Յիսուսի անունը խորհրդանշանն է խաղաղութեան :

Ծնունդի առթիւ քրիստոնեայ եկեղեցիներէն հնչող զանգակները խաղաղութեան աւետաբերներ են :

Փա՜ռք ի բարձունս Աստուծոյ ,
Եւ յերկիր խաղաղութիւն ,
Ի մարդիկ հաճութիւն :

Խաղաղութեան կոչեր կը հնչեն ամէն կողմէ Ծնունդի նախօրեակին :

Աշխարհի մեծերը, կրօնական թէ աշխարհական, պատգամներ կ'ուղղեն մարդկութեան, յանուն խաղաղութեան :

Այդ պատգամներն ու կոչերը լայն արձագանգ կը գտնեն բոլորի հոգիին մէջ՝ մանաւանդ այս անստոյգ ու մռայլ օրերուն, երբ անխուսափելի պատերազմի մը մղձաւանջը կը յաճախէ մարդոց երեւակայութիւնը :

Եւրոպական Ծնունդը պահելով հանդերձ իր կրօնական հանգամանքը, շատոնց դարձած է աշխարհիկ տօն մը :

Փոխադարձ շնորհաւորութիւններ, նուէրներ, ցայգաճաշեր, խրախճանքներ, Դպրոցական արձակուրդ, լեռնագնացութիւն, օդափոխութիւն եւայլն բոլորովին փոխած են Ծնունդի դիմագիծը :

Իսլամ Թուրքերն անգամ կը տօնեն հիմա քրիստոնէական Ծնունդը, Եւրոպացիներուն ցոյց տալու համար, որ իրենք ալ քաղաքակրթուած են ... : Իրականին մէջ առիթէն կ'օգտուին՝ գիներային ալա թուրքա գինարբուքներ սարքելու համար :

Հայաստանեայց եկեղեցին, հաւատարիմ հին քրիստոնէական աւանդութեան, կը շարունակէ Յունուար 6ին տօնել Յիսուսի Ծնունդն ու Աստուածայայտնութիւնը :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԵՆԸՏԻ ԵՒ ՄԱՔ ՄԻԼԸՆ Կ'ՈՒԶԵՆ ԲԱՆԱԿՑԻԼ

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՎԵՐՍԿՍԻՆ

Պերմուտեան խօսակցութիւնները վերջացան առջի իրիկուն : Մաքմիլըն համոզեց Քենըտին որ շփման մէջ մնան Մոսկուայի հետ, ի հարկին բանակցութեան տրամադրական հիմ մը գտնելու համար :

Խօսակցութեանց առթիւ հրատարակուած զեկոյցը կ'ըսէ նաեւ թէ երկու ղեկավարները, նկատի առնելով Խորհ. Միութեան ձեռք ձգած արդիւնքները իր հիւլէական փորձերով, որոշած են փորձեր կատարել մթնոլորտին մէջ տարհամոզման ուժ մը պահելու համար :

Նախագահը եւ Վարչապետը քննած են նաեւ Պերլինի կացութիւնը Փարիզի մէջ Արտաքին չորս նախարարներու տուած որոշումներուն լոյսին տակ : Նախագահը համաձայնած է որ նախնական շփումը կատարուի Մոսկուայի ամերիկեան դեսպանին կողմէ, Անգլիոյ դեսպանն ալ կրնայ դեր մը խաղալ եթէ հարկ տեսնուի :

Քենըտի եւ Մաքմիլըն գոհ են որ Ատուլա եւ Չոմպէ տեսնուած են եւ կ'ուզեն որ խօսակցութիւնները միշտ շարունակուին արդեւք հանդիսանալու համար որեւէ զինեալ միջամտութեան :

Երկու ղեկավարները յոյս յայտնած են նաեւ թէ Մեծն Բրիտանիոյ եւ Հասարակաց Շուկայի բանակցութիւնները դրական արդիւնքներով պսակուին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ խորհուրդէն ետք Թեռնուար յայտարարեց թէ կառավարութիւնը որոշած է պայքարիլ գաղտնի բանակին դէմ, բոլոր միջոցներով :

ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ, թերթերու եւ ծրարներու առաքումը շատ անկանոն դարձած է որովհետեւ մասնակի գործադուլներ կան փոխադրական թղթատարի սպասարկութեանց մէջ :

ՓԱՐԻԶԻ հիւանդանոցներու օրականները պիտի բարձրանան 1962ին : 80, 10 Ն. Ֆ., փոխանակ 67·75 վիրաբուժական բաժնին մէջ եւ 59·85 փոխանակ 53·60ի բժշկական :

ՈՒՈԼԹԸՐ ԼԻՓՄԱՆ, ամերիկացի ծանօթ լրագրողը յայտարարութիւններ ըրած է ամերիկեան պատկերասփիւռէն եւ շեշտած թէ կարելի է բանակցիլ Պերլինի համար համաձայնութեան գալու համար : Ֆրանսայի կացութիւնը ծանրակշիռ կը գտնէ, զնահատած է որ Կոլը որ «միայն Զըրչիլի կրնայ տալ իր տեղը դարուս մեծերուն շարքին » բայց խոստովանած թէ լուծում չի տեսներ :

ՍԱԼԱԶԱՐ, Փորթուկալի վարչապետը շահեկան տեսակցութիւն մը տուած է Ֆիկառոյի թղթակից՝ Սերժ Կոռսարի : Այս առթիւ Սալազար յայտարարած է թէ աւելի դիւրին է բարձրագոյն Թուարանութեան խնդիր մը հասկնալ քան՝ ամերիկեան քաղաքականութիւնը : Սալազար ուրիշ բաներ ալ ըսած է որոնց կ'անդրադառնանք յետագային :

ՋՈՄՊԷ կը պնդէ թէ որեւէ համաձայնութեան չէ եկած Ատուլայի հետ, իսկ Ատուլա հինգ օր պայմանաժամ կուտայ որ համաձայնութիւնը գործադրուի :

ԱՆԳԱՐԱՅԻ վրայ Քոմէթ 4 օդանաւ մը պայթեցաւ, առջի օր : 26 մեռեալներ կան :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ համայնավար կուսակցութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ որ հակաֆաշիստ կոմիտէներ կազմուին : Ընկերվարականներն ալ անհրաժեշտ կը գտնեն դեմոկրատներու համախմբումը :

ՖԻՒԻՆՑԻ մէջ վախճանած է կարդինալ Տալլա Քոսթա, 89 տարեկանին :

ԿԱՂՏՆԻ ԲԱՆԱԿԻ թուցիկ մը կը ծանուցանէ թէ Դեկտեմբեր 22էն 26 իր «մասնաւոր խումբերը» պիտի յարգեն « Աստուծոյ դադարը » :

ԱԼՊԱՆԻՈՅ Զերի ի Փոփուլիթը կը գրէ թէ Ստալինի փառքը անմահ է : «Խրուշչեւ կը փորձէ այնպէս ցոյց տալ թէ Ստալին ահաբեկիչ մըն էր, ոճրագործ մըն էր եւ նախատական ձեւով կ'ամբաստանէ Լենինի յաջորդը : Խորհրդային կառավարութեան պետը կրնայ տապալել Ստալինի արձանները, Ստալինկրատի անունը փոխել, ամէնէն անմարդկային ձեւով վըրէժ լուծել Մոսկուայի դամբարանէն դուրս հանելով անոր աճիւնները, բայց Ստալինի փառքը կը մնայ անմահ» կը շեշտեն Ալպանացիները :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ Նախագահը Սուքարնօ միտքը դրած է ամէն գնով «ազատագրել» հոլանտական Կինէան : «Ղրկեցէք ձեր մանչերը, աղջիկները, մարդու պէտք ունիմ ազատագրելու համար արեւմտեան Իրիան» ըսաւ, այն կոչին մէջ զոր կ'արտասանէր Մայրերու Օրուան առթիւ :

ՊԱՊԻՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԻԳ. ԿԸ ՅԻՇԵՑՆԷ ՄԱՐԴՈՑ ՈՐ ՊԱՐՏԻՆ ԲԱՐԻ ԸԼԼԱԼ

Ծնունդի առթիւ արտասանած իր ձայնասփիւռ պատգամին մէջ, Պապը յիշեց նախ թէ Տիրոջ ծնունդը խաղաղութեան տօնն է :

« Խաղաղութիւն եւ արդարութիւն, խաղաղութիւն եւ միասնականութիւն խաղաղութիւն եւ ճշմարտութիւն : Այս երրեակ ճառագայթումին մէջ կը գըգացուի մարդկութեան ամէնէն մեծ եւ ամէնէն թանկագին բարիքներուն վերակոչումը : Այս տարի, ըսաւ Պապը, չորրորդ ճառագայթ մը՝ Քրիստոսի խաղաղութիւնը բարիքին մէջ» :

Պապը կոչ ըրաւ գլխաւորաբար պատասխանատուներուն, անոնց որոնք իշխանութեան ղեկը ունին իրենց ձեռքը կամ մասամբ մենաշնորհը ունին վախնան Աստծոյ դատաստանէն, ինչպէս նաեւ պատմութեան դատաստանէն : Յովհաննէս ԻԳ. կը գտնէ նաեւ թէ մամուլը, վերջերս թշնամութեան, զլուանքի եւ ատելութեան մթնոլորտ մը ստեղծած է :

« Մեր կոչը, կը շեշտէ Տիեզերական Եկեղեցւոյ պետը, ուղղուած է Ազգերու պատասխանատուներուն, անոնց որոնք իրենց ձեռքերուն մէջ ունին մարդկութեան ճակատագիրը : Մարդիկ, նոյնքան դիւրաբեկ եւ մահկանացու, ձեզի կը նային ձեր նմանները որոնք նախ ձեր եղբայրներն են . ձեր հպատակները ըլլալէ առաջ : ... Հեռացուցէ՛ք բռնութեան պատրանքը, թողացէ՛ք մտածելով թէ դէպքերու, կարծիքներու, ոխակալութեան աննախատեսելի դասաւորում մը կրնայ յանգիլ անխորհուրդ եւ անդարմանելի աղէտներու : Մեծ իշխանութիւն մը տըրուած է ձեզի, ոչ քանդելու, այլ կառուցանելու համար, ոչ բաժնելու այլ՝ միացնելու համար, ոչ արցունքներ թափել տալու այլ՝ երաշխաւորելու համար աշխատանք եւ ապահովութիւն » :

Բայց, Պապը կը գտնէ նաեւ թէ մտավախութեան եւ վախի պատճառներու կողքին կան նաեւ շինարար եւ բարեբար բարեկամեցողութեան դրական նշաններ :

Յովհաննէս ԻԳ. պատգամին եզրակացութեան մէջ ոգեկոչեց արդարութիւնը եւ գութը բոլոր անոնց համար որոնք կը տառապին եւ անգամ մը եւս կոչ ըրաւ պատասխանատուներուն որպէսզի իրենց միացեալ ջանքերով ապահովուին արդարութիւնը, ուղղամտութիւնը եւ այնքան բաղձալի խաղաղութիւնը :

ՄԵՐ ԼԱՒ ՕՐԵՐԻՆ

Շատերն են քո սիրտը գերել,
Շատերն են քո միտքը տարել,
Բայց դու սիրտդ ինձ ես բերել
Իմ լաւ օրերին :

Մէկը շրթիդ երգ է եղել,
Մ'էկը սրտիդ վէրք է եղել,
Մ'էկը շոյող ձեռք է եղել,
Մ'էկը՝ քո գերին :

Բայց քեզ համար ամէնից շատ
Ես եմ եղել սիրոյ տարափ ,
Ես եմ տուել սիրոյ սօսափ
Քո գարուններին :

Ես քո կեանքի համն եմ եղել,
Ես քո օրն ու ժամն եմ եղել,
Ես ամէնից լաւն եմ եղել
Քո լաւ օրերին :

×

Թէ չես կարող երգեր գրել ,
Ես կը գրեմ քո փոխարէն,
Թէ չես կարող սրտանց երգել ,
Թող ես երգեմ քո փոխարէն:
Թէ չես կարող մէկին սիրել,
Ես կը սիրեմ քո փոխարէն,
Սակայն, ի՞նչպէս ես քեզ սիրեմ,
Ի՞նչպէս սիրեմ քո փոխարէն :

×

Իմ սիրոյ մէջ ցաւ կայ մի քիչ ,
Եւ ցաւի մէջ՝ կարօտ ու սէր.—
Ո՞վ է այսպէս կեանքը հիւսել ,
Իմ սիրոյ մէջ ցաւ կայ մի քիչ :
Ծիծաղիս մէջ լաց կայ մի քիչ ,
Ամռանս մէջ՝ մի քիչ ձմեռ ···
Իմ սիրոյ մէջ ցաւ կայ մի քիչ ,
Եւ ցաւի մէջ՝ կարօտ ու սէր:

ՄԱՆԻԱ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԾՆՈՒՆԴԻ առթիւ Յառաջ լոյս չի տեսներ այս Երեքշաբթի, (խմբագրատունը գոց է Երկուշաբթի) : Մեր յաջորդ թիւը՝ Չորեքշաբթի, Դեկտեմբեր 27 :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Վերջին շաբաթներու ընթացքին բազմաթիւ բաժանորդներ, Փարիզէն եւ գաւառէն կը դժգոհին թէ շատ անկանոն եւ երբեմն ալ բնաւ չեն ստանար Յառաջը :

Անգամ մը եւս կը վստահեցնենք մեր բաժանորդները, թէ Յառաջը ամէն օր, նոյն կանոնաւորութեամբ (ժամը 16էն 16·30ին) կը յանձնուի 9րդ թաղամասի կեդրոնական թղթատարութեան որ կը գրաղի առաքումով : Մեր բազմաթիւ բողոքներուն պատասխանուած է թէ անկանոնութեան պատասխանատուները ցրուող թղթատարներն են եւ ոչ այստեղի առաքումի կեդրոնը :

Շատ կը ցաւինք որ հակառակ մեր ջանքերուն կարելի չէ եղած առաջքն առնել անկանոնութեան մը որ աւելի շեշտուեցաւ, վերջերս տօնական օրերու առթիւ :

Կը թելադրենք մեր բաժանորդներուն դիմել իրենց շրջանի թղթատարին, իսկ Յառաջի վարչութեան գրելու պարագային, գրել ֆրանսերէն, որպէսզի բողոքներուն բնագիրները ներկայացնենք պատկան գրասենեակին :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

—o—

«Ոտֆ» հիստոսիցը ըհեպտակա յօդ-
զրած բոլոր յանցագործների Ցբալնի
բանի մը դիմաբերութիւնը ու ոճիր-
գործութիւնները ի յօդուածի ճիրան-
չիտաբերման ենթարկելու համար
մը բարձրաձայն արդարացուց ե-
զակացած ուժեղ ոգեւորութեան ,
բերար : Իրաքեցի ուսուցիչ Ցբա-
զակացած ուժեղ ոգեւորութեան
յայտնի ձեւը — պատուիրատուն
մը ճիրանչիտաբերման ենթարկելու
ենթարկելու ճիրանչիտաբերման
նը զանազան ուսուցիչներ ,
ինչպէս ինքն ալ ըսաւ , ամբողջ
տարիներ ի շարս ուսանողներու
ճիրանչիտաբերման ենթարկելու
ենթարկելու ճիրանչիտաբերման
նը ոճիրներ գործած ըլլալուն
ենթրկելուն վրայ :

ՈՐՈՇՈՒՄ ՈՒՆԻՄ.

— Մարդասպա՛ն, ոտքի՛ :

« Ձեր ինչպէս նաեւ ընկերներուդ
ոտրիսոսիք Ճուրնալին մէջ 1879
գեկտեմբեր 21ին կարդացի : Ձեր ա-
տելութիւնը ինձ մի հոգեհանգիստ
ըլլալու համար , որ ես ալ ձեր ա-
նիրաւ ոճիրներուն մասնակից մը
եմ , եւ ձեր ատելութեան ենթակայ
եմ : Ցաւալի է ինձ համար , որ
ձեր ոճիրներուն մասնակից մը եմ ,
բայց ես ալ ձեր ոճիրներուն մասնա-
կից մը եմ : Ցաւալի է ինձ համար ,
որ ձեր ոճիրներուն մասնակից մը
եմ , եւ ձեր ատելութեան ենթակայ
եմ , որ ձեր ոճիրներուն մասնակից
մը եմ , եւ ձեր ատելութեան ենթա-
կայ եմ , որ ձեր ոճիրներուն մաս-
նակից մը եմ , եւ ձեր ատելութեան
ենթակայ եմ , որ ձեր ոճիրներուն
մասնակից մը եմ , եւ ձեր ատելու-
թեան ենթակայ եմ , որ ձեր ոճիր-
ներուն մասնակից մը եմ , եւ ձեր
ատելութեան ենթակայ եմ , որ ձեր
ոճիրներուն մասնակից մը եմ , եւ
ձեր ատելութեան ենթակայ եմ , որ
ձեր ոճիրներուն մասնակից մը եմ ,
եւ ձեր ատելութեան ենթակայ եմ ,
որ ձեր ոճիրներուն մասնակից մը
եմ , եւ ձեր ատելութեան ենթակայ
եմ , որ ձեր ոճիրներուն մասնակից
մը եմ , եւ ձեր ատելութեան ենթա-
կայ եմ , որ ձեր ոճիրներուն մաս-
նակից մը եմ , եւ ձեր ատելութեան
ենթակայ եմ , որ ձեր ոճիրներուն
մասնակից մը եմ , եւ ձեր ատելու-
թեան ենթակայ եմ , որ ձեր ոճիր-
ներուն մասնակից մը եմ , եւ ձեր
ատելութեան ենթակայ եմ , որ ձեր
ոճիրներուն մասնակից մը եմ , եւ
ձեր ատելութեան ենթակայ եմ , որ
ձեր ոճիրներուն մասնակից մը եմ ,
եւ ձեր ատելութեան ենթակայ եմ ,
որ ձեր ոճիրներուն մասնակից մը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ

Ինչպես ես կարծում, ո՞վ է մեղավորը

(ԱՀԱ ՅԱՐՈՒՑՈՒՄ ԿԵՍԱՐԻԱՅԻ)

ՊԱՐԶ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԼԽԱՎՈՐ

Այրի Տիկին Տիգրան Օնոսեան , Տէր եւ Տիկին Փիրայր Օնոսեան , Տէր եւ Տիկ· Յովհաննէս Օնոսեան եւ ընտանեկան պատգամները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՏԻԳՐԱՆ ՕՆՈՍԵԱՆԻ

(Ուրֆացի)

յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 21ին , 57 տարեկանին՝ :

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երեքշաբթի առաւօտ ժամը 8·30ին , Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ , ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Քլամարի հին գերեզմանատունը :

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

Հասցէ ·— 18/32 Ավընիւ Էմիլ Պուքրու *(Մոնրուժ)* :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

ԻՍԻի յանձնախումբին հանգանակութիւնը ի նպաստ Մշակոյթի Տան Սողոմոն Թէհլիրեան սրահին ·—

Բարթող Սէրթօշեան 250 Ն·Ֆ· , Գէորգ Շահինեան 200 , Ներսէս Գչիքեան 200 , Ստեփան Մխսաքեան 150 , Քէնան Ազատեան հարիւր , Աւետիս Քիրէմիճեան յիսուն , Կիւլպէնկ Ալանեան , Գաբրիէլ Պալասանեան , Գէորգ Ալէքսանեան , Յարութիւն Շիրվանեան , Հրաչ Հանտալեան , Հայկ Սէրթօշեան Հարիւրական Ն· Ֆ· , Արմենակ Թորիկեան , Խաչիկ Քէօչեկէրեան , Ղուկաս Փիլիպպոսեան , Վահան Դարբինեան , Բարսեղ Հապէչեան , Կարապետ Թօփալեան , Արիս Գարաեան , Յարութիւն Պաղամեան , Եղիազար Մխնասեան , Սէրճիվան Շէրպէթճեան յիսունական Ն· Ֆ· , Նշան Դարբինեան քսան , Լուիվիկ Գալըքմանեան յիսուն , Արամ Խմիրզեան յիսուն , Մովսէս Քալոյեան քսան , Վահան Զըլուքեարեան 10 Ն·Ֆ· :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Իսիի Հայ Մշակոյթի Տան յանձնախումբը չնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Ներսէս Գչիքեանէ Հա – րիւր Ն· Ֆ· Սողոմոն Թէհլիրեան սրահի սարքաւորման համար , իրենց պատկին Գէորգ Գչիքեանի Ալժերիայէն ողջ եւ առողջ վերադարձին առթիւ , ընկերը սոյն յանձնախումբին հանգանակութեան մասնակցած էր արդէն երկու հարիւր Ն· Ֆ·ով :

« ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ »

Այս Զորեքշաբթի իրիկուն , սովորական ժամուն , Ֆրանսական պատկերասփիւռի « Ընթերցումներ բոլորին համար» յայտագրին ընթացքին Փիէր Տէկրօփ պիտի ներկայացնէ Վիքթոր Կաստոն եւ իր Բ· վէպը՝

Le Chevalier à l'Emeraude

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ· Կ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը , Փարիզի չրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը :

Քատէի սրահին մէջ , Դեկտեմբեր 28 – ին , Հինգշաբթի օր ժամը 15էն 18 :

Խնամուած գեղարուեստական բաժին եւ համեղ անակնկալներ : Աւանդական ԿԱ – ՂԱՆԴ – ՊԱՊԱՆ փոքրիկներու պիտի բաժնէ նախընթրիք եւ մրգեղէն :

Մանուկներու փոխադրութեան համար օթօքարները կը մեկնին ղէպիփարիզ ժամը 13·30ին հետեւեալ վայրերէն :

Հաւաքուիլ ·— ԱԼՖՈՐՎԻԼ փլաս Քատնօ : ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ՝ Խրիմեան վարժարան Րիւ տը լա Տէֆանս : ՊԱՆԵԼՕ ՔԱՇԱՆ՝ զպրոցին առջեւ Րիւ Հայկ Դը – պիրեան : Միւս մասնաճիւղերու փոքրիկները կը փոխադրուին իրենց միջոց – ներով :

Շաւիլէն օթօքարը կը մեկնի ժամը 13– ին , Փուէն տը Շաւիլէն , կը հանդիպի հայկ· զպրոցը :

ԴՈՒՔ ՈՐ ՄՏԱԴԻՐ ԷՔ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՐԹԱԼ 1962ԻՆ

ՄԻԱՑՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ճամբորդութեանց մասնագէտ գործակալութիւն մը կը նայ ձեզի հաճելի արձակուրդ ապահովել լաւագոյն պիներով :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Փարիզէն խմբական մեկնումներ , Շաբաթ օրերը 30·6 , 14–7 , 28–7 , 11·8 և 1·9

Մեզի հետ եկէք այցելել ՏԻԵԶԵՐԱԳՆԱՑՆԵՐՈՒ երկիրը :

2 ՕՐ ՄՈՍԿՈՒԱ — 14 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

ԱՌԱՆՑ ՈՐԵՒԷ ՊԱՐՏԱԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՁԵՐ ԿՈՂՄԷ
ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

« Tourpol »

AGENCE DE VOYAGES INTERNATIONAUX
SECTION ARMÉNIENNE

21, Rue Bergère, Paris·9· — Métro Montmartre – Tél. PRO, 31-04

Բաց է ամէն օր , բացի կիրակի օրէ ըլլն , ժամը 9էն 12 եւ 14էն 18·30 (Շաբաթ՝ 9էն 12) : Հայերէն խօսող պաշտօնեայ ամէն ժամը 17էն 18·30 :

Դիմումի վրայ , ձրի կը ղրկենք այս ճամբորդութիւնը նկարագրող մեր թռուցիկները :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Հայ – երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐՒԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր , 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ , ԽՄԲԵՐԳ , ՄԵՆԵՐԳ

Խաղողաճառ , Խնջոյքի պահ , Օրօր կանչեմ , Մանուցի երգ , Շորոր , Երեսիդ Մագերը սրմա կումանի , Հայոց գիհին , Ղեռնական պար , Լուսնակ գիշեր , Կապելայում , Պիւպիւլը կու կանչէ , Սեւանայ ափին , Եարամօ :
Գեղարուեստական չքեղ եւ դունաւոր կողք , երկերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին :

Ստանալու համար դիմել Ա· ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ ,
14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)
կամ եկեղեցւոյ դիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103 , 20136 , 20137 , , 20162 ,
եւ պատարագները եկմալեան 20114 , *կոմիտասեան* 20150
Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում ,
Contre Remboursement
Գին 30 Ն· Ֆ·

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

... « Հայերս հպարտութեամբ կրնանք դիտել եւ ուրիշին ցոյց տալ այս հատորը , արուեստասէր օտարները եւս հիացումով պիտի թղթատեն հայ հանճարին գովքը հիւսող՝ մանրանկարչութեան այս մեծ հայաշունչ մատեանը ..» :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԼՈՒՄԱՆԿԱՐՈՒԱԾ՝ ՓԱՐԻԶ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ
Անթիպ եւ դունաւոր նկարներով
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
Մեծադիր փառաւոր հատոր մը , 200 էջ , 100 արտատպում :
Գին 120 Ն· Ֆ·
Դիմել
« HARATCH », 32 Rue de Trévise, PARIS (IX·)

MORY et CIE

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾԲԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ :
Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք : Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք խորհրդ· Միութիւն :
Դիմեցէք մեր նոր գիները պիտանալու համար ·—
10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10·
(PRÈS DE LA GARE DU NORD)
Téléphone : TRU. 27-70

ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ

ՀԷԼՎԱ ԼՈԳՈՒՄ Սուսամ ՀԷԼՎԱ

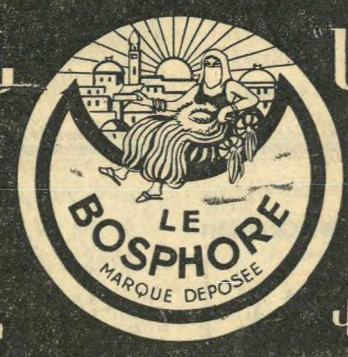

ԹԱՀԻՆ ՇԱՐՈՑ (ՌՈՃԻԿ) ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՑՇ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

CHOC-ALVA · CHOCO-LOC

Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ԾՆՈՒՆԴԸ ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

6 Յունուար , Շաբաթ , Ձրապալոյց Ծննդեան ·— Երեկոյեան արարողութիւն եւ պատարագ ժամը 4ին եւ 5ին :

7 Յունուար , Կիրակի , Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան , սկիզբ արարողութեան ժամը 8 , Ս· պատարագ ժամը 10 : Հանդիսաւոր Ջրօրհնէք՝ ժամը 11·45 :

8 Յունուար , Երկուշաբթի , Յիշատակ Մեռելոց ·— Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 8·30 , հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգիստ ժամը 10 :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵՂԱՆ ՉԿԱՅ

ԱՌԱՆՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԵՆՆԵՐՈՒ

ՈՐՈՆՑ ՄԻԱԿ ՎԱՐՊԵՏՆ Է՝

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

32, Rue de Trévise, PARIS (9·) TAI. 65-44

ՅԱՌԱՋ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

MERCREDI 27 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9289 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5090

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԳԱՀԻՐԷ

« ՄԵՐ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐՈՒՆ ԳԼՈՒԽԸ ՊԻՏԻ ԿՈՏՐԵՆՔ » Կ'ԸՍԷ ՆԱՍԸ

Նասր բուռն ճառ մը խօսեցաւ Սուէզի 5րդ տարեդարձին համար: Այս առթիւ յայտարարեց թէ օտարներու պատկանող բոլոր հողերը պիտի ազգայնացնէ: «Թոյլ պիտի չտանք որ Ֆելլահ անօթի մեռնի, երբ ուրիշներ ճարպ կը կապեն մեր ունեցածին պտուղներով», շեշտեց Ռայսը որ դառնալով ամբոխին աւելցուց.— «Ձեզի տուինք Սուէզի Ջրանցքը, դրամատունները, բրիտանական եւ ֆրանսական ընկերութիւնները: Ձեր նախնիքներուն հողերն ալ պիտի ունենանք: Կամալ Ապտէլ Նասր մէկ փիաստր իսկ չէ առած ժողովուրդին ունեցածէն: Եւ եթէ այս օտարականները զոհ չեն թող իրենց պայուսակը ժողվեն եւ անմիջապէս մեկնին: Վճռած ենք մէկի դէմ տասը հարուած տալ»: Նասր յայտնեց նաեւ թէ պիտի աւելցնէ Ա. Մ. Հ. ի. զօրամասերը, ծանր յարձակումներ ըրաւ Ֆրանսայի, Մեծն Բրիտանիոյ, Իսրայէլի, Զուիցերիոյ, Միացեալ Նահանգներու, Յորդանանի, Սէուտական Արաբիոյ եւ նոյնիսկ Եմէնի դէմ որ, սկզբունքով Ա. Միացեալ Հանրապետութեան մաս կը կազմէր:

Նասր կատղած է: Շատ խիստ է արաբական կարգ մը երկիրներու դէմ, մանաւանդ Յորդանանի: Կը խօսի Հիւսէյն թագաւորի մասին որ, թմրեցուցիչի առեւտուր կ'ընէ եւ որուն զոքանչ մայրը Լոնտոն կ'ապրի: Զի մոռնար Սէուտ թագաւորը որ երկու միլիոն ոսկի վճարած է որպէսզի զինքը սպաննել տայ եւ վերջապէս շատ կոպտօրէն կը խօսի Ֆրանսացիներուն մասին.— «Անոնք կարծեցին որ զէն մաքրելով, եգիպտական յեղափոխութիւնը մէջտեղէն վերցուցած կ'ըլլան»: Նասր դատարան պիտի քաշէ ֆրանսացի «լրտեսները» որոնք պիտի դատուին «իրենց իսկ խոստովանութեանց հիման վրայ»:

Անգլիացիք եւ Ամերիկացիք «իրենց չվերաբերող գործերով կը զբաղին, միջամտելով ֆրանսացի դիւանագէտներու ի նպաստ», ըսաւ Նասր որ ակնարկեց նաեւ Զուիցերիոյ «այսպէս ասած» չէզոքութեան:

Նասր որ աւելի քան երկու ժամ խօսեցաւ, ճառին վերջաւորութեան վերապահած էր «ռումբը» որ արտակարգ ոգեւորութեամբ պիտի ողջունուէր ամբոխին կողմէ.— «Պիտի ազգայնացնենք բոլոր հողերը որոնք օտարներուն կը պատկանին»:

Այս իսկ պատճառաւ, եգիպտական կառավարութիւնը հրահանգ տուած է արդէն. որ արձանագրուին օտարներու պատկանող բոլոր հողերը:

Այս ճառը կուգայ նաեւ հաստատելու թէ այլեւս ոչ մէկ յոյս կարելի է ունենալ ֆրանսացի «լրտեսներուն» մասին: Նասր վճռած է չհրաժարիլ դատավարութենէն ուր Ֆրանսացիներ պիտի ամբաստանուին իբրեւ ոչ միայն լրտես այլ եւ Նասրը սպաննելու դաւադրային ծրագրի մը հեղինակները...:

Գահիրէի Պետական Ապահովութեան Բարձրագոյն Ատեանը 12 փաստաբաններ նշանակած է պաշտպանելու համար Ֆրանսացիները:

× Պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ թէ բոլոր Ֆրանսացիներուն մուտքը արգիլուած է Եգիպտոս, նոյնիսկ թրանզիթի պարագային: Նասրի ճառին ոճը Ֆրանսայի դէմ, կարծել կուտայ նաեւ թէ ուրիշ միջոցներ ալ կրնան ձեռք առնուիլ Եգիպտոս գտնուող ուրիշ Ֆրանսացիներու հանդէպ:

× Խրուշչեւ շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկեց Նասրի անգլեւֆրանսական յարձակման 5րդ տարեդարձին առթիւ: Խորհրդային վարչապետը կ'ողեկոչէ երկու երկիրներու «աւանդական բարեկամութիւնը, որ աւելի եւս պիտի ամրապնդուի ապագային»:

× Նասր որոշեց նաեւ լուծել Արաբ Միացեալ պետութեանց դաշնակցութիւնը եւ արաբ Միացեալ Հանրապետութիւնը: Ասոր «զոհն է» Եմէն որ 1958 Փետրուարէն ի վեր մաս կը կազմէր (թուղթի վրայ աւելի քան գործնական գետնի վրայ) Արաբ Մ. Հանրապետութեան:

× Գահիրէի Ալ Ախպար թերթը կը գրէ թէ եգիպտական կառավարութիւնը որոշած է չնորոգել Ֆրանսահպատակներուն Եգիպտոս մնալու արտօնագիրները:

× Թէլ Աւիվի Մաարիվ թերթը որ սովորաբար լաւատեղեակ նկատուած է կը գրէ թէ իբրեւ հետեւանք Ալպանիոյ խորհրդային զինուորական կայաններու ջնջումին, Մոսկուա կը բանակցի Գահիրէի հետ օգտագործելու համար եգիպտական նաւահանգիստները:

ՔԱԹԱՆԿԱ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԻՍՏ

Չոմպէ որոշած է երեսփոխանները Լէոփոլտվիլ ղրկել խօսելու համար Քոնկոյի նոր սահմանադրութեան մասին: Անոնք պիտի մեկնին այսօր, Դեկտեմբեր 27, իսկ քաթանկական խորհրդարանին նիստը նշանակուած է Յունուար 3ին:

Այս ձեւով Չոմպէ նախ ժամանակ կը շահի, յետոյ խորհրդարանը կ'օգտագործէ դէմ դնելու համար ՄԱԿի եւ Ատուլայի պահանջներուն: Միւս կողմէ կառավարութեան մէկ բանբերը յայտարարեց թէ Արտաքին նախարարը՝ Քիմպվէ որ Փարիզ է, Լոնտոն, Պոն, Հռոմ եւ Պրիւսէլ պիտի երթայ: Կը կարծուի թէ քաղաքական օժանդակութիւն կը փնտռէ Էլիզապէթվիլի համար: Քաղաքը հանդարտ է, Վարմիր Խաչի կորսուած երեք ներկայացուցիչներուն դիակները գտնուեցան, որոնց մէջ ընդհ. պատուիրակ՝ Օլիվիէ:

Էլիզապէթվիլի Արքեպիսկոպոսը, Գերապայծառ Քորնելիս կոչ մը ըրաւ նախագահ Քենըտիի եւ ՄԱԿի ընդհ. քարտուղար՝ ՌՈՒ. Թանի որպէսզի միջամտեն եւ վերջ դրուի Քաթանկայի ողբերգութեան:

Նիւ Եորք Հերըլտի մէջ, Ճոզէֆ Ոլսոփ կը գրէ թէ Քենըտիի քաղաքականութիւնը Քոնկոյի մէջ անվտանգ չէ եւ շատ կը նմանի Այզընհաուըրի քաղաքականութեան:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՔԵՆԸՏԻ Ծնունդի առթիւ խօսեցաւ Պատկերասփիւռէն եւ յայտարարեց Պերլինցիներուն որ վճռած է պաշտպանել անոնց ազատութիւնը:

ԿՈԱՅԻ բոլոր փոքրթուկալցի հպատակները արգելափակուեցան: Նեհրու, խօսք առնելով ընտրական հաւաքոյթի մը ընթացքին քննադատեց անգլեւամերիկեան բարկութիւնը եւ շեշտեց «երբ ֆրանսական եւ անգլիական կայսրութիւնները կ'անհետանան, ինչո՞ւ փորթուկալեանը մնայ»:

ՄԱՏՐԻՏԻ մէջ հակահնդկական ցոյցեր տեղի ունեցան: Միւս կողմէ Ֆրանքօ ձախ ձեռքը վիրաւորեց առջի օր, եւ գործողութեան ենթարկուեցաւ Ծնունդի նախօրեակին:

ԾՆՆԴԵԱՆ գիշերուան պատարագէն ետք զոր Պապը կատարեց եւ որ եւրոպական պատկերասփիւռի կայանները սփռեցին, Ծնունդի օրը, Յովհաննէս ԻԳ. իր օրհնութիւնը տուաւ Ուռպի Էթ Օռպի եւ մաղթանքներ ըրաւ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն: Այս առթիւ յայտարարեց նաեւ թէ Տիեզերական ժողովը պիտի հաւաքուի 1962ին: Հաւանական կը նկատուի որ ժողովը գումարուի 1962ի Ծնունդին: Պապը ոսկի գրիչով ստորագրեց ժողովին գումարման կոնդակը:

ԽՐՈՒՇՉԵՒ քննադատեց Ուկրայնացի եւ Բելոռուս երկրագործական ղեկավարները, գլխաւորաբար անբաւարար պտուղ եգիպտացորենի հունձքը:

ՎԱՏԻԿԱՆԻ Ս. Պետրոսի տաճարին մէջ անգործ մը փորձեց անձնասպան ըլլալ բայց առենին ազատեցին: Եթէ յաջողէր, եկեղեցին պիտի փակուէր որպէսզի կրկին օծուի:

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ուժերու ընդհ. հրամանատարը՝ Զօր. Այլրէ Ծնունդի առթիւ խօսելով Ալժերիոյ զօրքին շեշտեց թէ պէտք է իրենց պարտականութիւնը կատարեն խիստ կարգապահութեամբ պետութեան հանդէպ:

« ԱՀՄԿ »ի ղեկավարը՝ Պեն Խետտա կը պատրաստուի Մարոք երթալ մինչ իր « նախարարը» Պեն Թոպալ Հռոմ գնաց: Այս ճամբորդութիւնը կը նկատուի իբրեւ հաստատումը ֆրանքոալժերական գաղտնի բանակցութեանց լուրերուն:

ԻՍՄԷԹ ԻՆԷՕՆԻՒ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կողմնակից չէ որ օրինագիծ մը ներկայացուի ժողովին, ներում շնորհելու համար: Ատենը չէ շեշտած է թուրք վարչապետը:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔԵՆԸՏԻԻ հօրը վիճակը որ որոշ բարելաւում ցոյց տուած էր, կրկին ծանրացած է:

ԱԼԺԷԻ մէջ ահաբեկչական արարքները շարունակուեցան, ըստ «Օռռո»ի միայն Կաղտնի բանակն է որ յարգած էԾնունդի դադարը: Շարաթավերջի հաշուեկշռին համաձայն 31 մեռեալ կայ եւ 57 վիրաւոր:

ՏԸ ԿՈԼ Քոլոմպէի իր ապարանքին անձնական մատուռին մէջ լսեց Կէսգիշերուան Պատարագը:

ԽՐՈՒՇՉԵՒԻ համաձայն Պերմուտներու հանդիպումը (Քենըտի - Մաքմիլըն) իրատեսութեան պակաս ցոյց տուած է:

ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ Ծննդեան իր պատգամին մէջ շեշտեց թէ ժողովուրդները իրաւունքն ունին ազատագրուելու սարսափելի պատերազմի մը վախէն: «Ատելութեան, անապահովութեան եւ թշնամութեան շրջան մը կ'ապրինք, ըսած է Դաշնակցային Գերմանիոյ վարչապետը, խաղաղութիւնը բռնաբարուեցաւ զանազան տեղեր: Հնդկաստան բռնի ուժով գրաւեց Կոան, ՄԱԿը զէնք գործածեց Քոնկոյի մէջ եւ Գերմանացիները Գերմանացիներ կը սպաննեն բաժանեալ Պերլինի մէջ:

ՌՈՒՍԵՐ ՈՐ ԹՈՒՐՔԻԱՅԷՆ ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՆ

Ինչպէս արձագանգ տուած էինք վերջերս, Պոլսոյ թրքական թերթերը կը հաղորդեն թէ Կարսի նահանգին Ռուսերը դիմում կատարած են՝ վերադառնալու համար Ռուսիա:

Այս Ռուսերը, կը գրեն թուրք թերթերը, երեք հարիւր տարի առաջ գաղթած եւ Թուրքիա հաստատուած էին՝ մեկնելով Տոնի շրջանէն: Միշտ ըստ թրքական թերթերուն, Մալականներ էին ասոնք կամ Խազախներ, որոնք հեռացած էին Ռուսիայէն՝ որովհետեւ մերժած էին ածիլել իրենց մօրուքը, հակառակ ցարին հրամանին: Իսկ այժմ կ'ուզեն վերադառնալ՝ որովհետեւ երկիր չեն կրնար գտնել իրենց աղջիկներուն: Կրօնական արգելքով՝ եօթը պորտի տարբերութիւն կը պահանջէ իրենց օրէնքը, զոյգերու ամուսնութեան համար, յետոյ հինգ պորտի իջեցուցած են տարբերութիւնը, բայց այժմ այդ տարբերութիւնն ալ գտնել դժուարացած է: Գէթ այդպէս կ'ըսեն ներգաղթի պատրաստուողները: Թրքական « Միլլիյէթ » թերթը Քոճակէօլ ղրկած է իր մէկ աշխատակիցը, յատկապէս պրպըտումներ կատարելու համար մեկնողներուն մօտ: Կը քաղենք հետաքրքրական տեղեկութիւնները.—

1139 բնակչութիւն ունեցող Քոճակէօլ գիւղին 29ամեայ օրթոտոքս խաղախ քահանային հարցուցինք.

— Հոս նեղութի՞ւն կը կրէք որ կը գաղթէք:

— Ոչ, հոս մեր հայրենիքն է: Մեր մեռելները հոս թաղուած են: Մեր զաւակները, մենք հոս ծնանք: Զանազանէլի պատերազմին նահատակներ տուինք: Բայց աղջիկներ ունինք, ամուսին չեն գտներ...

Կատակեցինք.

— Մեր այրերուն տուէք ձեր աղջիկները:

Քահանայ Իլիա ըսաւ.

— Նախ դուք տուէք, յետոյ կարգը մեզի թող գայ...

Ցեխոտ ճամբուն եզերքը ռուսերէն խօսակցութիւններ կը լսենք: Կանոնաւոր ծեփով, մաքուր տուներու պատուհաններու ետեւ գլուխներ կը տեսնուին, հետաքրքիր աչքեր:

Բժիշկը կը բացատրէ մեզի.

—Աշխարհի ամէնէն աշխատասէր մարդիկը ասոնք են: Բոլորն ալ հարուստ են: Մեղուի պէս կ'աշխատին: Իրենք կը ցանեն, կ'արտադրեն նշանաւոր «Խազախի լուբիա»ն, զոր Թուրքիա բերած են:

Խազախները միայն Քոճակէօլի մէջ չէ, ուրիշ նահանգներու մէջ ալ հաստատուած են: Աշխատասիրութեան չափ ուշադիր են իրարու այցելելու մէջ:

Այս Թրիյատա եկեղեցին մօտ գիւղացիներուն հետ խօսեցանք: Ճերմակ մօրուքով ծերունիի մը հարցուցինք.

— Դուն ռուսերէն գիտե՞ս:

— Հարկաւ, կրնա՞մ չգիտնալ:

— Ի՞նչպէս սորվեցար:

— Տունը, եկեղեցին: Մենք միայն ռուսերէն կը խօսինք մեր միջեւ:

— Մանուկներն ալ ռուսերէն գիտե՞ն:

— Հարկաւ գիտեն: Տունը՝ իրենց մայրը, քոյրը, միշտ ռուսերէն կը խօսին: Դպրոցն ալ թուրքերէն կը սորվին:

Գաղթելու մասին՝ Խազախները վճռական են: Քահանայ Իլիային հարցուցինք.

— Բոլորդ ալ պիտի ներգաղթէ՞ք: Մի՞թէ ո՞չ ոք կ'ուզէ հոս մնալ:

— Հարիւրին իննսունը պիտի մեկնի:

Բայց այս ներգաղթը ուրիշ պատճառներ ալ կրնայ ունենալ, կ'աւելցնէ թուրք թերթը: Տեմոքրաթ կուսակցութեան իշխանութեան շրջանին, մուխթարը ամէն չարիք ըրեր է գիւղին: Խազախները ձանձրացեր են հարստահարութենէն:

Յետոյ, 1930 եւ 1940 տարիներուն Քոճակէօլ հաստատուած պուլկարացի թուրք գաղթականները անհանդիստ վիճակ մը ստեղծեր են, եւ սակայ ներգաղթի իբրեւ պատճառ ցոյց կը տրուի: Բայց Խազախներուն հետ մեր խօսակցութիւնը միայն «ամուսնանալու անկարելիութեան» շուրջ կը դառնայ:

Կառավարութեան անհրաժեշտ դիմումը կատարուեր է: Եթէ արտօնութիւն տրուի, Տոնի Խազախները իրենց մեռելները, տուները, յիշատակները Մանեաս լիճի ափերուն՝ լքելով Քոճակէօլ գիւղին մէջ կարենալ ամուսնանալու համար՝ պիտի վերադառնան Ռուսիա, ուրկէ փախուստ տուած էին կարենալ մօրուք երկարելու համար:

ԱՍՓՈՒՆԱՑԵԱԼ ՍԻՔԼԻՒ, ՈՏԱԿԻ

—o—

ՀԻԴՐՈՒՄԱՒՈՐ ՄԵ

ՀԵՒԱՆՔՆԵՐ

Այս առնչութեամբ կ՚ուզեմ նկատել հետեւեալը. Ես ոչ մէկ տարբերութիւն կը տեսնեմ «ժամանակակից» եւ «ներկայ» արտայայտութիւններուն միջեւ, որոնք կը գործածուին նոյն իմաստով։ Ինչո՞ւ համար ուրեմն պէտք է ստեղծել նոր եզրեր, երբ կան արդէն հին եզրեր, որոնք կը բաւարարեն մեր պահանջներուն։ Ես կը նախընտրեմ «ներկայ» եզրը, որովհետեւ ան աւելի ճշգրիտ կերպով կ՚արտայայտէ այն ժամանակաշրջանը, որուն մէջ կ՚ապրինք։ Ներկայ ժամանակաշրջանը կը սկսի 1917 թուականի Հոկտեմբերեան յեղափոխութենէն։ Ան կը շարունակուի մինչեւ մեր օրերը։ Ան կը կազմէ նոր ժամանակաշրջանի մը առաջին փուլը։ Ան կը կոչուի նաեւ Խորհրդային ժամանակաշրջան։ Ան կը կոչուի նաեւ Լենինեան ժամանակաշրջան։ Ան կը կոչուի նաեւ Սոցիալիստական յեղափոխութիւններու ժամանակաշրջան։ Ան կը կոչուի նաեւ Գաղութային համակարգի փլուզման ժամանակաշրջան։ Ան կը կոչուի նաեւ Սոցիալիզմի համաշխարհային համակարգի ստեղծման ժամանակաշրջան։ Ան կը կոչուի նաեւ Սոցիալիզմի համաշխարհային համակարգի եւ կապիտալիզմի համաշխարհային համակարգի միջեւ պայքարի

ՍԻՐԱՀԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶ
(ՀԱՅ ՅԵՂՈՒՓԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)
գրեց
ՍԻՐԵՆ ՀԱՅՈՑ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶ

ԿՅՈՒՂԻ ՂՈՒՆԻ

— Ինչպե՞ս ինձ։

— Ցաղոտվածդ աստիճան կ՝ անհանգստացնէ զիս, որ ես ալ կը սկսիմ կորսնցնել ինքնավստահութիւնս։ Ինչպէ՞ս կրնամ ես ինքզինքս ազատել այդ ախտէն։

— Ամենէն դիւրին միջոցը այն է, որ ամուսնանաս։

— Ամուսնանա՞մ։

— Այո, ամուսնացիր։ Ամուսնութիւնը ամենէն հզօր դեղն է ցաղոտութեան դէմ։

— Ինչպէ՞ս կրնայ ամուսնութիւնը ազդել ցաղոտութեան վրայ։

— Ամուսնացիր, ու կը տեսնես։

— Ամուսնանա՞մ։ Ինձ համար անկարելի է ամուսնանալ։

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետեւ ես ամուսնացած չեմ։

— Ինչպէ՞ս կրնաս ամուսնացած չըլլալ, երբ կ՝ըսես, թէ ամուսնացած ես։

— Ես ամուսնացած եմ, բայց ամուսնացած չեմ։

— Ինչպէ՞ս կրնայ ասիկա ըլլալ։

— Ես ամուսնացած եմ Ֆիլոմէնի հետ, բայց ամուսնացած չեմ Ֆիլոմէնի հետ։

— Ինչպէ՞ս կրնայ ասիկա ըլլալ։

— Ես ամուսնացած եմ Ֆիլոմէնի հետ, բայց ամուսնացած չեմ Ֆիլոմէնի հետ, որովհետեւ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Դաշնակահարուհի Իռէն Ֆարշեան, առաջին մրցանակաւոր ձայնասփիւռի ազգային մրցումին պիտի նուագէ մասնակցութեամբ Շուլթօ նուագախումբի եւ զանազան գործիքներու առաջին մրցանակաւորներու: Այսօր Չորեքշաբթի ժամը 3ը 10 անց, Ֆրանսաբ. միջին ալիքներու վրայ: Յայտագիր՝ Օ Ուօյօմ տը լա Միւզիք:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻ (ՆԻՍ)

Այս Կիրակի, Նոր Տարի, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9: Ս. պատարագ ժամը 10·30:

5 Յունուար, Ուրբաթ, Առաւօտ, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9, Ճրագալոյց ժամը 15·30, Ս. պատարագ 16·30ին:

6 Յունուար, Շաբաթ, Ս.Ծնունդ եւ Մկրտութիւն, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8, Ս. պատարագ 10·30:

7 Յունուար, Կիրակի, Մեռելոց, սկիզբ ժամերգութեան 9, Ս. պատարագ եւ հոգեհանգիստ 10·30:

ԾԱՆՕԹ.— Շրջանիս հոգեւոր հովիւը Մեռելոցի օրը ժամը 14ին պիտի գտնուի Գոգառի գերեզմանատունը, ննջեցելոց գերեզմանօրհնէքի համար:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Նիսի Երիցատան բարերարներ Գալուստ եւ Նուարդ Կիւլպէնկեանի եւ Կիւլպէնկեան գերդաստանի բոլոր ննջեցելոց համար հոգեհանգստեան արարողութիւն պիտի կատարուի այս Կիրակի, յաւարտ Ս. պատարագի: Հոգեհանգիստ պիտի կատարուի նաեւ Նիսի եկեղեցւոյն այլ բարերարներուն եւ ի մասնաւորի վարչութեանս ատենապետ նորոգ հանգուցեալ Արամ Թէքէեանի համար, այս վերջինոյն մահուան քառասունքին լրման առթիւ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԼԻՈՆ.— «Մանուկներու Օր»ը տեղի կ'ունենայ 28 Յունուար, Կիրակի, Րիւ տիւ Նուառի սրահին մէջ:

ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՅ
ՈՒՐԱԽ ՕՐԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ՏԱՐԻՆ
Եւրոպայի Մեծագոյն Արեւելեան Վաճառատունը

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ խանութ մը չայցելողին սեղանին վրայ ամէնէն համով պատառը կը պակսի՝ մեծին ու պզտիկին համար: ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ վաճառատան մէջ պիտի գտնէք աւանդական ընդեղէններու եւ անուշեղէններու ամէն տեսակը, անմրցելի գիներով:

Ապսպրանքի վրայ, ծրարի առաքում Ֆրանսայի ամէն կողմ եւ դէպի արտասահման՝ Պելժիա, Զուիցերիա, Անգլիա:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
LYON
246, Rue Vendôme - Tél. MO 11-84
20, Rue Villeroy MO 32-10
65, Rue Robert LA 07-72

ԵՒ ԻՆՉՊԷՍ ՄԻՇՏ

Արմաւ, «պամիա», «եալանճի տոլմա», յունական «Թուրշի», «պիպէռ», տերեւ, Թահին հելվա, «վանիյլ», շոքոլա, «նուազէթ», «լոգում», «սապըղ», պիստակ, Շիրակ օղի (41 – 45օ), Իզմիրի չամիչ, «սուճուք», կեսարական «պաստըրմա»: առաջնակարգ սուրճ, (քարավան եւ մոքա), համեմներ «մահլէպ», «սալէպ», ձիթապտուղ, ձէթ, «քաշքավալ» պուլկարական, ճերմակ պանիր ոչխարի կաթով: Ամէն կարգի պահածոներ, «քուսքուս», հարիսա, սումագ, թարամա, լաքերտա, բաքլաւա, քատայիֆ, տերեւ եւայլն:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՀԱՑԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ունի նաեւ մսավաճառատուն մը, որուն առաջնակարգ միսերը գոհացում կուտան ամէնէն նրբաճաշակներուն: Ոչխարի, հորթի եւ եզան միս (քաշուած միս, եւայլն):

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը:

Քառէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28–ին, Հինգշաբթի օր ժամը 15էն 18:

Խնամուած գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ: Աւանդական ԿԱՂԱՆԴ–ՊԱՊԱՆ փոքրիկներու պիտի բաժնէ նախընթրիք եւ մրգեղէն:

Քլուններ՝ ՖՐԷՏ եւ ՓՕՓՕԼ եւ ՍԻԼՎԻՕ եւ իր ՇՈՒՆԵՐԸ:

Մանուկներու փոխադրութեան համար օթօքարները կը մեկնին դէպիՓարիզ ժամը 13·30ին հետեւեալ վայրերէն:

Հաւաքուիլ.— ԱԼՖՈՐՎԻԼ Փլաս Քառնօ: ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ՝ Խրիմեան վարժարան Րիւ տը լա Տէֆանս: ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ՝ դպրոցին առջեւ Րիւ Հայկ Դըպիրեան: Միւս մասնաճիւղերու փոքրիկները կը փոխադրուին իրենց միջոցներով:

Շավիլէն օթօքարը կը մեկնի ժամը 13–ին, Փուէն տը Շավիլէն, կը հանդիպի հայկ. դպրոցը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԴպրոցասէրՏիկնանց վարժարանի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Օր. Ալիս Գարայեան (Քանատա) յիսուն տոլար: Պ.Պ. Վ. եւ Ռ. Տէր Դաւթեան 250 Ն. Ֆ.: Արամ Սարգիսեան (Անկէն) հարիւր Ն.Ֆ.: Տէր եւ Տիկին Մարանկօզեան յիսուն, իրենց մօրը եւ տիկին Մուրատի յիշատակին: Ոմն յիսուն, ողբացեալ Յովհաննէս Քիւրքճեանի յիշատակին: Տիկին Նշանեան, Րէնսի երեսուն, Պ. Սերբեան (Իսի լէ Մուլինօ) երեսուն, Օր. Սթելլա Պագըրճեան երեսուն, իր հօր, ողբացեալ Արշակ Պագըրճեանի յիշատակին: Տիկին Ետիքարտաշեան տասը, փոխան ծաղիկի Թոռնիկ Թէրզեանի մահուան առիթով:

Տիկին Վ. Ջրբաշեան երկու սնտուկ չամիչ եւ մէկ սնտուկ թուզ: Պ. Պ. Մ. Ճիյէրճեան երկու եւ Պ.Ֆրէնկեան 1 սալ:

JACQUES TORANIAN
Agent Immobilier
Assureur Conseil.
Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER
42, Bld. Arago — Tél.: POR. 03–94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo–փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie

— PRIX ETUDIES —
Tous risques assurés

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise. PARIS (9e)

ՆՈՒԷՐ

Տիկին Լեւոն Փափազեան յիսուն Ն. Ֆ. կը նուիրէ Ծերանոցին, Տիկին Բերսաբէ Փափազեանի մահուան առթիւ: (Ստանալ «Յառաջ»էն):

« ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ »

Այս Չորեքշաբթի իրիկուն, սովորական ժամուն, ֆրանսական պատկերասփիւռի «Ընթերցումներ բոլորին համար» յայտագրին ընթացքին Փիէր Տէկրօփ պիտի ներկայացնէ Վիքթոր Կատոռն եւ իր Բ. վէպը՝

Le Chevalier à l'Emeraude

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Հինգշաբթի ժամը 20ծ30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՌՆՈՒՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Վարդան» ենթակոմիտէի ժողովը այս Չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
HOTEL LUTETIA, 43 Bd. Raspail
Յունուար 6ին, Շաբաթ գիշեր, մինչեւ առաւօտ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին
Պ. Պէպէքեանի երգերուն մասնակցութեամբ, նաեւ ուրիշ անակնկալներ
Ճոխ պիւֆէ, պար եւ մեծ խանդավառութիւն
Այժմէն սեղանները ապահովել Օփերա 37–62

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS - 6e — Chèque Postal: 1278-35

PEINTRES et SCULPTEURS ARMENIENS, par *Onnig Avédissian,* Le Caire 100 NF.
MINIATURES ARMENIENNES, par *Lydia Dournova,* Paris. 120 NF.
NAREK, le Livre de Prières, trad. par *Isaac Kéchichian,* Paris, 1961. 25,20 NF.
LE CHANT DU PAIN, *Daniel Varoujan,* Paris. 6,30 NF.
HISTOIRE DE L'ARMENIE, par *H. Thorossian,* Paris. 10 NF.

ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ, Հ. Ե. Տէր Ղազարեան, Պէյրութ, 20Ն.Ֆ.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, Մեսրոպ Նուպարեան, Պէյրութ 40 Ն.Ֆ.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆԷ ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ, Հ. Գ. Պայեան, Վենետիկ, 40 Ն.Ֆ.
ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅ. ԳԱՂՂ. Հ. Դ. Ստեփանեան, Վենետիկ 9 Ն.Ֆ.
ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ, Ս. Գարամաճեան, Պէյրութ, 40 Ն.Ֆ.
ԱՆԳԼԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԱՐԱՆ, Յ. Յ. Չագմագճեան, Պէյրութ 40 Ն.Ֆ.
ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի, 1918–1958, Պէյրութ 22 Ն.Ֆ.
ԿԵԱՆՔԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, Բ. հատոր, Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ, Պէյրութ 12 Ն.Ֆ.
ՋՐՈՅՑ, Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ, Ա. հատոր 3·50 Ն. Ֆ. Բ. հատոր 5 Ն. Ֆ.
ԱՆԴՐՇԻՐԻՄԵԱՆ ՁԱՅՆԵՐ, Պ. Սնապեան, Պէյրութ 4 Ն. Ֆ.

Առաքման ծախքը գնողին վրայ
ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ
ՀԱԼՎԱ ԼՈԳՈՒՄ Սուսամ – ՀԱԼՎԱ
ԹԱՀԻՆ ՇԱՐՈՑ (ՌՈՃԻԿ) ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ
LE BOSPHORE MARQUE DEPOSEE
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA · CHOCO-LOC
Ste le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒՆ,
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆ ՉԿԱՅ
ԱՌԱՆՑ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՈՐՈՆՑ ՄԻԱԿ ՎԱՐՊԵՏՆ Է՝
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
32, Rue de Trévise, PARIS (9e) TAI. 65-44

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
28
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
JEUDI
28 DÉCEMBRE
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9290 37EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5091

ՕՐՈՒԱՆ ՄՕՏԻՔ

"ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ"

Ֆրանսահայ կաղոյտ Ֆաչի Շրջ. վարչութիւնը Փարիզեան շրջանի իր բոլոր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը, այսօր՝ Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ֆաուէյ սրահին մէջ :

Տարիներէ ի վեր այս «Օր»ն ալ աւանդական է դարձած, միւս ազգային, երիտասարդական, մաշկութային ու բարեսիրական տօներու եւ հանդէսներու շարքին :

Ամէն տարի, կաղանդի առթիւ, 300 – 350 փոքրիկներ, իրենց ծնողքներով, ներկայ կ'ըլլան «Մանուկներու Օր»ուան հանդէսին, ուր հայերէնի դասընթացք – ներուն հետեւող աշակերտներ ու աշակերտուհիներ մայրենի լեզուով ոտանաւորներ կ'արտասանեն, երգեր կ'երգեն եւ կը պարեն Հայկական պարեր, ստեղծելով հայաշունչ մթնոլորտ մը :

Մեծապէս գնահատելի է գործը, որուն լծուած են մեր մայրերը, քոյրերն ու աղջիկները, յանուն ազգապահպանման :

Ֆ. Կ. Ֆաչը աւելի քան երեք տասնեակ տարիներէ ի վեր կը գործէ Ֆրանսայի մէջ: Մասնաճիւղեր հաստատած է այն բոլոր քաղաքներուն մէջ, ուր կարեւոր թիւով Հայեր կ'ապրին :

Կան Ֆրանսահայ բարեսիրական ուրիշ կազմակերպութիւններ, որոնք կը գրա – ղին ծերերով, աղքատներով եւ որբերով :

Կաղոյտ Ֆաչը աղքատներուն եւ հի – ւանդներուն օգնելէ զատ, իր մասնաւոր հոգածութեան առարկայ դարձուցած է մատաղ սերունդը, իր հիմնադրութեան առաջին օրերէն սկսեալ :

Փարիզի եւ գաւառի մէջ կը պահէ հայերէնի դասընթացքներ :

Դժբախտաբար քանի տարիները կը սահին տարապրութեան մէջ, այնքան կը պակսի հետաքրքրութիւնը մայրենի լեզուին հանդէպ :

Փոքրիկները չեն անչուչա յանցաւորները: Որոշ դասակարգի ծնողքներու մօտ հետզհետէ մարելու վրայ է հայրենասիրական կրակն ու հայ ծնած ըլլալու հը – պարտութիւնը, տեղի տալով անտարբե – րութեան եւ ստորադասութեան ղպացու – մի :

Այս պայմաններուն տակ վերապոյն, անհնարին ճիղեր է, որ կը փորձեն մեր ամէն կարգի ազգային կազմակերպու – թիւնները, համբանքը պահպանելու, կամ կրուսաը իր նուազագոյն համեմատու – թեան իջեցնելու համար :

Ֆ. Կաղ. Ֆաչի տիկիններն ու օրիորդները իրենց կարելին կ'ընեն՝ Հայութեան կապելու համար մեր նորագոյն սերուն – դը :

Այս մարդին մէջ առանձին ուշադրու – թիւն կ'ընծայեն երկսեռ փոքրիկներու ա – մառնային արձակուրդին :

Երկար տաեն թափառական ըլլալէ վերջ, Ֆ. Կ. Ֆաչը արդէն տարիներէ ի վեր ունի իր սեփական չէնքը Պէլֆոնթէյնի մէջ, փիւռայի դալարապեղ եւ օդա – սուն բարձունքին վրայ :

Ամէն տարի Յուլիսին եւ Օգոստոսին քանի մը հարիւր հայորդիներ ու հայու – հիներ հանգստանալէ պայմաններու մէջ, Ֆաչուհիներու հոգածու խնամքին տակ կը սորվին իրենց մայրենի լեզուն, կը ճոխանան եւ կը զեղգեղեն հայերէն, մի – աժամանակ կը կազդուրուին : Օգտակա – րըն ու հաճելին կը վայելեն միաժամա – նակ :

Այսօր «Մանուկներու Օր»ուան հանդէ – սին ներկայ ըլլալով, ոչ միայն պիտի քաջալերէք կազմակերպիչները, այլև պի – տի գնահատէք կատարուած աշխատան – քը :

Անդամագրուելով կաղոյտ Ֆաչին, հայրենասիրական պարտականութիւն մը կատարած պիտի ըլլաք :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼԱՐՈՒԱԾ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԳԱԶԻՐԷԷՆ ՔՈՒՎԷՅԹ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ԿԱԶՄ ՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆ

Զօրքը՝ Անգլիոյ մէջ եւ Նաւատորմը՝ Միջերկրականի մէջ կը սպասեն անմի – ջական հրամաններու, նկատի առնելով Միջին Արեւելքի յանկարծական լարուած մթնոլորտը: Այս առթիւ հրատարակ – ուած զեկոյցը կը չեշտէ թէ վերջին 24 ժամերու ընթացքին իրենց (իմա Անգլիա – ցիներուն) նախատեսութիւնները ըստ ո – րոնց Ծնունդի շրջանը՝ կրնար օգտագոր – ծուիլ աւելի լարելու համար մթնոլորտը, մասամբ հաստատուեցան Միջին Արեւել – քի մէջ: Հակառակ անոր որ, կ'ըսեն Բրի – տանացիք անմիջական գործողութեանց չի սպասուիր, սահմանափակ բնոյթ կը – րող միջոցներ ձեռք առնուեցան :

Այս լարուածութիւնը սկսաւ Գահիրէէն ուր Նասրի բուռն ճառը եւ Մորհ. Մխու – թեան «նուէրները» մեծ մտահոգութիւն – ներ պատճառեցին Արեւմուտքի մանա – ւանդ Ամերիկայի որ նոր «ապերախտի մը» հանդիպած է յանձին կամալ Ապտել Նասրի որուն, հինգ տարի է իր ընծայած անսահման եւ անհաչիւ բարեկամութիւնը տարօրինակ ձեւով կը վարձատրուի :

Գահիրէ կը ժամանէ

NOSTALGIA

ԿԱՐՕՏ ԱՐՓԻՆԵԱՆԻՆ

—o—

Եր. յունիսի 11ին, 1932 Դեկտեմբեր

« Ընկերական տարեվերջ Մերկուչիոն, Մելամիրի, Մելամիրի վիլլա, ամէն ինչ 9ին 10 Դեկտեմբերի՝ 30 տարեկան հասկնալու համար ։

Փառաւոր ճաշ, ուրախացեցուցիչ ելոյթներ, մեր ընկերական միջավայրին յատուկ ոգեւորութեամբ ։ Ամէն ինչ կատարեալ էր, ինչպէս միշտ ։ Ինչո՞ւ ես չէի զգում ինքս ինձ ուրախ ։ Ինչո՞ւ ամէն ինչ ինձ համար կորցրել էր իր հմայքը ։ Ինչո՞ւ ես ինքս ինձ համար դարձել էի ձանձրալի ։ Ես, որ ամէն ինչ կը սիրէի, ամէն ինչ կը գնահատէի, ամէն ինչ կը վայելէի ։ Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի հետաքրքրական, ամէն ինչ կը գտնէի գրաւիչ ։ Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի ուրախացուցիչ ։ Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի հրապուրիչ ։ Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի ոգեւորիչ ։ Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի ... Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի ... Ես, որ ամէն ինչ կը գտնէի ...

ՄԻԱՊԱՏԱՐ

(ԱՂՋԱՂԵՐ ԿԵՆՑԱՂԱՅՔ)

ԳՐՔԲ

ԱՐՄԵՆ ՏԻՒՐԱՆ

ՊԱՏԱՍ ԵՒ ՄԱՀ

— Ի՞նչ է պատահած, որ ամբողջ գիշեր չես քնացած, ինչպէս միշտ կ՚ընես, երբ կ՚ուզես որ արեւը ծագի եւ ես ոտքի ելլեմ։ Ինչո՞ւ ես այսքան տխուր, Ռուբէն։

Ռուբէն ոչինչ պատասխանեց։ Ան ծանր հառաչանքով մը միայն ցոյց տուաւ, թէ ինքն ալ չէր գիտեր պատճառը իր տխրութեան։

Ամբողջ գիշեր ան չէր կրցած աչքերը իրարու վրայ դնել։ Ամբողջ գիշեր ան մտածած էր Ռուբինա Ամիրեանի մասին, որ ինքն ալ չէր գիտեր, թէ ինչպէս եւ երբ սիրտին մէջ տեղ գրաւած էր։ Ամբողջ գիշեր ան մտածած էր, թէ ինչպէս պիտի կարենար ան ամուսնանալ Ռուբինա Ամիրեանի հետ, երբ ինքն աղքատ էր, իսկ Ռուբինա՝ հարուստ

Պ. ԺԻՐԱՅՐ ԵՐԱՆԵԱՆ
Օր. ԻՌԷՆ ՍՕՊԱՆՍՔԻ
Նշանուած
Պուա Քոլոմպ 24 Դեկտ. 1961 Քոլոմպ

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՔԷՇԱՊԵԱՆ
Ընկ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՕՀԱՆԵԱՆ
Ամուսնացած
Շաւիլ 27 Նոյ. 1961 Սէն Շամոն

Այս ուրախ առթիւ Սէն Շամոնէն Տէր եւ Տիկին Սարգիս Քէշապեան կը նուիրեն Փարիզի Մշակոյթի Տան յիսուն Ն. Ֆ., Շաւիլի դպրոցին երեսուն, Շաւիլի Նոր Սերունդին քսան, Տէր եւ Տիկին Կղեմէս Օհանեան Մշակոյթի Տան երեսուն, Շաւիլի Կապ. Խաչին քսան Ն. Ֆ.:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէն Ժերմէի Թաղ. Խորհուրդը իր թաղեցիներէն ողբացեալ Սուքիաս Նիկողոսեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի խորին շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները, ի նպաստ Թաղիս եկեղեցւոյ եւ դպրոցին: Պ. Պ. Պետրոս Սահակեան, Աւշտենց ընտանիք, Պառ Թինէլ, Պ. Ժան քսանական Ն. Ֆ.: Տէր Մինասեան Նուպար, Գուրգէն Կարապետեան, Եդուարդ Շէհրեան, Միհրան Սահակեան, Տելի Պօյաճեան ընտանիք, Սարգիս Տուխլուեան, Հայկ Զուգոր-եան, Անտուէ Ժիւլիէն, Պառ Անթուան, Գոզաեան ընտանիք 10ական Ն. Ֆ.: Իսկ Յ. Ճըրքեան, Ս. Մինասեան, Մելքմէճեան, Աբրահամ, Յարութիւն Նեվշէհիրլեան, Օննիկ Նիկողոսեան, Աբրահամ Մանկասարեան հինգական Ն. Ֆ. եկեղեցւոյ պայծառութեան: Պ. Պ. Հայկ Մկրտիչեան, Յովհաննէս Մարգարեան, Բիւզանդ Փափազեան, Կարպիս Աճէմեան, Թովմաս Մարկոսեան, Վարուժան Անտոնեան, Ասատուր Արսլանեան, Աւետիս Սանտալեան, Կարապետ Կտաւճեան, Հաճի Յակոբ Ահարոնեան, Յակոբ Պետրոսեան տասնական Ն. Ֆ.: Իսկ Մանուկ Գասպարեան, Կարապետ Կիւլիմիրեան, Այրի Տիկին Սրբուհի Պետրոսեան, Յակոբ Էսկիճեան, Հայկ Վարժապետեան, Գէորգ Այվատեան, (Կարապետ Գարագաշեան, Թաղին ալքատներուն), 5ական Ն. Ֆ. Թաղիս դպրոցին:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՆԻՍԻ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ

Վարչութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է հոգեւոր հովիւին ձեռամբ, հետեւեալ նուէրները.— Երգեհոն մը՝ Նուպար Կիւլպէնկեանի եւ քրոջ Տիկ. Ռիթա Եսայեանի կողմէ: Եկեղեցւոյս ելեկտրական ջեռուցման ամբողջական սարքաւորման եւ ելեկտր. ջեռեղումներու բարեփոխութեան ծախքերը՝ Այրի Տիկին Համբիկեանի կողմէ, հանգուցեալ ամուսնոյն ի յիշատակ պատարագի նոր զգեստ մը՝ Արժանթինահայ Ժ. Ճէրէճեանի կողմէ:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեցոյցեր ստացան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները:

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ:

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն Յառաջի վարչական գործը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

FOURRURES
Roger YOPIAN
PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION
84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —
Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի շրջանի իր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկներու Օրը:

Քատէի սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր ժամը 15էն 18:

Խնամուած գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ: Աւանդական ԿԱՂԱՆԴ-ՊԱՊԱՆ փոքրիկներու պիտի բաժնէ նախընթրիք եւ մրգեղէն:

Քլաուններ՝ ՖՐԷՏ եւ ՓՕՓՕԼ եւ ՍԻԼՎԻՕ եւ իր ՇՈՒՆԵՐԸ:

Մանուկներու փոխադրութեան համար օթօքարները կը մեկնին դէպի Փարիզ ժամը 13.30ին հետեւեալ վայրերէն:

Հաւաքումի.— ԱԼՖՈՐՎԻԼ Փլաս Քառնօ: ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ՝ Խրիմեան վարժարան Րիւ տը լա Տէֆանս: ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ՝ դպրոցին առջեւ Րիւ Հայկ Դըպիրեան: Միւս մասնաճիւղերու փոքրիկները կը փոխադրուին իրենց միջոցներով:

Շաւիլէն օթօքարը կը մեկնի ժամը 13-ին, Փուէն տը Շաւիլէն, կը հանդիպի Հայկ. դպրոցը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղս շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Կարպիս Սէմիզեանէ 25 Ն. Ֆ., իրենց հօր մահուան առաջին տարելիցի հոգեհանգստեան առթիւ: Պ. Պ. Յ. Հացագործեանէ քսան եւ Մեսրոպ Բանքասեանէ 10 Ն. Ֆ., Տիկին Պալթայեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի: Տէրտէրեան եւ Մարանեան ընտանիքներէ քսան Ն. Ֆ. փոքրիկն Ռեժինայի կնքածնի մահուան առթիւ: Նոյնպէս Տիկին Ժօժէն Իշխանեանէ տասը Ն. Ֆ., իր հարսին ապաքինման ուրախ առիթով, Ոմն հինգ Ն. Ֆ.:

ՆՈՒԷՐ

Ողբ. Պ. Պագրճեանի մահուան քառասունքին առթիւ Տէր եւ Տիկին Կղէմէս Օհանեան Դպրոցասէրին կը նուիրեն երետուն Ն. Ֆ.: (Ստանալ Յառաջէն):

ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ՆՈՐ ՏԱՐՒՈՅ
ՈՒՐԱԽ ՕՐԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ՏԱՐԻՆ

Եւրոպայի Մեծագոյն
Արեւելեան Վաճառատունը

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ խանութ մը չայցելողին սեղանին վրայ ամէնէն համով պատառը կը պակսի՝ մեծին ու պզտիկին համար: ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ վաճառատան մէջ պիտի գտնէք աւանդական ընդեղէններու եւ անուշեղէններու ամէն տեսակը, անմրցելի գիներով:

Ապսպրանքի վրայ, ծրարի առաքում Ֆրանսայի ամէն կողմ եւ դէպի արտասահման՝ Պելժիա, Զուիցերիա, Անգլիա:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
LYON
246, Rue Vendôme - Tél. MO 11-84
20, Rue Villeroy MO 32-10
65, Rue Robert LA 07-72

ԵՒ ԻՆՉՊԷՍ ՄԻՇՏ

Արմաւ, «պամիա», «եալանճի տոլմա», յունական «թուրշի», «պի-պէռ», տերեւ, թահին հելվա, «վանիյլ», չոքոլա, «նուազէթ», «լոքում», «սալըր», պիստակ, Շիրակ օղի (41-45օ), Իզմիրի չամիչ, «սուճուք», կեսարական «պաստըրմա»: առաջնակարգ սուրճ, (քաքավան եւ մոքա), համեմներ «մահլէպ», «սալէպ», ձիթապտուղ, ձէթ, «քաշքավալ» պուլկարական, ճերմակ պանիր ոչխարի կաթով: Ամէն կարգի պահածոներ, «քուսքուս», հարիսա, սումագ, թարամա, լաքերտա, բաքլաւա, քատայիֆ, տերեւ եւայլն:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ունի նաեւ մսավաճառատուն մը, որուն առաջնակարգ միսերը գոհացում կուտան ամէնէն նրբաճաշակներուն: Ոչխարի, հորթի եւ եզան միս (քաշուած միս, եւայլն):

ԱՄԱՆՈՐԻ ԵՒ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԷՆ-ՌԱՖԱՅԷԼԻ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ
ՏԱՆ ՄԷՋ

Այս Երկուշաբթի պիտի պատարագէ շրջանիս հոգեւոր հովիւ Տէր Աւոմ քահանայ, երգեցողութեամբ Նիսի փոքրիկներէ բաղկացեալ դպրաց դասին եւ ընկերակցութեամբ երգեհոնի:

Սկիզբ արարողութեան, առաւօտեան ժամը 10ին:

Տնօրէնութիւնը կը հրաւիրէ շրջանիս բոլոր Հայերը:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ

Ծննդեան 1600ամեակը համազգային շուքով կը տօնուի Մարսէյլի մէջ:

Փետրուար 18ին, կիրակի կէսօրէ ետք, Քազա տ'Իթալիայի շքեղ թատրոնին մէջ:

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ

Ստիպողաբար երիտասարդ տաքթիլօ մը կ'ուզուի: Անձամբ դիմել Յառաջին ուր կուտայ հարկ եղած տեղեկութիւնները:

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ներկայացուցչական ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջաններու մարմիններու ներկայացուցիչները այս Շաբաթ ժամը 20.30ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Օրակարգ.— Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ՊԱՆԵԷՕ-ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Հինգշաբթի ժամը 20.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

...«Հայերս հպարտութեամբ կրնանք գիտել եւ ուրիշին ցոյց տալ այս հատորը, արուեստասէր օտարները եւս հիացումով պիտի թղթատեն հայ հանճարին զովքը հիւսող՝ մանրանկարչութեան այս մեծ հայաշունչ մատեանը...»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ՝ ՓԱՐԻԶ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ
Անտիպ եւ գունաւոր նկարներով
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
Մեծադիր փառաւոր հատոր մը, 200 էջ, 100 արտատպում:
ԳԻՆ 120 Ն. Ֆ.
ԴԻՄԵԼ
« HARATCH », 32 Rue de Trévise, PARIS (IX)

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆՈՒԷՐԸ
ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍԻ՝ նոր սալը
"ՀԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ"
Chants Religieux Arméniens
Կը ղեկավարէ Կ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ
Փնտռել՝ Երգչախումբի վարչութեան անդամներուն, բարեկամներուն եւ հետեւեալ հասցէներուն մօտ:
Restaurant ARTHUR
5, Rue Augustin Thierry
Place des Fêtes. Paris 19e
Librairie H. SAMUEL,
51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4	սիւնակ	
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8	սիւնակ	
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	»	»	»
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	»	»	»
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	»	»	»
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	»	»	»
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	»	»	»
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	»	»	»
ԾԱԽՈՒԻ Է	20 Ն. Ֆ.	»	»	»

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազդերու համար են, չորրորդ էջը:

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է:

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

1962 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ:

Ճոխ բովանդակութեամբ եւ ընտիր նկարներով:

ՓԱՐԻԶԻ համար դիմել Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան, Հրանտ-Սամուէլ գրատունը, եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

ՄԱՐՍԷՅԼ

PHOTO - REX, 2 Rue Bernard du Bois

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
VENDREDI 29 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9291 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5092

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

Ե՞ՐԲ ՊԻՏԻ ԽԱՂԱՂԻ

Տարին կը վերջանայ քաղաքական անստոյգ կացութեան մէջ։

1961ի սկիզբը բազմաթիւ բարդ հարցեր դրուած էին միջազգային դիւանագիտութեան սեղանին վրայ ։

Անոնցմէ ո՛չ մէկը գտաւ իր արդար լուծումը ։ Ընդհակառակն կարգ մը կենսական խնդիրներ, որոնք սերտօրէն կապուած են համաշխարհային խաղաղութեան հետ, աւելի եւս կնճռոտեցան, նոր զինեալ բախումի մը սպառնալիքին տակ պահելով մարդկութիւնը ։

Հակամարտ երկու գլխաւոր ճակատները վերջացող տարուան ընթացքին եւս չկրցան լեզու գտնել ։

Խորհրդային Միութիւնը շարունակեց իր անհաշտ քաղաքականութիւնը, յանձնապաստան կերպով։ Գիտական մարզին մէջ ձեռք բերած յաջողութիւնները աստիճան մը եւս աւելցուցին իր ամբարտաւանութիւնն ու յաւակնութիւնները ։

Տարուան ամէնէն կարեւոր դէպքն էր Գերմանիոյ նախկին մայրաքաղաքին երկու մասի բաժանումը անանցանելի փշաթելով ու պատնէշով, օգոստոս 13ին ։

Արեւելեան Գերմանիայէն դէպի Դաշնակցայինը փախչող քաղաքացիներուն թիւը զարհուրելի աստիճաններու հասած ըլլալով, Խրուշչեւ հրամայեց երկաթէ վարագոյր մը քաշել Պերլինի բոլշեւիկեան գօտիին առջեւ ։

Դաշնակիցներուն խիստ բողոքին եւ ամուր կեցուածքին առջեւ, Կրեմլինի մենատէրը չհամարձակեցաւ ցարդ իրագործել արեւելեան Գերմանիոյ կառավարութեան հետ անջատ դաշնագիր մը կնքելու իր սպառնալիքը։

Պերլինի հարցը մինչեւ այսօր օրակարգի առաջին խնդիր է ։

Ընկերվարական Միջազգայինի Հռոմի համագումարը լսելով արեւմտեան Պերլինի քաղաքապետ Վիլլի Պրանտի զեկուցումը, բանաձեւ քուէարկեց ոչ միայն Պերլինի, այլեւ Գերմանիոյ երկու մասերուն միացման մասին, ազատ քուէարկութեամբ ։

Մեծ դաշնակիցները անընդհատ շփման մէջ են իրարու հետ, այս կարեւոր հարցերու լուծման համար։ Քենըտի եւ Մաքմիլըն Պերմուտի մէջ խօսեցան նաեւ այս մասին։

Նկատելով, որ կողմերէն ո՛չ մէկը տրամադիր է պատերազմելու, կը կարծեն թէ խաղաղ բանակցութեան, Խրուշչեւի հետ նոր գլուխ - գլխի տեսակցութեան մը շնորհիւ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութեան մը յանգիլ ։

Ֆրանսա համակարծիք չէ այս տեսակէտին, իրեն յատուկ պատճառներով ։

Ուրեմն տակաւին ժամանակ մը եւս պիտի շարունակուի անստոյգ կացութիւնը ։

Նկատի ունենալով անցեալի փորձերը, մարդիկ կը տարակուսին նոր բանակցութեանց յաջողութեան մասին։ Ցոռետես են։ Ու կը կարծեն թէ միայն զէնքով կարելի պիտի ըլլայ լուծել այն խնդիրները, որոնք 1945էն ի վեր քաղաքագէտներու սեղանին վրայ են ։

Մէկ կողմէ ապազինման եւ խաղաղութեան մասին կը խօսին անդադար, ժողովներ կը գումարեն եւ բանաձեւեր կը քուէարկեն, միւս կողմէ աւելի քան երբեք կը սպառազինուին երկուստեք։ Հիւլէական նորանոր փորձեր կը կատարեն, զինարշաւը իր գերագոյն աստիճանին հասցնելով ։

Ափրիկէի եւ Ասիոյ մէջ ալ կը շարունակուի անհանդարտ վիճակը — Քոնկօ, Լաոս, Կօա, եւայլն։ Չէ լուծուած նաեւ Ալժերիոյ հարցը ։

Ե՞րբ պիտի խաղաղի աշխարհ ։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԱՀԻՐԷԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ԳՐԱՒՈՒԵՑԱՆ

Անգլիոյ Ազգ. Պաշտպանութեան նախարարը Ուօթքինսըն սպայակոյտի պետերու ժողով մը գումարեց առջի օր քննելու համար Միջին Արեւելքի եւ մանաւանդ Քուվէյթի կացութիւնը։ Ժամէ ժամ կը սպասուի որ Իրաք յարձակում մը գործէ Իշխանապետութեան դէմ ։

Անգլիոյ ձեռք առած միջոցներուն կարգին յիշենք նախ օդանաւակիր մը, 22 հազար թոննոց որ դէպի Պարսից ծոց ճամբայ կ'ելլէ, ասկէ զատ անգլիական նաւատորմիղին կարեւոր մասեր պատրաստ են որեւէ ատեն միջամտելու ։

Ծանօթ է որ երբ անցեալ Յունիսին Քասըմ սպառնական քայլեր կ'ուզէր առնել Քուվէյթի դէմ Անգլիա պաշտպանողական բաւական կարեւոր միջոցներ ձեռք առած էր, յետագային սակայն Արաբական Լիկայի զօրքը փոխարինած էր Անգլիացիները։ Ամէն բան կարծել կու տայ թէ Անգլիա նոյն ձեւով որոշած է պաշտպանել իշխանապետութիւնը ։

Տէյլի Թէլէկրաֆի համաձայն գաղտնի խօսակցութիւններ տեղի ունեցած են վերջերս Պահրէյնի մէջ, Եգիպտոսի եւ Իրաքի միջեւ պատրաստելու համար իրաքեան նոր նախաձեռնութիւն մը Քուվէյթի վրայ եւ այդ պարագային ապահովելու համար Եգիպտոսի օժանդակութիւնը ։

Երբ նկատի առնուի նաեւ թէ Ապահովութեան Խորհուրդը ի՞նչ դիրք բռնեց Կօայի հարցին մէջ ուր Քրիշնա Մենոն պաշտպանեց այն տեսակէտը թէ «հակաշխարհակալական» ձեռնարկ մըն էր զոր Հնդկաստան գլուխ հանեց աւելի եւս կը պարզուի թէ Անգլիա մտահոգուի ։ Անգլիա կը մտածէ նաեւ այն դերին մասին զոր Խորհ. Միութիւնը կրնայ խաղալ այս գործին մէջ, երբ յիշուի մանաւանդ անցեալը, կը հասկցուի թէ լաւատես ըլլալու որեւէ պատճառ չկայ։ Վերջերս խորհրդային վեթօն արգելք հանդիսացաւ որ Քուվէյթը ՄԱԿի անդամ ընդունուի (անգլեւեգիպտական առաջարկ) եւ քանի մը օր ետք Քասըմ վերանորոգեց իր սպառնալիքները իշխանապետութեան դէմ։

Լոնտոնի արտաքին քաղաքականութեան մասնագէտ շրջանակները չեն գիտեր թէ ինչ խաղ կը խաղայ Խրուշչեւ ։

Եգիպտոսի մէջ Ֆրանսացիներու դէմ պայքարը կը շարունակուի։ Երեք դպրոցներ գրաւուեցան, ասոնք են Գահիրէի ֆրանսական լիսէն, Մէատիի (արուարձան) լիսէն եւ Աղեքսանդրիոյ լիսէն ։ Եգիպտացի տնօրէններ նշանակուեցան այս հաստատութիւնները վարելու համար։ Միջին Արեւելքի գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ ուրիշ օտար դպրոցներ ալ պիտի գրաւուին ։

Պէյրութի լ'Օրիանը, անդրադառնալով եգիպտական հարցերուն կը գրէ թէ Եգիպտոսի եւ Եմէնի խզումը ցոյց կու տայ թէ Նասր ինչ սխալներ գործած է ցարդ եւ, կը շարունակէ լիբանանեան թերթը, Նասր տակաւին չէ վերջացուցած 1958էն ի վեր իր գործած սխալներուն հաշիւը ։

Գահիրէի լաւատեղեակ շրջանակներուն մէջ «ծիծաղելի» կը գտնեն խարայէլեան այն լուրերը ըստ որոնց Եգիպտոս ծովային կայաններ պիտի տրամադրէ Խորհ. Միութեան ։

ՍԱԼԱԶԱՐ Կօայի մասին ճառ մը պիտի խօսի Խորհրդարանին առջեւ Յունուար 3ին։

Օրէ Օրին

ՄԵՐ ՄՐՑՈՒՄԸ

Երկու ամիս անցաւ արդէն։ Մրցում մը կազմակերպած էինք առակի մը շուրջ, հրաւիրելով նոյնիսկ անոնք որ հայերէն չեն կրնար կարդալ եւ գրել՝ ֆրանսական վարժարաններու մէջ առած ըլլալովիրենց ուսումը։ Հայրը կը կարդար, եւ տղան կ'առնէր նիւթը եւ ֆրանսերէնով կը կատարէր վերլուծումը։

Ոչ ոք հետաքրքրուեցաւ ։

Ընդհանրապէս կ'առարկուէր թէ նոր սերունդը հայերէն չի գիտեր եւ, ուրեմն, չի կրնար մասնակցիլ մեր աշխատանքներուն ։

Այդպէս չէինք մտածեր մենք։ Տկարութիւնները արդարացնել մեր գործը չէ երբեք ։

Մէկ հոգի միայն մասնակցեցաւ մրցումին։ Որ սակայն ֆրանսական վարժարաններէն չի գար։ Փոյթ չէ, մէկ հոգի, որ յաջող պատասխան է տուած ։

×

Մրցումին նիւթը ։

Պատանի մը ոչխար կ'արածէ գիւղին գլխուն վրայ։ Յանկարծ կը պոռայ ·

— Գա՛յլ կայ, գա՛յլ կայ ։

Գիւղացիները կը վազեն՝ մէկը կացինը ի ձեռին, միւսը՝ երկժանին, երրորդը՝ հրացան կամ գաւազան ։

— Խաբեցի ձեզ, կ'ըսէ պատանին ։

Օրեր ետքը, դարձեալ նոյն աղաղակը ·

— Գա՛յլ կայ, գա՛յլ կայ։

Կը վազեն գիւղացիները զէն ի ձեռին ։ Նստած՝ կը խնդայ պատանին։

— Խաբեցի ձեզ ։

Երբ, օրեր ետքը, անգամ մը եւս կը լսուի պատանի հովիւին նոյն աղաղակը, այս անգամ «խաբող»ին վրայ կը խնդայ իրենք՝ գիւղացին,— չի շարժիր տեղէն ։

Իրաւ եկած էր գայլը, այս անգամ, կ'ըսէ առակախօսը, եւ կ'ընէ ընելիքը ։ Եւ այս է վախճանը ստախօսին, կ'ըլլայ եզրակացութիւնը ։

×

Սխալ կառուցուած է առակը ։ Գրողը չի հասկնար հոգեբանութենէ ։

Ահա թէ ի՛նչ կը գրէ մեր մրցումին միակ մասնակցողը, Օր. Հրանոյշ Սրապեան։—

Պատանին կը վախնար, բայց հպարտութիւնը կ'արգիլէր խոստովանիլ։ Նախ փորձ մը ըրաւ թէ արդեօք իրա՞ւ պիտի հասնէին գիւղացիները, եթէ գայլը գար։

Բայց վախը կ'աշխատէր հոգւոյն մէջ։ Անշուշտ աղմուկ մը, անտառին եզրէն, իրեն այնպէս կը թուէր թէ եկաւ գայլը։

Գայլավախութիւնը մանկական հիւանդութիւն մըն է, որով մայրերը կը վարակեն իրենց երախաները։ Այդ վախը կը զարգանայ, որոշ պայմաններու մէջ կը ծածկուի, բայց կը մնայ ու կը յայտնուի, այսինքն կը յաղթէ կեղեւին՝ որ ետքէն կը շինուի ։

Վախը աւելի զօրաւոր է քան ընկերային պայմանադրականութիւնը ։

Այսուհանդերձ, ընկերութենէն բխած նկարագիրը եւ հոգեկան ակունքներէ հոսած զգացումը պայքարի մէջ են շարունակ, փոխն ի փոխ յաղթանակելով ։

Գայլ երեւակայելով՝ պատանին կը պոռար. «Գա՛յլ կայ»։

Երբ վտանգը չկար, հպարտութիւնը կը պաշարէր իր հոգին՝ արգիլելով որ խոստովանի վախը, ու պատանին կ'ըսէր · « խաբեցի »։

Քաջ հովիւը գիւղին քթին տա՞կ կը մնայ միշտ, այնքան մօտ որ պոռալը բաւական է որ գիւղացիները լսեն եւ վազեն։ Ինչո՞ւ գիւղացիները չհետաքրքրուեցան, որ պատանին չի հեռանար գիւղէն ։

Զուարճանալո՞ւ համար էր որ պատանի հովիւը կը մտածէր խաբել գիւղացիները։ Այն ատեն ինչո՞ւ նոյն յանկերգը. «Գա՛յլ կայ»։ Չէ՞ որ այդ կրկնութիւնը կրնար կասկած արթնցնել սուտի։ Կրնար, զուարճանալու համար, անգամ մըն ալ պոռալ. «Գողերը եկան»։

Ո՛չ, առակագիրը սխալ ձեւած է իր պատմութիւնը ։

Այս վերլուծումը, զոր կը կատարէ Օր. Սրապեան, յաջող է եւ գովելի։ Նման վերլուծումներ կը սրեն տրամաբանութիւնը, դիտելու կարողութիւնը, խորհելու ընդունակութիւնը ։

Անհրաժեշտ՝ մտիկ չընելու համար կուտ չունեցող խօսքեր ու խրատներ, քերթուածներ ու գրութիւններ ։

Ժողովուրդը «խորաթա» կը կոչէ ատոնք ։

ԱՐԱՄ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԷՈՓՈԼՏՎԻԼ հասած է քաթանկական պատուիրակութիւն մը, ինչ որ լաւատեսութեան ալիք մը ստեղծած է։ Միւս կողմէ Պելժիա դիւանագիտական յարաբերութիւններ սկսաւ Քոնկոյի կեդրոնական կառավարութեան հետ, դեսպանական աստիճանի վրայ ։

ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆԻ խորհրդային նոր դեսպան է՝ Տոպրինին որ կը փոխարինէ Մենշիքովը։ Այս վերջինը խորհրդային Արտաքին նախարարութեան Ամերիկայի բաժանումին պետ նշանակուեցաւ ։

ԹԱՍ գործակալութեան Արտաքին քաղաքականութեան բաժինը յայտարարեց թէ Ուաշինկթընի պատերազմական նախարարութիւնը (Փենթակոն) միջազգային հակահամայնավարութեան գործակալն է։

ԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ Գերմանիոյ խորհրդարանին նախագահը՝ Կերշթընմայըր յայտարարեց թէ ժողովուրդ մը որ Գերմանացիներուն կացութեան մէջ է չի կրնար յոյս դնել Միացեալ Ազգերու վրայ ։ Քոնկոյի փորձը, ըսած է նախագահը, ցոյց կու տայ թէ այն թելադրանքները ըստ որոնց պէտք է ՄԱԿը միջամտէ Պերլինի եւ գերմանական հարցերուն անարժէք են ։

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ առտու կառավարութիւնը գրաւեց Թէմուանեաժ Քրթրիէն, էքսփրէս եւ Ֆրանս – Օպսերվաթէօր շաբաթաթերթերը ։

ԱԼԺԷԻ մէջ գաղտնի բանակի թերթին ութերորդ թիւը եօթը կէտերով կը ճշդէ իր դիրքը։ Ա) Ոչ մէկ կարգադրութիւն կրնայ ըլլալ առանց Գաղտնի Բանակի համաձայնութեան։ Ասիկա ոչ լքում ոչ ալ բաժանում կրնայ ընդունիլ։ Բ) Ֆրանսական Ալժերիա միայն Ֆրանսայի մէջ Ալժերիա մը կրնայ ըլլալ։ Գ) Գաղտնի բանակը Եւրոպացիներուն էՖ էԼ էնը չէ։ Մահմետականներն ալ իր կողքին են ։ Դ) Գ. Բ.ը ոչ տը Կոլի հետ ոչ ալ Թունուզի հետ կը բանակցի։ Ե) Տը Կոլ – էՖ էԼ էն համաձայնութեան մը պարագային, ասիկա նկատի իսկ չառնուիր, փուչ մը չըլլար այլ՝ պատերազմի նոր հանգրուան մը։ Զ) Գ. Բ.ը ֆաշիստ չէ ինչպէս չեն կրնար ֆաշիստ ըլլալ մէկ միլիոն Եւրոպացիներ։ Ձ) Գ. Բ.ը պետական հարուած չի պատրաստեր, փափաք ալ չունի ։

ՍՈՎ կը տիրէ Թրքական Քիւրտիստանի մէջ ։

ԱՐՓԱՍԵՆԵԱՆ ՍԻՍԼԻՆ, ՈՏՔԻ

—o—

Ձ ոգ ի՛մ ալալ ըլլայ մեկուն, թէ՛ սիրելիներուս մեջ եւ թէ՛ թշնամիներուս մէջ, որ ես ոտքի ելլելէս ետք ոչ մէկուն վնասեցի եւ ոչ մէկուն չարիք ըրի, այլ ընդհակառակն ամէնուն հետ ըրի այն ինչ որ կրնայի ըրել։ Ես ոչ ոքի ատեցի եւ ոչ ոքի նախանձեցայ։ Ես ոչ ոքի նախանձեցայ, որովհետեւ ամէն ինչ որ ունէի, Աստուած տուած էր ինծի։ Ես ոչ ոքի ատեցի, որովհետեւ ատելութիւնը մարդուն կ՚ապականէ եւ ես չէի ուզեր որ ապականուի։ Ես ոչ ոքի նախանձեցայ, որովհետեւ նախանձը կ՚ոչնչացնէ մարդուն եւ ես չէի ուզեր որ ոչնչանամ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՅԱՌԱՋԴԱՑ

(ՀԵՏՊՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ)

ՕՐԳԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻՆ

Հետևյալ տողերը գրված են Ֆրանսիայի հետպատերազմյան ամենաանկումնային շրջանում, երբ ֆրանսիական բուրժուազիան, ամերիկյան կապիտալիստների օգնությամբ, ոտքի էր հանում գերմանական ռեակցիայի ուժերը՝ ընդդեմ պրոլետարական հեղափոխության։ Այդ ժամանակ ֆրանսիական բուրժուազիան ամենայն լրջությամբ կարծում էր, թե ինքը կարող է ոչ միայն ճնշել հեղափոխությունը, այլև ստրկացնել Գերմանիան։ Ֆրանսիական բուրժուազիայի այդ ծրագրերը, ինչպես հայտնի է, ձախողվեցին։

Ներկայացնելով ընթերցողներին այդ հոդվածները, մենք կարծում ենք, որ դրանք հետաքրքրություն կներկայացնեն ոչ միայն պատմական տեսակետից, այլև այսօրվա համար։

Ֆրանսիական բուրժուազիան, որ ներկայումս ամենաանկումնային դերն է խաղում համաշխարհային քաղաքականության մեջ, ամենայն հավանականությամբ, ստիպված կլինի ապրել ավելի երկար, քան կարելի էր սպասել։ Ֆրանսիական բուրժուազիայի ներկայիս քաղաքականությունը ամենևին էլ չի համապատասխանում նրա իրական շահերին։ Ֆրանսիական բուրժուազիայի ներկայիս քաղաքականությունը ամենևին էլ չի համապատասխանում նրա իրական շահերին։ Ֆրանսիական բուրժուազիայի ներկայիս քաղաքականությունը ամենևին էլ չի համապատասխանում նրա իրական շահերին։

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Ս. Թէօլէրեան սրահի նուիրատուներու ցանկը (Պորտօ)։

Ս. Թումէկեան 140 Ն. Ֆ., Ա. Քէն – ափրեան 80, Ս. Տօնէրեան 50, Պետ. Քէնափրեան յիսուն, Կ. Դաւիթեան, Մ. Մառանճեան, Կ. Տօնէրեան 30ական, Հ. Իշքալացեան քսան, Շ. Սուքիասեան, Ճ. Տօնիկեան, Տիկին Մարկոյեան, Կ. Վարդանեան, Գ. Հալաճեան, Պօղոս Քէնափրեան տասնական Ն. Ֆ., Տիկին Կարապետեան եւ Ս. Եսայեան հնական Ն. Ֆ.։

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ

Ստիպողաբար երիտասարդ *տաքթիլօ* մը կ'ուզուի։ Անձամբ դիմել Ճառաջին որ կուտայ հարկ եղած տեղեկութիւնները։

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ.— Այրի Տիկին Գոհար Ազկիւլեան, իր զաւակները եւ բոլոր ազգականները յաւուր կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն եւ հօր՝

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱԶԿԻՒԼԵԱՆԻ

վախճան մահը, որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 26ին։ Թաղումը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 28ին, Հինգշաբթի օր, Սէն Շամոնի մէջ։

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

Սեբաստիոյ Մուրատ Ուս. Միութիւնը Նոր Տարուան եւ Ս. Ծննդեան առթիւ կը մատուցանէ բարեմաղթանքները, կեդրոնի եւ մասնաճիւղերու բոլոր իր անդամներուն եւ համակիրներուն, նոյնպէս կը մաղթէ գործի յաջողութիւն եւ առողջութիւն։ Եւ այս առթիւ մասնաւոր ընդհանալութիւններ կը յայտնէ բոլոր այն աղնիւ հայրենակիցներուն, որոնք տասնեակ տարիներէ ի վեր բարոյապէս թէ նիւթապէս աջակցեցան եւ քաջալերեցին այս բարենպատակ ձեռնարկը։

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ ՄԷՋ

Փոն տը Շէրիւի եւ չրջակայքի Հայ Ազգ. Միութեան եւ Եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը տեղեկացնէ թէ ներկայ վարչութեան տարեշրջանը լրացած ըլլալով, յարմար նկատեց Յունուար 6ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մատրան խորհրդարանի մէջ ընդհ. ժողովի հրաւիրել։

Նախորդ վարչութեան համարաստուերթենէն վերջ, ընտրուի յաջորդ վարչութիւնը, օդերու անհրապոյտ ըլլալուն պատճառաւ կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ վերոյիշեալ ժամուն։

ԾՆՈՒՆԴԸ ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

6 Յունուար, Շաբաթ, Ձրագալոյց Ծննդեան.— Երեկոյեան արարողութիւն եւ պատարագ ժամը 4ին եւ 5ին։

7 Յունուար, Կիրակի, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ արարողութեան ժամը 8, Ս. պատարագ ժամը 10։ Հանդիսաւոր Ջրօրհնէք՝ ժամը 11·45։

8 Յունուար, Երկուշաբթի, Յիշատակ Մեռելոց.— Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 8·30, հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգիստ ժամը 10։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Կրընոպլի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը կը տօնէ Մանուկներու Օրը, կիրակի 14 Յունուար, կէսօրէ վերջ, Սալ Սէն Լուի, Րիւ ժէ։

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ներկայացուցչական ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ չրջաններու մարմիններու ներկայացուցիչները այս Շաբաթ ժամը 20·30ին, Մշակոյթի Տան մէջ։

Օրակարգ.— Շրջ. ժողովի օրակարգերու ճշնութիւն։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ Դեկտեմբեր 31, մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք առկախ հաշիւներ ունին, համապատասխան հաշուեյոյգեր ստացան եւ Յառաջի հաշիւին վրայ մանտա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները։

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ։

Անդամ մը եւս ընդհակառակը կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացընեն Յառաջի վարչական գործը։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԻ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԵԻ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԷՆ – ՌԱՖԱՅԷԼԻ ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Այս Երկուշաբթի պիտի պատարագէ չրջանիս հոգեւոր հովիւ Տէր Ատոմ քահանայ, երգեցողութեամբ Նիսի փոքրիկ-ներէ բաղկացեալ դպրաց դասին եւ ընկերակցութեամբ երգեհոնի։

Սկիզբ արարողութեան, առաւօտեան ժամը 10ին։

Տնօրէնութիւնը կը հրաւիրէ չրջանիս բոլոր Հայերը։

FOURRURES
Roger YOPIAN
PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION
84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —
Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒՆ,
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵՂԱՆ ՁԿԱՅ
ԱՌԱՆՑ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԵՆՆԵՐՈՒ
ՈՐՈՆՑ ՄԻԱԿ ՎԱՐՊԵՏՆ Է՝
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
32, Rue de Trévise, PARI (9e) TAI 65-44

ՄՕՏ ՕՐԻՆ — ՄՕՏ ՕՐԻՆ

Զաւարեան ենթակոմիտէի հովանաւորութեամբ «Շանթ» թատերախումբը պիտի ներկայացնէ մեծ պատրաստութեամբ Սզգ. Տրամը «ՎԱՐԴԱՆԱՆՔԸ», Պօմոնի սրահին մէջ։

Մանրամասնութիւններ մամուլով եւ առանձին յայտարարութեամբ։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ

Ծննդեան 1600ամեակը համազգային շուրով կը տօնուի Մարսէյլի մէջ։

Փետրուար 18ին, կիրակի կէսօրէ առք, Քառա տ'Իթալիայի չքեղ թատրոնին մէջ։

×

Լիոն.— « Մանուկներու Օր»ը տեղի կ'ունենայ 28 Յունուար, կիրակի, Րիւ տիւ Նուառի սրահին մէջ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Հայ – երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐՒԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԴԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԴ, ՄԵՆԵՐԴ

Խաղողաքաղ, Խնջոյքի պահ, Օրօր կանչեմ, Մանուցի երգ, Շորոր, Երեսիդ Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գիհին, Ղեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կապելայում, Պիւլպիւլը կու կանչէ, Սեւ անայ ափին, եարամօ։

Գեղարուեստական չքեղ եւ զուսնաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին։

Ստանալու համար դիմել Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ,
14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)
կամ Եկեղեցւոյ գիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162,
եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20130
Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,
Contre Remboursement
Գինն 30 Ն. Ֆ.

AU BEAU NOYER
A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
185, BD. JEAN JAURÈS --- 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

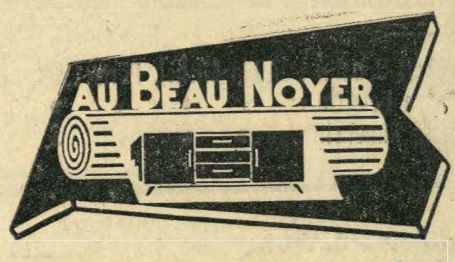

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՒՏԱԴՐՈՒՉԸ
ՀԷԼՎԱ
ԼՈԳՈՒՄ
Սուսամ – ՀԷԼՎԱ
LE BOSPHORE MARQUE DEPOSÉE
ԹԱՀՀԱՆ
ՇԱՐՈՑ
(ՌՈՃԻԿ)
ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՑՇ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...
CHOC-ALVA • CHOCO-LOC
Sté le BOSPHORE
SIÈGE SOCIAL
2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՍԱԿԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ

ՄԵԿ ԱՆԴԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	միջեւ 1/4 սիւնակ
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	միջեւ 1/8 սիւնակ
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	» » »
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	» » »
«ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	» » »
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	» » »

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազդերու համար են, չորրորդ էջը։

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է։

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել վարչութեան։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար· 50 Ն· Ֆ· — Վեցամսեայ՝ 27 Ն· Ֆ·

Արտասահման՝ Տար· 60 Ն· Ֆ· — Հատը՝ 0·25 Ն· Ֆ·

ՇԱԲԱԹ 30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

SAMEDI 30 DÉCEMBRE 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9292 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5093

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ 1961 ԻՆ

Փոթորկալից չրջան մը բոլորեց Թուրքիա վերջացող տարուան ընթացքին :

1960 Մայիս 27ի յեղափոխութիւնը չկրցաւ կարգ – կանոն մտցնել երկրին մէջ եւ ամուր հիմերու վրայ դնել նոր վարչաձեւը : Չկրցաւ նոյնպէս անանկութեան առաջքն առնել :

Եասը Առայլի խայտառակ դատավարութիւնը ծիծաղելի դարձուց յեղափոխական – խակա՞ն կառավարութիւնը ամբողջ աշխարհի առջեւ : Զորս հարիւր հոգիի բանտարկութիւնը, մանաւանդ իմբալէի երեք կախաղանները ընդհանուր զայրոյթ առաջ բերին ո՛չ միայն Թուրքիոյ, այլեւ արտասահմանի մէջ :

Տարւոյն սկիզբը զօրավար Ճէմալ Կիւրսէլ հրաժարեցուց զահլիճի 18 անդամները : Անկէ առաջ, Նոյեմբերին «աքսորած» էր 14 ծայրայեղեան սպաները :

Զինուորական կառավարութիւնը իր իշխանութիւնը կ'ուզէր յաւերժացնել : Սակայն տեղի տալով ներքին եւ արտաքին ճնշումներու, Սահմանադիր ժողով մը կեանքի կոչուեցաւ Ցունուարին, մը – չակելու համար երկրորդ հանրապետութեան նոր սահմանադրութիւնը :

Սահմանադիրի 272 անդամներէն 222ը կը պատկանէին Հալք կուսակցութեան, 25ը Միլլէթի եւ 25ը՝ անկախ :

Ցուլիս 9ին հանրաքուէի ենթարկուեցաւ Սահմանադրութիւնը, առ ի վաւերացում : Ըստ պաշտօնական վիճակագրութեան, քուէարկութեան մասնակցողներու համեմատութիւնն է եղած 80 առ հարիւր : «Այո» պատասխանած են 62 առ հարիւր, «ոչ» 38 առ հարիւր : Իրապէս – ներ կը հաւատան թէ մեծ դժգոհութիւն կայ երկրին մէջ նոր վարչաձեւին դէմ :

Հոկտեմբեր 15ի խորհրդարանական ընտրութիւնները տեղի ունեցան մեծ մասամբ ազատ մրցումի մը մթնոլորտի մէջ : Ոչ մէկ կուսակցութիւն բացարձակ մեծամասնութիւն էր չհաշած այս անգամ, առանձին կառավարելու համար երկիրը :

Հակառակ կիւրսէլի եւ բանակի բացորոշ աջակցութեան եւ սպառնալիքներուն, Հալքը չկրցաւ լուծել 1950ի վրէժը : Ծերակոյտի 150 աթոռներէն 55ը միայն շահեցաւ, մինչ Առայլէթը ունեցաւ 69 աթոռ, Գիւղացականը՝ 10, Նոր Թուրքիան՝ 16 : Իսկ ներկայացուցչական ժողովի 450 աթոռներէն Հալքի 200ին դէմ – յաց Առայլէթը չհասնեցաւ 166, Նոր Թուրքիան 44, պիւլպացիները 40 աթոռ :

Մէկ ամսուան սակարկութիւններէ վերջ եւ բանակի սպառնալիքին տակ միայն կարելի եղաւ կազմել կարկտան կառավարութիւնը, իսմէթ Ինէօնիւի վար – չապետութեամբ :

Զինուորականները բոլորովին պինա – թափ չեն եղած սակայն եւ աչալուրջ կը հսկեն :

Զօր· կիւմիւշփալա, որ Առայլէթի նախագահն է, 235 աթոռ ունի խորհրդարանին եւ 11 նախարար դահլիճին մէջ, ըստ որում Հալքի 200ին դէմ Առայլէթ, որ դեմոկրատ կուսակցութեան ժառանգորդը կը նկատուի, կը պահանջէ որ ներման արժանանան եասը Ատայի դատապարտեալները : Ինէօնիւ իր նախարարական յայտարարութեան մէջ որոշ յոյսեր տուած էր այս ուղղութեամբ, ընդ առաջ երթալով միւս կուսակցութեանց պնդումներուն : Այժմ կը թուի թէ բանակը արդէն կ'ըլլայ նման ծրագրի մը, տեղի տալով ընդհանուր ցժգոհութեան :

Նոր յեղափոխութի՞ւն մը կը պատրաստեն :

Եթէ այո՛, վերջինը պիտի ըլլայ չար քան զառաջինն :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱՍՐ 300 ՖՐԱՆՍԱՑԻ Կ'ԱՐՏԱՔՍԷ

ԵՄԷՆ ԿԸ ԽԶԷ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԵՏ

Փետրուար վեցէն առաջ, Ֆրանսացի բոլոր դասախօսները եւ ուսուցիչները պիտի հեռանան Եգիպտոսէն : Այս «կարգադրութիւնը» եղած է Լուսաւորութեան նախարարութեան մէկ հրովարտակով, ասոնց թիւը մօտաւորապէս 300 կը հաշուուի :

Պաշտօնական չրջանակները կը կարծեն թէ այս որոշումին ենթակայ են բոլոր ֆրանսացի դասախօսները ըլլան անոնք անհատական դպրոցներու, աղջկանաց – ուած կամ ղրաւուած դպրոցներու կազմին անդամ :

Գահիրէի եւ Ալեքսանդրիոյ երեք լի – սէները որոնք ղրաւուեցան առջի օր, առաջին անգամ ղրաւուած էին Սուէզի ղէպքերու վաղորդայնին, յետոյ Ֆրանսայէն վերադարձուած էին 1958ի Յիւրիխի համաձայնութեամբ : Կախ կայ նաեւ որ միջոցներ ձեռք առնուին ֆրանսական կրօնական հաստատութեանց դէմ, ինչպէս ենթադրել տուին կարգ մը կիսապաշտօնական աղբիւրներ :

Ալ Ախպար թերթը անդրադառնալով այս միջոցներուն որոնք ձեռքառնուած են Ֆրանսացիներուն դէմ կը դրէ թէ արտաքսուած դասախօսներուն դասաւանդութիւնները չէին համապատասխաներ եգիպտական աղգայնականութեան եւ արաբականութեան :

Մտահոգիչ է նաեւ այն լուրը ըստ որուն ֆրանսական դպրոցներէն զատ պիտի դրաւուին նաեւ օտար դպրոցները :

Պատասխանելով Նասրի յայտարարութեան որ կը լուծէր թուղթի վրայ դոյութիւն ունեցող եմէն – եգիպտոս դաշնակցութիւնը, Իմամ Ահմէտ խզեց դիւանագիտական յարաբերութիւնները Արաբ Մ· Հանրապետութեան հետ : Այս խզումով եգիպտոս յարաբերութիւն չունեցաւ Արաբական Լիկայի անդամ երեք երկիրներու հետ՝ Սուրիա, Յորդանան, Եմէն :

Այս դաշնակցութեան լուծման առթիւ յիշենք որ Եմէնի Իման Ահմետը Դեկտեմբեր 14ին քերթուած մը ուղղած էր Արաբ առաջնորդներուն եւ անոնց մեծերուն, ուր որ ալ ըլլան, ուր կ'ըսէր ի մէջ այլոց «կը դառաք միքրոններուն մէջ, օդը նախաձիքներով լեցնելով, հողը կը լեցնէք նախանձի եւ տեղութեան ճառերով, այլեւս արժանի չէք ձեր նախնիքներուն, եւն· եւն» : Լիբանանեան մամուլը կը գրէ թէ ասոր հետեւանքն էր Նասրի յայտարարած լուծումը :

ՔՈՒվԷյԹ

Կը թուի թէ Անգլիոյ ձեռք առած նախղղուհական միջոցները իրենց դերը խաղացին եւ Քուվէյթի վրայ սպառնացող նոր վտանգը հեռացած է : Իրաք, սակայն, «տեղեկացուց» Ապահովութեան Խորհուրդին թէ Անգլիա կը վտանգէ Միջին Արեւելքի խաղաղութիւնը իր «զրգռութիւններով» :

Միւս կողմէ Իրաքի Ազգային Ցառաջդիմական կուսակցութիւնը բանաձեւ մը քուէարկեց պահանջելով Քուվէյթի իշխանապետութեան ազատագրումը : Այս նոյն բանաձեւին մէջ, կուսակցութիւնը իր վրդովումը կը յայտնէ Անգլիոյ ձեռք առած միջոցներուն դէմ :

Քուվէյթ ալ պատմական օրեր կ'ապրի բոլորովին տարբեր մարզի մը մէջ : Այսօր Շաբաթ, իր պատմութեան մէջ առաջին անգամն ըլլալով, ընտրութիւններ պիտի կատարուին : 40·000 Քուվէյթցիներ, որոնք 21 տարեկանէն վեր են 20 ներկայացուցիչներ պիտի ընտրեն, երեսփոխանական ժողովին համար : Այս ժողովը կ'ընտրուի 1տարուան համար եւ պիտի պատրաստէ իշխանապետութեան ժողովրդավար վարչաձեւը : Կիները չեն քուէարկեր :

Թեկնածուները հինգ օրուան պայմանաժամ ունէին իրենց թեկնածութիւնը դնելու համար պաշտօնապէս : Ցարդ Քուվէյթցիները չէին զբաղեր քաղաքական հարցերով եւ կը գոհանային «ցեղախոսային» դրութիւնով : Էմիրները ազատական էին եւ կը հարստանային ձկելով որ բոլոր միւսները հարստանան : Տուրք գըրեթէ դոյութիւն չունէր եւ վարչական ձեւակերպութիւնները նուազագոյնի իջած էին :

ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ

Պոլսոյ հայերէն թերթերը կը հրատարակեն Պատրիարքարանի զեկոյցը, որով կը հաղորդուի թէ թրքական կառավարութիւնը, 25 Դեկտեմբեր 1961 թուակիր պաշտօնագրով մը, կը յայտնէ թէ կը վերահաստատէ Շնորհք Եպ· Գալուստեանի ծննդեամբ թրքահպատակութիւնը, նաեւ իբրեւ պատրիարք՝ ազօթատեղիներէ եւ կրօնական արարողութիւններէ դուրս եւս եկեղեցական սքեմ կրելու արտօնութիւնը : Այս պաշտօնագիրը ստորագրած են Թուրք Հանրապետութեան Նախագահ Ջօր· Կիւրսէլ, վարչապետ Ինէօնիւ եւ 21 դրծակազմներ :

Պատրիարքարանը, այս առթիւ, կը հաղորդէ նաեւ թէ կառավարութեան կողմէ պատրիարքին ընտրութիւնը վաւերացուած ըլլալով, ի մօտոյ պիտի կատարուի պատրիարքին դահակալութեան եւ պատրիարքական ասային յանձնումի հանդիսութիւնը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Նեհրոյ մամուլի ասուլիս մը տուաւ որուն ընթացքին փորձեց իր դատապաշտպանել Կոայի տարցին մէջ : Ցեչտեց թէ կան բաներ որոնք աւելի ծանրակշիռ են քան խաղաղութեան խղումը այն է՝ խաղաղութիւնը պահպանել վատութեամբ : «Չմեղ տանկցաք, ըսաւ Նեհրու Խրուշչեւի » :

ՄՈՐՉ· ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ Սեքու Թուրէի մօտ կը ղրկէ Անաստաս Միկոյեանը : Կը կարծուի թէ Մոսկուա կ'ուզէ սերտացնել իր յարաբերութիւնները նոր կինէյի հետ, մանաւանդ այն վայրկեանին երբ Սեքու Թուրէ յայտարարեց թէ «մարքսեան դաւ» մը պատրաստուած էր իր կառավարութեան դէմ : Հակառակ անոր որ հրատարակուած զեկոյցը կը չեշտէ թէ Խոնաքրիի կառավարութեան հրաւէրին պատասխանելով է որ Միկոյեան նոր կինէյա կ'երթայ, կը կարծուի թէ նախաձեռնութիւնը Մոսկուայի կը պատկանի :

ՍՈՖԻԱՅի կառավարութիւնը ծանր լեվա մը ստեղծեց, մէկ նոր լեվան տասը հին լեվա պիտի արժէ : Իրամներու փոխանակութիւնը պիտի վերջնայ մինչեւ Մարտ 31 :

ԲԵՆԼՏԻ որոշեց խորհրդարանին առաջարկել որ հարիւր միլիոն տոլարի ՄԱԿի թուղթի գնէ որպէսզի այս ձեւով օժանդակէ ՄԱԿի պիւտճէին : Ին· Թան, միւս կողմէ Լա Հէյի Միջազգային Ատեանին դիմեց խորհուրդ մը ստանալու համար ՄԱԿի Ժողովի ծախքերուն առընչութեամբ : Ատեանը պէտք է որոշէ թէ այս ծախքերը «պարտադիր» են կամաւոր – պութեան բոլոր անդամներուն համար եւ եթէ մէկը մերժէ վճարել կրնայ զրկուիլ իր քուէարկութեան իրաւունքէն, ինչպէս կը նախատեսէ Ուխտին 19րդ յօդուածը :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՐԶՈՒԻ

« Դամասկոսի զինուորական դատարանին առջեւ Հինգշաբթի (Դեկտ· 21) կէսօրէ առաջ ժամը 9·30ին չարունակուեցաւ մեր մեղադրուած ընկերներու դատավարութիւնը :

« Երեք նիստ չարունակուող դատավարութիւններէ յետոյ վերջացաւ Ցարութիւն Պազարպաչեանի հարցաքննութիւնը : Ընկերը երեք յաջորդական նիստերու ընթացքին սպառիչ բացատրութիւններ եւ լուսաբանութիւններ տուաւ իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանց չուրջ եւ վճռապէս հերքեց իրեն վերագրուած կարգ մը խոստովանութիւններ, որոնք կորզուած էին Միապահէններու կողմէ՝ ծեծի, խոշտանգումներու եւ սպառնալիքներու ներքեւ :

« Ցարութիւն Պազարպաչեանի հարցաքննութեան աւարտումէն վերջ, սկսաւ դատավարութիւնը ընկեր Աբրահամ Մահչիկեանի, որ առանց թարգմանի, մաքուր արաբերէնով յուզիչ եւ ցնցիչ մանրամասնութիւններ տուաւ բանտի մէջ իր ենթարկուած չարչարանքներու մասին, որոնք տասնեակ օրեր դիչեր կերեկ չարունակուած են Միապահէններու կողմէ՝ ստիպելու համար որ «խոստովանութիւններ» ընէ : Մահչիկեան դատարանի առջեւ յստակ կերպով պարզեց ճշմարտութիւնը եւ տուաւ պահանջուած բացատրութիւնները :

Ժամը երեքին փակուեցաւ նիստը : Դատավարութիւնը կը չարունակուի » :

«ԱԶԴԱԿ»

ՍՈՒՐԻԱ

Պ· ԳՐԻԳՈՐ ԷՊԼԻՂԱԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄՇԱԿՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴԱՄ

Դամասկոսէն կը հաղորդեն թէ՝ Սահմանադիր եւ երեսփոխանական ժողովը գումարուեցաւ Դեկտեմբեր 23ին, ի ներկայութեան վարչապետին եւ կառավարութեան անդամներուն :

Խորհրդարանի նախագահը՝ Պ· Մաամուն Քուզպարի ծանոյց, թէ ժողովը հրաւիրուած է արտակարգ նստաշրջանի (սովորական նստաշրջանը վերջ կը գտնէ Դեկտեմբեր 31ին) : Ան յառաջիկայ նիստը ճշդեց Ցունուար ութի, որպէսզի կառավարութիւնը ժամանակ ունենայ պատրաստելու նախարարական յայտարարութիւնը եւ ներկայանայ Խորհրդարան՝ վստահութիւն հայցելու համար :

Սահմանադիր ժողովը ապա վաւերացուց նախագահ Քուզպարի այն առաջարկը, որ կը վերաբերի 39 երեսփոխաններու նշանակման՝ իբրեւ անդամ այն յանձնախումբին, որ պիտի պատրաստէ վերջնական սահմանադրութեան նախագիծը :

Այս երեսփոխանները կը ներկայացնեն խորհրդարանական բոլոր պլոքները : Անոնց մէջ կը գտնուին յատկապէս՝ Պ· Պ· Խալէտ էլ Ազըմ, Սապրի Ասալի, Լէոն Զամարիա, Սայիտ Ղազի, Աքրամ Հորանի, Իսամ Աթթար, Ֆայեզ Աթասի, Ապտէլ Սամաա էլ Ֆթայէհ, Դրիպոր Էպլիղաթեան, Րէֆիք Պաշուր եւ Ասաատ Քուրանի :

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ԻԳ· 49 ազգերու դիւանագիտական ներկայացուցիչները ընդունեցաւ որոնք նոր տարուան առթիւ իրենց մաղթանքները ներկայացուցին : Պապը յոյս յայտնեց թէ յառաջիկայ տիեզերական ժողովը յաջողութեամբ պիտի պսակուի :

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ փոխադրութեան ընկերակցութեան բանուորները որոշեցին գործադուլ մը սկսիլ Ցունուար 1էն սկսեալ :

ԲԵՂԻ ԳԱՐՆԱՆԻՆ

ԺՂԵՎՀՈՒԻ ՀՇ ՀՅԴ ԺՂԵՎՆ

—o—

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԵՍՅԱՆ

Ամպրոպներ, կարկտաբեր ամպրոպներ, որոտներ, կայծակներ, ահագին ամպրոպներ, որոնք ամեն տարի ավերում են մեր հարյուրավոր հեկտար արտերը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա հացահատիկը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա պտուղները, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա խոտը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա բանջարեղենը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա խաղողը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ընկուզեղենը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ծխախոտը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա բամբակը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա շաքարի ճակնդեղը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա կարտոֆիլը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ցորենը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա գարին, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա եգիպտացորենը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա բրինձը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթապտուղը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթի ձեթը, ամեն տարի ոչնչացնում են մեր հարյուրավոր տոննա ձիթհարդարի ձեթ

ՔԱՂԱՔԱՑԻ

(ԱՂԵՔ ՅԵՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԵՍԱՐԻԱՅԷՆ)

ԳՐՔԲ

ԱՐՇԱԿ ՉՈՊԱՆԵԱՆ

ԲԱԺԻՆ ԱՌԱՋԻՆ

— Մարմնի, յարգելի ֆեդայի մը՞ն էր հոն ալ ներկայ ըլլալդ : Ինչո՞ւ չես ուզեր ինծի ալ ըսել ամբողջ եղելութիւնը : Ի՞նչ կը նշանակէ յեղափոխական գործունէութիւն ... ինչո՞ւ համար կ՚ուզեն ինծի ալ ներգրաւել ինչպէս ուրիշ ամէն մարդ : Ես ոչ մէկ բանի մէջ կ՚ուզեմ խառնուիլ ու ոչ ալ ինծի հետաքրքրական կը թուի ձեր գործունէութիւնը : Ես ուզածս կ՚ընեմ ու ինծի համար ամէն բան միեւնոյն է :

— Ամէնեւին ալ միեւնոյն չէ ան, որ ինքզինքը կը նուիրէ ազգին ու հայրենիքին ծառայութեան : Ամէն մարդ իր կարողութեան չափ պարտական է աշխատիլ ազգին համար, ինչպէս որ ամէն մարդ պարտական է ապրիլ ազգին համար : Ես ալ ինծի համար ապրելու ոճ մը ունիմ, որ ամենեւին ալ ուրիշներուն հետ չի նմանիր : Ես

ՆՈՒԷՐ

ՎԱԼԱՆՍ .— Ընկեր Ազատ Պալեան իր հօրեղբօր Սեդրակ Պալեանի (Ռումանիա) եւ իր քուրջնին (հօրաքրոջ որդի) Յակոբ Հէլվաճեանի (Յունաստան) մահուան տխուր առիթով կը նուիրէ տասը Ն. Ֆ. Հայ Մշակոյթի Տան, Սողոմոն Թէհլիր-եան սրահին: (Ստանալ «Յառաջ»էն):

Տասը Ն. Ֆ. «Յառաջ»ի բարգաւաճ-ման: 10 Ն. Ֆ. «Հայ-Բոյժ»ի բարգաւաճ-ման:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

Վալանսէն ընկեր Ազատ Պալեան իր ազգականներուն, հայրենակիցներուն եւ ընկերներուն կը մաղթէ, Շնորհաւոր Նոր Տարի եւ Բարի Կաղանդ:

ՆՈՒԷՐ ԿԱՊ. ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԻՆ

Ամերիկայէն Պ. Ռուբէն Մաթէոսեան, Օր. Պէրպէրեանի ամուսնութեան առթիւ կը նուիրէ 12 տոլար:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Եօզկատի շրջաններու Հայր. Միու-թեան նախաձեռնութեամբ հոգեհանգստ-եան պաշտօն պիտի կատարուի, այս Եր-կուշաբթի առաւօտ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, ի յիշատակ Խա-լասի որբանոցի նախկին սաներէն ողբ. Կ. Սարգիսեանի, Մ. Քէչիչեանի, Կ. Սա-ճառեանի, Ն. Այանեանի, Ս. Սողոմոն-եանի, Մ. Գոնեալկեանի, Մնացական-եան եղբայրներու, Կ. Ազարճալըեանի, Գ. Արսլանեանի, Բ. Թորոսեանի, Յ. Յովսէփեանի, Ա. Թորոսեանի, Ս. Մա-ճառեանի, Կ. Մակարեանի, ՅակոբՊուլ-տուքեանի եւ բոլոր մոռցուած հայրենա-կիցներու:

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները անխտիր:

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ ՄԷՋ

Փոն տը Շէրիի եւ շրջակայքի Հայ Ազգ. Միութեան եւ Եկեղեցւոյ հոգա-բարձութիւնը կը տեղեկացնէ թէ ներկայ վարչութեան տարեշրջանը լրացած ըլլա-լով, յարմար նկատեց Յունուար եօթին, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Ս. Գրի-գոր Լուսաւորիչ Մատրան խորհրդարանի մէջ ընդհ. ժողովի հրաւիրել:

Նախորդ վարչութեան համարատւու-թենէն վերջ, ընտրուի յաջորդ վարչու-թիւնը, օդերու աննպաստ ըլլալուն պատճառաւ կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ վերոյիշեալ ժամուն:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ

Ծննդեան 1600ամեակը համազգային շուքով կը տօնուի Մարսէյլի մէջ:

Փետրուար 18ին, Կիրակի կէսօրէ ետք, Քաղա տ'Իթալիայի չքեղ թատրոնին մէջ:

×

ԼԻՈՆ .— «Մանուկներու Օր»ը տեղի կ'ունենայ 28 Յունուար, Կիրակի, Րիւ տիւ Նուառի սրահին մէջ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ ԽԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ:

500 էջ

13 Hors-Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըր-թական մարմնին:

Գին 12 Ն. Ֆ.

Թղթատարի ծախքով 13·40 Ն. Ֆ.

Արտասահման 4 տոլար:

Դիմել՝

Յառաջին

Հայ գրավաճառներուն

Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան

ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՏԱՐԱԳ

Այս Երկուշաբթի Նոր Տարուան առ-թիւ պատարագ պիտի մատուցուի Փա-րիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ: Սկիզբ ժամերգութեան՝ ժամը 9: Կը հը-րաւիրուի հայ հաւատացեալ ժողովուր-դը:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31, մեր այն բո-լոր բաժանորդները որոնք առկախ հա-շիւներ ունին, համապատասխան հաշուե-ցոյցեր ստացան եւ Յառաջի հա-շիւին վրայ մանդա մը, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները:

Բոլոր այն բաժանորդները որոնք չեն պատասխաներ մեր դիմումին, թերթ պիտի չստանան Յունուար 1էն սկսեալ:

Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր պարտաճանաչ բաժա-նորդներուն, որոնք իրենց կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացը-նեն Յառաջի վարչական գործը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՅԱՌԱՋԻ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Կրընոպլի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը կը տօնէ Մանուկներու Օրը, Կիրակի 14 Յունուար, կէսօրէ վերջ, Սալ Սէն Լուի, Րիւ Ժէ:

ԾՆՈՒՆԴԸ ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

6 Յունուար, Շաբաթ, Ճրագալոյց Ծը-նընդեան.— Երեկոյեան արարողութիւն եւ պատարագ ժամը 4ին եւ 5ին:

7 Յունուար, Կիրակի, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ արա-րողութեան ժամը 8, Ս. պատարագ ժա-մը 10: Հանդիսաւոր Ջրօրհնէք՝ ժամը 11·45:

8 Յունուար, Երկուշաբթի, Յիշատակ Մեռելոց.— Սկիզբ ժամերգութեանց ժա-մը 8·30, հանդիսաւոր պատարագ եւ հո-գեհանգիստ ժամը 10:

ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ

ՈՒՐԱԽ ՕՐԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ՏԱՐԻՆ

Եւրոպայի Մեծագոյն Արեւելեան Վաճառատունը

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ խանութ մը չայ-ցելողին սեղանին վրայ ամէնէն հա-մով պատառը կը պակսի՝ մեծին ու պզտիկին համար: ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ վաճառատան մէջ պիտի գտնէք ա-ւանդական ընդեղէններու եւ անու-շեղէններու ամէն տեսակը, անմրցե-լի գիներով:

Ապսպրանքի վրայ, ծրարի առա-քում Ֆրանսայի ամէն կողմ եւ դէ-պի արտասահման՝ Պելժիա, Զուի-ցերիա, Անգլիա:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

LYON

246, Rue Vendôme	Tél.	MO 11-84
20, Rue Villeroy		MO 32-10
65, Rue Robert		LA 07-72

ԵՒ ԻՆՉՊԷՍ ՄԻՇՏ

Արմաւ, «պամիա», « եալանճի տոլ-մա», յունական «Թուրշի», «պի-պէռ», տերեւ, թահին հելվա, «վա-նիյլ», չոքոլա, «նուազէթ», «լո-գում», «սաղըզ», պիստակ, Շիրակ օղի (41 – 45o), Իզմիրի չամիչ, «սուճուք», կեսարական «պաստըր-մա»: առաջնակարգ սուրճ, (քաբա-վան եւ մոզա), համեմներ «մահ-լէպ», «սալէպ», ճիթապուղ, ճէթ, «քաշքավալ» պուլկարական, ճեր-մակ պանիր ոչխարի կաթով: Ամէն կարգի պահածոներ, «քուսքուս», հարիսա, սումաք, բարաֆա, լա-ֆերտա, բաքլաւա, քատայիֆ, տե-րեւ եւայլն:

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ունի նաեւ մսավաճառատուն մը, որուն առաջնակարգ միսերը գոհա-ցում կուտան ամէնէն նրբաճաշակ-ներուն: Ոչխարի, հորթի եւ եզան միս (քաշուած միս, եւայլն):

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ

Ստիպողաբար երիտասարդ տաքթիլօ մը կ'ուզուի: Անձամբ դիմել Յառաջին որ կուտայ հարկ եղած տեղեկութիւնները:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ — ՄՕՏ ՕՐԷՆ

Զաւարեան ենթակոմիտէի հովանաւո-րութեամբ «Շանթ» թատերախումբը պի-տի ներկայացնէ մեծ պատրաստութեամբ Ազգ. Տրամը «ՎԱՐԴԱՆԱՆՔԸ», Պօմոնի սրահին մէջ:

Մանրամասնութիւններ մամուլով եւ առանձին յայտարարութեամբ:

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ներկայացուցչական ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջաններու մարմիններու ներկայացուցիչները այս Շաբաթ ժամը 20·30ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

Օրակարգ.— Շրջ. ժողովի օրակարգե-րու քննութիւն:

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

... «Հայերս հպարտութեամբ կրնանք գիտել եւ ուրիշին ցոյց տալ այս հա-տորը, արուեստասէր օտարները եւս հիացումով պիտի թղթատեն հայ հան-ճարին գովքը հիւսող՝ մանրանկարչութեան այս մեծ հայաշունչ մատեանը..»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ՝ ՓԱՐԻԶ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ

Անտիպ եւ գունաւոր նկարներով

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մեծադիր փառաւոր հատոր մը, 200 էջ, 100 պատկերով:

ԳԻՆ 120 Ն. Ֆ.

ԴԻՄԵԼ

« HARATCH », 32 Rue de Trévise, PARIS (IX·)

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆՈՒԷՐԸ

ՍԻՓԱՆ – ԿՈՄԻՏԱՍԻ՝ նոր սալը

" ՀԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ "

Chants Religieux Arméniens

Կը ղեկավարէ Կ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ

Փնտռել՝ երգչախումբի վարչութեան անդամներուն, բարեկամներուն եւ հե-տեւեալ հասցէներուն մօտ:

Restaurant ARTHUR
5, Rue Augustin Thierry
Place des Fêtes. Paris 19e

Librairie H. SAMUEL,
51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS

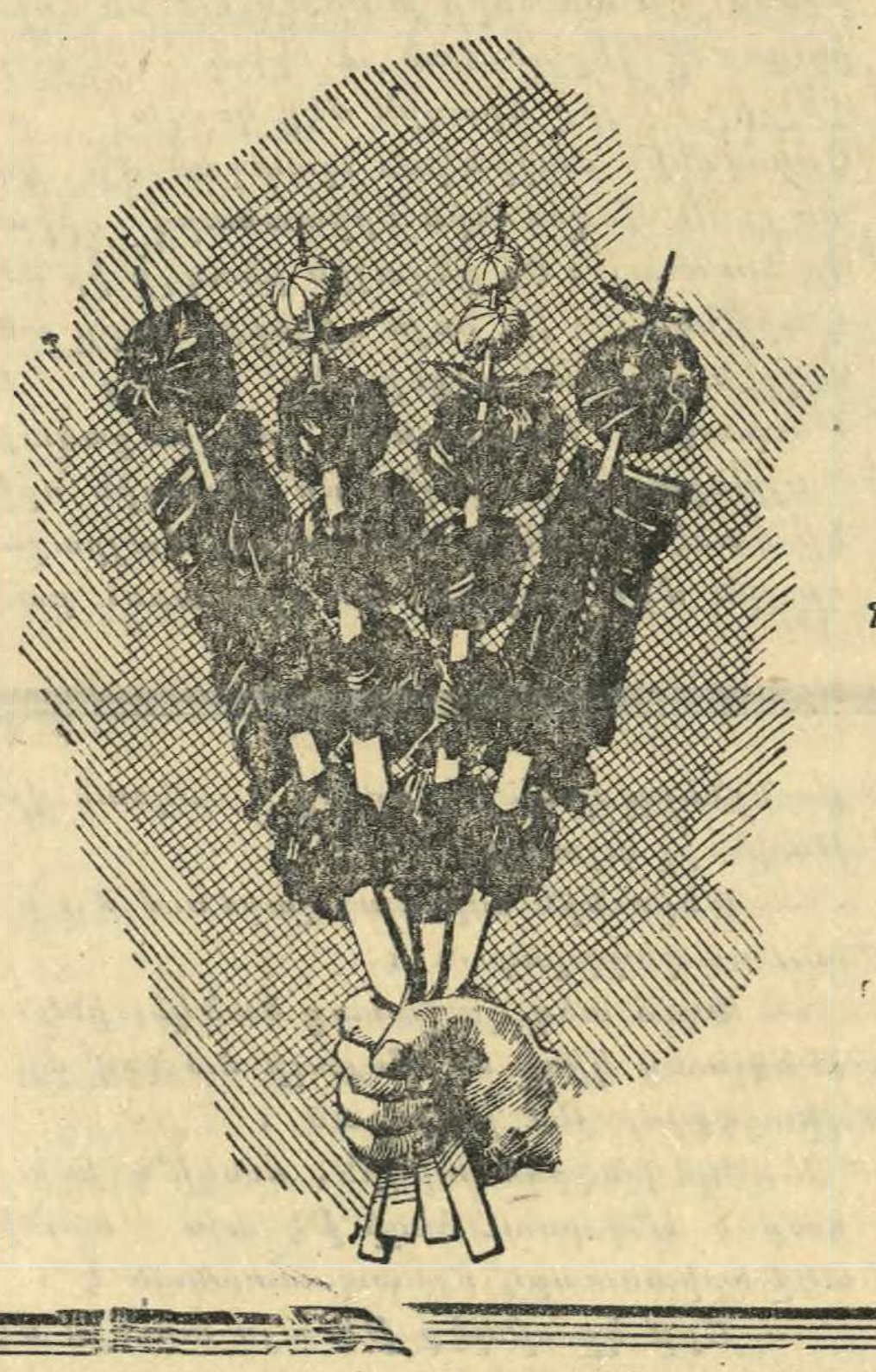

ՃԱՇԱՐԱՆ

ԵԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

Եւրոպական, հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, շաշլիք, քաբաբ:

ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Bar Américain

AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

ՄԱՆՐԱԳԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԶԴԵՐՈՒ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՀԱԶԴ	30 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/4 սիւնակ		
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ	15 Ն. Ֆ.	մինչեւ 1/8 սիւնակ		
ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	»	»	»
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ	20 Ն. Ֆ.	»	»	»
ՀԱՐՍՆԻՔ, ՆՇԱՆՏՈՒՔ	20 Ն. Ֆ.	»	»	»
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ	10 Ն. Ֆ.	»	»	»
«ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ»	10 Ն. Ֆ.	»	»	»
«ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ»	5 Ն. Ֆ.	»	»	»
ԾԱԽՈՒ Է	20 Ն. Ֆ.	»	»	»

Այս գիները մէկ անգամ հրատարակելի եւ նշանակուած ծաւալով ազ-դերու համար են, չորրորդ էջը:

Կանխիկ վճարումը պարտաւորիչ է:

Առեւտրական կամ այլ ազդերու մասնաւոր պայմաններուն համար դիմել Վարչութեան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ
31
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
31 DÉCEMBRE
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9293 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 5094

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ 1961 ԻՆ

Մէկէ աւելի բացառիկ երեւոյթներ տեղի ունեցան Հայաստանի մէջ, վերյացող տարուան ընթացքին :

Յունուարին պաշտօնական եղաւ Կոմկուսի առաջին քարտուղար Սուրէն Թովմասեանը, որ տարիներով վարած էր Հայաստանի համայնավար կուսակցութիւնը :

Իրեն յաջորդեց Ցակոբ Զարոբեան, որուն անունը չուտով ճանչցուեցաւ որպէս տասահմանեան մամուլին մէջ, չնորհիւ իր կատարած ղղրպտին յայտնութիւններուն :

Կուսակցութեան վարիչ մարմնին եւ կառավարութեան մէջ եւս տեղի ունեցան կարգ մը փոփոխութիւններ, որոնց խորհուրդին թափանցելը մեր նիւթէն դուրս է :

Տարուան յիշատակելի դէպքերէն մէկն էր Խրուշչեւի երեւան այցելութիւնը՝ խորհրդայնացման քառասնամեակին առթիւ :

Ժամանակագրական կարգով այդ տօնակատարութիւնը տեղի պիտի ունենար 1960ի Դեկտեմբերի սկիզբը : Ցետաձգուեցաւ մինչեւ 1961ի Մայիս 7 :

Այդ առթիւ խորհրդաւոր աղբիւրներէ, « արժանահաւատ » մարդոց կողմէ, ըսփիւռքի մամուլին մէջ աւետաբեր լուրեր տարածուեցան՝ թէ ընկեր Նիկիտա Սերգեեւիչը Ղարաբաղն ու Նախիջեւանը իբրեւ «արմաւան» պայուսակին մէջ պրած պիտի զար Հայաստան ...

Քառասնամեակի համար կարելի՞ էր ըսկսեալ աւելի թանկագին նուէր մը «Թանկագին ընկեր Սեւգեեւիչ»ին կողմէ :

Հիասթափութիւնը չուշացաւ : Մունետիկները չուտով փակեցին իրենց բերանը, առանց կարմրելու :

Սակայն կրեմլինի մենատէրը իր տոպրակին մէջէն հանեց ներպաղթի « աւետիս»ը :

Հայաստան ա՛յնքան յառաջդիմած է խորհրդային վարչաձեւին տակ, որ, ըստ Թանկագին, « իրագործութեանց բնական ընթացք»ով «կապիտալիստական» երկիրներու մէջ ապրող մեծ թիւով Հայեր փափաք յայտնած են ներպաղթելու մայր հայրենիք :

Խրուշչեւէն վերջ, Զարոբեան երկար զեկուցում տուաւ ներպաղթի մասին՝ Մոսկուայի Իբ. համագումարի դումարման նախօրեակին : Ձշդեց թէ ո՞ր դասակարգին պատկանող Հայեր պիտի ըն դունուէին Հայաստան :

Կոմկուսի Ա. քարտուղարը բացէ ի բաց դիրք բռնեց 'Իշխանակցութեան դէմ : Հրեայի եւ հեթանոսի խորութիւն քարոզեց : Հասկցուց թէ «դրախտավայր»էն ներս կրնան ընդունուիլ միայն « Հրեաները»— հնչակեան, ռամկավար, յառաջդիմական : Հոն տեղ չկայ «հեթանոս» 'Իշխանակցականներուն համար :

Սակայն 1961ի ամէնէն կարեւոր դէպքն էր Մոսկուայի Համագումարը : Կարգ մը պատասխանատու պատգամաւորներ դիմակազերծ ընելով Սթալինը, Բերիան եւ ընկերները՝ զգայացունց յայտնութիւններ ըրին հայ մտաւորականներու ահաւոր ջարդին մասին : 1937ին 3500 գրագէտներ, հանրային ու կուսակցական գործիչներ ձերբակալուած են : « Նրանցից շատերը գնդակահարուած են» առանց քննութեան ու դատի, իրենց իսկ խոստովանութեամբ :

Վերջացող տարին անմոռանալի պիտի մնայ Հայաստանի տարեգրութեանց մէջ :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ

ԸՍԱՒ ՏԸ ԿՈՂ

«ԱՅՍ ԿԱՄ ԱՅՆ ՁԵՒՈՎ ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՀԱՐՑԸ ՊԻՏԻ Է ՎԵՐՋԱՆԱՅ »
ՇԵՇՏԵՑ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է թէ տը Կոլ նոր բան մը չըսաւ անոնց համար որ բանի մը սպասէին, մինչ անոնք որ նոր տարուան պարզ մաղթանքներու կը սպասէին, յուսախաբ եղան լսելով որ նախագահը քայլ մը աւելի առաջ չնայց այն ճամբուն վրայ, որ որոնց համար նահանջի եւ լքումի ճամբայ մըն է :

Նախագահը սկսաւ ողջունելով նոր տարին «Ամաւասիկ նոր տարին : Ֆրանսան շատ նոր տարիներ ապրած է, սակայն ասոր պալուստին չի սպասեր առանց յոյսի, որովհետեւ պիտի թէ ո՛ւր է, ի՛նչ կ'ապրինք եւ ի՛նչ կ'ուզէ» :

Նախագահը ապա երկար հաշուեկշիռ մը պարզեց ուր անդամ մը եւս յիշեց թէ ինչ քաոսի մէջ էր Ֆրանսա 1958ին առաջ եւ ինչ վերելք կ'ապրի մօտ չորս տարիէ ի վեր : Քննադատեց նախորդ վարչաձեւը , ըսելով որ կառավարութիւնները եւ կուսակցութիւնները որոնք արգէն այս երկիրը առաջնորդած էին 1940ի աղէտին : 1947էն 1958 Ֆրանսա 22 դահ-լիճ տեսած է ըսաւ մինչ 1958էն ի վեր մէկ կառավարութիւն ունի միայն (յիշենք սակայն թէ նոյն այդ չրջանին նախարարական 11 փոփոխութիւններ կատարուած են) : Շեշտեց թէ անուշտ նոր սահմանադրութիւնն է որ այդպէս ալ պարտադրեց : Անդրադառնալով ընկերային տագնապին, որ կոլ յայտարարեց :— « Երբ նկատի առնենք որ Ֆրանսայի 9 միլիոն բանուորներու համար, աշխատանքի տագնապները, նախորդ վարչատձեւին տակ , տարին միջին հաշուով 7 միլիոն գործադուլի օր ունէր, ներկայ վարչաձեւին տակ, տարին միայն մէկ միլիոն օր գործադուլ կայ : Այսքան նշանակելի բարելաւում մը, արդիւնքն է, մեծ չափով ներկայ բարգաւաճման եւ պետութեան ճիգին, որպէսզի իւրաքանչիւրը օգտուի, ձեռք ձգուած յառաջդիմութենէն : Ցետոյ , յաճախ, գործադուլը աւելորդ կը նկատուի, որովհետեւ Ֆրանսացի ժողովուրդը վիտակից է Ֆրանսայի զարգացման կենսական կարեւորութեան» :

Նախքան ներքին խնդիրներու մասին խօսիլը, նախագահը խօսած էր նաեւ արտաքին գաւերու մասին եւ զլխաւորաբար խորհրդային վարչաձեւի նպատակներուն, գրդռութիւններուն, հիւլէական պատերազմի սարսափին զոր տարածած է աշխարհի վրայ, կրկնած միջամտութիւններուն դուրսը զուգընթաց ներքինտամներուն եւ մանաւանդ այսօր, սա տեսակ մը թերմիտորի չրջանը , ուր այն տպաւորութիւնը կը թողու թէ կը դատապարտէ իր չհագործումներուն եւ ոճիրներուն անցեալի քանակը առանց սակայն հրաժարելու անոնց դատէն , որուն ա-նունն է՝ աշխարհակալութիւն : Այս բոլորը, տը Կոլին համար, Ֆրանսա կը դնեն պաշտպանողական դիծի վրայ եւ կը տիպեն որ պահպանէ «դժուար զինակցութիւններ» :

Ներքին ճակատի վրայ, տը Կոլ կը խօսի նաեւ Գաղտնի Բանակին մասին առանց անունը տալու որովհետեւ, անգամ մը ըսած է «չի ճանչնար» : «Միւս կողմէ, մեր մէջ վերանորոգման մեր հսկայ ձեռնարկը, անչուշտ կը խախտէ անհատական շահերը, սովորութիւնները եւ կողմնակցութիւնները : Վերջապէս ալժեր . հարցին յառաջխաղացումը դէպի իմաստուն լուծում մը , ոճրագործ խմբակի մը մէջ, դուռ կը բանայ ըմբոստութիւններու, եւ-րէկ բայց, այսօր համախմբուած սպառնալիքներու եւ սպառնութիւններու ձեւին տակ :

«Բայց ինչ որ ալ ըլլան զժուարութիւնները որ կան Ֆրանսացի ժողովուրդին այն ճամբուն վրայ որ կը յառաջանայ դէպի զօրութիւն եւ բարգաւաճում, ինչպէս նաեւ իր միջազգային գործունէութեան վերականգնումը, կը կատարէ սա-կայն իր գործը, յստակ յաջողութեամբ եւ յարատեւութեամբ մը զոր ոչ մէկ բան կը խախտէ » :

Եւ վերջապէս Ալժերիա : «Ալժերիոյ մէջ Ֆրանսա կ'ուզէ որ այս կամ այն ձեւով վերջ դնանք քաղաքական, տնտեսական եմմատական, վարչական եւ պինուորական պարտաւորութեան ներկայ պայմանները որ վինքը կը կապեն այս երկրին» :

Տը Կոլ յայտարարեց նաեւ թէ յառաջիկայ ամսուն իսկ եա պիտի բերուին երկու զօրաբաժիններ եւ օդնաւային կազմեր : «Եւ վերջապէս Ֆրանսա որոշած է, եւ այս է իր ապագային պերազոյն պայմանը, չարունակել իր ներքին վերածնունդի հսկայ գործը», եւ նախագահը եզրակացուց «Ֆրանսուհիներ, Ֆրանսացիներ, յանուն երկրին, կը չնորհաւորեմ նոր տարին իր աղջիկներուն, մանչերուն, այսինքն ձեզմէ իւրաքանչիւրին : Այս մաղթանքները կ'երթան, զլխաւորաբար, պզտիկ երախաներուն , որոնք պիտի ծընին 1962ին եւ պիտի աւելցնեն մեր յոյսերը : Եւ, բոլորս միասին, Ֆրանսայի կը բերենք երջանկութեան եւ մեծութեան մեր չատ ջերմ եւ չատ վստահ մաղթանքները : Կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը, կեցցէ՛ Ֆրանսան » :

Ծերակուտականներ եւ երեսփոխանները (անկախ, ընկերվարական, Ժողովրդ. Շարժում) չատ ծանր բառերով կը քննադատեն նախագահին ճառը, որուն «պատրապութիւնը նողկանք կը պատճառէ » Մարսիլիասի մինչ Արիկի «ապչեցուցիչ» կը զտնէ :

Ցիշենք նաեւ որ Գաղտնի Բանակը այս անգամ ալ փորձեց խանգարել նախագահին ճառին ձայնասփռումը Ալժէ եւ ա-նոր տեղ տուաւ Հանրի Թիզոյի (երգիծաբան – երգիչ մը որ տիզ – էօրի մէջ նախագահը կը ծաղրէ) ծաւօթ «ճառը» :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՅԻՆԵՐԷՆ վերջ կարդը կուգայ Իտալացիներուն որոնք ալ հաւատաբար Եղիսոսէն արտաքսուին, ի մօտոյ : Ցատկանշական և մտահոգիչ է իտալացիկարդ մը անձնաւորութեանց պարագան : Միլանոյի ճարտարապետ մը՝ Կոմս Տինո Լորա Թոթինօ եւ իր հինգ բարեկամները, դատի քաչուած են եւ 15 տարուան բանտարկութեան կրնան դատապարտուիլ : Ամբաստանութիւնն այն է որ զրամազը լուսե փախցուցած են Եգիպտոսէն : Թոթինօ եւ երկու բարեկամները ցարդ Եգիպտոս կը զտնուին : « Ազատ » են բայց ի-րենց անցագիրը իրենց ձեռքէն առնուած է որպէսզի չփախին :

ԱԼՊԱՆԻԱ բողոքեց Հունգարիայէն եւ Արեւելեան Գերմանիայէն իր դեսպանները կանչելուն պատասխանի : Միւս կողմէ Մոնկոլ համայնավար կուսակցութիւնն ալ դատապարտեց Ալպանիոյ դեկավարները :

ԱՐԺԱՆԹինի արդարութեան նախարարը կոչ ըրաւ Իտալացիներուն որ չվերադառնան Իտալիա, որովհետեւ հոն կրնան դատապարտուիլ մահուան :

ՆԻՒ ՅՈՐՔ Թայմս կը հաղորդէ թէ Ամերիկեան Գերագոյն Դատարանը որոշած է որ Ամերիկացի կանայք որոնք օտարներու հետ կ'ամուսնանան, չեն կորսնցներ իրենց ամերիկեան քաղաքացիութիւնը :

ՍՈՒՐԻԱՅԻ Նախագահ Քուաթլի Ամերիկա կատարած պաշտօնական այցելութենէ վերադարձին, Գահիրէ կանգ առաւ եւ Նասէրի հետ ընդհանուր հայեացքներ փոխանակեց :

ՍՈՒՐԻԱՅԻ Նախագահ Քուաթլի Ամերիկա կատարած պաշտօնական այցելութենէ վերադարձին, Գահիրէ կանգ առաւ եւ Նասէրի հետ ընդհանուր հայեացքներ փոխանակեց :

ՍՈՒՐԻԱՅԻ Նախագահ Քուաթլի Ամերիկա կատարած պաշտօնական այցելութենէ վերադարձին, Գահիրէ կանգ առաւ եւ Նասէրի հետ ընդհանուր հայեացքներ փոխանակեց :

ԵԿԵՍՑԷ

Ահա հովն աւհուն
Այս մութքուն, մութքո՛ւն ...
Հովուն վո՛ւն ու վո՛ւն
Հոս մօտն ու հեռուն :

Հովուն աւաչէն
Ցայգն ի բուն արթուն՝
Այս մութքո՛ւն, մութքո՛ւն
Շուներ կը հաչեն :

Հովուն հարուածէն
Խելառ ու մոլար՝
Ահա անդադար
Փեղկեր կը հեծեն :

Հովուն վո՛ւն ու վո՛ւն
Հոս մօտն ու հեռուն :

Եւ հովուն ծեծէն,
Պարտասուն, նկուն՝
Ահա ծառերուն
Իրար գրկելէն,
Իյնալ ելլելէն ,
Ահա ծառերուն
Երգած ԵԿԵՍՑԷՆ .—

«Եկեսցէ՛, ո՛վ Տէր,
Ջինջ կապոյտ եթեր ....

Եկեսցէ արեւ
Մեր գլխուն վերեւ ...
Եւ թռչնոց երգե՛ր ,
Եւ թեթեւ սիւգե՛ր,
Եւ խաղաղութի՛ւն
Աշխարհի համբուն
Եկեսցէ՛, ով Տէր ...» :

Հովուն վո՛ւն ու վո՛ւն
Հոս մօտն ու հեռուն :

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ առթիւ, Ցառաջի խմբագրատունը գոց է երկուշաբթի օր : Մեր յաջորդ թիւը՝ Զորեքշաբթի, Յունուար 2 :

բարութեան կողմէ դիմում եղած է Իսրայէլի որպէսզի արժանթինցի դատա-խազ մը կարենայ հարցասղնել Այխմանը Արժանթինէն իր առեւանգման պայմաններուն վրայ :

ԹՈՒՐՔԻՈՑ արեւելեան մասը սով կը տիրէ, զլխաւորաբար Քիւրտիստանի չրջանը ուր ժողովուրդին քառորդը անօթի է : Ոչ ալիւր, ոչ ցորեն կայ : Կարսի մէջ ուր զերոյէն վար քանի աստիճան է, ժողովուրդը ժամերով կը սպասէ հացա-գործին առջեւ քիչ մը հաց ունենալու համար : Այս եղերական կացութեան վրայ կայ նաեւ ուրիշ պարագայ մը, ցուրտին պատճառաւ զայլեր խուժած են բնակուած վայրերը : Աւազակներն ալ միւս կողմէ սակաւաթիւ ճամբորդներու վրայ կը յարձակին :

ՍԷՒԻՏԱԿԱՆ ԱՐԱՔԻՈՑ թագաւորը Ուշինկթըն հրաւիրուած է :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ գործակալութեան մը համաձայն Փարիզի խորհրդային դեսպանը՝ Վինոկրատով պիտի կորսնցնէ իր պաշտօնը :

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ

1962

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻԻ

"ՅԱՌԱՋ"

Լաւագոյն օրեր կը մաղթէ իր բոլոր ընթերցողներուն :
Շնորհակալութիւն բոլոր անոնց որոնք շնորհաւորեցին Ծնունդը և Նոր Տարին:

ԱՐՓԱՍԱՆԵԱԼ ՍԻԱԼԻՆ, ՈՏՔԻ՞

ՊԱՐՈՆ ՆԱՂԱՊԵՏ
ՀԱՅՑ ՀԻՇՏԱՏԻՔ

Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ա. Հայրապետեան մեր ծանօթներէն մին է։ Ան ալ մեզի պէս կը սիրէ ծիծաղիլ, կը սիրէ կատակներ ընել։ Ան ալ մեզի պէս կը սիրէ ծիծաղիլ ուրիշներու կատակներուն վրայ։ Ան ալ մեզի պէս կը սիրէ ծիծաղեցնել ուրիշները։ Ան ալ մեզի պէս կը սիրէ ծիծաղիլ ինքն իր վրայ։

Ա. Հայրապետեան ծիծաղելի մարդ մըն է։ Ան ծիծաղելի է իր ամբողջ էութեամբ։ Ան ծիծաղելի է իր ամբողջ էութեամբ, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի ծիծաղելի։ Ան ինքն իրեն կը թուի ծիծաղելի, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի խելացի։ Ան ինքն իրեն կը թուի խելացի, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի խելացի։ Ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի խելացի, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի ուժեղ։ Ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի ուժեղ, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի գեղեցիկ։ Ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի գեղեցիկ, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի հարուստ։ Ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի հարուստ, որովհետեւ ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի ազնիւ։ Ան ինքն իրեն կը թուի ուրիշներէ աւելի ազնիւ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՍԻՆ ՍՊԱՍՈՒՄ Է

ՀԱՅԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

(ԱՀԱ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵՍՈՒՖԻ)

ԳՈՒՆԱՀԱՒԱՔ ՀԱՏՈՒԿ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՒԼԻՆ ԲՐՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

(123) «ՅՈՒՍԻՍ» Թ. ԹԻԹՈՒՆԸ ԿԱՐԴԱ

Ներսէս Ղազարեան Ղազարեան, արտօն ծեաւ Ներսէսեան Ներսէսեան, արտօն Նշանակ Ներսէսեան Ներսէսեան, արտօն Ներսէսեան Ներսէսեան, արտօն Ներսէսեան Ներսէսեան, արտօն

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ

ԼԻՈՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

ՇԱԲԱԹ երեկոյ, Ճրագալոյց, սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ժամը 4·30-ին:

ԿԻՐԱԿԻ, Ս· Ծնունդ·— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց առաւօտեան ժամը 7·30ին:

Պատարագ·— ժամը 10ին: Ջրօրհնէք, ժամը 11ուկէսին:

Սիրով կը հրաւիրուին Լիոնի եւ շրջաններու բարեպաշտ Հայ ժողովուրդը ներկայ ըլլալու սոյն արարողութեանց:

Այս առթիւ կը խնդրուի մեր հաւատացեալ ժողովուրդէն, բերել իրենց խաչվինի բաժինը վառ պահելու համար մեր Ս· եկեղեցին:

×

ԾՆՈՒՆԴԸ ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

6 Յունուար, Շաբաթ, Ճրագալոյց Ծընընդեան·— Երեկոյեան արարողութիւն եւ պատարագ ժամը 4ին եւ 5ին:

7 Յունուար, Կիրակի, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ արարողութեան ժամը 8, Ս· պատարագ ժամը 10: Հանդիսաւոր Ջրօրհնէք՝ ժամը 11·45:

8 Յունուար, Երկուշաբթի, Յիշատակ Մեռելոց·— Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 8·30, հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգիստ ժամը 10:

×

ՏԷՍԻՆ

ՇԱԲԱԹ երեկոյեան ժամը ճիշդ 5ին ժամերգութիւն, ապա ընթերցուածներ, և Ոչինչ է պիտոյ, եւ ապա հանդիսաւոր Ճրագալոյցի պատարագ, երկսեռ երգչախումբին կողմէ, մասնակցութեամբ տեղւոյն դպրաց դասուն:

ԿԻՐԱԿԻ առաւօտուն ժամերգութիւն, ժամը 8·30ին, հանդիսաւոր պատարագ ժամը 10ին, Ծննդեան քարոզ 11ին եւ յետ պատարագի հանդիսաւոր Ջրօրհնէք: Դաշնեալ երգչախումբին կողմէ դպրապետութեամբ Պ· Գրիգոր Մարտիրոսեանի: Պատարագիչ եւ քարոզ Վարդ· քհնյ· Աւագեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Եկեղեցաշէն Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ շինութեան·— Պ· Յակոբ Պէրպէրեանէ իր անուան տօնախմբութեան առթիւ հինգ Ն· Ֆ·, Տէր եւ Տիկին Ք· Յովհաննէսեանէ իրենց ղաւկին փոքրիկն Վարդանի մկրտութեան առթիւ յիսուն Ն· Ֆ·:

Լիոնի Ազք· Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ Տիկին Մալվինէ Տիմէճեանէ իր մեռելներուն ի յիշատակ երեսուն Ն· Ֆ·:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Կրընոպլի Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւղը կը տօնէ Մանուկներու Օրը, Կիրակի 14 Յունուար, կէսօրէ վերջ, Սալ Սէն Լուի, Րիւ Ժէ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԸ

ԽԱՏՈՒՏԻԿ

Յաւելուածաբար՝ ՄԱՆՈՒՇԱԿ ԵՒ ԻՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԸ:

500 էջ

13 Hors–Texte

Հասոյթը Փարիզի եկեղեցւոյ կըրթական մարմնին:

Գին 12 Ն· Ֆ·

Թղթատարի ծախքով 13·40 Ն· Ֆ·

Արտասահման 4 տոլար:

Դիմել՝

Յառաջին

Հայ գրավաճառներուն

Փարիզի եկեղեցին կամ Տպարան

ՏԷՐ – ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Հ· Յ· Դ· Մարսէյլի Շրջ· Կոմիտէի հրաւիրած ընկերական ժողովներու ·—

Հ· Յ· Դ· Մարսէյլի Շրջ· Կոմիտէն՝ սախողաբար ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ ենթակոմիտէնե–րու եւ խումբերու անդամ ընկեր – ընկերուհիները:

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ենթակոմիտէ, 6 Յուն–ուար, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 21ին:

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէ, 6 Յունուար Շաբաթ երեկոյ, ժամը 21ին:

ՎՌԱՄԵԱՆ ենթակոմիտէ՝ 7 Յունուար Կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 15ին:

ԱԿՆՈՒՆԻ ենթակոմիտէ 13 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 21ին:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ խումբ՝ 14 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 15ին:

ՀԱՄԱԶԱՍՊ խումբ՝ 13 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 21ին:

ԹԱԹՈՒԼ խումբ՝ 14 Յունուար, կէսօրէ ետք ժամը 15ին:

ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ խումբ՝ 14 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 15ին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ խումբ՝ 13 Յունուար, Շաբաթ, ժամը 21ին:

ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ խումբ՝ 15 Յունուար, Երկուշաբթի, ժամը 21ին:

ԳԷՈՐԳ ՉԱՎՈՒՇ խումբ՝ 20 Յունուար Շաբաթ, ժամը 21ին:

ՄՈՒՐԱՏ խումբ՝ 21 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ ետք, ժամը 15ին:

ՆԻԿՈԼ ԴՈՒՄԱՆ խումբ՝ 21 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ ետք, ժամը 15ին:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ խումբ՝ 20Յունուար, Շաբաթ, ժամը 21ին:

Սոյն ժողովները տեղի պիտի ունենան իրենց սովորական հաւաքատեղիները: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկեր – ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Վարչութիւնները նախապէս պէտք է բոլոր ընկերներուն տեղեկացնեն ժողովներու վայրի եւ թուականի մասին: Ներկայ պիտի ըլլան Շրջ· Կոմիտէի ներ – կայացուցիչները:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ ԿՈՒՏԻՆԱՀԱՅԵՐՈՒ

Պատկերազարդ, հեղինակ՝ Արշակ Ալպօյաճեան, Պէյրութ 1961, էջ 230:

Գին՝ 4·50 տոլար

Լաթակազմ 5·50 տոլար

Սոյն հատորին լրացուցիչ մասը՝

Ա.— Կուտինահայ ժամանակագրութիւն· հրատարակիչ՝ Համբարձում Զօրթեան (Անակ):

Բ· – Կաթողիկէ Հայերը Կուտինայի (Քիւթահիա)· պատկերազարդ· աշխատասիրող՝ Հ· Իգնատիոս Աքեան, Վիէննա, 1960, էջք 164+109= 273:

Գին՝ մէկ տոլար

Առանձինն՝ Բ· Կաթողիկէ Հայերը· էջ 109: Գին՝ 0·50 տոլար

Դիմել՝

P. IGNACE AKIAN
Méchitharistengasse 4
VIENNE (Autriche)

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ս· ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ

Ծննդեան 1600ամեակը համազգային շուքով կը տօնուի Մարսէյլի մէջ:

Փետրուար 18ին, Կիրակի կէսօրէ ետք, Քազա տ'Իթալիայի շքեղ թատրոնին մէջ:

ԵՐԵՒԱՆԻ ձայնասփիւռի հաղորդում – ներուն նոր ալիքները ·—

Ամէն Չորեքշաբթի եւ Կիրակի առաւօտները ժամը 9ին, 16, 19, 25, 31 եւ 41 մէթր կարճ ալիքներու վրայ: Գրեցէք ձեր տպաւորութիւններն ու ցանկութիւնները: Եթէ կը փափաքիք Երեւան բնակող ձեր ազգականներուն ձայնը լսել, ղրկեցէք անոնց անուններն ու հասցէները Երեւանի Ռատիօ խմբագրութեան: Հասցէ·

Radio-Erévan
Erévan (Armenie) U.R.S.S,

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ

Ստէպողաբար երիտասարդ տաքթիլօ մը կ'ուզուի: Անձամբ դիմել Յառաջին որ կուտայ հարկ եղած տեղեկութիւնները:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ — ՄՕՏ ՕՐԷՆ

Զաւարեան ենթակոմիտէի հովանաւորութեամբ «Շանթ» թատերախումբը պիտի ներկայացնէ մեծ պատրաստութեամբ Ազգ· Տրամը «ՎԱՐԴԱՆԱՆՔԸ», Պօմոնի սրահին մէջ:

Մանրամասնութիւններ մամուլով եւ առանձին յայտարարութեամբ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ – երաժշտութեան հինգերորդ սկաւառակը MC 20167

«Promenade en Arménie»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

(14 կտոր, 45 վայրկեան)

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, ԽՄԲԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ

Խաղողաքաղ, Խնջոյքի պահ, Օրօր կանչեմ, Մանուկի երգ, Շորոր, Երեսիդ Մազերը սրմա կումանի, Հայոց գինին, Լեռնական պար, Լուսնակ գիշեր, Կապելայում, Պիւլպիւլը կու կանչէ, Սեւանայ ափին, Եարամօ:

Գեղարուեստական շքեղ եւ գունաւոր կողք, երգերու թարգմանութեամբ եւ բառերով միասին:

Ստանալու համար դիմել Ա· ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ,
14, Rue Petit, Paris 19 (BOT. 99-22)
կամ Եկեղեցւոյ գիւանատունը

Փնտռել նաեւ նախորդ սկաւառակները՝ 20103, 20136, 20157,, 20162,
եւ պատարագները Եկմալեան 20114, Կոմիտասեան 20150

Գաւառներու համար խնամուած ծրարով առաքում,

Contre Remboursement

ԳԻՆ 30 Ն· Ֆ·

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ:

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք Խորհրդ· Միութիւն:

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար·—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone : TRU. 27-70

ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԸ

ՀԷԼՎԱ ԹԱՀԻՆ

ԼՈԳՈՒՄ ՇԱՐՈՑ

Սուսամ – (ՌՈՃԻԿ)

ՀԷԼՎԱ ՎԱՐԴԷ-ԱՆՈՅՇ

LE BOSPHORE
MARQUE DEPOSÉE

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

CHOC-ALVA · CHOCO-LOC

Sté le BOSPHORE

SIÈGE SOCIAL

2, Rue Louis Astouin /Marseille (2ème)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵՂԱՆ ՉԿԱՅ

ԱՌԱՆՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ՈՐՈՆՑ ՄԻԱԿ ՎԱՐՊԵՏՆ Է՝

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

32, Rue de Trévise, PARIS (9e) TAI. 65-44